

Pedagógiai Program

**LOSONTZI ISTVÁN EGYSÉGES
GYÓGYPEDAGÓGIAI MÓDSZERTANI
INTÉZMÉNY, SZAKISKOLA,
KÉSZSÉGFEJLESZTŐISKOLA ÉS KOLLÉGIUM
(038539)**

2023

Tartalom

BEVEZETŐ.....	14
Küldetésnyilatkozat.....	14
Minőségpolitikai nyilatkozat.....	15
I. Az intézmény nevelési programja.....	16
1.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	16
1.2. Az intézményi munka során érvényesülő értékek és alapelvek	17
1.3. Eszközök, eljárások	18
2. Mérés, értékelés	18
2.1. Az ellenőrzési és értékelési rendszer felépítése	19
3. Fejlesztő program	19
3.1. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	20
4. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	20
5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	23
6. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai	24
7. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	26
7.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek.....	26
7.2. Fejlesztő program a tanulási kudarcnak kitett, illetve lemorzsolódott tanulók felzárkóztatására	27
8. Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása.....	27
A gyermekvédelmi felelős kapcsolatai.....	28
9. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje.....	28
9.1. A diákönkormányzat döntési jogköre	28
10. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel.....	29
11. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata	30
11.1. A vizsgaszabályzat hatálya	30
11.2. Osztályozó vizsga	30
11.3. Javítóvizsga	31
11.4. Pótló vizsga	31
11.5. Az értékelés rendje	31
11.6. A vizsgatárgyak részei és követelményei	31
12. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai	31
12.1. A felvételi eljárás különös szabályai	32
II. Az Intézmény Helyi tanterve.....	33
1.1. Választott kerettanterv megnevezése 2020/2021 – től felmenő rendszerben.....	33
1.2. Közismereti kerettantervek a szakiskolák számára:	33

1.3. Közismereti kerettantervek a készségfejlesztő iskolák számára:	33
2.1. A Helyi tantervben alkalmazott kötelező tantárgyak és óraszámok enyhe értelmi fogyatékos tanulók 1–4. évfolyam	34
2.2. Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5–8. évfolyam	34
Választott kerettanterv kötelező tantárgyak és óraszámok az 5–8. évfolyamon.....	34
A Helyi tantervben alkalmazott kötelező tantárgyak és óraszámok enyhe értelmi fogyatékos tanulók 5–8. évfolyam	35
2.3. Kerettanterv a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyam Választott kerettantervben a tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok felmenő rendszerben	36
Helyi tantervben alkalmazott kötelező tantárgyak és óraszámok középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók 1–8. évfolyam	37
2.4. Autizmussal élők általános iskolája.....	38
2.4.1. A szabadon felhasználható órakeret alakulása.....	38
3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	41
4. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása.....	43
4.1. Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	43
4.2. A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	44
4.3. Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	44
4.4. A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása	44
4.5. Szakképesítés megszerzésére felkészítő szakasz pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	44
5. Mindennapos testnevelés.....	45
6. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai	45
7. Projektoktatás.....	45
8. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	45
8.1. A program közvetlen célcsoportja	47
8.2. Kötelezettségek és felelősség	47
8.3. Az esélyegyenlőségi terv felelősei:	47
8.4. Intézményünk alapelvei	48
9. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, Továbbhaladás feltételei	49
9.1. Írásbeli, szóbeli feladatok értékelése.....	49
9.2. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei	49
10. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása	49
10.1. Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai	50
11. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei.....	50
12. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek	50
12.1. Minden tanévben január – májusában felmérjük a tanulókat a NETFIT alapján.....	51
13. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei.....	51

13.1. Az iskola egészségnevelési elvei	51
13.2. Az iskola környezeti nevelési elvei.....	51
14. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei	52
14.1. A magatartás értékelésének elvei.....	52
14.2. A szorgalomjegyek megállapításának elvei	52
14.3. A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei	52
15. A Többcélú Köznevelési Intézmény óraszámainak táblázata	54
A foglalkozások heti rendszeressége az óvodai csoportokban.....	54
A foglalkozások heti rendszeressége az autista gyermekek óvodájában	54
A foglalkozások heti rendszeressége a gyógypedagógiai óvodában	54
A foglalkozások heti rendszeressége a délutáni összevont csoportokban	54
16. Nem kötelező, választható foglalkozások.....	55
III. Többcélú köznevelési intézmény által ellátott oktatási-nevelési feladatok Helyi tantervei, Nevelési programjai	57
Mellékletek	58
1. számú melléklet Autizmussal élő gyermekek Óvodai Pedagógiai Programja.....	59
Bevezetés.....	60
Gyermekekép.....	60
1. Az autizmussal élő gyermekek jellemzése	60
1.1. A fejlesztés, illetve a hagyományos tanítási módszerek és tervezés módosítása szempontjából kiemelkedő jelentőségű speciális tulajdonságok:	61
1.2. Típusos erősségek, amelyekre az autizmussal élő gyermekeknél építeni lehet:.....	61
1.3. Típusos nehézségek és kognitív problémák, amelyekkel számolni kell a fejlesztés során:	61
2. Az óvodai nevelés céljai	62
3. Az óvodai nevelés feladatai a fő fejlesztési területeken:.....	63
3. Az óvodai jogviszony	64
4. Általános módszertani alapelvek	64
5. Az óvoda kapcsolatai.....	65
6. Ellenőrzés, értékelés,	65
6.1. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	65
7. Az óvodai élet megszervezésének elvei és gyakorlata.....	66
7.1. Személyi feltételek és képzettség	66
7.2. Létszám	66
7.3. Tárgyi feltételek	66
8. Protetikus környezet kialakítása és célja	67
Nevelési program.....	70
9. Kommunikáció	70

9.1. Az autizmussal élő gyermekek kommunikációjának jellegzetességei:	70
9.2. A szociális készségek	72
9.3. „Babzsák” fejlesztő program.....	73
9.4. Zenei interakció	73
9.5. Kutyas terápia	74
9.6. Napló.....	76
9.7. Video feedback technika.....	76
9.8. Én-könyv:	76
9.9. A játék	76
9.10 A külső világ tevékeny megismerése: a tanulás.....	78
9.11. Önkiszolgálási készségek és a házimunka elemeinek tanítása	80
9.12 Mozgás.....	84
10. Problémás viselkedések megelőzése és kezelése.....	86
11. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:	87
12. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek.....	88
13. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái:	89
14. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek	89
15. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	90
2. számú melléklet Bicebóca Panka Óvoda Pedagógiai Programja	91
Bevezetés.....	92
A program adaptálásának elvei	92
A program törvényi és jogszabályi háttere	92
Helyzetkép	93
1.1. Felvétel az óvodába, óvodai jogviszony.....	93
2. Gyermekkép, óvodakép	94
3. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	94
3.1. Személyi feltételek.....	94
3.2. Tárgyi feltételek	95
3.3. Az óvodai élet megszervezése	95
3.4. Az óvoda napirendje	95
3.5. A tevékenységek heti rendszeressége	96
3.6. A foglalkozások heti rendszeressége a délutáni összevont csoportokban	96
4. Az óvodai nevelés célja, feladatai, a fejlesztés legfontosabb területei	97
5. Az óvoda általános és speciális feladatai	97
5. Az óvodai nevelés területei.....	100

5.1. Egészséges életmódra nevelés	100
5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	104
5.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	106
6. Képességfejlesztés a célzott foglalkozásokon.....	108
6.1. Játékra nevelés.....	108
6.2. Anyanyelvi nevelés.....	112
6.3. Zenei nevelés	115
6.4. Vizuomotoros fejlesztés - vizuális nevelés.....	117
6.5. Mozgásfejlesztés	119
6.6. Külső világ tevékeny megismerése	121
7. A környezet alakítása, környezetvédelem	123
8. A külső világ tevékeny megismerésén belül a közlekedésbiztonság kialakítása	123
9. Munka jellegű tevékenységek.....	124
9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	128
10. Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés	128
11. Egyéni fejlesztés.....	129
12. Kiegészítő és egyéb terápiák.....	131
13. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	132
14. Óvoda-iskola átmenet.....	132
15. Továbbhaladás	133
15.1. A továbbhaladás feltételei	134
16. A gyermekek fejlettségállapotának mérése –a pedagógiai munka dokumentációi	135
16.1. A gyermek fejlődési ütemének ellenőrzése.....	135
16.2. A pedagógiai munka dokumentációi	136
17. Az óvoda hagyományos ünnepei	136
18. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....	137
19. A gyermek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	137
20. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	138
21. Az óvoda kapcsolatrendszere	140
21.1. A család és óvoda kapcsolata.....	140
21.2. A pedagógiai program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok.....	141
21.3. A nevelési-oktatási intézmények közötti kapcsolatok.....	142
22. A nevelő-oktató munkát segítő eszközök részletes jegyzéke	142
3. számú melléklet Fejlesztő nevelés oktatás Rehabilitációs Fejlesztő Programja.....	147
Küldetésnyilatkozat.....	148

Bevezetés.....	148
1. Pedagógiai alapelveink.....	148
2. Fejlesztő nevelés-oktatás.....	148
2.1. Fejlesztő nevelés-oktatás céljai	149
2. 2. Fejlesztő nevelés-oktatás feladatai.....	150
2. 3. Fejlesztő nevelés-oktatás formái	150
2. 4. Pedagógiai szakaszok	151
2. 5. Tanulói jogviszony.....	151
2. 6. Tanulói létszám	152
2.7. Az intézményes ellátás magában foglalja:.....	152
3. Rehabilitációs Pedagógiai Program.....	152
3. 1. A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók tanulási sajátosságai.....	152
3. 1. 1. Kötődés a tárgyakhoz és a jelenhez	152
3. 1. 2. Cselekvéses tanulás és komplex (totális) kommunikációs beágyazottság.....	153
3. 1. 3. Tevékenységtanulás kis lépésekben	153
3. 1. 4. Tevékenységtanulás segítséggel – speciális irányítás és vezetés biztosítása a problémás tevékenységelem aktív végrehajtásához.....	153
3. 1. 5. A tanulási szándék gyengesége esetén a megfelelő tanulási motiváció kialakítása és fenntartása.....	153
3. 2. Alapelvek.....	154
3. 2. 1. A kommunikáció és az interakció elve	154
3. 2. 2. A normalizáció és a participáció elve	155
3. 2. 3. A komplexitás, a személyiségközpontúság, a szükségletorientáltság és a rehabilitáció elve.....	155
3. 2. 4. A kooperáció és a tudatosság elve.....	156
3. 2. 5. A differenciálás és az individualizáció elve	156
3. 3. A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók kiemelt tanulási és nevelési-oktatási feladatai és területei.....	156
3. 4. A Nemzeti alaptanterv alkalmazása a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók nevelése-oktatása során	158
3. 4. 1. Testi és lelki egészségre nevelés	158
3. 4. 2. Önismeret és a társas kultúra fejlesztése, felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés	158
3. 4. 2.1. Az énkép, az önismeret kialakulása és a környezet fokozatos megismerése	158
3. 4. 2. 2. Az önrendelkezés elismerése, a gyermekkor megélésének biztosítása és felkészülés a felnőtt-lét szerepeire	159
3. 4. 3. Médiatudatosságra nevelés	159
3. 4. 4. A tanulás tanítása.....	160
3. 4. 5. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	161
3. 5. Kulcskompetenciák értelmezése: a mozgás és a kommunikációs kompetenciák kulcsfontosságú szerepe	161

3. 6. A fejlesztő nevelés-oktatás területei	161
3. 7. Differenciálás, egyéni tanulási utak, erősségek, fejlesztendő területek, rehabilitáció és rehabilitáció	162
3. 8. Pedagógiai állapotfelmérés.....	162
3. 8. 1. Az egyéni (individuális) nevelési – oktatási – fejlesztési terv.....	162
3. 8. 2. Az éves terv	163
3. 8. 3. A rehabilitációs pedagógiai program és az éves tervek alapján készül a heti ütemterv és az órarend.....	163
3. 9. Értékelés (tanulási célok, tanulási eredmény)	164
4.számú melléklet Általános Iskola (tanulásban akadályozott tanulók 1-8 évf.) Pedagógiai Program, Helyi tanterv 2020-2021. tanévtől felmenő rendszerben	165
Bevezetés.....	166
1. AZ ISKOLA ALAPFELADATAI, CÉLJAI.....	166
1.1. Feladatok	166
1.2. Célok	166
1.3. Képzési specialitások, irányok.....	167
2. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK.....	167
3. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK	167
4. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK	167
4.1. Erkölcsi nevelés.....	168
5. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS FELADATOK	168
5. 1. Rehabilitáció.....	168
5. 2. Tehetséggondozás	168
5. 3. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	168
6. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGA SZABÁLYAI	168
7. VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKO-ZÁSOK SZABÁLYAI	169
8. BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMON-KÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI.....	169
8. 1. A tanulók ellenőrzése.....	169
8. 2. Teljesítménymérések az alapkészségek, képességek területén	169
8. 3. Az alkalmazott értékelési formák:	169
9. CSOPORTBONTÁSOK, ÉS EGYÉB FOGLALKOZÁSOK.....	170
10. JUTALMAZÁS MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM ÉRÉKELÉSE A HELYI SAJÁTOSSÁGOK ALAPJÁN	170
11. HELYI TANTERV 2020-2021. TANÉVTŐL FELMENŐ RENDSZERBEN	171
11. 1. Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 1-4. évfolyam	171
11. 2. Kerettantervek az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 1-4. évfolyam az alábbi hivatkozásra kattintva elérhető.....	171
11. 3. Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5–8. évfolyam	172

11. 4. Kerettantervek az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5–8. évfolyam az alábbi hivatkozásra kattintva elérhető.....	173
5. számú melléklet Általános Iskola II. (értelmileg akadályozottak) Pedagógiai Programja és Helyi Tanterve	174
1. Elvek, célok, feladatok, eszközök, eljárások.....	175
2. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai	176
3. SZEMÉLYISÉG FEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK.....	180
4. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK	181
5. KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS FELADATOK	181
6. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGA SZABÁLYAI	182
7. VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK SZABÁLYAI.....	182
8. BESZÁMOLTATÁS SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI	183
9. A tanuló fejlődésének mérése (Heidelbergi Kompetencia Inventár)	183
10. CSOPORTBONTÁS ÉS EGYÉB FOGLALKOZÁSOK	183
11. JUTALMAZÁS, MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM ÉRTÉKELÉSE A HELYI SAJÁTOS SÁGOK ALAPJÁN	184
12. EGYEBEK.....	186
12.1. Szülő, tanuló, pedagógus kapcsolattartásának rendje	186
13. Általános ismertető tantárgyi struktúra alapján a közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók számára 1–8. évfolyam	186
14. A tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok.....	194
14.1. Kerettantervek a közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyam az alábbi hivatkozásra kattintva elérhető.....	195
6. számú melléklet Autista iskola.....	196
1. Autizmussal élő gyermekek jellemzése	197
2. Pedagógiai alapelvek.....	198
3. Autizmussal élő tanulók iskolai csoportokba kerülésének lehetőségei a Losontzi István EGYMI-ben.....	201
3.1. Az átlagos (vagy átlag feletti) intellektusú tanulók oktatása	202
4. Az autizmussal élő tanulók oktatásának, nevelésének fő célkitűzései	203
5. A nevelés-oktatás feladatai.....	203
6. Az autizmussal élő tanulók speciális fejlesztésének sajátosságai	205
7. Iskolai oktatás, speciális eljárások	205
7.1. A speciális oktatás jellemzői	206
8. Alkalmazott speciális módszerek és terápiák	206
8.1. Módszerek	206
8.2. Speciális (rehabilitációs) foglalkozások.....	207
8.3. Alkalmazott terápiák.....	207
9. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	209

9.1. Viselkedési problémákkal küzdő tanulók.....	209
9.2. Tanulási nehézségekkel küzdő tanulók.....	209
9.3. Tehetséges tanulók.....	209
9.4. Hátrányos helyzetű tanulók.....	210
10. Személyiségfejlesztés autizmussal élő tanulók esetében.....	210
10. 1. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	211
11. Közösségfejlesztés az autizmussal élők csoportjaiban.....	212
11.1. A közösségi élethez szükséges képességek fejlesztésének fő feladatai.....	213
11.2. A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladatok.....	213
11.3. Az iskolai közösségfejlesztés és személyiségfejlesztés fő színterei.....	214
12. Hagyományok.....	215
12.1. Családi ünnepekhez, keresztény hagyományainkhoz köthető alkalmak.....	215
12.2. Nemzeti ünnepeink.....	216
12.3. Szakmai jellegű hagyományaink.....	216
13. A szülő, tanuló, pedagógus kapcsolattartásának rendje.....	216
14. Egészségfejlesztés az autizmussal élők iskolájában.....	217
15. Mérés és értékelés.....	218
15.1. Mérés.....	219
15.1.1. Bemeneti mérések és mérőeszközök.....	219
15.2.1. Kimeneti mérések és mérőeszközök.....	219
15.3. Értékelés.....	220
15.3.1. Az értékelés formái, a magasabb évfolyamba lépés feltételei.....	221
16. Az autizmussal élő tanulók nevelő-oktató munkáját segítő eszközök.....	223
16.1. A taneszközök kiválasztásának elvei.....	223
16.2. Szociális viselkedés fejlődését elősegítő fejlesztő eszközök.....	223
17. A Helyi Tantervek (enyhe értelmi fogyatékos és közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók) adaptálásának elvei az autizmussal élők általános iskolai tagozatán.....	224
7. számú melléklet Készségfejlesztő iskola Pedagógiai Programja, Helyi Tanterve.....	231
Készségfejlesztő Iskola nevelés-oktatás tanterve.....	232
1. A képzés szabályozásának törvényi háttere:.....	233
2. A Készségfejlesztő Iskolába kerülés előzményei, feltételei:.....	239
3. A tantárgyi rendszer kialakítása, a szakképzés céljának történő megfelelés:.....	240
4. A képzőhely által a szakmai tantárgy tananyagából összeállított vizsga elemei:.....	240
4. 1. Elvárt teljesítmény:.....	240
5. Értékelés:.....	241
5. 1. Az értékelés tárgya:.....	241

5. 2. Értékelés formái:.....	241
6. Tankönyvek és taneszközök kiválasztásának szempontjai:	241
7. TANTERV	241
Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó Készségfejlesztő Iskola tanterve	401
A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv	537
8. számú melléklet Szakiskola Pedagógiai és Szakmai Programja	681
1. A KÉPZÉS CÉLJA	682
2. A szakképzésben végbement változások, jogszabályi háttér:	682
3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	683
4. A 2 éves szakiskolai képzés a következők szerint tagozódik.....	683
5. Szakiskola 9. E osztályának kerettanterve	683
6. Tantárgyak és óraszámok 9.E.....	684
7. Közismereti tantárgyak óraszámok 9-10 osztály	685
8. Részszakképesítés oktatása 9-10. évfolyamon	686
8. 1. Számítógépes adatrögzítő.....	686
8. 2. Kerékpárszerelő	688
8. 3. Asztalosipari szerelő.....	689
8. 4. Bolti előkészítő.....	690
8. 5. Fémipari gyártás előkészítő	692
8. 6. Kerti munkás	693
8. 7. Textiltermék-összeállító.....	694
8. 8. Parkgondozó	696
9. TANULÓI JOGVISZONY	697
10. TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI.....	698
11. PEDAGÓGIAI CÉLÚ REHABILITÁCIÓ.....	698
12. PÁLYAORIENTÁCIÓ.....	698
13. ALKALMAZHATÓ ELLENŐRZÉSEK, MÉRÉSEK.....	699
14. 1. Értékelésnél alkalmazott alapelvek, célok	699
14. 2. Az alkalmazott értékelési formák	700
15. Magatartás szorgalom értékelése a szakképzésben.....	700
16. SZAKKÉPZŐ ÉVFOLYAM.....	701
17. Másodszakmára való jelentkezés feltételei.....	701
18. Szakmai vizsgák.....	702
19. Tanulók juttatásai	702
20. TEHETSÉGGONDOZÁS LEHETŐSÉGEI A SZAKKÉPZÉSBEN.....	702

21. SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK LEKÜZDÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGÜNK.....	702
22. A TANULÁSI NEHÉZSÉGEK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK.....	703
9. számú melléklet Kollégium Pedagógiai Program.....	704
Küldetés nyilatkozat.....	705
Előszó.....	705
1. 1. A kollégiumi nevelés céljai:.....	706
1. 2. A kollégiumi nevelés feladatai a nevelési célok megvalósítása érdekében.....	706
1. 3. A kollégiumi nevelés feladatai:.....	707
1. 4. Erkölcsi nevelés.....	707
1. 5. Nemzeti öntudatra, hazafiasságra nevelés.....	707
1. 6. Állampolgárságra, demokráciára nevelés.....	707
1. 7. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése.....	708
2. A családi életre nevelés.....	708
3. A testi és lelki egészségre nevelés.....	708
4. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség.....	708
5. Fenntarthatóság, környezettudatosság.....	709
6. Pályaorientáció.....	709
7. Gazdasági és pénzügyi nevelés.....	709
8. Médiatudatosságra nevelés.....	710
9. A kollégium működtetésének személyi feltételei.....	710
9. 1. Személyi összetétel:.....	710
9. 2. Kollégiumi nevelőtanári munkakör, és elvárások a kollégiumi nevelőkkel szemben.....	710
10. A kollégium tárgyi, környezeti feltételei.....	711
11. A kollégiumi tagsági viszony keletkezése és megszűnése /Nkt.53.§/.....	712
11. 1. A kollégiumi tagsági viszony keletkezése.....	712
11. 2. A kollégiumi tagsági viszony megszűnése.....	712
12. A kollégium mindennapi életének szervezése.....	713
12. 1. Kollégiumi csoport jellemzői.....	713
13. A kollégium belső életének kialakítási szempontjai:.....	715
14. Kollégiumi napirendek.....	715
15. A kollégiumban dolgozó nevelőtanárok munkaszervezése.....	716
16. Pedagógiai felügyelet.....	717
17. Hagyományok ápolása, teremtése.....	717
17. 1. Programjaink.....	718
18. A kollégium kapcsolatrendszere.....	718

18. 1. Munkakapcsolat.....	718
19. A kollégium által kötelezően szervezendő foglalkozások.....	720
20. A kollégiumi foglalkozások keretprogramjának terve a csoportfoglalkozások és foglalkozási csoportok munkájának szervezéséhez és tartalmának meghatározásához.....	721
20. 1. Tematikus csoportfoglalkozások keretterve és éves óraszama.....	721
21. A gyerekek, tanulók értékelése.....	734
21. 1. Az értékelés szempontjai:.....	734
10. számú melléklet Utazó Gyógypedagógusi Hálózat Pedagógiai Program.....	737
1. A szolgáltatás feladata.....	738
1. 1. Az utazó gyógypedagógiai ellátás területei.....	738
1. 2. Pedagógiai megsegítés feladatköre.....	738
2. JELENLEGI SZOLGÁLTATÁSAINK.....	739
2. 1. Gyógypedagógiai tanácsadás, ellátás, gondozás.....	739
2. 2. Beszédfogyatékoság ellátása.....	740
2.3. Szomatopedagógiai ellátás.....	740
2.4. Konduktív fejlesztés.....	741
2.5. Szurdopedagógiai ellátás.....	741
2.6. Tiflopedagógiai ellátás.....	742
2.7. Az autista gyermekek, tanulók ellátása.....	743
2.8. Kéttanítós módszer.....	743
3. SZAKMAI SZOLGÁLTATÁSOK.....	744
11. számú melléklet EGÉSZSÉG ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM.....	745
Bevezetés.....	746
1. 1. Az egészség fogalma.....	746
1. 2. Az egészségfejlesztés és az egészségnevelés kapcsolata.....	746
1. 3. Az egészségnevelés célja.....	747
1. 4. Az egészségnevelés követelményei.....	748
1. 5. Környezeti nevelés.....	749
1. 6. Egészség nevelés az óvodában.....	751
1. 7. Környezeti nevelés az óvodában.....	752
1. 8. Környezeti nevelés az óvodában.....	754
1. 9. A 26/ 1997 (IX. 3) NM rendelet 3. számú melléklete a következő feladatokat írja elő:.....	754
1. 9. 1. Krónikus betegek, magatartási zavarokkal küzdők életvitelének segítése.....	755
1. 9. 2. Egészség és környezeti nevelés az értelmileg akadályozottak tagozatán.....	755
1. 10. Egészség és környezeti nevelés a tanulásban akadályozott tanulóknál.....	757
1. 11. Egészség és környezeti nevelés a szakiskolában.....	760

2. Az egészség és környezeti nevelés módszerei	761
3. Az egészség és környezeti nevelés megvalósulásának lehetőségei intézményünkben.....	761
4. Segítő kapcsolatok az egészség és környezeti nevelésben.....	762
5. Családi életre nevelés	773
6. Csecsemő gondozása és nevelése (szakkör).....	775
7. SZÍV-KINCSESLÁDA.....	776
8. DOHÁNYZÁS VAGY EGÉSZSÉG.....	778
9. II. ÁLTALÁNOS ISKOLAI DOHÁNYZÁS MEGELŐZÉSI PROGRAM.....	781
10. A-HA! Országos Szexuális és Mentálhigiénés Felvilágosító program.....	782
11. A NUTRIKID gyerekek és az evés titkai.....	783
12. számú melléklet A CEGLÉD- NAGYTEMPLOMI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG ETIKA TANTERVE A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ ETIKA KERETTANTERVE 2012 ALAPJÁN	784
1. Időkeretek.....	785
2. Struktúra	785
3. A kerettanterv valláspedagógiai alapelvei	785
4. Kapcsolódás a sajátos igényű gyermekek katechéziséhez	786
1. évfolyam: Isten tenyerén Az év központi szimbóluma: kéz.....	788
5. évfolyam: Istennel a döntéseinkben Az év központi szimbóluma: útjelző tábla.....	789
13. számú melléklet Mérés – értékelés	793
Mérés-értékelés.....	794
1. Bemeneti mérés.....	794
2. Kimeneti mérés.....	795
3. Egyéb mérés.....	795
4. Elvárás a mérésekkel szemben	796
5. A szociális képességek felmérése– Képességhálo készítése.....	796
6. Szocio-kulturális háttér, motiváció vizsgálata.....	801
14. melléklet Személyi szállítás eljárásrendje.....	806
1. Függelék Óvodai beszoktatás menete	809
1. A csoportba kerülés feltételei, menete, felkészülés a gyermekek fogadására:	809
2. A gyermekek beszoktatása:	809

*„Kezedbe teszem a gyertyalángot, világíts annak, aki bántott!
Kezedbe teszem a szótt takarót, takard be az árván fázót!
Kezedbe teszem a fénylő kulcsot, hogy meleg legyen és várjon otthon,
Indulj hát, s hívd magaddal a gyerekeket, hogy kezükbe tehesd a szeretetet!”*

(Tóth Mária)

BEVEZETŐ

A Losontzi István Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium a Ceglédi Tankerületi Központ által fenntartott intézmény.

Az intézmény többcélú, hiszen sokféle sajátos nevelési igényű gyermekkel foglalkozik. Az óvodai ellátástól kezdődően a speciális szakiskoláig tanítunk, nevelünk.

Munkánk eredménye hosszú időn keresztül nyomon követhető, hiszen az egykori óvodásokból iskolások, szakiskolások, felnőtt, dolgozó emberek lesznek. Sikereiket, kudarcukat nagymértékben befolyásolja az a tényező, hogy milyen alapokat kapnak életük kezdeti szakaszában, a családban, az óvodai és az iskolai nevelés során. Helyzetüket nagymértékben a veszélyeztetett környezet és a családok státusza határozza meg.

Küldetésnyilatkozat

Intézményünk hitvallása, hogy

A tanulásban és értelmileg akadályozott tanulók speciális megsegítése, amely lehetővé teszi a személyiségük és képességük fejlesztését, ezáltal a családi és társadalmi környezetbe való beilleszkedésük elősegítését.

Intézményünk értékrendszerében fontos szerepet kap a szülőkkel való egyéni beszélgetés a komplex családgondozás. A sajátos nevelési igényű gyermekek intézményi fejlesztésének folyamatát vizsgálva kaphatjuk meg a választ, hogy megfelelő pedagógiai eszközöket használunk-e ennek a felkészítő munkának a folyamatában.

Pontosan látható számunkra, hogy a családok nehéz helyzete milyen új nevelési feladatokat eredményezhet.

Intézményünk védőburokként jelenik meg az oktatás nevelés rendszerében, hiszen a törvényi szabályozás lehetőséget biztosít tanulóinknak huszonhároméves korig való bent tartózkodásra. Így a szülők biztonságban tudhatják gyermekeiket fiatal felnőtt korukig.

Tanulóink sajátos nevelési igényűek. A digitális kompetencia fejlesztésére nagy hangsúlyt fektetünk. Felkészítve ezzel tanulóinkat a Szakiskolai képzésükre, társadalmi integrációjukra.

Hitvallásunk a gyermekek feltétel nélküli elfogadása, a bizalom, a szeretet az egyéni bánásmód érvényesülése. Nevelőtestületünk vállalja, a reájuk bízott gyermekek nevelését, fejlesztését. Célunk, hogy a szülők biztonságban tudhatják sérült gyermekeiket.

Minőségpolitikai nyilatkozat

A minőségre vonatkozó intézményi stratégia

Felnőttképzési tevékenységünket a vonatkozó jogszabályi előírások szigorú betartásával végezzük. Minőségbiztosítási rendszerünk bevezetésével, fenntartásával, szükség esetén módosításával, minden területen a minőségfejlesztés alapciklusát, azaz a tervezés, megvalósítás, ellenőrzés, beavatkozás fázisait alkalmazzuk. Képzéseink minőségét és feltételeinket folyamatosan fejlesztjük annak érdekében, hogy a képzéseinken részt vevő felnőttek és partnereink mind tökéletesebb szolgáltatásban részesüljenek.

Az intézmény szervezeti egységei és alkalmazottai minőségbiztosítással kapcsolatos felelőssége

Az intézmény vezetősége felelősséget vállal azért, hogy mindenkor jogszabályi háttérnek megfelelően végzi tevékenységét. Az intézmény mindazon foglalkoztatottjával megismertetjük minőségbiztosítási rendszerünket, akik közreműködnek felnőttképzési tevékenységünk folytatásában. Minőségbiztosítási rendszerünk egyértelműen meghatározza az érintettek felelősségi és hatáskörét, melynek betartását munkatársainktól elvárjuk.

A képzésben résztvevők bevonásának módja a minőségbiztosítás megvalósításába

A jogszabályi háttért figyelembevételével nagy hangsúlyt helyezünk az intézmény külső és belső mérés, értékelés rendszer kidolgozására.

Intézményünkben kérdőíves elégedettségi mérőeszközt alkalmazunk. Az eredményeket nyilvánosságra hozzuk, a fejlesztésekbe történő visszacsatolásukról gondoskodunk. A céljainkkal esetlegesen nem összeegyeztethető eredmények jövőbeni javítása érdekében Az eredmények tükrében intézkedési tervet készítünk.

A minőségpolitika megvalósításának, figyelemmel kísérésének és felülvizsgálatának módja

Minőségpolitikánkat minden évben az önértékelés alkalmával, ezen túlmenően képzési kínálatunk minden módosítása során felülvizsgáljuk. A Minőségpolitika az intézmény felnőttképző és minőségbiztosítási tevékenységét alapvetően meghatározó. A minőségbiztosítás nyilatkozat megfogalmazása a szervezet hatékonyságának értékelése az főigazgató hatásköre. A nyilatkozat tartalmazza a intézményi értékelés rendjét.

Elvárjuk, hogy minden kollega tudásával és felelősségével járuljon hozzá az intézmény minőségpolitikai nyilatkozatában megfogalmazott célokhoz és az intézmény sikeréhez.

I. Az intézmény nevelési programja

1.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Célunk, a gyógypedagógia eszköztárával, a sajátos nevelési szükségletre igazított, egyéni megsegítéssel tanulóink személyiség- és képességfejlesztése, mely az eredményes családi (mikro) és társadalmi (makro) környezetbe való beilleszkedést szolgálja.

Olyan gyógypedagógiai intézményt szeretnénk, amely biztosítja tanulóinknak:

- a kommunikációs képességek sokoldalú fejlesztése
- alapozó készség és képességfejlesztés az anyanyelvi nevelés és a matematika területén
- a sérült gyermekek személyiségfejlesztésével a másodlagos sérülések megelőzése
- az egyéni szükségletekhez igazított differenciált képességfejlesztés, terápiás szemlélet érvényesülése
- gyakorlati ismeretekhez kapcsolt tevékenységek biztosítása, életvezetési technikák kialakítása
- a sérült képességek kompenzáló nevelése, a viszonylag épen maradt képességek maximális fejlesztése
- az általános emberi értékek, normák közvetítése, elsajátítása és alkalmazása
- a pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitációs foglalkozások által biztosított lehetőségek maximális kihasználása
- komplex gyógypedagógiai fejlesztést az egyéni bánásmód érvényesülése
- különféle terápiák, fejlesztések segítségével az egyéni érési folyamatok figyelembevétele a személyiség kibontakoztatása
- befogadó inkluzív szemlélet megvalósítása
- stabilitásra való törekvés az intézmény pozitív jövőképe megvalósítása

A tanulási folyamatban, iskolatípusunkban kiemelten fontosnak tartjuk a képességfejlesztést, ahol jelen kell lennie a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységi formának.

Pedagógiai Programunk tartalmazza tevékenységünk részletes leírását, tanterveinket tanórán kívüli tevékenységünket. Elgondolásunk az volt, hogy olyan intézménnyé formáljuk iskolánkat és intézményegységeinket, ahol valóban tolerálni tudjuk a máságot, a fogyatékos, nem csak szavakban, hanem tetteinkben, órarendünkben, tanulóink oktatásában és nevelésében. Az esélyek növelése, a szeretet adja azt a vezérfonalat, melyre tevékenységünket építettük, abból a célból, hogy kis növendékeinket felkészíthessük a mindennapi életre, a kihívásokra.

1.2. Az intézményi munka során érvényesülő értékek és alapelvek

Értékek	Alapelvek
Az iskolánk nevelési-oktatási folyamatát, a tanulási motívumokat, kognitív képességek fejlesztését a gyermekközpontú szemlélet hatja át.	A gyermek saját adottságaihoz, képességeihez igazodó, egyéni fejlődési tempóját figyelembe vevő személyiség-fejlesztő munka, differenciált foglalkozás.
Fogyatékoság mértékének megfelelő támogatás mellett az önállóságra törekvő életvitel.	Az önkiszolgálási képesség kialakítása, a mindennapi tevékenységrendszer dinamikus sztereotípiákká válásával. Az önállósulási és öntevékenységi vágy felkeltése, segítése, támogatása.
A szocializáltság, mint érték jelenti számunkra a társadalmi értékrendek megismerését, elfogadását és az e szerinti viselkedés, magatartás elsajátítását.	A pedagógiai folyamat során a társadalmi értékrendek, képességek kialakítása, fejlesztése. Pedagógiai alapelvünk az átlagos nevelésen túllépve, tanulóink szociális kompetenciája, működésének hangsúlyozása.
Valljuk, hogy a kommunikáció gazdag eszközkészletének megismerése segíti a szocializáció folyamatát.	A pedagógusok személyisége, attitűdjei olyan légkört teremtenek, amelyek megalapozzák és aktivizálják a kommunikációs képességeket. Ebben a szocializációs közegben a gyermek elsajátított kommunikációs képességei segítik az őt körülvevő társadalomban való eligazodását.
Fontosnak tartjuk a munkára nevelést a társadalmi hasznosság érdekében.	A munkatevékenység során előtérbe kerül a kitartó munkavégzés képességének kialakítása. A mindennapi tevékenységek, szokásrendszerének megalapozása, praktikus ismeretek nyújtása segítik az elemi munkaszokások elsajátítását.
Az egészséges és kulturált életmódra nevelésen belül hangsúlyozzuk a személyes kompetenciák és motívumok kialakítását.	A személyiségfejlődés érdekében az előnyös motívumok kialakításának és a hátrányos motívumok előnyössé válásának segítése. Az egészséges és kulturált életmód, viselkedési minták, szokásrendszerek gyakorlása.

1.3. Eszközök, eljárások

Nevelő-oktató munkánk eljárásainak, eszközeinek igazodnia kell a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, képességeihez, a pedagógusok személyiségéhez, felkészültségéhez. Az eljárások, eszközök alkalmazásának egyetlen törvénye van: a módszerek, eljárások kombinációja. Napjaink pedagógiai gyakorlata, tapasztalata, valamint a nevelés kiemelt szerepe a nevelő-oktató munka során megkívánja, hogy a módszereket a nevelés folyamatában betöltött szerepük alapján csoportosítsuk.

- a meggyőzés módszerei
- a tevékenység megszervezésének módszerei
- a magatartásra ható, ösztönző módszerek
- a jutalmazás
- a nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célzó módszerek (felügyelet, ellenőrzés, figyelmeztetés, elmarasztalás, tilalom).

2. Mérés, értékelés

Intézményegységeinkben más és más mérési módszereket, eszközöket használunk.

A méréseket az iskolavezetés, a munkaközösség-vezetők és az főigazgató által megbízott pedagógusok végzik.

Az értékelést az iskolavezetés, a munkaközösség-vezetők és az főigazgató által felkért személyek végzik.

A mérések leggyakoribb formái

- kérdőív
- feladatlapok
- fizikai teljesítmények
- dolgozatok
- szóbeli feleletek, beszélgetés
- modulzáró-vizsgák
- komplex gyógypedagógiai vizsgálat (fejlesztési területenként)
- gyakorlati munkák

A mérés, értékelés során figyelembe vesszük

- az életkori sajátosságokat
- sérülés specifikumokat
- egyéni sajátosságokat

A mérés, értékelés során használt eljárások

- P-A-C I. és II.

- HKI
- Strassmeier Skála
- Frostig teszt
- Goodenough Emberalak Ábrázolás
- Snoozelen Módszer
- Alapozó Terápia (mozgásfejlődési szint)
- NETFIT

2.1. Az ellenőrzési és értékelési rendszer felépítése

Bemeneti mérés:

Minden tanévben szeptemberben: 1., 5. és 9. évfolyamra felvett tanulók ismereteinek, képességeinek és szociális környezetének a felmérése (képesség hálók).

Folyamat mérés:

A felsorolt évfolyamok végén az elemi készségek, képesség hálók (kognitív funkciók, írás-, olvasás- és beszédértés, számolás) vizsgálata.

A továbbhaladáshoz szükséges minimális feltételek meglétének a megállapítása.

Eszköz jellegű alapkészségek megállapítása.

A folyamatmérések eredményei nem lehetnek a tanulók minősítésének eszközei.

Kimeneti mérés:

Tanév végén 4. 6. 8. évfolyamokon szintfelmérés, a 10., illetve a 12. évfolyamon, a Szakiskola végét lezáró szakmai vizsga, a mindenkor érvényes vizsgaszabályzat alapján.

Tanulói értékelés

A pedagógiai munka szerves része a tanulók teljesítményének minősítése.

- folyamatos, rendszeres, aktuális és tervszerű
- kiszámítható
- módszertanilag változatos, a tanulók egyéni fejlettségi fokának megfelelően
- objektív, méltányos
- átfogó, komplex

Az értékelés során figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat, a tantárgy/foglalkozás jellegét és a tanuló önmagához viszonyított fejlődését.

3. Fejlesztő program

Komplex gyógypedagógiai megsegítés a szakértői véleményben megfogalmazott fejlesztési területek alapján, egyénre szabottan, amely a fejlesztési terv szerint évente értékelésre kerül.

3.1. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Alapelvünk a fejlesztés területén, hogy tanulóink személyisége harmonikusan fejlődjön. Célunk, hogy hozzájáruljunk tanulóink harmonikus személyiségfejlesztéséhez. Feladatunk, hogy a gyermeknél olyan pozitív személyiségjegyek alakuljanak ki, mint a türelem, kitartás, segítőkészség és egymás megbecsülése. A tanuló személyiségében rejlő pozitív tulajdonságokat meg tudja jeleníteni a környezete számára. Interperszonális kapcsolataiban együttműködő, megértő, türelmes.

Az értelmi nevelés területén elvégzendő feladatok

- az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése
- a megismerés képességének fejlesztése
- az önismeret, a céltudatosság kialakítása
- A tanulók etikai nevelése területén elvégzendő feladatok
- az alapvető etikai értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása
- a tanulók közösségére és önmagukra irányuló helyes cselekvésre és aktivitásra készítető érzelmek kialakítása
- pozitív szociális szokások kialakulásának, gyarapodásának segítése

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink továbbá a helyi tantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátíttatása, valamint az ezekre épülő differenciálás

Kialakítandó személyiségjegyek

- a helyes önértékelés
- az értékek felismerése, megbecsülése és kiállás mellettük
- felelősség maguk és mások iránt

4. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az egészségfejlesztés iskolai feladatai

- Segítse a tanulókat a testi és a lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában.
- Fejlessze az életvezetési képességeket.
- Fejlessze a tanulók felelősségérzetét egészségük megőrzéséért.
- Készítse fel a tanulókat a stressz-hatások feldolgozására.
- Segítse elő a környezeti- és egészség-tudatosság erősödését.
- Valósítsa meg a mindennapi testedzést a tanulók számára.
- Terjedjen ki a mentálhigiénés nevelésre.

Feladatok koordinálása és értékelése

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok (szűrővizsgálatok, védőoltások, egészségnevelési órák és foglalkozások) koordinálása az éves munkatervben jelenik meg.

A hatékonyság mérésében kérdőívek használata (foglalkozások előtt és után) nyújt segítséget.

A szűrővizsgálatok során észlelt elváltozások feldolgozása, a tanév végén az iskola- egészségügyi jelentésben történik meg.

Az egészségfejlesztés eredményessége nagymértékben függ a szülők mobilizálhatósága, a pedagógusok és az iskola-egészségügyi szolgálat aktív részvételétől.

Egészségmegőrzés a helyes életmód kialakításával:

- mozgás, rendszeres testedzés, játéklehetőség
- táplálkozási szokások kialakítása egészségünk érdekében
- öltözködés
- higiénia, tisztálkodás
- egészségkárosító szenvedélyek (drog, alkohol, dohányzás) megelőzése a tanórai és a tanórán kívüli nevelésben
- ésszerű napirend kialakítása
- szűrővizsgálatok: pl: gerinc, szemészet, fogászat, stb.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az egészséget, magunkért és másokért őrizni, mindig szép és felelősségteljes feladat, de néha a legnagyobb elővigyázatosság ellenére is baj történik (baleset vagy hirtelen rosszullét).

Ilyen esetben elsősegélyt nyújtani mindnyájunk kötelessége. Jóllehet a tőle elvárható segítség nyújtására törvény kötelez mindenkit.

A felnőtt személyek elsősegélynyújtó motiváltsága magas, de tudásszintje alacsony, teljesítőképessége esetleges.

Az elsősegélynyújtás gyermekkorban történő oktatása a későbbi elfogadható tudás alapja lehet.

Az elsősegélynyújtás fogalma

Az elsősegélynyújtás az az egészségügyi beavatkozás, amelyet bárki a végleges szakellátás megkezdése előtt végez, baleset vagy hirtelen egészségkárosodás közvetlen következményeinek elhárítása és az állapot további romlásának feltartóztatása érdekében.

Ehhez szükségesek:

- alapvető ismeretek
- határozottság
- kellő önfegyelem, hogy az adott helyszínen elkerüljük a kapkodást és az idegeskedést

Ez megfelelő tanulási folyamattal és gyakorlással elsajátítható. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását már az első osztályban is el lehet kezdeni.

A 6-10 év közötti tanulóknál célkitűzés

A vészhelyzetbe került emberek megsegítése és a számukra nyújtott elsősegélyt magától értetődővé tenni.

A 6-10 év közötti tanulók részére a következők elsajátítása fontos:

- telefonon történő segítségkérés és a vészhelyzettel kapcsolatos kérdések megválaszolása
- stabil oldalfekvés jelentősége és kivitelezése
- kisebb sebek ellátása, kötözése
- veszélyes gyógyszerek és mérgező növények ismerete
- közlekedésbiztonság
- gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályainak ismerete
- közlekedésbiztonsági eszközök megfelelő használat

A felsős tanulók és szakiskola tanulóinál célkitűzés

A tanulóink részére olyan elemi és alapfokú elsősegély-nyújtási ismeretek átadása és gyakoroltatása, mellyel képessé válnak bajba jutott embertársaiknak az adott szituációban, a tőlük elvárható módon elsősegélyt nyújtani.

Program tartalma, módszerei

Elmélet:

- Az elsősegély-nyújtás szabályai.
- Baleseti helyszín, időfaktor, mentőhívás.
- Az eszméletlenség tünetei, okai, következményei. Klinikai és biológiai halál fogalma. Eszméletlen sérüléssel kapcsolatos teendők.
- Újra élesztés, befúvásos lélegeztetés és a mellkas kompresszió szabályai. Hibák és szövődmények az újra élesztés során. Mi az a félautomata defibrillátor?
- Sérülések, sebek fajtái, sebellátás, sebfedés. Kimentés, betegmozgatás, fektetési módok.
- Vérzések fajtái, csillapításuk módja. Idegen test szemben, fülben, légútban.
- Törések, rándulás, ficam. Égés, fagyás tünetei, ellátása.
- Leggyakoribb mérgezések, teendő. (marószerek, CO, Co2, gyógyszer, alkohol...)
- Gyakoribb rosszullétek. (ájulás, diabetes, epilepszia, lázgörcs) áramütés, villámcsapás.

Gyakorlat:

Szorosan illeszkedik az elméleti témakörökhöz. Bemutatás és a tanulókkal való gyakoroltatás.

- Sérült vizsgálata. Eszmélet, légzés, keringés vizsgálata.
- Befúvásos lélegeztetés és mellkas kompressziók bemutatása, újraélesztés gyakorlása az intézmény számára hozzáférhető, korszerű ambu babán.
- Stabil oldalfekvés bemutatása, megtanítása.
- Vérzéstípusok, sebek, törések ellátása, kötözések, nyomáspontok.

- Rautek és Heimlich féle műfogás. Eschmark féle műfogás.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanítási órákon belül (osztályfőnöki, természettudomány és testnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg.

5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az intézményünk nagy hangsúlyt helyez a pozitív közösségi szokások – empátia, tolerancia, konfliktuskezelés – fejlesztésére. Segíti a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását, az egyén, a csoport kölcsönhatásainak megértését, különös figyelemmel az etnikai, kisebbségi sajátosságokra.

Az újonnan intézményünkbe került gyerekek beilleszkedését segíti elő a Házi-és Napirend megismerése, tájékoztatás a helyi szokásokról, a városi séták. A beilleszkedés segítése minden nevelő kiemelt feladata, hiszen az első napok, hetek benyomásai meghatározóak.

A közösségbe való beilleszkedéshez tartozik, hogy meg kell ismerni és elfogadni azokat a szabályokat, melyek elengedhetetlenül szükségesek a közösség működéséhez.

Nagyon sok időt áldozunk a viselkedéskultúrában rejlő hiányosságok csökkentésére. A pedagógusok meggyőző ereje mellett a hasznos elfoglaltságok biztosítása lehetőséget ad az energiák levezetésére, az unalom legyőzésére.

A tanítási órákon megvalósítható közösségfejlesztő feladatok

- a tanulás támogatása kölcsönös segítségnyújtással
- a tanulók kezdeményezéseinek, a közvetlen tapasztalatszerzésnek támogatása.
- a közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése
- a tanulók önállóságának, öntevékenységének fejlesztése
- különböző változatos munkaformákkal (csoportmunka, differenciált, egyéni munka, kísérlet, verseny) az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése
- olyan pedagógus közösség kialakítása, amely összehangolt követeléseivel és nevelési eljárásaival az egyes osztályokat vezetni, és tevékenységüket koordinálni tudja

Egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai

- nevelje a tanulókat az önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére
- átgondolt játéktervvel és a tevékenység pedagógiai irányításával biztosítsák, hogy a különböző játékok, tevékenységek megfelelően fejlesszék a közösséget, erősítsék a közösséghez való tartozás érzését
- a sokoldalú és változatos foglalkozások járuljanak hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez
- a séták, a kirándulások mélyítsék el a természetszeretetet és a környezet iránti felelősséget

Diákönkormányzat közösségfejlesztési feladatai

- olyan közös értékeken és érdekeken alapuló közös, konkrét célok kijelölése, amellyel nem sérti az egyéni érdekeket

- fejlessze a meglévő közösségi munkákat, közösségépítő tevékenységeket
- törekedjen a közösség iránti felelősségtudat kialakítására, fejlesztésére
- A pedagógus közösségfejlesztő feladatai a szabadidős tevékenység során
- építsen ki jó kapcsolatot az adott korosztállyal, szüleikkel, plébániával, egyházi személyiségekkel, külső szakemberekkel
- fejlessze a csoportokban végzett közös munka során az önismeretet, az önfegyelmet, az együttműködést
- segítse olyan csoportok kialakítását, amelyek az emberi kapcsolatok pozitív irányú elmélyítésével hatnak az egész személyiség fejlesztésére

Szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai

- napirend szervezése
- csoportszabályok kialakítása, betartatása
- csoportszokások, hagyományok kialakítása
- a közösség iránti felelősség kialakítása
- a kulturált kommunikáció elvárása és folyamatos fejlesztése
- együttműködésre képes, egymásra figyelő, egymásnak segítséget nyújtó, a mássággal szemben toleráns csoport kialakítása
- a közösséghez tartozás élményének kialakítása

6. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:

- a tanítási órákra való felkészülés
- a tanulók dolgozatainak javítása
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése
- vizsgák lebonyolítása
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása

- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken
- tanítás nélküli munkanapon a főigazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés
- szertárrendezés és szaktantermek rendben tartása
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása

A pedagógust – az intézményegység vezetőjével konzultálva – az főigazgató bízta meg, az osztályfőnöki feladatokkal, minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire
- együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását
- segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével
- figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét
- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti
- szülői értekezletet tart
- ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása
- segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát
- kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével
- tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében
- javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére

7. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció célja, hogy az iskolai fejlesztés során jelentősen csökkentse a fogyatékosságból eredő szomatikus és pszichés hátrányokat, elősegítse a szociális érést. Az egyéni fejlesztéshez szükséges tartalmak, eszközök, módszerek megtalálásának, az egyéni fejlesztési program kidolgozásának alapja a pedagógiai diagnózis szakértői vélemény javaslatai.

A rehabilitációs célú foglalkozások célja – a meg lévő képességelőnyökre építve – az eredményes személyiségfejlesztés, a képességek, készségek terápiás fejlesztése.

A konkrét célkitűzések meghatározása során a főbb szempontok a tanuló képességprofiljában látható erősségek (ezekre építünk, ezek jelentik a „húzóerőt”) és a leginkább fejlesztésre szoruló területek (a lemaradást igyekszünk csökkenteni vagy kompenzálni).

Kiemelten:

- az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, koncentráció, grafomotoros ügyesség, tájékozódás, gondolkodás
- vizuomotoros koordináció fejlesztése
- a szociális és kommunikációs tevékenységek segítése
- a művészeti foglalkozások során a dráma, a zene, a tánc, az ábrázolás személyiségfejlesztő hatásának érvényesítése
- a mozgásállapot javítása, sporttevékenység

7.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Minden pedagógus, de elsősorban a szaktanár és osztályfőnök feladata, hogy felhívja a figyelmet tehetséges tanítványainkra, hogy megfelelően gondoskodhassunk fejlesztésükről.

E tevékenység kiterjed a tanórai és tanórán kívüli területekre egyaránt. Ez a legszorosabb együttműködést tételezi fel a családdal és a tehetségek fejlesztésével foglalkozó intézményekkel és szakemberekkel.

A tehetséggondozás területén legfőbb feladatunk, hogy a tanulóiban keressük azokat az adottságokat, amelyek alapján a legkönnyebben fejleszthetők, melyek fejlesztése a legtöbb sikerélményhez juttatja őket.

A tehetség felismerése, fejlesztése lehetővé teszi a kompenzálását, valamint a tanulók életterének tágítását.

A tehetségfejlesztés lehetőségei intézményünkben

- differenciált tanórai munka
- tehetséggondozó szakkörök
- felkészítés versenyekre, pályázatokon való részvételre
- felkészítés középiskolai tanulmányokra
- személyes beszélgetések, a biztatás, a jutalmazás megfelelő formáinak megkeresése

- kiugró tehetségek szakemberhez való irányítása, aki gondoskodik megfelelő fejlesztésükről

7.2. Fejlesztő program a tanulási kudarcnak kitett, illetve lemorzsolódott tanulók felzárkóztatására

- egészségügyi- és pedagógiai célú habilitáció,
- rehabilitáció csoportos formában egyéni képességhálo alapján a fogyatékoság típusához és fokához igazodva,
- fejlesztő program készítése
- differenciálás a tanórákon és a délutáni foglalkozásokon
- kiscsoport képzés osztálybontással
- gyógytestnevelés foglalkozásai
- logopédiai foglalkozások
- egyéni bánásmód alkalmazása tanórán,
- délutáni foglalkozásokon, kollégiumban
- halmozottan fellépő fogyatékoság miatti speciális foglalkoztatás
- KAP program alkalmazása az oktatás-nevelés folyamatában

8. Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása

A gyermekvédelem magában kell, hogy foglalja mindazokat a területeket, amelyek a gyermek és a család jólétét, védelmét szolgálják, a megelőzés, beavatkozás kezelés és utógondozás tekintetében.

A gyermek- és ifjúságvédelem olyan tevékenység, amely tiszteletben tartja a családok életmódját, életstratégiáját, szokásrendszerét, tradícióit. A szükséges ismeretek, minták elsajátításához biztosítja a feltételeket, ugyanakkor megteremti a szükséges és elégséges beavatkozás lehetőségét a gyermek érdekének védelmében. Az intézménybe járó gyermekek nagy része alacsony státuszú, nehéz körülmények között élő családból származik.

Az alapvető gyermeki jogok közül a legfontosabb, hogy a gyermek védelmét ellátó szervezetnek és személynek a gyermek mind ezek felett álló érdekeit kell figyelembe venni.

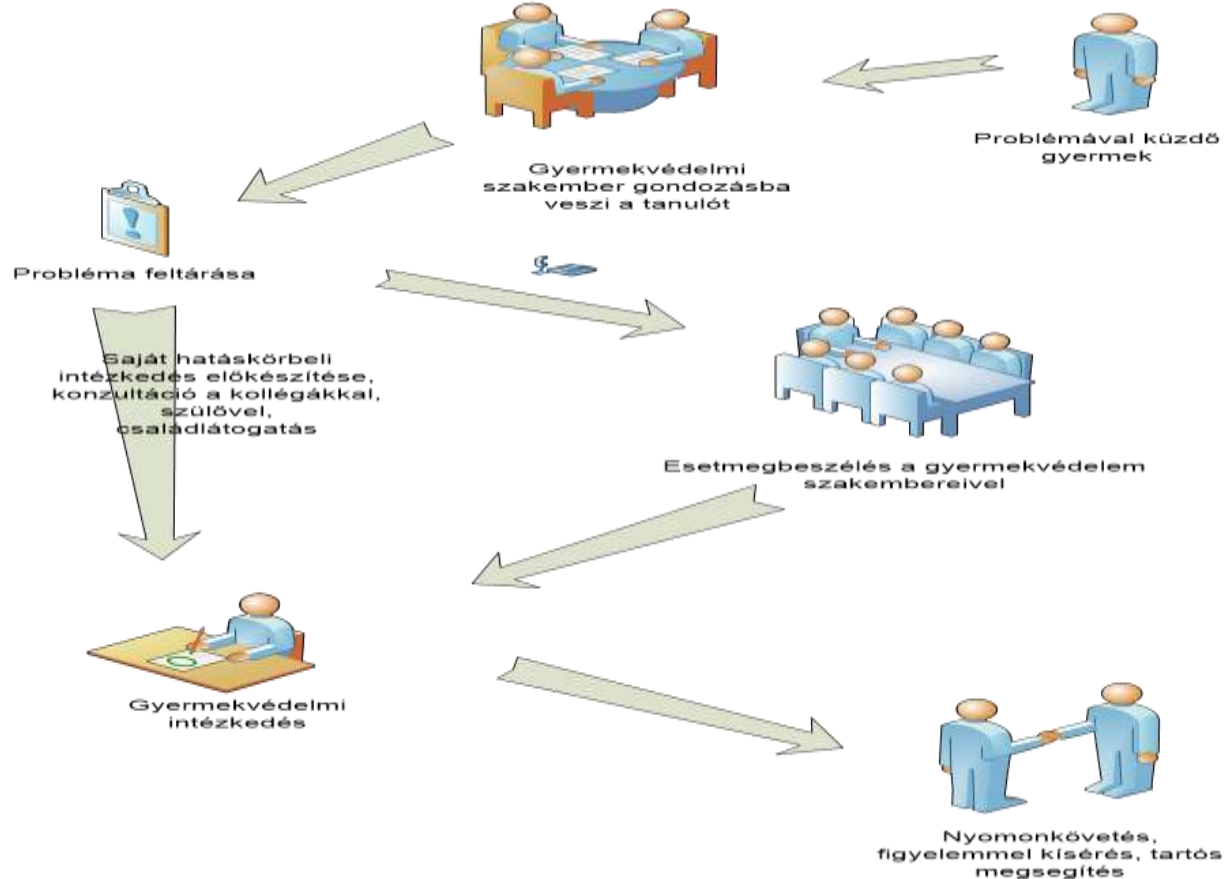
A legfontosabbnak tartjuk, hogy a gyermek problémáit minél korábban felismerjük, és minél hatékonyabban tudjuk kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat, krízishelyzetek kialakulását. Napi kapcsolatot alakítottunk ki a gyermekvédelemben dolgozó intézményekkel, szakemberekkel.

Intézményünk feladatai

- gyermeki jogok érvényesítése
- preventív intézkedések megtétele
- egészségnevelési program
- a problémák felismerése
- az okok megkeresése

- segítség nyújtása
- esetmegbeszélések
- jelzés az illetékes szakembereknek

A gyermekvédelmi felelős kapcsolatai

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

- napközis, tanulószobai ellátás biztosítása
- szülők, családok életvezetési gondjainak segítése
- tankönyvtámogatás
- hozzájárulás tanulmányi kirándulásokhoz, táborozásokhoz
- drog- és bűnmegelőzési program alkalmazása
- felvilágosító munka, a szociális hátrányok enyhítését segítő pályázatok figyelése, részvétel a pályázatokon

9. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvételi rendje

9.1. A diákönkormányzat döntési jogköre

A diákönkormányzat döntési jogkörét csak a nevelőtestület véleményének kikérésével gyakorolhatja a saját közösségi életének tervezésében, szervezésében.

A nevelőtestület véleményét - a döntést igénylő ügyben - a diákönkormányzati ülés előtt legalább 15 nappal ki kell kérni.

A nevelőtestület véleményezési jogával a diákönkormányzati ülés megkezdéséig, illetve magán az ülésen élhet. (A nevelőtestület véleménye a diákönkormányzat döntésére nézve nem kötelező.)

A diákönkormányzat joga, hogy döntsön

- a működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról, a diákönkormányzati tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről
- munkatervének elfogadásáról
- tisztségviselőinek megválasztásáról
- a DÖK munkáját a nevelőtestület segíti, vezetője gyógypedagógus, akit a főigazgató a DÖK javaslatára bíz meg 5 év időtartamra

A diákönkormányzat vélemény-nyilvánítási jogköre

A véleményezési jogkörben adott vélemény a döntéshozóra nézve nem kötelező, de jogsértést követ el akkor, ha a véleményeztetést elmulasztja.

A diákönkormányzat vélemény-nyilvánítási jogköre kiterjed az intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésre.

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni

- a tanulók többségét érintő kérdések meghozatalánál
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámoló elkészítéséhez, elfogadásához
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez
- az iskolai DSE működési rendjének megállapításához
- külön jogszabályban meghatározott ügyekben

A diákönkormányzat javaslattételi jogköre

A diákönkormányzat javaslattételi jogköre kiterjed azokra a területekre, melyekre vonatkozóan vélemény-nyilvánítási jogkörrel rendelkezik.

10. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

A tanulók közösségét érintő kapcsolattartási formák

- a tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, ill. az aktuális feladatokról a főigazgató, intézményegység-vezető, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják
- az főigazgató legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén, a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és faliújságon keresztül, az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon tájékoztatják a diákokat

- a tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, ill. választott képviselőik útján közölhetik az főigazgatóval, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel
- a tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról az osztályfőnök és a szaktanárok folyamatosan tájékoztatják

A szülők közösségét érintő együttműködési formák

- családlátogatás
- szülői értekezlet
- fogadó óra
- nyílt tanítási nap
- írásbeli tájékoztató
- szakkörök indítása
- előadások szervezése
- pályaválasztási tanácsadás
- részvétel az iskola hagyományos ünnepein

11. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

Célja annak elősegítése, hogy a félévi vagy év végi eredmények által a tanulók számára a sikeres továbbhaladás biztosított legyen.

11.1. A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz

- az osztályozó vizsgákra
- a pótló vizsgákra
- a javítóvizsgákra vonatkozik

A szakiskola esetében a szakmai vizsgáztatás a hatályos jogszabályok alapján történik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozóvizsgára utasít
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít

11.2. Osztályozó vizsga

Az intézmény osztályozó vizsgáját, a félévi és év végi jegyek lezárását megelőző két hétben kell megszervezni. Osztályozó vizsgát kell tennie teljesítményének értékelése céljából a tanulónak, ha a tanítási év során jogszabályban meghatározott mértékű igazolt és igazolatlan hiányzást gyűjtött össze, s emiatt félévi vagy év végi

osztályzatát nem tudta a szaktanár megállapítani. Az osztályozó vizsgához vezető hiányzás mértéke 250 óra, illetve egy adott tantárgyból a tanítási órák több mint 30 % - a.

Az intézmény osztályozó vizsgáját a félévi és év végi jegyek lezárását megelőző két hétben kell megszervezni. Osztályozó vizsgát kell tennie teljesítményének értékelése céljából a tanulónak, ha tankötelezettségét a tanév folyamán egyéni munkarendben teljesíti.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és év végi jegyek lezárását megelőző két hétben, ha engedélyt kapott arra, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget.

11.3. Javítóvizsga

Ha a tanuló tanév végén - legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kap -, javítóvizsgát tehet. Javítóvizsga augusztus 15. és augusztus 31. között. A javítóvizsga bizottságban a kérdező tanár lehetőség szerint ne a tanulót javítóvizsgára utasító kolléga legyen. A tanulót a vizsga eredményéről tájékoztatni kell.

11.4. Pótló vizsga

Abban az esetben, ha a tanuló önhibáján kívül nem tudja teljesíteni az osztályozó/pótló/ vizsga követelményeit, a teljes vizsga anyagából, vagy a nem teljesített vizsgarészből - kérelmére - pótló vizsgát tehet. Időpontját egyéni elbírálás alapján a főigazgató jelöli ki. A vizsgaszabályzat hatálya kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

11.5. Az értékelés rendje

Minden vizsgatantárgy követelményei azonosak az adott iskolatípus adott tantárgyának követelményrendszerével. A követelmények az egyes intézményegységek pedagógiai programjában, illetve a helyi tantervben található.

11.6. A vizsgatárgyak részei és követelményei

Intézményünk – gyógypedagógiai intézmény- más és más speciális pedagógiai szükségletet elégít ki, így vizsgatárgyai és követelményei ebből adódóan eltérnek egymástól. Minden vizsgázó tanuló esetén a vizsgabizottság tagjai döntenek el, hogy a vizsgán megjelent tanuló –sajátos nevelési igényéből adódóan – szóban, írásban, vagy mindkét módon vizsgázik.

12. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Az iskolaváltás szakértői vélemény alapján, Kormányhivatali határozattal, gyermekvédelmi intézkedés eredményeképpen, illetve lakóhely-és lakcímváltoztatás alapján történik. A főigazgató ezek figyelembevételével hozza meg a döntését. Az átvétel esetén a küldő intézmény számára „értesítés iskola beiratkozásról” igazolást kell kitölteni, melyet az Érkezések-távozások naplóban rögzítjük, majd az átvétellel máshonnan bekerült tanulóknak türelmi időt és egyéni segítségnyújtást biztosítunk.

12.1. A felvételi eljárás különös szabályai

Az intézményben ellátott gyermekek a Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottság véleménye alapján kerülnek hozzánk. A szakértői bizottság intézményjegyzék alapján tájékoztatja a szülőt azokról a lehetőségekről, amelyek alapján sajátos nevelési igényű gyermeke az óvodai nevelésben, a fejlesztő nevelésben részt vehet, tankötelezettségének eleget tehet. A köznevelési intézményt a szülő választja ki a szakértői bizottság által javasolt intézmények közül.

II. Az Intézmény Helyi tanterve

A törvényi környezet változásai értelmében, azokat követve intézményünk helyi tanterve felmenő rendszerben változott a 2020/2021-es tanévtől.

Az eddig hatályos szabályozók útmutatásait követve kifutó rendszerben alkalmaztuk a helyi tantervben lefektetett óraszámokat, tananyag tartalmakat.

Az utolsó tanév, amikor még a régi szabályok szerint is tanítottunk a 2022/2023. tanév (4. 8. 12. évfolyam). **A 2023/2024. tanévtől a felmenő rendszerben bevezetett új szabályok szerint történik minden intézményegységben és évfolyamon a nevelő-oktató munka.**

1.1. Választott kerettanterv megnevezése 2020/2021 – től felmenő rendszerben

- A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 10/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról.
- Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 1-4. évfolyam
- Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5-8. évfolyam
- Kerettanterv a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyam

1.2. Közismereti kerettantervek a szakiskolák számára:

- Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó szakiskola kötelező 9/E előkészítő évfolyamának kerettanterve
- Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók két évfolyamos szakiskolai szakmai oktatásához, képzéséhez alkalmazandó 9–10. évfolyamos közismereti kerettanterv
- Két évfolyamos szakiskolai oktatás, képzés szakmai kerettantervei
- Kerettantervek a készségfejlesztő iskolák számára (képzési szerkezet)

1.3. Közismereti kerettantervek a készségfejlesztő iskolák számára:

- Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 9–10. évfolyamának közismereti kerettanterve
- Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 11–12. évfolyamos közismereti kerettanterve
- A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 9–10. évfolyamának közismereti kerettanterve
- Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 11–12. évfolyamának közismereti kerettanterve
- Készségfejlesztő (gyakorlati) kerettantervek a készségfejlesztő iskolák számára

2.1. A Helyi tantervben alkalmazott kötelező tantárgyak és óraszámok enyhe értelmi fogyatékos tanulók 1–4. évfolyam

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+1	7+1
Matematika	4	4	3+1	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1+1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1+1	1+1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25
Habilitáció/rehabilitáció	3	3	3	3
Összes óraszám	27	27	27	28

2.2. Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5–8. évfolyam

Választott kerettanterv kötelező tantárgyak és óraszámok az 5–8. évfolyamon

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	2 tanéves óraszám	7. évfolyam	8. évfolyam	2 tanéves óraszám
	Heti óraszám			Heti óraszám		
Magyar nyelv és irodalom	4	4	288	4	4	288
Idegen nyelv	-	-	-	2	2	144
Matematika	4	4	288	4	4	288
Etika	1	1	72	1	1	72
Történelem	2	2	144	2	1	108
Hon- és népismeret	1	-	36	-	-	-
Természettudomány	2	3	180	5	5	360

Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	36
Ének-zene	2	2	144	1	1	72
Vizuális kultúra	2	2	144	1	1	72
Digitális kultúra	1	1	72	1	1	72
Technika és tervezés	1	1	72	1	1	72
Testnevelés	5	5	360	5	5	360
Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	72	1	1	72
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	144	2	2	144
Heti órakeret	28	28		30	30	

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatók.

A Helyi tantervben alkalmazott kötelező tantárgyak és óraszámok enyhe értelmi fogyatékos tanulók 5–8. évfolyam

Tantárgyak	5.	6.	7.	8.
	évfolyam	évfolyam	évfolyam	évfolyam
	Heti óraszám		Heti óraszám	
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	4+1	4+1
Idegen nyelv	-	-	2	2
Matematika	4+1	4	4	4
Etika	1	1	1	1
Történelem	2	2	2	1
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természettudomány	2	3	5+1	5+1
Állampolgári ismeretek	-	-	-	1
Ének-zene	2	2	1	1
Vizuális kultúra	2	2	1	1
Digitális kultúra	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1+1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1

(közösségi nevelés)				
Heti órakeret	28	28	30	30
Habilitáció/rehabilitáció	3	3	3	3
Összes óraszám	31	31	34	34

2.3. Kerettanterv a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyam

Választott kerettantervben a tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok felmenő rendszerben

Műveltségi terület	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás (Magyar nyelv és irodalom)	2	2	3	3	4	4	2	2
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	2	2	2	2	3	3	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	1	1	1
	Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	1	-
	Étika	-	-	-	-	-	-	-	1
Természettudomány és földrajz	Környezetismeret	-	-	-	-	1	1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alkítás (Vizuális kultúra)	3	3	2	2	2	2	2	2
Technológia	Digitális kultúra	-	-	-	-	-	-	1	1
	Mozgásnevelés (Testnevelés)	5	5	5	5	5	5	-	-
	Testnevelés	-	-	-	-	-	-	5	5

Testnevelés és egészségfejlesztés	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	-	-	-	-	1	1	1	1
Egyéb	Önkiszolgálás	2	2	-	-	-	-	-	-
	Életvitel és gyakorlat	-	-	2	2	2	2	3	3
	Játékra nevelés	2	2	2	2	-	-	-	-
Szabadon tervezhető órakeret		2	2	2	3	3	3	2	2
Összesen		24	24	24	25	28	28	30	30

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatók.

Helyi tantervben alkalmazott kötelező tantárgyak és óraszámok középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók 1–8. évfolyam

Műveltségi terület	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	4+1	4+1	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás (Magyar nyelv és irodalom)	2	2	3+1	3+1	4	4	2	2
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	2	2	2+1	2+1	3+1	3+1	3+1	3+1
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	1	1	1
	Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	1	-
	Etika	-	-	-	-	-	-	-	1
Természettudomány és földrajz	Környezetismeret	-	-	-	-	1+2	1+2	2+1	2+1
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alkítás (Vizuális kultúra)	3	3	2	2	2	2	2	2
Technológia	Digitális kultúra	-	-	-	-	-	-	1	1

Testnevelés és egészségfejlesztés	Mozgásnevelés (Testnevelés)	5	5	5	5	5	5	-	-
	Testnevelés	-	-	-	-	-	-	5	5
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	-	-	-	-	1	1	1	1
Egyéb	Önkiszolgálás	2	2	-	-	-	-	-	-
	Életvitel és gyakorlat	-	-	2	2+1	2	2	3	3
	Játékra nevelés	2+1	2+1	2	2	-	-	-	-
Összesen		24	24	24	25	28	28	30	30
Habilitáció/rehabilitáció		3	3	3	3	3	3	4	4
Összesen		27	27	27	28	31	31	34	34

2.4. Autizmussal élők általános iskolája

A Losontzi István EGYMI, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium általános iskolai intézményegységéhez autizmussal élő tanulók iskolai csoportjai is tartoznak. A csoportok összetétele legtöbbször heterogén, vegyesen lehetnek ép intellektusú, tanulásban és értelmileg akadályozott tanulók egy csoportban. Az oktató-nevelő munka során az intézmény helyi tanterveit alapul véve készítjük el a tanulók egyéni fejlesztési tervét. Az egyes „tagozatok” helyi tantervét használjuk adaptálva a tanuló egyéni speciális szükségleteinek megfelelően az érvényes SNI Irányelvek illetve a Pedagógiai Programunkat alapul véve.

Szükségesnek érezzük, hogy ezen dokumentumban megfogalmazzuk azokat a fontos szempontokat, melyeket figyelembe kell venni az autizmussal élő tanulók oktatása-nevelése során.

Az autizmussal élő tanulók sajátosságai határozzák meg az elsajátítandó tananyag mennyiségi és minőségi tartalmát. Ennek megfelelően történt a szabadon választható órakeret terhére történő foglalkozások felhasználása is.

2.4.1.A szabadon felhasználható órakeret alakulása

Értelmileg akadályozott autizmussal élő tanulók

A digitális kultúra tantárgy bevezetésre kerül 4. 5. 6. évfolyamban heti 1 óraszámban. Ezen osztályfokokon a 7. évfolyam tananyagát az egyes tanulókra alakítva egyéni fejlesztési terv alapján oktatjuk.

Az értelmileg akadályozott autizmussal élő tanulók esetében a játékra nevelés tantárgy az 5. 6. 7. 8. évfolyamon, a szabadon tervezhető órakeret terhére folytatódik heti 1 óraszámban. A 4. évfolyam tananyagát egyéni fejlesztési terv alapján tervezzük a különböző évfolyamokon.

szabadon tervezhető órakeret további óraszámait fejlesztő foglalkozásokra használjuk fel. Ezen órák anyagait is az egyéni fejlesztési tervek tartalmazzák.

Tanulásban akadályozott autizmussal élő tanulók

A tanulásban akadályozott autizmussal élő tanulók esetében az alsó tagozaton (1-4) a szabadon tervezhető órakeret terhére fejlesztő foglalkozásokat terveztünk. Ezen foglalkozások anyagát egyénre szabottan, az egyéni fejlesztési tervekben határozzuk meg.

Felső tagozaton szükségesnek tartottuk az 5. 6. 7. 8. osztályfokon a digitális kultúra és a technika és tervezés tantárgyak óraszámát 1 órával megnövelni.

Ép intellektusú autizmussal élő tanulók

Ezen tanulók esetében a szabadon tervezhető órakeret terhére engedélyezett 2 órát fejlesztő foglalkozásokra használjuk fel, mert elsődleges célunk a tanulók integrációjának elősegítése. A tananyagot az egyéni igényeknek megfelelően az egyéni fejlesztési tervek tartalmazzák.

A Nat-ban meghatározott tanulási eredmények a tanulók sajátos nevelési igénye és egyéni képességei szerint, személyre szabott segítséggel érhetőek el (például vizuális támogatással, AAK-s eszközökkel), melyet az egyéni fejlesztési tervben szükséges rögzíteni.

Az autizmussal élő tanulók oktatását-nevelését meghatározó főbb szempontok

Mindaddig, amíg a tanuló nem vonható be tanulási helyzetbe, az elsődleges feladat a gyermek kognitív, szociális és kommunikációs készségeinek fejlesztése.

A tanítási órák hosszát és tartalmát mindig a tanuló egyéni teherbíró képessége alapján alakítjuk ki.

Lehetőség szerint az új tananyagok átadása az autizmussal élő tanulóknál egyéni, kiscsoportos formában történik.

Kommunikáció

A kommunikáció támogatása a tanulók egyéni igényének megfelelően különböző szintű AAK-s eszközzel történik.

A kommunikáció tanítására a PECS módszerét és egyéb digitális eszközöket alkalmazunk (Pictoverb).

A beszéd- és szövegértés nehezítettsége miatt az egyes tananyagtartalmak egyszerűsítése, átalakítása szükséges.

A gyermek oktatása során az egyszerű, lényegre törő kommunikáció alkalmazása szükséges.

Külön figyelmet kell fordítani a metakommunikációs eszközök fejlesztésére.

Az információátadás szükségességének meg nem értése miatt kommunikációs helyzetgyakorlatokat alkalmazunk.

A társas kommunikációs helyzetek gyakorlása kiemelt jelentőséggel bír.

Gyakran előfordul a szószerinti értelmezés, ezért figyelni kell az átvitt értelmű, humoros, ironikus megjegyzések alkalmazására.

Intellektuális készségek

Az egyenetlen képességprofilból adódóan a fókuszban mindig a gyengébb képességek fejlesztése áll, támaszkodva a gyermek tipikus erősségeire.

A gondolkodás merevsége miatt megsegítjük a váltás a változások elfogadását.

Figyelembe kell venni, hogy a merev gondolkodás miatt a tanulók terhelhetősége jelentősen csökken, az új iránti érdeklődés, a belülről fakadó motiváció sokszor kevésbé jelenik meg.

A tanítás során az erősebb vizuális részképességekre támaszkodunk, támogatva ezzel a gyengébb auditív oldalt.

A figyelem felkeltésére és fenntartására a gyermek sajátos érdeklődési körére támaszkodunk.

A gyakran felmerülő figyelemkoncentrációs zavarokat csökkentjük azzal, hogy protetikusan környezetet alakítunk ki.

A tanulás támogatására egyéni motivációs bázist alkalmazunk.

Az általánosítás nehezítettsége miatt folyamatos, több területen történő gyakorlást biztosítunk.

Az ok-okozati összefüggések felismerését vizuálisan is támogatjuk.

A logikus, analízis, szintetizáló gondolkodást minden tantárgyi területen egyéni szükségletek alapján meg kell támogatni.

A lényegkiemelés nehezítettsége miatt a tananyag vázlatba tömörítése szükséges.

Az IKT eszközök használata kiemelt jelentőségű, ezért alkalmazzuk az új tananyag átadására és a gyakorlás során is.

A tér-időbeli orientáció támaszigényes, ezért több helyszínen, területen folyamatos gyakorlási lehetőséget biztosítunk.

Szociális és társas készségek

Mások gondolatainak, szándékainak, érzéseinek felismerése, beazonosítása nehezített, ezért gyakoroltatása vizuális támogatással történik.

Gyakoriak a viselkedésproblémák, melyek kezelése elsődleges fontosságú. A megoldására a kognitív viselkedéstréning elemeit alkalmazzuk egyénre adaptálva. Figyelembe vesszük a gyermek sajátos motivációs bázisát és alkalmazzuk az azonnali pozitív megerősítést. Vizuális támogatásként szabálykönyvet, kártyákat alkalmazunk.

Vannak tanulók, akiknél agresszív viselkedés, reakciók tapasztalhatók, melyeknek kezelésére nagy gondot fordítunk, autizmus specifikus eljárásokat alkalmazunk, ill. súlyosabb esetekben orvosi segítséget kérünk.

A kialakított helyes viselkedést általánosítjuk, több helyszínen is gyakoroljuk.

Taníttjuk a közös játékot és a szabályokhoz való alkalmazkodást.

Az önkiszolgálási készségek nehezítettsége miatt a mindennapi tevékenységekbe ágyazva folyamatosan gyakoroljuk azokat.

Szituációs helyzetgyakorlatokat alkalmazunk a helyes kapcsolatfelvétel, fenntartás tanulására.

Különböző szociális helyzetekben felmerülő problémák megoldására forgatókönyvekkel, szociális történetek feldolgozásával készítjük fel tanulóinkat.

A kortárskapcsolatok kiépítése nehezített, apró lépésekre bontva tanítjuk ennek szabályait (pl.: baráti kapcsolat kiépítése, fenntartása).

Törekszünk a reális énkép és a helyes önértékelés kialakítására.

Mozgás

Gyakoriak a mozgásos sztereotípiák, manírok. Zavaró esetben ezek leépítésére törekszünk, ugyanakkor motivációs bázisként is alkalmazhatjuk.

A mozgásigény terén nagyon nagy eltérések tapasztalhatók, hosszútávú célunk, hogy az egészséghez szükséges mozgásmennyiség, mozgásformák kialakuljanak.

A szenzomotoros és finommotorikus területek gyengesége miatt folyamatos fejlesztés indokolt.

A tananyagtartalom átdása során figyelembe vesszük a tanuló grafomotoros készségeit szükség esetén eltérő írásmódot és számítógépen történő írást tanítunk.

Egyéb

A legtöbb tanuló küzd különböző mértékű étkezési problémával. Ilyen esetekben a speciális evés tréninget alkalmazzuk.

Gyakoriak az érzékelési nehézségek, melyek több területen is jelentkezhetnek. Minden esetben figyelembe vesszük azokat, szükség esetén speciális eszközöket alkalmazunk segítségképpen.

Gyakran tapasztalható tanulóinknál szorongás, félelmek, súlyosabb esetekben fóbiák. Megoldásukra vizuális megsegítést alkalmazzuk, szükség esetén pszichológus, gyermekpszichiáter segítségét kérjük.

Előfordulhat a realitás és a fantázia különválasztásának nehézsége is. Vizuális támogatással próbáljuk tanulóink számára ezeket felismerhetővé, értelmezhetővé tenni.

3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

A tankönyvrendelésnél az iskolába belépő új osztályok várható megbecsült létszámait figyelembe véve oly módon kell készíteni, hogy az iskola minden tanulója részére biztosítva legyen a tankönyvhöz való hozzájutás lehetősége. (Tankönyvtámogatás, tankönyv kölcsönzés, a tankönyv tanórán kívüli elhelyezése).

Elsődleges szempont a tartós tankönyvek vásárlása, hogy azt a tanulók a könyvtári kölcsönzés szabályai szerint használhassák. A rendelés végleges elkészítése előtt lehetővé kell tenni, hogy a szülők megismerhessék azt.

A szülői szervezetnek véleményezési joga van, különös tekintettel a tankönyvek grammban kifejezett tömegére.

A szülő nyilatkozhat arról, hogy meg kívánja-e vásárolni gyermeke számára a tankönyvet, vagy használt tankönyvet kölcsönöz számára.

Sajátos nevelési igényű tanulók számára olyan tankönyvet, feladatlapokat és egyéb szemléltető eszközöket kell választani, mely illeszkedik a tanulók értelmi és érzelmi sajátosságaihoz.

Az intézményben közzé kell tenni azoknak a könyveknek a jegyzékét, amelyet a tanulók kikölcsönözhetnek.

Az iskola csak olyan tankönyvet rendelhet, amelyeknek tankönyvvé nyilvánítása kerettantervi rendelet kihirdetését követően történt, továbbá szerepel a hivatalos tankönyvjegyzékben.

A tankönyvek és az SNI fejlesztőeszközök rendelésére kizárólag a Könyvtárellátó Nonprofit Zrt.-től, az általa működtetett honlapon (www.kello.hu/tankonyvrendeles) van lehetőség a rendelési időszakot megelőzően összeállított és nyilvánossá tett tankönyvjegyzék alapján.

A tankönyvjegyzékről a NAT szerinti kerettantervi tantárgyhoz, a szakképzési kerettantervi tantárgyhoz, a tanított modulhoz, témakörhöz tankönyvvé nyilvánított könyvek közül lehet választani.

Törvényi háttér:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény

A nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény

Az iskolai tankönyvellátás rendjéről szóló 17/2014. (III.12.) EMMI rendelet

Alapvetések:

Az iskolai tankönyvrendelést - a fenntartó egyetértésével - az iskola igazgatója készíti el, hagyja jóvá a szakmai munkaközösség véleményének beszerzését követően az Nkt. 63. § (1) bekezdés c) pontjának figyelembevételével. Munkáját az iskolai tankönyvfelelős segíti.

Az iskola igazgatója a Nemzeti alaptanterv felmenő rendszerű bevezetésével érintett iskolai évfolyamokon bármely tantárgyhoz, műveltségi területhez csak olyan tankönyvet rendelhet az iskolai tankönyvrendelés keretei között, amelyeknek a tankönyvvé nyilvánítása a kerettantervi rendelet kihirdetését követően történt, feltéve, hogy az adott tantárgyhoz, műveltségi területhez a kerettantervi rendelet alapján került kiadásra vagy jóváhagyásra kerettanterv, továbbá szerepel ilyen tankönyv a hivatalos tankönyvjegyzéken.

A 1092/2019. (III. 8.) Korm. határozat értelmében minden nappali rendszerű alap- és középfokú iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, azaz 1-16. évfolyam valamennyi tanulója alanyi jogon térítésmentesen kapja a tankönyveket.

1431/2019. (VII. 26.) Korm. határozat értelmében az ingyenes tankönyvellátás az EMMI és a KELLO közötti közvetlen elszámolással valósul meg valamennyi köznevelési intézmények esetében.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 96. § (6) bekezdésében meghatározott esetekben az állami tankönyvtámogatás terhére a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez-oktatásához a tankönyvjegyzéken nem szereplő, fejlesztő eszközök is beszerezhetők tankönyv helyett. Erről külön jegyzék kerül elkészítésre - mint évek óta mindig - ami nem azonos a tankönyvjegyzékkel. A tankönyvrendelésre felhasználható intézményi összeg a tanulónként meghatározott normatíva keret alapján kerül meghatározásra, mely tanévente, évfolyamonként változó összeg.

A tankönyvrendelés menete:

Minden év március 15-ig Könyvtárellátó megnyitja a tankönyvrendelési felületet (tankonyvrendeles.kello.hu) az intézményi, valamint a tanulói adatok áttöltésére és rögzítésére., valamint megnyitja a szülői felületet, melyen az áprilisi tankönyvrendelések elektronikus formában jóváhagyhatók a szülő/gondviselő részéről, amennyiben az iskola/szülő igénybe veszi ezen felület kínálta szolgáltatásokat.

Minden év április 1-ig a tankönyvjegyzék a rendelési felületre.

Minden év április 1. és 30. között történik a tankönyvek és SNI fejlesztőeszközök alaprendelésének időszaka, amikor a tankönyvfelelős rögzíti, lezárja és leadja az alaprendelést, melyet a fenntartó jóváhagy és továbbít a Könyvtárellátó felé. Az alaprendelés összeállításához a tankönyvfelelős felveszi a kapcsolatot az osztályfőnökökkel, akik szaktanárok segítségével felméri és összeállítják a rendelni kívánt tankönyvek listáját.

Minden év május 15. – június 30. között.: tankönyvfelelős módosíthatja az alaprendeléseket, legkésőbb ekkor kell a fiktív (nem nevesített) diákokat nevesíteni, fenntartói jóváhagyás itt is szükséges. A rendelést indokolt esetben, címenként +/- 15%-kal lehet korrigálni, ennél nagyobb mértékű módosítást a rendelési felület nem enged végrehajtani.

Minden év augusztus 1. és 31. között történik az alaprendelés kiszállítása a Könyvtárellátó által az iskolába.

A tankönyvek átadás-átvétele tételesen, szállítólevél segítségével történik. A szállítólevélből 3 példány készül, melyből 1 példány marad a KELLO raktárban, két példány érkezik az iskolába a tankönyvekkel együtt. Ezen szállítólevelek segítségével kell az átadás-átvételt hivatalosan lebonyolítani és az esetleges eltéréseket mindkettő példányon egyezően rögzíteni. Átvétel után egy példány marad az iskolánál és egy példányt átadásra kerül az átadás-átvételt segítő KELLO vagy postai munkatársnak.

Minden év augusztus 21. – szeptember 15 között. pótrendelés leadásának időszaka a tankönyvrendelési felületen a fenntartó jóváhagyásával.

Minden év szeptember 24. – március 13.: évközi rendelés a tankönyvrendelési felületen.

4. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

4.1. Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- tanulóink sajátos nevelési igényeihez igazodva az 1-4. évfolyamokon a Meixner-módszert alkalmazzuk
- fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe
- fontos a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallási figyelem fejlesztése
- a mentális képességek célirányos fejlesztése

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésből fakadó különbségek pedagógiai kezelése.

A tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztése hangsúlyos. A tanulók között meglévő eltérések kompenzálására differenciált eljárásokat, tartalmakat és oktatásszervezési megoldásokat, terápiákat alkalmazunk. A képességfejlesztésben nagy szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek (Képességhálo alkalmazása). Az alsó tagozat első évfolyamán –a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel élve –egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanév helyett kettő tanév időtartamot tervezünk. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására.

4.2. A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a NAT elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

A 3–4. évfolyamon a cél az alapvető képességek és alapkészségek fejlesztése a tanulók egyéni háttértényezőinek figyelembevételével, a pszichés funkciók fejlesztésének stratégiáját tartalmazó egyéni fejlesztési tervek alapján. Kiemelt feladat a mentális képességek célirányos fejlesztése.

4.3. Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Feladatunk a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.

A tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletesképi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik a mentális képességek célirányos fejlesztése.

4.4. A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- az egészséges életvitel kialakításához az egészségtan gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni
- mentálhigiénés nevelés

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése. Fontos a verbális szint megfelelő fejlesztése.

Nagy hangsúlyt fektetünk a pályaválasztásra, pályaeorientációra. Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat-és problémamegoldáshoz. Építünk a tanulók egyéni tanulási módszereire és szokásaira.

4.5. Szakképesítés megszerzésére felkészítő szakasz pedagógiai feladatainak megvalósítása

- a szakképzési évfolyamokon is kiemelt szerepet kap a tanulók adottságaihoz igazodó
- készség- és képességfejlesztése, a komplex személyiségfejlesztés
- a neveléssorán– a még meglévő tudásbeli és szociális hátrányok felszámolásának elősegítése
- a tanuláshoz, szakmatanuláshoz, munkába álláshoz szükséges motiváció megteremtése, erősítése

- a szakmai vizsgára való felkészítés
- munkavégzésre való szocializálás, munkavállalói magatartás kialakítása,
- a tanulók élettervezésének elősegítése, önálló, vagy részben önálló életvezetés megalapozása
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat

5. Mindennapos testnevelés

A gyógytestnevelés a testnevelés tantárgy része. A testnevelés órák heti időkeretének a terhére szervezzük meg a gyógytestnevelési órákat azon gyermekek, tanulók számára, akiket az iskolaorvos gyógytestnevelési kategóriába sorol az adott tanévben. A gyógytestnevelés szükséges heti óraszámáról az iskolaorvos tesz javaslatot. Amennyiben erről nem rendelkezik, a gyógytestnevelés heti óraszámát normál testnevelés óra alól felmentett tanulók esetében megegyezik a tantervben rögzített testnevelés órák számával (heti öt), testnevelés órán is résztvevő tanulók esetében pedig heti három az óraszám. A gyógytestnevelési órák megszervezhetőek csoportbontással a testnevelés órákkal párhuzamosan, illetve délutáni foglalkozások keretében a diagnózisnak megfelelően, törekedve a homogenitás elvének megvalósulására.

6. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

Köznevelési intézményünkben az Etika tantárgyak vonatkozásában és a nem kötelező, szabadon választható foglalkozások tekintetében érvényesül a választás lehetősége. Ennek szabályai a következők:

- a két tantárgy közül az egyiket kötelezően ki kell választani
- a foglalkozások megválasztását követően a választás egész tanév időtartamára érvényes
- erre vonatkozó szülői/tanulói igényt a beiratkozás alkalmával nyilatkozat formájában teszi meg

7. Projektoktatás

Köznevelési intézményünkben a fejlesztő nevelés-oktatás területén a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő nevelés-oktatása, a sajátos nevelési igényük miatt projektoktatással működik. A helyi tanterve a fogyatékos típusához és fokához igazodó fejlesztő program.

8. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal, és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni.

A törvény célja a fogyatékos személyekhez való viszonyban új szemlélet kialakítása, a pozitív változások rögzítése, felerősítése. Ennek lényege, hogy a fogyatékos személy ne passzív alanya legyen az állam által számára nyújtott ellátásoknak, hanem aktív, önellátásra, társadalmi beilleszkedésre ösztönözze az ellátás.

Helyzetelemzés

A Losontzi István EGYMI, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium a Ceglédi Tankerületi Központ által fenntartott intézmény.

Többcélú intézmény, melyet egy 102 férőhelyes kollégium egészít ki, ahol óvodás gyermekek és iskolás tanulók kapnak helyet. A kollégium évek óta teljes létszámmal üzemel.

Az autizmussal élők iskolájában a képzés speciális, magas szakmai színvonalon folyik.

A fejlesztő iskola súlyosan-halmazottan sérült, tanköteles korú gyermekeknek nyújt fejlesztési lehetőséget.

Az elmúlt évek alatt iskolánk a város szerves részévé vált: a kollégium kihasználtsága igen jó a nyári időszakban. Különböző találkozók biztosít szállást (zenészek, művészek, sportolók) tornatermet használják a város lakói. Helyet ad jóga, küzdősport, futball és tollaslabdaedzéseknek, hosszú évek óta rendeznek itt megyei, illetve országos szintű tanulmányi és sport versenyeket, amelyeken tanulóink jó eredménnyel szerepelnek.

Az intézmények működésének törvényességi ellenőrzése, a pedagógiai-szakmai munka eredményességének ellenőrzése, értékelése során vizsgálja az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség követelményének érvényesülését. Vizsgálja, hogy a köznevelési intézmények döntéseik, intézkedéseik, gyakorlatuk során nem sértik-e meg az egyenlő bánásmód követelményét, illetve intézkedéseik, gyakorlatuk során elősegítik-e az esélyegyenlőség érvényesülését.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai, iskolai ellátását biztosítja, és a szakértői bizottság vizsgálata után segíti a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók fejlődésének, állapotának megfelelő intézményi elhelyezést, a különleges gondozás megvalósulását, elősegítve a gyermekek, tanulók esélyegyenlőségének érvényesülését.

Iskolánkban 1986 óta működik a Szakiskola. Ebben az oktatási formában azonnal megjelennek a változó társadalmi igények, melyek folyamatos változást, változtatást kívánnak tőlünk. Alkalmazkodnunk kell a gyakorlóléhelyek igényeihez, ötvözve tananyagukkal azt. Csak együttműködve lehetséges a segítségadás a szakmatanuláshoz, és a társadalomba való beilleszkedéshez.

Fontosnak tartom az elkövetkező időszakban a településen lévő vállalatok vagy intézmények munkaerőigényéről vagy az országos munkaerőpiac kihívásairól szóló információk megismerését, esetleges új szakmák bevezetését az igényekhez mérten.

Az iskolavezetés nem hagyhatja figyelmen kívül az iskola használóinak (tanárainak, oktatást segítő dolgozóinak, tanulóknak) nézeteit, képességeit, vágyait és törekvéseit.

Azokon az egyiskolás településeken, ahol a halmazottan hátrányos helyzetű tanulók koncentrációját (szegregációját) a település demográfiai jellemzői okozzák, vagyis a szegregációmentesség biztosítása rövidtávon nem lehet reális elvárás, a halmazottan hátrányos helyzetű tanulók minőségi oktatáshoz való

hozzáféréseinek javítása, oktatási eredményességük előmozdítása érdekében szükséges az esélyegyenlőségi programot megtervezni. A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlősége előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl, olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják iskolai sikerességüket.

Az iskola esélyegyenlőségi programjának célja, hogy biztosítsa az intézményen belül az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését, figyelembe véve a szülők igényeit és a törvényi előírásokat.

8.1. A program közvetlen célcsoportja

A sajátos nevelési igényű gyermekek és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók és pedagógusai, valamint a befogadó (többségi) intézményi tanulók és az iskola pedagógusai.

A program közvetett célcsoportja

Az iskola valamennyi tanulója és pedagógusa, az iskolával együttműködő szakmai szolgáltatók, a témában érintett civil szervezetek képviselői, valamint döntéshozók, ill. a sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában érintett nem pedagógus szakemberek, és természetesen a szülők.

A támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását, a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálását és az esélyegyenlőség előmozdítását az iskola minden tevékenysége során figyelembe veszi és alkalmazza:

- a beiratkozásnál
- tanítás során, oktatói tevékenység közben
- a gyerekek egyéni fejlesztésében, kiscsoportos foglalkozások során
- az értékelés gyakorlatában
- tanulói előmenetelben
- a fegyelmezés, büntetés gyakorlatában
- a tananyag kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében
- a továbbtanulásban, pályorientációban
- a humán erőforrás-fejlesztésben, pedagógusok szakmai továbbképzésében
- a partnerség-építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel

8.2. Kötelezettségek és felelősség

Az intézmény minden dolgozója, tanulója, a szülők és a társadalmi partnerek számára elérhető az iskolai esélyegyenlőségi program, ismerik és követik a benne foglaltakat. Az egyenlő bánásmód elvét sértő eseteket megszüntetjük.

8.3. Az esélyegyenlőségi terv felelősei:

- főigazgató
- általa megbízott személy
- nevelőtestület tagjai

Az iskola esélyegyenlőségi programjának megvalósítása az intézmény minden nevelőjének feladata.

A tervezett tevékenységek koordinálása, a program végrehajtása, az iskola mindennapi feladata. A tantestület minden tagjának kötelessége betartani az egyenlőbánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítani a diszkrimináció mentes oktatást, nevelést, a befogadó és toleráns légkör kialakítását.

A tantestület tagjának ismernie kell az iskola esélyegyenlőségi programjában foglaltakat, és aktívan közre kell működniük annak megvalósításában. Az esélyegyenlőség sérülése esetén a tantestület minden tagjának kötelessége jeleznie azt a főigazgatónak.

Az iskolával minden szerződéses viszonyban álló, szolgáltatást nyújtó fél ismerje az intézményi esélyegyenlőségi programot és magára nézve is kötelezően kövesse azt.

Intézményünk sajátos nevelési igényű gyermekeket ellátva mindennap megküzd az esélyegyenlőség megteremtésével, biztosításával és fenntartásával.

Tanulóink többsége rossz szociális körülmények között élve naponta megküzd a diszkrimináció okozta negatívumokkal.

8.4. Intézményünk alapelvei

- diszkriminációmentesség
- szegregációmentesség természetes lehetőségeinket szem előtt tartva
- és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatási és társadalmi integrációjának támogatása

Célkitűzések

Rövid távú célok:

- aktív részvétel a helyi, megyei és országos iskolai programokon, rendezvényeken, versenyeken iskolatípusnak, profi-nak megfelelően (lehetőség szerint)
- integrált versenyeken, programokon, pályázatokon való részvétel (lehetőség szerint)
- tanulók eredményeinek, munkáinak publikálása (iskolai honlap, városi média)

Középtávú célok:

- az esélyegyenlőségi terv folyamatos felülvizsgálata, kiegészítése
- folyamatos partnerség kialakítása helyi iskolákkal
- integrált programok szervezése városi szinten
- folyamatos szülői kapcsolattartás, szülői klubok, fórumok
- témaorientált megbeszélések szervezése

Hosszú távú célok:

- erőforrás hiányában a rövid és hosszú távú célok átszervezése
- Monitoring és nyilvánosság

Az iskola az éves szakmai beszámolók alkalmával évente tekinti át az esélyegyenlőségi programban meghatározottak teljesítését. A tanévvégi értékeléseknek tartalmaznia kell az elért eredményeket, végrehajtott feladatokat. A megvalósítás során felmerült problémákat megoldjuk, keressük a prevenció lehetőségét. Az iskola az elért eredményeket az iskola honlapján nyilvánossá teszi. Az elért eredmények ismertetése a közvetlen és közvetett partnerekkel az iskola alapvető feladata, ezáltal is ösztönözve a tanulókat és szüleiket a folyamatos ismeretszerzésre. A tanévben szervezett nagyobb megmozdulásokra, rendezvényekre (szülői találkozók, családokkal közösen szervezett programok, szakmai tanácskozások) a helyi médiát (tv, rádió, újság) meg kell hívni, illetve értesíteni. Az iskola pedagógiai munkájának széleskörű ismertetése a közvetlen és közvetett partnerekkel.

A nyilvánosság biztosításával és az elért eredmények ismertetésével tájékoztatást kell adni a fenntartónak, a szülőknek és az iskolával együttműködő szervezeteknek.

9. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, Továbbhaladás feltételei

9.1. Írásbeli, szóbeli feladatok értékelése

Intézményünk többcélúságából adódóan iskolatípusonként más és más szempontok alapján történik a mérés az írásbeli és a szóbeli értékelés. A beszámoltatás, az ismeretek számonkérése más, sajátos kereteken belül történik az óvodai pedagógiai programban, a helyi tantervben, a szakiskola szakmai programjában és a kollégiumi pedagógiai programban, mely a mellékletekben található.

9.2. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

Az általános iskola intézményegységének helyi tantervében, a szakiskola és készségfejlesztő iskola programjában megjelenő minimum követelmények. Az egyéni fejlettségi szint és egyéni sajátosságok figyelembevétele alapján gyógypedagógus segítségnyújtásával, illetve segédeszközök használatával megvalósuló követelmények elérése a továbbhaladás feltétele.

10. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- a házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (készség- és képességfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása
- az első-negyedik évfolyamon a tanulók hétvégére (szombatra, vasárnapra), valamint a tanítási szünetek idejére nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot
- az ötödik-nyolcadik évfolyamon a tanulók a tanítási szünetek idejére – a szokásos (egyik óráról a másikkra esedékes) feladatokon túl – nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot
- az egyik óráról a másikkra feladott házi feladatok elvégzése nem haladhatja meg a 30 perc időtartamot

- az elvégzett házi feladatot a legtöbb esetben csak szóban értékeli az oktató
- amennyiben érdemjeggyel kíván házi feladatot értékelni a pedagógus, azt jeles jeggyel teheti (természetesen csak az osztályozott tárgyakkal)
- a házi feladat hiányára írásban hívjuk fel a szülő figyelmét, amennyiben ezt szükségesnek tartjuk

A pedagógusok a kötelező házi feladatokon kívül adhatnak nem kötelező (szorgalmi) feladatokat, melyeknek célja a differenciálás és nem vonatkoznak rájuk a kötelező házi feladatokra megállapított megkövetések

10.1. Az otthoni írásbeli házi feladat kiadásának korlátai

Az otthoni, napközis, tanulószobai feladatoknál figyelembe kell venni a sajátos nevelési igényű tanulók adottságait, terhelhetőségét, biztosítani kell a tanulást segítő speciális segédeszközök használatát. A tanulási időt a tanulók fogyatékosági típusához, az egyéni terhelhetőség és szükségletek figyelembevételével kell meghatározni. A felkészülésben érvényesülni kell a differenciálásnak.

11. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Intézményünkben csoportbontásban tanítjuk

- szakiskola előkészítő és szakmai alapozó tantárgyakat
- szakképző évfolyamainkon a szakmai tárgyak
- az autizmussal élők általános iskolájában a csoportbontás a tantárgyfelosztásban jelenik meg, különös hangsúllyal a fő tantárgyakban és a rehabilitációs órákon

Intézményünkben kötelező foglalkozásként jelenik meg százalékos arányban az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs - rehabilitációs tanórai foglalkozás.

A szakiskolás tanulók különböző szakmacsoportokban tanulnak, ezeknek a tantárgyai eltérnek egymástól.

Az autizmussal élők általános iskolájában a csoportbontást a specifikus állapot határozza meg.

12. A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

Az iskola meghatározott mérési időszakban és mérési módszerrel tanévenként valamennyi iskola típusra és évfolyamra kiterjedően szervezi meg a tanulók fizikai állapotfelmérését. A vizsgálatot az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusai vagy gyógypedagógusai végzik. A vizsgálat eredményeit osztályonként rögzítik, melyet a testnevelők együtt értékelnek ki, majd meghatározzák a tanulók fizikai fejlődése szempontjából szükséges intézkedéseket.

Az autizmussal élő tanulóknál a következőket vesszük figyelembe: mielőtt a felméréseket felvinnénk, a feladatokat kellőképpen és alaposan az autizmus specialitásaihoz igazodóan, rajzos-képes folyamatábrák és bemutatások segítségével megtanítjuk a tanulóknak. A gyermekeknek minden feladathoz megadjuk az egyénre szabott segítséget. Olyan segítséget nyújtunk csak, amivel nem befolyásoljuk a felmérés viszonylagos

objektivitását (pl. együttmozgás, folyamatos bemutatás, belső motiváció híján egyéb jutalom kilátásba helyezése).

12.1. Minden tanévben január – májusában felmérjük a tanulókat a NETFIT alapján

A tanulók fizikai állapotfelmérése a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszttel (NETFIT) történik intézményegységeinkben is. A NETFIT program az egészségtudatos, jövőorientált életvezetési kompetencia kialakítását célozza meg a komplex személyiségfejlesztés és a minőségi testnevelés keretében. A NETFIT program az egészségközpontú fittség összetevőit méri. Célja: a rendszeres testmozgás egészségfejlesztő hatásának és egyben az egészségügyi rizikófaktorok csökkentésében betöltött szerepének népszerűsítése, tudatosítása. A NETFIT fittségi tesztrendszer alkalmazásának segítségével képet kaphatunk diákjaink motoros képességeinek szintjéről, azok előző teljesítményértékhez, illetve az egészségkritériumokhoz viszonyított helyzetéről, ennek ismeretében pedig kijelölhetjük a fejlesztési kiindulópontokat, illetve célokat.

A NETFIT eredményei nem képezik a szummatív értékelés és a tanulók összehasonlításának alapját, kezelésük bizalmas. A NETFIT értékelési rendszere nem normatív, hanem kritériumorientált. Legfontosabb célja a fejlesztés szükségességének diagnosztizálása.

13. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

13.1. Az iskola egészségnevelési elvei

Az egészségnevelés olyan tevékenységek összessége, amely az élet minőségét, az ember testi- lelki és társadalmi egészségét komplex módon kívánja javítani. Nem csak arra tanít, mi hasznos és káros, hanem készségeket fejleszt ahhoz, hogy az ember az egészségét képes legyen megőrizni, illetve tisztában legyen állapotával és lehetőségeivel.

- az iskolának minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi-lelki-szociális fejlődését
- szokásrendszer kialakítását
- prevenciót
- empátikus magatartás, tolerancia szint fejlesztését
- káros szenvedélyek, deviáns magatartásformák kialakulásának megelőzését
- krízishelyzetek kialakulásának elkerülését
- iskolaorvos, védőnő bevonásával felvilágosító órák megtartása
- felkészítés a családi szerepekre

13.2. Az iskola környezeti nevelési elvei

Az iskolai környezeti nevelés az a pedagógiai folyamat, mely során a gyermeket felkészítjük a környezet megismerésére, tapasztalatait feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet értékeit is figyelembe vevő cselekvésre.

- a természet szépségének és környezetünknek a megóvása

- aktív részvétel környezetvédelmi tevékenységben
- ismerjék meg a természetvédelem alapvető céljait, természeti értékeinket
- szelektív hulladékgyűjtésre nevelés
- energiatakarékos életmódra való felkészítés
- közvetlen környezetünk, az intézmény tisztaságának és állagának megóvása
- környezettudatosságra nevelés elősegítése

14. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

Intézményünk többcélúságából adódóan iskolatípusonként más és más szempontok hangsúlyozásával történik a magatartás és szorgalom értékelése, valamint a jutalmazás. Iskolánkban a magatartás és a szorgalom értékelése és minősítése egymástól függetlenül, külön szempontok alapján történik.

14.1. A magatartás értékelésének elvei

- a tanuló iskolai viselkedése, a viselkedési normák és az együttélés szabályainak betartása
- tanáraihoz, az iskola dolgozóihoz, társaihoz való kapcsolatában, kommunikációjának módja
- az osztályközösség kialakításában, összetartásában, értékrendjének formálásában betöltött szerepe
- a házirend rendelkezéseinek betartása
- jelenléti fegyelme, a mulasztások igazolása
- a hetesi feladatok elvégzése
- az önként vállalt feladatok teljesítése
- a sport- és a kulturális versenyeken való részvétele
- közösségi, diákönkormányzati munkája, amely a példás magatartásnak nem feltétele, de pozitív irányban befolyásolhatja a minősítést

14.2. A szorgalomjegyek megállapításának elvei

- a tanuló teljesítménye, tanulmányi eredményei a képességeihez mértena jobb eredményért tett erőfeszítései
- a tanuláshoz való viszonya, motivációja
- szakkörökön való részvétele
- az órai munkában való részvétele, aktivitása
- házi feladatok, felszerelés, füzetvezetés
- a kötelező tananyagon felüli, külön feladatok vállalása
- a tanulmányi versenyeken való részvétele, teljesítménye

14.3. A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei

A jutalmazás területei

- a gyerek etikai magatartása
- szellemi tevékenysége
- ügyességi tevékenysége

A jutalomnak és a büntetésnek a motiváló hatása mellett informáló, jelző értéke is van. Így a jutalom tekintetében megkülönböztethető az ösztönző, az értékelő-minősítő és a kontrollként alkalmazott jutalom.

15. A Többcélú Köznevelési Intézmény óraszámainak táblázata

A foglalkozások heti rendszeressége az óvodai csoportokban

A foglalkozások heti rendszeressége az autista gyermekek óvodájában

Foglalkozás neve	Heti előfordulás	Foglalkozás formája
Anyanyelv, kommunikáció	5	egyéni
Mozgásfejlesztés	5	csoportos, egyéni
Zenei nevelés	2	csoportos
Vizuális nevelés	3	egyéni
Játék	3	csoportos, egyéni
Rehabilitáció	4	egyéni
Egyéni fejlesztés	2	egyéni

A foglalkozások heti rendszeressége a gyógypedagógiai óvodában

Foglalkozás neve	Heti előfordulás	Foglalkozás formája
Anyanyelv és Kommunikáció	5	csoportos
Mozgásfejlesztés	5	csoportos
Önkiszolgálás	Folyamatos	egyéni, csoportos
Vizuomotoros készségfejlesztés	3	csoportos
Játékra nevelés	3	csoportos
Zenei nevelés alapjai	2	csoportos
Egyéni fejlesztés	12	egyéni

Az egyéni fejlesztés foglalkozás a gyermek szükségleteinek megfelelően magába foglalja az összes fejlesztési területet.

A foglalkozások heti rendszeressége a délutáni összevont csoportokban

Foglalkozás neve	Heti előfordulás	Foglalkozás formája
Mese, vers, ének	4	egyéni, csoportos
Játék, sport	5	egyéni, csoportos
Mozgásnevelés	4	csoportos

Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és tanórai foglalkozások

Felzárkóztató, tehetséggondozó foglalkozások

Foglalkozások	Heti óraszám	Évfolyamok							
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Kognitív képességek, figyelem, emlékezet fejlesztése	1/2	x	x	x	x			x	
Kommunikációs és szociális képességek fejlesztése	1/2	x	x	x					x
Diszlexia, diszgráfia prevenció	1/2	x	x	x					
Grafomotoros készség és mozgásfejlesztés	1/2	x	x	x	x				
Tér és időészlelési képesség zavarai	1/2	x	x	x	x				
Számolási készség zavarai	1/2	x	x	x	x	x			
Olvasás-helyesírás zavarai	1					x	x	x	x
Személyiségfejlesztési terapiák	1				x	x	x	x	x
Matematika felzárkóztatás	1						x		
Magyar nyelvi felzárkóztatás	1/2					x		x	x
Tehetséggondozó (komplex művészeti)	1							x	x
Összes óraszám		3	3	3	3	3	3	4	4

16. Nem kötelező, választható foglalkozások

Nem kötelező foglalkozás
Testnevelés
Énekkar

Zenei készségfejlesztés
Komplex művészeti fejlesztés
Kézművesség
KAP
Alapozó mozgásfejlesztés
Versenyekre felkészítés sportcsoportonként:
Tollaslabda
Floorball
Tenisz
Labdarúgás
Asztalitenisz
Atlétika

III. Többcélú köznevelési intézmény által ellátott oktatási-nevelési feladatok Helyi tantervei, Nevelési programjai

Mellékletek

1. számú melléklet Autizmussal élő gyermekek Óvodai Pedagógiai Programja

Bevezetés

Óvodai programunk az Autizmus Alapítvány „ÓVODAI PROGRAM AUTIZMUSSEL ÉLŐ GYERMEKEKET NEVELŐ ÓVODÁK SZÁMÁRA” 2007 adaptálása, a helyi sajátosságokhoz igazítva. Az óvoda pedagógiai programjának elkészítésekor figyelembe vett törvények, rendeletek és kiadványok:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről.
- 2020. EüK. 12. szám EMMI irányelv 3 Az Emberi Erőforrások Minisztériuma egészségügyi szakmai irányelve az autizmusról/autizmus spektrum zavarokról (hatályos: 2020.07.16-tól)
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.
- 2020. évi EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve kiadásáról.

Oktatási Hivatal, 2020.

- Autizmus Alapítvány (2007): Óvodai Program Autizmussal Élő Gyermekeket Nevelő Óvodák Számára. Készült a magyar állam és az Európai Unió (HEFOP 2.2.1-P.-2004-11-0037/4.0) támogatásával.

A Pedagógiai programot meghatározza az a tény, hogy sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésénél figyelembe kell venni a Köznevelési törvényen túl az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját, a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét, illetve a gyermekek speciális nevelési szükségleteit. Mindezek a helyi adottságoknak megfelelően valósulnak meg.

Gyermekkép

A pervazív zavarban szenvedő (a továbbiakban autizmussal élő) gyermekek nevelése során meghatározónak kell tekinteni azt a tényt, hogy az autizmussal élő gyermekek hasonlóan minden más gyermekhez - fejlődő és sajátos személyiségek. Személyiségfejlődésüket azonban a genetikai adottságok, a normál érés törvényszerűségei és a környezeti hatások mellett nagyban befolyásolja az autizmus, mely az egész személyiséget átható fejlődési zavar, és az egész életen át tartó sérülés, illetve fogyatékos állapot. Az autizmus súlyossága, a tünetek sokfélesége és kombinációik, a gyermek értelmi szintje és egyéb képességei, a gyermek személyisége, a spontán érés folyamata: alapvetően ezek a tényezők határozzák meg, milyen is valójában és összességében a gyermek. Természetesen a felsoroltakon kívül a gyermek aktuális állapotát befolyásolja, hogy mikor ismerték fel állapotát, részesült-e adekvát korai fejlesztésben, és milyenek szocio - kulturális körülményei.

Az egyénre szabott autizmus specifikus fejlesztés során is elsődleges célnak kell tekinteni - a lehetőségek maximumát kihasználva - a személyiség-fejlődés minél harmonikusabb, sokoldalúbb támogatását, kibontakoztatását.

1. Az autizmussal élő gyermekek jellemzése

Az autizmussal élő gyermekekre legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő szociális készségek, illetve a rugalmas gondolkodás és kreativitás területén tapasztalható kognitív hiány, a beszéd szintjéhez képest károsodott kommunikáció, az egyenetlen intelligencia, illetve képességprofil és a következményes sztereotip viselkedés,

érdeklődés, aktivitás. A hiányok okozta elsődleges és másodlagos viselkedési tünetek az igen súlyosból a jól kompenzált állapotban csaknem tünetmentessé változhatnak, és az élet különböző szakaszaiban különböző formában jelentkezhetnek. Új helyzetben, váratlan események hatására felerősödhetnek a típusos tünetek. A tünetek változatossága mellett az autizmus súlyossága széles skálán szóródik.

Az autizmus spektrum zavarok gyakran társulnak egyéb problémákkal, melyek a következőképpen csoportosítható:

- értelmi fogyatékoság, mint a leggyakrabban társuló fejlődési zavar,
- beszéd-, érzékszervi-, mozgás- vagy "más" fogyatékoság,
- viselkedésproblémák, pl. agresszió, autoagresszió, dührohamok, sztereotip viselkedések,
- étkezési és alvási zavarok előfordulása.

1.1. A fejlesztés, illetve a hagyományos tanítási módszerek és tervezés módosítása szempontjából kiemelkedő jelentőségű speciális tulajdonságok:

- a másik személy szándékának, érzéseinek, érzelmeinek, gondolatainak, szempontjának meg nem értése, az önmagára vonatkoztatás hiánya, legsúlyosabb esetben képtelenség arra, hogy az embereket, mint számára a valóság egyéb elemeinél fontosabbakat, a tárgytól megkülönböztesse,
- belátás hiánya vagy korlátozott volta egyrészt a saját tudásával kapcsolatban, másrészt a tudás, illetve ismeret megszerzésének forrásával, módjával kapcsolatban,
- a szociális megerősítés jutalomértékének, illetve a belső motiváltságnak gyakran teljes hiánya,
- általában nagyon kevés dolog vagy szokatlan dolog okoz örömet,
- a beszéd korlátozott megértése, még látszólag jó beszédprodukciónak mellett is ezt a nehézséget fokozzák a beszéd emocionális, szociális sajátosságai,
- az egyenetlen képességprofil (pl. ismeretek és önellátás, mechanikus és személyes memória közötti szakadékszerű különbségek).

1.2. Típusos erősségek, amelyekre az autizmussal élő gyermekeknél építeni lehet:

- a megfelelő szintű vizuális információ általában informatív,
- tanult rutinokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodás,
- jó mechanikus memória,
- megfelelő környezetben, érdeklődésének megfelelő témánál kiemelkedő koncentráció, kitartás,
- egyes, nem szociális tartalmú területeken relatíve jó képesség (pl. memoriter, zene).

1.3. Típusos nehézségek és kognitív problémák, amelyekkel számolni kell a fejlesztés során:

- szenzoros ingerfeldolgozás zavarai,
- figyelemzavar,
- utánzási képesség deficitje,

- percepció, vizuomotoros koordinációs problémák,
- analízis, szintézis műveleteinek problémája,
- lényegkiemelés, problémamegoldó gondolkodás deficitje,
- általánosítás, a tanultak új helyzetben való alkalmazásának problémája,
- emlékezetfelidézési problémák (szociális tartalmaknál és személyes élményeknél),
- nehézség már ismert tudásanyagban szociális elem bevezetésekor vagy új körülmények közötti alkalmazáskor,
- a feladat céljának nem értése, reális jövőre irányultság hiánya,
- szimbolikus gondolkodás fogyatéksága,
- énkép, éntudat fejlődésének deficitje,
- a valóság téves értelmezése, felfogása,
- realitás és fantázia összetévesztése,
- szóbeli utasítások félreértése, különösen a többértelmű, elvont kifejezések, többtagú utasítások esetén,
- képességek, ismeretek kreatív (nem idioszinkretikus) alkalmazásának hiánya,
- gyermekközösségben áldozattá, bűnbakká válás, más esetben szociálisan inadekvát viszonyulás a kortársakhoz,
- strukturálatlan időben passzivitás, reaktív viselkedésproblémák,
- félelmek, fóbiák (gyakran - más által megszokott - hétköznapi tárgyaktól, hangoktól).

A fenti problémák következménye, hogy a szociális-kommunikációs kontextusban zajló ismeretsajátítás akadályozott, ezért az autizmussal élő gyermekek számára a világról való megértés keretében elsősorban nem a személyek közötti kapcsolatok szolgálnak.

2. Az óvodai nevelés céljai

Az autizmussal élő gyermekek fejlesztésére vállalkozó óvoda nevelési céljai és alapelvei a következő szempontokban megegyeznek a köznevelési rendszer egyéb profilú óvodáival, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, az eltérő fejlődési ütemet:

- elősegíti a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését,
- a gyermeki személyiség minél teljesebb kibontakoztatását,
- fontos nevelési célja a gyermekek egészséges életmódra szoktatása,
- a szülők támogatása és tehermentesítése a speciális nevelés során,
- a gyermek érezze magát jól és biztonságban.

Másrészt kiegészülnek a fogyatékságnak megfelelő speciális célokkal: a legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettségi szint mellett elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek

megteremtése. Ennek elérése érdekében szükség van a fogyatékos készségek kompenzációs, habilitációs fejlesztésére, a fejlődési elmaradás, a másodlagos problémák kezelésére, a mindennapi gyakorlati készségek speciális módszerek segítségével való tanítására. A típusosan egyenetlen képességstruktúrában belül elsődleges cél az elmaradt területek fejlesztése az átlagos vagy kiemelkedő képességek gondozása mellett.

Az autizmussal élő gyermekek óvodai nevelésének célja az elemi adaptív viselkedések kialakítása:

- szociális, kommunikációs készségek célzott fejlesztése,
- az autizmusból és a társuló fogyatékoságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása,
- a sztereotip, szociálisan nem megfelelő viselkedések kialakulásának megelőzése, illetve korrekciója,
- a fogyatékoság specifikus, protetikusan, augmentatív környezet, eszközök, módszerek és szokásrendszer kialakítása és használatának elsajátíttatása.

3. Az óvodai nevelés feladatai a fő fejlesztési területeken:

Kommunikáció és szociális viselkedés:

- beszéd előtti (preverbális) csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása,
- szociális kapcsolatteremtés elemeinek tanítása,
- beszéd vagy ennek hiányában alternatív, vizuális eszközzel történő kommunikáció használatának tanítása,
- tanítási helyzetben szükséges elemi szociális viselkedés kialakítása,
- augmentatív kommunikációs eszközök használatának tanítása mindennapi élethelyzetekben, a protetikusan környezet részeként.

Fejlődési funkció elmaradások, korai elemi készségek:

- alapvető önkiszolgálási készségek kialakítása: rágás, étkezés, szobatisztaság, öltözés, tisztálkodás.

Korai kognitív funkciók:

- elemi logikai műveletek, fogalmak, összefüggések tanítása
- szociális kognitív készségek fejlesztése,
- egyszerű aktivitásformák kialakítása strukturált keretek között,
- általánosítás képességének fejlesztése,
- az elsajátított képességek önálló használatának tanítása,
- az elsajátított képességek más összefüggésben való használata,
- képességek alkalmazása más, elsősorban otthoni környezetben.

Viselkedésproblémák kezelése, megelőzése, alternatív viselkedések kialakítása:

- kétszemélyes tanítási helyzetben való részvétel viselkedési elemeinek kialakítása,
- csoportba való beillesztés kialakítása,

- óvodán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.

A gyermekekkel kapcsolatos gondozási feladatok ellátása

A fenti célok és feladatok megvalósítása érdekében az óvodai nevelés, illetve ideális esetben a szülőkkel való szoros együttműködés eredményeképpen a gyermek egész ébren töltött idejét, ezen belül különösen a természetes élethelyzeteket ki kell használni a fejlesztésre.

A jó értelmi képességgel rendelkező, jól beszélő autizmussal élő kisgyermek számára a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvoda elsődleges feladata.

Az óvodai fejlesztés alapja minden esetben pszichológiai képességmérés. A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva. A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett pedagógus és asszisztens vesz részt.

3. Az óvodai jogviszony

A csoportokba csak diagnosztizált autizmussal élő gyermekek kerülhetnek be, aki rendelkezik a megyei szakértői bizottság szakvéleményével, valamint szociális fejlettség terén a minimum követelménynek megfelel: csoportban nevelhető, önmagára és társaira nem jelent veszélyt. Az óvodai nevelést követően szakértői kontrollvizsgálat határozza meg az iskolai pályafutás irányát.

4. Általános módszertani alapelvek

Az óvodai fejlesztés minden esetben formális és informális felméréseken alapuló, egyéni fejlesztési terv alapján történik. E felmérések fókuszában a szociális adaptáció színvonala, a spontán kommunikációs szint és a kognitív képességek állnak. Az egyes képességterületek fejlesztése közvetlenül a felmért meglévő és kialakulófélben lévő készségek azonosításán alapszik.

- Az óvodai fejlesztés minden esetben formális és informális felméréseken alapuló, egyéni fejlesztési terv alapján történik, melyek 3 hónapra készülnek.

- A felmérés során azonosított, már meglévő készségek alapot jelentenek a további készségek kialakításához, így azok használatát folyamatosan el kell várni (különben elveszhetnek).

- Az idő, az élethelyzetek, a tevékenységek gondos, pontos, a gyermek által jól átlátható strukturálása elengedhetetlen. Az óvodai környezet protetikusan (segítő) környezetként alakítása és az ehhez kapcsolódó vizuális eszköztár megteremtése (az időbeli és térbeli tájékozódás, vizuális struktúra létrehozása) integrált óvodai környezetben is.

- Az egyes gyermeknek megfelelő, egyéni motivációs rendszer létrehozása szükséges.

- Augmentatív, vizuálisan segített kommunikációs rendszer a speciális környezetben belül a személyek között, beleértve a gyermek felé irányuló minden kommunikációt.

- A gyermek felé irányuló kommunikációnak mindenkor igazodnia kell a gyermek mentális korához, beszédértésének valódi szintjéhez és autisztikus nehézségeihez: mennyiségében, tartalmában, időzítésében, szóhasználatában, nyelvi komplexitásában, változatosságában, metakommunikációjában.
- A szociális fogyatékkal összefüggő tanítási nehézség miatt keresni kell az információk átadására a gyermek szintjének megfelelő és szociális vonatkozásuktól mindinkább független módszereket: pl. vizualizált instrukció, folyamatábra stb.
- A fejlesztésben és a viselkedésproblémák kezelésében alapvető a kognitív viselkedésterápiás módszerek alkalmazása.
- Az általánosítás nehézsége miatt törekedni kell arra, hogy az új ismereteket valós élethelyzetekben sajátítsa el a gyermek, és a már meg tanult ismereteket minél több helyzetben tudja alkalmazni.
- A szimbolikus gondolkodás sérülése miatt a gyermekek fejlesztése során a játéktárgyak használata helyett törekedni kell a valós, a mindennapi életben használt tárgyak, eszközök alkalmazására, illetve a játéktárgyak használatát tanítani kell.
- Az óvodai fejlesztés során a sérülés-specifikus szociális, kommunikációs és kognitív fejlesztés áthatja az óvodában eltöltött idő minden percét.
- Az új készségek és ismeretek elsajátítása egyéni helyzetben történik, napi rendszerességgel szervezve.
- Az óvodai környezet protetikusan környezetté alakítása és az ehhez kapcsolódó egyénre szabott vizuális eszköztár megteremtése (az időbeli és térbeli tájékozódás, vizuális, augmentatív struktúra létrehozása) elengedhetetlen.
- Az elsajátítandó feladatot egyszerű, világos lépésekre bontjuk, az elérendő célok konkrétak.
- Külön hangsúlyt fektetünk az utánzás tanítására. Amíg az utánzásra, mint tanulási módszerre nem tudunk támaszkodni, a direkt irányítást, az ún. késztetést (prompt) használjuk.

5. Az óvoda kapcsolatai

A családdal való kapcsolattartáson kívül az óvodáskorú autizmussal élő gyermekeket fejlesztő speciális gyógypedagógiai intézmény, az ép gyermekeket nevelő óvodákhoz hasonlóan, kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, melyek az óvodába lépés előtt (gyermekorvos, diagnosztizáló intézmény, gyermekpszichiáter, speciális centrum, szakértői bizottságok, korai fejlesztést adó szakember stb.), alatt (gyermekpszichiáter, autizmus területén speciálisan képzett szakember, pedagógiai szakszolgálat intézményei, stb.), illetve az óvodai élet után (befogadó intézmény) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

6. Ellenőrzés, értékelés,

6.1. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Az autizmussal élő óvodások fejlettségét diagnosztikus céllal autizmusspecifikus vizsgálóeljárások segítségével mérjük fel: kommunikációs és szociális képességeket a Quill-féle mérőskálával, a finommotorika, az önálló és társas szabadidő, beszédértés, kifejező beszéd, szimbólumértés, feladatanalízis területeket pedig a Teo Peeters-féle felméréssel.

Mindezek és a gyermek gyógypedagógiai-pszichológiai-orvosi vizsgálati lelete alapján készítjük el a gyermek egyéni fejlesztési tervét, s tervezzük a csoport munkáját. A nevelési év végén ismét elvégezzük a felméréseket. A gyermekek értékelése során körültekintően járunk el, figyelembe vesszük az egyéni képességeket. A mérési és értékelési eredményeket felhasználjuk pedagógiai gyakorlatunkban.

Munkánkra jellemző a folyamatellenőrzés. Tevékenységünket megtervezzük, a tervek szerint végezzük, az eredményeket elemezzük, értékeljük, reflexióink alapján, szükség esetén korrekciót végzünk. Az ellenőrzés folyamatos. Évenként vizsgáljuk a magatartás, a viselkedés változását, a képességek fejlődését, a tovább haladás lehetőségeit.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére nem határozhatóak meg, mindenkor az autizmus súlyossága, a gyermek mentális képességei és fejlődési üteme közösen alakítják a képet. A gyermek (6.) 7. életévéig részesülhet óvodai ellátásban, ezt követően a szakértői bizottság vizsgálat alapján hoz határozatot a tankötelezettség teljesítésére vonatkozóan.

Szülői kérésre, az Oktatási Hivatal engedélyével, illetve a szakértő bizottság jóváhagyásával, további 1 évvel meghosszabbodhat az óvodai nevelés ellátása a jogszabályban meghatározott szerinti életkorban.

7. Az óvodai élet megszervezésének elvei és gyakorlata

7.1. Személyi feltételek és képzettség

Az autizmussal élő gyermekek óvodai fejlesztéséhez autizmus területén speciálisan képzett szakember (gyógypedagógus, óvodapedagógus, asszisztens, dajka) szükséges. Az autizmussal élő gyermekkel foglalkozó óvoda pedagógusának szüksége van szoros kapcsolattartásra speciálisan képzett szakemberrel. Intézményünkben az általános iskola autizmussal élő gyermekek nevelésével, oktatásával foglalkozó gyógypedagógusok, autizmus-specifikus szakemberek nagy segítséget nyújtanak az elsődleges fejlesztési irányok kijelölésében, a mindennapi, egyénre szabott autizmus specifikus fejlesztési feladatok megtervezésében, értékelésükben. Fontosnak tartjuk, hogy az intézmény minden munkatársa szerezzon legalább elemi ismereteket az autizmussal élő gyermekkel való kommunikációról, együttműködésről, és segítsék a pedagógust, illetve a gyermeket a kitűzött célok elérésében.

7.2. Létszám

Az autizmussal élő gyermekeket ellátó óvodai csoportban a gyermeklétszám 6-7 fő. A gyermekekkel, speciálisan képzett, illetve autizmus specifikus ismeretekkel rendelkező (pedagógus, asszisztens, dajka) személy foglalkozik.

7.3. Tárgyi feltételek

Alapvetően fontos, hogy a tárgyi környezet biztonságos legyen az autizmussal élő gyermek számára. Gyermekeként, személyre szabottan szükséges végig gondolni a lehetséges veszélyforrásokat. Érdemes gondolni a szenzoros érzékenységekre, vagy éppen a túl magas ingerküszöbötől adódó veszélyekre is.

Az autizmussal élő gyermekek fejlesztése során törekszünk a mindennapi életben használt tárgyak, eszközök alkalmazására. Olyan játékok, eszközök találhatóak a csoportban, melyek használati módja ránézésre is jól érthető.

Az óvodai fizikai környezet strukturáltsága, szervezettsége megfelelő munkakörnyezetet biztosít a pedagógusnak, valamint hatékonyan segíti elő az autizmussal élő gyermekek lehető legnagyobb önállóságát.

8. Protetikus környezet kialakítása és célja

Az autizmus olyan fejlődési zavar, mely súlyosan akadályozza a tárgyi és szociális környezet megértését, a célszerű, adaptív viselkedés fejlődését. A károsodás következménye, hogy az autizmusban érintett gyermekek számára a szociális partnerek által nyújtott nyelvi információk nem adnak elegendő támpontot viselkedésük megszervezéséhez. Számos autizmussal élő gyermek küzd szervezési problémákkal (nem tudják, hol kell lenniük, mit kellene tenniük, hogyan játszhatnak egy eszközzel stb.), és a receptív nyelvi nehézségek miatt sokszor nem értik a közléseket. Szociális- kapcsolatteremtési nehézségeik miatt gyakran kerülnek a társas helyzeteket. Az autizmussal élő gyermekek környezetüket sokszor kaotikusnak látják, érzékelik. Számukra az emberek viselkedése kiszámíthatatlan, a környezet változásai nehezen követhetőek. Éppen ezért sokszor tanúsítanak ellenállást a változásokkal szemben.

A fejlődés érdekében nagyon fontos, hogy az autizmussal élő gyermekek változatos aktivitásokban vegyenek részt, lehetőleg önállóan. Számukra sokkal könnyebben feldolgozhatók a látható, konkrét, térben és időben állandó információk, mint a szóbeli közlések. Ezért esetükben az élő nyelv és a szociális közvetítés helyettesítendő és kiegészítendő egyénre szabott vizuális környezeti támpontokkal. A vizuális környezeti támpontokat összefoglalóan protetikus környezetnek nevezzük. A környezet adaptálásának célja a tájékozatlanság, bizonytalanság, az újtól, ismeretlen eseménytől való szorongás csökkentése, és a frusztrációból következő inadaptív viselkedések megelőzése.

A protetikus (támogató, segítő) környezet elemei:

- A tér strukturálása.
- Napirend (tér-idő struktúra).
- Munkaszervezés.
- Egyéb vizuális segítségek.

A tér strukturálása:

A tér strukturálása olyan közeg megteremtését jelenti, amely a lehető legnagyobb mértékben alkalmazkodik a fejlődési zavar sajátosságaihoz és az adott gyermek egyéni szükségleteihez.

A terek átgondolt tervezés eredményeként születnek meg. Mindennek megvan a helye, s az alkalmazkodást az segíti, hogy az egyes helyszínekhez különböző viselkedési szabályok tartoznak.

Az egyes terek funkciói világosan elkülönülnek egymástól. A tevékenységek helyén csak olyan eszközök vannak, amelyeket valóban ott használunk, vagy aminek ott funkciója van.

Minden alapvető tevékenység helyét meghatározzuk a csoportszobában. Sok gyerek koncentrációs zavarral is küzd, ezért az eltakart tér, a polcok, az ingerszegény környezet eszköz ahhoz, hogy segítsük a gyermek elmélyült

tevékenységének kialakítását. A környezet érthetővé tétele és a szokások együttes kialakítása biztonságot ad az autizmussal élő gyermekeknek.

Tevékenységi helyszínek:

- önálló (kódos) tevékenykedésre szánt terület (egyben az egyéni fejlesztés helyszíne is), amely csendes, ingerszegény,
- irányított foglalkozás helyszíne,
- szabadidős terület, amely a mozgás és a zenefoglalkozás helyszíne is,
- kézimunka helyszíne,
- pihenőkuckó, a fáradékony, szenzorosan érzékeny gyerekeknek,
- étkezés helyszíne,
- mosdó, WC.

Az idő strukturálása

Az autizmussal élő gyermekeknek súlyos nehézséget okoz a "láthatatlan idő" fogalma, mely rendkívül elvont. Bizonytalansághoz, félelemhez vezethet, hogy nem tudják a nap folyamán mi fog történni, egy- egy tevékenység mennyi ideig tart, meddig kell várakozni, lesz-e kedvelt tevékenység, esemény. A tevékenységek sorrendiségének (pl. szokásrend) kialakításával, valamint az egyén aktuális fejlettségi szintjének megfelelő szimbólumrendszer alkalmazásával (forma és kiterjedés tekintetében), amely a nap tevékenységeit sorrendben bemutatja (minden tevékenységnek külön szimbóluma van) így előre bejósolhatóvá válnak a nap tevékenységei. Ennek segítségével csökkenhetnek a váratlan események okozta szorongások, félelmek, és megelőzhetőek lehetnek a súlyos viselkedésproblémák.

Napirend (tér-idő struktúra) alkalmazása

A térstruktúra a tevékenységek megfelelő térhez kapcsolását jelenti, míg az időstruktúra a tevékenységek sorrendiségének kialakítása. Ezek összekapcsolása a napirend. Az egyik legfontosabb előnye, hogy a gyermek képessé válik arra, hogy önállóan, rugalmasabban váltson tevékenységet. Új tevékenységeket és helyszíneket fogadjon el anélkül, hogy nagyfokú stresszt élne át.

- A napirend vizuális információ-hordozó, a környezet kommunikációja a gyermek felé, mely a tevékenységek helyét és sorrendjét jelzi. Tájékoztatja a gyermeket arról, hogy mit és hol tegyen, valamint arról, hogy milyen sorrendben következnek az egyes tevékenységek.
- A napirend ismeretlen helyzetekben is alkalmazható (változások előrejelzésére, az új aktivitások napi rutinba történő fokozatos beillesztésére).
- A napirend egyénre szabott, használata nem elhagyható.

- Alkalmazása kezdetben rugalmatlan, a környezet alkalmazkodik a gyermek szokásaihoz, kedvelt tevékenységeihez. Szükséges a tevékenységek gyakori váltása, hogy a gyermek minél hamarabb megtanulja a tevékenységet a megfelelő térhez kötni, és a napirendet használni.

A napirend egyénre szabott az alábbi szempontok szerint:

A gyermek számára biztosan érthető formát kell használni, amely a szimbólumok megértésének szintjétől függ.

- Ennek alapján a napirend lehet tárgyas, ezen belül használhatóak a tevékenységben használatos konkrét tárgyak, miniatűr játékeszközök. Az alkalmazás feltétele, hogy a gyermek tudjon tárgyat tárggyal egyeztetni. A tárgymetszet átmeneti forma a tárgy és a kép között.
- Képes napirend: ezen belül használhatóak lényegét ábrázoló fotók, színes képek szóképpel, piktogramok szóképpel, csak szóképek. Az alkalmazás feltétele a tárgy- kép és a kép-kép, illetve szókép - szóképegyeztes.

Idő (napirend hossza): minden esetben csak a gyermek számára átlátható szakaszt jelezzük előre. Ennek fokozatai a következők:

- csak a soron következő, aktuális tevékenységet jelezzük,
- soron következő két aktivitást jelezzük,
- néhány soron következő aktivitást jelezzük,
- fél napot jelezzük.

Elhelyezését tekintve a napirend lehet:

- rögzített (fix)
- hordozható (mobil).

Munkaszervezés

A végrehajtó működések zavara megnehezíti, hogy a gyermek átgondolja a tevékenységek logikus sorrendjét, a szükséges eszközök megkeresését, előkészítését. Ebben tudnak segíteni a folyamatábrák, illetve a megfelelő sorrendbe rendezett tárgyak és más vizuális segítségek.

A folyamatábra logikus sorrendben, egyenként, egymást követően mutatja az adott tevékenység lépéseit, ha kell, akkor a hozzá szükséges eszközöket is.

A munkaszervezés eszközei segítenek a tevékenységekhez szükséges tárgyak, eszközök elrendezésében. Megkönnyíti a gyermek számára, hogy megtanulja és elfogadja a dolgok változását.

Egyéb vizuális segítségek:

A napirenden kívül még további segítő eszközöket is alkalmazunk, melyekből az autizmussal élő gyermekek megtudhatják, hogy mit hol találnak, meddig tart egy-egy tevékenység (munkarend), és hogy hogyan (munkaszervezés) lehet azt elvégezni. Az idő múlását például érzékeltethetjük azzal, hogy elfogytak a játék darabjai, amiből építünk, de használhatunk homokórát, csörgőórát. Azt, hogy mit hol találunk, illetve hová tegyük

a tárgyakat, jelezhetjük például úgy, hogy a szekrényen, tároló helyen elhelyezzük a tárgyak fotóját, rajzát. Egy tevékenység elvégzésének lépéseit leggyakrabban folyamatábrával mutatjuk meg, melyet szintén a gyermek szintjéhez szabunk!

Az egyéb vizuális segédeszközök közé tartozik: a kommunikációs kártya, a tájékozódást segítő rajzok, ábrák, emlékeztető szempontok stb. Ezek az augmentatív kommunikáció eszköztárának elemei.

Nevelési program

9. Kommunikáció

9.1. Az autizmussal élő gyermekek kommunikációjának jellegzetességei:

Az autizmussal élő gyermekek közös jellemzője, hogy a nem nyelvi kommunikáció eszközeinek (gesztusok, szemkontaktus, arckifejezések, intonáció, testtartás, térközszabályozás) használata és megértése sérült, pl. az arckifejezés gyakran nincsen összhangban az intonációval, vagy a gesztusok nem követik a beszédet. A sérülés mértéke és variációi az egyes gyermekek esetében nagyon különböző tüneteket mutathatnak. Az autizmussal élő gyermekek jelentős százaléka az óvodás korban még nem beszél, sokan közülük soha nem tanulnak meg beszélni. A kommunikáció sérült voltán túl, az autizmussal élő, nem beszélő gyermekekre jellemző, hogy szinte mindegyikőjüknek az átlagnál alacsonyabb IQ-ja van. A beszéd további, jellegzetes rendellenességei közé soroljuk az echoláliát, a metaforikus nyelvhasználatot, a neologizmusokat és a névmástévesztést. Alapvető nehézségeket találunk továbbá a beszéd nem nyelvi aspektusaiban is: hangerő, hanglejtés, dallam stb.

Az autizmussal élő gyermekek a beszédértés szempontjából is rendkívül heterogén csoportot alkotnak, némelyik gyermek bizonyos mértékig érti a beszélt nyelvet, mások egyáltalán nem reagálnak a beszédre. Jellemző, hogy a jól beszélő gyermek beszédértése elmarad a beszédprodukciónál mögött. A beszédet ezért gyakran érdemes egyszerűsíteni, az autizmussal élő gyermekek problémáinak megfelelően konkrét, rövid megfogalmazásokat használni.

A kommunikációs készségek felmérése

A kommunikációs készségeket informális (Pl.: megfigyelés és Kathleen Quill szociális és kommunikációs kérdőívek), illetve formális úton mérhetjük fel.

Beavatkozás, a fejlesztés területei

A beavatkozás célja minden esetben, hogy a gyermek spontán expresszív és receptív kommunikációja váljon funkcionálisabbá, rugalmasabbá, illetve tartalmilag, térben és a szociális környezetet érintően bővüljön.

A beavatkozás mindig az adott gyermek és környezete igényeinek, a gyermek készségszintjéből kiindulva folyik. Ez a gyermek kommunikációs készségeinek szisztematikus felmérése után, egyéni fejlesztési terv alapján történik.

A fejlesztés leggyakoribb területei az óvodáskorban

- Preverbális kommunikáció
- Alternatív és augmentatív kommunikációs (AAK) eszközrendszerek használata

- Beszédértés és beszédhasználat
- A metakommunikáció értése és használata

A fejlesztés legfontosabb módszertani elvei:

1. A kommunikáció célja és eredménye közti ok-okozati összefüggés a fejlesztés egyik minimális feltétele (értse meg a gyermek, hogy viselkedése egyértelmű következményekkel jár, ha egy kommunikációs interakciót indít el).

2. A kommunikáció tanításának autizmussal élő gyermekek fejlesztésében prioritást kell kapnia, akár az általános ismeretek rovására is.

3. A kommunikáció funkcionális használatának tanítása, melynek érdekében a tárgyi és szociális környezetet tudatosan úgy kell szervezni, hogy aktív kommunikációra készítse a gyermeket. Ebben az elrendezett környezetben törekednünk kell a gyermekkel való közös, a gyermek számára örömteli és érthető közös cselekvésrutinok kialakítására, melyekben az alábbi technikák segítenek egy finom kommunikációs nyomást helyezni a gyermekekre:

- rutin események felborítása,
- tárgyak, illetve sorra kerülés visszatartása,
- egy tárgy funkciójának a megváltoztatása,
- tárgyak eldugása, megközelíthetlenné tétele.

A kommunikációbarát környezet kialakításához további átgondolást igényelnek az alábbiak:

- választási helyzetek minél gyakoribb megajánlása,
- környezet adaptációja (ld. még a protetikusan környezet fejezetben),
- egyszerűsített nyelvi input tudatos alkalmazása,
- a gyermek érdeklődésének, szempontjainak követése,
- modell nyújtása, promptok használata,
- prekommunikatív viselkedések „megfejtése”,
- a nyelv pragmatikus vonatkozásainak figyelembe vétele, tanítása,
- a partner kommunikációt váró, nem kiszolgáló magatartása.

A fejlesztés során a meglévő, funkcionálisan használt kommunikációs készségeket a lehető legtöbb természetes helyzetben gyakorolni kell, mert a meglévő készségeket a gyermekek új helyzetekben spontán ritkán alkalmazzák. A helyzetek természetesen nem csak helyszínekben, de személyekben, a tárgyi környezetben is különbözőek lehetnek, mely különbözőségek már zavaróak lehetnek, a kommunikációs készségek általánosítására negatívan hathatnak.

9.2. A szociális készségek

Az autizmusban sérült három terület közül (szociális viselkedés, kommunikáció és rugalmas viselkedésszervezés) a legmarkánsabb problémákat a szociális interakciókban fedezhetjük fel. A szociális viselkedés és a kommunikáció tanítása elválaszthatatlan egymástól. Elsődleges fontosságú speciális pedagógiai cél a gyermek képességszintjének megfelelő szociális viselkedés, illetve az ezt megalapozó elemi készségek fejlesztése, tanítása. A szociális fejlesztési feladatok között a beilleszkedést közvetlenül elősegítő készségek fejlesztése mellett fontos feladat a szabadidős készségek tanítása is.

A szociális fejlesztés áthatja az óvodai fejlesztés egészét, minden területen megjelenik, hol célként, hol feladatként, hol feltételként. A szociális viselkedésminták tanítása, az óvoda feladata az alapozó készségek kialakítása.

A fejlesztés fő területei:

- más személyek jelenlétének felismerése és elfogadása,
- a pedagógus segítségének elfogadása,
- a csoport-élet elemi viselkedési szabályainak, szokásrendszerének elfogadása,
- az utánzási készség fejlesztése,
- személyi adatok tanítása,
- elemi élménymegosztás tanítása,
- saját maga és más személyek elkülönítése (önfelismerés tükörben),
- saját külső tulajdonságainak tanítása,
- a gyermek által gyakran végzett, megszokott tevékenységekről való fokozatos leszoktatás,
- a metakommunikáció megértésének és használatának fejlesztése,
- ismerős személyek felismerése, nevének megtanítása,
- egyszerű szociális rutinok megtanítása,
- az információcsere szabályainak tanítása,
- óvodán belüli egyszerűbb szociális helyzetek viselkedési szabályainak betartása,
- elemi kooperáció felnőttel, gyermekkel.

A fejlesztés keretei:

- egyéni helyzetben,
- az egyéni helyzetben megtanult készségek csoportos helyzetbe, vagy új helyszínre történő átvitele új tanítási feladat,
- előre megtervezett többszemélyes helyzetben,
- teljes csoportban.

A szociális fejlesztést segítő módszerek

A hazai és nemzetközi gyakorlatban az autizmussal élő személyek szociális készségeinek fejlesztésére az alábbi módszereket használhatjuk:

9.3. „Babzsák” fejlesztő program

A „babzsák” olyan csoportos fejlesztő program, amely átmenetet képez a fejlesztésben általában gyakori egyéni, és a hétköznapi életre jellemző csoportos szituációk között. Térben, időben, tartalmában és eszközeiben egyaránt előre megtervezett, 2-6 személy részére alkalmas csoportos helyzet, amely egyaránt alkalmas az óvodai és a természetes élethelyzetekben szükséges szociális készségek fejlesztésére és gyakorlására. Jellemző eszköze a babzsák, amely az egyes játékokban meghatározott szerepet kap.

A program tanításának célja, hogy a hiányzó vagy fogyatékos szociális és kommunikációs készségeket pótolja, a formalizált szituáció, struktúra, szabályok alkalmazásával és a babzsák eszköz használatának segítségével. Védett, biztonságosnak megélt, jól átlátható, érthető környezetet biztosít a hatékony fejlesztéshez.

A babzsák, mint eszköz szerepe a szociális és kommunikációs készségek közül a hiányzó kölcsönösség, a szerepcseré tárgy, érzékelhető/megfogható megjelenítése:

- a hallgató-beszélő szerep váltakozásának,
- a figyelem-fókusz váltakozásának,
- a szemkontaktus és szerepcseré összekapcsolásának,
- a szociális interakció kezdetének jelölése felnőtt és gyermek között, stb.

Fejlesztési feladatok

- preverbális készségek: közös tárgyra irányított figyelem, szemkontaktus és mutató használata a szociális kommunikációban,
- a kommunikációs eszközök (beszéd, metakommunikáció, alternatív kommunikáció) funkcionális használatának tanítása,
- alapvető szociális-kommunikációs alapozó és kognitív készségek fejlesztése: figyelem, várakozás, sorra kerülés kivárása, testi közelség, testkontaktus elviselése,
- egyéb fejlesztési feladatok (lásd a szociális készségek fejlesztése fejezetben).

A fejlesztés keretei

- Állandó helyszínen, félkörben elhelyezkedve, szőnyegen vagy székeken ülve zajlik a foglalkozás, minél homogénebb 2-4 fős csoporttal.
- A foglalkozások rendszerint 5-20 percig tartanak, a résztvevők képességeitől függően.

9.4. Zenei interakció

Mivel a zenei képességek nem sérülnek az autisztikus fejlődési zavar miatt, az autizmussal élő gyermekek oktatásában, nevelésében a zene komplex módon és hatékonyan alkalmazható a sérült készségek kompenzálására, a fejlődésükben elmaradt készségek fejlesztésére.

Ezen belül különösen fontos a szerepe a szociális és kommunikációs viselkedés fejlesztésében. A zenei interakció fő célja szociális interakciók kialakítása és megerősítése, a zene sajátos lehetőségeinek felhasználásával. A zenei interakció lehetőséget ad a nyelv kialakulása előtti, preverbális készségek fejlesztésére, mely az autizmusban a beszélő gyerekeknél éppen úgy sérült, mint a nem beszélők esetében. A zenei interakció további céljai az általános zenei, korai mozgásos, kognitív készségek fejlesztése, örömteli foglalkozás biztosítása.

A zene kommunikációs eszközként való használatát a következő sajátosságok teszik lehetővé:

- a gyermekek nagy többsége reagál a hangokra (pl. odafordulással, vokalizálással, mozgással)
- a zene örömforrás, a legtöbb gyermek számára jutalomértékű, segít a szorongás oldásában
- a dallam, a ritmus periodicitása kiszámítható és ezért örömet, biztonságérzetet nyújt a gyermekek számára.

A fejlesztés fő területei:

- preverbális készségek,
- kommunikációs eszközök funkcionális használata,
- szerepcsere,
- várakozás,
- a testi közelség és testkontaktus elfogadása,
- szociális megértés (pl. kontaktusjátékokban).

A fejlesztés keretei

A fejlesztési keretek lényegében megegyeznek a szociális készségek fejlesztésének kereteivel.

Eszközök

- Dallam- és ritmushangszerek (furulya, xilofon, dob, kolomp)
- esetleg vizuális jelekkel ellátva.
- magnó
- vizuális információhordozók (képek, jelek)
- nagyméretű tükör

9.5. Kutyás terápia

A kutya főleg azon problémák megoldásában segíthet, amikor nehézséget jelent a gyermek motivációjának megteremtése és tartós fenntartása, vagy gondot okoz a sikeres, eredményes munka szempontjából alapvetően fontos kommunikációs csatornák kialakítása.

Egy jól képzett terápiás kutya bevonásával növelhető a gyermek motivációja az adott fejlesztési programban való részvételre, valamint könnyebben kapcsolat teremthető olyan gyermekekkel, akik valamilyen figyelmi funkciót is érintő fejlődési zavar vagy trauma hatására nehezen vonhatók be a közös munkába.

A gyermek gyakran produkál olyan viselkedési formákat a kutya felé, amelyeket emberrel szemben soha vagy nagyon ritkán. A kutyával történő terápia során jelentősen növekedik a szociális interakciók száma és ezzel együtt csökken a magába forduló, visszahúzódó autisztikus viselkedési formák megjelenése. A kutya felé az autista gyermekek könnyebben megnyílnak, kedvelik a kutya érintését, s a kutyával végzett foglalkozások révén az autista gyermek megtanulhatja a szociális kontaktus felvételének rutinját, amelyet később embertársaival szemben is alkalmazhat.

A fejlesztő foglalkozások előrehaladtával jelentősen javul a kutyával való interakciók minősége, ez kiemelkedő hatással van a foglalkozásokat követő években a gyermek szocioemocionális fejlődésére, közösségbe való integrálhatóságára.

A maguk zárt világában élő, emberekkel kapcsolatot felvenni nem tudó, nem akaró gyermekek meglepő bizalommal, kitárulkozással fordulnak a terápiás foglalkozások során a kutya felé, és így fokozatosan hozzáférhetővé válnak a terápiát végző szakember számára is.

A kutya tehát áthidalja a kommunikációs szakadékot a terapeuta és a gyermek között, megnyitva ezzel a fejlődés útját.

A speciális óvodában tartott fejlesztő foglalkozásokon többnyire csoportos foglalkozás alatt meghatározott fejlesztési célokkal folyik a kutyás terápia, a célcsoportnak megfelelő feladatok beillesztésével, figyelembe véve a gyermekek életkorát és fejlettségi szintjüket.

A fejlesztési területek kiválasztásánál fontos szempont, hogy a gyermekek szakértői véleményében leírt, a szakértői bizottság által javasolt fejlesztési területek is szerepet kapjanak.

Fejlesztési célok:

A speciális cél a fejlődés elmaradás és az akadályozottság miatt hiányzó funkciók, készségek és ismeretek pótlólagos kialakítása és fejlesztése.

A távlati cél a társadalomba illetve csoportba való minél jobb beilleszkedés, alkalmazkodás, a kommunikáció képessége, az önállóság kialakítása a gyermek által elérhető legmagasabb fokon.

A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek fejlettségi szintjén elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése.

Szükség van a különböző szociális helyzetekbe való beilleszkedés és viselkedések, illetve a mindennapi gyakorlati életre felkészítő ismeretek speciális módszerek segítségével való elsajátítására.

Fejlesztési területek:

- nagymozgások és testséma fejlődése, fejlesztése,
- finommotorika fejlesztése,
- a szociális – érzelmi terület fejlődése, fejlesztése,
- kognitív terület fejlődése, fejlesztése,

- a kommunikáció fejlődése, fejlesztése,
- önkiszolgáló tevékenység fejlesztése.

A kutya bevonásával olyan feladathelyzetek teremthetők, amelyben a gyermekek szívesebben dolgoznak, és azok a gyermekek, akik normál esetben nehezen vehetők rá feladat végrehajtásra, elsőik között jelentkeznek a játékokban. A gyermekek beszédindításában és verbális kommunikációjának fejlesztésében nagy segítség a kutya, mivel a pontos utasítás létfontosságú a kutya irányításához.

9.6. Napló

Az óvodában, illetve otthon történt eseményekről a gyermek által is jól értett egyszerű rajzok, jelek, segítségével naplószerű feljegyzések készíthetők. Ezek segíthetik a gyermekkel történt események értelmezését és rögzülését, valamint azt, hogy más helyszínen és más személyekkel is felidézhetővé válnak az átélt események. A módszer segítheti egy adott eseményről való beszélgetést, és lehetővé teszi az élménymegosztást is.

9.7. Video feedback technika

A technika alkalmazása során célzott videofelvétel készül egy- egy olyan szociális interakcióról, amelyben a gyermekek nem az elvárt szociális normáknak megfelelően viselkednek. A videofelvétel megtekintése közben felhívhatjuk a gyermekek figyelmét a helytelen viselkedési elemekre. Ezt kiegészíti a helyes viselkedések videós modellálása, amely segítheti a célzott szociális készségek kialakítását.

9.8. Én-könyv:

Az egyébként jó verbális képességekkel rendelkező autista gyermekek is komoly nehézségekbe ütköznek, ha velük megtörtént eseményeket kell felidézniük, elmesélniük. Az eseményekhez kapcsolódó saját és mások érzelmeinek felismerése, beazonosítása szintén megtanítandó feladat. Ebben nyújt segítséget a személyre szabott Én-könyv, mely lépésekre bontja ezeket a nagyon összetett és átláthatatlan kommunikációs-szociális helyzeteket. Az Én-könyv mindig a gyermek megértéséhez, érdeklődéséhez igazodik. A könyv négy részre osztható, de mi az Óvodában, csak az első részét használjuk, amely az én-ismeretet készíti elő. Fotók segítségével felidézhetővé válik a gyermek családja, szűkebb-tágabb ismerősei (apa, anya, testvérek, nagyszülők, barátok, óvónők, óvodástársak), közvetlen környezete (szobája, otthona, óvodája, nagyszülők lakása), kedvenc játéka, ételei, foglalatosságai, nem kedvelt tevékenységei. Dolgok, melyekben sikeres, önálló helyzetek, melyekben segítséget igényel.

Az Én könyv az autizmussal élő gyermekről szóló, a szülő által készített eszköz. Célja, hogy a gyermek megtanulja, hogy ki ő, mik a saját tulajdonságai, az erősségei és gyengeségei, hol helyezkedik el a családban és a társadalmon belül. Az Én könyvet a gyermek megértési szintjétől függően általában óvodás korban kezdjük el használni és a továbbiakban rendszeresen bővítgetjük. Kommunikációfejlesztésre, szókincsbővítésre is használjuk.

9.9. A játék

Az autizmussal élő gyermekek játékának jellegzetességei

Az autizmussal élő gyermekek játéka tipikusan fejlődő társaik játékától jelentősen eltér. Legszembetűnőbb, hogy a játék rugalmas minősége nincs jelen, illetve, hogy a szimbolikus tettetés és a szociális bevonódás hiányzik a játéktevékenységeikből. Általában merev és ismétlődő (perszeveratív) játék-rutinokkal kötik le magukat. Ha már kialakult egy-egy játék, sok autizmussal élő gyermek merev ellenállást tanúsít játék-rutinja megzavarásával szemben.

Gyakori jellemző a tárgyak sztereotip manipulálására való hajlam. Manipulatív játékokkal foglalatostkodnak. A tárgymanipulációk a meglehetősen egyszerű, önmaguk által irányított játéktevékenységektől a kiemelkedő fizikai koordinációt igénylő, komplex és gazdag játékrutinokig terjednek. Éppen ezért a gyakorló, didaktikus és konstrukciós játékok gyakran alkalmasak arra, hogy sikerélményhez juttassuk a gyermeket, mivel típusos erősségeikre itt általában építhetünk.

A valóságon alapuló mintha-játékok gyakran repetitívek és szó szerintiek. A képzeletről árulkodó verbális és nonverbális kiegészítések (mimika, gesztusok, hangok, szavak stb.) ritkán foglaltatnak benne spontán, változatos módon az ilyen jellegű játékba.

Az autizmussal élő gyermekek gyakran tapasztalnak nehézségeket a kortársakkal való kölcsönös játéktevékenységekbe való bekapcsolódás terén. Gyakran nem képesek konvencionális kommunikáció útján könnyedén közvetíteni más gyermekekkel való játékra irányuló vágyukat illetve kívánságukat. Ezért egy tevékenységben való részvételre irányuló szociális kezdeményezéseket a társak gyakran félreértik, illetve észre sem veszik. Így általában a kortárscsoportok peremén maradnak. Mivel egyre több időt töltenek a tipikus játszótársaktól távol, ritualisztikus tevékenységeikben keresnek menedéket. Az ismerős játékrutínok az autizmussal élő gyermekek számára biztonságos menedéket nyújthatnak, amely rendet teremt és értelmet ad a máskülönben ijesztő és kiszámíthatatlan szociális világban.

Beavatkozás, a fejlesztés területei

A beavatkozás célja minden esetben, hogy a gyermek komplexebb játéktevékenységre tegyen szert, vagyis a spontán játéka váljon rugalmasabbá, illetve tartalmilag, térben és a szociális környezetet érintően bővüljön. A beavatkozás mindig az adott gyermek és környezete igényeinek, a gyermek készség szintjéből kiindulva folyik. Ez a heterogén problémák miatt soha nem „recept-szerű”, egységes, hanem a gyermek megfigyelése után, szisztematikus beavatkozás alapján történik.

A fejlesztés leggyakoribb területei az óvodás korban:

- a játékeszközök megfelelő használata,
- a napi struktúrán belül az önállóan végezhető szabadidős tevékenységek repertoárjának bővítése,
- a játéktevékenység tanulása során a gyermek szerezzon tapasztalatokat a környező világról,
- játéktevékenységen keresztül egyéb készségek, területek fejlesztése,
- a játékon keresztül a gyermek társas és kommunikációs készségeinek fejlesztése,

- kortárskapcsolatok kialakítása.

A fejlesztés fontosabb módszertani elvei:

1. A játékeszközök és tevékenységek funkcionális használatának tanítása.
2. A játékban való irányított részvétel:
 - egyéni és csoportos viselkedések megfigyelése,
 - a szociális és szimbolikus játék-kezdemenyezések támogatása (itt a támogatás mértéke a teljes irányítástól, modellálástól a háttérben maradó támogatásig terjedhet és kell, hogy eljusson),
 - a már megtanult szociális interakciók és játék sémák segítése, begyakorlása, általánosítása,
 - támogatás a már tapasztalt játékokra való átvitele,
 - nem szabad figyelmen kívül hagyni a magányos játék fontosságát sem.
3. A verbális támogatáson és modelláláson túl az autizmussal élő gyermekek fejlesztésében gyakran használunk vizuális segítségeket is.
4. A fejlesztés során a meglévő, funkcionálisan használt készségeket a lehető legtöbb természetes helyzetben gyakorolni kell, mert a meglévő készségeket a gyermekek új helyzetekben spontán ritkán alkalmazzák.

A játéktevékenységek fejlesztésének keretei

Kezdetben egyéni helyzetben tanítjuk a játéktevékenységeket és a játékeszközök használatát. A későbbiekben a szabadidős tevékenységek közé egyre csökkenő mennyiségű segítséggel végzett önálló, vagy páros tevékenységként építjük be.

9.10 A külső világ tevékeny megismerése: a tanulás

Az autizmussal élő gyermekek esetében nem, vagy csak korlátozottan lehet építeni a spontán tanulási folyamatokra. Az esetek nagy részében irányított tanításra van szükség, mert érdeklődésük szűk körű, utánzási képességeik sérültek, gyakoriak a percepció nehézségek.

A tanulás célja

1. A gyermek tapasztalatokhoz juttatása, a percepció és a gondolkodás integrálása, adaptív viselkedési és munkavégzési formák elsajátíttatása, a gyermeket körülvevő természeti és társadalmi környezet cselekvésbe ágyazott megismertetése.
2. A tanulás hatására jöjjenek létre pozitív változások a megismerő tevékenységekben, a kommunikációban, a szociális kapcsolatok szervezésében, ezáltal az egész személyiség fejlődésében.
3. Az autizmussal élő gyermekek esetében a legkorábbi időponttól kezdve szem előtt kell tartanunk a leghosszabb távú fejlesztési célt, a gyermek környezetébe, illetve a társadalomba való későbbi beilleszkedésének segítségét.

Típusos nehézségek a tanulási folyamatban

Az autizmussal élő gyermek tanulását a folyamatosan zajló spontán tanulási folyamatokban, és a gyógypedagógus/óvodapedagógus által irányított tanítási-tanulási helyzetben egyaránt befolyásolják/nehezítik az alábbi tényezők:

- a másik személy szándékainak, érzéseinek, érzelmeinek, gondolatainak, szempontjainak meg nem értése,
- az önmagára vonatkoztatás sérülése,
- a szociális megerősítés jutalomértékének, valamint a belső motivációnak a hiánya, és az örömszerzés, a motivációs bázis szokatlan jellege,
- a beszédértés korlátozottsága,
- az egyenetlen képességprofil,
- a gondolkodás és a cselekvés merevsége,
- a szenzoros ingerfeldolgozás zavarai,
- a sorrendiség követésének nehézsége,
- időrendiség és oksági összefüggések megértésének nehézsége,
- epizódokat tároló emlékezet,
- szituációhoz kötött tanulás,
- fogyatékos tudás a környezetről személyek és tárgyak tekintetében is (ismeretek integrációjának hiánya).

Típusos erősségek a tanulási folyamatban

- a kognitív képességeiknek megfelelő szintű vizuális információ a gyermek számára jól értelmezhető, informatív,
- a megtanult rutinok, szabályok merev alkalmazása,
- jó mechanikus memória,
- a speciális érdeklődésnek megfelelő témában lehetséges a kiemelkedő teljesítmény,
- a gyermek szükségleteinek megfelelően strukturált környezetben jobb teljesítmény várható,
- egyes, nem szociális tartalmú területeken relatíve jó teljesítmény (pl. számolás, versek, mondókák tanulása, zene).

A tanulás keretei

Az autizmussal élő óvodáskorú gyermek tanulási folyamatai elsősorban irányított, szervezett tanulási, illetve munkahelyzetekben zajlanak:

- egyéni fejlesztési forma: új ismeretek tanulása,
- segített önálló munka: gyakorlás segítségével,
- strukturált munka: gyakorlás

- kics csoportos foglalkozás: gyakorlás, általánosítás

Tanítási technikák

A fejlesztésben és a viselkedésproblémák kezelésében alapvető a kognitív- viselkedésterápiás módszerek alkalmazása. Alapvetően fontos a kívánt viselkedések szisztematikus megerősítése. A szóbeli magyarázat általában nem elégséges, sőt, kifejezetten zavaró lehet.

- Bemutatás, modell nyújtása: azoknál a gyermekeknél alkalmazhatjuk, akik képesek utánozni.
- Árnyékolás: a gyermek mögé állva, folyamatosan fizikai segítséget nyújtva, vele együtt végezzük el a tevékenységet. Ennél a technikánál nagyon fontos, hogy ne adjunk szóbeli instrukciókat, a fizikai késztetéseket (promptokat) pedig fokozatosan vonjuk vissza. Nem alkalmazzuk olyan gyermeknél, akiben a fizikai közelség félelmet kelt.
- Láncolás: a megtanítandó feladatot apró lépésekre bontjuk, majd lépésenként, szisztematikus jutalmazással tanítjuk meg.
- Idomítás: a gyermeki viselkedések közül jutalmazással szisztematikus megerősítjük azokat az apró mozzanatokat, melyek valamilyen szempontból szükségesek, hasznosak

9.11. Önkiszolgálási készségek és a házimunka elemeinek tanítása

Az autizmussal élő óvodáskorú gyermekek gyakran kerülnek úgy óvodába, hogy az elemi szintű önkiszolgálási készségeik még nem alakultak ki. Jellemző, hogy az ehhez szükséges motoros feltételek sincsenek jelen és szerepet játszhat a saját testből érkező szenzoros információk feldolgozási zavara is.

Ezért az autizmussal élő gyermekek önkiszolgálási készségeinek tudatos kialakítása és gyakoroltatása az óvodáskor egyik legfontosabb feladata. A fejlesztés kezdetén, az egyes önkiszolgálási tevékenységekhez szükséges készségek informális felmérése során meghatározzuk, hogy az autizmussal élő gyermek az egyes részműveleteket milyen típusú és mértékű segítség mellett képes végrehajtani. A felmérés után határozhatjuk meg, hogy az egyes lépések önálló végrehajtásához milyen vizuális segítségeket adunk.

Szobatisztaság

Az egészséges gyermekek 2 éves korukra érik el azt a kognitív, pszichés és organikus fejlettségi szintet, amely elégséges alapja a szobatisztaság kialakulásának.

Az autizmussal élő gyermek esetében a szobatisztaság kialakulása során további nehézségek merülhetnek fel: kommunikációs nehézségek, szociális készségek sérülése, rugalmas gondolkodás sérülése. Az óvodába kerülő, még nem szobatiszta gyermek esetében orvosi vizsgálattal kell kizárni a késés szervi okait. Ha ez megtörtént, akkor általános pedagógiai felmérés (amint lehet, formális pszichológiai mérés is szükséges) után képet kapunk a gyermek mentális képességeiről. Ha a gyermek mentális képességei és motoros képességei lehetővé teszik, akkor indokolt a szobatisztaságra szoktatást elkezdeni.

Szobatisztasági program

Idő-és személyzetigényes folyamat, türelmet és kitartást igényel. A szobatisztasági tréning kezdetén a szülővel való egyeztetés elengedhetetlen, mert a program egész napra kiterjedő, és sikerességéhez szükséges a hetekig tartó folyamatos odafigyelés.

A szobatisztasági tréning célja:

- a pelenka elhagyása, a gyermek ruházatának tisztántartása,
- a gyermek megtanulja a WC használat kezdeményezését, a szükséglet jelzését a környezete felé,
- sajátítsa el a WC önálló használatának minden egyes mozzanatát, az önálló vetkőzéssel és öltözéssel együtt.

WC-használat

Öltözésben, vetkőzésben a láncolás módszere segítségével támogatjuk a gyermeket. A pelenkás gyermekeket, ha erre érettnak gondoljuk – pl. a gyermek valamilyen módon a tudunkra adja, hogy tudatában van annak, amikor pisil, tehát megérinti a pelenkáját, megáll és koncentrálni – megkezdjük a szobatisztaságra szoktatást.

Fokozatosan, kis lépésekben tanítjuk a WC-re vagy bilire ülés elfogadását. Ez jelentheti azt is, hogy a gyermek először pelenkában ül rá a WC-re, bilire akár pármásodperc erejéig. Innen haladunk lassan, kis lépésekben.

Tanítjuk a szükséglet megfelelő jelzését is (szó, gesztus – nadrág megérintése, kép –a WC lerajzolása segítségével).

A szobatisztasági tréning leglényegesebb eleme az eredményes WC használat azonnali és következetes jutalmazása. Az autizmussal élő gyermekek esetében a tanítás során specifikus eljárásokat is alkalmazunk: a gyermek szintjének megfelelő kommunikációs eszközök alkalmazásával jelezzük kéréseinket, illetve a gyermek így jelezheti szükségleteit; illetve a WC használat egyes mozzanatainál a gyermek személyes igényeinek megfelelő módon és mennyiségben, az elért önállósági szintet minden esetben elvárva adunk segítséget. A szobatisztasági tréning időszakában a gyermek számára ez az egyetlen és legfontosabb fejlesztési cél.

Étkezés

Az autizmussal élő gyermekek esetében igen gyakoriak az étkezési problémák. A problémák eredete és megjelenése többféle lehet.

1. Előfordul, hogy a gyermek elutasítja az étkezési helyzetet (nem ül le az asztalhoz, nem marad az asztalnál, az óvodában nem hajlandó enni).
2. A gyermekétkezéshez szükséges alapvető készségei hiányoznak (nem tud fogni, lehetnek problémák a harapással, rágással, nyeléssel).
3. A gyermek túlszelektáló gondolkodásmódjának is változatos étkezési problémák lehetnek a következményei, pl. csak bizonyos állagú, színű, formájú ételt eszik, bizonyos ételeket csak bizonyos sorrendben hajlandó elfogyasztani.

A fejlesztés egyéni módon és ütembe zajlik. Az egyéni helyzetben kialakított készségek más helyszínre vagy csoportos helyzetbe való átvitele külön feladatot jelent. Az alkalmazott módszerek közül említendő a fokozatos szoktatás, amelynek rajzos viselkedési szabállyal és jutalmazással fokozhatjuk a hatékonyságát. Az étkezési helyzet elfogadásában segítséget jelenthet a napirend használata.

A tevékenység fő céljai:

- helyes asztali viselkedés tanulása,
- alapvető étkezési szabályok megtanulása,
- asztalnál ülés,
- saját tányérból evés,
- evőeszköz, szalvéta, pohár használat,
- étkezési problémák megoldása (szélsőséges válogatás),
- csoportösszetartás erősítése,
- kommunikáció tanítása: kérés, választás,
- önkiszolgálás tanítása.

A tanítás lépései

Terítés

- az asztalon várja a gyermeket a terítéke,
- saját magának terít meg,
- az egész csoportnak terít meg,

Ülésrend

Egy nagy asztal körül többen ülnek, a gyermekek az étkezés után tanulják a várakozást. Kezdetben homokóra jelzi a várakozás időtartamát.

Étel

- A gyermek otthonról hozott, ismerős ételt eszik.
- Minden gyermek egyforma ételt eszik. Tanuljuk az új ízek, ételek elfogadását.

Vizuális támogatás

A beszélő gyermekek szóban kérik az ételt. A beszélni nem tudó gyermekeknek alternatív kommunikációs formát tanítunk. Ez lehet tárgy (pohár, tányér nyújtása), gesztus („kérem” gesztus használata), fotó (ételről készült fénykép), rajz.

A terítés menetét előre kikészített tányér, pohár, evőeszköz (a gyermek balról jobbra haladva veszi el az eszközöket a terítéshez) vagy sematikus rajzos folyamatábra segíti. Az evőeszközök, tányérok helyét szükség esetén az eszközök kontúrját ábrázoló alátét segíti.

Öltözés

Az autizmussal élő gyermekek öltözködésével leggyakoribb probléma, hogy a célszerűség és az észszerűség figyelmen kívül hagyásával veszik fel ruhadarabjaikat. Másrészt jellemző az öltözködéssel kapcsolatos merev viselkedés, melynek következménye, hogy ragaszkodnak bizonyos ruhadarabjaikhoz, és nehézséget jelent számukra a ruhaváltás, illetve egyes öltözékek elhagyása.

Az öltözködés során felmerülő és megoldandó fő kérdések

1. milyen ruhadarabot kell felvenni, melyik testrészre, hogyan,
2. ha több ruhadarabot kell felvenni, akkor azt milyen sorrendben kell megtenni,

A fejlesztés részben egyéni helyzetben történik. Itt kerülhet sor a ruhadarabok megnevezésére, figyelembe véve az általánosítási problémákat, gyakorolni lehet a ruhadarabok helyes felvételét és levetését, kifordítását, az eleje-hátulja megkülönböztetését, a gombolást, zipzárazást, cipőfűzést, cipőkötést. Számítani kell arra, hogy amit a gyermek egyéni helyzetben megtanult, azt esetleg segítséggel alkalmazza öltözési helyzetben.

Hagyjunk bőven időt az egyre önállóbb átöltözésre, a stressz-mentes együttműködő, de elváró légkör segíti a gyermek haladását. A megfelelő vizuális segédeszközök használata jelentősen megkönnyítheti a gyermek számára az önálló öltözködést. Azt, hogy milyen ruhadarabokat, és milyen sorrendben kell felvenni, előre jelezhetjük a ruhadarabok előkészítésével és sorrendbe rakásával. A ruhadarabokról készült fényképek, képek sorrendje is jelezheti az öltözködés helyes sorrendjét.

A tevékenység fő céljai:

- a lehető legönállóbb öltözködés megtanulása,
- ruhadarabok nevének megtanulása,
- ruhadarabok rendeltetésszerű használatának megtanulása,
- kommunikáció tanítása.

A tanítás lépései:

- a ruhák felvételének sorrendje,
- az öltözés közben nyújtott segítség módja,
- kommunikáció tanítása,
- testi tudatosság, testséma tanítása.

Vizuális támogatás

Az öltözés sorrendjét folyamatábrával jelezzük. A segítségkérésre általános vagy speciális kommunikációs képeket használunk, pl. „Segíts!” „Kösd be!”

Tisztálkodás

Az alapvető tisztálkodási műveletek megtanítása (kézmosás, arcmosás, kéz-és arctörölés, fogmosás, fésülködés, orrtörölés) is fontos fejlesztési cél az óvodában. Az autizmussal élő gyermekek esetében ritkán számíthatunk arra,

hogy kialakulnak a tisztálkodás szükségességének felismerésén alapuló szokások, ezért gyakran eszközökkel (pl.: napirend) kell azok időpontját kijelölni.

A tisztálkodási műveletek önálló végrehajtásához szükséges lehet a folyamat apró lépésekre való felbontása, és a lépések vizuális megjelenítése. A teljes önállóság elérése hosszú ideig tarthat.

A tanítás lépései (mosdóhasználat, fogmosás)

A gyermek mögé állva, hátsó teljes, prompttal irányítva történik a kézmosás, fogmosás tanítása. A promptot fokozatosan leépítjük, az egymást követő lépésekben a láncolás módszere szerint egyre kevesebbet segítünk.

Elemi házimunka

A gyermek egyéni fejlesztési tervében határozzuk meg, hogy mely házimunkákban vegyen részt (játékok elpakolása, egyszerű naposi teendőkbe való bevonás: terítés, asztal leszedése, stb.). A segítség módját mindig az egyéni szükségleteknek megfelelően kell megtervezni.

9.12 Mozgás

Nagymozgás

Az autizmussal élő gyermekek mozgásfejlődése eltérhet az egészséges kortársakétól: mozgásuk gyakran a diszharmonikus, az utánzási képesség, a testséma és a testi tudatosság sérült. Ebből adódóan egészséges kortársaiknál sokkal nehezebben tanulnak meg egy-egy mozgássort. Akárcsak más készségek és képességek területén, nagy különbségeket mutathatnak a mozgás területén is. Az autizmussal élő gyermekek viselkedésének leírásakor gyakran találunk olyan jellemzőket, amelyek a mozgással kapcsolatosak (sztereotip, repetitív mozgások, pl. hintázás, céltalannak tűnő futkározás, ugrálás; hiperaktivitás stb.), ezek az autizmusra jellemző szociális, kommunikációs károsodásból, valamint a szerep- és imitatív játékhoz szükséges képzelet, fantázia sérüléséből származnak. Gyakran a mozgás fejlődése azért marad le, mert hiányzik a kortársakkal/felnőttekkel játszott komoly szociális készségeket kívánó társas-mozgásos játékra való igény.

Az autizmussal élő gyermekek nagy különbséget mutatnak a mozgásfejlődés területén. Vannak, akik életkoruknak megfelelően mozognak, vagy akár ügyesebbek is bizonyos mozgásokban (pl. mászás), mint egészségesen fejlődő kortársaik, de gyakran előfordul, hogy mennyiségi és minőségi eltéréseket találunk az autizmussal élő gyermekek mozgásfejlődésében.

Jellemző lehet a lassabb fejlődési tempó, a fejlődés szabálytalansága, egyenetlensége valamint a spontán utánzás hiánya.

A mozgásfejlesztés megtervezésének lépései és módszertani javaslatok:

Ahhoz, hogy megtervezzük a gyakorlatokat, a megfelelő foglalkoztatási formát és a szükséges vizuális eszközöket, felmérést kell végezni a következő területeken:

- utánzási képesség,

- beszédértés szintje,
- együttműködési képesség felnőttel, gyerekekkel,
- irányítás elfogadása,
- figyelem tartóssága és terjedelme más gyermek jelenlétében,
- nagymozgás elemeinek felmérése.

A gyermek képességeinek, készségeinek felmérésére, megfigyelésére a Nottingham Southerland House School által kidolgozott fejlődési kérdőívet használjuk, melynek része a nagy- és finommozgás, valamint a testi tudatosság fejlődésének követése. Az első felmérést a gyermek óvodába kerülésekor végezzük, majd ezt követően évente 2x ismételjük.

A felmérések kiértékelése után megtervezhetjük a gyermek számára megfelelő foglalkoztatási formát, amelyek az alábbiak lehetnek:

- egyéni helyzet: egy pedagógus egyszerre egy gyerekekkel foglalkozik,
- ha a gyermek képes utánozni és magára vonatkoztatja a frontális utasításokat, ajánlott a kiscsoportos helyzet, melyben legfeljebb 6-7 gyereket irányít egyidejűleg egy pedagógus.

Ahhoz, hogy az autizmussal élő gyermek számára átláthatóvá, érthetővé tegyük, hogy mit kell tennie, hova kell mennie, meddig lesz ott, vizuális segítségeket kell nyújtanunk. Ehhez a gyermek képesszintjének megfelelően előre kell jelezni napirendjében, hogy mikor lesz mozgásfoglalkozás. Ezen kívül tudnia kell azt is, hogy a foglalkozás meddig tart és ott milyen gyakorlatok lesznek

Ha a mozgás eleinte még nem öröm a gyermek számára, akkor külső motivációt használunk, amely egyénenként változhat.

Ha utánzás útján nem sikerül elsajátíttatnia a feladatokat, akkor a gyermek mögé állva, velük együtt végezhetjük el a gyakorlatokat, miközben egy másik pedagógus a gyermekkel szemben állva mutatja a gyakorlatokat.

A feladatokat célszerű minél rövidebben elmagyarázni, bemutatni. A játék menetének megértését fotókkal, rajzokkal is segíthetjük.

Néhány autizmussal élő gyermeknek az érintés elviselése, illetve más megérintése nehézséget okozhat. Ilyenkor át kell alakítani úgy a feladatot, hogy továbbra is megfeleljen a fejlesztés céljainak, de ne legyen szükséges a fizikai kapcsolat.

Az autizmussal élő gyermekek mozgásfejlődése gyakran mennyiségi és minőségi eltéréseket mutatnak kortársaikhoz képest. Ezeknek az eltéréseknek a kompenzálására alkalmas a szenzomotoros integrációs szemléletű fejlesztés, melynek a célja az esetleg megkésett mozgásfunkciók, az éretlen szenzomotoros információfeldolgozás, a mozgástervezés és kivitelezés, a koordinációs és kombinációs képesség fejlesztése. A szenzomotoros tréningrendszerben az ismétlődő feladatok az autizmussal élő gyermekek számára átláthatóvá teszik a foglalkozást, biztonságot nyújtanak, és sikerélményhez juttathatja a gyermekeket.

Finommozgás

Az autizmussal élő gyermekekre gyakran a finommotorikus készségek fejlődésének késése jellemző. A gyermekek tárgyakkal való manipulációját megfigyelve szembetűnő az érdeklődés hiánya a tárgyi világ megismerésére irányuló spontán készletetés. Ezért tárgyhasználatuk legtöbbször inadekvát, repetitív és a megismerő folyamat során a spontán exploráció gyakran a tárgy lényegtelen tulajdonságaira irányul.

A fenti problémák miatt a vizuomotoros képességek kialakítása, és a meglévő képességek, készségek fejlesztése a normál fejlődésmentet követve, a gyermek fejlődési szintjéhez igazodva strukturált tanítási helyzetben, speciális módszerekkel valósítható meg.

A fejlesztés célja egyrészt a tárgyakkal való olyan szintű manipuláció, amely képessé teszi a gyermeket tevékenységek elvégzésére, a funkciónak megfelelő eszközhasználatra, másrészt szabadidős készségek tanítása, életkorának megfelelő szabadidős tevékenységek megismertetése.

A célok meghatározásához mindenkor szükséges a gyermek aktuális vizuomotoros készségszintjének felmérése. A vizuomotoros felmérés eredményeinek birtokában, és a gyermek egyéb területein felmért (kognitív, kommunikációs, szociális) jellemzői alapján tűzhetők ki a fejlesztési célok.

A gyermek képességeitől függően a fejlesztés történhet a csoportban a többiekkel együtt vagy egyéni helyzetben. Az önálló munkavégzés elősegítésére, a tevékenység megszervezéséhez az autizmussal élő gyermeknek általában nem elég, ha szóbeli instrukciókat adunk, és bemutatjuk a folyamatot. Szüksége lehet vizuális segítségre, például folyamatábrára, amely lépésről lépésre ábrázolja a kézimunka egyes elemeit, azon a szimbólumszinten, melyen a gyermek leginkább megérti a jelentéseket.

10. Problémás viselkedések megelőzése és kezelése

Az autizmussal élő gyermekek gyakran tanúsítanak olyan viselkedéseket, melyek környezetük számára érthetetlenek, zavaróak, elfogadhatatlanok. A nem-kívánatos viselkedések háttérben gyakran szenzoros érzékenység, a szociális kontextus, a viselkedéssel kapcsolatos elvárások hiányos megértése, vagy éppen kommunikációs nehézségek állnak.

Magyarázatok helyett előítélet-mentes, objektív megfigyelésekre van szükségünk, melyek pontosan leírják a viselkedést, annak kontextusát, közvetlen előzményeit és következményeit. A viselkedés pontos és szisztematikus megfigyelése rendszerint segít a háttérben rejlő okok megértésében. A megfigyelés során érdemes feljegyzéseket (viselkedés jegyzőkönyvet) vezetni, melyben rögzítjük a viselkedés körülményeit (pl. hely, idő, jelenlévő személyek) előzményeit, közvetlen kiváltóját, magát a konkrét viselkedést, a lehető legpontosabban megfogalmazva, a viselkedés következményeit, a környezet reakcióit. Mindezekből az információkból általában leszűrhető, hogy mi volt a problémás viselkedés oka, így megkezdhetjük a probléma kezelését.

Problémásnak tekinthetünk egy viselkedést, ha:

- A viselkedés, vagy annak súlyossága nem felel meg a gyermek életkorának, vagy fejlettségi szintjének.

- A viselkedés veszélyt jelent magára a gyermekre, vagy más személyekre.
- A viselkedés jelentősen akadályozza a világ megismerését, a tanulást.
- A viselkedés jelentősen rontja a gyermek környezetében lévők életminőségét, stresszt okoz.

A problémás viselkedések megelőzésében és kezelésében fontos szerepe van a környezet adaptálásának a gyermek megértéséhez. Ez alatt leggyakrabban a megfelelő motivációt, a gyermeki tevékenység körültekintő megszervezését, az események, cselekvések kiszámíthatóságát, a jól érthető kommunikációs interakciókat, a gyermek számára kellemetlen szenzoros ingerektől való védelmet értjük. A problémás viselkedések kezelése nagyon sok viselkedés- és kognitívterápiás eljárás egységes és következetes alkalmazását jelenti a pedagógusok és a szülők részéről.

Alkalmazott eljárások:

- a kívánt viselkedés szisztematikus jutalmazása,
- alternatív viselkedés tanítása (pl. új kommunikációs viselkedés tanítása),
- a problémás viselkedéssel nem összeegyeztethető viselkedés tanítása,
- a nem kívánt viselkedés figyelmen kívül hagyása.

A viselkedésmódosító technikák alkalmazása körültekintő tervezést és következetességet kívánnak meg.

11. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek:

Óvodásaink eltérő szociális háttérrel rendelkeznek, ezért fontos feladatunk, hogy tájékozódjunk a gyermekek szociokulturális háttérét illetően, amelyet pedagógia munkánk során befolyásoló tényezőként értelmezünk. Célunk feltárni azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét érinti. Törekszünk a kulturális, szociális háttérből adódó hátrányok csökkentésére, a pozitív tulajdonságok felfedezésére, megerősítésére, fejlesztésére. A szociális hátrányok enyhítésére olyan pedagógiai hatásrendszert és eljárásrendelt használunk, amely a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek számára biztosítja a segítségnyújtást, a szociális hátrányok kiegyenlítését. Törekszünk arra, hogy a veszélyeztetettség kialakulását megelőzzük, amennyiben erre az adott életkorban lehetőség adódik. A társadalmi problémákat az óvoda nem tudja kompenzálni, de enyhíteni tudja ezek hatását.

A gyógypedagógus feladata:

- A szülőkkal való közvetlen viszony kialakítása, személyes törődéssel és fejlesztéssel hozzájárulni a gyermekek fejlődéséhez, segíteni a gyermekvédelmi felelős munkáját, a problémák feltárásában és megoldásában.
- A gyermekvédelmi esetek feltérképezése, adatszolgáltatás az illetékes intézmények felé.
- Segítségnyújtás a veszélyhelyzetben lévő gyermekek szüleinek a jelzésadással, illetve a szakmai együttműködés intézményi lehetőségeivel (gyermekjóléti, gyermekvédelmi rendszer).
- Kapcsolattartás a családsegítő szolgálattal.
- Tájékoztatást adni a családnak nyújtható támogatások lehetőségeiről.

- Szükség esetén családlátogatás a csoportvezető gyógypedagógus és a gyermekvédelmi felelős részvételével.

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységeink:

- a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek regisztrálása,
- felvilágosító munka, tájékoztatás a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleteken, családlátogatások alkalmával,
- rászoruló gyermekek részére természetbeni juttatás (ruhanemű),
- ingyenes illetve kedvezményes étkeztetés jogosultság szerint,
- élményt nyújtó tevékenységek: kirándulások, bábszínház látogatások, óvodai rendezvények, egészségügyi szűrővizsgálatok.

12. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Célja és feladatai:

A harmonikus családi légkör a sérült kisgyermek fejlődésének is optimális feltétele. Nevelő munkánkat a családokkal együttműködve végezzük, ennek érdekében szorosabbá tesszük kapcsolatunkat a családokkal. A családokon belüli szegénység, munkanélküliség, betegség, stb. erőpróba elé állítja a családokat.

Gyermekvédelmi feladataink:

- család működési zavarainak felismerése,
- a probléma azonosítása,
- a szülők segítése a problémák önálló megoldásában,
- együttműködés különböző szakemberekkel,
- a gyermek hátrányos helyzetének csökkentése,
- a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése,
- segítségnyújtás a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez.

A gyermekvédelem céljainak megvalósítását szolgáló tevékenységek:

- szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, intézményekről, melyekhez problémájuk megoldása érdekében fordulhatnak,
- kapcsolattartás, együttműködés a gyermek- és ifjúságvédelmi munkával foglalkozó intézményekkel,
- tanév elején a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek adatainak összegyűjtése, nyilvántartásba vétele,
- igazolatlan hiányzások jelzése az illetékes hivatalos szerveknél,
- rendszeres tájékozódás a problémás családok helyzetéről,
- szükség esetén családlátogatások szervezése, környezettanulmány készítése,
- szociális hátrányok enyhítését segítő kezdeményezések.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységek során minden esetben maximális körültekintéssel kell eljárni, a veszélyeztetettséget észlelő nem lépheti át kompetenciája határát.

13. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái:

A szakembereknek folyamatosan és hosszú távon együtt kell működniük a családokkal az ellátás, nevelés tervezésében. A családdal való együttműködés a fejlesztés, támogatás, gondozás elengedhetetlen része, a fejlesztés sikerességének egyik alapfeltétele. Céljai:

- a család terheinek csökkentése;
- a terápia otthoni megvalósításához szükséges háttér-szituáció kialakításának támogatása a terápiás környezet és módszerek otthoni és intézményi alkalmazása közötti folyamatosság biztosítására, hogy az autizmussal élő gyermek mindennapi életében ezekre támaszkodva minél kompetensebben funkcionáljon;
- a tanult készségek generalizációjának elősegítése (a legnehezebben megvalósítható célkitűzés).

14. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

A környezeti és egészségnevelési feladatok óvodánkban az egész nap folyamán jelen vannak. Az óvodai élet megszervezésénél alapvető szempont, hogy a környezeti és egészségügyi szokások kialakítását az alapoktól kell elkezdni.

Célja:

Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák kialakítása, amelyek meghatározóak a természetes és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában.

Feladata:

Sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító, változatos tevékenység közben a gyermekek figyelmének ráirányítása környezetük jelenségeire, tárgyaira, történéseire. Aktív környezetvédő, egészségmegőrző magatartás kialakítása.

Ezen belül:

- higiénés szokások kialakítása (testápolás, öltözködés, táplálkozás),
- igény kialakítása a mindennapos testmozgásra,
- a gyermek érdeklődésének felkeltése a szűkebb környezet élőlényei és élettelen tárgyai iránt,
- helyes viselkedési szokások kialakítása a környezet megóvása érdekében, környezettudatos magatartás erősítése (környezet tisztántartása, ápolása).

Hagyományaink, ünnepeink színesebbé teszik az óvodai életet és jelentős szerepet töltenek be az összetartozás, a közösségi érzelmek alakulásában. A közösségi érzés kialakulását elősegíti az ünnepekre való készülődés. Az óvodai ünnepeket általában csoportonként szervezzük. Az ünnepeket az ünnepkörök és eseményeik saját élményű megközelítésével (dekorációk, az eseményhez kapcsolódó versek, dalok tanulása, séták a környéken) törekszünk gyermekeink számára átélhetővé, érthetővé tenni. Óvodai program-tervünkben, amennyire csak lehetséges, igazodunk az intézmény, az iskolai események naptárához. Részt veszünk több, iskolások részére szervezett vagy közös rendezvényen és ünnepségen, legalább néhány óvodásunkkal. Részt veszünk az intézményi nyílt napon is. Az egyik legkedvesebb és mindenkit személyesen érintő hagyomány a születésnapok

megünneplése. Óvodásaink születés- és/vagy névnapját a családokkal egyeztetett napon, a csoportokban ünnepeljük meg.

15. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Alapvető célunk, hogy biztosítsuk az intézményen belül az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését, az intézmény szolgáltatásaihoz való azonos hozzáférést, az esélyteremtést, a támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását a hátrányos helyzetű gyermekek hátrányainak kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében az intézmény minden tevékenysége során:

- beiratkozásnál,
- a gyermekek egyéni fejlesztésében,
- az óvodai nevelés során,
- az ismeretanyag kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében,
- az értékelés gyakorlatában,
- a partnerség építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, segítőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel.

2. számú melléklet Bicebóca Panka Óvoda Pedagógiai Programja

Bevezetés

Az óvoda a gyermekek 3 éves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézményegység. Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik. A gyógypedagógiai óvodában folyó munka a sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenység, differenciált fejlesztés, saját fejlettségéhez igazodó egyéni fejlesztés.

A Losontzi István Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégiumában működő speciális óvodai csoportok helyi pedagógiai programja a Szakmai alapidokumentumnak megfelelően a sajátos nevelési igényű: enyhe és közép súlyos értelmi fogyatékos, valamint autizmus spektrumzavarral élő óvodások nevelését hivatott segíteni. Óvodásaink különleges gondozást, speciális nevelést igényelnek, ezt szem előtt tartva építettük fel pedagógiai programunkat.

A program adaptálásának elvei

Óvodai Programunk a budapesti Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola Gyakorló Óvodája által készített minősített óvodai program és A program az Országos Közoktatási Intézet ADD A KEZED! - Sajátos nevelési igényű kisgyermek óvodai nevelési programjának adaptálása. Az adaptálásban az intézményegység nevelőtestülete vett részt.

Választásunknál az alábbi elveket tartottuk szem előtt:

A program legyen

- adottságainknak, lehetőségeinknek megfelelő,
- körülményeink között is megvalósítható,
- sérülés specifikus,
- differenciálásra, egyéni fejlesztésre lehetőséget adó,
- az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának irányelveivel összhangban lévő.

A program törvényi és jogszabályi háttere

A Pedagógiai programot meghatározza az a tény, hogy az értelmi fogyatékos gyermekek nevelésénél figyelembe kell venni a 2011.évi CXCV. köznevelési törvényen túl, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját 363/2012.(XII.17.), 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet és a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveit, illetve a gyermekek speciális nevelési szükségleteit. Mindezek a helyi adottságoknak megfelelően valósulnak meg.

Törvényi hivatkozás

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2003. évi CXXV. törvény az Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1991. évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól szóló egyezmény
- 1998.évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

- A 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési – oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012.(VIII.28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- Az intézmény Szakmai alapidokumentuma

Helyzetkép

Intézményünkben az első gyógypedagógiai óvodai csoport az 1986/87-es tanévben indult.

Az autizmussal élő gyermekek nagy létszámú emelkedésével a 2012/2013-as tanévben külön autista csoportot indítottunk el. Az ő nevelésük, oktatásuk autizmus specifikus módszerekkel és eszközökkel történik. Számukra külön speciális óvodai program készült, amely e program szerves része.

Szakmai alapidokumentumunknak megfelelően jelenleg 38 kisgyermek óvodai nevelését tudjuk biztosítani. Kollégiumi elhelyezésére is lehetőség van.

Jelenleg 4 csoporttal működik óvodánk. Az autizmussal élők csoportja mellett működő óvodai csoportok megoszlása évente változó. Az igényeknek megfelelően, a szakértői vizsgálatok alapján alakítjuk azokat.

Az óvoda a kollégium épületében, elkülönített folyosószárnnyon található. Négy csoportszoba, két mosdóhelyiség van kialakítva az itt foglalkoztatott kisgyermek számára. A mozgáshoz korlátozott számban tudjuk használni az iskola gyógytornatermét és egy fejlesztő szobát, ahol a gyógytestnevelés egyéni foglalkozásai történnek.

Az egyéni fejlesztéseken belül a kognitív fejlesztések számára egy külön kialakított fejlesztő szoba áll rendelkezésre.

A csoportos foglalkozások mellett minden gyermek részt vesz egyéni fejlesztésben. Az egyéni fejlesztéseket gyógytestnevelő, konduktor, logopédus, fejlesztőpedagógus, augmentatív kommunikációban jártas szakember látja el.

1.1. Felvétel az óvodába, óvodai jogviszony

Az a gyermek kerülhet a gyógypedagógiai óvodába, aki rendelkezik a területileg illetékes megyei pedagógiai szakszolgálat szakvéleményével, s megfelel a következő minimum követelményeknek a nyolc hét próbaidő végére.

- *Mozgás:* helyzet és helyváltoztató alapmozgásokra képes, sima talajon önállóan jár.
- *Gondozás:* öltözésnél együttműködő, étkezésnél kanállal képes enni, pohárból kevés folyadékot inni.
- *Szobatisztaság:* amennyiben még nem alakult ki, nem kizáró ok.
- *Kommunikáció:* figyel a beszélőre, minimális kontaktus kialakítható vele.
- *Szociális fejlettség:* csoportban nevelhető, önmagára és társaira nem jelent veszélyt.

Az itt felsoroltakon felül egyedi esetek elbírálására lehetőséget adunk.

2. Gyermekkép, óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. A gyermekek fizikai (testi), pszichikai (lelki), mentális (érzelmi) és kognitív (értelmi) fejlettsége eltérő. A fogyatékos gyermek joga, hogy különleges gondozás keretében, állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön attól a pillanattól kezdődően, ahogy fogyatékoságát megállapították. (1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról)

Intézményünk óvodai nevelés keretében biztosítja a sajátos nevelési igényű gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, családi nevelésének segítését. Tevékenységrendszerünk, tárgyi környezetünk biztosítja a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, hátrányok csökkentését, életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével. Alapvető feladatnak tekintjük a gyermekek képességének, készségének fejlesztését, figyelembe véve a fogyatékoság súlyosságát, a differenciálás lehetőségét.

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik:

- Felnőtt életükben törekednek majd az önállóságra, saját maguk ellátására, de a segítséget is el tudják fogadni, mert bíznak embertársaikban.
- Felismerik mások szükségleteit, mert figyelmesek, örömet lelik abban, ha másoknak segíthetnek.
- Szeretik és tisztelik a tevékenykedést, munkát, és örömet lelik abban.
- Értékelik a régi korok és korunk művészeti alkotását, tisztelettel szemlélik és hallgatják ezeket az alkotásokat, megrongálásukat elutasítják.
- Vigyáznak saját egészségükre, rendszeresen sportolnak és tartózkodnak az egészségtelen ételek fogyasztásától, nincsenek káros szenvedélyeik.
- Értékelik és kincsnek tartják a természet világát, vigyáznak arra, mert megtanulták hogyan kell óvni azt.

3. Az óvodai élet megszervezésének elvei

3.1. Személyi feltételek

Kiegyensúlyozott légkörben, valamennyi munkatársunk folyamatos együttműködésével, összehangolt munkánkkal biztosítjuk a befogadó szellemiségű inkluzív nevelést alkalmazó óvoda működését.

Az óvodás korú enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékos, valamint autizmus spektrumzavarral élő sajátos nevelési igényű gyermekeket nevelő óvodai csoport ellátásához szükséges személyi feltételek:

- csoportonként 2 gyógypedagógiai tanár/ óvodapedagógus, és/ vagy, terapeuta
- csoportonként 1 gyógypedagógiai asszisztens vagy gyermekfelügyelő
- 1 dajka

A speciális feladatokra alkalmazunk konduktort, gyógytornászt, logopédust, különböző terápiás szakembereket (alapozó, állat-asszisztált terapeuta stb.) a helyi igényeknek, lehetőségeknek megfelelően.

3.2. Tárgyi feltételek

Csoportszoba, egyéni fejlesztést biztosító helyiség, gyermekmosdó zuhanyozóval, gyermek és felnőtt öltöző, nevelői szoba, udvar (füves, árnyékos, napos).

A csoportszoba a játék, a foglalkozások, a pihenés és az étkezés helye. Biztosítjuk a gyermekek által használt tárgyi eszközök hozzáférhető és biztonságos elhelyezését. A gyermekek megfelelő neveléséhez, fejlesztéséhez rendelkezésre áll logopédiai tükör, tábla, fejlesztő játékok, speciális audiovizuális eszközök, mozgásfejlesztést segítő eszközök, játékok (pl. Bobath labdák, hengerek, AYRES, WESCO eszközök), a finommotorikai fejlesztést segítő játékok, eszközök, anyagok (lehetőleg természetes anyagok, eszközök), logopédiai eszközök.

3.3. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánkba - a szülő kérésére és a Pedagógiai Szakszolgálat javaslata alapján - enyhe, közép súlyos értelmi fogyatékos és autizmus spektrumzavarral elő gyermekek kerülnek. A fejlesztőmunkánkban kiemelt szerepe van az önállóságra nevelésnek.

Az óvodába kerüléskor e terület fejlesztése nagyobb időkeretet kap, mint az értelmi nevelés, a későbbiekben az arány megfordul. Megfelelő időt, teret, sok-sok próbálkozást biztosítunk, a fokozatosság elvét szem előtt tartva a gyermekeknek.

A higiénés szokások kialakítása, a helyes táplálkozás, a szabadlevegőn való tartózkodás, a helyes öltözködés szolgálja az egészséges életmódra nevelést, azt, hogy az óvodások teherbíró képessége, edzettsége, a betegségekkel szembeni ellenállása, fizikai erőnléte fokozódjon.

Kiemelt jelentőségűek a mozgás, a célzott foglalkozások, a környezet kínálta spontán tanulási helyzetek.

Az óvodáskorú gyermek igényli az ismert és áttekinthető, ismétlésekkel tagolt napirendet, a biztos támpontokat. Ezekben természetesen lehetnek kivételes alkalmak, mint az ünnepi készülődés ideje vagy az ünnepek. Az értelmi fogyatékos kisgyermek életében a napi ritmuson túl a megszokott kereteknek is nagy jelentősége van.

3.4. Az óvoda napirendje

07 ⁰⁰ – 08 ⁰⁰	gyülekező, szabad és irányított játék
08 ⁰⁰ – 09 ⁰⁰	szabad és irányított játék, terápiák, fejlesztések, munkajellegű tevékenységek, önkiszolgálás: wc használat, tisztálkodás, tízórai
09 ⁰⁰ – 11 ⁰⁰	játékos komplex tevékenységek a heti rend alapján, terápiák, fejlesztések, illetve szabad és irányított játék
11 ⁰⁰ – 12 ⁰⁰	játékos komplex tevékenységek, szabad és irányított játék, levegőzés, önkiszolgálás. Ebéd, pihenés előkészítése.
12 ⁰⁰ – 14 ³⁰	önkiszolgáló tevékenységek, pihenéshez készülés, mese, alvás, pihenés
14 ³⁰ – 15 ⁰⁰	folyamatos ébredés, önkiszolgáló tevékenység, teremrendezés, uzsonna
15 ⁰⁰ – 16 ⁰⁰	tervezett délutáni foglalkozások, szabad és irányított játék, udvari játék
16 ⁰⁰ – 17 ⁰⁰	szabad játék, hazautazás, a kollégiumban elhelyezett gyermekek felkísérése.

3.5. A tevékenységek heti rendszeressége

Foglalkozás neve	Heti előfordulás	Foglalkozás formája
Anyanyelv és kommunikáció - Külső világ tevékeny megismerése	5	csoportos
Mozgásfejlesztés	5	csoportos
Önkiszolgálás	Folyamatos	egyéni, csoportos
Vizuomotoros készség fejlesztése	3	csoportos
Játékra nevelés	3	csoportos
Zenei nevelés alapjai	2	csoportos
Egyéni fejlesztés	10-12	egyéni

3.6. A foglalkozások heti rendszeressége a délutáni összevont csoportokban

Foglalkozás neve	Heti előfordulás	Foglalkozás formája
Mese, vers, ének	4	egyéni, csoportos
Játék, sport	5	egyéni, csoportos
Mozgásnevelés	4	csoportos

Ez a napirend, tevékenység és foglalkozás elosztás csupán egy keret. Rugalmasan változik az adott igényeknek megfelelően.

A gyógypedagógus, óvodapedagógus partneri kapcsolatban dolgozik a gyógypedagógiai asszisztenssel (gyermekfelügyelő), aki a gyermekek szabad játékát is képes irányítani, segíteni.

A játékos tevékenységek, az önkiszolgálásra nevelés célzott tevékenységei, a levegőzés délelőtt zajlanak. A délutáni alvás után a gyakorlásra, szabad játékra van lehetőség.

Az egyes tevékenységek időtartama függ az adott gyermekcsoport fejlettségétől, a témától, illetve az egyes gyermekek aznapi állapotától. Így 5 - 15 - 20 perces tevékenységek lehetnek. A tevékenységek azonos rítusok szerint indulnak (teremrendezés, énekes névsorolvasás, hiányzók felismerése, időjárás megfigyelése).

A gyógypedagógus, óvodapedagógus törekszik a játékosra, a gyermek életkori, fejlődésbeli különbségeinek figyelembevételére már a tervezés idején is. A fejlesztés során folyamatos ellenőrzéssel győződik meg az eredményességről.

Lehetőséget biztosít az elmélyült tevékenységre, biztosítja az értő figyelmet, differenciált feladatadással, sokoldalú megközelítéssel, sok gyakorlással segíti az ismeret elsajátítást. A csoportos és egyéni foglalkozások, a pihenésre, nyugodt étkezésre, tisztálkodásra, az önállóságra fordított idő megfelelő aránya biztosítja a gyermek optimális fejlesztésének, s a túlterhelés illetve üresjárat kiküszöbölésének.

A tevékenységi formák ritmikusan ismétlődnek, a gyakorlásra, az ismétlésre kellő időt biztosítva, a gyermek spontán megnyilvánulásait is figyelembe véve.

A tematikus feldolgozásnak megfelelően az egyes témák feldolgozási ideje 1 hét vagy ennél hosszabb ideig is tarthat.

Témahetek, projektek

- Szüreti multságok hete
- Tök jó napok hete
- Mesehónap
- Karácsonyváró hét
- Farsangoló, busójáró témahét
- Húsvéti hagyományörző témahét
- Madarak fák ünnepének témahete
- Biztonságos közlekedés témahete – programsorozat a KRESZ parkban
- Ép testben ép lélek témahét
- Roma kulturális témahét

A témahetek és projektnapok minden napján délelőtt és délután is folyamatos tevékenységek folynak: beszélgetés, mese, vers, vizuális nevelés, külső világ tevékeny megismerése, zenei nevelés, munka jellegű tevékenységek, melyek a feldolgozáskor komplexen érvényesülnek.

4. Az óvodai nevelés célja, feladatai, a fejlesztés legfontosabb területei

Célunk, hogy a fogyatékosságból eredő hátrányok csökkentésével teljes értékű embert neveljünk tudással és szeretettel, így biztosítva a gondjainkra bízott gyermekek számára az esélyegyenlőséget, a társadalmi integrációt. Egy olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a tünetek változatosságát, az egyéni teherbíró képességet, a speciális nevelési szükségleteket, a harmonikus személyiségfejlesztést, a testi, szociális, értelmi érettség kialakítása, az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, az iskolában történő beválás érdekében.

Az óvodai nevelésben három „alapelv” - nek kell érvényesülni: „Ölelj át!”, „Tegyél le!”, „Hagyjál békén!”

Ez jelenti egyrészt az életkor – specifikus, illetve fejlettség szerinti önállósulási folyamatok állomásait, másrészt azt, hogy a gyermeknek elsősorban szüksége van bizalomra, szeretetre, elfogadásra, de a túlzott óvó-védő szeretet gátja lehet az önállósulásnak. Így meg kell tanulni elengedni, „letenni” a gyermeket, örülni az első önálló kísérleteknek, s ezt elő kell segíteni, illetve szükségleteit oly módon figyelembe venni, hogy a napirendben legyenek a pihenést, a nyugalmat biztosító idők, fázisok, ahol azt csinál, amit szeretne - természetesen a felnőtt felügyelete mellett.

5. Az óvoda általános és speciális feladatai

- az érzelmi biztonság
- a speciális nevelési szükségletekhez, életkori, érési sajátosságokhoz igazodó támasznyújtás

Készségfejlesztés, pedagógiai intézkedések gyermeki személyiséghez igazítása, gyermeki szükségletek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód kialakítása,
- a nagymozgások kialakítása, korrigálása,
- az egyensúlyérzék fejlesztése
- egyéni bánásmód differenciált képességfejlesztés és készségfejlesztés alkalmazásával
- a gyermeki személyiség fejlődésének nyomon követése
- a beszédszervek ügyesítése, a beszéd indítása, anyanyelvi nevelés
- az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása, a gyermekek bevonása a munka jellegű tevékenységekbe
- befogadó (inkluzív) pedagógia alkalmazásával multikulturális, interkulturális nevelés: a nemzeti, kisebbségi kultúra megismerése, hagyományőrzés és hagyományteremtés
- a beszédértés, beszédbátorság, alkalmazkodóképesség szituációs helyzetekben való fejlesztése (szükség esetén megfelelő szakember bevonása a prevenció és korrekció feladatok ellátásához)
- a fejlesztés tervezése – egyéni és csoportos fejlesztő tevékenység keretében speciális pedagógiai segítségnyújtással – a gyógypedagógus által biztosított speciális foglalkozások tervére építetten
- a sérült gyermek megfigyelése, fejlesztésének, lehetőségeinek, korlátainak értelmezése teammunkában a fejlesztés és terápiás ellátást biztosító szakemberekkel, a szakértői vélemény alapján.

A fogyatékból eredő hátrányok megelőzése, csökkentése, kompenzálása, a képességek kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük sérülésspecifikus szempontú támogatása.

A hátrányos szociokulturális környezetből érkező gyermekek beilleszkedési, magatartási nehézségeinek leküzdése. HHH gyermekek speciális fejlesztése.

- A speciális nevelési szükségletekhez, életkori, érési sajátosságokhoz igazodó támasznyújtás, az érzelmi biztonság nyújtása.
- Az interperszonális kapcsolatok, az énkép kialakítása, az önismeret fejlesztése, attitűdök, normák kialakítása, az önállóság kialakítása és folyamatos fejlesztése.
- Speciális módszerek, terápiák alkalmazásával segítjük az egyre pontosabb észlelést, fejlesztjük a figyelmet, a gondolkodást, az emlékezetet, elősegítjük a verbális és nonverbális kommunikáció kialakulását.
- A mozgásra alapozunk a tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztésénél.
- Programunk a gyógypedagógiai hagyományokra, a legújabb szakirodalomra, a gazdag tapasztalatokra támaszkodik, a sérült gyermek egyéni szükségleteihez, eltérő fejlődésű üteméhez igazodik.

- Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással szolgáljuk a képességfejlesztést, törekszünk a hiányosan működő képességek korrekciójára valamennyi területen.
- A kompetencia alapú óvodai programcsomagból olyan választható témákat (komplex fejlesztési tervként), tevékenységi köröket (játék, munka, tanulás), szervezeti kereteket (frontális, csoportos, egyéni), differenciálási eljárásokat és munkaformákat alkalmazunk, amelyek a pedagógiai fejlesztés célját szolgálják.
- Figyelembe vesszük a gyermek nyelvismeretét (magyar-kisebbségi nyelv).
- Felhasználjuk a kisebbség kultúrkincseit (irodalom, zene, népi játék). Az óvodai Roma Kulturális programok célja, hogy a magyarországi roma kultúra értékeinek bemutatásával hozzájáruljon a negatív megítélés csökkentéséhez és erősítse a különböző kultúrákból származó emberek kölcsönös elfogadását, valamint felhívja a figyelmet azokra az értékekre, amelyek hozzátartoznak Magyarország kulturális sokszínűségéhez. Ezek a programok lehetőséget adnak roma művészek műveinek bemutatására, versek, mesék, tánc és dalok formájában. A helyi szintű közösségfejlesztést és a roma kultúra minél szélesebb körű megismertetését tűzi ki célul.
- Ápoljuk és fejlesztjük a kisebbségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat.
- Segítjük a kisebbségi identitástudat kialakulását és fejlesztését.
- A szülői kezdeményezések támogatása, a szülőkkel együttműködve szolgálni a gyermek fejlődését.
- A gyermekvédelmi munka erősítése, együttműködés kialakítása a gyermekvédelmi hálózattal.
- Az arra alkalmas gyermekek felkészítése a többségi intézményes nevelésre (integrációra). Részt veszünk a befogadó pedagógusok képzésében az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.
- Olyan erőforrások (szponzorok) felkutatása, melynek segítségével javíthatjuk a tárgyi feltételeket.
- Együttműködést alakítunk ki a fogyatékos gyermekek ellátását támogató alapítványokkal, egyesületekkel, szakszolgálatokkal.

Az óvodai élet tudatos szervezésével, a mindennapos szakszerű csoportos és egyéni képességfejlesztő munkával, az érzelmi biztonság megteremtésével, a gyermekek tevékenység szükségletének kielégítésével, a sokoldalú tapasztalatszerzést, a szociális tanulás feltételeit biztosítva kell elérni, hogy az óvodások:

- Érezzék magukat biztonságban a szeretetteljes légkörű közösségben.
- Testi, szociális, értelmi képességeik egyaránt fejlődjenek.
- Tudjanak utánozni, egymás mellett és egymással tevékenykedni, a felnőtt irányítást elfogadni.
- Használják adekvátan a játékeszközöket, játékban legyenek kitartóak, vigyázzanak játékukra, ismerjék azok helyét.
- Értsék az egyszerű, alkalmanként gesztussal kísért verbális utasításokat, azokat hajtsák végre.
- Fejlettségi szintjüknek megfelelően tudjanak kommunikálni.
- Kívánságukat, kérésüket, szükségleteiket tudják közölni, használjanak nonverbális jelzéseket is.

- Sokrétű tapasztalatokat szerezzenek közvetlen környezetükről, tudjanak abban tájékozódni. Ismerjék meg a környezet tárgyait, azok tulajdonságait.
- Tudjanak rövid ideig feladathelyzetben maradni, figyelmüket egy adott tevékenységre irányítani.
- Alakuljon ki önállóságuk az elemi tisztálkodás, öltözés-vetkőzés, étkezés, WC használat terén, ha kell, fogadjanak el és kérjenek segítséget.
- Mozgásuk legyen viszonylag összerendezett, harmonikus, igényeljék a rendszeres mozgást, tevékenyen vegyenek részt mozgásos játékokban.
- Tudjanak különböző anyagokkal ügyesen manipulálni, alakuljon ki az ábrázolás igénye bennük.
- Szívesen hallgassanak rövid mesét, verset, tudjanak életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő dalokat, verseket, mondókákat.
- Ismerjék az alapvető viselkedési szokásokat, tudjanak köszönni, kérni, kivárni, stb.
- Tudjanak elemi szabályokhoz alkalmazkodni, elemi munkát végezni.

5. Az óvodai nevelés területei

5.1. Egészséges életmódra nevelés

Az egészségmegőrzésre irányuló gondozás, a személyi és környezeti higiénia, valamint a lelki gondozást is jelenti. Az egészséges életmódra nevelés során a családokkal szoros együttműködést alakítunk ki.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

A gondozás és egészséges életmódra nevelés célja

A gyermek szervezetének védelme, a gyermek gondozása, a család életformájának alakítása, életmódbeli szokások kialakítása, felvilágosító munka az egészségre káros szenvedélyekről, a test és lélek harmonikus fejlődésének biztosítása, a testi képességek kibontakoztatása, a testi szükségletek kielégítése, higiéniai szokások kialakítása, a mozgáskészség fejlesztése, mindezek a szülőkkel szorosan együttműködve.

Feladataink:

- A gyermek gondozása, testi- lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- A gyermek harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- A gyermek testi képességek fejlődésének elősegítése,
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet kialakítása
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása

- Speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve

Az egészséges életmódra nevelés területei:

Gondozás

A gyermekek más-más családból, óvodai közösségekből kerülnek intézményünkbe, ezért a szokásrendszerük eltérő, magatartásuk szélsőséges, személyiségfejlődésük eltér az életkoruknak megfelelő fejlettségi szinttől. Elsődleges feladatunk, az egységes szokás – és szabályrendszer kialakítása az egyéni eltérések figyelembevételével, valamint a magatartás normalizálása.

- testápolás:
 - a tisztaság igényének felkeltése,
 - a fokozatos önállóság:
 - ✓ tudják a csapot kinyitni, elzárni,
 - ✓ saját törölközőt felismerni, kis segítséggel kezét törölni
 - ✓ WC-használat után, étkezés előtt kezét mosni,
 - ✓ segítséggel fogat mosni,
 - ✓ túrni a fésülést,
 - ✓ kérjenek zsebkendőt, tudjanak orrot fújni,
 - ✓ üljenek helyes testtartással.
- étkezés: esztétikus környezetben fokozatosan alakuljanak ki az étkezési szokások az etetéstől az önálló kanalazáson át tanulják meg a villa használatát, a szalvéta használatát, a pohárból ivást, a rágást. Ügyesebb gyermekek segítsenek teríteni, az asztalt leszedni, letörölni, szemetet kivinni, kancsóból tölteni stb. Fontos az étkezésnél a helyes mérték, a tempó megtanulása is.
- öltözés-vetkőzés: a könnyen le- és felvehető kényelmes ruhadarabok segítik az önállóságra nevelést. Fontos, hogy igényelje a gyermek a tiszta, ápolts külsőt, a rendet. A fokozatosság elvét betartva tanulja meg az egyes ruhadarabok levételét, majd kis segítséggel az öltözködés fázisait, a saját ruhadarabok felismerését.
- WC használat, szobatisztaságra nevelés: cél, hogy a nappal "száraz maradjon" állapottól el kell jutni az utánjelzés, majd szükséglet jelzéséig. A bilitől a WC használatig, a WC- papír használatban nyújtunk segítséget az óvodásoknak.
- testedzés: a teremben vagy szabad levegőn való tornázás, kirándulás, séta, sok-sok mozgás legyen igénye minden gyermeknek.

➤ Betegségek megelőzése

A betegségek megelőzése érdekében a megfelelő feltételek biztosítása: külön jellel ellátott törölköző, ágynemű, fogmosó készlet

A gyermek méretéhez illő, szükségleteinek megfelelő bútorzat kialakítása

Szellőztetés, légtér fertőtlenítés

Egészségmegőrzés szokásainak alakítása

Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek, gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

A szokások kialakításának módja

- Meghatározott számú gyakorlás, ismétlés.
- Sérülésüknek, életkoruknak megfelelő élethelyzetek teremtése.
- Kialakult szokások azonos módon történő elvégzése.
- Utánzás, modellkövetés.
- A helyes viselkedés megerősítése.
- Állandó ellenőrzés.
- Pozitív példa mutatása.
- Jól megválasztott napirend, a határozott, de szeretetteljes követelés, az értelmes rend segíti a szokások kialakítását.

Az egészséges környezet biztosítása:

Az intézményi környezet kialakításánál (csoportszobák, fejlesztő szobák, tornaszobák, étkező, terasz) arra törekedtünk, hogy biztosítsuk az egészséges életmódra nevelés céljainak eléréséhez szükséges tárgyi feltételeket. A környezeti feltételek a gondozás hatékonyságát is segítik. A tárgyi környezetet úgy alakítottuk ki, hogy a gyermekek számára könnyen áttekinthető, akadálymentes, biztonságos legyen. Segítse és motiválja őket a tevékenységek pontos végrehajtására.

Feladataink:

- nyugodt, kiegyensúlyozott légkör kialakítása
- önállóságra való törekvések támogatása
- a gyermek szükségleteinek kielégítése (folyadék, zsebkeendő)
- az eszközök állapotának ellenőrzése (mozgásfejlesztő eszközök, játékok, tisztálkodást és önkiszolgálást biztosító eszközök)
- az eszköztár folyamatos bővítése a speciális szükségletek figyelembevételével
- balesetmegelőzés, balesetvédelem
- betegségmegelőzés, egészségvédelem
- a környezet ápolása, szépítése

Eszközsükséglet:

Tisztálkodásnál, testápolásnál:

- elkülönített, jellel ellátott törölközőtartó, megfelelő magasságba helyezve

- tükör
- polc a fogmosó poharaknak és jellel ellátott poharak
- könnyen kezelhető csaptelepek
- folyékony szappan adagolók

Étkezésnél:

- megfelelő méretű étkészlet és evőeszközök

Pihenésnél:

- friss levegő biztosítása
- saját jellel ellátott ágynemű

Az egészséges életmód nyolc alapelve

Fontos, hogy kora gyermekkorban megismertessük a gyermekkel az egészséges életmód 8 alapelvét.

A család szerepe fontos az egészséges életmódra való nevelésben. Ezért az óvodai szülőcsoportokon is téma az egészséges életmód.

➤ Táplálkozás

Az óvodai közétkeztetés során megfelelő minőségű és mennyiségű táplálékhoz jutnak az óvodások. Fontos ugyanakkor, hogy felhívjuk az óvodások figyelmét a vitaminok szerepére, tanítsuk ezek fogyasztásának fontosságát didaktikus mesékkel, bábokkal, képekkel.

➤ Testedzés

A mai modern világ egyik jellegzetessége a mozgásszegény életmód. Már óvodás korban is tapasztalható némely esetben a mozgástól való tartózkodás, vagy annak kerülése, ezért óvodánk kiemelten fontosnak tartja a napi sétákat, a szabad levegőn végzett mozgásos játékokat. Megtapasztaljuk ilyenkor a mozgás jótékony hatását, hogy javul a gyermekek étvágya és nyugodtabbá is válnak. Erre mindig fel is hívjuk a szülők figyelmét is.

➤ Víz

Egy gyermeknek naponta kb. 1-1,5 liter vizet kellene meginnia ahhoz, hogy a szervezet számára optimális körülményeket biztosítson. Az óvodai csoportszobában mindig elérhető friss víz, melyet igény szerint, bármikor kérhetnek, tölthetnek maguknak. Több óvodai foglalkozás szerves része a megfelelő mennyiségű folyadékpótlás biztosítása (pl. mozgásnevelés, séta).

➤ Napfény

A XXI. század technikai vívmányai ugyan kényelmessé teszik életünket, de sajnos be is zárják sokszor a gyermekeket is a szobába. A napsütés jótékony hatásait ki kell használni, hiszen hat a hormonrendszerre, a jó közérzetre, alvásra. Megtanítjuk a gyermekeket arra, hogy "a Nap a barátunk", segíti a D-vitamin termelődését, de a fényvédelemre is felhívjuk figyelmüket, megtanítjuk, hogy a túl erős napsugárzástól óvakodni kell.

➤ Mértékletesség

A legtöbb életmódbeli betegség a mértéktelen életvitel következménye. Az óvodában fontos észrevenni, hogy melyik gyermek hajlamos a mértéktelen evésre, ivásra, mozgásra, ilyenkor szeretettel, türelemmel neveljük a gyermekeket és tereljük a helyes magatartás irányába.

➤ **Levegő**

Napjában többször kell légzőgyakorlatokat végeztetnünk ahhoz, hogy a gyermekek szellemi és fizikai frissességét fenntartsuk. Megtanítjuk a gyermekeket a helyes légzésre. A napi rutin és a mozgásfejlesztés része a helyes légzőmozgások tanítása. Ez nemcsak felfrissíti a gyermekeket, hanem csökkenti az esetleges feszültséget, szorongást is.

➤ **Pihenés**

Az óvoda napirendjének része a délutáni pihenés, nagycsoportos korban is. Fokozottan figyelünk a nyugodt körülmények biztosítására, az elcsendesedésre.

➤ **Bizalom**

Egy kicsi gyermeknél rendkívül fontos, hogy megtanuljon bízni az őt körülvevő felnőttek világában, ezért ha odafigyelünk kérdéseire, kéréseire, mindig próbálunk megoldást találni a kisgyermek problémáira, akkor segítünk neki, hogy megtanuljon bízni másokban, és ne legyen lemondó a vágyaival kapcsolatban sem.

5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A megismerés, az intellektuális gazdagodás, az erkölcsi fejlődés és a viselkedés szabályozása az érzelmeken keresztül szervezhető meg kiegyensúlyozott légkörben. Az érzelmekre épülő elfogadó magatartás biztosítja a gyermek számára az ismeretek befogadását, a szabályok elfogadását, a szociális, esztétikai és erkölcsi érzelmek fejlődését. Az érzelmi nevelés során fontos, hogy a gyermek ismerje meg önmagát, szűkebb és tágabb környezetét, sajátítsa el az együttélés szabályait. Vegye észre és becsülje meg az emberi értékeket.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutakozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés célja

Olyan biztonságos szeretetteljes környezet megteremtése, ahol az érzelmi biztonságot nyújtó gyógypedagógus, pszichológus és a pedagógiai munkát segítők személyes példaadásukkal és segítségükkel elősegítik a fogyatékos gyermekek önbizalmának erősödését, a társas kapcsolataik kialakulását. A gyermekek átélhetik az elfogadás, a segítőkészség, az elismerés, a sikerélmény érzését. A felnőtthez fűződő viszony nyújtja azt az érzelmi biztonságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé. Óvodai nevelésünk szorosan támaszkodik a családi nevelésre, a család és az óvoda szoros együttműködésére törekszik (pl.: közös ünneplésbe, a projektek előkészítésébe a szülők bevonása).

Az érzelmi, erkölcs, közösségi nevelés feladata:

- az éntudat reális fejlődése

- a magatartás normalizálása
- az alkalmazkodókészség fejlesztése
- a csoportkohézió kialakítása
- hagyományok ápolása, ünnepek szervezése a szülőkkel közösen
- a szülőkkel történő kommunikációs lehetőségek bővítése

Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés területei

➤ **Beszoktatás**

Óvodánkban speciális helyzetet teremt az a tény, hogy a gyermekek különböző közösségekből kerülnek intézményünkbe. Fokozottan törekszünk az érzelmi biztonság, a derűs légkör kialakítására.

A beszoktatás rendje

- A tanév első napján fogadjuk a „régit” gyermekeket, a következő napon az „új” gyermekek érkeznek. Informálódunk a gyermek családban betöltött helyéről, szokásairól, a fogyatékos tényének családi elfogadásáról.
- Segítjük, és figyelemmel kísérjük az új baráti kapcsolatok alakulását, a régieket megerősítjük. Biztatjuk a gyermekeket az egymással való kapcsolatteremtésre, amely a kommunikációs problémák miatt nehezített.
- Vegyes életkorú csoportjainkban fontos az egymáshoz való alkalmazkodás, az egymás iránti érdeklődés és segítségnyújtás igényének kialakítása.
- Kislétszámú csoportjaink lehetővé teszik a differenciált, a gyermek önmagához mért értékelését.
- A beszoktatási idő alatt igyekszünk sok csoportos élményt nyújtani, hogy minél előbb kialakuljon a közösség.
- Az intézményen belüli biztonságos eligazodást segítik az ajtókon lévő jelek, ikonok.
- A beszoktatás feladata a türelmes, szeretetteljes, empátiás kapcsolat kialakítása. Az egyéni igények elfogadása, az otthonosság érzetének kialakítása. A családdal való együttműködés a beszoktatás ideje alatt növeli a gyermek biztonságérzetét.
- A szülőkkel való rendszeres kapcsolattartás és a tájékoztatás lehetőségének megteremtése, a gyermek testi-lelki fejlődésének segítése érdekében (szülői értekezletek, fogadóórák, szülőklub, nyíltnap).
- Esztétikus, biztonságos, ingergazdag, tevékenykedtető élettér kialakítása, a fejlesztés sajátosságaihoz alkalmazkodva.
- Esztétikai érzelmek fejlesztése a szép iránti fogékonyság, a művészi élmény befogadására való igény kialakítása (zenei nevelés, anyanyelvi nevelés, vizuális nevelés).
- Szociális érzelmek fejlesztése, erkölcsi, akarati tulajdonságok fejlesztése, erősítése pozitív példaadással (feladatvállalás, együttérzés, elfogadás, segítségnyújtás).
- Erkölcsi érzelmek fejlesztése: őszinteség, felelősségérzet, udvariasság, igazságosság, a gyengébb védelme, illemtudó viselkedés.
- Intellektuális érzelmek fejlesztése: kíváncsiság, érdeklődés, csodálkozás, kétely.
- Az akarati tulajdonságok fejlesztése: feladattudat és tartás kialakítása, szabálytudat és kitartás fejlesztése.

➤ Szocializáció

- barátságos, otthonos, szeretetteljes, elfogadó légkör biztosítása
- pedagógus - gyermek, gyermek – gyermek kapcsolatának emocionális erősítése
- közös élményekre épülő tevékenységek megszervezése (projektek szervezése, téma-hét tartása, táborok, bábszínház, kirándulás)
- a közösségi élet szokásainak és a közösségi magatartás kialakítása (a kritika elfogadása)
- a sajátos törődést igénylő gyermekek egyedi nevelése, kommunikációs igényük felkeltése (kooperatív megoldásra ösztönző páros és kiscsoportos tevékenységek biztosítása)
- a csoport- és a fejlesztőszobák környezettudatos szemléletű, otthonos, esztétikus és akadálymentes berendezése

Családi szocializáció

A szociális – érzelmi terület fejlesztése a legösszetettebb gyógypedagógiai/pedagógiai és pszichológiai feladat, hiszen a megismerés, a viselkedés szabályozása az érzelmeken keresztül szerezhető meg. Az érzelmi nevelés során fontos, hogy a gyermek és a családja tanulja meg elfogadni másságát, sajátítsa el az együttélés szabályait. A magatartás normalizálása, az alkalmazkodó készség fejlesztése, a csoportkohézió segíti a gyermek szocializációját, elősegíti integrálhatóságát. A szülőket rendszeresen tájékoztatni kell a gyermek fejlődéséről, illetve rendkívül fontos, hogy tanácsokat adjunk számukra a gyermek otthoni foglalkoztatásával kapcsolatban. Mivel fontos feladatunk az anya-gyermek kapcsolat normalizálása, a családok életminőségének javítása, ezért nagy hangsúlyt helyezünk a szülők által felvetett problémák kezelésére. (fogadóóra, szülői értekezlet, nyíltnap, szülőklub)

Hagyományok, ünnepélyek, mint az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés lehetősége

A népi hagyományok felelevenítését, értékeinek, hagyományainak megőrzését fontos nevelési célnak tartjuk. A hagyományok ápolása során alakul ki a szülőföldhöz kötődő pozitív viszony. A hagyományörzéssel szeretnénk ellensúlyozni a mai kor érzelemszegény életvitelét, a média káros befolyását a gyermekek személyiségére. A szokásrendszer kialakulását a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően az évente visszatérő ünnepek határozzák meg. Az ünnepélyek a szülőkkel együttműködve valósulnak meg. Az ünnepélyek intézményen belüli közös megvalósítása lehetőség a tagozatok közötti integrációra, és az egyenlő esélyek biztosítására.

5.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása-beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel- az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd-és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az értelmi nevelés megvalósítása szempontjából kiemelt jelentőségű az anyanyelv fejlesztése. Mivel a gyermekek különböző szinten állnak, ezért kiemelt feladat a differenciált fejlesztés.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés célja

A gyermek olyan ismereteket, jártasságokat, készségeket sajátítson el, értelmi képességei úgy fejlődjenek, hogy az élet egyre változó helyzeteiben jelentkező feladatokat meg tudja oldani, tudjon eligazodni a világban.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés feladatai

- kommunikációs helyzetek teremtése
- a beszédkedv felkeltése és fenntartása
- a beszédértés- és észlelés fejlesztése
- az összefüggő beszéd kialakítása (kommunikáció a felnőttekkel és a gyermekekkel az óvodai csoportban)
- Kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával
- Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása.
- A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés. A spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása
- A kompetencia alapú neveléssel összhangban a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezése, szervezése

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés tartalma

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv használata átszövi az óvoda egész napi életét, szerves része a nevelő és fejlesztő munkának, beépül az óvodai élet mindennapjaiba, hiszen például az öltözködés, étkezés, séta vagy bármilyen más tevékenység végzés lehetőséget kínál a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlődésére. A gyermek szabad önkifejezésének, közlési vágyának elősegítésére megértő, segítő és befogadó környezetre van szükség. Fogadjuk el és támogassuk a gyermekek egyéni kommunikációs formáit.

Törekedjünk arra, hogy beszédkedvét megőrizze, kommunikációs vágyát megtartsa annak érdekében, hogy az anyanyelv használata minél magasabb szintűvé váljon. A pedagógus feladata az anyanyelv fejlesztése és kommunikációs formák támogatása, az anyanyelv ismeretére, szeretetére és megbecsülésére nevelés.

Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban áll az anyanyelv és kommunikáció fejlődésével. Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, életszerű helyzetekben játékosan valósítható meg. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetében való, életkorának megfelelő, biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükséges. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. Megismeri a szűkebb, tágabb környezet és a szülőföld, az ott élő emberek, hagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeit. A környezet

megismerése során matematikai tartalmú ismereteknek és tapasztalatoknak is birtokába jut (projektek). Az értelmi fejlesztést a projektpedagógia eszközeivel egészítjük ki, hogy minél több oldalról, minél több érzékszerv bevonásával fejlesszük az alap kultúrtechnikák elsajátításához szükséges jártasságokat, készségeket, képességeket.

A gyermek gondolkodása az aktív nyelvhasználat során kommunikációs helyzetekben fejlődik. Az anyanyelv célzott fejlesztése terápiás keretek között valósul meg egyéni foglalkozásokon logopédus irányításával, és a „reggeli kör” elnevezésű óvodai foglalkozás keretében gyógypedagógus kezdeményezésével.

A fejlődés várható hatása, sikerkritériumok

- olyan biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör kialakítása, melyben a gyermekek szabadon használhatják kommunikációs eszközeiket, a kommunikációs vágy felkeltése
- változatos, sokoldalú, élményszerű tapasztalatszerzés biztosításával az életkornak megfelelő érzékelés, észlelés kialakulása
- a gyermekek kíváncsiságának, érdeklődésének felkeltése az egyéni fejlettség és érdeklődés figyelembevételével
- kommunikációs helyzetek teremtése, szókincs bővítése és mondatalkotási kedv kialakítása
- a szemkontaktus kialakítása, a kommunikációs vágy felkeltése annak érdekében, hogy a gyermek kapcsolatfelvételre használja

6. Képességfejlesztés a célzott foglalkozásokon

6.1. Játékra nevelés

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszköze. A szabad játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, mely mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul történik. A játék kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység.

A játék örömforrás, a gyermekek legfontosabb alaptevékenysége, amely meghatározza a későbbi tevékenység formákat, a tanulást és a munkát. A játék spontán, a gyermek által szabadon választott elsődleges tevékenység. A játékos tevékenységen keresztül a gyermekek harmonikus személyiségének kibontakoztatását, kompetenciáinak fejlesztését segítjük elő. Az önálló játék, a manipuláció, az elképzelés megvalósítása örömet szerez a gyermeknek. A játéktevékenység mind a szocializációt, mind az értelmi fejlődést tükrözi. A játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek, fokozódik a gyermekek beszédkedve.

Célunk:

- a játékkedv felkeltése
- az adekvát játékhasználat megtanítása
- az egymás melletti tevékenység támogatása
- az együttes játék örömeinek felfedeztetése
- elemi szerepjátékok, a konstruálás megtanítása

- a mozgás, a megfigyelőképesség, a figyelem, az emlékezet, a beszéd, a képzelet fejlesztése
- a különböző minőségű, színű, formájú, nagyságú anyagok segítségével ismeretnyújtás a környezet tárgyairól
- népi játékok, mondókák, énekes játékok segítségével elemi szabályok megtanítása, a zenei hallás, a ritmusérzék fejlesztése
- a játéktevékenység örömforrásának biztosítása
- az önálló, elmélyült, kitartó játék segítése
- a mintakövetés, modellkövetés, az interakció támogatása

Sajátosságok a játékban

Kiemelt szerepe van a gyakorló játéknak, mert ezáltal fejlődik a mozgás, a figyelem, a testséma, a térészlelés, a tapintásos észlelés, a verbális készségek (pl.: mozgásos-énekes játékok, egyszerű népi játékok).

Előtérbe kerül a terápiás fejlesztő munka támogatása érdekében a különböző készségeket és képességeket fejlesztő társas és szabályjátékok.

Az eszközhasználat elősegítésére a finommotorikát fejlesztő konstrukciós játékok kiemelten fontos tevékenységek. A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka eszközei a gyermekek számára hozzáférhetőek, szabadon választhatóak.

A taktilis tapasztalatszerzést biztosító anyagoknál is fontos, hogy elérhetőek, szabadon választhatóak legyenek (víz, homok, gyöngyök).

A beszéd nehezítettsége, a non-verbális kommunikáció támogatása érdekében a szorongás oldására gyakran kezdeményezünk bábjátékokat és szervezünk bábelőadásokat, látogatjuk a Bábszínházat.

A beszéd akadályozottsága miatt szerepjáték ritkábban alakul ki, de mintaadással elősegíthetjük ennek szerveződését, hiszen a társas kapcsolatok alakulásában és a kommunikációban jelentős szerepet játszik.

Megismerkedhetnek már ismert mesék sajátos képi megjelenítésével, a mese feldolgozását, a beszédértést segítő játékokkal.

Lehetőséget biztosítunk a számítógépes fejlesztő játékok játszására.

A játék lehet a gyermek szabad játéka és a gyógypedagógus által kezdeményezett játék.

A játék feltételei

- nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör - amelyet a napirend kialakítása biztosít
- megfelelő játszóhely – galéria, babaszoba, mesesarok, kialakítása
- megfelelő idő biztosítása - speciális helyzet, a terápiás foglalkozások, kötött rendje miatt
- megfelelő játékok, jól látható, elérhető helyen

A játék személyiségfejlesztő hatása

- a gyermek kifejezheti érzelmeit, vágyait

- megvalósíthatja elképzeléseit
- kibontakoztathatja testi képességeit
- fejlődik értelme, érzékelése, észlelése, szókincse gazdagodik, kifejezési vágya nő
- szociális képességei, érzelmi akarati életének szabályozása fejlődik
- szociális, társas viselkedése formálódik

A gyermekek játéka tartalmával és megnyilvánulási formájával megmutatja az óvodónő, gyógypedagógus számára a gyermek fejlődési fázisait, vagy a fejlődésben való elakadását.

Játéktevékenységek és azok a megfigyelési szempontok, melyeket óvodánkban különös tekintettel folyamatosan figyelemmel kísérünk:

- Gyakorlójáték

Ez a játékfajta főleg mozgásos-érzékeléses jellegű. Mozgásügyességet, mozgáskoordinációt, érzékelési, észlelési funkciókat, a figyelem koncentrációját fejlesztő tevékenység. Ilyenek a tárgyak rakosgatása, babaringatás, babakocsi tologatás, autókkal, talicskával való szállítás.

A megfigyelési szempont, hogy ezen gyakorlóelemek a játék lényegét képezik-e, önállóan jelennek meg, vagy szerepjáték része a gyermek tevékenységében. Figyeljük, hogy ez a tevékenység újszerű, folyamatos, vagy visszatérő tevékenység-e, valamint, hogy korrelál-e a gyermek teljes személyiségfejlődésével.

- Mozgásos játékok

Minden olyan játéktevékenység, mely a természetes mozgásokat magába foglalja. Ehhez a játékfajtahoz helyet, időt, lehetőséget adnak az óvodapedagógusaink, mert tudjuk, hogy a nagymozgások fejlesztése a többi képességet is fejleszti. Ide tartozik a legtöbb népi játék is, melyeknek sajátos szabályrendszer segíti a gyermekek szabálytudatának kifejlődését, melyre szükségük lesz az életük folyamán. Ezek a játéktípusok fejlesztik még a figyelem képességét, hiszen folyamatosan követni kell, hogy mi után, mi történik.

Megfigyelési szempont a mozgások összerendezettsége, a fáradékonyság, a gyermek saját teste határainak, és mások határainak érzékelésének képessége, a figyelem képességének megléte.

- Építő, konstruáló játék

Ez a játékfajta fejleszti a gyermekek mozgáskoordinációs, érzékeléses képességeit, a szociális intelligenciájukat, az impulzivitás kontrollját, a kitartást a szervezőképességet, a fantáziát, a kreativitást. Megfigyelési szempont lehet: az építéshez, konstruáláshoz szükséges idő, mely mindazon képességek aktuális fejlettségétől függ, amelyeket ez a tevékenység maga is fejleszt.

- Szerepjáték, dramatizálás, bábozás

Ezek a legösszetettebb, legbonyolultabb játéktevékenységi formák. Ezek a játékok teszik lehetővé, hogy a gyermekek átéljék a múlt eseményeit, feldolgozzák az ezekhez az eseményekhez kapcsolódó örömet, bánatot, reményt és félelmet. A szerepjáték, bábozás, vagy a spontán dramatizálás tartalma szabadon alakítható a gyermek

aktuális lelki folyamatai szerint. Ismételhető mindaddig, amíg szükséges. Ebben a játékban olyan érzelmek, indulatok fejeződnek ki, melyeket szóban nem képes közölni a gyermek.

A bábozás, a szerepjátéknál is összetettebb: itt el lehet bújni. A bábozásban egészen el lehet tűnni a báb mögött, semmit sem kell felvállalni a történésekből.

A spontán vagy irányított drámajátéknak egyik legnagyobb pedagógiai értéke a szerepcserlehetősége, mellyel a gyermekek empátiás készségét, erkölcsi ítéletalkotási képességének fejlődését, ok-okozati összefüggésekben való gondolkodási képességének megsegítését érhetjük el. A szerepcserle segít feldolgozni az indulatokat, félelmeket, feszültségeket és a szorongást.

Megfigyelési szempont lehet a gyermekek beszéde, közlési szándéka, figyelme, játékának tartalma.

A munka tevékenysége az óvodáskorú gyermekeknél még szorosan összefonódik a játékkal, az indítékai is megegyeznek.

A gyermeki munka tudatos szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos pozitív értékelést igényel. Nagyobb önállóságot kell adnunk a gyermeknek ahhoz, hogy önmagukat próbára tehessék, erősödjék felelősségérzetük. A túlvédés és kiszolgálás gátolja az önértékesítést, fékezi a gyermek aktivitását.

Az önkiszolgáló munkákon túl az óvodapedagógus fokozatosan vezesse be- a gyermekek fejlettségének megfelelően a többi munkafajtákat is:

- a környezet rendjének megőrzése /tárgyak, játékok helyrepackolása, teremrendezés, alakítás stb./;
- alkalmoszerű megbízások adása, egyéni megbízás alapján a felnőtteknek segítség;
- kisebbek, rászorulók segítése /gombolás, cipőkötés/ az önkiszolgáló munkáknál;
- élősarok folyamatos gondozása;
- játékok tisztántartása;
- az udvar, kert rendjének megőrzése, szépítés, ápolás.

A munka az óvodáskorú gyermek számára játékos tevékenység, gyakran nem is választható szét a munka és a játék. Az értékteremtő munka pedagógiai funkciója a gyermekek értékteremtő együttműködési képességeinek fejlesztése.

Ez az a terület, ahol a gyermek számára egyértelművé válik az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata. A kézzelfogható eredmény pedig meglepedést, büszkeséget vált ki, s mint ilyen az egyik legerőteljesebb motiváló tényező. A gyermek öntevékenységet, nyitottságot, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan felhasználjuk nevelési céljaink elérésére.

A fejlődés várható hatása, sikerkritériumok

- örömmel, önfeledten, kitartóan játszik
- képes élményei eljátszására
- egyéni ötlet alapján épít, konstruál

- megérti és elfogadja játszótársai elgondolását
- alkalmazkodik a játékszabályokhoz, maga alkot szabályokat, társait figyelmezteti a szabályok betartására, kialakul az egészséges versenyszellem
- önálló alkotásai vannak, egyéni ötletek alapján tevékenykedik
- megtanulja használni a számára eddig ismeretlen játékszereket
- a szülők szemléletformálása, ötletadás játékvásárláshoz

Az udvari játékhoz szükséges feltételek biztosítása

Az évszakok által nyújtott udvari játéklehetőségek biztosítása mellett, nagyobb szerepet kap a téli időszakban is a benti játékok folytatásának lehetősége (pl. babák, plüss állatok kivételének lehetősége, labdázás).

- az udvar berendezéseivel biztosítunk lehetőséget a gyermekeknek a változatos, fejlesztő játékokra, a tapasztalatszerzésre, az ismeretek elmélyítésére és alkalmazására,
- biztosítjuk azokat a tevékenységeket, melyek elsősorban a nagymozgások fejlesztését segítik elő,
- megismertetjük a gyermekekkel népi játékokat, mozgásos játékokat, közlekedési, ügyességi és sport játékokat is,
- elősegítjük a szerepjáték kibontakozását

Elvárások az óvodáskor végén:

- ismerjék az alapvető játékokat
- legyenek képesek rövid ideig adekvátan játszani
- válasszanak maguknak eszközt, használat után tegyék helyre
- tanulják meg elkérni a játékot, tudjanak várni
- tudjanak egyszerű építményt konstruálni
- a szerepjátékok elemei jelenjenek meg játékaikban
- ismerjenek dalos játékokat, kapcsolódjanak be a körjátékokba
- legyenek képesek rövid ideig együtt játszani
- ismerjék a játszótéri játékokat, használják azokat rendeltetészerűen
- ha kell, játékaikat kísérik beszéddel
- a tanult játékokat próbálják továbbfejleszteni.
- ismerjenek néhány hagyományos népi játékot

6.2. Anyanyelvi nevelés

Mese, vers: a mindennapos mesélés, mondókázás és verselés elengedhetetlen az óvodáskorú gyermekek esetében. Játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságának kialakításához, anyanyelvi neveléséhez.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

Az óvodában a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyar történelmet feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Célunk:

- a gyermek beszéd iránti érdeklődésének felkeltése, utánzó képesség fejlesztése;
- kommunikációs igény felébresztése, ösztönzése;
- a verbális kommunikáció gazdagítása, a jelzések differenciálása;
- a beszéd szervek ügyesítése;
- a beszéd indítása, a passzív illetve aktív szókinccs bővítése;
- a hallási figyelem, hallási diszkriminációs képesség fejlesztése;
- a közvetlen környezet tárgyai, élővilága, cselekvései, történéseiről tapasztalatok, ismeretek szerzése;
- a kognitív funkciók, a figyelem, az emlékezet fejlesztése.

Feladatunk:

- A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposágával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.
- A klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása mellett, a csoportösszetétel figyelembe vételével, a mese, vers anyag megválasztásával a multi- és interkulturális nevelés megvalósítása.
- Érzelmi biztonság megadása játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókákkal, versekkel.
- Az érzelem- értelem-erkölcsi fejlődés elősegítése a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyainak megismertetésével, megfelelő viselkedésformák átadásával.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a vers, mese, dramatikus játék tevékenység területén:

Az óvónő:

- megfelelő anyagválasztással, kifejező előadásmóddal, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználásával fejlessze a gyermeki beszéd-kommunikációját,
- teremtsen olyan feltételeket, hangulatot, hogy minél több élőszóban előadott élményhez juttassa a gyermekeket,
- a mondókák, versek, történetek szövegének megismertetésével gyarapítsa a gyermekek szókinccsét,
- az irodalmi élmény együttesből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazását biztosítsa (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok),
- a tevékenységformában az anyanyelv gazdagságának ismertetésével fejlessze a beszédészlelés/megértés/reprodukció képességét,
- a mesékben előforduló kifejezésekkel, nyelvi fordulatokkal gazdagítsa a gyermekek nyelvi kifejezőkészségét,

- magyarázza meg a népi szövegekben található ritka, régies vagy tájnyelvi szavakat, szókapcsolatok jelentését,
- mese-vers előadása mindig példaértékű legyen,
- teremtsen lehetőséget a mesék, versek feldolgozása során az összefüggő beszéd, párbeszéd gyakorlására.

A beszédfejlesztés jelen van a gyermek egész napos tevékenységében, tehát nem tekinthető egyetlen foglalkozás megvalósítandó feladatának. A beszéd fejlesztése szorosan kapcsolódik a mentális képességek, a szocializáció, a mozgás és játék fejlesztéséhez, mintegy összefonódik ezekkel.

Módszertani alapelveink:

- Bátorítjuk a gyermeket a szóbeli megnyilvánulásra, ezáltal biztosítjuk a beszédöröm megélését
- Ösztönözzük a gyermekeket a helyes hangletésre
- Elősegítjük a gyermekek szókincsének folyamatos bővülését
- Óvónőink szem előtt tartják a beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítását
- Dicséri és biztatja a bátortalanabb gyermekeket, serkenti a beszédre őket

Folyamatos célkitűzése programunknak, hogy az anyanyelvi játékok segítsék a verbális képességeket, az összefüggő, folyamatos beszédet, az artikulációt, a beszéd tisztaságot és a nyelvtani alkalmazások fejlődését, az egyedi és gyűjtőfogalmak bővítését, elmélyülését, az aktív szókincs használatát, a szövegértés képességét. Ezáltal fejlődnek a szociális képességek: az egymásra figyelés, az alkalmazkodás, valamint az együttműködés.

A beszédfunkciók fejlesztése és korrekciója:

A beszédfejlesztés egyéni és csoportos formában zajlik. Természetesen egy-egy gyermek sérülésének súlyossága, milyensége nagymértékben meghatározhatja a vele való foglalkozás formáját. A beszédfejlesztés bizonyos elemeit csak egyéni foglalkozás keretében lehet jól begyakorolni. Ebben a munkában elengedhetetlen a logopédus aktív közreműködése.

Fontos tudnunk, hogy az aktív beszéd elsajátításának alapja a nonverbális és verbális kommunikáció elemeinek egymásra épülése, ezek tudatos fejlesztése, a kommunikációs igény felkeltése. Vannak olyan gyermekek, akik egyáltalán nem figyelnek a beszédre, nehezen értelmezik a közléseinket, nemegyszer saját nevükre sem figyelnek fel.

Mindezért a beszédfejlesztő munkánk igen fontos lépése a kommunikációs igény felkeltése, a hallásfigyelem fejlesztése, amit a következők segítenek:

- a gyermek aktivizálása, motiválása ritmus, dal segítségével;
- állathangok, állatmozgások utánzása;
- az akusztikus figyelem felkeltése: hosszú-rövid, gyors-lassú, magas-mély hangok megkülönböztetése;
- felszólítások, felkiáltások élénk gesztussal, mimikával való kísérése;

- a beszédszervek ügyesítése tornáztatással, játékos gyakorlatokkal (a beszédszervek passzív tornáztatása, ajak-, nyelv-, fúvó-, légző gyakorlatok);
- a beszéd indítása, a passzív és aktív szókincs bővítése, játékos formában ismerkedés a tárgyakkal, ezek beépítése a szókincsbe;
- a tárgyak mellett a képek megnevezése, mondatalkotás segítése.

Az SNI-s gyermekek beszéde az óvodáskor végén:

- Általános követelményeket nem lehet meghatározni, hiszen a gyermekek fejlődésbeli sajátosságai, jellemzői nagymértékben meghatározzák a fejlesztés menetét, eredményeit.
- Egy részük az óvodai évek végére megtanítható szavakban, egyszerű mondatokban beszélni. Közlésük azonban a különféle artikulációs hibák miatt nehezen érthető.
- Vannak, akiknél később indul a beszédfejlődés, szavakban, szótöredékekben beszélnek.
- Egy kis részük pedig ugyan eljut a beszédmegértés bizonyos szintjére, szituációhoz kötötten viszonylag jól érti a közléseket, kérdéseket, utasításokat, de szavakat még nem mond, csak hangokat hangoztat.

6.3. Zenei nevelés

Ének, játék, énekes játék, gyermektánc: Az értelmi fogyatékos gyermek életét végigkíséri a zene. A zene megnyugtató, elringató, figyelemfelkeltő, motiváló szereppel bír.

A kisgyermeket zenei hangok tömege veszi körül, ebből az értelmi fogyatékos óvodás életében az ének játszik óriási szerepet.

A hangszer is szerepet kaphat, mert élményt jelent a gyermeknek a felnőtt furulyázása, gitározása, sőt ő maga is megismerkedik a különböző hangszerekkel, azonban az énekhang közvetlen személye kapcsolatot teremtő játékot, mozgást kísérő szerepe nagyobb. Az egyszerű mondókák, dalok a magyar beszéd hanglejtését, ritmusát pontosan követik. A dalokat elsősorban a magyar népdal-kincsből válogatják.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös tevékenység örömét. Mindez lehetőséget nyújt a zene, a ritmus személyiségformáló szerepének megalapozására.

Célunk:

- zenei érdeklődés felkeltése
- a környezet hangjainak felismerése, differenciálása
- utánzásra készítés
- a ritmusérzék fejlesztése
- a gyermek érzelmi életének alakítása, a gátlások oldása
- a zenei hallás fejlesztése
- hangulatkeltés, motiválás
- a beszéd, mozgás, zene, játék összekapcsolása, egymás hatásának erősítése

- a nagyon egyszerű népi mondókák, versek, énekek megtanítása
- a zenehallgatás megszerettetése
- a csend, a zörejek, a zene szerepének értékelése.
- a környezet zajainak elfogadása

Feladataink:

- Az ölbeli, énekes játékokkal, népi gyermekdalokkal a zenei ízlés formálása, esztétikai fogékonyság és zenei érdeklődés felkeltése
- A gyermek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakítása érdekében énekes népi játékok, igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások alkalmazása.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál a nemzeti, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozásának figyelembe vétele.
- A gyermek fedezze föl önmaga és a világ kapcsolatát, rejtélyeit és azok szavak nélküli kifejezését.
- Beszéd- és zenei hallás fejlesztése.
- A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése, fogalomalkotás, szókincsbővítés, beszédhibák javulása.
- Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgetős, énekes játékok
- a mondókák, énekek ismételtetésével segítségével a helyes artikuláció, a szavak pontos kiejtésének segítése, szókincsbővítés
- nyelvi kifejezőerő megerősítése a mondókák, énekek szövegének hangsúlyával, ritmusával, hangerejével,
- egyenletes ritmus, metrumos mozgások végzése: nagymozgással (pl. járás, egyszerű tánc mozdulatok), kismozgással (pl. ütés, dobolás asztalon, hangszereken)
- jelre indulás és megállás nagymozgásban és zenélésben,
- ritmus érzékeltetése, esetleg utánzása: egyenletes ütés mondókára, negyedekre, nyolcadokra és a mondóka ritmusára,
- kisebb csoportok váltakozó zenélésre,
- fújás technika tökéletesítése,
- lassú – gyors érzékeltetése: nagymozgásokkal, hangszerek megszólaltatásával (tempó),
- halk – hangos érzékeltetése: énekléssel, hangszerekkel megszólaltatásával (hangerő),
- mély – magas hangok érzékeltetése nagymozgásokkal, éneklésre,
- közös zenélés élménye: énekek kísérete, amit mindenki az általa választott hangszereken kísér,
- ismert és használt ritmus – és dallamhangszerek neveinek megtanítása, differenciált hangoztatásuk alapján

Gyermeki tevékenység: Éneklés, mondókázás, kiszámoló mondása, mozgásos énekes játékok, néptánc, hangszeres játék, ritmus-és hallásfejlesztő gyakorlatok végzése.

Elvárások az óvodáskor végére:

- ismerjék fel a tanult énekeket
- szívesen vegyenek részt dalos játékokban
- szívesen énekeljenek, ismerjenek néhány hangszert
- tudjanak egyenletes lüktetéssel mondókát, éneket kísélni

6.4. Vizuomotoros fejlesztés - vizuális nevelés

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képkalkítás, a kézi munka, ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, az esztétikus tárgyi környezetbe való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Maga a tevékenység a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. E tevékenység kettős feladatot lát el: egyrészt alkalmassá teszi a gyermeket egyre pontosabb célzott manipulálásra - az érzékelés - észlelés - tapintás az ujjak ügyesítésével; másrészt az ábrázoló kedvet igyekszik felkelteni, támogatja a gyermek önkifejezését.

Célunk:

- kéz és ujjak ügyesítése, mozgékonyságuk fokozása
- a kéz izomerejének szabályozása
- a célirányos kézmozgások kialakítása
- a szem és kéz közti koordináció kialakítása
- az ujjak tapintásérzetének fokozása
- a csukló, az ujjak laza mozgatása
- a látás - tapintás - mozgásérzet együttes szabályozása
- a dominancia kialakításának segítése
- a testséma fejlesztés
- az ábrázoló kedv felkeltése
- az ábrázolás eszközeinek, a különböző technikáknak megismertetése
- a helyes ceruzafogás kialakítása
- a figyelem, az emlékezet, az ügyesség fejlesztése
- a téri tájékozódás fejlesztése
- az analízis, szintetizáló készség kialakítása
- egyszerű ok - okozati összefüggések felismertetése
- a beszéd-készség fejlesztése
- alapszínek és egyszerű formák megismertetése.

Feladatunk:

- A belső képek gazdagítása a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel, a gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával.
- A gyermeki élmény és fantázia világ gazdagításával a saját formanyelv, az alkotásra, önkifejezésre való igény.
- Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása.
- Az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatás.
- Az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, a gyakorlásra való ösztönzés.
- Különböző eszközök fogásának megismertetése.
- Fejlesztő játékok, eszközök kiválasztása.
- Pontos illesztés gyakorlása.
- Azonos tárgyak csoportosítása.
- Egyszerű mértani formák osztályozása.
- Egyre pontosabb célzott manipulálás, érzékelés, észlelés, tapintás.
- Az ujjak ügyesítése.
- Ábrázoló kedv felkeltése.
- A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése

Gyermeki tevékenységek: A vizuomotoros fejlesztés önmagában is egy összetett, sokszínű nevelési terület, ahol szívesen tevékenykednek a gyermekek: rajzolnak, festenek, mintáznak, építenek, váganak, ragasztanak, konstruálnak stb.

Elvárások az óvodáskor végén:

- tudjon rövid ideig helyhez kötötten tevékenykedni
- alakuljon ki kétujjas fogása
- tudjon pontosan illeszteni
- alakuljon ki a megközelítőleg helyes ceruzafogása
- tartsa be a papírhátart
- szívesen ábrázoljon
- rajzában jelenjen meg a kezdeti emberalak ábrázolás
- használja az ábrázolás-foglalkozáson megismert eszközöket
- rajzában alakuljon ki a helyes nyomaték

- tudjon egyszerű ábrát, ritmikus sort kirakni
- munkájában balról - jobbra haladjon
- alakuljon ki kezessége, testsémája

6.5. Mozgásfejlesztés

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, egyensúlyozás, dobás) és a testi képességeit, állóképességét, gyorsaságát és megtanítja a társára való figyelmet. Mozgásra az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Ez a tevékenység a nagymozgások kialakítását, begyakorlását, korrigálását szolgálja. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül, különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek.

Célunk:

- a motoros tanulás elősegítése;
- nagymozgások megalapozásával az alapképességek kialakítása
- az alapmozgások kialakítása, korrigálása, az értelmes, célirányos mozgás kialakítása;
- a biztos egyensúly kialakítása;
- ügyesség, állóképesség, erő fejlesztése;
- a teljesítőképesség növelése;
- a mozgásos gátlás oldása;
- az utánozókézség fejlesztése;
- a testséma fejlesztése;
- a légzéstechnika javítása;
- a ritmusérzék fejlesztése;
- a szervezet sokoldalú, harmonikus, arányos fejlődésének biztosítása, az egészség megőrzése;
- a figyelem, emlékezet, beszéd, mozgás összekapcsolása;
- a szenzomotoros ismeretszerzés lehetőségeinek javítása;
- a mozgáskoordináció fejlesztése;
- a téri tájékozódás fejlesztése.

Feladatunk:

- A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelm, alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődésének elősegítése.
- A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése.

- A mozgás és mozgásigény különbözőségének figyelembe vételével az egészséges életmód erősítése, mozgásigény kielégítése, illetve ösztönzés a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával.
- Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásra, valamennyi gyermek számára (mindennapos testnevelés, testnevelés szabad mozgáslehetőségek kihasználásának nyomon követése).
- Fejlessze az erőt, ügyességet, gyorsaságot, állóképességet.
- Fejlessze a biztos egyensúly kialakítását.
- Növelje a teljesítőképességet.
- Javítsa a hibás, összerendezetlen mozgásokat.
- Tanítsuk meg a gyermeket a célirányos mozgásra.
- Az utánzókézség fejlesztése a nagymozgások utánzásával (passzív tornáztatás).
- Alapmozgások kialakítása, gyakorlása.
- Mozgásos mondókák tanulása.

A mozgásfejlesztés területei:

- játékos utánzó gyakorlatok
- alapmozgások kialakítása, korrigálása, gyakorlása
- mozgásos játékok.

Játékos utánzó gyakorlatok:

Az utánzókézség fejlesztése, sikerélmény biztosítása, közös tevékenység, kapcsolatteremtés, az egyes testrészek átmozgatása, ráhangolódás a foglalkozásra, testséma fejlesztése, a beszédmegértés és beszédkésztetés, a figyelem, az emlékezet fejlesztése.

A játékos utánzó gyakorlatokat kezdetben segítséggel, majd egyre önállóbban végzik a gyermekek. A mondókával, verssel, énekkel kísért gimnasztikai gyakorlatok az egész test átmozgatását célozzák.

Az énekek, versek megadják a mozgások ritmusát, az egyszerű, könnyen utánozhatók, felkeltik a gyermek érdeklődését. Átalluk megismerik az egyes testrészeket, megtanulják, hogy melyik a páros, és azt, hogy azok egymástól függetlenül is mozgathatók. Testsémájuk, testtudatuk, testfogalmuk fejlődik.

Az alapmozgások kialakítása, korrigálása:

A pontos mozgás-kivitelezés segítése, a hibás, összerendezetlen mozgások javítása, a mozgásos gátlások oldása, a mozgásigény kielésének segítése, az erő, ügyesség, állóképesség, gyorsaság, teljesítőképesség növelése, az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás, beszéd fejlesztése.

A foglalkozások fő részét ezek a gyakorlatok töltik ki. A csoportos együttlét alatt megtanulnak a gyermekek egymásra figyelni, egymást megvárni, segíteni egymáson. Megtanulnak egyszerű verbális utasításokat végrehajtani. Viselkedésük fegyelmezett lesz.

A foglalkozás e része alatt hely- és helyzetváltató mozgásokat végeznek. A különböző minőségű talajon, szeren, szabadban végzett, sokoldalúan begyakorolt mozgások hatására gazdagodnak ismereteik önmagukról. A páros gyakorlatok a kapcsolatteremtést is segítik. A hibás mozgás korrekcióját az új dinamikus sztereotípiák kialakítása szolgálja.

A foglalkozások e részének tervezésekor különös figyelmet kell fordítani a gyermek biológiai állapotára, az esetleges társuló fogyatékoságára.

Gyermeki tevékenységek: Szabad mozgástevékenység, koncentrációs mozgásgyakorlatok, foglalkozások a szabadban: hógolyózás, szánkózás.

Elvárások az óvodáskor végén:

- alakuljon ki a természetes mozgásigény
- örömmel, szívesen mozogjanak
- tudjanak mozgást utánozni
- alkalmazkodjanak a foglalkozások rendjéhez
- értsék az egyszerű verbális utasítást
- az alapmozgásokban szerezzenek jártasságot
- lépcsőn kapaszkodva, váltott lábbal közlekedjenek
- biztosan mozogjanak tornaszeren, játszótéri játékokon
- tudjanak rövid ideig figyelni a felnőltre és egymásra
- elemi szabályokat ismerjenek, tartsanak be.

6.6. Külső világ tevékeny megismerése

Élő és élettelen természet – környezetismeret: Az óvodánkba járó gyermekek megismerkednek szűkebb és tágabb környezetükkel. Nagyon fontos a környezet közvetlen megtapasztalása, tapasztalati úton való megismerése, véde, óvása.

A különböző tevékenységek során igyekszünk minél több természetes anyagot felhasználni. A gyermekeknek megmutatjuk, az óvoda környezetét s megtanítjuk őket, hogy környezetüket óvják, védjék.

A szülőföld, hazai táj, a népi, helyi, családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségeket tervszerűen biztosítjuk. pl. kirándulásokkal, ünnepekkel, közösen gyűjtött tárgyakkal kapcsolatban.

A spontán helyzetek tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett, a tevékenységekben való alkalmazás lehetőségeit gazdagítjuk, problémahelyzetek teremtésével a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követésével, differenciált fejlesztéssel.

A cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatokat közösen összegezzük, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.

Feladataink:

- Az óvónő ismertesse meg a gyermekeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, hívja fel figyelmét annak értékeire és szépségeire
- Az óvónő teremtsen meg azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik a minél több tapasztalat megszerzését a természetben, a társadalomban
- Nevelje a gyermekeket az élőlények szeretetére, tiszteletére
- Az óvónő éreztesse meg a gyermekekkel a természet- társadalom- ember egymástól függő, egymást feltételező, egymást kiegészítő fogalmak rendszerét
- Az óvónő ismertesse meg a gyermekekkel a veszélyes hulladék anyagok egészségkárosító hatását
- Adjon lehetőséget az évszakok változásának megfigyelésére
- Figyeltesse meg a gyermekekkel a napszakokat, gyakoroltassa az ehhez kapcsolódó tevékenységeket
- Az óvónő érzelmi oldalról közelítsen a gyermekekhez, és keltse fel érdeklődésüket a környezet iránt
- Az óvónő alakítsa ki az etnikumhoz tartozó gyermekekben a hagyományőrző képességet, a gyermekek aktivitásuk és érdeklődésük által szerezzenek tapasztalatokat és ismerjék meg a helyi kisebbségi szokásokat, hagyományok és tárgyi kultúra értékeit, tanulják meg azok tiszteletét és védelmét

A feladataink sikeres teljesítése hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek a megismert környezetről valóságúen tájékozódjanak, képesek legyenek egyszerűbb összefüggések felfogására, egyszerűbb általánosításra, következtetésre. Átélik a cselekvés és megismerés örömét. Megszeretik környezetüket és ragaszkodnak hozzá.

A környezet megismerésének feladata, hogy a gyermekek képességeihez mérten minél több tapasztalatot szerezzenek (bekapcsolva a mozgást és a különböző érzékszerveket) az őket körülölelő természeti és társadalmi környezetből. Ehhez inspiráló, segítő, megértő, befogadó környezetet biztosítunk.

A gyermekek tapasztalataira, élményeire, a már meglévő ismereteire támaszkodunk ahhoz, hogy új ismereteket tudjanak elsajátítani, illetve a meglévőket bővítsék. Ehhez egy sokat beszélő, megértő környezet megteremtése szükséges, amely a gyermek minden rezdülésére, közölni akarására azonnal reagál és megfogalmazza azt.

Fontos a pedagógus - mint modellértékű személy - érdeklődése, empátiás készsége, színes egyénisége, hiszen ez biztosítja a gyermekkel való jó érzelmi kapcsolat kialakulását.

A családdal való együttnevelés olyan pozitív élményeket nyújt, ami biztosítja a környezetében való biztos eligazodást is.

A környezetismeret témakörei szoros kapcsolatban vannak a többi nevelési területtel, pl. a "testünk" témakör kiemelten szerepel a mozgás foglalkozáson és minden nap megjelenik az önkiszolgálásban is.

7. A környezet alakítása, környezetvédelem

A környezet alakítása folyamatosan és rendszeresen végzett tevékenység. A csoportszoba díszítése, a növények ápolása fejleszti a gyermek igényességét és alakítja személyiségét. A „Mi csináltuk” típusú együttes tevékenység végzése a közös élmény örömét adja:

- őszi megfigyelő séta
- őszi nagytakarítás
- őszi termékek gyűjtése (alma, dió, toboz)
- téli megfigyelő séta
- madáretető készítés, madáretetés
- a „tavaszi ébredés” megfigyelése, kirándulás
- növénycsíráztatás, ültetés
- tavaszi nagytakarítás a csoportszobában
- kirándulás

A fejlesztés várható hatása, sikerkritériumok

- a valóság felfedezése és felfedeztetése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyba kerülnek környezetükkel és a természettel, kialakul bennük a növények állatok tisztelete, szeretete, a természet védelme
- megismerik a környezet formai, téri, mennyiségi viszonyait, színességét, színeit
- fejlődik tájékozódó képességük, időérzékelésük (évszakok váltakozása), nagyság és mennyiségi relációk kialakulása

8. A külső világ tevékeny megismerésén belül a közlekedésbiztonság kialakítása

Célja:

- A gyermekek közlekedési veszélyeztettségének csökkentése.
- Olyan tapasztalatokkal, ismeretekkel történő megismertetése, melynek birtokában eligazodnak a környezetükben.
- A biztonságos közlekedéshez szükséges készségek, képességek kialakítása, fejlesztése.

Feladatai:

- A közlekedési környezet megismertetése.
- A közlekedési tapasztalat- és ismeretszerzés lehetőségeinek megteremtése és biztosítása.
- A közlekedéshez szükséges erkölcsi, akarat tulajdonságok kialakítása.
- Modell nyújtása, példamutatás.
- Közlekedési kultúra kialakítása.
- Segíteni a gyermekek irányítottan és spontán szerzett tapasztalatainak feldolgozását.

- A közlekedéshez szükséges képességek fejlesztése: téri tájékozódás, figyelem, emlékezet, problémamegoldó gondolkodás, képzelet, észlelés fejlesztése.

A biztonságos közlekedés tapasztalatszerzésének módjai

A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg a gyermekekkel, szituációs, valamint szabályjátékok során gyakoroljuk a csoportszobában vagy az udvaron.

A biztonságos közlekedés témakörei

- Az utca részei: járda; úttest; kik és hol közlekednek, járművek, zebra, közlekedési lámpa.
- Átkelés az úttesten: Melyik mód a legbiztonságosabb? A gyalogos hol kelhet át biztonságosan az úttesten? (lámpás gyalogátkelő hely, kijelölt gyalogátkelő hely)

A fejlődés várható eredményei óvodás kor végére

- Rendelkezzenek ismeretekkel a természeti környezet területén a közlekedési eszközökről, szabályokról.
- Segítséggel közlekedjenek a gyalogos közlekedés szabályainak megfelelően.
- Rendelkezzenek a közlekedéshez szükséges alapvető ismeretekkel és képességekkel.
- Ismerjék meg a járműveket, életkoruknak megfelelően a jelzőtáblákat, a rendőr munkáját.

9. Munka jellegű tevékenységek

Munka jellegű tevékenységek – önkiszolgálás: A játékos munkatevékenység a cselekvő tapasztalatszerzés eszköze. A munkajellegű tevékenység a szociális és kognitív készségek, képességek, attitűdök és kompetenciák fejlesztésének színtere. A munka folyamatában a gyermekek megfigyeléseket, tapasztalatokat szereznek környezetükről. Munkavégzés közben formálódik a munkához való viszonyuk. A munka célra irányuló, külső irányítással folyó tevékenység, mely a gyermektől belső fegyelmet, kötelezettség vállalást igényel. A munka során szükség van dicséretre, buzdításra. A gyermek munkája sok rokon vonást mutat a játékkal, a munka az óvodáskor végéig játékos jellegű tevékenység marad.

A munkajellegű tevékenység célja

- a gyermek szükségleteinek megfelelő komfortérzés biztosítása, gondozás, gondoskodás
- nagyon apró lépésekkel az önállóság elérésének segítése
- verbális utasításokkal a beszédmegértés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése
- a testséma fejlesztés, tájékozódás a saját testen, a testrészek ruhadarabok viszonyának felismerése
- alapvető higiénés szokások kialakítása
- az ápoltság, tisztaság igényének felkeltése
- helyes viselkedési formák elsajátítása
- a rászorultság, kiszolgáltatottság helyett az "én is tudom" függetlenség érzésének segítése
- a téri tájékozódás elősegítése
- a munkajellegű tevékenységek megszerettetése
- a munka becsületére nevelés

A gyermekek az önállóság terén is különböző fejlettséget mutatnak. Önállóságuknak gátja lehet az esetleges társulói fogyatékoság (pl. mozgáskoordinációs zavar). Ahhoz, hogy e téren eredmények szülessenek, alkalmat és időt kell adni a gyermeknek, s amit már önmaga el tud végezni, azt nem szabad helyette megtenni még akkor sem, ha sürget az idő, s a felnőtt gyorsabban, komfortosabban végezné el a feladatot.

Az a gyermek, aki korai életszakasztól kellő alkalmat és segítséget kap, hagyják és elismerik próbálkozásait, felnőttként is természetesen tesz azért, hogy önmaga és környezete élete jobb legyen. Az óvodánknak tehát alapozó szerepe van e téren. Az önállóság bizonyos területei nemcsak a gyermek életkorától függenek, hanem fiziológiai érettségétől (pl. szobatisztaság), mozgásos ügyességétől (pl. öltözés), s nem utolsósorban értelmi állapotától.

A túl bonyolult, a gyermek pillanatnyi képességeit meghaladó feladat sikertelenséghez, elbizonytalanodáshoz vezet. Elbátortalanítja a gyermeket. Ezért fontos, hogy a gyermekek apró lépésekben, rövid gesztussal kísért utasítások, illetve utánpótlás alapján tanuljanak.

Az óvodai nevelés feladata, hogy a pozitív szociális szokások kialakulását, gyarapodását segítse. A fejlett szociális kompetencia nagyrészt tanult elemekből tevődik össze, tehát tanítható, ha megfelelő mennyiségű tapasztalattal, lehetőséggel segítik.

A munkajellegű tevékenység feladata

- a gyermek önkéntességének, önállóságának, aktivitásának felhasználása a tevékenység végzés érdekében
- a környezet tárgyait tisztaságára, szépségére nevelés
- a munkafeltételek és eszközök biztosítása (pl. terítés, kötény)
- a munkaszervezés, munkaeszköz használat kialakítása
- a munkavégzés dicsérete

Feladatok

Étkezési szokások terén:

- kanalazás megtanítása (merítés, szájhoz vitel, az étel megrágása, nyelés)
- a poharazás, a pohár felemelése, kortyolás, nyelés, a pohár letétele
- a szalvéta használata
- a villával való ismerkedés (felszúrás vagy merítés)
- kérés, megköszönés
- ügyesebb gyermekeknél az ételből való szedés
- a rágás megtanítása
- a helyes tempó elsajátíttatása
- kenyér vagy kifli fogása, leharapás a kenyér és a rajta levő együttes elfogyasztása

- a terítés folyamatának megismerése (pl. szék, tányér, kanál, pohár, szalvéta egymáshoz rendelése). Az étel és a hozzávaló eszközök felismerése.
- étkezés utáni teremrendezésben közreműködés.

Tisztálkodás terén:

- a vízcsap kinyitása, elzárása
- szappan használat, utána kézöblítés
- a saját törülköző felismerése
- a kéz, arc szárazra törlése segítséggel
- önálló kéz- és arcmosás
- fogmosásnál együttműködés (száraz, majd nedves fogkefe, fogkrémes fogkefe elfogadása, szájöblítés megtanítása)- önálló fogmosás
- „baleset” vagy kirándulás esetén a zuhanyozáskor együttműködés (kéz, láb felismerése stb.)
- a fésülés tűrése, önálló próbálkozás
- igény a tiszta, ápoltság külsőre
- étkezés előtti, utáni, bizonyos munkafolyamatok (pl. festés) utáni kézmosás igényének felkeltése
- orrfújás megtanítása, zsebkendő használatának igénye, a piszkos zsebkendő szemétkébe dobása.

Szobatisztaságra nevelés terén:

- WC, vagy bili és a szükséglet elvégzése közti kapcsolat felismertetése
- kérdésre jelezze szükségletét
- önmagától jelzi szükségletét, képes visszatartani addig, míg a WC-re ér
- a biliről a gyermek WC-re szoktatása
- fiúk állva pisiltetésének megtanítása
- WC papír használata segítséggel
- „baleset” jelzése
- a WC használatához szükséges ruhadarabok le-, felhúzása
- ajtó nyitás-csukás megtanítása.

Öltözés, vetkőzés terén:

- együttműködés az öltözésnél, vetkőzésnél
- sapka, sál levétele
- zipzár lehúzása
- egyszerű ruhadarabok levétele (cipő, zokni, nadrág stb.)

- vetkőzésnél kis segítségnyújtás (kigombolás, kikötés, cipőfűző meglazítása stb.)
- egyszerű ruhadarabok felvétele, pl. sapka, bugyi stb.
- kis segítséggel öltözés (ruha elejének megmutatása, jobb-bal oldalnál segítés, befűzés, gombolás stb.)
- bizonyos ruhadarabok teljesen önálló felvétele

Önálló munkafeladatok:

- saját hely felismerése (öltözőben, étkezésnél, alvásnál stb.)
- székek helyre rakása
- játékok közös elrakása
- szőnyeg feltekerése (pl. mozgásfoglalkozáshoz)
- közös teremrendezés
- eszközök bevitele, kiosztása
- egyszerű tárgyak kivitele (pl. konyhába)
- egyszerű üzenet közvetítése óvodán belül
- társak segítése
- asztal letörlése
- szemét összeszedése
- székek felrakása
- saját ruhadarabok, eszközök felismerése, elrakása

Értelemszerűen minden fejlesztést az adott gyermek fejlettségi szintjéhez mérjük, s arra építünk, amit már tud. Fontos, hogy az ügyetlen próbálkozást is értékeljük, jutalmazzuk.

Gyakran maga a feladat elvégzése is jutalomértékű a gyermek számára.

A közösségért végzett munka

A közösségi megbízás teljesítése jó feladattudatot feltételez, figyelem összpontosítást igényel.

➤ **Naposság**

„Naposi tábla” alapján választjuk a felelőst. A munka elvégzése után értékeljük, megköszönjük a feladatvégzést. A napos feladatai egyénre szabottak, nem általánosak az egyéni fejlettség határozza meg a naposi teendők ellátását.

➤ **Teremrendezés**

Lehetőséget kapnak arra, hogy önbizalmuk fejlődjön, egymás iránti figyelmük kialakuljon.

➤ **Alkalomszerű munka**

- ünnepélyek, ünnepek szervezésnél, rendhagyó programok alkalmával a gyermekeket bevonjuk az előkészületekbe, pl. díszítés, ajándékkészítés

- növények gondozásának megismerése, például öntözés, átültetés, csíráztatás
- közös főzés, sütés, almakompót készítés, mézeskalácssütés, kókuszgolyó készítés
- környezettudatos viselkedést megalapozó munkák (pl.: szelektív hulladékgyűjtés, madáretetés télen).

A munka személyiségfejlesztő hatása

- A gyermektől fegyelmet, kötelezettségvállalást, és annak teljesítését igényli. Látja, átéli munkája eredményét, hatását.
- A munka elvégzéséhez megfelelő ismeretekre, készségekre van szükség.
- Építünk a gyermek tevékenységi vágyára, utánzási kedvére, önállósági törekvéseire.

A fejlődés várható hatása, sikerkritériumok

- pozitív hozzáállás a munkához, szívesen vegyenek részt benne
- saját személyükkel kapcsolatos teendőiket önállóan végezzék el
- szívesen teljesítsenek megbízások alapján feladatokat
- vegyenek részt különböző tevékenységekhez szükséges eszközök készítésében

9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap során különböző formákban valósul meg.

Célunk:

A komplexitás érvényesítése a nevelés-oktatás folyamatában. A gyermeki kíváncsiság, aktivitás ébrentartása és kielégítése, a kreativitás elősegítése, a kompetencia fejlesztése, attitűdök erősítése, képességek kibontakoztatása. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodapedagógus/gyógyypedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermeki személyiség kibontakoztatását.

A tanulás formái az óvodában:

- Utánzásos minta- és modellkövetés magatartás- és viselkedéstanulás, szokások kialakítása
- Spontán játékos tapasztalatszerzés
- Cselekvéses tanulás
- Gyógyypedagógus, óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés

10. Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

A gyógyypedagógiai óvodában a gyermekek életkori sajátosságainak és fogyatékosságának figyelembe vételével valósul meg a matematika elemi szintű tanulása.

Formái:

- gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok,

- óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek,
- utánzás, modellkövetés,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- óvodapedagógus által irányított, megfigyelésre épülő
- tapasztalatszerzés,
- gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok,
- óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek.

Feladatai:

- mennyiség iránti kíváncsiság felkeltése, számlálás,
- sorba rendezés, válogatás, összehasonlítás, csoportosítás,
- alak, nagyságbeli, téri viszonyok felismerése,
- A tevékenységek végzése, a folyamatos cselekedtetéssel természetes környezetben matematikai tapasztalatok szerzése.

A játék és szabadidőben folyamatosan létrejöhetnek olyan szituációk, melyek alkalmasak, matematikai tartalmak közvetítésére. Ehhez az óvodapedagógusnak képesnek kell lennie az adódó lehetőségek felismerésére és kihasználására.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Olyan eszközök, és tevékenységek, helyzetek biztosítása, amik felkeltik a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építve szükséges megvalósítani.
- Változatosan alkalmazza a módszertani ismereteket, tartalmakat és eszközöket.

11. Egyéni fejlesztés

A gyermek speciális nevelési szükségletéhez, a képesség-struktúra egyenetlenségéhez igazodó, sérülésspecifikus fejlesztés.

Formája: egyéni

Célunk:

- hatásfokozó, erősítő, támogató, kiegyenlítő -- esetleg tehetséggondozó tevékenység a tanulási munkatevékenység illetve a közösségi élet nehézségeinek leküzdése érdekében;
- esetleges társuló sérülésekből adódó problémák kiküszöbölése;
- taktilis, kinezetikus, vizuális, auditív ingerléssel, a játékok, eszközök felhívó jellegét kihasználva növelni az együttműködő készséget, a kitartást, feladattartást, fejleszteni a modális, intermodális, szeriális észlelést;

- a figyelem, az emlékezet fejlesztése a nyelvi zavarok kiküszöbölése, a beszédszervek ügyesítése, a beszédindítás;
- a formaészlelés, alak-háttér differenciáló képesség, a látási - hallási diszkriminációs készség fejlesztése
- a finommotoros készség, a formakivitelező készség fejlesztése;
- a megfigyelőkészség fokozása,
- a kognitív funkciók közül a válogatás, csoportosítás, rendezés (nagyság, szín, forma szerint), analógiák, a rész-egész viszony észrevétele. Az analízáló- szintetizáló készség, a szerialitás fejlesztése.

Az egyes részterületek fejlesztését szolgáló gyakorlatok rendszerezése:

A mozgásfejlesztésre irányuló gyakorlatok:

- a testkép, testfogalom, testséma fejlesztése
- a vestibuláris rendszer fejlesztése; statikus illetve dinamikus - - egyensúlyt fejlesztő gyakorlatok (kitámasztás erősítése);
- a két testfél mozgásának összerendezése, pozitúra utánzás,
- téri tájékozódás fejlesztése;
- a mozgás- és beszéd (ritmus) összekapcsolása,
- bizalmerősítés.

A beszédindítást segítő gyakorlatok:

- a beszédre való figyelés fejlesztése
- a beszédszervek ügyesítése
- aktív szókincs bővítése
- a verbális és nonverbális jelzések megtanítása
- a grammatikai rendszer kiépítése
- a szerialitás gyakorlása, analógiák alkalmazása
- beszédmegértés segítése
- színek egyeztetése, megnevezése, osztályozás, válogatás,
- csoportosítás, fő fogalom alá rendezés, jelzők megismerttetése
- ritmikus sorok kialakítása.

A megismerő tevékenység fejlesztését szolgáló gyakorlatok:

- az érzékelést, észlelést fejlesztő gyakorlatok (modális, intermodális, szeriális észlelés fejlesztése),
- a figyelem, megfigyelőképesség fejlesztése,
- a figyelem tartósságának fokozása, a lényeges – lényegtelen dolgok megkülönböztetése, késleltetett figyelem kialakítása,
- az emlékezet fejlesztése, a felidézés segítése az azonosság - különbség felismerése, összehasonlítás

- a rész - egész viszony érzékeltetése
- hiány felismerése, változás észrevétele
- analízáló - szintetizáló készség fejlesztése
- fő fogalom alá rendelés
- analógiás gondolkodás fejlesztése
- a szerialitás fejlesztése.

A vizuomotoros koordináció fejlesztését szolgáló gyakorlatok:

- ujjak ügyesítése
- kézügyességet fejlesztő gyakorlatok
- fixációs gyakorlatok
- a szem - kéz koordináció fejlesztése
- a szenzomotoros koordináció fejlesztése
- az ábrázoló készség fejlesztése, helyes ceruzafogás, kellő nyomaték kialakítása, a rajzkészség fejlesztése
- a téri orientáció, alak - háttér differenciáló készség fejlesztése.

12. Kiegészítő és egyéb terápiák

Ezek a terápiák speciális képzettséget igényelnek, és az adott közösség igénye, lehetősége szabja meg az alkalmazást.

➤ **Logopédiai fejlesztés**

A gyermekek beszédállapotának felmérése után egyénre szabott beszédindító, artikulációfejlesztő foglalkozás a kommunikációs készségek javítására. A logopédiai fejlesztésre a logopédiai szűrés után kiválasztott gyermekek járnak. A logopédiai fejlesztés logopédiai fejlesztő szobában történik, speciális eszközökkel, logopédiai szakemberrel.

➤ **Mozgásfejlesztés alapozó terápiával**

Komplex, mozgásfejlesztésen alapuló (un. motoszenzoros típusú) idegrendszert fejlesztő terápia, mely során a gyermekeknél újraindítjuk az emberi fejlődéstani mozgássorozatot, mintegy még egyszer "belökve" az agy fejlődésbeli lehetőségét és a gyermeket a terápia során magasabb fokú mozgásügyességig juttatjuk el.

Ezzel a mozgásfejlesztési gyakorlatsorral hatunk az emberi agyban a beszéd működéséért (olvasás, írás) felelős területekre is. A terápia során a mozgásalapot kiegészítjük fejlesztő pedagógiai módszerekkel (idő, tér, emlékezet, hallás- és beszédészlelés-fejlesztés, stb.) ezzel tesszük teljessé.

➤ **Állatasszisztált terápia**

Az állatasszisztált terápiás program, olyan terápiás program, melynek során egy terápiás kutya jelenlétével, aktivitásával biztosítjuk, hogy a gyermek fizikai, érzelmi, szociális és kognitív funkciói javuljanak. A terápia során egy meghatározott szakmai protokoll alapján a gyermek, a terápiás csapat (gyógypedagógus, kutyavezető)

segítségével alakít ki kapcsolatot az állattal. A foglalkozások a csoportszobában történnek a gyermekek, a gyógypedagógus, a kutyavezető és a terápiás kutya szoros együttműködésével.

A terápiás foglalkozások célja

- örömszerzés,
- kedélyállapot és hangulat javulása,
- a kutyával történő irányított játékból pozitív érzések kialakulása

A terápiás foglalkozások feladata

- képességfejlesztés (motoros, kognitív) és orientációs képességek fejlesztése,
- szociális interakciók javítása, szociális integrálódás javítása,
- a kommunikatív képességek fejlesztése,
- önállóságra nevelés,
- fegyelem, kötelességtudat, felelősségérzet és kitartás kialakítása.

13. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A sajátos nevelési igényű gyermekek a fogyatékoság típusától és a sérülés mértékétől függően a gyógypedagógusok által irányított komplex terápia eredményeképpen érik el az iskolaérettséget. A gyermekcsoport iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait. Az iskolaérettséget az ő esetükben mindig a fogyatékoság típusának megfelelő szakértői bizottság szakvéleménye dönti el. A szakértői bizottság jogköre a gyermek további fejlődését biztosító iskolatípus kijelölése.

14. Óvoda-iskola átmenet

Az óvoda iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskola megismerje azt a szándékunkat, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők, kapcsolatteremtőkké váljanak és legyenek képesek, az iskolai tanulmányok megkezdésére. Fontosnak tartjuk, hogy az átmenetet minél zökkenőmentesebbé tegyük. Az óvodánk azt vállalja, hogy a kisgyermeket az iskolára alkalmassá teszi. Az óvodás gyermekeink ismereteit saját tapasztalatai, és emlékei alapján szerzi. Az óvodánknak a tanuláshoz szükséges alapkészségek alapjait kell lerakni, oly módon, hogy az óvodás óvodás maradhasson.

Ennek érdekében folyamatos, rendszeres, hagyományteremtő és megtartó kapcsolatra törekszünk az iskolával. A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.

Az iskolára alkalmassá tétel folyamatában az alábbiakat érvényesítjük:

- a feladat folyamat jellegű, a gyermek óvodába fogadásával veszi kezdetét
- A 3-7 éves életszakasz feladatainak megoldása az életkori és egyéni sajátosságokból kiindulva, a gyermekek ismeretében történik úgy, hogy előkészítik a következő életszakaszt.
- A gyermek adottságainak, képességeinek, készségeinek figyelembevételével kerül megtervezésre a gyermekek fejlesztési programja

- Az érés és a tanulás együtt alkotják a fejlődést.
- A célirányos fejlesztés a gyermek érési folyamatainak, sérülései, és pszichikus fejlődési jellemzőik figyelembe vételével történik.
- A fejlesztés során prioritást élvez a gyermek elemi szükségleteinek kielégítése, a játék feltételeinek biztosítása, és a mozgás elsődlegessége.

Feladatok:

- Az átmenet megkönnyítése érdekében az iskola alapidokumentumainak, az alapozó szakasz moduljainak, készség-képességfejlesztési feladatainak megismerése.
- A kompetencia alapú óvodai programcsomag gyakorlati programelemeinek alkalmazása az alapozó szakasz előkészítéséhez.
- Szakmai együttműködés kezdeményezése a gyógypedagógusokkal, tanítókkal a nevelés folyamatosságának biztosítása érdekében.
- Gyógypedagógusok, tanítók fogadása az óvoda személyiség-képességfejlesztő tevékenységének megismertetése érdekében.
- Hospitálás iskolai tanórákon.
- A gyermekek előkészítése az iskolai látogatásra
- Iskolalátogatás a gyermekcsoporttal
- Felelősségteljes, szakmailag kompetens döntéshozatal az egyes gyermek iskolai alkalmasságáról.
- Információs segítségnyújtás a szülőknek az iskolára való alkalmasságról Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek szükségesek: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.
- Testi fejlettség, mozgását, szükségleteinek kielégítését irányítani tudja
- Nyitott, érdeklődő, a tanuláshoz szükséges képességei nagyrészt kialakultak
- Beszéde megfelelő, kommunikál, gondolatait, érzéseit, kívánságait ki tudja fejezni
- Alapvető szabályokat be tud tartani, kapcsolatot tud teremteni felnőttekkel és társakkal

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében ezek a feltételek általában csak részben valósulnak meg, folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munkával.

15. Továbbhaladás

Az óvodai csoport gyermekei a szakértői bizottság beiskolázási kontrollvizsgálata és szakértői véleménye alapján kezdhetik meg tanulmányaikat a következő iskola típusok valamelyikében:

- tanulásban akadályozottak iskolai tagozatán első osztályban, vagy két tanév folyamatos első osztályban,
- értelmileg akadályozottak iskolai tagozatán első csoportban,
- autizmussal élők iskolai tagozatán első osztályban,
- a többségi általános iskola első osztályában,

- fejlesztő nevelés-oktatás keretében.

15.1. A továbbhaladás feltételei

Elvárások az óvodáskor végén:

A mozgás területén

- alakuljon ki a természetes mozgásigény,
- örömmel, szívesen mozogjanak,
- tudjanak mozgást utánozni,
- alkalmazkodjanak a foglalkozások rendjéhez,
- értsék az egyszerű verbális utasítást,
- az alapmozgásokban szerezzenek jártasságot,
- lépcsőn kapaszkodva, váltott lábbal közlekedjenek,
- biztosan mozogjanak tornaszeren, játszótéri játékokon,
- tudjanak rövid ideig figyelni a felnőttek és társaikra,
- elemi szabályokat ismerjenek, tartsanak be.

A beszéd területén

Általános követelményként nem lehet meghatározni, hiszen a gyermekek fejlődésbeli sajátosságai, jellemzői nagymértékben meghatározzák a fejlesztés menetét, eredményeit. Egy részük az óvodai évek végére megtanítható szavakban, egyszerű mondatokban beszélni.

Közlésük azonban a különféle artikulációs hibák miatt nehezen érthető. Vannak, akiknél később indul a beszédfejlődés, szavakban, szótöredékekben beszélnek.

Egy kis részük pedig ugyan eljut a beszédmegértés bizonyos szintjére, szituációhoz kötötten viszonylag jól érti a közléseket, kérdéseket, utasításokat, de szavakat még nem mond, csak hangokat hangoztat.

Játék területén

- ismerjék az alapvető játékokat,
- legyenek képesek rövid ideig adekvátan játszani,
- válasszanak maguknak eszközt, használat után tegyék helyre,
- tanulják meg elkérni a játékot, tudjanak várni,
- tudjanak egyszerű építményt konstruálni,
- a szerepjátékok elemei jelenjenek meg játékaikban,
- ismerjenek dalos játékokat, kapcsolódjanak be a körjátékokba,
- legyenek képesek rövid ideig együtt játszani,
- ismerjék a játszótéri játékokat, használják azokat rendeltetészerűen,
- ha kell, játékaikat kísérik beszéddel,
- a tanult játékokat próbálják továbbfejleszteni.

Vizuomotoros területen

- tudjon rövid ideig helyhez kötötten tevékenykedni,
- alakuljon ki kétujjas fogása,
- tudjon pontosan illeszteni,
- alakuljon ki a megközelítőleg helyes ceruzafogása,
- tartsa be a papírhátart,
- szívesen ábrázoljon,
- rajzában jelenjen meg a kezdeti emberalak ábrázolás,
- használja az ábrázolás-foglalkozáson megismert eszközöket,
- rajzában alakuljon ki a helyes nyomaték,
- tudjon egyszerű ábrát, ritmikus sort kirakni,
- munkájában balról-jobbra haladjon,
- alakuljon ki kezessége, testsémája.

Zenei területen

- ismerjék fel a tanult énekeket,
- szívesen vegyenek részt dalos játékokban,
- szívesen énekeljenek,
- tudjanak egyenletes lüktetéssel kíséni egyszerű dobbal,
- ismerjék a hangszereket.

16. A gyermekek fejlettségállapotának mérése –a pedagógiai munka dokumentációi

16.1. A gyermek fejlődési ütemének ellenőrzése

Olyan folyamatos nyomon követést alkalmazunk, amely a gyermekek fejlődéséhez jól igazodik, mivel a jól fejlődő és a kevésbé fejlődő jegyek együtt vannak jelen a személyiségben és a különböző képességek nem egyszerre és nem egyenletesen fejlődnek. Bárhonnan, bármilyen állapotról el lehet indulni, mindenki fejleszhető valamilyen mértékig. A mérés az óvodapedagógus tapasztalatai és jegyzetei alapján történik. Dokumentuma: A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció, melynek forrása: Porkolábné Dr. Balogh Katalin, Dr. Balázsne Szűcs Judit, Szaitzné Gregorics Anna – Komplex prevenciós óvodai programja.

Az óvodapedagógus és az egyéni fejlesztést végző pedagógus és/vagy gyógypedagógus a tanév elején (október) pedagógiai megfigyeléseit írásban rögzíti (fejlődési lap+pedagógiai jellemzés). Mindezek, és a gyermek gyógypedagógiai – pszichológiai – orvosi vizsgálati lelete alapján készíti el a gyermek egyéni terápia tervét, s tervezi a csoport munkáját.

Lehetséges mérések

- **P-A-C1:** középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek mérésére alkalmas. A tesztben megadott teljesítmény szintek, minden olyan gyermekre alkalmazhatók, akik a normál iskolai rendszerből

kiszorultak, de képezhetőek. A P-A-C1 felmérő rendszert megfelelőnek találtuk, de szükségét érezzük újszerű nevelési eljárások, fejlesztések, modern pedagógiai módszerek bevezetésének és alkalmazásának.

- **Strassmeier** fejlődési skála: életkori szempontból megfelel az óvodai csoportjainknak, de legfőképpen az értelmileg akadályozott gyermekeknek. Segítségével könnyebben meg tudjuk határozni a fejlődés irányvonalát, optikailag, grafikusan jól látható a gyógypedagógiai fejlesztő munkánk eredménye, így magunk is kapunk visszacsatolást a fejlesztőmunka hatásáról. A különböző fejlődési pályák elemzése lehetővé teszi, hogy megismerjük az értelmileg akadályozott óvodások fejlődési sajátosságait. A szülők számára is demonstrálni tudjuk gyermekük fejlettségi fokát.

16.2. A pedagógiai munka dokumentációi

- Óvodai nevelési alaprogram
- Szakértői vélemény, amely tartalmazza a sajátos nevelési igény meglétét és az egyéni fejlesztési területeket.
- Beírási napló
- Éves foglalkozási terv
- Egyéni fejlesztési terv
- P-A-C1 felmérő lapok
- Egyéni fejlesztési naplók (gyermekenként)
- Óvodai törzskönyv
- Óvodai felvételi előjegyzési napló

17. Az óvoda hagyományos ünnepei

Hagyományok kialakítása

A hagyományok minden közösség életében nagy jelentőségűek. A készülődés, az ünnepi hangulat, majd a rá való emlékezés, fényképek, filmek nézése sok közös élmény forrása lehet. Erősíti az összetartozást, segíti az egymásra figyelmet, az egymásnak segítést. Fokozza önmaguk megismerését, önbizalmukat. A hagyományok egy-egy közösség sajátjai, csak rájuk jellemző apró mozzanatokkal, intimitásokkal bírnak. Hagyomány lehet pl. a csoport életéhez kapcsolódva az alvás előtti rövid mese, a reggeli közös éneklés, névsorolvasás, a közösen megünnepelt születésnapok, névnapok, a kirándulások. Az ünnepek is a hagyományépítést szolgálják, melyeket az óvodai csoportok együtt ünnepelnek meg.

A legjelentősebbek:

- Mikulás ünnepség, ahol az óvodapedagógusok bábelőadással készülnek a gyermekeknek.
- Karácsonyi ünnepség, ahol az óvodások a többi intézményegységek gyermekeivel közösen vesznek részt.
- Farsang, amin a gyermekek, a szülők és a pedagógusok által készített jelmezben felvonulnak, majd közös tánccal, megvendégléssel zárul az ünnepség.

- Húsvéti ünnepség, ahol a gyermekek locsolkodnak és az óvodai udvaron játékos tojáskeresésen vesznek részt.
- Anyák napja alkalmából az óvodapedagógus irányításával az édesanyáknak ajándékot, gyermekmunkát készítenek a gyermekek.
- Gyermeknapon játékos, kézműves foglalkozásokat szervezünk, énekes - játékkal, gyermektáncossal színesítjük a napot.
- Év végi tanévzáró rendezvény, ahol a középsős csoportos gyermekek elbúcsúztatják a ballagó óvodásokat, majd közös megvendégléssel zárul a nap.

18. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Célunk a szociálisan hátrányos helyzetben lévő gyermek felzárkóztatása, differenciált fejlesztése.

Feladat

- Korszerű óvodapedagógiai módszerek, differenciált foglalkozások, tevékenységközpontú pedagógiák alkalmazása.
- Az intézményes nevelésbe illesztés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés elősegítése.
- Az egészséges életmód szokásainak (táplálkozás, tisztálkodás), és viselkedéskultúrájának alakítása, az egészségtudat kialakítása.
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése (játékok, ruhák, könyvek gyűjtése, adományozása, kirándulások szervezése, rendezvények látogatása).

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységformák

- Családlátogatás
- Szülői konzultáció biztosítása az óvónővel, a gyógypedagógussal, gyermekvédelmi – felelőssel
- Szülőknek tartott óvodai előadások
- Anyagi gondokkal küzdő családok felvilágosítása az igényelhető támogatásokról
- Tárgyi- szociális- vagy anyagi juttatás
- Pályázatok figyelése
- Térítési díjkedvezmény, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, óvodáztatási támogatások kezdeményeztetése

19. A gyermek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Kiemelt feladatunknak tekintjük az esélyegyenlőséggel, ezen belül pedig a célcsoportjainkkal kapcsolatos társadalmi szemléletformálást. Óvodánk, kizárólag sajátos nevelési igényű gyermekekkel foglalkozik, ezért mindenki számára kiemelt feladat az esélyegyenlőség biztosítása.

Célunk: az egyenlő bánásmód érvényesítése, esélyteremtés, olyan programok kidolgozása, amelyek elősegítik a hátrányok leküzdését, kompenzálását.

Kiemelt cél az esélyegyenlőség előmozdítása.

- diszkriminációmentesség,
- szegregációmentesség,
- nevelési és társadalmi integráció támogatása, lehetőség megteremtése.

Várható eredmények:

- Hatékonyabb együttműködés a szülőkkel és a családvédelmi szervekkel.
- A projekt megvalósításának keretében a gyermekek életminőségének javítása.
- Családokkal való kapcsolattartás megszilárdulása.
- Szemléletformálás a családok életében.
- Társadalmi szemléletformálás, másság elfogadása.

Az óvodai nevelés gondoskodik:

- a gyermeki szükséglet kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
- a testi, szociális és értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételekről,
- szociális helyzetből eredő hátrányok ellensúlyozásáról,
- a gyermekek veszélyeztettségének megelőzéséről, megszüntetéséről,
- differenciálásról a gyermek képességeinek figyelembe vételével, megfelelő szakemberek biztosításával (szurdopedagógus, konduktor, logopédus, gyógypedagógus),
- a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók szociális helyzetéből eredő hátrányok ellensúlyozásáról

20. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

A nemzeti köznevelési törvény előírja a nevelési intézmény feladatai között a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos ellátását:

- a gyermekek fejlődését veszélyeztető okok feltárását
- a káros hatások megelőzését és ellensúlyozását

A szülőnek biztosítani kell a rendszeres óvodába járást. Ennek elmulasztását jelezni kell. Ha valamelyik gyermek éhezik vagy nem megfelelő ruházatban jár óvodába, ebben az esetben is intézkedni kell.

A gyermekvédelmi törvény alapján óvodánk közreműködik a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatok ellátásában. Az intézményünk gyermekvédelmi felelősének kapcsolattartási kötelezettsége van a gyermekjóléti szolgálattal, valamint indokolt esetben a gyermekvédelemmel foglalkozó hatóságokkal.

Óvodánk előtt álló legfontosabb feladat az, hogy megfelelően megismerjük az óvodások családi hátterét, szociokulturális, szükség esetén anyagi helyzetét.

Az óvodapedagógus gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatai

- elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését,

- a problémákat, a hátrányos helyzetet okozta tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges szakember segítségét kérni,
- rendszeres óvodlátogatást figyelemmel kíséreni,
- rendszeres családlátogatások végzése,
- a családok szociális és anyagi helyzetének figyelembevételével, a különböző támogatásokhoz való hozzájutást, javaslatával elősegíteni,
- az óvodavezető és a gyermekvédelmi felelős együttműködik a Gyermekjóléti Szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó, feladatot ellátó más személyekkel, intézménnyel és hatóságokkal,
- a Gyermekjóléti Szolgálati eszmegbeszéléseken való részvétel,
- fontos feladata, hogy segítse és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását,
- ha a gyermek veszélyeztetettségének megakadályozása érdekében tett óvodai intézkedési lehetőségek kimerültek, felvenni a kapcsolatot az illetékes szervekkel,
- intézkedést kér azoktól a szakemberektől (gyermekjóléti szolgálat, védőnő, orvos, jegyző), akik illetékesek a gyermek problémáinak megoldásában. Tanév elején a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek adatainak összegyűjtése, nyilvántartásba vétele, jelzés az intézmény gyermekvédelmi felelőse felé,
- szülők tájékoztatása a gyermekekkel kapcsolatos ügyek intézéséről,
- az igazolatlanul hiányzó tanulók jelzése az illetékes önkormányzatoknál, további intézkedések az illetékes jegyzők és a Kormányhivatal felé,
- rendszeres tájékozódás a problémás családok helyzetéről,
- szükség esetén családlátogatások szervezése, környezettanulmányok készítése,
- kapcsolattartás a gyermek és ifjúságvédelmi munkával foglalkozó intézményekkel,
- jogszabály változások figyelemmel kísérése,
- gyermek és ifjúságvédelmi fogadóóra szülők számára, előre meghirdetett időpontokban,
- az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését.

Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés alapja a gyermek iránt érzett közös felelősség. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Az intézmény szokásos kapcsolattartásán kívül azonnal felveszi a kapcsolatot, ha:

- a gyermek veszélyeztetettségét tapasztalja,
- a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megoldani,

- esetmegbeszélésre tart igényt,
- a szolgálat beavatkozását szükségesnek ítéli.

Az intézményi faliújságon ki kell függeszteni a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét, telefonszámát. A nevelési évet nyitó szülői értekezleten az óvodapedagógus tájékoztatja a szülőket az óvodai intézmény gyermekvédelmi feladatairól.

A kapcsolattartás formái:

- Szülői értekezletek (október, május)
- Fogadó óra (november, április)
- Nyílt nap (május)
- Egyéni beszélgetések
- Kölcsönös támogatás
- Koordinált pedagógiai tevékenység

Ennek feltétele a kölcsönös bizalom, őszinteség, korrekt magatartás. Óvodánkban a kis létszámra való tekintettel az etnikai és kisebbségi kultúrából adódó esetleges problémákat helyi körülmények között tudjuk kezelni.

21. Az óvoda kapcsolatrendszere

21.1. A család és óvoda kapcsolata

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvoda pedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. A családdal való együttműködés az alapja a gyermek iránt érzett közös felelősségnek. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

A kapcsolattartás formái

- Nyílt hét az új gyermekeknek
- Szülői értekezletek (szeptember, május)
- Szülői munkaközösség évenkénti újra szerveződése igény szerint
- Fogadóórák - igény szerinti rendszerességgel: csoportonként 2-3 alkalommal
- Nyílt nap (május)
- Egyéni beszélgetések, rendszeres konzultáció a gyermek fejlődéséről
- Hagyományőrző ünnepeink: Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap, Ballagás-
évváró
- Az óvodai fali újságokon információk biztosítása

- Óvodai tájékoztató anyagok rendszeres eljuttatása a szülőkhöz: személyesen, elektronikus vagy postai úton
- Papírgyűjtés a környezetünkért - ősszel és tavasszal

21.2. A pedagógiai program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok

Az óvoda nevelési programjában foglaltak megvalósulását segítő tevékenységek, programok szervezése, lebonyolítása, különös tekintettel rendezvényekre, foglalkozásokra. Óvodánkba kerülő gyermekeink nagy része hátrányos helyzetű, rossz szociális környezetben él, ehhez társul még az otthoni negatív hatású érzelmi légkör. A foglalkozásokon kívüli programokkal, olyan új élményekkel gazdagodnak, amelyeket a szülők nem tudnak biztosítani.

Az óvoda nevelési programjában foglaltak megvalósulását segítő tevékenységek:

- Programok szervezése, lebonyolítása
- Ünnepek, ünnepélyek

A több intézmény egységet felölelő intézmény előnye, hogy sok lehetőséget és tág teret biztosít a szocializációban való fejlődésre, az óvodáskor kezdetétől az iskola befejezéséig, hiszen sok közös ünnepségen és rendezvényen találkoznak egymással intézményünk gyermekei és tanulói, valamint megkönnyítik az óvoda-iskola közötti átmenetet. A hagyományok minden közösség életében nagy jelentőségűek. Erősíti az összetartozást, segíti egymás figyelését, fokozza az önismeretet és az önbizalmat.

Legszorosabb kapcsolatot saját intézményünk tanulásban és értelmileg akadályozott általános iskolai tagozatával, valamint az autizmussal élők általános iskolájával tartjuk. Gyermekeink többsége már a korai fejlesztést is ebben az intézményben kapja meg. Az általános iskola befejezése után lehetőség van az intézmény Szakiskolai és Készségfejlesztő Iskolai tagozatán tovább tanulni.

Kapcsolattartási formák:

A korai fejlesztésben részesülő gyermekek óvodába való látogatása.

Az óvoda-iskola átmenetet megkönnyítő programok:

- Iskolai előadások látogatása nagycsoportos óvodásokkal
- Iskolások előadása az óvodában
- Ajándékkészítés az iskolásoknak
- Iskolalátogatás a nagycsoportosokkal

Közös ünnepségek, rendezvények:

- „Tök-jó” napok
- Karácsony
- Húsvét
- Közös bábműsor
- Anyák napja

Az iskolai könyvtár - óvoda kapcsolata:

- Nagycsoportos óvodásokkal könyvtárlátogatás
- Könyvtár kiállításokon való részvétel
- Meséskönyvek, szakkönyvek, CD-k, fejlesztő eszközök kölcsönzése

Az iskolai pályázatíró team - óvoda kapcsolata:

Óvodai pályázatok letöltése elkészítése az óvodai élet minőségi javítása érdekében.

21.3. A nevelési-oktatási intézmények közötti kapcsolatok

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Óvodába lépés előtti kapcsolatok:

- Pedagógiai szakszolgálat: korai fejlesztés, fejlesztő felkészítés
- Egészségügyi: lakóhely szerinti illetékes védőnői hálózat

Óvodai élet során:

- Pedagógiai Szakszolgálat: konduktor, logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógytestnevelő, augmentatív kommunikációban jártas szakember,
- Gyermekjóléti szolgálatok: iskolai gyermekvédelmi felelős, lakóhely szerinti illetékes gyermekjóléti szolgálatok, gyámhivatalok, családsegítő központok
- Gyermekotthonok, családi házak: Harmat utcai és Kishíd utcai családi ház
- Egészségügyi: iskolaorvos, ápolónők, iskolai védőnő (segítségükkel és közreműködésükkel a lakóhely szerinti illetékes gyermekorvosok, védőnők, szakorvosok)

Óvodai élet után: intézményünk általános iskolai tagozatai a város többségi általános iskolái

22. A nevelő-oktató munkát segítő eszközök részletes jegyzéke

Óvodai csoport

- diavetítő, diafilmek
- televízió
- videolejátszó, videó filmek
- kazettás magnó, kazetták
- CD-lejátszó, CD-k
- projektor
- számítógép

Zenei nevelés

- különböző hangszerek (dob, csörgő, xilofon, kasztanyetta, furulya)
- hangkazetta óvodás dalokkal
- CD-k

Mozgásfejlesztés

- mozgásfejlesztő speciális eszközök: Wesco elemek
- egyensúlyfejlesztő eszközök – billenőtálca – egyensúlytálca
- hinta
- kötél
- testhenger
- labdák (nyeles, óriás, szivacs, tüsi)
- zsámolyok
- kéz- és lábnyomok
- bóják, karikák

Játékra nevelés

- babaszoba
- babakonyha
- játékpolicok
- orvosi táska
- telefon
- kisautók
- dömperek
- mesekönyvek, leporellók
- babák
- plüss állatok
- homok + homokozó játékok

Minden egyéb eszköz, amivel a gyermekek szívesen játszanak, tevékenykednek.

Anyanyelv és környezetismeret

- bábszínház
- bábok
- fa fűzők
- fa puzzlek
- faliképek
- képes kirakók

- klipp-klapp könyvek
- testséma könyvek fiú, lány
- évszaktablók
- minimat készlet
- tükör 30x20
- TV
- videó +videokazetta – állatokról – évszakokról – családról – mesék
- diafilmek
- anyanyelvi applikációs készlet
- emberek világa, állatok világa
- növények világa, közlekedés
- logiko primo keret
- logiko primo kártyák
- lateralitást fejlesztő eszközök

Vizumotoros fejlesztés

- vastag és vékony ecset
- nagygombú vízfesték
- flakonos temperák
- gyurma
- agyag
- színes papír
- írólap
- ragasztó
- papírragasztó
- tükör 30x20
- vizesedény
- rajzlap
- csomagoló papír
- dekorkarton
- olló
- fonalak
- termények (bab, búza, mák, rizs)
- só-liszt gyurma

- vatta
- természetben található anyagok
- Minden egyéb eszköz, amit fel lehet használni és a gyermekek örömeiket lelik bennük.

Habilitációt, rehabilitációt segítő fejlesztő eszközök

- Ajak- és nyelvgyakorlatok fejlesztését szolgáló eszközök
- A helyes beszédlevegés kialakítására alkalmas eszközök
- Akusztikus ingereket keltő, hallási figyelmet fejlesztő eszközök
- Szókincsbővítésre alkalmas eszközök
- Finommotorikát fejlesztő eszközök
- Alak-háttér konstanciát kialakító eszközök
- Vizuomotoros koordinációt fejlesztő eszközök
- Forma, kiterjedés, színek egyeztetésére, megismertetésére alkalmas eszközök
- Helyes szokásrendszert megalapozó speciális demonstrációs eszközök
- Finommotorikus képességeket fejlesztő speciális eszközök
- Akusztikus észlelést segítő és figyelemfejlesztési eszközök
- Nagymozgások koordinációját segítő speciális eszközök
- Egyensúlyérzéklet fejlesztő eszközök
- Mozgáskoordináció fejlesztésére alkalmas speciális eszközök
- Kommunikációs helyzetgyakorlatokat bemutató audiovizuális eszközök
- Tájékozódó képességet fejlesztő eszközök
- Analizáló és szintetizáló-képességet fejlesztő speciális eszközök
- Problémamegoldó gondolkodást fejlesztő speciális tanulói munkaeszközök
- A testi-lelki higiéniai szokásrendszer fejlesztését szolgáló demonstrációs eszközkészlet
- A környezettudatos magatartást kialakító tanári és tanulói speciális demonstrációs készlet

Losontzi István EGYMI, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium
2700 Cegléd, Buzogány u. 23.
Tel.: 06-53/310-141 06-30/584-5049
e-mail: losontzi@losontzi.hu

3. számú melléklet Fejlesztő nevelés oktatás Rehabilitációs Fejlesztő Programja

Küldetésnyilatkozat

Mottónk: „...önmagában véve senki sem szép vagy rút, jó vagy rossz, jelentős vagy tompa szellem, hiszen az ember értéke mindig attól függ, hisznek vagy kételkednek benne”

(Robert Musil)

Bevezetés

A Losontzi István Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium 2011. óta látja el a súlyos-halmazott fogyatékossgal élő tanulók fejlesztő nevelését-oktatását. Iskolánk a súlyos és halmazottan sérült emberek pedagógiájaként kihívásként és egyben megtisztelő feladatként értékeli, hogy olyan gyermekeket is bevonjon az iskoláztatásba, akik alapvető életszükségleteik kielégítésében jelentős megsegítést igényelnek.

Célunk, hogy a súlyos és halmazott fogyatékossgal élő tanulóink a fejlesztő nevelés-oktatás során olyan megsegítésben részesüljenek, melyek szükségleteiknek és fogyatékossgaik struktúrájának megfelelő.

Feladatunk a megfelelő tartalmak közvetítése megfelelő módszerekkel, s ezáltal a lehetőségek szerinti minél nagyobb önállóság elérése és a társadalomba történő beilleszkedés elősegítése.

1. Pedagógiai alapelveink

- a gyermekek életminőségének javítása, jó testi és lelki közérzet megteremtése
- gyermek-, személy-, család- és szakmaközpontúság
- biztonságos nevelési légkör, szeretetteljes attitűd
- feltétel nélküli elfogadás és empátia
- egyéni, individualizált bánásmód, komplex fejlesztés és differenciálás
- a tevékenységek kis lépésre történő lebontása és komplexitása
- a „minden mindennel összefügg” elve
- kommunikációs akadálymentesítés, lehetőség biztosítása az önkifejezésre és interakcióra
- kooperáció
- normalizáció
- participáció
- a legközelebbi fejlődési zóna elve és az ahhoz történő eljutás elősegítése
- következetesség, folyamatosság, rendszeresség, tudatosság és komplexitás elve
- a segítség elve: ott ahol kell és pontosan annyit, amennyi kell

2. Fejlesztő nevelés-oktatás

A súlyos és halmazott fogyatékossg az egész élet során fennálló állapot, amelyre jellemző, hogy a testi struktúrák károsodása következtében az alapvető humán funkciók – mint a kommunikáció, a mozgás, a

megismerő funkciók, az érzékelés-észlelés és az önkiszolgálás – minimálisan két területén súlyos vagy legsúlyosabb mértékű funkciózavar tapasztalható.

A fejlesztő nevelés oktatás az alábbiak szerint valósul meg:

- meghatározott intézményekben
- a fejlesztő nevelés-oktatás a tanév rendjéhez igazodik
- alapdokumentuma: A súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő nevelésének, oktatásának irányelve
- a fejlesztő foglalkozások száma nem lehet kevesebb heti húsz óránál. „Indokolt esetben a szülő kérésére, ha a gyermek állapota szükségessé vagy lehetővé teszi, ennél több vagy kevesebb óraszám is megállapítható.” (Nkt. 2011. évi CXCV. 15. § (3))
- a rehabilitációs pedagógiai program alapján egyéni fejlesztési tervek készülnek, melyek megalapozzák a gyermek nevelésének, oktatásának személyre szabott tervezését és meghatározzák a nevelés, oktatás és fejlesztés súlypontját.

2.1. Fejlesztő nevelés-oktatás céljai

Általánosan megfogalmazott célok:

- súlyos és halmozott fogyatékossgal élő tanulóink köznevelésben való részvételének biztosítása,
- tanulóink részesüljenek szükségleteiknek és fogyatékossg struktúrájuknak megfelelő nevelésben, oktatásban és egyéni fejlesztésben
- a fejlesztés hatására tanulóink kapják meg a számukra legmegfelelőbb nevelést és gondozást, amelynek hatására jelentősen javuljon életminőségük,
- segítsük a lehetőség szerinti legnagyobb önállóság elérését és a társadalomba történő mind teljesebb beilleszkedést
- a családok tehermentesítése, szakmai megsegítése

Pedagógiai célok:

- a tanulók minél magasabb szintű egyéni képességeiknek és készségeiknek kibontakoztatása, fejlesztése specifikus módszerekkel alkalmazásával
- a tanulók ADL funkcióinak, képességeiknek és készségeiknek kialakítása és fejlesztése a minél magasabb fokú önállóság kialakítása céljából
- a tanulók beilleszkedésének elősegítése a családi, illetve az intézeti életbe, élettérbe
- a tanulók felnőtt életre való felkészítése

A fentebb megfogalmazott célok elérése érdekében alkalmazott speciális módszerek és terápiák mindig az individualizációs képességekhez, szükségletekhez, a nyelvi képesség szintjéhez és az adott szituációhoz igazodva kerülnek kiválasztásra.

2. 2. Fejlesztő nevelés-oktatás feladatai

Általánosan megfogalmazott feladataink:

- Megfelelő környezet biztosítása, amely elősegíti a gyermek testi, érzelmi és szociális képességeinek kibontakoztatását.
- A fogyatékoság struktúrájának figyelembevételével a megfelelő gondozás, nevelés, egyéni fejlesztés biztosítása.
- Fejlesztő gondozás, mindennapos tevékenységre nevelés, önkiszolgálás fejlesztése
- Érzékelés, észlelés szenzomotoros funkciók fejlesztése.
- Testi és lelki fejlődés biztosítása, mozgásnevelés, motoros funkciók fejlesztése. Önmegtapasztalás segítése.
- Kommunikáció és interakció fejlesztése, a kommunikációs igény felkeltése és megerősítése.
- Alternatív és augmentatív kommunikációs lehetőségek felkínálása, alkalmazása.
- Esztétikai, érzelmi élményszerzés biztosítása

Konkrét pedagógiai feladatink:

- A tanulók egyéni képességeinek és készségeinek feltárása diagnosztikus módszerekkel (folyamatdiagnosztika, Strassmeier, TARC)
- Személyre szabott és folyamatosan felülvizsgált egyéni fejlesztési tervek készítése
- Az egyéni fejlesztési tervek alapján a sérült funkciók fejlesztése
- Társadalmi integráció elősegítése
- Biztonságos, nyugodt légkör teremtése, a fejlesztéshez biztonságérzet kialakítása
- Önismeret fejlesztése, önállóság fejlesztése
- Adaptációs készségek és viselkedésformák kialakítása
- Elsajátított ismeretek, készségek szintentartása és bővítése
- Verbális és nonverbális kommunikáció feltételeinek kialakítása, kommunikációs képességek és készségek fejlesztése
- Kognitív funkciók fejlesztése perцепciós lehetőségekbe, valamint cselekvésbe ágyazottan
- Nagymozgás és finommotoros mozgások fejlesztése
- Fejlesztő ápolás-gondozás, ADL- tevékenységekre nevelés

2. 3. Fejlesztő nevelés-oktatás formái

- csoportos foglalkozás: a fejlesztő nevelés-oktatás maximum 6 fős csoportokban, intézményi rehabilitációs pedagógiai program alapján egyéni fejlesztési tervekkel szerveződik.
- egyéni fejlesztő foglalkozás: a tanuló egyéni fejlesztése az egyéni fejlesztési tervben ütemezett órarend szerint történik, amelytől a pedagógus eltérhet a gyermek aktuális állapotától függően.

2. 4. Pedagógiai szakaszok

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók sajátos nevelési és terápiás szükségleteiből, igényeiből adódóan nem lehet a nevelést és oktatást sem a tananyag struktúrája, sem tér- és időbeli elrendezése szempontjából egységesen kialakított szerkezetbe rendezni. A differenciált tervezőmunka ezért a nevelés-oktatás fontos elemét képezi. A pedagógiai munka szakaszolása a gyógypedagógiai tevékenység tartalmi kínálatának életkori sajátosságokhoz alkalmazkodó strukturálását, valamint koncentrikus bővítését jelenti, mindenkor szem előtt tartva a tanuló adottságait, képességeit, érdeklődését.

A tanulók továbbhaladása a következő elvek alapján történik:

- a tanulókkal foglalkozó gyógypedagógus minden tanév végén értékelést készít a gyermek egyéni fejlődéséről
- a tanulók számára nincs minimum követelmény, mindig önmagukhoz képest értékelik a fejlődésüket
- a tanuló fejlődését szövegesen értékelik, mely értékelés tartalmazza az egyes fejlesztési területen elért eredményeket, a felmerülő nehézségeket, és az egyénre szabott fejlesztési tervhez szükséges javaslatokat.
- az értékelést a fejlesztő nevelés-oktatás adott csoportjában dolgozó gyógypedagógus egyéni „Értékelési lap” kitöltésével végzi, mely tartalmazza: a gyermek tanévi fejlődésének értékelését, állapotát a tanév végén.
- Az „Értékelési Lap” tartalma: beilleszkedés, magatartás, társakkal és felnőttekkel való kapcsolat, a csoportos és egyéni foglalkozás tapasztalatai, jutalmazásra adott reakciók, beszédértés, beszédutánczó készség, beszédkészletési szint, beszéd és kommunikáció, finommotorika: általános tájékozottsága, megismerő tevékenység, szobatisztaság, étkezés, öltözködés, mozgás, mozgásos rendellenességek, esetleges sztereotípiák, a fejlesztés tartalmi elemei.

2. 5. Tanulói jogviszony

Ha a sajátos nevelési igényű gyermek súlyos és halmozott fogyatékossgal él, attól az évtől kezdve, amelyben az ötödik életévét betölti, fejlesztő nevelésben, fejlesztő nevelés-oktatásban vesz részt. A fejlesztő nevelést, fejlesztő nevelés-oktatást az intézmény látja el egyéni vagy csoportos formában, a megyei pedagógiai szakszolgálat szakértői véleményében megfogalmazott javaslatok alapján:

- ✓ saját intézményünkben külön erre a célra létrehozott csoportban,
- ✓ otthoni ellátás keretében,
- ✓ abban az intézményben, amely a gyermek ápolását, gondozását ellátja.

A súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermek annak a tanítási évnél az első napjától, amelyben a hatodik életévét betölti, fejlesztő nevelés-oktatás keretében teljesíti a tankötelezettségét. A fejlesztő nevelés - oktatásban a tanuló annak a tanítási évnél az utolsó napjáig köteles részt venni, amelyben betölti a tizenhatodik életévét és annak a tanítási évnél az utolsó napjáig vehet részt, amelyben betölti a huszonharmadik életévét.

Ha a tanuló – a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint – iskolába járással nem tud részt venni a fejlesztő nevelés-oktatásban, a tankötelezettségét a fejlesztő nevelés-oktatást nyújtó iskola által szervezett egyéni fejlesztés keretében teljesíti. Az egyéni fejlesztés megszervezhető - otthoni ellátás keretében, - abban az intézményben, amely a gyermek ápolását, gondozását ellátja.

A fejlesztő iskolai oktatásban azok a súlyosan, halmozottan fogyatékos tanulók részesülhetnek, akiket a szakértői bizottságok erre a képzési formára javasolnak.

A tanulói jogviszony megszűnése:

- szakértői bizottság véleménye alapján
- a köznevelési törvényben meghatározott tankötelezettségi korhatár elérésével válik indokolttá.

2. 6. Tanulói létszám

A fejlesztő nevelés-oktatás iskolai csoportjainak kialakítása során az adott csoport tanulói létszáma minimum 5, maximum 7 fő.

2.7. Az intézményes ellátás magában foglalja:

- az orvosi ellátást,
- a gyógypedagógiai óvodák munkáját,
- az alapfokú nevelési-oktatási intézmény fejlesztő nevelő-oktató munkáját (intézményünk gyógypedagógusai/a csoportok osztályfőnökei segítségével)
- az otthoni ellátás keretében végzett egyéni fejlesztést (intézményünk gyógypedagógusai segítségével)
- és a gyermek/fiatal ápolását-gondozást ellátó intézményben végzett egyéni fejlesztést (ápoló-gondozó otthonokban végzett egyéni fejlesztések intézményünk gyógypedagógusai segítségével).

3. Rehabilitációs Pedagógiai Program

A rehabilitációs pedagógiai program a tanköteles korú, súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek iskolai keretek között történő fejlesztésének alapidokumentuma. Alapja elsősorban a Súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztésének irányelve, amely figyelembe veszi a nemzeti köznevelésről, a NAT és a Sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának irányelve vonatkozó részeit is.

A rehabilitációs pedagógiai program tervezésekor tekintettel kell lenni – a törvényi előírásokon kívül - az ellátottak körének adottságaira és szükségleteire.

3. 1. A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók tanulási sajátosságai

3. 1. 1. Kötődés a tárgyakhoz és a jelenhez

A tanuló figyelmét és érdeklődését elsősorban azok a tárgyak és jelenségek kötik le, amelyek térben és időben közel vannak hozzá, tartalmilag pedig „testközeliek”, azaz leginkább közvetlenül az ő személyére vonatkoznak. Elsődleges feladat a világ tárgyainak, jelenségeinek és személyeinek „elérhető” közelségbe helyezése, a

különböző tevékenységeknek a fogyatékos tanuló számára értelmessé, jelentőségteljessé tétele a tevékenység végrehajtásához elengedhetetlen motivációs szint megteremtése érdekében.

3. 1. 2. Cselekvéses tanulás és komplex (totális) kommunikációs beágyazottság

Minden élethelyzetben és minden tevékenység során biztosítani kell az aktív nagymozgásos vagy finommotoros részvétel lehetőségét, hogy megvalósulhasson a szemléletes-cselekvéses tanulás „megfigyelés-próba-szerencse-utánzás” útján. A tanulási szituációt és tartalmakat több oldalról megerősítő, szemléltető – nem verbális, metakommunikációs és verbális – jelzésekkel kell kiegészíteni. A tevékenységek rögzítése és emlékezetbe idézése hatékonyabb, gyorsabb, ha az adott helyzetet és tartalmat – a tanuló számára a tevékenységet érthetőbbé, megragadhatóbbá, felfoghatóbbá tevő – komplex kommunikációs stratégiákkal erősítik meg. Az egyénileg kialakított gesztus- vagy hangjelzésektől kezdve a különböző kép-, jel-, szimbólumrendszereken keresztül a verbális kommunikáció bármely formája használható.

3. 1. 3. Tevékenységtanulás kis lépésekben

A tevékenységeket kis lépésekre kell bontani, de ez nem jelenti az egyes mozzanatok izolált gyakoroltatását. A mindenkori tevékenységláncolatot (például öltözködés, főzés, terítés, étkezés stb.) teljes egészében tanítjuk, s a folyamatban egy-egy részletet aktuálisan célzottan gyakoroltatunk. Célunk a teljes folyamat bemutatása és megtapasztaltatása.

3. 1. 4. Tevékenységtanulás segítséggel – speciális irányítás és vezetés biztosítása a problémás tevékenységelem aktív végrehajtásához

A pedagógusnak csak és kizárólag annyi segítséget kell nyújtania, amennyi feltétlenül szükséges. Első a verbális segítségadás, szükség szerint nonverbális jelzésekkel – gesztusok stb. – kiegészítve. Ezt követi a bemutatás és az utánzásra ösztönzés. A komolyabb motoros vagy intellektuális képességzavarral küzdő tanulóknál a bemutatás utáni próbálkozás már kiegészül motoros segítségadással. A vezetett aktív tevékenységen belül a segítségnyújtás fokozatai a határozott mozgásvezetéstől az érintésen alapuló („emlékeztető” jellegű) mozgáskontrollig terjedhetnek. A személyes segítségadás mellett – szükség esetén – döntő jelentősége van a rehabilitációs segéd- és segítő eszközöknek, melyek kiválasztása személyre szabottan, a cselekvési kompetenciát és a tevékenység jellegét szem előtt tartva történik. A segítségnyújtás mértékét fokozatosan kell csökkenteni. A cél, hogy a tanuló a cselekvésláncolatot képes legyen néhány verbális vagy egyéb kommunikációs jelzésre végrehajtani.

3. 1. 5. A tanulási szándék gyengesége esetén a megfelelő tanulási motiváció kialakítása és fenntartása

Kiemelt jelentősége van a megfelelő tanulási motiváció kialakításának, melynek legfontosabb feltétele a jó kapcsolat és a tanuló alapos ismerete (erősségei, gyengeségei, hiányosságai, meglévő képességei). Ez megalapozza a reális célok kitűzését, amivel elkerülhető a túl alacsony elvárások tanulást lassító, illetve a túl magas követelmények frusztráló hatása.

A tanulási és cselekvési motiváció eredményes lehet, ha egy tevékenység sikeres elvégzését egy, a tanuló által kedvelt és várt tevékenység követi (például: aki ügyesen közreműködik a kézmosásban, máris mehet uzsonnázni). Ehhez társul a pedagógustól kapott pozitív, azonnali megerősítés.

3. 2. Alapelvek

A tanulók nevelése, oktatása során figyelembe kell vennünk a súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek pedagógiájának alapvető tételeit, melyek a következők:

- a tanulás és tanítás kezdeti lépéseinek a tanulók legalapvetőbb szintű megnyilvánulásainak értelmes közlésként való felfogása és értelmezése
- a tanuló és gyógypedagógus közötti kapcsolatfokozatos alakítása
- következetes együttműködés
- kommunikációs lehetőségek kipuhatolása, feltárása és kiaknázása
- hétköznapi cselekvésekre alapozottság
- a tanulás része és színtere az alapszükségleteik kielégítése is

A fejlesztő nevelés-oktatásunk működésénél érvényesülő alapelvek megegyeznek a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő oktatásának irányelvében foglalt nevelési és oktatási alapelvekkel, melyek a következők:

3. 2. 1. A kommunikáció és az interakció elve

A kölcsönös kommunikációs akadályozottság a súlyosan és halmozottan fogyatékos emberek egyik központi problémája. A fejlesztő tevékenységet áthatja a kommunikatív megközelítés. A nevelési folyamat kölcsönös párbeszédre alapuló interperszonális kapcsolatként épül fel. A kommunikáció és az interakció kiegészíti és erősíti egymást, csökkenti a pedagógus és a tanuló közti távolságot. A világ jelenségeit, tárgyait, személyeit, eseményeit intenzív testi kontaktuson keresztül kell a tanuló felé közvetíteni. Az emberi és dologi világ feltárulása, a tanulás, a fogalomalkotás kezdeti lépései és a gondolkodás elemi műveletei csak az érzékelésen-észlelésen keresztül, a testtel megragadott tárgyak, személyek és élethelyzetek közegeiben, a kommunikatív szituációkra építve lehetségesek.

A nevelés-oktatás – személyes kapcsolatként értelmezett – folyamatában a gyógypedagógusnak fel kell fedeznie a fogyatékos személy legegyszerűbb életműködéseiben, vegetatív megnyilvánulásaiban is a kommunikatív szándékot. Az interakció és a kommunikáció teszi lehetővé a szociális kapcsolatokat, a kommunikatív viszony emberhez méltó alakulását, hozzájárul a csoportban történő nevelés megvalósításához, és segít a tanuláshoz szükséges motiváció kialakulásában és fenntartásában.

3. 2. 2. A normalizáció és a participáció elve

A fejlesztő iskolai oktatásnak hozzá kell járulnia ahhoz, hogy a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók számára olyan életfeltételek és életmodellek váljanak hozzáférhetővé, melyek a lehető legjobban megközelítik az életkoruknak megfelelő és társadalmilag érvényes mintákat. Ezek:

- az emberi méltóság tiszteletben tartása;
- a napi, heti, éves ritmus, tapasztalatok az egyes életszakaszokról;
- a szexualitás világába történő belépés előkészítése, a felvilágosítás és a visszaélésekkel szembeni védekezés megismertetése útján.

Mindez a pedagógiai tevékenységgel szemben azt a követelményt támasztja, hogy segítse elő a képességekhez mért lehető legjobb szintű társadalmi beilleszkedést. Ehhez nemcsak a fogyatékos tanuló hiányzó képességeit kell pótolni, hanem életkörülményeit szükséges úgy alakítani, hogy abban képességeinek maximumát nyújtva teljes emberi életet élhessen, illetve részt vehessen a társadalom életében.

Ha a tanuló fejlődése során bebizonyosodik, hogy magasabb követelmények teljesítésére is képes, lépéseket szükséges tenni a fogyatékoság típusának megfelelő gyógypedagógiai intézményben történő tovább haladásra.

3. 2. 3. A komplexitás, a személyiségközpontúság, a szükségletorientáltság és a rehabilitáció elve

A súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulóknak speciális, átfogó, egymást kiegészítő fejlesztő, támogató, valamint gondozó eljárásokra, komplex pedagógiai szolgáltatásra van szükségük. Komplex formában valósul meg a hagyományos értelemben vett oktatás, fejlesztés, nevelés, terápia, az ápolás és a gondozás. A pedagógiai tevékenység a személyiséget komplexen – minden megmaradt és akadályozott funkciót, a tanuló egyedi szükségleteit egyidejűleg figyelembe véve – közelíti meg.

Egyénileg történik a képességek, szükségletek és igények felmérése, a fejlesztési folyamat megtervezése, megvalósítása és értékelése. A pedagógiai tevékenység kiindulási, vonatkoztatási, összehasonlítási és ellenőrzési pontját a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanuló személyisége jelenti.

A sokoldalú, komplex fejlesztés, nevelés és oktatás megvalósításának alapfeltétele a szakemberek magas szintű felkészültsége és a teammunka (a szükséges egészségügyi, gyógypedagógiai, pszichológiai és más tudományterületekről eredő ismeretek szintetizálása, integrálása érdekében).

A fejlesztés figyelembe veszi a súlyos és halmozottan fogyatékos tanuló élethelyzetét, a múltbeli tapasztalatokat, élményeket, a jelen állapotot és az érintettre váró jövőt: a múltat építve a jelenben a jövőre készít fel. Nem csupán az aktív fejlesztés és képzés számít nevelésnek, idesorolhatók a részvétel, az átélés, a befogadás, az élmény pedagógiai hatásai is.

3. 2. 4. A kooperáció és a tudatosság elve

A súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók a legtöbb tevékenységben külső segítségre szorulnak, a cselekvés hibátlan és/vagy teljes kivitelezéséhez szükségük van egy partnerre. A kooperáció – együttműködés – legjellemzőbb sajátossága, hogy a pedagógus és a tanuló közösen vesznek részt a tanítási-tanulási folyamat eseményeiben. Partnerek, akik egy közösen kitűzött cél érdekében, cselekvésük tervezését és kivitelezését egymástól függően és egymáshoz viszonyítva koordinálják.

A kooperáció elve vonatkozik a fogyatékos tanulókkal foglalkozó valamennyi személy (szülők, gyógypedagógusok, gyógypedagógiai asszisztensek, segítők, egyéb teamtagok stb.) folyamatos információ- és tapasztalatcseréjére, együttműködésére.

A mindennapos tevékenységek a fejlesztés alapját képező és az azt átfonó kommunikáció gyakorlása úgy eredményes, ha következetesek és egységesek az elvárások. Az egységes elvárások a tanulók számára könnyebben követhetők és biztonságérzetüket is növeli.

3. 2. 5. A differenciálás és az individualizáció elve

A súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek tapasztalati és aktivitási lehetőségeik szempontjából heterogén csoportot alkotnak, ezért a nevelés-oktatás folyamán megfelelő differenciálásra van szükség. A differenciálás:

- egyrészt pedagógiai szemlélet: amely az érzékenységet fejezi ki az egyéni különbségek iránt;
- másrészt: pedagógiai gyakorlat, amely a különbségekhez való illeszkedést próbálja megvalósítani minden rendelkezésre álló eszközzel.

A differenciálás egyik formája az egyéni tanulás, az individualizálás. A tanítás-tanulás az egyéni gyógypedagógiai állapotfelmérés alapján, egyéni (individuális) fejlesztési terv szerint zajlik, amelyben egyénre szabott a célkitűzés, a didaktikai-metodikai elemek kiválasztása, a feladatok megvalósítása és az értékelés.

A csoportban differenciáltan zajlik a feladatok gyakorlati megvalósítása. Lehetőséget kínálnak erre a kreatív, a zeneterápiás, a játékfoglalkozások, a közös étkezések, kirándulások, szabadidős és más programok, melyek során a tanulók olyan ismereteket szereznek, képességeket és készségeket sajátítanak el, olyan élményekhez és tapasztalatokhoz jutnak, amelyeknek a szociális kapcsolatok fejlődésére is hatásuk van.”

3. 3. A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók kiemelt tanulási és nevelési-oktatási feladatai és területei

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztésének kiemelt feladatai és területei csak didaktikai szempontból választhatók el egymástól, a nevelés, oktatás folyamatában egymást áthatva, komplexen érvényesülnek. Az egyes fejlesztési területek céljainak meghatározása és a pedagógiai tevékenység feladatainak összegzése a konkrét nevelési-oktatási helyzetekben rugalmasan, a tanulók egyéni sajátosságainak, a fejlődés egyéni ütemének megfelelően alakul.

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók tanulásának és nevelésének kiemelt feladata, hogy

- a tanulók a szükségleteiknek és képességstruktúrájuknak megfelelő nevelésben, oktatásban és fejlesztésben részesüljenek;
- a fejlesztés a megfelelő és szükséges tartalommal történjék, segítse a lehetőség szerinti legnagyobb önállóság elérését és a megfelelően kialakított támogató környezetben a tanuló képességeitől függően a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést;
- az elvárások az egyéni teljesítőképeségnek megfelelően kerüljenek megfogalmazásra, és igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez;
- a fejlesztő nevelés-oktatás keretében, a közösségi nevelés mellett kiemelt hangsúlyt kapjon az egyéni fejlesztés, törekedve azonban a kortárskapcsolatok kihasználására a szocializációs folyamatban;
- a fejlesztő terápiai programjai váljanak a rehabilitációs pedagógiai program tartalmi elemeivé.

A fejlesztő nevelés-oktatás területei:

- Kommunikáció (alapkompenciák, a tanulás és a gondolkodás kompetenciái, kommunikációs és digitális kompetenciák, személyes és társas kompetenciák, társadalmi részvétel kompetenciái)
- Mozgásnevelés (alapkompenciák, kommunikációs kompetenciák, személyes és társas kompetenciák)
- Az érzékelés-észlelés és az értelem fejlesztése, a valóság kognitív birtokbavétele. A dologi, az emberi és a természeti világ jelenségeinek megértése (alapkompenciák, a tanulás és gondolkodás kompetenciái)
- Kreativitásra, játékra, szabadidős tevékenységre nevelés. Az emberi lét esztétikai dimenziójának megtapasztalása és a kreatív tevékenységek ösztönzése (alapkompenciák, kreatív alkotás és önkifejezés kompetenciái, munkavállalás kompetenciái)
- Érzelmi és szociális nevelés, az én pozitív megtapasztalása, megnyílás a közösség felé, a kommunikáció kulturált formáinak elsajátítása (alapkompenciák, társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái, személyes és társas kompetenciák)
- Fejlesztő gondozás – Önkiszolgálásra, egészséges életmódra nevelés, a megfelelő támogató környezetben az egyéni képességszint figyelembevételével a lehető legmagasabb szintű önállóság és önellátás képességének elsajátítása (beleértve a részvétel különböző szintjeit), az emberiség-szükséglet-kielégítés kultúrájának megismerése (alapkompenciák, kommunikációs kompetenciák, személyes és társas kompetenciák, a tanulás kompetenciái).

A fentebb felsorolt területek csak didaktika szempontból differenciálhatók, a fejlesztő nevelő-oktató munka során ezek a terület mindig egymást kiegészítve, áthatva, komplexen érvényesülnek.

3. 4. A Nemzeti alaptanterv alkalmazása a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók nevelése-oktatása során

A Nemzeti alaptantervben meghatározott tanulási és nevelési célok, kompetenciaterületek a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók nevelése, oktatása, fejlesztése során úgy értelmezhetők, hogy azok a tanulók személyiségállapotához igazítottan, elsősorban a szükséges képességek és készségek megalapozása, kialakítása útján valósulnak meg. Ennek során az alábbiakat szükséges figyelembe venni.

3. 4. 1. Testi és lelki egészségre nevelés

A testi és lelki egészség a személyes életminőség és jóllét egyik meghatározó eleme. A súlyos és halmozottan fogyatékos emberek életében a károsodások komplex együttese, valamint ezek pszichofizikai kihatásai alapvető módon befolyásolják az életvezetést és az életkilátásokat, hiszen a meglévő szükségletek kielégítésének eszköztára csak korlátozottan áll rendelkezésre. A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók pedagógiájának – különösen a fejlesztő nevelés-oktatás kezdetén – központi feladata az alapszükségletek kielégítése, a jó testi és lelki közérzet megteremtése, amelynek minden eleme az iskolai nevelés-oktatás alapvető, pedagógiai jelentőséggel bíró feladata is. Magában foglalja az elemi szükségletek kielégítését (a fejlesztési folyamatba épített ápolási és gondozási tevékenységeket), a megfelelő testi és pszichés közérzet kialakulásának támogatását, az emberi alapszükségletek elismerését az élet minden területén. Hozzá tartozik az e szükségletek megélését és differenciált kielégítését szolgáló alapfeltételek megteremtése, kielégítésük kommunikatív, pedagógiai és terápiás elősegítése, az önállóságra és az egészséges életmódra nevelés feladatainak programba építése.

3. 4. 2. Önismeret és a társas kultúra fejlesztése, felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés

3. 4. 2.1. Az énkép, az önismeret kialakulása és a környezet fokozatos megismerése

A személyiség fejlődésének és kibontakozásának alapfeltétele, hogy a tanulóknál kialakulhasson az identitástudat, önmagukat autonóm személyként, az emberi és dologi világ aktív résztvevőjeként tapasztalják meg. A személyes identitás elsőként a test megéléséhez, differenciált érzékeléséhez és észleléséhez, a saját személyiségnek a másiktól való elkülönítéséhez, önmaga egyedi, autonóm személyként való megtapasztalásához kötődik. Az önazonosság kialakulásában mindezen túl meghatározó szerepet játszanak a személyes élmények és történések, amelyek az érintett személy egyedi élettörténetének alkotóelemeit adják. A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók esetében az identitás kialakulásának pszichofizikai feltételei jelentős mértékben korlátozottak lehetnek. Ezért a nevelés-oktatás kitüntetett és komplex feladata, hogy a tanulók pozitív tapasztalatokat szerezzenek saját testükről és legszűkebb környezetükről, valamint e kettő egymáshoz való viszonyáról. Meg kell tanulniuk elkülöníteni magukat más személyektől, s a testséma kiépítése révén meg kell tapasztalniuk testük és – ezzel párhuzamosan – személyiségük határait. Mivel a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók számára a környezet eleinte a másik ember testi jelenlétéként élhető meg, a tágabb emberi, dologi és kulturális jelenségekre tagolódó világ számukra fokozatosan válik megismerhetővé. Ezért a fejlesztő nevelés-oktatás során az egyes

tartalmakat koncentrikusan, egymásra építve, egymásra vonatkoztatva és egymásból kifejtve kell tanítani úgy, hogy a tanulók a tágabb környezet megismerése során mindig saját közvetlen tapasztalataikra és a már korábban megismert szűkebb környezetre támaszkodhassanak. Lehetővé kell tenni számukra az eltérő szenzoros modalitások (látás, hallás, tapintás, ízlelés, szaglás) közötti összefüggések megtapasztalását, illetve az ugyanazon modalitások által közvetített eltérő tartalmak elkülönítését. Szükséges, hogy megtanulják felismerni az életük különböző színterein, eltérő időpontokban szerzett tapasztalataik közötti kapcsolatokat, az azonosságokat és különbségeket, valamint fontos, hogy megtapasztalhassák az események ok-okozati összefüggéseit.

3. 4. 2. 2. Az önrendelkezés elismerése, a gyermekkor megélésének biztosítása és felkészülés a felnőtt-lét szerepeire

Az a tény, hogy a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók személyiségfejlődése jelentősen nehezített, és életük folyamán számos akadállyal kell megküzdeniük, nem változtat azon, hogy a növekedés és érés folyamatában megjelennek azok a szükségletek és igények, amelyek általában az egyes életszakaszok jellemzői. A tanulónak a gyermek- és pubertáskort, az ifjú- és felnőttkort, végül az időskort jellemző tulajdonságok kibontakoztatásához segítségre van szükségük, hiszen számukra csak igen korlátozottan adottak a változó életszakaszokkal fellépő szükségletek és igények kielégítéséhez szükséges képességek. Az önállósodás, az autonóm döntéshozatal, a szociális kapcsolatok kiszélesedése, a párválasztás és a szexualitás világába való belépés a tanulók emberi jogai közé tartoznak. Mivel a kiszolgáltatottság mértéke nem értelmezhető az önrendelkezésre való képesség mutatójaként, a lehető legszélesebb körben – a mindennapi élet helyzeteiben is – biztosítani kell a tanulók számára a választás és önálló döntéshozatal lehetőségét.

3. 4. 3. Médiatudatosságra nevelés

Az információs és kommunikációs technikák a súlyos és halmozottan fogyatékos személyek életében és életvezetésében egyre nagyobb jelentőségre tesznek szert. A tanulónak kommunikációjukban, a szabadidő eltöltése és a művelődés terén, valamint későbbi életük során egyaránt szükségük lehet különféle kommunikációs eszközökre, illetve modern informatikai és számítástechnikai eszközökre, amelyeknek különösen nagy jelentőségük van a beszédet kiegészítő vagy azt helyettesítő (úgynevezett alternatív és augmentatív) kommunikáció terén, a mindennapos helyzetekben való eligazodás, a személyi függetlenség és az egyénileg elérhető legmagasabb szintű önállóság biztosításában.

Az AAK alternatív kifejezés arra utal, hogy a hangzó beszéddel nem kommunikáló és/vagy kommunikációjában súlyosan akadályozott személy számára a hagyományos kifejezési módok (beszéd, írás) helyett más megoldásokat kell keresni, ami az egyszerű reflexektől a nyelvi szintű alkalmazásig terjedhet. Az augmentatív kommunikáció az érthető beszéd hiánya következtében súlyosan károsodott kommunikációs funkció átmeneti vagy tartós pótlására szolgáló kommunikációs rendszerek csoportja. Lényege, hogy a beszéd helyett a sajátos nevelési igényű tanuló nonverbális úton fejezi ki magát, felhasználva mindazt a lehetőséget, amelyet a

hangjelzések, gesztusok, manuális rendszerek és/vagy a betűket, rajzokat, jelképeket, fotókat, tárgyakat stb. tartalmazó kommunikációs eszközök, valamint hangadó gépek (kommunikátorok) biztosítanak. Minden augmentatív kommunikációs rendszer több, egyénre szabott, térben és időben eltérő használhatóságú kommunikációs eszközből áll, amelyek tartalmazzák a kommunikációs hatékonyságot növelő valamennyi üzenethordozót, segédeszközt, stratégiát és technikát. Az augmentatív kommunikáció hatékony használata megteremti a társadalmi integrációt, az önkifejezést, az intellektuális, érzelmi és szociális fejlődés lehetőségeit.

Különösen indokolt, hogy a nevelés, oktatás, fejlesztés során kellő súlyt kapjon – a megfelelőképpen akadálymentesített, azaz hozzáférhetővé tett – informatikai és számítástechnikai eszközök, illetve egyéb más egyénre szabott kommunikációt segítő eszközök megismerése, használata.

3. 4. 4. A tanulás tanítása

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő nevelése-oktatása során a tanulás és tanítás hagyományos felfogása nem alkalmazható. A tanuló és a gyógypedagógus közös tanulási folyamaton megy keresztül, amelynek során egymás jelzéseit, kettejük személyes viszonyát, egymás megértésének lehetőségeit tanulják, és a másikat önmaguk jelzéseinek megértésére, kifejezéseik helyes értelmezésére tanítják. Erre alapozva – ezzel párhuzamosan – válik lehetségessé a tanulás és tanítás olyan megközelítése is, amelynek célja az egyes képességek, funkciók fejlődésének elősegítése és adott tevékenységek megtanítása.

Ennek során folyamatosan szem előtt kell tartani:

- a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók tanulási sajátosságait, és
- a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók pedagógiájának alapvető tételeit.

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók pedagógiájának alapvető tételei:

- a tanulás és tanítás kezdeti lépéseként a tanulók legalapvetőbb szintű – akár vegetatív, a fizikai állapotváltozás legelemibb szintjén zajló – megnyilvánulásainak értelmes közlésként való felfogása és értelmezése;
- a tanuló és a gyógypedagógus közti partneri kapcsolat fokozatos kialakítása;
- következetes együttműködés;
- a tanuló kommunikációs lehetőségeinek kipuhatólása, feltárása és kiaknázása;
- mindennapi cselekvésekre alapozottság;
- a tanulás része és színtere a tanuló alapszükségleteinek kielégítése is.

3. 4. 5. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók a világot mindenekelőtt testi tapasztalataikon keresztül ismerik meg. Ezért fejlesztésükben kitüntetett helyet foglal el a kommunikáció, a szociális interakció, a másik ember megértésének és önmaguk kifejezésének kölcsönösen egymásra épülő fejlesztése. Ennek során számos tanuló számára lehetségessé válhat, hogy a kultúra alapvető fontosságú értékeit, annak számukra közelségbe hozható részeit megismerjék és megértsék. A képzőművészeti alkotásokról, zeneművekről, irodalmi művekről szerezhető tapasztalatok a fejlesztő nevelés-oktatás részét képezik. Fontos, hogy a tanulók környezete biztosítsa számukra az alapvető emberi jogokat, és mindenki törekedjen ezek betartására, megtapasztaltatására.

3. 5. Kulcskompetenciák értelmezése: a mozgás és a kommunikációs kompetenciák kulcsfontosságú szerepe

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók sajátosságai miatt a Nemzeti alaptantervben megjelenő kulcskompetenciákat egy tágabb aspektusból kell megközelíteni. A gyógypedagógiai támogatás kiindulási pontja a fejlődő és kibontakozó ember; az alapkompentenciák közül a mozgás kiemelt jelentőségű, mert az alapozza meg a többi kompetencia kibontakozásának lehetőségét. A mozgásos kompetenciák fejlődésének támogatása a mozgásnevelés során valósul meg. A szövegértés és szövegalkotás kompetenciákat a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók esetében a kommunikációs kompetenciák megalapozásaként kell értelmezni. Az egyes kompetenciák fejlődését célzó támogatási lehetőségek leírását az egyes tanulási területekre vonatkozó ajánlásokban találjuk.

3. 6. A fejlesztő nevelés-oktatás területei

Szűkebb-tágabb környezetünk megismerése, a valóság elemeinek megismerése közvetlen tapasztalatszerzés a növendék közvetlen és tágabb környezetére kiterjesztve, ismereteinek bővítése aktív ingernyújtás által, minél több természetes helyzetben

Kommunikáció – a másik ember megértése, az önkifejezés és az interakció fejlesztésének elősegítése

Mozgásnevelés – A testséma kialakítása, a mozgás örömeinek átélése és az önálló cselekvés ösztönzése

Az érzékelés-észlelés és az értelem fejlesztése, a valóság kognitív birtokbavétele – A dologi, az emberi és a természeti világ jelenségeinek megértése

Kreativitásra, játékra, szabadidős tevékenységre nevelés – Az emberi lét esztétikai dimenziójának megtapasztalása és a kreatív tevékenységek ösztönzése

Érzelmi és szociális nevelés – Az én pozitív megtapasztalása, megnyílás a közösség felé, a kommunikáció kulturált formáinak elsajátítása

Fejlesztő gondozás – Önkiszolgálásra, egészséges életmódra nevelés, az önállóság és önellátás képességének elsajátítása, az emberiszükséglet-kielégítés kultúrájának megismerése

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók sajátos nevelési és terápiás szükségleteiből, igényeiből adódóan nem lehet a nevelést és oktatást sem a tananyag struktúrája, sem tér- és időbeli elrendezése szempontjából egységesen kialakított szerkezetbe rendezni, de azt megemlítjük, hogy a csoportok fejlesztő nevelő-oktató munkája heti 20 órában történik.

3. 7. Differenciálás, egyéni tanulási utak, erősségek, fejlesztendő területek, rehabilitáció és rehabilitáció

A differenciált tervezés legfontosabb lépése a tanulók alapos ismerete, az egyes tanulók, illetve a tanulócsoport képességstruktúrájának pontos vizsgálata, feltérképezése.

- A tanulókról készült szakértői vélemények rendszerint egy adott pillanatban észlelhető statikus állapotot rögzítenek.
- A differenciált egyéni tervezéshez azonban a gyógypedagógusnak érdemes folyamatdiagnosztikát kell végeznie. A pedagógiai állapotfelméréshez számos eszköz (fejlődési skálák, felmérőlapok, kérdőívek) áll rendelkezésre, de a gyógypedagógus saját maga is összeállíthat olyan kérdéssort vagy kérdőívet, amelyet a fejlesztést szolgáló nevelés-oktatás megkezdése előtt minden tanulóról felvesz.
- A tervezőmunka kezdetekor fontos a szülő, valamint az iskolai nevelést megelőzően a tanulóval foglalkozó intézmény szakemberei megfigyeléseinek, tapasztalatainak megismerése is.
- A tanulók állapotmegismerése minden esetben a pozitívumokra koncentrál, kiemeli a megmaradt, illetve a meglévő képességeket, funkciókat, ugyanakkor számba veszi a tanuló képességstruktúrájában észlelt funkciózavarokat is. A hiányok, zavarok számbavétele a reális célkitűzések megfogalmazását kell, hogy segítse.

3. 8. Pedagógiai állapotfelmérés

A pedagógiai állapotfelmérés eredményei szolgálatják az alapot a hosszú távú célkitűzések megfogalmazásához.

A **hosszú távú tervezés** komplex és általános célkitűzéseket tartalmaz, alkalmazkodva a tanuló képességeihez, szükségleteihez, igényeihez, érdeklődéséhez. A hosszú távú célokat általában egy tanévre célszerű megadni, de az időintervallum tanulónként eltérhet.

A célok a tanuló fejlődése alapján módosíthatók.

3. 8. 1. Az egyéni (individuális) nevelési – oktatási – fejlesztési terv

- a tanuló komplex állapotfelmérésének eredményeiből,
- az individuális célkitűzésekből, valamint
- az egyes tartalmi egységek megvalósítása során alkalmazandó speciális didaktikai-metodikai lépések konkrét megfogalmazásából áll.

Az egyéni fejlesztési terv szoros összhangban van a csoport számára kidolgozott éves tervvel és az adott tanévre készített heti ütemtervvel, csupán a módszerek, eszközök tekintetében jelennek meg az eltérések.

3. 8. 2. Az éves terv

A nevelés-oktatás céljait és tartalmait szem előtt tartva készül:

- A csoport tevékenységeit tartalmazza.
- Egy-egy tartalom megtartása legalább két egymást követő évben indokolt; az új elemek bevezetésekor a fokozatosság szem előtt tartása szükséges (például: ha az őszi gyümölcsök szerepelnek az őszi tematikus tervben, az első két évben az alma és az őszibarack megismerése történik, a harmadik évben az alma megtartásával az őszibarack helyett a szilva kerül a tematikába).
- Az éves terv tartalmazza az ünnepeket és az iskola által – de lehetőség szerint a szülők bevonásával – szervezett közös programokat (kirándulás, farsang, nyaralás, múzeum látogatása stb.).

3. 8. 3. A rehabilitációs pedagógiai program és az éves tervek alapján készül a heti ütemterv és az órarend

- Kialakítását meghatározza: a csoport napirendje, amelyben egyes tevékenységek – pl. reggeli köszöntés, étkezések, a testápolás tevékenységei, pihenőidők – rendszeresen ismétlődnek.
- Ehhez szükséges, hogy a tanulók tájékozódási biztonságérzete kialakuljon, mindig tudják, hogy az egyes tevékenységek hogyan következnek egymás után. Az étkezések és a testi higiénia tevékenységei is a fejlesztési időszak szerves részét képezik.
- A rendszeresen ismétlődő tevékenységek mellett a hét egyes napjain kerül sor a tematikus tervezés alapján kitűzött különböző tartalmi egységek feldolgozására.

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztése, nevelése és oktatása során egyaránt teret kap:

- a csoportközösségben, kiscsoportban, illetve egyénileg megvalósuló fejlesztés.
- A csoportban végzett nevelésre, oktatásra, fejlesztésre a tematikus egységek feldolgozása, a szociális kapcsolatok kialakítását segítő „reggeli körök”, valamint a szabadidős és kreatív foglalkozások (művészeti jellegű alkotótevékenység, zene stb.) során nyílik alkalom.
- A csoportban végzett tevékenységek szükségesek a közösségi élmények átéléséhez, a közösséghez tartozás megéléséhez, a társakkal való együttműködés megtapasztalásához és gyakorlásához, azaz a szociális és érzelmi nevelés alapvető feladatainak megvalósításához. A csoportban és a csoportért végzett tevékenység az egyes tanulók kompetenciaérzését is növeli.

A kiscsoportos és egyéni foglalkoztatás az egyéni képesség- és készségfejlesztéskor indokolt. Biztosítani kell azonban, hogy a tanulók egyénileg elsajátított képességeiket, készségeiket közösségi szituációban is kipróbálhassák, gyakorolhassák.

A tanuló egyéni képesség- és készségfejlődése határozza meg, hogy a heti óraszámából milyen arányban vesz részt egyéni és milyen arányban csoportos foglalkoztatásban.

Az egyéni fejlesztő foglalkozások nyújtanak lehetőséget arra, hogy:

- a speciális gyógypedagógiai és/vagy terápiás segítséget nyújtunk a tanulóknak (pl. beszéd- és kommunikációfejlesztés, mozgásnevelés, gyógylovgálás, bazális stimuláció, foglalkoztató terápia/ergoterápia stb.).
- A különböző terápiák alkalmazásának lehetősége függ még a tanulók sajátos nevelési igényétől, a helyi körülményektől, valamint a terápiás ellátásokhoz szükséges meglévő, illetve igénybe vett szakemberektől.
- Az egyes tanulók esetében a szakértői bizottság és szükség esetén a szakorvos javaslata alapján – a szülők véleményének ismeretében – az intézmény szakemberei közösen határoznak.

3. 9. Értékelés (tanulási célok, tanulási eredmény)

A fejlesztő nevelés-oktatásban egyénileg történik a képességek, szükségletek és igények felmérése, a fejlesztési folyamat megtervezése, megvalósítása és értékelése. A pedagógiai tevékenység kiindulási, vonatkoztatási, összehasonlítási és ellenőrzési pontját a súlyos és halmozottan fogyatékos tanuló és az ő egyéni előre haladása adja. A tanulókkal foglalkozó szakmai team tanév végén értékelést készít a tanuló haladásáról.

Ez az értékelés lehetőséget nyújt arra, hogy a szakmai team egységbe foglalja tapasztalatait, kontrollálja önmaga munkáját és a pedagógiai tervet. Az értékelés tartalmazza a tanuló minden egyes fejlesztési területen elért eredményeit és nehézségeit, javaslatokat tehet az újabb fejlesztési terv elkészítésére vagy a meglévő kiegészítésére, módosítására. A tanév végi értékelés egyben a tanuló bizonyítványaként is szolgál, melynek egyik példánya a tanuló iratanyagában található, másik példányát a szülő kapja.

4.számú melléklet Általános Iskola (tanulásban akadályozott tanulók 1-8 évf.) Pedagógiai Program, Helyi tanterv 2020-2021. tanévtől felmenő rendszerben

Bevezetés

A pedagógiai szakaszok és a tanítási folyamat összefüggő rendszerben alkotják szakmai munkánkat.

Tanulásban akadályozott tanulók általános iskolája

1-4. évfolyam

5-8. évfolyam

Végzettség: Alapfokú iskolai végzettség

Első pedagógiai szakasz

1-4. évfolyamig tart.

Szolgálja a tanuláshoz szükséges alapvető képességek kialakítását. Lehetőség szerint biztosítja a sérült elemi funkciók részleges helyreállítását. Elősegíti a kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítását, a súlyos tanulási nehézségekkel küzdő tanulók felzárkóztatását.

Második pedagógiai szakasz

5-8. évfolyamig tart.

Biztosítja az ismeretbővítés, rendszerezés, az egyes tanulmányterületek felé történő kitekintést, az önálló életvezetés is előtérbe kerül. Az önálló tanulási képességek intenzív fejlesztése, a megközelítőleg azonos tudásszint elérése is cél.

Egyéni megsegítéssel önálló tananyag-feldolgozás megkezdése. Nagyobb elméleti egységek önálló elsajátítása. Gyakorlat és elmélet összehasonlítása, párhuzamba helyezése. Tanulási képesség további fejlesztése. Törekedni kell a tantárgyak tanításakor a szakképzés követelményeihez való alkalmazkodásra.

1. AZ ISKOLA ALAPFELADATAI, CÉLJAI

1.1. Feladatok

Önismerethez segítség

Minden gyermeknek segítsen az iskola feltárni saját adottságait. Ahhoz, hogy minden gyermek el tudjon jutni képességeinek legfelső határáig. Az önismerethez segítségnek az a célja, hogy minden gyermeknek önbizalmat adjon, hitet önmagában és akaratot az iskolai feladatok megoldásához.

1.2. Célok

- Minden gyermek örömét lelje az iskolai munkában.
- Az iskolához való pozitív beállítottság megalapozása.
- Egyéni sikerek színterévé kell tenni a gyermekek számára az iskolát.
- A kudarc beismerését, elviselését, majd elemezni tudását kell számukra megtanítani. Az iskola védelmet, védettséget nyújtson a gyermekeknek, olyan hely legyen, ahol a gyermeki jogok tisztelete hatja át a tevékenységet az emberi érintkezés minden szintjén, és formájában.
- A kommunikációs képességek megalapozása.

1.3. Képzési specialitások, irányok

Az első évfolyam követelményének teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb időt biztosítunk. A képesség-struktúrájának megfelelően differenciáltan is lehetőséget nyújtunk a tanulásban akadályozott tanulók iskolai tagozatán, első évfolyam követelményeinek 2 év alatt való teljesítésére. Az első pedagógiaiszakasz meghosszabbításának célja az iskolai munkához szükséges pszichés, kognitív, szociális funkciók fejlesztése. Lehetőség nyílik a pszichoszociális érés elősegítésére, az iskolai élethez szükséges képességek elsajátítására, begyakorlására.

2. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

- A nevelési folyamatban a személyiség különböző strukturális elemeinek fejlesztése történik.
- A tanulás megszerettetésére, az ismeretszerzéssel kapcsolatos pozitív viszonyulás kialakítása.
- A kerettantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása.
- Segítő életmódra nevelés.

3. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

- Az egészséges életmód iránti igény kialakítása.
- Környezettudatosság kialakítása.
- A rendszeres mozgás igényének kialakítása.
 - A mindennapos testnevelés megvalósítása.
- A szabadidő megtervezését, hasznos eltöltésének módja.
- Egészséges étkezési szokások kialakítása.
- Egészségkárosító szerek élettani hatásainak tudatosítása.
- Bántalmazás, iskolai erőszak megelőzése.
- Baleset megelőzés, elsősegélynyújtás.
- Személyi higiénia igényének kialakítása.
- A testnevelés órák heti időkeretének a terhére szervezzük meg a gyógytestnevelési foglalkozásokat azon tanulók számára, akiket az iskolaorvos gyógytestnevelési kategóriába sorol az adott tanévben. A gyógytestnevelési órák megszervezhetőek csoportbontással a testnevelés órákkal párhuzamosan, illetve délutáni foglalkozások keretében.

4. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

- társadalomba való szocializáció
- közösségi normák elfogadtatása
- osztályközösség építése
- tolerancia

4.1. Erkölcsi nevelés

- a tanórai, tanórán kívüli magatartás normáinak megismertetése, elsajátíttatása, betartatása
- feladatunk kialakítani a tanulók megfelelő én-tudatát. Meg kell találni helyüket a családban, az iskolai közösségekben. Ehhez folyamatosan igényeljük a szülői ház segítségét
- nevelőmunkánkban fontos feladatunk, hogy a gyermek megismerje az alapvető emberi értékeket, azokat magáévá tegye, azok szerint éljen.

5. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS FELADATOK

5. 1. Rehabilitáció

- szociális érés elősegítése
- művészeti terápiák alkalmazása –önkifejezés, az örömszerzés megteremtése
- folyamatos logopédiai ellátás a súlyos beszédhibák, a beszédállapot javítására
- részképeség-gyengeségek, hiányok (diszkalkulia, diszlexia, diszgráfia) terápiája
- a tanulási képességek területén mutatkozó nagyfokú egyéni eltérések csökkentése
- a mozgásállapot, a mozgáskészültség alakítása
- a tudatos pihenési tevékenységek módjainak, frusztrációs helyzetek megoldásának megtanulása

5. 2. Tehetséggondozás

- komplex művészeti tevékenységek
- sporttevékenységek

5. 3. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

- adományok gyűjtése, jótékonyági rendezvények szervezése, szponzorok keresése
- családsegítő központtal, Gyermekjóléti Szolgálattal való kapcsolattartás

6. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGA SZABÁLYAI

- Osztályozó vizsga
- Javító vizsga
- Pótló vizsga

A vizsga tantárgyai

1-4. évfolyamon:

- Magyar nyelv és irodalom
- Matematika
- Környezetismeret

5-8. évfolyamon:

- Magyar nyelv
- Irodalom

- Matematika
- Történelem
- Természetismeret
- Földrajz
- Informatika
- Idegen nyelv

A vizsgának írásbeli és szóbeli része van, azonban a tanuló egyéni sajátosságait figyelembe véve, a szaktanár javaslatára eltérhet a vizsgabizottság.

7. VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKO-ZÁSOK SZABÁLYAI

- írásbeli szülői nyilatkozat
- a választás egy tanévre kötelezi a tanulót
- a foglalkozásokon való részvétel kötelező
- nem megfelelő magatartás felfüggesztést vagy kizárást vonhat maga után

8. BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMON-KÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI

8. 1. A tanulók ellenőrzése

- Szóbeli feleltetés
- Írásbeli számonkérés
- Témazáró dolgozat
- Év eleji, év végi felmérés

8. 2. Teljesítménymérések az alapkészségek, képességek területén

- tantárgyi feladatlapok
- differenciált szóbeli számonkérés
- munkafolyamatokban való részvétel
- elkészített munkadarabok

8. 3. Az alkalmazott értékelési formák:

1-4. évfolyamon:

- Szóbeli értékelés
- Szimbólumok alkalmazása
- Írásbeli szöveges értékelés, minősítés
- 4. évfolyam végén numerikus értékelés

5-8. évfolyamon:

- Szóbeli értékelés
- Szimbólumok alkalmazása

- Numerikus értékelés

Szöveges minősítés

Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges értékeléssel és minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló:

- Kiválóan megfelelt
- Jól megfelelt
- Megfelelt
- Felzárkóztatásra szorul

Második évfolyam végén és a magasabb évfolyamok évfolyamokon félévkor és évvégén numerikusan történik:

Numerikusértékelés, minősítés

- jeles
- jó
- közepes
- elégséges
- elégtelen

Évközi numerikus érdemjegynek havonta legalább egynek kell szerepelni a naplóban minden osztályfokon.

Második évfolyam végétől nyolcadik évfolyam végéig az érdemjegyek alapján kell meghatározni.

9. CSOPORTBONTÁSOK, ÉS EGYÉB FOGLALKOZÁSOK

A délutáni foglalkozások csoportbontásban történnek korosztály és tanulói igény alapján.

10. JUTALMAZÁS MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM ÉRÉKELÉSE A HELYI SAJÁTOSSÁGOK ALAPJÁN

Jutalmazás:

- oklevél
- könyvjutalom
- dicsőség fal
- kirándulás
- kulturális programokon való részvétel
- szóbeli és írásbeli dicséret

Magatartás értékelése:

- példás
- jó
- változó
- rossz

Szorgalom értékelése:

- példás
- jó
- változó
- hanyag

11. HELYI TANTERV 2020-2021. TANÉVTŐL FELMENŐ RENDSZERBEN

11. 1. Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 1-4. évfolyam

Választott kerettanterv kötelező tantárgyak és óraszámok az 1–4. évfolyamon

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	7
Matematika	4	4	3	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatók.

A tantestület döntése alapján a rendelkezésre álló órakeret 100%-át az ismeretanyag/tananyag elsajátítására fordítjuk.

A Helyi tantervben alkalmazott **kötelező tantárgyak és óraszámok enyhe értelmi fogyatékos tanulók 1–4. évfolyam**

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+1	7+1
Matematika	4	4	3+1	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1+1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1+1	1+1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25
Habilitáció/rehabilitáció	3	3	3	3
Összes óraszám	27	27	27	28

11. 2. Kerettantervek az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 1-4. évfolyam az alábbi hivatkozásra kattintva elérhető

https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok/SNI_1_4evf

11. 3. Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5–8. évfolyam

Választott kerettanterv kötelező tantárgyak és óraszámok az 5–8. évfolyamon

Tantárgyak	5.	6.	2 tanéves óraszám	7.	8.	2 tanéves óraszám
	évfolyam	évfolyam		évfolyam	évfolyam	
	Heti óraszám			Heti óraszám		
Magyar nyelv és irodalom	4	4	288	4	4	288
Idegen nyelv	-	-	-	2	2	144
Matematika	4	4	288	4	4	288
Etika	1	1	72	1	1	72
Történelem	2	2	144	2	1	108
Hon- és népismeret	1	-	36	-	-	-
Természettudomány	2	3	180	5	5	360
Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	36
Ének-zene	2	2	144	1	1	72
Vizuális kultúra	2	2	144	1	1	72
Digitális kultúra	1	1	72	1	1	72
Technika és tervezés	1	1	72	1	1	72
Testnevelés	5	5	360	5	5	360
Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	72	1	1	72
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	144	2	2	144
Heti órakeret	28	28		30	30	

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatók.

A tantestület döntése alapján a rendelkezésre álló órakeret 100%-át az ismeretanyag/tananyag elsajátítására fordítjuk.

A Helyi tantervben alkalmazott **kötelező tantárgyak és óraszámok enyhe értelmi fogyatékos tanulók 5–8. évfolyam**

Tantárgyak	5.	6.	7.	8.
	évfolyam	évfolyam	évfolyam	évfolyam
	Heti óraszám		Heti óraszám	
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	4+1	4+1
Idegen nyelv	-	-	2	2
Matematika	4+1	4	4	4
Etika	1	1	1	1
Történelem	2	2	2	1
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természettudomány	2	3	5+1	5+1
Állampolgári ismeretek	-	-	-	1
Ének-zene	2	2	1	1

Vizuális kultúra	2	2	1	1
Digitális kultúra	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1+1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	1	1
Heti órakeret	28	28	30	30
Habilitáció/rehabilitáció	3	3	4	4
Heti órakeret	31	31	34	34

11. 4. Kerettantervek az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5–8. évfolyam az alábbi hivatkozásra kattintva elérhető

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok/enyhe_sni_5_8

5. számú melléklet Általános Iskola II. (értelmileg akadályozottak) Pedagógiai Programja és Helyi Tanterve

1. Elvek, célok, feladatok, eszközök, eljárások

Alapelvek

- A képzés során a tanulók egyéni szükségleteihez igazodva kell elsajátíttatni minden olyan tevékenységet, amellyel az iskolai oktatás befejeződése után találkozhatnak.
- Az ismeretszerzés feldolgozása és alkalmazása során komplex módon segítségre, folyamatos irányításra van szükség.
- Az értelmileg akadályozott tanulók oktatásának és nevelésének legalapvetőbb célja a minél teljesebb szociális és társadalmi beilleszkedés megvalósítása.
- A tanulók fogékonyabbak a szenzoros és mozgásos közlések befogadására, ezért a komplex fejlesztés eredményesebb szemléletes képi rávezetéssel, cselekvésbe ágyazott ismeretszerzéssel.
- Az ismeretszerzés tervezésénél számolni kell a tanulók rövid idejű odafordulásával és tevékenységi kedvével, a figyelemkoncentráció zavarával, a verbális tanulás nehezítettségével, az alacsony motiváltsággal.
- A tanulási tempó, a bevésés jelentős változása, a tanulási helyzetekhez való kötődés, a bizonytalan megőrzés, a pontatlan felidézés igényli a fejlesztés idejének növelését, a fokozott mennyiségű és eltérő helyzetekben végzett gyakorlást, ismétlést.
- A fejlesztés, nevelés során folyamatosan szem előtt kell tartani a szociális képességek területén jelentkező akadályozottságok (pl. a normakövetés képességének zavara, a kooperatív készségek és az önfegyelem hiánya, a kommunikációs zavarok, a kritikátlanság) korrekcióját.
- A fejlesztést nehezítő külső tényezők (hospitalizáció, nem elfogadó szülői magatartás, a diszharmonikus személyiségfejlődés következményeként fellépő magatartászavar stb.) esetén különös hangsúlyt kell helyezni az egyéni megsegítésre.
- Az értelmi fogyatékosághoz társuló egyéb fogyatékoságok, betegségek (pl. érzékszervek működési zavarai, mozgászavar, epilepszia, autisztikus magatartás) befolyásolják az egész személyiség fejlődését.
- A nagymértékű egyéni különbségek miatt a tanulócsoportok összetétele rendkívül heterogén lehet. Ez a tanulók képességeihez igazodó egyéni fejlesztési programok, pedagógiai többlétszolgáltatások (habilitációs, rehabilitációs foglalkozások, gyógytorna, gyógytestnevelés, logopédia, különféle terápia) biztosítását teszi szükségessé. A pedagógiai folyamat során tág teret kap a hátrányok leküzdése, az egyéni differenciálás

Célok, feladatok

- Az iskolai nevelés-oktatás során az egyéni differenciálás elvét alkalmazva biztosítható a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók személyiségének harmonikus fejlődése.
- Az általános iskolai nevelés-oktatás célja kialakítani a helyes közösségi magatartást, az együttműködési

képességet és a szocializációs készséget a hiányosan működő képességek korrekciója, a hátrányok csökkentése érdekében, miközben folyamatos motivációval, az érdeklődés fenntartásával valósul meg a jól működő funkciók fejlesztése.

- Az általános iskolai nevelés-oktatás feladata minél nagyobb mértékben előkészíteni az önálló vagy támogatott életvezetés lehetőségét, kialakítani a környezethez való kötődés igényét, a közösségi alkalmazkodást és elfogadást, törekedve az önérvényesítéssel és önálló döntési képességgel való rendelkezés kialakítására, a tanuló felkészítésére a lehető legeredményesebb társadalmi integrációra.
- A pedagógusoknak feladatuk a gyakorlatorientált, a mindennapi élet tevékenységeire felkészítő képzés megvalósítása, az életvezetési technikák megalapozása, elsajátíttatása, gyakoroltatása.
- A személyiség gazdagítása érdekében az önellfogadásra és mások elfogadására, a toleráns magatartás kialakításával tehet szert a gyermek/tanuló.

Mindezekhez olyan iskolai légkört kell teremteni, amelyben mind a tanuló, mind a felnőtt jól érzi magát, ahol az emberi és társas kapcsolatok a kölcsönös tiszteleten alapulnak, ahol minden tanuló teljes értékű emberként élheti meg önmagát, a máságot is elfogadva.

2. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai

Alapfokú nevelés – oktatás

a) alsó tagozat 1–4. évfolyam

b) felső tagozat 5–8. évfolyam

Az Értelmileg akadályozott tanulók igen eltérő egyéni adottságokkal bírnak, fejlesztésük során egyénenként is eltérő nevelési, oktatási igények és szükségletek jelentkeznek. A fejlesztés szokásos útjait, módszereit jelentősen módosítja a kommunikáció és a beszéd fejlődésének sajátos útja, a megismerő funkciók késleltetettsége, a lassúbb tanulási tempó, a figyelem ingadozása, az alacsonyabb fokú terhelhetőség. A testi és a lelki fejlődés közötti ütembeli eltérés az iskoláskort elért gyermeknél szükségessé teszi a korai fejlesztés és óvodai nevelés során alkalmazott fejlesztő eljárások folytatását.

A tanulók eredményes fejlesztése – együttműködve a szülőkkel, gondviselőkkel folyamatos, egymásra épülő gyógypedagógiai tevékenységet igényel. Nevelésünk középpontjában a kommunikációs és szocializációs képességek, a pszichés funkciók fejlesztése és a mozgásállapot javítása áll. A sikeres tanítás-tanulás feltétele a jól átlátható, tagolt és ösztönző tanulási környezet, a kis lépésekben történő haladás és a gyakori ismétlés. Fejlesztést csak az egész életre szóló védő-irányító, de az önálló személyiséget is kibontakoztató nevelés biztosítja, és arra törekszünk, hogy a tanulók képességeik maximumát ériék el. Nevelésünk támaszkodik a tanulók meglévő sajátosságaira, képességeire, pozitív tulajdonságaira és érzelmi kötődéseik gazdagságára.

Magyar nyelv és irodalom

A tanulási terület célja, hogy megalapozza és befolyásolja valamennyi fejlesztési terület tartalmainak

megismerését, elsajátítását, ugyanakkor az anyanyelvi és kommunikációs képességek fejlesztése valamennyi fejlesztési terület feladata. Az anyanyelvi és kommunikációs oktatás - nevelés során fejlődik a kapcsolatteremtő, a közlő és informálóképesség, lehetővé válik a verbális és nem verbális kommunikáció alapelemeinek elsajátítása. Hozzájárul a tiszta és helyes hangképzéshez, a beszédképesség fejlesztéséhez, a beszéd általi további ismeretszerzés képességének kialakulásához és megszilárdulásához. A szóbeli kommunikációban súlyosabban akadályozott tanulók számára a szóbeli kommunikációt kiegészítő, illetve helyettesítő módszerek alkalmazása járul hozzá az önkifejezéshez és az ismeretszerzéshez.

Az augmentatív kommunikáció az érthető beszéd hiánya következtében súlyosan károsodott kommunikációs funkció átmeneti vagy tartós pótlására szolgáló kommunikációs rendszerek csoportja. Lényege, hogy a beszéd helyett a sajátos nevelési igényű tanuló nonverbális úton fejezi ki magát, felhasználva mindazt a lehetőséget, amelyet a hangjelzések, gesztusok, manuális rendszerek és/vagy a betűket, rajzokat, jelképeket, fotókat, tárgyakat stb. tartalmazó kommunikációs eszközök, valamint hangadó gépek (kommunikátorok) biztosítanak.

A tanulók képességeikhez igazodóan ismerkednek az irodalmi-kulturális javakhoz való hozzájutás lehetőségeivel, tájékozottságot szereznek műfaji jellemzőkről, alakul ízlésük, illetve szabadidős lehetőségként találkoznak az irodalmi alkotások különféle formáival.

A tanulási terület feladatai

- A beszéd, az olvasás és írás, illetve ezek speciális alternatíváinak kommunikációs csatornaként, eszközként való felismerése (mind a közlés, mind az információszerzés, a megismerési folyamatok eszközeiként), majd ezek egyre szélesebb körű és egyre differenciáltabb alkalmazása.
- Az olvasás-íráshoz szükséges alapkészségek kialakítása és fejlesztése (téri orientáció, irányok tudatosítása, szerialitás, szem-kéz koordináció, finommotoros precizitás analízis-szintézis folyamata).
- A személyközi kapcsolatok megfelelő szabályozásához szükséges kommunikációs szabályok elsajátítása.
- Az egyénre szabott minél nagyobb fokú önállóság kialakítása az olvasás és írás területén.
- Minél önállóbb eligazodás írásos, képes anyagokban.
- A kulturált kommunikáció minden formájának gyakorlása különböző élethelyzetekben.
- Infokommunikációs eszközök és programok használata, pl. Piktoverb, Verbalio, telefon, tablet szövegíró funkciójának használata – egyéni képességprofilhoz igazodóan.

Matematika

Legfőbb cél a hétköznapi életben való eligazodás segítése.

A tanulási terület feladatai

- Tárgyállandóság, mennyiségállandóság kialakítása: csoportosító/halmazalkotó tevékenykedés egy-egy megfigyelt tulajdonság alapján, egy-egy tulajdonság biztos felismerése, változások követése, azonosságok és különbségek felismerése.

- A mennyiségfogalom kialakítása, a mennyiségekkel való bánás, ezek értelmezése.
- A számfogalom, a számosság értelmezésének kialakítása.
- Egyszerű műveletek, elsősorban az összeadás és kivonás végzése. Fontos, hogy e téren is tisztában legyenek tudásukkal, illetve meg tudják ítélni, hogy milyen kérdésekben van szükségük külső segítségre.
- A mennyiségek gyakorlati életben való jelenlétének, fontosságának tudatosítása, másrészt a nagyságrendek érzékeltetése, legalább hozzávetőleges értelmezése a későbbi eligazodás, önállóbb életvezetés elősegítése, illetve a kihasználás, becsapás veszélyének csökkentése érdekében.
- A pénz fogalmával való megismerkedés, a címletek nagyságrendi megkülönböztetése, néhány legfontosabb árucikk árának címletekhez való kötése.
- Az időbeli tájékozódás fejlesztése.
- A térbeli tájékozódás fejlesztése, az irányok, viszonyszavak közötti eligazodás, a saját testhez vagy egy meghatározott tárgyhoz/ponthoz viszonyított helymeghatározás.

Történelem és állampolgári ismeretek

Állampolgári ismeretek

Legfőbb célkitűzések az értelmileg akadályozott tanulók körében:

A tanulónak legyenek elemi ismeretei a társadalmi normákról, kötelességekről, a különböző személyi okmányok jelentőségéről! Ismerkedjen különféle szolgáltatásokkal, azok elérhetőségével!

A tanulási terület feladatai

- A tanulók felkészítése a különféle személyközi kapcsolatok helyes értelmezésére, legyen megfelelő eszközkészlete ezek kulturált kezdeményezésére (a hivatalos kapcsolattól az intim kapcsolatokig, a párkapcsolatok megéléséig egyéni igény és szükséglet szerint), valamint a helyes-helytelen kapcsolatfelvételek közötti különbségtételre, jó és rossz szándékú kezdeményezések felismerésére, illetve bizonytalanság esetén a támogatott döntéshozatalhoz segítség kérésére.
- A más kultúrákkal, népcsoportokkal, a tanulóétól eltérő szokásokkal, értékekkel való ismerkedés a sokféleség tolerálása.
- Az értelmileg akadályozott tanuló én-identitásának, önmagának a társadalom részeként való értelmezésének kibontakoztatása.
- A történelmi ismeretek biztosítása ünnepekhez kötötten.

Erkölc és etika

Fő cél azoknak az erkölcsi, etikai normáknak a megismertetése és alkalmazása, ami segíti a tanulót az önálló véleményformálásban, a helyes és helytelen viselkedési módok felismerésében, jelzésében, a segítségnyújtás, segítségkérés és -elfogadás lehetőségének és fontosságának megértésében.

A tanulási terület feladatai:

- A tanulók által egyre tágabban megismert környezet és közösség értékrendjének megismerttetése.
- A saját érdek és a közösségi érdek helyes arányának érzékeltetése.
- Fontos a közösségi írott és íratlan szabályok tiszteletben tartásának; önmaga, a társak, csoportok érdekei, értékei védelmének elfogadása.

Természettudomány és földrajz

A tanulási terület célja, hogy a tanulóknál alakuljon ki az igény a természet- és környezetvédelemre, a környezettudatos magatartásra. Képességeikhez mérten ismerjék meg saját testük jellemzőit, működését, az egészség-betegség, egészségmegőrzés, egészséges életmód alapjait, valamint a nemi identitás természettudományos vonatkozásait, illetve ezek hétköznapi megnyilvánulásait (elemi biológiai ismeretek).

A tanulási terület feladatai

- A tanulók szerezzenek ismereteket, tapasztalatokat az élő és élettelen környezet (biológiai rendszertani alapfogalmak, földrajzi/földtani alapfogalmak bevezetése képességekhez mérten), természeti jelenségek szabályszerűségeiről, összefüggéseiről (éghajlati/ időjárás és fizikai törvényszerűségek, egy-egy kémiai jelenség hétköznapi megtapasztalása).
- Tapasztalják meg az ember és természeti környezet (földrajzi, éghajlati adottságok), valamint az épített környezet (falusi, városi életmód) kölcsönhatásait.

Művészetek

Célja, hogy hozzájáruljon a harmonikus személyiség fejlesztéséhez, a féltékenység, a szorongás, a gátlás leküzdéséhez.

A tanulási terület feladatai

- A tanulók esztétikai érzékének fejlesztése, érzelmek gazdagítása.
- Az alkotásvágy kialakítása, a manuális képességek fejlesztése.
- Az önkifejező képesség, képzetek, a pozitív énkép kialakulása, az önismeret fejlődése.
- A művészeti befogadóképesség fejlesztése.
- Ritmikus gyakorlatok végzése a tempó, a dinamika figyelembevételével.
- Kapcsolatteremtő képesség ön- és társismeret fejlesztése a dramatikus játékokra építve.

Technológia

Digitális kultúra

A tantárgy célja megismertetni az értelmileg akadályozott tanulóval a személyi számítógép és más infokommunikációs eszközök, irodai eszközök gyakorlati alkalmazhatóságát a munkavégzés során és a hétköznapi életben (tanulásban, információszerzésben, közösségi oldalakon való tájékozódásban, kommunikációban, szociális kapcsolatok fenntartásában, a játékban és a szabadidő eltöltésében).

A tanulási terület feladatai

- a különféle eszközök funkciójának alapszintű megismertetése
- a felelősségtudat fejlesztésére (elemi adatvédelmi ismeretek, információforrás megbízhatóságának kontrollja [segítséggel]).

Kiemelten fontos, hogy az itt szerzhető és begyakorolható ismereteket hozzáigazítsuk az egyéb tantárgyak oktatásában használatos eszközök megfelelő használatához, az egyes tanulók kommunikációját segítő alternatív és augmentatív módszerekhez.

Technika és tervezés

A tanulók az önkiszolgálás, illetve az életvitel és gyakorlati ismeretek tárgyak keretében dolgozzák fel a saját életvezetésükkel, közvetlen és tágabb környezetük alakításával, személyközi kapcsolatokkal, munkavégzéssel összefüggő (politechnikai), egyéni képességekhez igazodó alapvető ismereteket.

Testi nevelés és egészségfejlesztés

A személyes jóllét megéléséhez, feltételeinek kialakításához, a fenntartásában való aktív közreműködéshez különböző tantárgyak tartalmainak egymásra épülő, egymást kiegészítő és megerősítő megjelenése szükséges és jellemző, az értelmileg akadályozott tanulók nevelés- oktatásában. Ezek elsősorban a játékra nevelés, önkiszolgálás, technika, életvitel és gyakorlat, környezetismeret, állampolgári ismeretek.

A szorosabb értelemben vett testnevelés általános célkitűzései (kondíciós és koordinációs képességek fejlesztése, személyiségfejlesztés, betegségmegelőzés) mellett a mozgásnevelés, majd a testnevelés tárgyakhoz számos speciális feladat kapcsolódik.

A tanulási terület feladatai

- A mozgásöröm megélésének kialakítása, felfedeztetése.
- Testtudatosság, testséma fejlesztés, ezen keresztül az én-kép, én-tudatosság fejlesztése.
- Alapmozgások begyakorlása, automatizálása az elhúzódó pszichomotoros fejlődés egyéni ütemének figyelembevételével.
- A mozgáskoordináció, a térészlelés és a téri tájékozódás fejlesztése a tanuló számára, saját maga, majd a tágabb téri környezet viszonylatában. Kiemelt feladat a gördülékeny, ritmusos mozgás kivitelezés begyakorlása.
- Kórképekhez kötött morfológiai adottságok (izomzat, kötőszövet, csontrendszer) korrekciója, kompenzációja (egyes esetekben társszakmákkal együttműködésben).
- Különösen nagy figyelmet kell fordítani a baleset-megelőzésre (különös tekintettel a helyzetfelismerés és a térészlelés zavaraira), az egyes kórképekhez kapcsolódó lehetséges kontraindikációk (ellenjavallatok, jelen esetben fokozott sérülésveszély, egészségügyi kockázat miatt) figyelembevételére.

3. SZEMÉLYISÉG FEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Tagozatunk fontos alapelve a fejlesztés területén, hogy tanulóink személyisége harmonikusan fejlődjön. Célunk,

hogy hozzájáruljunk tanulóink harmonikus személyiségfejlesztéséhez, a féltékenység, a szorongás, a gátlás leküzdéséhez. Feladatunk, hogy a gyermeknél olyan pozitív személyiségjegyek alakuljanak ki, mint a türelem, kitartás, segítőkészség és egymás megbecsülése. A tanuló személyiségében rejlő pozitív tulajdonságokat meg tudja jeleníteni a környezete számára. Interperszonális kapcsolataiban együttműködő, megértő, türelmes.

4. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Tanulóink egyéni sajátosságaiból következően számolnunk kell kommunikációs zavaraikkal, illetve azzal, hogy társas kapcsolataikat nehezebben, és csak felszínebben képesek kialakítani.

A már kialakult közösségekben segítő erő az elfogadás, egymás meghallgatása, figyelem a társ iránt, közös beszélgetések. A csoportra jellemző a “mi élmény”, a saját nyelv, a közösségi élmény, a bizalom.

Célunk tehát a csoporton belüli kiscsoportok csoportközösséggé válásának segítése, és a csoportközösségek iskolai közösséggé való fejlesztése.

Csoportszinten a következők a feladataink

- beilleszkedési problémák kezelése, segítése
- tehetséget, képességet kibontakoztató tevékenységek tanórán kívüli és, tanórai képességfejlesztő feladatokkal
- gyermek- és ifjúságvédelem
- tanulóink önismeretének segítése, a jó tulajdonságaik kiemelésével
- a természetes csoportok közös jellemzőinek kialakítása
- kiscsoportok szerveződésének figyelemmel kísérése, a pozitívumok megerősítése
- közösségi normák kialakítása
- egyének helye a közösségben

5. KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS FELADATOK

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció célja, hogy az iskolai fejlesztés során jelentősen csökkentse a fogyatékosságból eredő szomatikus és pszichés hátrányokat, elősegítse a szociális érést. Az egyéni fejlesztéshez szükséges tartalmak, eszközök, módszerek megtalálásának, az egyéni fejlesztési program kidolgozásának alapja a pedagógiai szakszolgálatok szakértői véleményében rögzített korrekciós javaslata.

A rehabilitációs célú foglalkozások célja – a meg lévő képességelönyökre építve – az eredményes személyiségfejlesztés, a képességek, készségek terápiás fejlesztése.

A konkrét célkitűzések meghatározása során a főbb szempontok a tanuló képességprofiljában látható erősségek (ezekre építünk, ezek jelentik a „húzóerőt”) és a leginkább fejlesztésre szoruló területek (a lemaradást igyekszünk csökkenteni vagy kompenzálni).

Kiemelten:

- az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, koncentráció, grafomotoros ügyesség, tájékozódás, gondolkodás
- vizuomotoros koordináció fejlesztése
- a szociális és kommunikációs tevékenységek segítése
- a művészeti foglalkozások során a dráma, a zene, a tánc, az ábrázolás személyiségfejlesztő hatásának érvényesítése
- a mozgásállapot javítása, sporttevékenység

Tehetséggondozás lehetőségei

A tehetséggondozás területén legfőbb feladatunk; a tanulók adottságainak feltérképezése, amelyek alapján a legpontosabb fejlesztési orientáció érhető el, és a legtöbb sikerélményhez juttatja őket.

A tehetség felismerése, fejlesztése lehetővé teszi az értelmi fogyatékoság kompenzálását, valamint a tanulók életterének tágítását.

6. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGA SZABÁLYAI

Az ismertetett szemlélet és értékelési gyakorlat következménye a bukások teljes elkerülése. Tapasztalatunk szerint a megszokott osztályközösség erejében rejlő pozitív attitűd előmozdítja a fejlődést. Évismérlést az intézmény igazgatója legfeljebb egy alkalommal engedélyezhet első évfolyamban a szülő kérésére.

Az értelmileg akadályozott gyermekek iskolatípusában alapelveként fogalmazzuk meg az automatikus tovább haladás. Ettől – egyedi elbírálás alapján -, az osztályfőnök javaslatára, nevelőtestületi döntéssel kívánunk csak eltérni (pl.: hosszantartó súlyos betegség miatti hiányzás). Amennyiben a tanuló a kultúrtechnika foglalkozásokon a csoport nagy többségével nem tud együtt haladni, egyéni, vagy kiscsoportos formában, vagy csoportos, differenciált foglalkoztatás keretében kapja meg a szükséges fejlesztést, de ez a magasabb évfolyamba lépését nem befolyásolja.

7. VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK SZABÁLYAI

Szakkörök

A gyermekek érdeklődésének és képességeinek megfelelő szakkörök szerveződnek.

Működik:

- sport (sor- váltóverseny, ügyességi játékok)
- báb, játéktevékenység
- kézműves
- zenei készségfejlesztés
- szociális készségek fejlesztése

Ezek a következők:

- Házi KI MIT TUD?

- Felfénylő szavak szavaló verseny
- Koncz Dezső Országos Tanulmányi Verseny
- Adventi Sport nap
- Mozi, színház, bábszínház
- Kiállítások látogatása
- Múzeum látogatása
- Városi gyermekkönyvtár megismerése
- Kirándulások (osztály és tanulmányi)
- Kiállítóként részvétel a városi rendezvényeken, vásárokon
- Környezetvédelem és kirándulás
- „Tökös napok”
- Gyermek Nap

8. BESZÁMOLTATÁS SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI

Értelmileg akadályozott gyermekek különböző fejlődési útjai miatt a tanulók képesség szerinti differenciált foglalkoztatása válik az egyéni képességek fejlesztésének egyik legfontosabb eszközévé.

A harmonikus személyiségfejlődés érdekében a különböző képességek és eredményesség mellett is fontos a közel azonos életkori csoportok megtartása. A tanulók értékelését, minősítését, az egyes évfolyamoknál való tovább haladás feltételeit a pedagógiai program és az intézmény helyi tanterve szabályozza.

9. A tanuló fejlődésének mérése (Heidelbergi Kompetencia Inventár)

Az értelmileg akadályozott tanulóknál az oktatás tartalma nem egyszerűen mennyiségi eltérést jelent a többi sajátos nevelési igényű gyermekekhez képest. A kulcskompetenciák nem minden esetben értelmezhetőek a többi csoporttal azonos formában, a szociális készségeknek és az érzelmi intelligenciának, valamint a kommunikáció fejlesztésének viszont kiemelt szerepe van. A Heidelbergi Kompetencia Inventár egy szociális készségeket mérő eszköz kognitív zavarok esetén. Három központi területet vizsgál: praktikus, kognitív és szociális kompetencia. A 19 alterület 8-8 tételből áll, amelyek egy alterületen belül nehézségi sorrendben követik egymást.

1-8. évfolyamokon minden tanévben bemeneti és kimeneti mérést végzünk.

10. CSOPORTBONTÁS ÉS EGYÉB FOGLALKOZÁSOK

A gyógytestnevelés órákat csoportbontással szervezzük meg a testnevelés órákkal párhuzamosan, illetve délutáni foglalkozások keretében.

A testnevelés a mindennapos testmozgás megvalósítása azokon a napokon történik, amikor a közismereti oktatás folyik. A testnevelési órák mellett a gyógytestnevelést a Pedagógiai Szakszolgálat intézményegységén belül működő gyógytestnevelő látja el. A gyógytestnevelés és a testnevelés órák számának arányát a szakorvosi javaslat alapján valósítjuk meg.

11. JUTALMAZÁS, MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM ÉRTÉKELÉSE A HELYI SAJÁTOSSÁGOK ALAPJÁN

Magatartás	Szorgalom
példás	példás
jó	jó
változó	változó
rossz	hanyag

Az alkalmazott értékelési formák

- szóbeli értékelés
- szimbólumok alkalmazása
- szöveges minősítés
- szöveges értékelés
- numerikus értékelés

Szóbeli értékelés

Ezt az értékelési formát a teljes képzési időben, minden tantárgynál folyamatosan alkalmazzuk. (Ilyen például: a helyeslés, a dicséret, a figyelmeztetés.)

Szimbólumok alkalmazása

Az értelmileg akadályozottak iskolatípusában használjuk. A szóbeli értékelést is kiegészítheti. (Ilyen például: a pontozás, a csillag, dicsérő kártyák, a szimbolikus képek, jelek matricák.)

Szöveges értékelés, minősítés

Szöveges értékelés: (1.évfolyam)

A gyermek egész személyiségéről, illetve egyes tantárgyakból egyénre szabott rövid szöveges tájékoztató a szülők és a pedagógusok felé.

Az év végi szöveges értékelés szempontjai részletesen

<u><i>Szociális viselkedés, együttműködés a felnőttekkel, a gyerekekkel, a közösséggel</i></u> <ul style="list-style-type: none">– A közösségben elfoglalt hely– Kapcsolat a társakkal– Kapcsolat a tanárokkal és az iskola dolgozóival– A konfliktuskezelés módja– Személyiségének jellemző vonásai	<u><i>Szorgalom, feladattudat, feladatvégzés</i></u> <ul style="list-style-type: none">– Viszonyulás a tanuláshoz– Az egyéni képességek viszonya a teljesítményhez– Idő- és munkaszervezés– Tanórai aktivitás– Többletek (önként vállalt feladatok)– A feladatvégzés minősége– Figyelmi terjedelme
--	--

<p><u>Kommunikáció</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kommunikációs motiváció, a mások mondanivalójához való viszonyulás – A kommunikációban való részvétel – Beszédmegértés; hallási figyelem; reakció mások beszédére – Beszéderthetőség: hibásan ejtett hangok; hangerő; hangszín; beszédtempó – A szókincs és nyelvi szerkezet jellemzői • Szókincs: aktív - passzív • Mondatalkotás (analóg, önálló) • Kérdés megfogalmazása 	<p><u>Olvasás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Hangfelismerés; összeolvasás; kiejtés; hangerő – Szövegghűség; olvasási hibák – Szövegértés (hangosan olvasott; némán olvasott; lényegkiemelés) – Szövegértés (események sorrendbe állítása) <p><u>Írás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Írásképe (betűalakítása; másolása nyomtatotról, írottól; emlékezetből írás) – Önellenzőrzés
<p><u>Matematika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Számkörben való tájékozottság (viszonyítás; számok bontása) – Műveletek (fejben, eszköz segítségével, írásban) – Számjegyek írása; sorba rendezése – Térirányok felismerése – Mérések; mértékegységek – Az óra ismerete; a pénz ismerete 	<p><u>Környezetismeret – társadalomismeret</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – A megfigyelések végzésének szintje – A tanult fogalmak alkalmazásának és az összefüggések felismerésének szintje – Térben és síkban való tájékozottsága – Gyűjtőmunkában való részvétel – Órai aktivitás – A tanultakról való beszámolás szintje
<p><u>Készségfejlesztő foglalkozások (ének-zene, ábrázolás, munkatevékenység)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tantárgyi ismeretek – Eszközhasználat, anyaghasználat – Ritmusérzéke – A tárgyhoz való viszonyulása – Munkadarabjainak minősége – Képi, plasztikai kifejezőképessége – Színhasználat, kreativitása – Kritikai érzéke 	<p><u>Mozgásnevelés, testnevelés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Mozgásigénye – Mozgásállapota; összerendezettsége – Erőnléte, állóképessége – Járás, futás, ugrás, egyensúly – Labdaérzéke – Kitartása, kudarctűrő képessége – Utasítások és baleset-megelőzési szabályok betartása – Egészséges életmódra törekvése

Szöveges minősítés (1-4. évfolyam)

- kiválóan megfelelt
- jól megfelelt
- megfelelt
- felzárkóztatásra szorul

Numerikus értékelés (5-8. évfolyam)

- jeles
- jó
- közepes
- elégséges
- elégtelen

12. EGYEBEK

12.1. Szülő, tanuló, pedagógus kapcsolattartásának rendje

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek közül legfontosabb feladat a szülőkkel való kapcsolattartás.

Ennek formái

- Az osztályfőnök kapcsolattartása az iskolai gyermekvédelmi felelőssel.
- A családlátogatás, környezettanulmány, a személyes kapcsolat kialakítása, nevelési tanácsadás.
- Csoportszinten: a szülői értekezlet és fogadóóra keretében nevelési tanácsadás, a gyermek képességeinek ismertetése. A tanulók pozitívumainak erősítése a szülőkben, elfogadásuk segítése.
- Tagozat szintjén: szülői klub keretében folyamatos tanácsadás, aktuális lehetőségek ismertetése (új jogszabályok, segély lehetőségek...). Meghívott szakemberek (orvos, pszichológus, logopédus...) által előadások szervezése, speciális problémák megvitatása, segítségnyújtás a szülőknek.

13. Általános ismertető tantárgyi struktúra alapján a közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók számára 1–8. évfolyam

A közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók igen eltérő egyéni adottságokkal bírnak, fejlesztésük során egyénenként is eltérő nevelési, oktatási igények és szükségletek jelentkeznek. A tanulási képességet a közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók esetében elsősorban a kognitív képességek eltérései határozzák meg. Jellemző az idegrendszer (elsősorban a központi, de gyakran a környéki is) struktúrájának átfogó érintettsége. Az érzékelés gyakran differenciálatlanabb, így a releváns ingerek, észleletek feldolgozási folyamata – detektálása (felfedezése-tudatosítása), szelektálása (az adott helyzetben lényegesek szűrése, kiemelése) – is nehezített. Gyakran tapasztaljuk az önkéntelen figyelem ingadozását, csapongását különféle ingerforrások között, vagy merev megtapadását egy-egy dolognál. A figyelem szándékos fókuszálása, irányítása nagy erőfeszítést kíván, így hamarabb alakul ki fáradtság. Ennek megnyilvánulási formái lehetnek rendhagyók, pl. ingerlékenység, kapkodó munkavégzés, indokolatlanul gyakori mosdóba vagy egyéb helyre keredzkedés, egyéb elkerülő magatartás (állandó orrfújás, ceruzahegyezés vagy bármi, az egyénre jellemzően). Az emlékezeti funkciókra jellemző, hogy a munkamemória egyszerre kevesebb, sok esetben csupán egy-egy új elemet tud befogadni. A hosszú távú tárba nehezebben rögzülnek új elemek. A felejtés kevésbé jellemző, de a felidézéshez gyakran szükségesek a megfelelő kulcsingerek. A felidézést jelentősen támogatja, ha az adott dologhoz, ismerethez a tanulónak pozitív érzelmi kötődése van. A gondolkodásban a megszokott sztereotípiák fontos támpontokat adnak, ugyanakkor ezek okozzák más kontextusban a rigiditást (gondolkodásbeli merevséget, rugalmatlanságot) is. Általában az egy szempont szerinti ítéletalkotás, az egyenes következményes következtetések, a ha-akkor összefüggések felismerése jól alkalmazható. Az új ismeret korábbiakhoz való kötése, változó kontextusban való értelmezése, rugalmas alkalmazása, azaz az ismeretek generalizálása nehezített.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven (Nat) és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékkal összefüggő tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar nyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a vizsgaszabályzatok adnak eligazítást.

Célok, feladatok:

Az iskolai nevelés-oktatás során az egyéni bánásmód elvét alkalmazva biztosítható a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók személyiségének harmonikus fejlődése.

Az általános iskolai nevelés-oktatás célja kialakítani a helyes közösségi magatartást, az együttműködési képességet és a szocializációs készséget a hiányosan működő képességek korrekciója, a hátrányok csökkentése érdekében, miközben folyamatos motivációval, az érdeklődés fenntartásával valósul meg a jól működő funkciók fejlesztése.

Az általános iskolai nevelés-oktatás feladata minél nagyobb mértékben előkészíteni az önálló vagy támogatott életvezetés lehetőségét, kialakítani a környezethez való kötődés igényét, a közösségi alkalmazkodást és elfogadást, törekedve az önérvényesítéssel és önálló döntési képességgel rendelkezés kialakítására, a tanuló felkészítésére a lehető legeredményesebb társadalmi integrációra.

Az általános iskolai nevelés-oktatás megalapozza a tanulói képességekhez és érdeklődéshez igazodó, készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatásban történő részvétel és a gyakorlati munkavégzés feltételeit úgy, hogy fokozott figyelmet fordít azoknak a kompetenciáknak a fejlesztésére, amelyre a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulóknak az iskolai oktatás után szükségük lehet (a készségfejlesztő iskola évfolyamain, napközi otthonokban, családban, lakóotthonokban, védő vagy integrált munkahelyeken).

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelésében kiemelt figyelmet kell fordítani az egyénre szabott terápiás eszközök, eljárások alkalmazásával a képességstruktúra hiányosságainak kompenzálására, az épen maradt funkciók feltárásával és azokra építéssel. A pedagógusoknak feladatuk a gyakorlatorientált, a mindennapi élet tevékenységeire felkészítő képzés megvalósítása, az életvezetési technikák megalapozása, elsajátíttatása,

gyakoroltatása. A személyiség gazdagítása érdekében az önfogadásra és mások elfogadására a toleráns magatartás kialakításával tehet szert a gyermek/tanuló.

Mindehhez olyan iskolai légkört kell teremteni, amelyben mind a tanuló, mind a felnőtt jól érzi magát, ahol az emberi és társas kapcsolatok a kölcsönös tiszteleten alapulnak, ahol minden tanuló teljes értékű emberként élheti meg önmagát, a másságot is elfogadva.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Az erkölcsi nevelés

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanuló képes szociális kapcsolatokat kialakítani és fenntartani, ismeri és elfogadja az alapvető emberi értékeket, a személyiségében rejlő pozitív tulajdonságokat meg tudja jeleníteni a környezete számára. Különböző élethelyzetekben képes az adekvát viselkedésre, elfogadja társait és környezetét, megismeri, követi és igyekszik betartani a szabályokat. Interperszonális kapcsolataiban együttműködő, megértő, türelmes.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanuló érdeklődik környezete és lakóhelye szokásai iránt, ismeri a legfontosabb nemzeti ünnepekhez köthető hagyományokat, képességeihez mérten bekapcsolódik az ünnepi megemlékezésekbe. Fokozatosan megismeri a szülőföld, a haza legfontosabb értékeit, megismeri környezetében előforduló szimbólumait.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló fokozatosan képessé válik az együttműködésre környezetével, közösségében magatartása elfogadó. Megismeri, és képességeinek megfelelően alkalmazza alapvető emberi jogait és kötelezettségeit. Kialakul igénye az önállóságra, megismeri az önérvényesítés és a támogatott döntéshozatal lehetőségét. Közösségének alakításába bevonható, igényli a rendezett, célszerűen kialakított környezetet.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A tanuló megtapasztalja saját személyét, bekapcsolódik társas foglalkozásokba.

Megtanulja a helyzeteknek megfelelő kapcsolatokat megteremteni környezetével, cselekedeteit kontrollálni, képes a kapcsolatokban a közeledés és a távolságtartás egyensúlyának és szükségességének megválasztására. Konfliktusait önállóan, vagy segítséget kérve próbálja megoldani. Megtanul választani lehetőségei közül, képessé válik korlátai felismerésére, megismeri az adekvát segítségkérés módszereit.

Megismeri a nemi szerepekkel kapcsolatos alapvető társadalmi elvárásokat és a biológiai működés elemeit.

A családi életre nevelés

A tanuló lehetőség szerint minél nagyobb önállósággal közreműködő önmaga ellátásában, ismeri a családi élet szerepeit, feladatait. Képességeihez mérten elfogadja és kéri személyi segítő tanácsát a magánéletben adódó problémahelyzetek megoldásához.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló megismeri a helyes táplálkozás és a személyes higiéné alapjait, minél önállóbban képes gondoskodni magáról, ápolni testét. Igényli a rendszeres testmozgást, figyel testi épségének és egészségének megőrzésére.

Lehetőségeihez mérten felismeri és elkerüli a káros szokásokat és veszélyes helyzeteket.

Testi és lelki érzéseit képes környezetének megfelelő jelzésekkel tudomására hozni.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség területén a tanulóban megerősödik a másokra való odafigyelés igénye, szívesen törekszik közösségében a segítségnyújtásra. Felismeri gyakorlati tevékenységében az önmaga és mások testi és lelki épségének megóvása érdekében szükséges körültekintő magatartás fontosságát.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló igényli a kulturált környezetet, vigyáz lakóhelye, élettere tisztaságára, óvja épségét. Felismeri a szennyező anyagokat, kerüli a káros környezeti hatásokat. Igényévé válik a takarékoság az anyagokkal, energiával, kerüli a felesleges pazarlást. Megtanulja szükségleteihez mérten beosztani a javakat.

Megismeri és alkalmazza a szelektív hulladékgyűjtés, az újrafelhasználás és hasznosítás gyakorlati technikáit.

Pályaorientáció

A tanuló motivációja felkelthető a munkatevékenységek iránt, lehetőségeihez képest igényli a felnőtt élet alapvető tevékenységének, a munkának megismerését, elsajátítását.

Képes önmaga munkatevékenységi lehetőségeinek felismerésére, belátására, elfogadja a segítséget.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló megismeri a pénz fogalmát, adott nagyságrendben tisztában van az ár és az érték fogalmával. Tisztában van a takarékoság, a pazarlás és a felesleges fogalmával.

Képes saját tulajdonának felismerésére és megóvására.

Médiatudatosságra nevelés

A tanulóban fokozatosan tudatosul a virtuális valóság és az élet közötti különbség. Felismeri az elektronikus eszközök helyes információszerző és szabadidő eltöltési lehetőségeit, ügyel a mértékletességre.

A tanulás tanítása

A tanuló az elsajátított kompetenciák felhasználásával igényli az ismeretszerzést, az új információk, tevékenységek elsajátítását. Felkelthető a tanuláshoz és megismeréshez motivációja, kíváncsisága.

Kulcskompetenciák

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók egyénileg nagyon eltérő képességprofilja miatt a Nat kulcskompetenciáinak fejlesztése is egyéni, individualizált módon valósulhat meg. Mindazonáltal a fejlesztésnek vannak olyan átfogó elemei, amelyeknek egységesen érvényesülniük kell. Kiindulási alap a kognitív fejlesztés, amely meghatározza a többi területen való sikerességet is. Ugyanakkor nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy az egyes kompetenciaterületek nem elszigetelten, hanem kölcsönhatásban jelennek meg és fejlődnek.

A tanulás kompetenciái

A Nat-ban meghatározott kapcsolódó ismeret, készség és attitűd kialakulása részlegesen várható el értelmi akadályozottság esetén. Ez távlati, ideális célkitűzésként értelmezhető, és a fejlesztést kis lépésekre, részcélokra kell bontani, az egyes tanulók képességstruktúrájához igazodva. Különös figyelmet kell fordítani a motiváció kialakítására, illetve fenntartására, az én-tudatosság, a saját értékek és lehetőségek felismerésének fejlesztésére. Elsődleges cél a szűkebb, majd tágabb környezetben való eligazodás, a közösségi részvétel különféle szerepköreire való felkészülés, a minél önállóbb életvitel kialakítása.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi)

A kommunikációs kompetenciák fejlesztése általános, tág értelmezésben megfeleltethetők a Nat vonatkozó célkitűzéseinek. Nélkülözhetetlen az információ befogadásához, az elemi gondolkodási műveletek hatékony működéséhez. Elsődleges a kommunikációs szándék felkeltése/fenntartása, a kommunikációs csatornák hatékony alkalmazása mind a megértés és információszerzés, mind az önkifejezés tekintetében. Mivel a társas helyzetek, kapcsolatok alapja, a szociális készségek fejlesztése szempontjából is kiemelten fejlesztendő terület. A más nyelvekkel való ismerkedés opcionális, sok közepsúlyos értelmi fogyatékos tanuló esetében nem megvalósítható. Néhányan azonban rendelkezhetnek a szükséges alapképességekkel, és általános adottságaikhoz képest jó nyelvelsajátítási képességük lehet. Ezen nevelési-oktatási formában idegen nyelv oktatása nem folyik, a hangsúly az anyanyelvi kompetenciákra helyeződik.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák alapjaiban megfeleltethetők a Nat elvárásainak. A készségszintben, illetve a támogatási szükségletben lehetnek jelentős egyéni eltérések. A hamis információk kiszűrése, valamint a lehetséges visszaélések elkerülése érdekében fokozottan figyelmet kell fordítani a „gyanús”, „bizonytalan” internetes tartalmak felismerésére, a megfelelő kapcsolati személytől való segítségkérésre, a támogatott döntéshozatal gyakorlására. A verbális kommunikációra képtelen tanulók esetén helyettesítő/kiegészítő jelleggel egyaránt alkalmazunk különféle IKT-eszközöket.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A gondolkodás kompetenciái megfelelően adaptálva jól értelmezhetők a közepsúlyos értelmi fogyatékos tanulókra is. Különös figyelmet kell fordítani a meglévő képességek fejlesztésére, a látókör szélesítésére, az elemi mérlegelő érzék, óvatosság alakítására, miközben meg kell tartani / ki kell alakítani a környezet iránti nyitottságot, kíváncsiságot is. Alapcél az egyszerű logikai összefüggések felismerése, az ismeretek minél rugalmasabb, eltérő kontextusokban való hatékony előhívása és alkalmazása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A közepsúlyos értelmi fogyatékos ember számára kiemelten fontos terület, mivel nagy valószínűséggel hosszú távon, egész életen át valamilyen közösségi ellátásban fog részesülni. Az egyéni és közösségi javakat szolgáló tevékenységek, készségek gyakorlása a személyes jóllétnek is egyik alappillére. A saját személyiség, a külső és

belső tulajdonságok ismerete, a viselkedésszabályozás alapjai, az együttműködési készség (ki)alakítása, a társas kapcsolatok szabályrendszerének megismerése kiemelten fejlesztendő. Cél a harmonikus, reális önértékeléssel, pozitív énképpel rendelkező személyiség kibontakoztatása. Fontos a helyes önellátási-önkiszolgálási szokások (beleértve a napirend, az egészséges életmód), a tanuló önmaga és környezete iránti igényesség kialakítása. Kiemelten fontos, hogy a tanuló érdeklődéséhez, igényeihez mértén megfelelő nemi és szexuális nevelést biztosítsunk, mint az önazonosság, én-tudatosság integráns része. Mint minden nevelésben, kisebb korban a szokások kialakítása van inkább előtérben, de a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulóknál is fontos, hogy fokozatosan megtanulják az önálló felelősségvállalást. Ennek kardinális kérdése, hogy a tanuló felismerje a lehetőségek és lehetséges következmények közötti összefüggéseket, tudja, hogy mit jelent a következmények vállalása, és felismerje, hogy mikor van szüksége segítségre a lehetséges következmények feltárásában (támogatott döntéshozatalra való felkészítés). Ez leginkább konkrét élethelyzetekhez, eseményekhez kötötten valósulhat meg.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A Nat leírásában foglaltak megvalósulásában nagyobb szerep jut az érzelmi alapú megközelítésnek. A kreativitás, az alkotótevékenység sok középsúlyos értelmi fogyatékos ember számára az önkifejezés alapvető eszköze. Ennek elemei épülnek be a felnőttkori foglalkozásterápiás tevékenységekbe is. Sok esetben ez a szabadidő tartalmas eltöltésének egyik módja lehet. Külön figyelmet kell szentelni e téren a kiemelkedően teljesítő tanulók tehetséggondozására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A vonatkozó kompetenciák megfelelően adaptált értelmezésben megfeleltethetők a Nat leírásának. Elsődleges a pályaaorientáció: adjuk meg a lehetőséget, hogy a tanuló különféle területeken próbálja ki magát. Ezáltal felszínre kerülhetnek erősségei, egyben érdeklődésének megfelelő elfoglaltságot végezhet. Fejlesztendő területek a kitarítás, a munkafegyelem, az adott tevékenység jelentőségének belátása, a munkavállalói szerepkörhöz igazodó viselkedési normák gyakorlása. Ettől elválaszthatatlan, hogy a tanuló tisztában legyen az alapvető jogokkal, amelyek munkavállalóként megilletik. A különféle eszközök, nyersanyagok, munkafolyamatok célirányos megismertetése is szükséges. Tudatossá kell tenni a különbséget a precíz teljesítményelvárás és a kreativitás, az alternatív megoldások lehetőségei között.

Egységesség és differenciálás

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók oktatásának követendő szempontja az életkori csoportokban történő fejlesztés megtartása mellett a tanulók egyéni haladási üteméhez igazodó, az önmagához mért fejlődést értékelő, sikerélményt biztosító, a reális életlehetőségeket folyamatosan szem előtt tartó oktatás, nevelés, képzés. A tananyag kiválasztásában és elrendezésében figyelembe kell venni, hogy a foglalkozások célja lépésről lépésre a károsodásokból eredő lemaradások csökkentése a meglévő képességekre építve, tanórai keretek között,

figyelembe véve a harmonikus személyiségfejlődés igényeit. Fontos a folyamatos ismétlés, gyakorlás, nagy szerepe van a tevékenységek életközegben való alkalmazásának, a cselekvésbe ágyazott ismeretszerzésnek. A tantárgyak tananyagánál a fő hangsúly nem a műveltségátadáson van, hanem azon komplex képességek, készségek, kompetenciák kialakításán, amelyek elősegítik az alapvető fejlesztési célok megvalósítását.

A pedagógiai munka során törekedni kell a gyógypedagógiai nevelésben, fejlesztésben kiemelkedő jelentőségű érzelmi motivációra, játékoságra. A nevelési és oktatási módszereket mindig a tanulók életkorának és személyiségjegyeinek megfelelően kell megválasztani.

A tanterv a kultúrtechnikai tantárgyak tanítása során, a magasabb évfolyamokon sem javasol képesség szerint differenciált csoportokat. A differenciálást az ismeretekben, módszerekben, a tanulói tevékenységekben és a segítségnyújtás mértékében a tanítási órán kell megvalósítani, mert a gyakorlati pedagógiai tapasztalat azt mutatja, hogy minden tanuló képes fiatal felnőtt koráig ezen a téren továbbfejlődésre. A kamaszkor és annak befejeződése után is motiváltak a tanulók az olvasás, írás, számolás elsajátítására.

Az egyénre szabott nevelés és oktatás mellett is mutatkoznak – az adott csoporton belül – leszakadó, lemaradó tanulók. A lemaradás oka a súlyos akadályozottságban, hosszantartó betegségben, a képesség, tudás elsajátításához rendelkezésre álló időkeret szűkösségében keresendő. A tanulási képességek terén mutatkozó nagyfokú eltérések leküzdésére fontos a differenciált foglalkoztatás, egyéni és kiscsoportos formában.

Tanórai keretben a figyelemfelkeltés, a cselekedtetés, az ismeretek közvetítése és megerősítése differenciált formában, képesség szerinti csoportok kialakításával, esetenként egyéni bánásmóddal történik. Lehetőséget kell teremteni a feladatok elvégzésében az egyéni igényekhez igazodó segítségnyújtásra, a szemléltető eszközök és tanulói segédletek szükséglet szerinti megválasztására. Ebben a munkában a legfontosabb segítők a pedagógiai asszisztensek és a gyermekfelügyelők. A tanulás szervezésénél döntő az állandó ösztönzés megvalósítása, a cselekedtetés, a különböző tantárgyaknál megjelenő tananyagok kapcsolódási pontjainak különböző szempontú megközelítése, megerősítése. Az iskola tanulásszervezése a napközi otthoni foglalkozásokkal együtt egész napos. A tanulók házi feladatot csak saját kérésre kapnak, minden kötelező tanulási tevékenység az iskolában történik. Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és tanórai foglalkozások célja a károsodásból eredő nagyfokú lemaradások csökkentése, a meglévő képességelőnyökre építve az eredményes személyiségfejlesztés megvalósítása, tanórai keretek között, egyéni és kiscsoportos formában.

A fejlesztés célja nem a tanórai tananyag átismétlése, hanem a képességek, készségek, kompetenciák terápiás fejlesztése:

- érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, koncentráció, grafomotoros koordináció, tájékozódás;
- bazális stimuláció, beszédfejlesztés, szociális és kommunikációs tevékenység segítése,
- művészeti foglalkozások, zene, rajz, tánc stb.;
- mozgásállapot javítása, sporttevékenység.

A tehetséggondozás során a fő hangsúly az épen maradt részképességek fejlesztésén van, és elsősorban érdeklődési körök alapján szerveződik. Legfontosabb feladata a szabadidő hasznos eltöltésére nevelés, művészetekkel, az egészséges életmóddal és a környezettudatos magatartással összefüggő tevékenységek.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít.

A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának kulcsmozzanatai:

- a bemeneti jellemzők megismerése, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait;
- a kimeneti elvárások, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenet, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén szükséges a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvés, a szocializációs képességek) és a család legjellemzőbb mutatói (a családi szocializáció színterei, a kommunikációs, cél-rationális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere) együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait, amelyre építeni lehet az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist – a stratégiát és a terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszthetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához a kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalom sajátosságainak számbavételét. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni.

Így a fejlesztési-nevelési-oktatási-képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők:

- a munka, a tanulás, a szabadidő, a szórakozás határainak elmosódása, az élethosszig tartó tanulás szükségessége,
- a piaci elemek, mint a gazdasághoz való viszony fő jellemzői,
- nagy választási lehetőség, elágazó életutak, mint az életút jellemzői,
- a nevelés, mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje,
- az identitás és önismeret, mint szocializációs cél,
- párbeszéd, keresés, értékelés, válogatás, kritika, közvetlen megfigyelés, mint tipikus tevékenységek,
- érték-pluralitás, egyéni boldogság, mint értékek, és a kíváncsiság, mint motiváció.

14. A tantárgyak struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok

Műveltségi terület	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	4+1	4+1	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás (Magyar nyelv és irodalom)	2	2	3+1	3+1	4	4	2	2
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	2	2	2+1	2+1	3+1	3+1	3+1	3+1
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	1	1	1
	Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	1	-
	Étika	-	-	-	-	-	-	-	1
Természettudomány és földrajz	Környezetismeret	-	-	-	-	1+2	1+2	2+1	2+1
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alakítás (Vizuális kultúra)	3	3	2	2	2	2	2	2
Technológia	Digitális kultúra	-	-	-	-	-	-	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés	Mozgásnevelés (Testnevelés)	5	5	5	5	5	5	-	-
	Testnevelés	-	-	-	-	-	-	5	5
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	-	-	-	-	1	1	1	1
Egyéb	Önkiszolgálás	2	2	-	-	-	-	-	-
	Életvitel és gyakorlat	-	-	2	2+1	2	2	3	3
	Játékra nevelés	2+1	2+1	2	2	-	-	-	-

Összesen	24	24	24	25	28	28	30	30
Habilitáció/rehabilitáció	3	3	3	3	3	3	4	4
Összesen	27	27	27	28	31	31	34	34

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatóak.

14.1. Kerettantervek a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyam az alábbi hivatkozásra kattintva elérhető

https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok/kozepsulyos_sni_1_8

6. számú melléklet Autista iskola

1. Autizmussal élő gyermekek jellemzése

Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanuló

Az autizmus spektrumzavarok (a szövegben az autizmus kifejezés mindig a teljes spektrumra utal) az idegrendszer igen korai, nagy valószínűséggel veleszületett ártalmának, illetve a genetikai, egyéb biológiai és környezeti tényezők együttes hatásának következményei. Az iskoláskor eléréséig – vagy tovább – kezeletlenül maradt fejlődési zavar és szélsőséges viselkedésformák fejlesztő célú ellátása a gyermek növekedésével egyre nehezebbé válhat, bár a nevelhetőség, taníthatóság időszaka belenyúlik a felnőttkorba, így sosem túl késő elkezdni a fejlesztést.

Az autizmus spektrumzavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikációs és a rugalmas viselkedésszervezés minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulóra legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányossága, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmas viselkedésszervezés és -kivitelezés képességének minőségi sérülése, valamint az egyenetlen képességprofil.

Autizmus spektrumzavar minden értelmi szinten előfordul, jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett éppúgy, mint intellektuális képességzavarral (értelmi fogyatékossgal) együtt járva. A fejlődési zavar átlagos vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülésspecifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van.

Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya vagy megkésített fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. A nyelvhasználat színvonalától függetlenül az alapvető problémák közé tartozik, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, jelentőségének megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet. Az alapvető gondolkodási és viselkedési képességek spontán elsajátításához szükséges képességek hiánya jellemzően egész életen át megmarad, de a speciális intenzív terápiás és pedagógiai ellátás segítségével jelentős fejlődés érhető el. A hiányzó/sérült képességek okozta elsődleges és másodlagos viselkedési tünetek a jól kompenzált állapotokban csaknem eltűnhetnek vagy változhatnak, és az élet különböző szakaszaiban különböző formákban jelentkezhetnek. Új helyzetben, váratlan események, körülmények hatására felerősödhetnek a típusos tünetek. A tünetek változatossága mellett a tanulók autizmusának lehetséges súlyossága széles skálán szóródik. Az időben megkezdett sérülésspecifikus fejlesztés nagymértékben hozzájárulhat az állapot pozitív kimenetéhez.

Jellemzőik

- A társas kapcsolatokban: pl. társaktól való elkülönülés vagy szokatlan közeledés, egyoldalú interakció.
- A kommunikációban (beszéd, gesztus, mimika): pl. a beszéd hiánya, a beszéd szintjéhez képest gyenge beszédhasználat, kommunikáció, vagy a nyelv szó szerinti értelmezése, furcsa tartalma, szokatlan hanghordozása.
- Az érdeklődés, aktivitás és játék területén: pl. szokatlan, sztereotip, repetitív tevékenységek, hobbik.
- A gondolkodásban, a tanulásban és a mindennapi alkalmazkodásban pl: ragaszkodás az állandósághoz, a megszokotthoz.
- A mozgás területén: pl. repkedő kézmozgás, lábujjhegyen járás.
- Az érzékelés-észlelés területén. pl. csökkent fájdalomérzés.

2. Pedagógiai alapelvek

- **A nyitottságának elve:** alapján lehetővé tesszük, hogy mind a szülők, mind a többségi iskolák tanulói, pedagógusai betekintést nyerhessenek iskolánk életébe. Az ellátott gyermekek számára a többségi intézmények tanulóival való találkozási alkalmak megteremtésével biztosítjuk a szűkebb és tágabb környezet megismerését, a világban való eligazodás megkönnyítését, a mindennapi érintkezéshez szükséges, a gyermekek adottságaihoz mért megfelelően fejlett kommunikációs képességek és viselkedéskultúra gyakorlásának lehetőségét.
- **A bizalom elve** - Bizalom, megértés, tisztelet a tanuló személyisége iránt, törekvés a személyes kapcsolatok kialakítására.
- **Az egyéni bánásmód elve:** - az esélyegyenlőség biztosítása érdekében az oktatási szolgáltatásokhoz való azonos hozzáférés, a tanulók és szülők egyéni és közösségi jogainak érvényesítése. Nemcsak esélynyújtást jelent a hátrányok leküzdésére hatékony felzárkóztató munka alkalmazásával, hanem a tehetség kibontakoztatását is szolgálja a művészetek, a sport és a munkavégzés területén.
- **Egyenrangúság elve:** szerint a nevelés-oktatás két alapvető tényezője a pedagógus és a gyermek egyenrangú félként vesz részt a folyamatban. A tanuló a nevelés - oktatásnak nem tárgya, hanem alanya. A pedagógiai munka középpontjában a gyermek harmonikus személyiségfejlődése, testi-lelki egészségének biztosítása áll
- **Tapasztalatszerzés elve:** értelmében a pedagógiai színtereken lehetőséget teremtünk a tanulók számára a tevékenykedésen keresztül a nevelés-oktatás folyamatában saját tapasztalatok megszerzésére, rendszerezésére, és általánosítására.
- **Külső hatások elve** a tanítási-tanulási folyamatban mindazon tapasztalatokra, információkra, ismeretekre történő támaszkodás, amelyeket a tanulók az iskolán kívül, a mindennapi életükben szereznek be.

- **Következetesség elve:** igényesség, határozott követelmények támasztása a tanulókkal szemben, egyúttal lehetőség nyújtása a tanuló önállóságának, kezdeményező készségének, kreativitásának kibontakoztatására.
- **Motiváció elve:** a tanulók érdeklődésének felkeltése és folyamatos fenntartása ösztönözheti a tanulókat a konkrét cselekvések szintjén történő egész életen át tartó tanulásra
- **Szemléletesség elve:** a befogadást, az elsajátítást előtérbe helyező korszerű tanulásszervezési és módszertani eljárások alkalmazása, mint kooperatív technikák, szabad tanulás stb.
- **Aktivizálás elve:** a tanulók aktív tevékenykedtetése, manipuláltatása és a tanulás módszertani eljárások alkalmazása segítségével kialakíthatóvá válik a tevékenységekhez, munkához való pozitív beállítódás.
- **Visszajelzés elve:** a folyamatos visszajelzés a tanulói teljesítményekről a tanulónak és gondviselőjének, ezek változásáról, javításuk lehetőségéről. ez által önértékelésük, öntudatuk fejlődése.
- **Koncentráció elve:** egy adott műveltségi terület tanítása során törekedni kell arra, hogy a korábban elsajátított tapasztalati tudás elemei erősítsék egymást, elősegítve az alapkészségek megszilárdulását.
- **Komplexitás elve:** - a nevelés- oktatás során figyelembe kell venni, hogy biológiai, fiziológiai, pszichológiai és társadalmi törvényszerűségek folyamatosan és együttesen hatnak, s ezeket a hatásokat össze kell hangolni
- **Kommunikáció és interakció elve:** lehetővé teszi a szociális kapcsolatok, a kommunikatív viszony emberhez méltó alakulását, hozzájárul a csoportban történő nevelés megvalósításához, és segít a tanulóhoz szükséges motiváció kialakulásában és fenntartásában.
- **A komplexitás, a személyiségközpontúság, a szükségletorientáltság és a rehabilitáció elve:** a tanulóknak egymást kiegészítő fejlesztő, támogató, valamint gondozó eljárásokra, komplex pedagógiai szolgáltatásra van szükségük. Nem csupán az aktív fejlesztés és képzés számít nevelésnek, idesorolhatók a részvétel, az átélés, a befogadás, az élmény pedagógiai hatásai is.
- **A kooperáció és a tudatosság elve:** a pedagógus és a tanuló közösen vesznek részt a tanítási-tanulási folyamat eseményeiben. A következetes és egységes elvárások a tanulók számára könnyebben követhetők és biztonságérzetüket is növeli.
- **A differenciálás és individualizáció elve:** A differenciálás egyrészt pedagógiai szemlélet: amely az érzékenységet fejezi ki az egyéni különbségek iránt, másrészt: pedagógiai gyakorlat, amely a különbségekhez való illeszkedést próbálja megvalósítani minden rendelkezésre álló eszközzel . A differenciálás egyik formája az egyéni tanulás, az individualizálás (egyéni fejlesztési terv)
- **Digitális kultúrára nevelés elve:** Az autizmussal élő tanulók esetében a digitális kompetenciák fejlesztése kiemelt területként funkcionál. Az IKT eszközök használatának emelt szintű beépítésével

lehet erősíteni a különböző ismereteik más területeken való alkalmazását is. Ahol szükséges, ott nagyobb arányban és mértékben lehet alkalmazni az IKT eszközöket és a digitális tananyagokat az autizmussal élő tanulóknál. A tanulóknál az IKT eszközök és a digitális tananyag alkalmazása kiemelt jelentőségű motivációs bázisként működik. Az internet használatának elterjedése számos pozitív változást hozott a mindennapokban. Sajnos a pozitív hatások mellett vannak veszélyei is. Tanulóink az adódó veszélyeket nem minden esetben képesek felismerni. Különösen nagy figyelmet fordítunk a veszélyek elkerülésére.

Intézményünkben olyan légkört kívánunk teremteni, ahol a gyermekek, tanulók jól érezhetik magukat.

Ennek érdekében:

- személyiségét tiszteletben tartjuk
- egyéni képességeit az oktatás során figyelembe vesszük
- bevonjuk őket saját intézményi életük megszervezésébe
- számíthatnak a pedagógusok segítségére mind tanulmányi munkájukban, mind életük egyéb problémáiban

Kiemelt elveink:

- A gyermek egész személyiségének, képességeinek fejlesztése álljon a középpontban
- Fontos a gyermek folyamatos egyéni fejlesztése
- Folyamatosan szem előtt kell tartani a tanuló egyéni adottságait, életkori sajátosságait
- Mindig a gyermek fejlesztéséhez legmegfelelőbb módszereket keressük
- Fontosnak tartjuk az egyéni igényekhez legmegfelelőbb környezet kialakítását, eszközrendszer alkalmazását
- A fejlesztés során a pozitívumokra támaszkodunk
- Előtérbe kell, hogy kerüljön a bizalom, megértés, türelem a gyermek iránt
- Fontos az esélyegyenlőség, az integráció lehetőségének szem előtt tartása
- Kiemelt szerepet kap az egészséges életmódra nevelés
- Hangsúlyozzuk a környezetvédelem fontosságát, megtanítjuk a környezet megóvásának formáit
- Kiemeljük a szülő és a pedagógus együttműködésének fontos szerepét
- Digitális kultúrára nevelés

Elsődleges célunk, hogy autizmussal élő tanulóink mások segítségére nem szoruló, független emberként tapasztalhassák meg magukat, valamint a társadalomba való minél jobb beilleszkedés, alkalmazkodás, a kommunikáció képessége, az önállóság kialakítása az egyén által elérhető legmagasabb fokon.

A különböző vizsgálatok nyomán kialakult egy általánosan elfogadott megközelítés, amely szerint a fejlesztés első lépésében meg kell teremteni egy olyan háttérrel, amely a lehető legnagyobb mértékben alkalmazkodik az autizmussal élő személyek egyéni sajátosságaihoz, az adott gyermek sajátos szükségleteihez. A folyamat második szakasza arról szól, hogy magukat a változtatásokat is a gyermekekhez mérjük. A törekvés az, hogy rugalmasabbá és átjárhatóvá váljon a struktúra, a sikerélmények ösztönzően hassanak a gyermekekre.

A megfelelő módszerek alkalmazása előbb utóbb elhozza a terápia sikerét. Az eredményeket azonban nagymértékben befolyásolják az egyéni tényezők. Ezek közé tartoznak például a gyermek képességei, autizmusának súlyossága, járulékos problémái, személyisége, családi háttere.

A gyermekek nevelése, oktatása minden esetben az egyéni képességek felmérése után, a fejlesztési céloknak megfelelő keretek és feltételek között kell, hogy történjen.

3. Autizmussal élő tanulók iskolai csoportokba kerülésének lehetőségei a Losontzi István EGYMI-ben

Az autizmus spektrumzavar minden értelmi szinten előfordul, jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett éppúgy, mint intellektuális képességzavarral (értelmi fogyatékossgal) együtt járva. Az autizmus spektrumzavarok gyakran társulnak egyéb problémákkal, amelyek az ellátási szükségletet, taníthatóságot és a gyermek jövőjére vonatkozó előjelzéseket jelentősen befolyásolják.

A fejlesztésnél szem előtt kell tartani, hogy a tanítás lehetséges módszertanát illetően a tanuló autizmusa az elsődlegesen meghatározó tényező. **A csoportokba sorolás pedagógiai szempontok mentén szerveződik.** Az intézményünkbe jelentkező tanulóknál figyelembe vesszük az egyéni szükségleteket, a viselkedésproblémák súlyosságát, gyakoriságát, fejlesztési irányokat, lehetőségeket, törekedve a csoportok homogenitására.

Az autizmus specifikus nevelés-oktatás különböző szervezési keretek közt valósulhat meg:

a) **Speciális, szegregált osztályban, csoportban:**

Kiscsoportos formában -intézményünk **ceglédberceli telephelyén működő**- három, szegregált csoportban: **átlagos (vagy átlag feletti) intelligenciájú, vagy enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára**

b) **Speciális, szegregált osztályban, csoportban:**

Kiscsoportos formában-a Losontzi EGYMI ceglédi, **Buzogány utcai anyaintézményében: enyhe és közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók számára**

c) A szegregált, speciális csoportokba -férőhely hiányában- bekerülni nem tudó, **az iskola Buzogány utcai intézményében enyhe értelmi fogyatékos/közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók csoportjaiban, osztályaiban**, ahol egyénre szabott- autizmus specifikus- segítséget kap a tanuló

Az iskolai csoportok szervezésében elsődleges szempont a tanulók igénye, képessége, terhelhetősége. Ezen túl figyelembe kell venni az adott tanévben jelentkező, illetve a már itt tanuló gyermekek létszámát, a meglévő csoportok összetételét és az ellátásban részt vevő pedagógusok létszámát. Fenti szervezési kereteket mindez befolyásolhatja, változtathatja.

3.1. Az átlagos (vagy átlag feletti) intellektusú tanulók oktatása

Iskolánkban lehetőség van autizmussal élő, **átlagos (vagy átlag feletti) intellektusú tanulók oktatására az első és második évfolyamon**, ahol a NAT-hoz kapcsolódó, **autizmusra adaptált** enyhe értelmi fogyatékos tanulók kerettanterve alapján folyik a tananyag átadása. Figyelembe kell venni, hogy az autizmussal diagnosztizált tanulóktól nem várható el az autizmusban nem érintett kortársakkal azonos teljesítmény. **A mennyiségi és minőségi szempontból módosított tananyagot a helyi tanterv és az egyéni fejlesztési terv tartalmazza.**

A második évfolyam végére a tanulók további életútjának tervezése szükséges. A két év **pedagógiai tapasztalatai**, és a tanév végi átfogó felmérés eredményének figyelembe vételével, illetve a **Szakértői Véleményben** foglaltak alapján a tanuló:

- a) **Többségi iskolában integráltan**, szükség esetén egyénre szabott segítséget kapva folytathatja tanulmányait (évfolyamának megfelelő, többségi tantervvel haladva)

- b) **Speciális, szegregált osztályban**, csoportban, kiscsoportos formában (az enyhe értelmi fogyatékosok autizmusra adaptált helyi tantervével haladva) folytathatja tanulmányait

A tudatosan tervezett, és nem kényszermegoldásként alkalmazott integráció akkor indokolt, ha egyértelműen a gyermek javát szolgálja. **Az integráció szükségességének és lehetőségének megítéléséhez az alábbi tényezők alapos mérlegelése szükséges**, úgy, hogy a feltételek együttesen és perspektivikusan legyenek adottak:

- a) **A tanuló részéről:** átlagos vagy átlag feletti intelligencia, az autizmusban való enyhefokú érintettség, jól kompenzált, minimális viselkedésproblémák.
- b) **A család részéről:** egyértelmű szándék a szakemberekkel való szoros együttműködésre és a gyermek intenzív támogatására.
- c) **A fogadó iskola részéről:**
 - speciális módszertanban jártas pedagógus és asszisztens
 - speciális eszközök, módszerek és környezet
 - a befogadó gyermekcsoport felkészítése a pozitív hozzáállásra
 - szakértői csoport, amely rendelkezésre áll a szülők felvilágosításában, a pedagógusoknak nyújtandó szakmai tanácsadásban, problémakezelésben, a fejlesztés irányának kijelölésében, követésében, a szakértői csoporttal való intenzív kapcsolattartás
 - az integrált gyermek legyen elégedett az iskolai élettel, fontos, hogy jól érezze magát

4. Az autizmussal élő tanulók oktatásának, nevelésének fő célkitűzései

A nevelési-oktatási célok kijelölése a tanuló szükségletei mellett a család érdekeinek, lehetőségeinek és igényeinek figyelembe vételével történik.

- Elsődleges cél az autizmusból fakadó fejlődési elmaradások kompenzálása a szociális, kommunikációs és kognitív készségek fejlesztésével
- Az önellátási, önkiszolgálási készségek fejlesztésével az önállóság lehető legmagasabb szintjének elérése
- A viselkedésproblémák kezelésével a társadalmi élet normáihoz igazodó adaptív viselkedés kialakítása

Az egyéni lehetőségekhez képest, a képességek maximális kibontakoztatásával a család életébe való beillesztés, a felnőttkori szociális adaptációra és munkavégzésre való felkészítés. A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése; ennek alapja a szociális, komm

- szociális, kommunikációs, és egyéb kognitív készségek hiányának specifikus módszerekkel való kompenzálása és fejlesztése
- A fejlesztés céljai hierarchikus rendben helyezkednek el aszerint, hogy mennyire szükségesek a szociális adaptáció kialakításához
- Kiemelt cél annak elérése, hogy a tanuló képessé váljon a családi és társadalmi életbe való beilleszkedésre. Így a viselkedésterápia egymásra épülő célrendszere a következő:
 - ön- (esetleg köz-) veszélyes viselkedések kezelése
 - családi életet akadályozó viselkedések kezelése
 - taníthatóság és csoportba való beilleszkedés kialakítása
 - iskolán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása
- A testi egészség megóvása, az erőnlét, állóképesség, ügyesség egyénre szabott fejlesztése
- Általános emberi értékek, társadalmi elvárások, szülőföldünk kultúrája, hagyományai képességszintnek megfelelő ismertetésével a felnőttkori szociális adaptáció segítése
- Fontos, hogy a tanuló élvezze az iskolában töltött időt, jól érezze magát
- Továbblépéskor csak azokra az ismeretekre hagyatkozhatunk, amelyeket a tanuló folyamatosan gyakorolt, szükséges a tanultak folyamatos szinten tartása
- Egyénre szabott motivációs rendszert kell kialakítani. Jutalomnak azt tekintjük, ami a gyermek számára örömforrás. Törekedni kell arra, hogy a tevékenység önmagában jutalomértékűvé váljon, hogy fokozatosan el lehessen hagyni a külső jutalmakat

5. A nevelés-oktatás feladatai

- A testi egészség megóvása, az erőnlét, állóképesség, ügyesség egyénre szabott fejlesztése

- Általános emberi értékek, társadalmi elvárások, szülőföldünk kultúrája, hagyományai képességszintnek megfelelő ismertetésével a felnőttkori szociális adaptáció segítése
- Fontos, hogy a tanuló élvezze az iskolában töltött időt, jól érezze magát
- Az autizmusból fakadó fejlődési hiányok kompenzálása azok fejlesztésével a következő területeken:
 - elemi pszichoszomatikus funkciók (evéssel, ivással, alvással, szobatisztasággal kapcsolatos problémák)
 - szenzomotoros készségek (testséma alakítása, mozgásos és verbális sztereotípiák kontrollja, testmozgások célszerű összehangolása)
 - szociális készségek
 - kommunikáció
 - kognitív készségek
- a sérülésből adódó szükségletekhez igazított protetikusan kialakított környezet kialakítása, mely a tér strukturálásával, napirend alkalmazásával biztonságérzetet ad a gyermeknek, és ezzel a fejleszthetőség és önálló tevékenykedés alapját adja
- a sérülésből adódó szükségletekhez adaptált környezet megteremtése
- a biztonságérzet kialakítása a fejleszthetőség és az önálló tevékenykedés feltételeként
- a gyermek szükségleteinek megfelelő, a család igényeit figyelembe vevő egyéni fejlesztési tervek kidolgozása
- viselkedésproblémák megelőzése, kezelése, társadalmilag elfogadható viselkedésformák kialakítása
- a deviáns fejlődésmentből következő zavaró vagy veszélyes viselkedésformák megelőzése és kezelése
- a gyermek alkalmazkodását segítő viselkedésformák kialakítása a családi, iskolai és iskolán kívüli környezetben
- az elsajátított ismeretek, készségek bővítése, szinten tartása, általánosítása
- a felnőttkori adaptáció részeként munkára való előkészítés
- a feladatoknak a tanuló szempontjából értelmesnek kell lenniük, ezért az ismereteket abban a kontextusban tanítjuk, melyben a gyermeknek alkalmaznia kell azokat
- továbblépéskor csak azokra az ismeretekre hagyatkozhatunk, amelyeket a tanuló folyamatosan gyakorolt, szükséges a tanultak folyamatos szinten tartása
- egyénre szabott motivációs rendszert kell kialakítani. Jutalomnak azt tekintjük, ami a gyermek számára örömforrás. Törekedni kell arra, hogy a tevékenység önmagában jutalomértékűvé váljon, hogy fokozatosan el lehessen hagyni a külső jutalmakat
- az oktatás során támaszkodni kell a meglévő ép, esetleg kiemelkedő képességekre, speciális érdeklődésre, melyek különösen fontosak lehetnek a pályorientáció szempontjából

- a fejlődési egyenetlenség csökkentése elsőbbséget kap a szigetszerű képességek fokozott fejlesztésével szemben
- a támogató eszközök egyéni képességekhez alkalmazkodó, az egyén lehetőségeihez képesti leghatékonyabb alkalmazása
- önállóság, önellátás az egyén által elérhető legmagasabb fokon
- egyéni képességek kibontakoztatása, erős területek elmélyítése, a későbbi munkavégzésre való felkészítés
- autisztikus tüneteket mutató gyermekek, tanulók integrált oktatásának, inkluzív nevelésének előkészítése, támogatása, együttnevelésük társadalmi elfogadtatása

6. Az autizmussal élő tanulók speciális fejlesztésének sajátosságai

A szociális és kommunikációs készségek fejlődésének elmaradása mellett jellemző a sajátos kognitív struktúra, az önellátás, önkiszolgálás alacsony szintje is.

Az autizmussal élő személyek nevelése, oktatása során az alábbiakat kell figyelembe venni:

- az autizmussal élő személyek nehezen képesek más személyek érzelmeinek, gondolatainak megértésére
- saját érzelmeiket, gondolataikat nem képesek megfelelő módon kifejezni, illetve környezetük számára közvetíteni
- hiányzik a szociális megértés, emiatt a szociális motiváció ösztönző ereje gyakran képtelen működni
- a jutalmazott készség kialakulásával egyidejűleg a külső motiváció visszavonásra kerül
- az autizmussal élő tanulóknak nehézkes a beszédértése, így a körülöttük lévő szituációkból nyert tapasztalatok és a vizuális információk segítik tájékozódásukat
- a kölcsönös kommunikációra való képtelenség még a magasan funkcionáló autizmussal élő gyermekeknél is jellemző
- az alternatív kommunikáció tanítása során a kölcsönösségnek érvényesülnie kell, ezzel elősegítve a közlésfolyamatban való aktív részvételt
- az autizmussal élő személyek képességei egységesen nem jellemezhetőek, eltérő szinten állnak
- tér és időbeli tájékozódási képességük sérült
- társult problémák jelentkezhetnek adott esetekben, amelyek sajátos igényeit figyelembe kell venni a fejlesztés során

7. Iskolai oktatás, speciális eljárások

A speciális iskolai oktatás célja, hogy az autizmussal élő gyermek felnőttkorra elérje a lehető legmagasabb alkalmazkodási küszöböt, magas szinten használja a szükséges támogató eszközöket, (napirend, folyamatábrák, alternatív kommunikációs eszközök) önállóvá váljon, megalapozza későbbi munkavégzését.

A fejlesztés fő területei a következők

- kommunikációs készségek fejlesztése
- szociális készségek fejlesztése
- kognitív készségek fejlesztése
- akadémikus készségek fejlesztése
- tájékozódás
- munkavégzés
- önkiszolgálás
- mozgás

7.1. A speciális oktatás jellemzői

Célok

- az egyéni képességek felmérése, az egyénre szabott fejlesztési módszerek és eszközök használata a megfelelő tér kialakításával és időbeosztással történik, mindezekhez személyi és tárgyi feltételek beszerzése elengedhetetlen
- speciális ösztönző háló kialakítása
- a gyermek szintjéhez mért, számára hasznosítható ismeretek közlése a szükséges augmentatív eszközök felhasználásával
- a szokásrend kialakítása viselkedéskezeléssel, illetve a környezethez való alkalmazkodás legmagasabb szintjének eléréséhez szükséges feltételek megteremtése

Lehetőség szerint a gyermekek egyéni fejlesztése elkülönített helyen történjen, ahol egy gyermekkel egy felnőtt foglalkozik. A napi tevékenységek ezekre a fejlesztő foglalkozásokra épülnek. Ezért az itt levont következtetéseknek minden további tevékenység során érvényesülniük kell. Ennek érdekében a gyermekkel foglalkozó összes szakember megfelelő és rendszeres tájékoztatása szükséges.

8. Alkalmazott speciális módszerek és terápiák

8.1. Módszerek

Az autizmussal élőkre jellemzőket szem előtt tartva a nevelés, fejlesztés tervezése a megfigyelt szociális-adaptációs szint, a mentális kor, ill. IQ, és a kommunikációs színvonal alapján történik. Az egyenetlen képesség- és képességprofil, valamint tanulási képességek miatt a módszereket és eszközöket egyénhez igazodó módon választjuk meg.

Az általunk alkalmazott módszerek segítséget nyújtanak az autizmusból eredő sérülések, hátrányok kompenzálásban. Meggyőződésünk, hogy ezek segítségével nagymértékben támogatni tudjuk az autizmussal élők boldogulását a mindennapi életben.

TEACCH program – e modell alapul szolgál az autizmus-specifikus környezet kialakításához, mely segítségével átláthatóvá, kiszámíthatóvá tehetjük a környezet minden aspektusát. Ezen elveket figyelembe véve tanítjuk a tér-időszervezést és munkaszervezést is.

PECS program- a képcsere módszer alkalmazása nagy segítséget nyújt a megfelelő kommunikáció kialakításában.

Viselkedésterápia – a kívánt viselkedés kialakítása érdekében a viselkedésproblémák megelőzése, alternatív viselkedések kialakítása, meglévő viselkedés-problémák kezelése egyénre szabottan.

8.2. Speciális (rehabilitációs) foglalkozások

Babzsák– szociális-kommunikációs és kognitív fejlesztés

Társas viselkedés – azoknak a csoportos foglalkozásoknak a gyűjteménye, melyek elősegítik a társas helyzetek gyakorlását, a szabályok megtanulását. /közös játék, közös tanulás, közös ének, tánc, közös kézimunka, ünnepek/.

Tér-idő szervezés – tanulásának célja a lehető legnagyobb fokú önállóság elérésének segítése speciális eszközrendszer használatával, mely elsősorban a vizuális információátadás módszerére támaszkodik. Témakörei: napirendhasználat, munkarend, munkaszervezés, kódos munka.

8.3. Alkalmazott terápiák

Az autizmussal élő emberek számára az autizmus- specifikus terápia nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a sérülésből eredő hátrányokat képesek legyenek- ha nem is teljes mértékben- leküzdeni, de legalább valamelyest korrigálni. A terápiák fontos része, a verbális és nonverbális kommunikáció, a szociális készségek, társas interakciók fejlesztése a nemkívánatos viselkedési problémák leküzdése, a szűk érdeklődési kör, tevékenységi formák bővítése. E speciális terápiák mellett, bizonyított tény, hogy néhány kiegészítő terápia nagyon kedvező hatást fejt ki az autizmussal élőkre. A kiegészítő terápiák nem helyettesíthetik az autizmus-specifikus fejlesztő terápiákat, de új teret adhatnak a tanításhoz, gyakorláshoz. Így például az állatasszisztált terápiák, a különböző szenzoros tréningek szárazföldön és vízben, mozgásfejlesztés vagy a zenei interakciós tréning, stb. Utóbbiak nem csak a mozgásos vagy zenei készségek fejlesztésének kitűnő eszközei, hanem alkalmat teremtenek például a kommunikációs és szociális készségek fejlesztésére is.

Vízi mozgásfejlesztés

A különböző mozgáselemek a vízben könnyebben elvégezhetők, mint a szárazföldön. Ez kedvezően hat a gyermek motorikus és szenzoros képességeire. Fejlesztőleg hat a gyermek egész személyiségére (intellektus, szociális készségek, kommunikáció).

Állatasszisztált terápiák (lovas, kutyás, egyéb)

Az állatasszisztált foglalkozások során az állat segítője, motiválója a különböző munkaformában szervezhető fejlesztő tevékenységeknek. A kitűzött cél a gyerekek fizikai, érzelmi, szociális ill. kognitív funkcióinak javítása. Az autizmussal élőkénél kiemelten hasznos terápiai lehetőség, mert a szociális és kommunikációs készségek gyakorlására kiváló lehetőséget biztosít.

Ayres-terápia elemei

Ayres szerint: az érzékelési, észlelési tapasztalatok egyik leghatékonyabb szervezője a mozgás.

A terápia lényege: mozgással történő idegrendszeri érlelés, fejlesztés, felzárkóztatás.

Célja olyan szenzoros ingerek adása, amelyek elősegítik az addigiaknál érettebb, integráltabb mozgásos válaszok megjelenését. Ezek azonban nem taníthatók, nem is erőltethetők, az ingerek felkínálásával előcsalogathatók.

Alapozó Terápia elemei

Mozgásterápia segítségével lehetőséget biztosíthatunk az idegrendszer számára, hogy bepótolja lemaradásait. Ilyenkor az idegrendszer fejlődésével párhuzamosan csökkennek a tanulási nehézségek. Ezen mozgásgyakorlatok elsődleges célja új kapcsolatok kialakítása a központi idegrendszerben.

Sindelar-terápia

Komplex fejlesztő programjának célja az idegi eredetű tanulási és magatartási zavar megelőzése, ill. a zavar elmélyülésének megakadályozása. A fejlesztés az ismeretszerzés legfontosabb területeire terjed ki.

Diszkalkulia-terápia

A speciális diszkalkulia foglalkozások célja a matematikatanuláshoz szükséges biztos alapok megteremtése, a **megfelelő képességek fejlesztése, jártasságok, készségek kialakítása**, pl érzékelés-észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, beszéd fejlesztése.

Különleges jelentőségű a terápia során a már eddig elsajátított ismeretek, jártasságok, készségek állandó gyakorlása illetve beépítése az új ismeretekbe.

Zeneterápia elemei

A zeneterápia gyógyító célzatú beavatkozás, amely zenei közegben történik. Elsősorban terápia és nem zene. A terápia során elősegítik a kommunikációt, a kapcsolatteremtést, önkifejezést és hatást gyakorolnak az emocionális, mentális, szociális és kognitív területekre.

Snoezelen- terápia

A felkínált ingereken (auditív, vizuális, taktilis) keresztül a sérült ember új, pozitív tapasztalatokhoz juthat, megtanulhat intenzíven érzékelni, kellemes ingereket felvenni. Mindezek segítik a felfedezést és a fejlődést, az életminőség javulását. A biztonságos nyugalmat árasztó környezet oldja a félelmeket, feszültségeket, ellazulnak, oldódnak a görcsös állapotok. A transzfer hatás révén a pszichés funkciók és fizikai képességek egyéni harmóniáját teremti meg.

Összefoglalva, az autizmussal élők számára a fenti terápiák hatása a következő lehet:

- fejlődnek a kognitív készségek
- fejlődik a nagymozgás, finommozgás, szem-kéz koordináció
- fejlődik az egyensúlyérzék
- a kóros testtartások leépülnek
- fejlődik a testséma

- alakul az éntudat, önismeret
- fejlődik a beszéd és a kommunikáció
- fejlődik a szociális érzékenység
- javul a viselkedés
- az önkiszolgálás területén fejlődés érhető el

9. Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

9.1. Viselkedési problémákkal küzdő tanulók

Tanulóink nagy része viselkedésproblémákkal küzd (autizmusából eredően). Ezek megnyilvánulási formái lehetnek: agresszió, önagresszió, étkezési problémák, szobatisztasági nehézség, alkalmazkodási problémák, a rugalmatlan gondolkodásból eredő viselkedési gondok. Éppen ezért fontos nevelési elveket tartunk szem előtt ezek megelőzésének érdekében:

- következetesség
- azonnali jutalmazás
- protetikusan környezet kialakítása
- vizuális támogatás
- előreláthatóság biztosítása
- alternatív kommunikáció tanítása
- vizuális támogatás

9.2. Tanulási nehézségekkel küzdő tanulók

A törvény biztosította határokon belül lehetőséget adunk az egyéni ütemben való haladásra, valamint biztosítjuk a tananyag tanulóra való alakítását, válogatását. Az értékelésnél is figyelembe vesszük az egyéni sajátosságokat. Lehetőséget biztosítunk első osztályos tanulóinknak, hogy a tanév anyagát szükség esetén két tanév alatt végezzék el évfolyamisméltés nélkül (figyelembe véve az ide vonatkozó törvényeket).

Erre akkor kerülhet sor, ha a gyermek:

- ha a gyermek az előzőekben nem járt óvodába, ill. korai fejlesztésre, ahol autizmus-specifikus foglalkoztatást, fejlesztést kapott volna
- viselkedésproblémái és egyéb autizmusából eredő problémák oly mértékben gátolják, hogy az adott évfolyam minimum szintjét nem képes teljesíteni

9.3. Tehetséges tanulók

Az autizmussal élő tanulókra jellemző, hogy bizonyos képességeik között nagy különbség van, teljesítményük szórta. Bizonyos területeken életkori átlaguk felett, míg más területeken jóval az átlag alatt teljesítenek. Az autizmussal élőkénél a tehetségfejlesztés is speciális, hiszen nem szabad pusztán az átlagon felüli képességekre építeni, mert a többi területet is fejleszteni kell a lehető legsikeresebb rehabilitációjuk érdekében.

Gyakran fordul elő –de nem törvényszerű-, hogy speciális érdeklődési körrel rendelkeznek tanulóink, olyanokkal, melyeket magányosan, társak nélkül tudnak gyakorolni, és szociális interakciókra kevésbé van szükség hozzá. (Pl.: vasúti menetrendek, térképek tanulmányozása, útvonalak rajzolása, meteorológiai adatok gyűjtése, stb) Jellemző, hogy ezekkel szabadidejük nagy részét kitöltik

Az autizmussal élő tanulók tehetséggondozását tanítási, illetve tanítási időn túl szabadidős tevékenységek keretei között végezzük. A gyorsabb ütemben haladni tudó tanulók a tanórákon olyan differenciált feladatokat kapnak, melyek képességeiket a követelményszint fölött fejlesztik.

Amennyiben a tanuló valamilyen területen valódi tehetséget mutat, úgy erre a területre alapozva a nevelő-oktató munka során segítünk tehetségét kibontakoztatni. A tanuló részéről megnyilvánuló magasabb motivációs szint lehetőséget ad arra, hogy más területekre beépítve könnyebben leküzdje az adódó nehézségeket.

Versenyeken, kiállításokon, fellépéseken lehetőség nyílik arra, hogy a nem fogyatékos, illetve más fogyatékosági csoportba tartozó tanulókkal is összemérjék képességeiket.

A sikerélmény, a versenyeken való részvétel növeli a tanulók önbizalmát, és pozitívan visszahat a személyiség fejlődésére, illetve lehetőséget ad szociális interakciók során a szociális készségek gyakorlására.

9.4. Hátrányos helyzetű tanulók

Autizmussal élő gyermeket nevelő családok nagy része hátrányos helyzetű. Két szülő közül az egyik általában kiszorul a munkaerőpiacról, mert gyermekük iskolába kísérése - ami naponta 2-2,5 órát is igénybe vehet-, illetve a gyermek állapotának súlyossága miatt állandó felügyeletet igényel. Ebből adódóan gyakran alacsonyabb jövedelemmel rendelkeznek, azonban kiadásaik nőnek. (Pl.: a napi kétszeri bejárás miatt)

Hátrányos helyzetük azonban nem pusztán anyagi jellegű lehet, hanem speciális helyzetükből fakadóan egyre jobban szegregálódnak a szülők is, a családok külső kapcsolatai nagyon behatárolódnak.

Emiatt támogatóként állunk a szülők mellett, biztosítva számunkra azt a megértő, elfogadó környezetet, amit sokszor más területen nem tapasztalhatnak meg. Ennek érdekében csoportjainkban szoros együttműködés alakult ki a pedagógusok, és a családok között.

A hátrányok leküzdésében jelentős segítséget nyújt az Autizmussal Élők és Segítőik Egyesülete, mivel működése során több olyan programot szervezett, melyek az autizmussal élőket segítette a társadalmi beilleszkedéshez szükséges technikák elsajátításában, illetve a az ő társadalmi elfogadásukat támogatta.

10. Személyiségfejlesztés autizmussal élő tanulók esetében

A személyiség, mint kifejezés arra utal, ahogyan az egyén önmagát és környezetét látja, ahogyan kezeli a körülötte zajló eseményeket. A pervazív fejlődési zavarban szenvedő egyének egészen sajátos módon látják önmagukat, és a külvilágot is, hiszen az autizmus az egész személyiséget átható, pervazív fejlődési zavar. A pervazív fejlődési zavarban szenvedő gyermekek, mint minden más gyermek, fejlődő és sajátos személyiségek. Személyiségfejlődésüket azonban a genetikai adottságok, a normál érés törvényszerűségei és

a környezeti hatások mellett nagyban befolyásolja az autizmus, mely egész életen át tartó sérülés, ill. fogyatékos állapot. Az autizmussal élő gyermekek nem egyszerűen lassabban, hanem teljesen másképpen fejlődnek, mint tipikusan fejlődő kortársaik.

Az autizmus három területen okoz minőségi károsodást:

- a kommunikációban
- a társas kapcsolatokban (kapcsolatteremtés másokkal, együttműködés, beleérző képesség)
- rugalmas viselkedésszervezésben (gondolkodás, alkalmazkodás, kreativitás)

A károsodás következtében ezek a gyermekek különösen viselkedhetnek, amelyért sajátos személyiségük felelős. A viselkedéses képet, vagyis magát az autizmussal élő ember személyiségét nagymértékben befolyásolja az autizmusban való érintettség súlyossága, az értelmi képesség, a környezet, az életkor, és egyéb képességek, hatások.

A fentiekből következik, hogy az iskolában folyó munka egésze a tanulók személyiségfejlesztését szolgálja.

10. 1. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

- **A tanulók értelmi nevelése**

Feladat: Az értelmi képességek fejlesztése, képességekhez mért ismeretanyag átadása egyénre szabott formában.

- **A tanulók közösségi nevelése**

Feladat: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A körülötte lévő emberek, a különböző közösségek elviselésének tanítása, alapvető együttműködési készség kialakítása. A szociális készségek fejlesztése, a viselkedésproblémák csökkentése. A kommunikációs készség fejlesztése, alternatív, egyénre szabott kommunikációs eszközök megismertetése, használatuk megtanítása.

- **A tanulók érzelmi nevelése**

Feladat: Az alapvető emberi érzelmek tanítása. Az érzelmi megnyilvánulások felismerése önmagukon és másokon. A környezet különböző jelenségeire való megfelelő érzelmi reakciók tanítása.

- **A tanulók akarati nevelése**

Feladat: Az önmagukról való reális énkép, reális önértékelés kialakítása, a külső és belső tulajdonságok megismerése különböző módszerekkel, technikákkal. A mások felismerésére, megismerésére való törekvés kialakítása. Az önuralom, kitartás, feladattudat, szorgalom kialakítása.

- **A tanulók munkára nevelése**

Feladat: Az emberek által végzett munka szerepének, szükségességének, fontosságának tudatosítása. A tanulók önkiszolgálási képességeinek fejlesztése, az önmaguk és környezetük rendben tartására való igény kialakítása, az erre irányuló tevékenységek tanítása. Az egyénre szabott segítséggel végzett egyre önállóbb munkavégzés segítése.

- **A tanulók etikai nevelése**

Feladat: Az alapvető etika értékek megismertetése, a jó és a rossz, a helyes és helytelen fogalmának megtanítása konkrét szituációkon keresztül. A megfelelő magatartás kialakítása különböző helyzetekben egyéni segítségnyújtással (pl. szabálykönyv).

- **A tanulók nemzeti és állampolgári nevelése**

Feladat: Hazánk nevének, nyelvének, jelképeinek megismertetése, megkülönböztetése másoktól. Képességek szerint a múlt és jelen eseményeinek, nemzeti hagyományoknak, kultúrának a megismertetése. A nemzeti közösséghez tartozás élményének megtapasztaltatása ünnepeken, rendezvényeken keresztül.

- **A tanulók testi nevelése**

Feladat: A tanulók mozgásos képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény kialakítása. Az egészség, betegség fogalmának kialakítása. Az egészséges táplálkozás megismertetése, az egészséges ételek elfogadására való serkentés. Az egészséges életmód fontosságának tudatosítása. Az egészséges személyiség kialakítása.

- **A tanulók környezeti nevelése**

Feladat: A szűkebb és tágabb környezet megismertetése, megfelelő biztonságot nyújtó tájékozódás kialakítása. A tárgyi és élő környezet alkotóelemeinek, jelenségeinek tanítása. A környezet védelmének, megóvásának megtanítása, a környezettudatos magatartás kialakítása.

11. Közösségfejlesztés az autizmussal élők csoportjaiban

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti. Az autizmussal élők oktatásnak, nevelésének végső, legfontosabb célja, a társadalomba való beilleszkedés minél nagyobb mértékű megvalósítása. Az autizmussal élő emberek jellemző problémáiból adódóan (kommunikációs problémák, szociális, viselkedési, rugalmas gondolkodás nehézségei) a közösségbe való beilleszkedéshez szükséges készségek fejlesztése az a terület, amelyre a legnagyobb hangsúlyt fektetjük, amely áthatja az egész oktatás-nevelési folyamatot.

Először a gyermekeket kell képessé tennünk arra, hogy közösségekben is képesek legyenek funkcionálni. Éppen ezért a közösségfejlesztés első lépése a gyermekek célirányos fejlesztése. A következő lépés lehet csak a közösségi színterek kialakítása, a tanulók beillesztése a különböző csoportokba.

A gyermekek fejlesztésének fő területei a szociális készségek fejlesztése, a társas együttéléshez szükséges képességek fejlesztése valamint a kommunikációs készségek fejlesztése. A közismereti tantárgyakon túl ezért speciális „tantárgyak”, foglalkozástípusok is szerepelnek a tanulók napirendjében. Ezek: kommunikációt fejlesztő foglalkozás, társas viselkedés (közös játék, közös tanulás, közös kézimunka, közös mozgásfejlesztés, zenei interakciók-ének, ünnepek, séta) foglalkozások, „babzsák” foglalkozás, melyek egy szociális/kommunikációs fejlesztő program részei, melyeken keresztül lehetőség adódik a társas helyzetek gyakorlására, a részvétel szabályainak megtanulására, a kommunikáció funkciójának megértésére, az egyének képességszintjének megfelelő kommunikatív kompetencia megteremtésére.

11.1. A közösségi élethez szükséges képességek fejlesztésének fő feladatai

- **A szociális készségek fejlesztésének területén**

A gyermek

- képes legyen elviselni más személyek jelenlétét
 - ismerje meg az elemi társas együttélés alapvető szabályait
 - tanulja meg kontrolálni saját viselkedését
 - tanuljon meg egyszerű szociális rutinokat
 - próbálja megérteni a metakommunikációs jeleket, igyekezzen használni azokat
 - tanulja meg az iskolán belül és kívül adódó szociális helyzetek viselkedési, udvariassági szabályait
 - a kommunikáció alternatív vagy verbális eszközeivel próbálja kívánságait, gondolatait kifejezni
 - igyekezzen megtanulni az információcsere szabályait (témaválasztás, kezdeményezés, beszélgetés fenntartása, befejezése)
 - tanuljon meg kooperálni gyermekkel, felnőttel
 - ismerje fel a legjellemzőbb érzelmi reakciókat, és az azokhoz illő megfelelő viselkedési szabályokat
- **A szabadidős készségek területén**

A gyermek

- tanuljon meg számára örömet nyújtó szabadidős tevékenységet választani, a választott tevékenység közben másokhoz igazodni
 - tanulja meg a közösségi tereken való viselkedés szabályait (játsszótér, játszóház)
 - tanuljon meg várakozni, a sorra kerülés szabályát betartani
 - tanulja meg az egyszerű társasjátékok szabályait betartani
 - tanulja meg a nyereséjelenését, a vesztes elviselését
- **A kommunikációs készségek területén**

A gyermek

- az általa megértett szinten tanulja meg és egyre önállóbban használja a számára legjobban megfelelő kommunikációs eszközt, alternatív rendszert, hogy minél hamarabb sikeres lehessen a kapcsolatteremtésben
- tanuljon meg figyelni a beszélgető partnerre
- beszédértése, beszédhasználata fejlődjön
- egyre jobban értse a metakommunikációs jelzéseket és próbálja használni azokat

11.2. A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladatok

- Az iskolai élet egyes területeihez kapcsolódó közösségek kialakítása (tanuló csoportok, tanórán kívüli tevékenységek).

- A csoportok összeállításánál szem előtt kell tartani az adott csoport létrejöttének célját, a tanulók életkori, képességbeli eltéréseit.
- A tanulói közösségeket irányító pedagógus legfontosabb feladata a közösségek tevékenységének tudatos megtervezése, folyamatos megszervezése, a tanulók motiválása a közösségi munkára.
- Fontos, hogy a pedagógus kialakítsa a tanulói közösségekre jellemző, összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normákat, megtanítsa a tanulókat egymás elfogadására, segítésére.

11.3. Az iskolai közösségfejlesztés és személyiségfejlesztés fő színterei

- Egyéni fejlesztés
- Közös foglalkozások
- Tanórán kívüli foglalkozások (délutáni foglalkozás, séta, kirándulás, klub stb.)
- Szabadidős tevékenységek

1. Egyéni fejlesztés foglalkozások közösségfejlesztő feladatai

A pedagógus

- a fejlesztési terv alapján egyénre szabott módszerekkel, segítségadással tanítjuk meg a tanulóknak a közösségben megkívánt viselkedéseket
- a gyermeket a képességeinek megfelelő fokozatossággal szoktatjuk hozzá a különböző közösségekhez

2. Közös foglalkozások közösségfejlesztő feladatai

A pedagógus

- segíti a tanulók kezdeményezéseit
- különböző változatos munkaformákat biztosít az együvé tartozás érzésének megerősítésére
- hozzájárul a közvetlen tapasztalatszerzéshez
- lehetőséget biztosít a közösségi cselekvések változatos gyakorlására
- ösztönöz a szűkebb környezet hagyományainak megismerésére, ápolására, késztesen az ezekért végzett közösségi tevékenységre
- képessé teszi a tanulót a környezet minőségi változásainak megfigyelésére
- kialakítja a tanulóban a környezet ismeretén alapuló, környezetkímélő magatartást
- irányítja a tanulót önálló ismeretszerzés, önkifejezés, képességére
- fejleszti az embertársai iránti elfogadó és segítőkész magatartást
- tanulás során átfogó képet ad a munka világáról.

3. A tanórán kívüli foglalkozások közösségfejlesztési feladatai

A kötetlenebb tevékenységformák és a közösen átélt élmények a közösségfejlesztés kiváló területei.

A pedagógus

- neveli a tanulókat önellenőrzésre, egymás segítésére

- átgondolt játéktervvel és a tevékenységek pedagógiai irányításával biztosítja, hogy a különböző játékok, tevékenységek megfelelően fejlesszék a közösséget
- megismerteti a tanulókkal a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a harmonikus kapcsolatokhoz elengedhetetlenek
- sokoldalú és változatos foglalkozások hozzájárulnak a közösségi magatartás erősítéséhez
- séták, kirándulások elmélyítik a természet iránti tiszteletet, felelősség érzést

4. A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai

Ezek olyan örömet adó munkaformák köré szervezett foglalkozások, amelyek kötődnek a tanulók személyes és társadalmi életéhez. A tevékenységekben az egyéni élményekre kell építeni.

A pedagógus

- jó kapcsolat épít az adott gyermekcsoporttal, szüleikkel valamint az őket segítő szakemberekkel
- erősíti a csoporton belüli kapcsolatokat
- fejleszti az önfegyelmet, a társak, felnőttek elfogadását, az együttműködést
- megfelelően használja a motiváció különböző lehetőségeit
- kialakítja az egyedi, személyiséghez alkalmazkodó kapcsolatteremtési módokat
- olyan programokat szervez, melyekben a gyerekek szívesen vesznek részt, élményekben gazdagodnak, amelyek során felfedezhetik önmagukban és másokban a türelmet, a segítség, részvét, megértés képességét erősítve ezzel a közösséghez való kötődést

12. Hagyományok

Az autizmussal élő tanulók csoportjaiban lehetőség van olyan hagyományok ápolására, melyek a tanulók szociális készségeit fejlesztik, és kommunikációs technikáik gyakorlására is lehetőséget adnak. Különböző hagyományaink családi, vagy nemzeti ünnepekhez köthetők, illetve olyan, a mi tagozatunkon jellemző hagyományokat alakítottunk ki, melyekkel a szülőkkel való szorosabb együttműködést kívánjuk elérni.

12.1. Családi ünnepekhez, keresztény hagyományainkhoz köthető alkalmak

- minden gyermek születés- és névnapját megünnepeljük. Az ünnepelt megvendégeli a többi gyermeket, mi pedig apró ajándékkal, közös énekléssel köszöntjük őt fel. A gyermek igényeinek megfelelően közös táncolással is emlékezetesebbé tesszük ezt a napot
- Mikulás alkalmával verset, dalt tanulnak a gyerekek, utána a Mikulás kiosztja az ajándékokat. A pedagógusok az alkalomnak megfelelő bábjátékot adnak elő
- Karácsonyra hetekkel előbb készülünk: közösen dekorálunk, egyszerű ajándékokat készítünk a szülőknek. A karácsonyi ünnepségen énekelünk, s az ünnep hagyományainak megfelelő ételeket eszünk. Az iskola, illetve csoportjainkat támogató alapítvány, egyesület anyagi lehetőségeihez mértén ajándékozza meg a gyerekeket

- Húsvétkor tojáskereső játékokkal, népi hagyományokkal ünnepelünk. A fiúk locsolóverset tanulnak, s a lányok tojással köszönik meg a locsolást
- Anyák napjára nem csak az édesanyákat, hanem az édesapákat, nagyszülőket is meghívjuk. Versekkel, dalokkal, ajándékkal készülünk erre a napra

12.2. Nemzeti ünnepeink

Tanulóink mentális képességeit figyelembe véve differenciáltan emlékezünk meg nemzeti ünnepeinkről.

12.3. Szakmai jellegű hagyományaink

- Lehetőség szerint tízórai étkezés után gyümölcsöt fogyasztunk, mellyel az új ízek elfogadását gyakoroljuk, illetve az egészséges életmódra nevelésen túl lehetőség adódik önkiszolgálási feladatok végzésére is (gyümölcsök hámozása, megmosása, stb.).
- Minden tanévben megrendezésre kerül a családi nap változatos programokkal.
- Nyílt napot minden tanévben szervezünk. A tanórák menetébe a szülők videofelvételeken keresztül pillanthatnak be, melyek szinte az összes tantárgyra kiterjednek. Ezáltal lehetőségük van gyermekeik aktuális fejlettségi szintjéről reális képet alkotni
- A tavaszi időszakban kirándulást szervezünk, melyen lehetőség adódik a tanulóknak arra, hogy lakóhelyüinktől távolabb lévő vidékekre látogassunk el, s megismerhessék a környék nevezetességeit.

Amennyiben lehetőségünk van rá, tanulóinkkal részt veszünk más, az intézmény által szervezett hagyományos programokon is (szavaló verseny, Losontzi Nap, „Tök-jó Napok”, Ki mit tud?, stb.)

Ahhoz, hogy a fenti ünnepek zökkenőmentesen, s minden gyermek számára szorongás nélkül zajlódjanak le, sok előkészületre, felkészítésre van szükség. Tapasztalataink azt mutatják, hogy tanulóink képesek alkalmazkodni, és élvezni is ezeket az alkalmakat, ha igazodunk tűrőképességükhöz.

13. A szülő, tanuló, pedagógus kapcsolattartásának rendje

Az autizmussal élő tanulók érdekében nagyon fontos, hogy a szülő, és a pedagógus között szoros együttműködés alakuljon ki. A szülők igényeit is figyelembe véve közösen alakítjuk ki az egységes követelményrendszert, amit, ha következetesen betartunk, tanulóink fejlődését szolgálja.

A pedagógusok és szülők közötti kapcsolat gyakori, mivel a reggeli órákban, és délután is találkozunk.

Rendszeres alkalmaink

- szülői értekezlet évente három alkalommal (év elején, félévkor, év végén)
- fogadó óra évente két alkalommal, illetve esetlegesen felmerülő szülői kérésre előzetes egyeztetés alapján egyéb alkalom esetén is
- nyílt nap évi egy alkalommal
- üzenő füzet segíti elő azt, hogy a szülő az aktualitásokat naprakészen írásban is megkapja, s ebben rögzítheti ő is, észrevételeit, kéréseit

14. Egészségfejlesztés az autizmussal élők iskolájában

Autizmussal élő gyermekek személyiségéből fakadóan - rigiditás, az új helyzetek, tevékenységek elutasítása, kommunikációs problémák, stb. - nehezített az, hogy a megszokottól eltérő, új dolgokat tanítsunk meg. Gyakori, hogy az iskolába már rögzült, de helytelen táplálkozási, öltözködési, higiénés szokásokkal érkeznek a gyerekek.

Étkezési problémák

Az autizmussal élő gyerekek között nagyon sokan vannak, akik étkezési problémával küzdenek (pl. csak néhány ételt hajlandók megenni, csak bizonyos színű ételeket esznek, illetve csak egy bizonyos helyen fogadják el az ételt, stb.). Ők nem tudják az étkezési normák mindegyikét betartani, csak esetleg hosszabb (akár évekig is tartó), speciális fejlesztés eredményeképpen.

Higiénés problémák

Olyan, autizmussal élő gyerekek is vannak – habár kevesebben, mint az étkezési problémákkal küzdők –, akik nem hajlandók bizonyos testrészeiket megérinteni (pl. szem környéke, váll stb.). Jellemző, hogy elutasítanak bizonyos illatokat (szappan, fogkrém kiválasztása problémát okozhat), vagy a különböző hőmérsékletű dolgokat, ezért ők csak részben tudják betartani a tisztálkodással kapcsolatos normákat.

Öltözködéssel kapcsolatos problémák

Komoly gondot okozhat az öltözködés. Az érintett gyerekek egy része ragaszkodik bizonyos ruhadarabokhoz, még akkor is, ha az nem felel meg az időjárásnak. Az időjárás változásaival együtt járó ruházatcserét sem lehet esetükben gördülékenyen megoldani.

Mozgásos feladatok végzésével kapcsolatos problémák

Az autizmussal élő gyermekek a mozgás szempontjából is nagy különbségeket mutathatnak. Viselkedésük leírásakor igen gyakran találunk olyan jellemzőket, amelyek a mozgáshoz kötődik (sztereotip, repetitív mozgások, pl. hintázás, céltalannak tűnő futkározás, ugrálás, dobálás, hiperaktivitás stb.), ezek azonban nem a szűk értelemben vett mozgásfejlődés problémái, hanem sokkal inkább az autizmusra jellemző szociális, kommunikációs károsodásból, valamint a szerep- és imitatív játékhoz szükséges képzelet, fantázia sérüléséből származnak.

Vannak olyan autista gyermekek, akik életkoruknak megfelelően mozognak, vagy akár ügyesebbek is bizonyos mozgásokban, mint kortársaik, de gyakran előfordul, hogy mennyiségi és minőségi eltéréseket találunk az autista kisgyerekek mozgásfejlődésében. Gyenge utánzókézségük miatt nehezített új mozgásformák megtanítása is.

Fenti problémákat tovább súlyosbítja az a tény is, hogy utánzókézségükre nem, vagy csak minimális mértékben tudunk építeni.

A közvetlen környezete veszélyeztető tényezőit nem ismeri fel, csak esetleg adatszerűen tanulja meg azokat.

Az egészségnevelés fő feladatai

A gyermek

- képes legyen a fejlesztést végző felnőtt irányítását elfogadni
- viselje el a rövid ideig tartó testi kontaktust
- tanulja meg kontrolálni viselkedését
- képes legyen tudatosan erőt kifejteni, illetve mozgását úgy szervezni, hogy feladatvégzés során tudatos, célirányos legyen tevékenysége
- tanulja meg -rövid időre- elviselni azokat az ingereket is, amelyek számára esetleg nem nyújtanak örömet
- a napirendjében jelölt mozgásos, és higiénés feladatokat végezze el
- kóstoljon meg egészséges ennivalókat is, esetleg építse be azokat az étkezéseibe

A pedagógus

- a tanuló felvételekor a gyermek szokásait, erősségeit térképezze fel. Erre építse a készségek fejlesztését
- egyénre szabott terápiákkal, módszerekkel tanítsa meg, fogadtassa el az alapvető egészség-megőrzési technikákat, készségeket
- a gyermeket fokozatosan szoktassa hozzá a különböző ingerekhez (íz, taktilis ingerek, színek, stb.)
- egyre nagyobb önállósághoz juttassa el a tanulókat, hogy képesek legyenek a megtanult tevékenységeket a napi rutin során alkalmazni
- változatos formában, minél több helyszínen gyakorolják a megtanult dolgokat (WC-használat, étkezés, tisztálkodás, stb.)
- a családnak folyamatosan nyújtson szakmai segítséget ahhoz, hogy az iskolában tanultak átvegyenek az otthoni életterbe is

15. Mérés és értékelés

Iskolánkban a tanulók fejlesztése, oktatása, a tantervben meghatározott tananyagtartalom átadása az egyéni képességeket figyelembe véve, egyéni fejlesztési terv alapján történik.

A mérés, értékelés és minősítés alapfunkciója az autizmussal élő tanulóknál eltér attól, ami az oktatásban megszokott. A mérések elsősorban diagnosztikus jellegűek. Tájékoztatnak a gyermek állapotáról, mérik a fejlesztés eredményességét, meghatározzák annak további irányát. Az értékelés és minősítés a tananyagban való előrehaladásról szolgál tájékoztatásul.

A tanulók énképük és önismeretük fejlesztése érdekében szembesíthetők elért konkrét eredményeikkel. Ez különösen akkor hasznos, ha nincsenek tudatában annak, hogy milyen készségeik és ismereteik vannak. Ugyanakkor a gyermekek elért teljesítménye ritkán tudatos törekvés eredménye, megjelenésük sokszor a természetes érének, a jól szervezett környezetnek, a tudatosan és lépésről lépésre megtervezett pedagógiai beavatkozásnak, a jól működő motivációs bázisnak köszönhető. Sérülés-specifikus probléma, hogy az értékelés-minősítés közösségi megegyezésen alapuló, elvont szociális elvárásokat tartalmazó formája

számukra nem motiváló és nem információértékű. A konkrét, azonnali és folyamatos visszajelzés viszont jól érthető, informatív, ezért az egyéni képességeknek megfelelő szintű értékelési rendszer hatékony az önértékelés, önkontroll kialakításában.

A visszajelzés lehetőleg pozitív tartalmú legyen, fogalmazódjon meg az is a tanuló számára, hogy miként lehetne sikeresebb.

15.1. Mérés

15.1.1. Bemeneti mérések és mérőeszközök

Első osztályba lépéskor

- Szülői kérdőív a gyermek aktuális állapotáról, szokásairól (saját készítésű)
- A tanulási képességekről tájékoztatást nyújtó informális felmérés (olvasás, számolás, általános tájékozottság, motoros készségek - saját készítésű)
- Az autizmusban érintett területekről felmérés, megfigyelés, melyek tapasztalatait írásban rögzítjük.
- Ötödik osztályba lépéskor
- Tudásszint felmérése az adott tanterv 4. osztály év végi követelményeit figyelembe vevő felmérő lapokkal, melyek figyelembe veszik az adott tanuló képességeit és egyéni sajátosságait is.
 - Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók esetében: számolás-mérés, olvasás-írás, kommunikáció tantárgyakból
 - Enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében: magyar nyelv és irodalom, matematika, környezetismeret tantárgyakból
 - Az autizmusban érintett területekről felmérés, megfigyelés, melyek tapasztalatait írásban rögzítjük.

Iskolába lépéskor (amennyiben a tanuló nem első osztályba érkezik)

- Tudásszint felmérése az adott tanterv adott osztályfokának követelményeit figyelembe vevő felmérő lapokkal
- Az autizmusban érintett területekről felmérés, megfigyelés, melyek tapasztalatait írásban rögzítjük.

15.2.1. Kimeneti mérések és mérőeszközök

Első osztály végén (ép értelmű autizmussal élő tanulóknál, amennyiben felmerül az integráció lehetősége)

- Tudásszint felmérése a többségi általános iskolai tanterv első osztályának követelményeit figyelembe vevő magyar nyelv és irodalom és matematika tantárgyakból felmérő lapokkal
- Az autizmusban érintett területek felmérését szolgáló informális kérdőívek (kommunikáció, szociális készségek - saját készítésű)
- Szakértői vélemény

Második osztály végén (ép értelmű autizmussal élő tanulóknál, amennyiben felmerül az integráció lehetősége)

- Tudásszint felmérése a többségi általános iskolai tanterv második osztályának követelményeit figyelembe véve magyar nyelv és irodalom és matematika tantárgyakból felmérő lapokkal
- Az autizmusban érintett területek felmérését szolgáló informális kérdőívek (kommunikáció, szociális készségek - saját készítésű)
- Szakértői vélemény

Negyedik osztály végén

- Tudásszint felmérése az adott tanterv 4. osztály év végi követelményeit figyelembe vevő felmérő lapokkal:
 - Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók esetében: számolás-mérés, olvasás-írás, kommunikáció tantárgyakból
 - Enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében: magyar nyelv és irodalom, matematika, környezetismeret tantárgyakból
 - Az autizmusban érintett területekről felmérés, megfigyelés, melyek tapasztalatait írásban rögzítjük

Nyolcadik osztály végén

- Tudásszint felmérése az adott tanterv 8. osztály év végi követelményeit figyelembe vevő felmérő lapokkal:
 - Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók esetében: számolás-mérés, olvasás-írás, környezetismeret tantárgyakból
 - Enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében: magyar nyelv és irodalom, matematika tantárgyakból
 - Az autizmusban érintett területekről felmérés, megfigyelés, melyek tapasztalatait írásban rögzítjük

Szükség esetén, egyéni mérlegelés alapján a felméréshez használható a **Kathleen Quill-féle** szociális és kommunikációs készségek felmérését szolgáló formális kérdőív, illetve a **Nottingham féle Fejlődési kérdőív**.

15.3. Értékelés

A felmérést követően a gyógypedagógus meghatározza az elsődleges célokat, s kidolgozásra kerül a fejlesztési terv.

A tanulók értékelése végigköveti az egész fejlesztési, nevelési-oktatási folyamatot. Az autizmussal élő tanulóknál az értékelés kiemelt szerepet kap, hiszen a motiváció alapjául szolgál. Az értékelés mindig egyénre szabott, a fejlődést leginkább segítő technikával történik. Az értékelésnek tükröznie kell a tanuló fejlődés-szerencsés, ha a gyermek önmagához mért fejlődését mutatja. Mégis szükséges az értékelésnél figyelembe venni az adott tagozat adott évfolyamának tantervi követelményeit is.

E szempontokat figyelembe véve félévkor és év végén a gyermekek fejlődéséről, haladásáról a következőkben leírt módon adunk tájékoztatást.

15.3.1. Az értékelés formái, a magasabb évfolyamba lépés feltételei

Szöveges értékelés

Minden tanulóról **félévkor és év végén** az autizmusban érintett területeket figyelembe véve szöveges tájékoztatást is adunk. Ezek a területek:

- Intellektuális képességek
- Szociális képességek, társas viselkedés
- Kommunikáció

A szöveges tájékoztatás nem a bizonyítvány része, leíró jellegű a szülő számára.

Szöveges minősítés

A fokozatok a legutolsó minősítéshez viszonyított állapotot, valamint a tantárgyi tantervekben meghatározott tartalmak elsajátításának mértékét tükrözik. **Szöveges minősítéssel értékelünk az első évfolyamon félévkor és év végén, valamint a második évfolyam első félévében.**

- **Kiválóan megfelelt** az, aki sokat fejlődött, a minimális teljesítményeknél sokkal többet teljesített.
- **Jól megfelelt** az, aki fejlődött, a minimális teljesítményeknél többet teljesített.
- **Megfelelt** az, aki részterületen fejlődött, a minimális teljesítmények teljesítésével.
- **Gyengén felelt meg** az, aki nem fejlődött, de a minimális teljesítményeket teljesítette.
- **Nem felelt meg** az, aki nem fejlődött, vagy hanyatlott, a minimális teljesítményeket nem teljesítette.

Érdemjeggyel történő minősítés

A 2. évfolyam év végétől kezdődően érdemjeggyel történik a tanulók minősítése a következő módon:

- **Jeles (5)** az, aki sokat fejlődött, a minimális teljesítményeknél sokkal többet teljesített
- **Jó (4)** az, aki fejlődött, a minimális teljesítményeknél többet teljesített
- **Közepes (3)** az, aki részterületen fejlődött, a minimális teljesítmények teljesítésével
- **Elégséges (2)** az, aki nem fejlődött, de a minimális teljesítményeket teljesítette
- **Elégtelen (1)** az, aki nem fejlődött, vagy hanyatlott, a minimális teljesítményeket nem teljesítette.

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az adott évfolyamra előírt minimális követelményeket teljesítette. Önállóan tekintendő a gyermek teljesítménye akkor is, ha valamely vizuális segédeszköz alkalmazásával éri azt el.

A magatartás és szorgalom értékelésének formája, minimális teljesítményei

Az autizmussal élő tanulók számára az iskolai normák, elvárások felismerése és alkalmazása - sérülésükből fakadóan - akadályozott. A magatartás és a szorgalom értékelésének törvénybeli kötelezettsége csak sajátos

tartalommal valósulhat meg, ezért ezeken a területeken is a gyermek önmagához mért fejlődését vesszük alapul.

A magatartás és szorgalom félévi illetve év végi minősítése a törvény által előírt formában történik.

Magatartás alatt értjük a gyermek adaptív viselkedésének, környezetéhez való alkalmazkodó képességének szintjét, önkontrolljának mértékét.

- **Példás** az, aki a megadott, tanult viselkedési szabályokat betartja.
- **Jó** az, aki a megadott viselkedési szabályokat felnőtt segítségével képes betartani.
- **Változó** az, aki alkalmanként segítséggel sem tartja be a tanult viselkedési szabályokat, ilyenkor inadaptív viselkedést mutat (pl. hipermotilitás, passzivitás, sztereotip viselkedés, esetleg agresszió, autoagresszió).
- **Rossz** az, aki gyakran autoagresszív, agresszív, vagy egyéb súlyos viselkedésproblémát mutat (pl. szökés), még megsegítéssel is. Önmagát, környezetét súlyosan veszélyezteti.

Szorgalom fogalmával jellemezzük, minősítjük a gyermek motiválhatóságát, aktivitásának, aktivizálhatóságának mértékét.

- **Példás** az, aki bizonyos tanult aktivitásokat önként, külső motiváció nélkül is elvégez, teljesítménye egyenletes.
- **Jó** az, aki biztos motivációs bázissal rendelkezik, teljesítménye egyenletes.
- **Változó** az, aki csak bizonyos körülmények között aktivizálható.
- **Hanyag** az, aki nem aktív, nem motivált, csak teljes irányítással képes elvégezni aktivitásait.

A tanuló iskolai beszámoltatásának és értékelésének formái

- írásbeli felmérés
- szóbeli felelet
- gyakorlati feladat
- házi feladat
- órai munka

A tanuló jutalmazásával összefüggő, valamint a magatartás és szorgalom értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

- az autizmussal élő tanulók esetében (sajátosságaikból adódóan) az értékelésnek folyamatosnak, egyénre szabottnak, pozitív tartalmúnak kell lennie
- fontos elv az egyénre szabott motivációs rendszer kialakítása
- jutalomnak azt tekintjük, ami a gyermek számára örömforrás. Törekedni kell arra, hogy a tevékenység önmagában jutalomértékűvé váljon, hogy fokozatosan el lehessen hagyni a külső jutalmakat
- megkívánt az azonnali jutalmazás, pozitív megerősítés

- az autizmussal élő tanulók számára az iskolai normák, elvárások felismerése és alkalmazása - sérülésükből fakadóan – akadályozott, így nem minősül „magatartásbeli” problémának a sérülésből eredő viselkedészavar

16. Az autizmussal élő tanulók nevelő-oktató munkáját segítő eszközök

16.1. A taneszközök kiválasztásának elvei

- a speciális szükségleteknek megfelelően egyénre szabottan kell megválasztani a tankönyveket, munkafüzeteket, taneszközöket, számítógépes fejlesztő programokat
- a tankönyvek, munkafüzetek, egyéb segédletek legyenek konkrét tartalmúak, jól variálhatóak, áttekinthetőek, tartalmazzanak minél több valóság-hű képet az egyes tantárgyak tanítása során a mindennapi életben előforduló valóságos tárgyakat kell használni az egyes tevékenységek helyén csak olyan eszközök legyenek, amelyeket valóban használunk vagy aminek funkciója van
- az alkalmazott eszközök biztonságosak legyenek

Motoros fejlődés

- finommotoros készségeket fejlesztő eszközök
- nagymotoros készségeket fejlesztő eszközök
- testi tudatosságot fejlesztő eszközök

Nyelvi fejlődés

- hallásbeli készségeket (megkülönböztetés, memória, sorrendbe rakás) fejlesztő eszközök
- nyelvi megértést fejlesztő eszközök
- verbális kifejezőkészséget fejlesztő eszközök
- non-verbális kifejezőkészséget fejlesztő eszközök

Intellektuális fejlődés

- percepciók készségeket (egyeztetés, szelektálás, sorrendbe rakás) fejlesztő eszközök
- akadémikus készségeket (olvasás-írás, számolás-mérés, környezetismeret)
- fejlesztő eszközök
- szimbolikus gondolkodás fejlődését elősegítő fejlesztő eszközök

16.2. Szociális viselkedés fejlődését elősegítő fejlesztő eszközök

- **Önkiszolgáló készségek** (wc-használat, étkezés, mosakodás, öltözés, vetkőzés, fogmosás, önápolás és higiéné) fejlődését elősegítő fejlesztő eszközök
- **Háztartási készségek fejlődését elősegítő fejlesztő eszközök**
- **Önállósággal kapcsolatos készségek** (önállóság és a környezet ismerete az iskolában és az iskolán kívül) fejlődését elősegítő fejlesztő eszközök

17. A Helyi Tantervek (enyhe értelmi fogyatékos és középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók) adaptálásának elvei az autizmussal élők általános iskolai tagozatán

A Losontzi István EGYMI, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium általános iskolai intézményegységéhez autizmussal élő tanulók iskolai csoportjai is tartoznak. A csoportok összetétele legtöbbször heterogén, egyesek lehetnek ép intellektusú, tanulásban és értelmileg akadályozott tanulók egy csoportban. Az oktató-nevelő munka során az intézmény helyi tanterveit adaptáljuk a tanulók egyéni speciális szükségleteinek megfelelően az érvényes SNI Irányelvek illetve a Pedagógiai Programunkat alapul véve, s készítjük el a tanulók egyéni fejlesztési tervét.

Szükségesnek érezzük, hogy a Pedagógiai Programban megfogalmazzuk azokat a fontos szempontokat, melyeket figyelembe kell venni az autizmussal élő tanulók oktatása-nevelése során.

Az autizmussal élő tanulók sajátosságai határozzák meg az elsajátítandó tananyag mennyiségi és minőségi tartalmát. Ennek megfelelően történt a szabadon választható órakeret terhére történő foglalkozások felhasználása is.

Az autizmussal élő tanulók oktatását-nevelését meghatározó főbb szempontok

- Mindaddig, amíg a tanuló nem vonható be tanulási helyzetbe, az elsődleges feladat a gyermek kognitív, szociális és kommunikációs készségeinek fejlesztése.
- A tanítási órák hosszát és tartalmát mindig a tanuló egyéni teherbíró képessége alapján alakítjuk ki.
- Lehetőség szerint az új tananyagok átadása az autizmussal élő tanulóknál egyéni, kiscsoportos formában történik.

Kommunikáció

- A kommunikáció támogatása a tanulók egyéni igényének megfelelően különböző szintű AAK-s eszközzel történik.
- A kommunikáció tanítására a PECS módszert és egyéb digitális eszközöket alkalmazunk (Pictoverb).
- A beszéd- és szövegértés nehezítettsége miatt az egyes tananyagtartalmak egyszerűsítése, átalakítása szükséges.
- A gyermek oktatása során az egyszerű, lényegre törő kommunikáció alkalmazása szükséges.
- Külön figyelmet kell fordítani a metakommunikációs eszközök fejlesztésére.
- Az információátadás szükségességének meg nem értése miatt kommunikációs helyzetgyakorlatokat alkalmazunk.
- A társas kommunikációs helyzetek gyakorlása kiemelt jelentőséggel bírnak.
- Gyakran előfordul a szószerinti értelmezés, ezért figyelni kell az átvitt értelmű, humoros, ironikus megjegyzések alkalmazására.

Intellektuális készségek

- Az egyenetlen képességprofilból adódóan a fókuszban mindig a gyengébb képességek fejlesztése áll, támaszkodva a gyermek tipikus erősségeire.
- A gondolkodás merevsége miatt megsegítjük a váltás a változások elfogadását.
- Figyelembe kell venni, hogy a merev gondolkodás miatt a tanulók terhelhetősége jelentősen csökken, az új iránti érdeklődés, a belülről fakadó motiváció sokszor kevésbé jelenik meg.
- A tanítás során az erősebb vizuális részképességekre támaszkodunk, támogatva ezzel a gyengébb auditív oldalt.
- A figyelem felkeltésére és fenntartására a gyermek sajátos érdeklődési körére támaszkodunk.
- A gyakran felmerülő figyelmkoncentrációs zavarokat csökkentjük azzal, hogy protetikusan környezetet alakítunk ki.
- A tanulás támogatására egyéni motivációs bázist alkalmazunk.
- Az általánosítás nehezítettsége miatt folyamatos, több területen történő gyakorlást biztosítunk.
- Az ok-okozati összefüggések felismerését vizuálisan is támogatjuk.
- A logikus, analízáló, szintetizáló gondolkodást minden tantárgyi területen egyéni szükségletek alapján meg kell támogatni.
- A lényegkiemelés nehezítettsége miatt a tananyag vázlatba tömörítése szükséges.
- Az IKT eszközök használata kiemelt jelentőségű, ezért alkalmazzuk az új tananyag átadása és a gyakorlás során is.
- A tér-időbeli orientáció támaszigényes, ezért több helyszínen, területen folyamatos gyakorlási lehetőséget biztosítunk.

Szociális és társas készségek

- Mások gondolatainak, szándékainak, érzéseinek felismerése, beazonosítása nehezített, ezért gyakoroltatása vizuális támogatással történik.
- Gyakoriak a viselkedésproblémák, melyek kezelése elsődleges fontosságú. A megoldására a kognitív viselkedéstréning elemeit alkalmazzuk egyénre adaptálva. Figyelembe vesszük a gyermek sajátos motivációs bázisát és alkalmazzuk az azonnali pozitív megerősítést. Vizuális támogatásként szabálykönyvet, kártyákat alkalmazunk.
- Vannak tanulók, akiknél agresszív viselkedés, reakciók tapasztalhatók, melyeknek kezelésére nagy gondot fordítunk, autizmus specifikus eljárásokat alkalmazunk, ill. súlyosabb esetekben orvosi segítséget kérünk.
- A kialakított helyes viselkedést általánosítjuk, több helyszínen is gyakoroljuk.
- Tanítjuk a közös játékot és a szabályokhoz való alkalmazkodást.

- Az önkiszolgálási készségek nehezítettsége miatt a mindennapi tevékenységekbe ágyazva folyamatosan gyakoroljuk azokat.
- Szituációs helyzetgyakorlatokat alkalmazunk a helyes kapcsolatfelvétel, fenntartás tanulására.
- Különböző szociális helyzetekben felmerülő problémák megoldására forgatókönyvekkel, szociális történetek feldolgozásával készítjük fel tanulóinkat.
- A kortárskapcsolatok kiépítése nehezített, apró lépésekre bontva tanítjuk ennek szabályait (pl.: baráti kapcsolat kiépítése, fenntartása).
- Törekszünk a reális énkép és a helyes önértékelés kialakítására.

Mozgás

- Gyakoriak a mozgásos sztereotípiák, manírok. Zavaró esetben ezek leépítésére törekszünk, ugyanakkor motivációs bázisként is alkalmazhatjuk.
- A mozgásigény terén nagyon nagy eltérések tapasztalhatók, hosszútávú célunk, hogy az egészséghez szükséges mozgásmennyiség, mozgásformák kialakuljanak.
- A szenzomotoros és finommotorikus területek gyengesége miatt folyamatos fejlesztés indokolt.
- A tananyagtartalom átdása során figyelembe vesszük a tanuló grafomotoros készségeit szükség esetén eltérő írásmódot és számítógépen történő írást tanítunk.

Egyéb

- A legtöbb tanuló küzd különböző mértékű étkezési problémával. Ilyen esetekben a speciális evés tréninget alkalmazzuk.
- Gyakoriak az érzékelési nehézségek, melyek több területen is jelentkezhetnek. Minden esetben figyelembe vesszük azokat, szükség esetén speciális eszközöket alkalmazunk segítségképpen.
- Gyakran tapasztalható tanulóinknál szorongás, félelmek, súlyosabb esetekben fóbiák. Megoldásukra vizuális megsegítést alkalmazzuk, szükség esetén pszichológus, gyermekpszichiáter segítségét kérjük.
- Előfordulhat a realitás és a fantázia különválasztásának nehézsége is. Vizuális támogatással próbáljuk tanulóink számára ezeket felismerhetővé, értelmezhetővé tenni.

Óraszámok alakulása az autizmussal élők általános iskolai csoportjaiban

Választott kerettanterv kötelező tantárgyak és óraszámok felmenő rendszerben az enyhe értelmi fogyatékos autizmussal élők általános iskolai tagozatán az 5-8. évfolyamán

Tantárgyak	5.	6.	7.	8.
	évfolyam	évfolyam	évfolyam	évfolyam
	Heti óraszám		Heti óraszám	
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Idegen nyelv	-	-	2	2

Matematika	4	4	4	4
Etika	1	1	1	1
Történelem	2	2	2	1
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természettudomány	2	3	5	5
Állampolgári ismeretek	-	-	-	1
Ének-zene	2	2	1	1
Vizuális kultúra	2	2	1	1
Digitális kultúra	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Heti órakeret	28	28	30	30

Szabadon felhasználható órakeret alakulása az enyhe értelmi fogyatékos autizmussal élők általános iskolai tagozatán az 5-8. évfolyamon

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Digitális kultúra	1	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Összesen	2	2	2	2

A szabadon felhasználható órakerettel a tantárgyak óraszámjai a következőképpen alakul az enyhe értelmi fogyatékos autizmussal élők általános iskolai tagozatán az 5-8 évfolyamon:

Tantárgyak	5.	6.	7.	8.
	évfolyam	évfolyam	évfolyam	évfolyam
	Heti óraszám		Heti óraszám	
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Idegen nyelv	-	-	2	2
Matematika	4	4	4	4
Etika	1	1	1	1
Történelem	2	2	2	1
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természettudomány	2	3	5	5
Állampolgári ismeretek	-	-	-	1
Ének-zene	2	2	1	1
Vizuális kultúra	2	2	1	1
Digitális kultúra	1+1	1+1	1+1	1+1
Technika és tervezés	1+1	1+1	1+1	1+1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	1	1
Heti órakeret	28	28	30	30

Választott kerettanterv kötelező tantárgyak és óraszámok felmenő rendszerben az enyhe értelmi fogyatékos autizmussal élők általános iskolai tagozatán az 1-4. évfolyamán

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	7
Matematika	4	4	3	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25

Szabadon felhasználható órakeret alakulása az enyhe értelmi fogyatékos autizmussal élők általános iskolai tagozatán az 1-4. évfolyamon

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Fejlesztő foglalkozás	2	2	2	2
Összesen	2	2	2	2

A szabadon felhasználható órakerettel a tantárgyak óraszámjai a következőképpen alakul az enyhe értelmi fogyatékos autizmussal élők általános iskolai tagozatán az 1-4. évfolyamon:

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	7
Matematika	4	4	3	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Fejlesztő foglalkozás	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25

Választott kerettanterv a kötelező tantárgyak és óraszámok felmenő rendszerben az autizmussal élő középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók 1–8. évfolyamán

Műveltségi terület	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás (Magyar nyelv és irodalom)	2	2	3	3	4	4	2	2
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	2	2	2	2	3	3	3	3

Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	1	1	1
	Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	1	-
	Étika	-	-	-	-	-	-	-	1
Természet-tudomány és földrajz	Környezetismeret	-	-	-	-	1	1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alakítás (Vizuális kultúra)	3	3	2	2	2	2	2	2
Technológia	Digitális kultúra	-	-	-	-	-	-	1	1
Testnevelés és egészség-fejlesztés	Mozgásnevelés (Testnevelés)	5	5	5	5	5	5	-	-
	Testnevelés	-	-	-	-	-	-	5	5
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	-	-	-	-	1	1	1	1
Egyéb	Önkiszolgálás	2	2	-	-	-	-	-	-
	Életvitel és gyakorlat	-	-	2	2	2	2	3	3
	Játéokra nevelés	2	2	2	2	-	-	-	-
Szabadon tervezhető órakeret		2	2	2	3	3	3	2	2
Összesen		24	24	24	25	28	28	30	30

Szabadon felhasználható órakeret alakulása a középsúlyos értelmi fogyatékos autizmussal élő tanulók általános iskolai tagozatán az 1-8. évfolyamon

Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Digitális kultúra				1	1	1	1	1
Játékra nevelés					1	1	1	1
Fejlesztő foglalkozás	2	2	2	1				
Összesen	2	2	2	2	2	2	2	2

A szabadon felhasználható órakerettel a tantárgyak óraszámjai a következőképpen alakul a középsúlyos értelmi fogyatékos autizmussal élők általános iskolai tagozatán az 1-8. évfolyamon:

Műveltségi terület	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás (Magyar nyelv és irodalom)	2	2	3	3	4	4	2	2
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	2	2	2	2	3	3	3	3

Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	1	1	1
	Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	1	-
	Etika	-	-	-	-	-	-	-	1
Természettudomány és földrajz	Környezetismeret	-	-	-	-	1	1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás- alakítás (Vizuális kultúra)	3	3	2	2	2	2	2	2
Technológia	Digitális kultúra	-	-	-	+1	+1	+1	1+1	1+1
Testnevelés és egészségfejlesztés	Mozgásnevelés (Testnevelés)	5	5	5	5	5	5	-	-
	Testnevelés	-	-	-	-	-	-	5	5
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	-	-	-	-	1	1	1	1
Egyéb	Önkiszolgálás	2	2	-	-	-	-	-	-
	Életvitel és gyakorlat	-	-	2	2	2	2	3	3
	Játékra nevelés	2	2	2	2	+1	+1	+1	+1
	Fejlesztő foglalkozás	2	2	2	1				
Összesen		24	24	24	25	28	28	30	30

Egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs tanórai foglalkozások autizmussal élők általános iskolai tagozatán az 1-8. évfolyamon:

7. számú melléklet Készségfejlesztő iskola Pedagógiai Programja, Helyi Tanterve

Készségfejlesztő Iskola nevelés-oktatás tanterve

Készségfejlesztő Iskolában folyó képzés biztosítja az értelmileg akadályozott tanulók életkezdésre történő felkészülését, az egyszerű munkavégzéshez szükséges, betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítását. Lehetővé teszi a szakképzésben részt venni nem tudó enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára a munkába álláshoz és az életkezdéshez szükséges ismeretek kibővítését, valamint gyakorlati képzéssel felkészíti a tanulókat egyszerű munkavégzést lehetővé tevő alapismeretek elsajátítására.

A készségfejlesztő iskolának négy évfolyama van, amelyből kettő közismereti képzést folytató évfolyam (9-10.) kettő, az életkezdéshez való felkészülést, a munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítását célzó gyakorlati jellegű évfolyam. (11-12.), melyekből egymás után többet is elsajátíthat a képzésben részt vevő tanuló.

A Készségfejlesztő Iskola gyakorlati évfolyamai: 11 - 12. évfolyam

Szakma 1. Szövött tárgy készítő

Szakma 2: Háztartástan-életvitel

Habilitációs célú integrált munkavégzésre nem képes tanulók részére: Készségfejlesztő Iskolai: 11-12. évfolyam

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó Készségfejlesztő Iskolai: 9-10. évfolyam

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó Készségfejlesztő Iskolai: 11-12. évfolyam

A 2023/24-es tanévtől a szakmákat modul rendszerben oktatjuk.

Szakmai képzések moduljai

modulok neve	heti órakeret	szabadon tervezhető	összesen
Mézeskalács-sütő	8	2	22
Palántanevelő	12		
Konyhai kisegítő	12		22
Textil-és fonalmentő	8	2	
Udvaros	4	2	22
Háztartástan-életvitel	8		
Szövött-tárgy készítő	8		
Mosodai kisegítő	8	2	22
Kert -és parkápoló	12		
Kisegítő takarító	12		22
Agyagtárgy készítő	8	2	
Papirtermék készítő	12		22

Háztartástan-életvitel	8	2
------------------------	---	---

16 modulból válogathatunk a tanulók képességeihez mérten:

Agyagtárgy készítő készségfejlesztő kerettanterv

Árufeltöltő készségfejlesztő kerettanterv

Autómosó kisegítő készségfejlesztő kerettanterv

Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre képes tanulók részére készségfejlesztő kerettanterv

Háztartástan – életvitel készségfejlesztő kerettanterv

Irodtechnikai eszközök használata készségfejlesztő kerettanterv

Kisegítő állatgondozó készségfejlesztő kerettanterv

Kisegítő takarító készségfejlesztő kerettanterv

Konyhai kisegítő készségfejlesztő kerettanterv

Mézeskalács-sütő készségfejlesztő kerettanterv

Mosodai kisegítő készségfejlesztő kerettanterv

Palántanevelő készségfejlesztő kerettanterv

Papírtermék-készítő készségfejlesztő kerettanterv

Szövött-tárgy készítő készségfejlesztő kerettanterv

Textil- és fonalmentő készségfejlesztő kerettanterv

Udvaros készségfejlesztő kerettanterv

1. A képzés szabályozásának törvényi háttere:

Az alkalmazott helyi tantervünk az oktatásért felelős miniszter által kiadott kerettantervek –a 23/2013. (III.29.)

EMMI rendelet 4. melléklete Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulókat oktató nevelési-oktatási intézmények számára:

- a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló többször módosított 110/2012.(VI.4.) Kormányrendelet
- a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló
- 1998. évi XXVI. törvény és a módosító 2013/LVII.
- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló módosított 2017. évi XCVI. törvény
- 53/2016(XII.29.) EMMI rendelet az egyes oktatási tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- 5/2020 kormányrendelet 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet (2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók)

Közismereti tantárgyak, óraszámok, készségfejlesztő iskola 9-10 osztály

Műveltségi terület	Tantárgy	Heti óraszám		2 tanéves óraszám
		9. évfolyam	10. évfolyam	
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	5	5	360
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	5	5	360
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	1	1	72
Természettudomány és földrajz	Környezet- és egészségvédelem (Természettudomány)	2	2	144
Művészetek	Ének-zene	2	2	144
	Ábrázolás-alkítás (Vizuális kultúra)	2	2	144
Technológia	Digitális kultúra	2	2	144
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	1	1	72
Egyéb	Életvitel és gyakorlat	4	4	288

	Gyakorlati képzés előkészítése	2	2	144
	Szabad időkeret	3	3	216
Összesen		34	34	

Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs óraszám: 4 óra/hét

Közismereti tantárgyak, óraszámok, készségfejlesztő iskola 11-12 osztály

Műveltségi terület	Tantárgy	11. évfolyam	12. évfolyam	2 éves
		Heti	Heti	
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	2	2	144
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	1	1	72
Természettudomány és földrajz	Környezet- és egészségvédelem (Természettudomány)	1	1	72
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	1	1	72
Szabad időkeret		2	2	108
Közismeret összesen		12	12	864
Gyakorlati tevékenység	Készségfejlesztő kerettantervek	20	20	1440
Szabad készségfejlesztő időkeret		2	2	144
Készségfejlesztő időkeret összesen		22	22	1 584
Összesen		34	34	2 448

Egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs óraszám: 5 óra/hét

Közismereti tantárgyak, óraszámok, készségfejlesztő iskola F70 9-10 osztály

Műveltségi terület	Tantárgy	Heti óraszám		2 tanéves óraszám
		9. évfolyam	10. évfolyam	
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	5	5	360
Idegen nyelv	Idegen nyelv	2	2	144
Matematika	Matematika	5	5	360
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	1	1	72
Természettudomány és földrajz	Természettudomány	3	3	216
Művészetek	Vizuális nevelés	2	2	144
Technológia	Digitális kultúra	2	2	144
Egyéb	Pályaorientáció	1	1	72
	Szakmai alapozó ismeretek	4	4	288
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	72
Összesen		31	31	2232
Szabadon tervezhető		3	3	216
Mindösszesen		34	34	2448

Közismereti tantárgyak, óraszámok, készségfejlesztő iskola F70 11-12 osztály

Műveltségi terület	Tantárgy neve	11–12. évfolyam (heti időkeret)	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1	72
Matematika	Matematika	2	144
Technológia	Digitális kultúra	1	72
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	360
	Osztályfőnöki óra	1	72
Közismeret összesen		10	720
További szabad közismereti időkeret		2	144
Készségfejlesztő kerettantervek		20	1440
Szabad készségfejlesztő időkeret		2	144
Összesen:		34	2448

2. A Készségfejlesztő Iskolába kerülés előzményei, feltételei:

A Pedagógiai Szakszolgálat javaslata alapján

(8 általános iskolai évfolyam elvégzése után) kerül az értelmileg akadályozott tanuló középfokú oktatásba.

A 53/2016(XII.29.) Emmi rendelet „3. § Az R1. 47. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Enyhe értelmi fogyatékos tanuló készségfejlesztő iskolába akkor vehető fel, ha a szakiskola előkészítő kilencedik évfolyamát sikertelenül teljesítette.”

A 9-10. évfolyam tanterve az értelmileg akadályozott tanulót oktató-nevelő általános iskolai tanterv koncepcionális és tartalmi folytatása. A 9-10. évfolyamot a szakképzés előkészítése, az általános műveltségi és praktikus ismereteket közvetítő tartalmán túl, súlypontosan veszi figyelembe a gyakorlati évfolyamokra való felkészítést.

Az a fiatal, aki eredményesen befejezte a 10. évfolyamot, tanulmányai a Készségfejlesztő Iskola gyakorlati évfolyamain folytatja.

A tanterv két szakma tananyagát tartalmazza:

Szakma 1: Szövött tárgy készítő (heti 22 óra) 11.-12. évfolyamon

Szakma 2: Háztartástan-életvitel (heti 22 óra) 11.-12. évfolyamon.

A fent említett két szakma a 2023/2024-es tanév végén megszűnik. Helyette a modul rendszer szerint összeállított képzések indulnak.

A szakma tanítása mellett, megváltozott arányban folytatódik a műveltségi és gyakorlati ismereteket közvetítő képzés.

A tanterv két szakképzési programot tartalmaz 1-1 gyakorlati tantárggyal (heti 22-22 óra).

A gyakorlati képzés célja:

Felkészíteni a sikeres társadalmi integrációra.

A szakmai modulok gyakorlati tartalmát megtanítani

A gyakorlati képzés feladata:

- A tanuló felkészítése felnőttkori lehetőségeire.
(Értelmi fogyatékosok Napközi Otthonaiban, második munkapiacon történő elhelyezkedés, esetleg integrált munkavégzés)
- Az értelmileg akadályozott fiatal felnőtt nevelése-oktatása képzése:
 - a legáltalánosabb élethelyzetekben történő eligazodásra, helyes cselekvésre,
 - a szükséges segítség igénylésére és elfogadására,
 - társas kapcsolatok kialakítására és fenntartására,
 - egyszerű munkavégzésben siker elérésére,
 - reális vágyak és célok kitűzésére.

Ezeket a feladatokat a következő alapelvek alkalmazásával kell teljesíteni:

- A tanulási képesség sajátossága állandó, ezért a sajátos igényű nevelés során, az egyéni bánásmód és egyéni haladás elvét szükséges alkalmazni.
- Elsősorban gyakorlati ismereteket kell oktatni
- A kommunikációs és szociális képességeket folyamatosan fejleszteni kell.

3. A tantárgyi rendszer kialakítása, a szakképzés céljának történő megfelelés:

Az értelmileg akadályozott tanulók oktatásának kerettanterve (továbbiakban: Kerettanterv) olyan ajánlásokat tartalmaz, amelyek segítségével az iskolák a törvényben meghatározottaknak megfelelően és annak szellemében módosíthatják helyi tanterveiket.

A Nemzeti Alaptantervben megfogalmazott műveltségi anyagot közvetlenül nem lehetséges átvenni a Készségfejlesztő Iskola tantervébe, de a „kiemelt fejlesztési feladatokkal”, a megnevezett kulcskompetenciákkal, valamint az Irányelvekben meghatározott fejlesztési területek százalékos arányaival tantervünk korrelál, természetesen tartalmi változtatásokkal és főleg egyszerűsítésekkel.

A 9. és 10. évfolyamon a Gyakorlati képzés előkészítése és az Életvitel és gyakorlat elnevezésű tantárgyakban szakmai előkészítés, szakmai alapozó oktatás történik.

Az értelmileg akadályozott szakiskolai tanuló úgynevezett belső szintvizsgát tesz. A második gyakorlati évfolyam végén, a mindenkori tanév rendje szerinti első tanítási naptól a tanév utolsó tanítási napjáig célszerű a gyakorlatot megszervezni.

Szakmai vizsga bonyolítása:

A legalább 2 tanéves képzés teljesítése után a tanulók az elsajátított ismeretekből és gyakorlatokból szakmai vizsgát tesznek.

4. A képzőhely által a szakmai tantárgy tananyagából összeállított vizsga elemei:

- Elkészült tanulói munka bemutatása (lehet fényképpel dokumentált)
- Egyszerű elméleti ismeretek.

4. 1. Elvart teljesítmény:

A Készségfejlesztő Iskolai képzés végére az általánosan elvart teljesítmények a következők:

1. A tanuló képességeihez mérten sajátítsa el a tanult szakmákat.
2. Legyen képes egyéni szükségleteihez mért differenciált támogatással viszonylag önálló életet élni (napközbeni foglalkoztatással, illetve védőmunkahelyi, vagy részmunkaidőben integrált munkában).
3. Legyen képes egyszerű, betanítást igénylő munkákat ellátni. Jusson el az önkiszolgálás minél magasabb fokára, lakhatási lehetőségének függvényében lakóközösségébe, lakókörnyezetébe történő integrálódásra.
4. Legyen igénye és képessége kapcsolatok létesítésére és fenntartására, a kulturális értékek befogadására, egészséges életmódra, környezete megóvására.

Kiemelt kompetenciák és fejlesztési feladatok:

A szakmai gyakorlati képzés fő célja a tanulók szakmai munkavégzési kompetenciáinak kialakítása, a szakma gyakorlati tevékenységeinek elsajátítása.

A közismereti tantárgyak témaköreinél a fő kompetenciák szerepelnek, amelyek a témakör feldolgozásakor kerülnek kialakításra vagy nélkülözhetetlenek a tananyag elsajátításához.

5. Értékelés:

Az értékelés célja a tanuló folyamatos motiválása. Ennek érdekében az értékelés alapjának tekintjük a tanuló önmagához képest történő fejlődésének a mértékét.

5. 1. Az értékelés tárgya:

A tantárgyi ismeretek elsajátításának mértéke, az ismeretek alkalmazásának foka, és a munkához, feladatvégzéshez való hozzáállás, az elkészített munkadarab minősége.

5. 2. Értékelés formái:

A pozitív személyiségfejlődés érdekében a szakképzésben szerepet kapnak a motiváló hatású értékelési formák: szóbeli, (dicséret, figyelmeztetés, kedves programon való részvétellel történő jutalmazás stb.) és érdemjeggyel történő értékelés.

1. Félévkor osztályzattal való értékelés, tájékoztatásul a szülőknek,
2. Év végén osztályzattal, a tantárgyak elvárt teljesítményszintjének elsajátítási mértékét tükrözően

Szakmai végzettség:

A Készségfejlesztő Iskola befejezésekor a tanulók a BIZONYÍTVÁNY (A.Tü.330r.sz.) mellé KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLAI VIZSGABIZONYÍTVÁNY –t (A.Tü.331.r.sz.) is kapnak.

A Bizonyítványban szerepel: tanuló adatai

képzőhely azonosító adatai

képzési területek

elsajátított tevékenység és minősítés.

6. Tankönyvek és taneszközök kiválasztásának szempontjai:

Az évenként megjelenő tankönyvkínálatból a választás szempontjai:

A sajátos nevelési igényű tanulók számára olyan tankönyveket, feladatlapokat, füzeteket és egyéb szemléltető eszközt szükséges választani, melyek a figyelem, és érzékelés zavarait részben kompenzálják.

Kivitelezésük szépsége, minősége hatékony eszköze a motivációnak.

Tartalmuk, megfogalmazásuk illeszkedjen a tanulók értelmi és érzelmi sajátosságához.

A pedagógus kreativitását, szakmai tudását magukba foglaló saját készítésű szemléltető eszközök, feladatlapok nélkülözhetetlenek a képzés sikeréhez.

7. TANTERV

Készségfejlesztő Iskola Szakiskola előkészítés 9-10. évfolyam

A képzés szerkezete

Szakiskolai előkészítés: 9-10. évfolyam

A készségfejlesztő iskolába kerülés feltételei

A Pedagógiai Szakszolgálat javaslata alapján (8 általános iskolai évfolyam elvégzése után) kerül az értelmileg akadályozott tanuló középfokú oktatásba.

A 53/2016(XII.29.) Emmi rendelet „3. § Az R1. 47. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Enyhe értelmi fogyatékos tanuló Készségfejlesztő Iskolába akkor vehető fel, ha a szakiskola előkészítő kilencedik évfolyamát sikertelenül teljesítette.”

A 9-10. évfolyam kerettanterve, az értelmileg akadályozott tanulókat nevelő-oktató általános iskola kerettantervének koncepcionális és tartalmi folytatása. A 9-10. évfolyamot a szakképzés előkészítése, az általános műveltségi és praktikus ismereteket közvetítő tartalmán túl, súlypontosan veszi figyelembe a szakképzési évfolyamokra való felkészítést.

Az a fiatal, aki eredményesen befejezte a 10. évfolyamot, tanulmányait a Készségfejlesztő Iskola 11-12 évfolyamain folytatja.

A képzés célja

- Felkészíteni a sikeres társadalmi integrációra.
- A szakmai modulok gyakorlati tartalmát megtanítani.

A képzés feladata

- A tanuló felkészítése felnőttkori lehetőségeire. (Értelmi fogyatékosok Napközi Otthonaiban, második munkapiacon történő elhelyezkedés, esetleg integrált munkavégzés)
- Az értelmileg akadályozott fiatal felnőtt nevelése-oktatása képzése:
- a legáltalánosabb élethelyzetekben történő eligazodásra, helyes cselekvésre,
- a szükséges segítség igénylésére és elfogadására,
- társas kapcsolatok kialakítására és fenntartására,
- egyszerű munkavégzésben siker elérésére,
- reális vágyak és célok kitűzésére.

Alapelvek a feladatok megvalósítása érdekében

- A tanulási képesség sajátossága állandó, ezért a nevelés során az egyéni bánásmód és egyéni haladás lehetőségeinek biztosítása.
- Az ismeretek gyakorlati alkalmazása és alkalmaztatása.
- A kommunikációs és szociális képességek folyamatos fejlesztése.

A tantárgyi rendszer kialakítása, a képzés céljának történő megfelelés

Az értelmileg akadályozott tanulók oktatásának kerettanterve (továbbiakban: Kerettanterv) olyan ajánlásokat tartalmaz, amelyek segítségével az iskolák a törvényben meghatározottaknak megfelelően és annak szellemében módosíthatják helyi tanterveiket.

A Nemzeti Alaptantervben megfogalmazott műveltségi anyagot közvetlenül nem lehetséges átvenni a Készségfejlesztő Iskola kerettantervébe, de a „kiemelt fejlesztési feladatokkal”, a megnevezett kulcskompetenciákkal, valamint az Irányelvekben meghatározott fejlesztési területek százalékos arányaival kerettantervünk korrelál, természetesen tartalmi változtatásokkal és főleg egyszerűsítésekkel.

A 9. és 10. évfolyamon a Szakmai előkészítő ismeretek és az Életvitel és gondozási ismeretek elnevezésű tantárgyakban szakmai előkészítés, szakmai alapozó oktatás történik. Ezen a két évfolyamon a tanított ismeretek és gyakorlatok teljes kontinuitást jelentenek az általános iskolai kerettantervvel.

A közismereti elméleti órák praktikus ismereteket közvetítenek, szükség szerint cselekvésbe ágyazottan.

Elvárt teljesítmény

A 9-10. évfolyam végére az általánosan elvárt teljesítmények a következők:

1. A tanuló képességeihez mérten fejlődjön.
2. Legyen képes egyéni szükségleteihez mért differenciált támogatással a lehetőségei legnagyobb kihasználásával önálló tevékenységeket folytatni.
3. Jusson el az önkiszolgálás minél magasabb fokára.
4. Legyen igénye és képessége kapcsolatok létesítésére és fenntartására, a kulturális értékek befogadására, egészséges életmódra, környezete megóvására.

Kiemelt kompetenciák és fejlesztési feladatok

A közismereti tantárgyak témaköreinél azok kompetenciák szerepelnek, amelyek a témakör feldolgozásakor kerülnek kialakításra vagy nélkülözhetetlenek a tananyag elsajátításához.

Értékelés

Az értékelés célja a tanuló folyamatos motiválása. Ennek érdekében az értékelés alapjának tekintjük a tanuló önmagához képest történő fejlődésének a mértékét.

Az értékelés tárgya

A követelményekben meghatározott ismeretek elsajátításának mértéke, az ismeretek alkalmazásának foka, a feladatvégzéshez való viszonyulás.

Értékelés formái

A pozitív személyiségfejlődés érdekében a 9-10. évfolyamon szerepet kapnak a motiváló hatású értékelési formák: szóbeli, (dicséret, figyelmeztetés, a tanuló számára kedves programon való részvétellel történő jutalmazás stb.), írásbeli, illetve az érdemjeggyel történő értékelés.

1. Félévkor osztályzattal tájékoztatja a szülőket,

2. Év végén osztályzattal, a tantárgyak elvárt teljesítményszintjének elsajátítási mértékét tükrözően.
3. A havonkénti érdemjeggyel történő értékelés lehetősége a csoportban tanítóknak szabad választása.

A tantárgyi rendszer és az egészségfejlesztés, fogyasztóvédelem, környezetvédelem kapcsolata

Az egészségfejlesztéshez tartozó feladatok, mint a betegségmegelőzés, gyógykezelés, egészséget károsító hatások, káros szenvedélyek kivédése, lelki problémák megelőzése, baleset-megelőzés tanítása - kötelező tananyag a 9. 10. évfolyamon a következő tantárgyak témaköreiként: Környezet és egészségvédelem, Állampolgári ismeretek

A mindennapos testedzés feladatát a kerettanterv alapján lehet megvalósítani.

A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos feladatok a Szakmai alapozó ismeretek tantárgyban és az egészségfejlesztésnél leírt tantárgyak témaköreiben (elsősorban ezeknek a gyakorlati részében: vásárlás, tankönyv, üzletek felkeresése stb.) jelenik meg.

A környezetre vonatkozó ismeretek és a környezetvédelem a Környezet és egészségvédelem és a Állampolgári ismeretek tantárgyakban kerülnek oktatásra, a gyakorlatban pedig a szűkebb intézményi környezet megóvására, szépítésére történő következetes nevelésében és elvárásokban.

KOMMUNIKÁCIÓ

Készségfejlesztő Iskolai előkészítés 9-10.

Cél

- Kompenzálni az értelmi akadályozottságból adódó nyelvi fejlődési zavart, fejleszteni a meglévő nyelvi képességeket, készségeket.
- Megközelíteni a köznyelvi beszédet, az olvasás-írást eszközként használni, a hétköznapi kommunikációban a kommunikációs helyzet körülményeinek megfelelő beszédstílust elérni.

Feladat

- A tanuló képességeihez mérten elsajátított olvasás-írás, valamint a megtanult ismeretek praktikus feladatok megoldásával történő gyakorlása.

Elvárt teljesítmények

- Közelítse meg a mindennapi társas érintkezésben a kommunikációs normákat.
- Tudjon a különböző beszédhelyzetekhez alkalmazkodni.
- Legyen képes egyszerű, rövid szövegek összefoglalására.
- Tudjon hangos és néma olvasással, viszonylagos folyamatossággal olvasni, az olvasottak megértését bizonyítani.
- Írása tiszta és olvasható legyen.
- Másolás, tollbamondás, önálló írás során képességeinek megfelelő írásmódot használjon.
- Egyszerű nyomtatványokat segítséggel tudjon kitölteni.

- Legyen a képességeinek megfelelő szóbeli és írásbeli kifejezőkészsége.
- Ismerje meg a tömegkommunikáció néhány megjelenési formáját.
- Tudjon képességeinek megfelelően értelmezni és véleményt alkotni a kapott információkról.

Értékelés: Tanév végén és félévente érdemjeggyel

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam	9.	10.
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Anyanyelv. Beszédfejlesztés.	30	30
2. Olvasás-írás	60	60
3. Médiaismeret. Nem verbális információ értelmezése.	40	40
4. Társas kapcsolatok. Konfliktuskezelési technikák.	50	50

9.-10. Évfolyam

Cél:

Eszközként alkalmazni az olvasás-írást a különféle élethelyzetekben.

Fejleszteni a kommunikációs képességet.

Megismerni a tömegkommunikáció néhány jellegzetes formáját.

Felhasználni a kultúrtechnikákban szerzett ismereteket az információszerzés terén és a megszerzett ismereteket egyre inkább önállóan hasznosítani.

Feladatok:

Az egyéni képességek és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételével, a megtanult ismeretek praktikus feladatok megoldásával történő gyakorlása.

A megszerzett ismeretek segítségével a környezetben való eligazodás és beilleszkedés, az önálló döntések és a segítségkérés szükségességének

felmérése, lehetőségeinek alkalmazása.

Az olvasás- és íráskészség folyamatos fejlesztése.

Az olvasás és írás – mint információszerzés és átadás-, megjelenése természetes módon a mindennapi tevékenységek során

Elvárt teljesítmény:

Fejlődjön fogalmi gondolkodása, analizáló-szintetizáló-, akarati-, belátási-, és döntésképesége.

Legyen képes beszédének formai és alaki összehangolására.

Rövid szövegről tudjon beszámolni szóban és írásban.

A kommunikációs helyzetekben tartsa be a normákat, illemszabályokat.

Értékelés:

Tanév végén, félévente érdemjeggyel.

1.Témakör: Anyanyelv. Beszédfejlesztés.			Óraszám: 60
1. Fejlesztendő kompetencia: Ismerkedni saját lakóhelyével, eligazodni a környező utcák térképén, felismerni a nevezetes épületeket és funkcióit.			
Társalgásba bekapcsolódni, véleményét bátran elmondani.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Beszédtechnika javítása. Légző-, fújó-, szívógyakorlatok.	Artikulációs gyakorlatok, a kiejtés javítása.	Aktuális nyelvtani fogalmak és szabályok, felmerülő fogalmak tisztázása, értelmezése. Időpont, időtartam, késés, pontosság, szükséges holmik, luxuscikkek, nevezetes helyek (Vár, Parlament), útkereszteződés, mellékutca, járdasziget, egyirányú utca, vizes helyiségek, lakószobák, mellék helyiségek, szerszámok, eszközök, háztartási gépek, dísz tárgyak.	Beszédét rokon értelmű szavakkal színesíteni.
2. Nyelvi kifejezésformák használata az olvasás, írás, beszéd során.	A tanult nyelvtani kifejezések, fordulatok alkalmazása.		Ismereteit és önállósága fokát bővíteni.
3. Szókincsfejlesztés.	Nyelvtani fogalmakról tanultak elmélyítése (szó, mondat, hang, betű,		A környező utcák térképén eligazodni.
4. Meglévő ismeretek bővítése különböző témakörökben az olvasás segítségével (egészségügyi-, háztartási ismeretek).	mondatfajták egyes és többes szám, jelen és múlt idő). Szógyűjtés adott hanggal, szótaggal, szóvégi hanggal.		Nevezetes épületeket (ország, főváros, saját település) felismerni és azok funkcióit ismerni.
5. Szabadidő tervezése (aktív pihenés), családi események, ünnepek.	Szavak gyűjtése (szófajok szerint azonos alakú, többjelentésű szavak, szinonim fogalmak, ellentétpárok).		Saját lakását segítséggel leírni és lerajzolni.
6. Tapasztalatszerzés a településen (utcán). (Budapest térképe).			Tárgyakat észszerűen elrendezni a lakásban.
7. Az iskola környékéről térkép készítése.	A szövegértés folyamatos ellenőrzése		Folyamatosan, megfelelő szókinccsel beszélni.
8. Lakás alaprajza, helyiségek.	változatos témákban		
9. Használati tárgyak praktikus elhelyezése a lakásban	(Egészségmegőrzés, káros szenvedélyek kialakulásának		

	<p>megelőzése).</p> <p>Tisztítószeres, élelmiszerek, háztartási gépek használati utasítása,</p> <p>ételreceptek, prospektusok, közlekedési fogalmak, menetrend,</p> <p>műsorújság. Virágápolással kapcsolatos tartalmainak értelmezése.</p> <p>Családi alkalmakkal, ünnepi események tervezésével, ajándékozással kapcsolatos tapasztalatok megosztása.</p> <p>Séta, nevezetességek, kirakat nézése (alkalmas ajándék keresése).</p> <p>Budapest térképének tanulmányozása, ismerős helyek keresése.</p> <p>Helyek bejárása, saját útvonal megrajzolása.</p> <p>Lakás, otthon (alaprajz, jellemzők: helységek, saját lakrész, szépítése).</p> <p>Berendezés megfigyelése különböző látószögekből. Tárgyak csoportosítása (funkció, összehasonlítás).</p>	
--	--	--

2.Témakör: Olvasás – Írás			Óraszám: 120
Fejlesztendő kompetencia: Az olvasottakat röviden összefoglalni. Mondatot helyesen leírni, az esetleges hibákat kijavítani.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény

1. Olvasás gyakorlása, újságolvasás.	Hangos olvasás megfelelő intonációval, kifejezően.	Olvasási technikával	Egyszerű, tagolt szöveget olvasni,
2. Rövid novella, vers, mese olvasása.	Olvasási tempó változtatása (lassú, gyors).	kapcsolatos kifejezések.	az olvasottakat röviden
3. Petőfi: János Vitéz. A mű feldolgozásai (színházi, rajzfilm).	Néma olvasás. Kereső olvasás (adatok, témák, ismeretek).	Ismeretlen fogalmak	összefoglalni, értelmezni.
4. Szabadon választott irodalmi mű közös feldolgozása (a tanulók képességei szerint választott hosszabb irodalmi alkotás).	Egymás kézírásának olvasása. Egybeírt mondat szavakra bontása. Mese, történet folytatása, végvariációk alkotása adott történetből. A tartalom meghallgatása, szemelvények (1-1 versszak) önálló olvasása, megtanulása. Beszámolás az olvasottakról. Dramatizálás.	értelmezése, régi és népies kifejezések. Betűforma, sorköz, szóköz, kihagyás, mondat, írásjelek, igazolvány, személyi szám, állampolgárság, aláírás felelőssége	Olvasási technikáját fokozatosan javítani. Rendezett külalakkal, olvashatóan írni, egyszerű hibákat megtalálni, javítani. Szavakat csoportosítani és azokat leírni. Törekedni a pontos és tempós munkára.
5. Mondat értelmezése.	Az olvasottak kiegészítése saját tapasztalatokkal.	lakcím, kerület, irányítószám, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom, aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás, életkor, kedvenc étel, legjobb barát, különböző témakörök, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő, gyorsaság, külalak, lényeges és	Valós eseményeket néhány mondattal megfogalmazni.
6. Írás gyakorlása. (írás tempójának fokozása).	Másolás, írás, diktálás után. Űrlap kitöltése személyi adatokkal.	írásszám, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom, aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás, életkor, kedvenc étel, legjobb barát, különböző témakörök, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő, gyorsaság, külalak, lényeges és	Rövid történet, irodalmi alkotást elolvasni, a szereplőket önállóan jellemezni, történetet
7. Az írás külalakjának, rendezettségének tudatos javítása.	Szavak írása másolással, tollbamondással időre.	írásszám, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom, aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás, életkor, kedvenc étel, legjobb barát, különböző témakörök, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő, gyorsaság, külalak, lényeges és	kérdések segítségével elmondani.
8. Személyi adatok ismerete, helyes leírása.	Levél közös megfogalmazása	írásszám, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom, aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás, életkor, kedvenc étel, legjobb barát, különböző témakörök, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő, gyorsaság, külalak, lényeges és	A feladatot és a kérdéseket megérteni, a helyes választ
9. Kérdőív, tesztlap kitöltése.	hiányzó osztálytársnak.	írásszám, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom, aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás, életkor, kedvenc étel, legjobb barát, különböző témakörök, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő, gyorsaság, külalak, lényeges és	
10. Önálló fogalmazás írása.	Rövid üdvözlés küldése osztálytársnak (papír alapú, e-mail, sms).	írásszám, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom, aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás, életkor, kedvenc étel, legjobb barát, különböző témakörök, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő, gyorsaság, külalak, lényeges és	
11. Levél, üdvözlőlap önálló megírása, megcímzése.	Egy nap eseményeinek önálló leírása néhány mondatban (napló, naptári bejegyzés).	írásszám, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom, aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás, életkor, kedvenc étel, legjobb barát, különböző témakörök, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő, gyorsaság, külalak, lényeges és	
12. Keltezés értelmezése és helyes leírása.		írásszám, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom, aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás, életkor, kedvenc étel, legjobb barát, különböző témakörök, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő, gyorsaság, külalak, lényeges és	
13. Napirend leírása,		írásszám, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom, aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás, életkor, kedvenc étel, legjobb barát, különböző témakörök, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő, gyorsaság, külalak, lényeges és	

<p>jegyzet, emlékeztető, esetleg napló készítése (naptárban).</p> <p>14. Hallott szövegből szavak gyűjtése, írása.</p> <p>15. Önellenőrzés. Hibák megtalálása és javítása.</p>	<p>Elemi szövegelemzés (élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok felismerése, megértése).</p> <p>Személyére vonatkozó kérdések elolvasása, helyes válasz 1-1 szóban.</p> <p>Általános tájékozottságra, irányuló kérdésekre helyes válasz kiválasztása, jelölése.</p> <p>Megadott időpontokhoz tevékenységek írása, időrendbe állítás keltezés alapján.</p> <p>Rövidebb szöveg áttekintése, saját munka összehasonlítása a társakéval.</p> <p>Hírek gyűjtése az ország különböző tájairól (események, szereplők, helyszínek).</p> <p>Ételrecept felolvasása, hozzávalók kigyűjtése a szöveg alapján (saját tapasztalat megosztása</p>	<p>lényegtelen hibák, főzés, sütés, párolás, saját könyv, kölcsönzés, határidő, könyvtári kölcsönzőjegy.</p>	<p>jelölni (utasítás szerint x vagy aláhúzás).</p> <p>Adott űrlap kérdéseire megfelelő válaszokat beírni, törekedni a feladat önálló megoldására.</p> <p>Megfelelő tevékenységet hozzárendelni az időpontokhoz.</p> <p style="padding-left: 40px;">Képeslapot, levelet írni (lap vásárlásától a feladásig, borítékot megcímezni önállóan vagy segítséggel).</p>
--	---	--	---

	társaival, kóstoló, kínálás). Szabadidő kulturált eltöltése, a könyvtár használata (kölszönzés, könyv, CD, DVD), saját hobbi megtalálása, a magányos és társas alkalmak egészséges arányának megkeresése.		
--	---	--	--

3.Témakör: Médiaismeret. Nem verbális információ értelmezése. Fejlesztendő kompetencia : Látott történetet megérteni, erkölcsi ítéletet alkotni. Reálisan programot tervezni és egyeztetni. Saját véleményét udvariasan megfogalmazni (az őszinteség és az udvariasság szükségessége egyedi helyzetekben).			Óraszám:80
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Klasszikus költőink verseinek hallgatása, olvasása (Himnusz, Szózat, Nemzeti dal, rövidebb részletek megtanulása). 2. A gyermekek élete a különböző korokban (Kincskereső kisködmön, Pál utcai fiúk, illetve napjainkban játszódó novellák, illetve filmrészletek). 3. Történelmi regék,	Könyv vásárlása, megbecsülése, saját könyv, kölcsönzés. Olvasmányok közös olvasása, megtárgyalása. A szövegek értelmezése, átfogalmazása, történetbe foglalása. Szemelvények, történetek olvasása, meghallgatása, megnézése felvételről. Versek hallgatása. A füstbe ment terv című vers közös elolvasása. A teljes művek végig hallgatása, az 1. szakasz pontos megtanulása, éneklése.	mesebeli lények (kitalált lények), tv-csatornák, játék- és ismeretterjesztő filmek, vetélkedők, valóság, fantázia. Felmerülő ismeretlen fogalmak tisztázása, régi korok, történelmünk nagyjai, mozi, színház, koncert, néző múzeumok, szabadtéri	Könyveket (információhordozókat) rendeltetésszerűen, kíméletesen használni. Elemi ismeretek szerepét a megismert történelmi korokról. Egyszerűbb szövegeket önállóan elolvasni és értelmezni.Érzelmileg a versekre, művészeti alkotásokra hangolódni (irodalom, film, képzőművészet, zene, színház). Nemzeti jelképeket ismerni, jelentőségét megérteni. Néhány közmondást, szólást adekvátan használni. Egyszerűbb keresztretjtvényt megoldani, megfelelő szavakat önállóan megtalálni és beírni.

<p>mondák megismerése (olvasás, megtekintés, eljátszás).</p> <p>4. Kapcsolat a könyvvel. Képregény, szimbólumok.</p> <p>5. Szólások, közmondások, szlogenek, reklámszövegek értelmezése.</p> <p>6. Könyv, folyóirat, újság, lexikon különbsége. Újságolvasás.</p> <p>7. Játék a betűkkel (játékos feladatok írásban), hiányos mondatok kiegészítése, keresztrejtvény.</p> <p>8. Tv, Videó, DVD műsorának közös megtekintése (ifjúsági filmek, filmsorozatok epizódjai).</p> <p>9. A valóság és a médiában ábrázolt helyzetek (hihető-hihetetlen) elkülönítése.</p> <p>10. Érzelmek megértése nem verbális jelzésekből, az</p>	<p>Történet elmesélése ábrák (képsorozatok) segítségével, képi ábrázolások értelmezése (időrend, összefüggések) . Audiovizuális eszközök szakszerű használata (bekapcsolás, hangerő szabályozása). Fim(részlet) megtekintése, megbeszélése. A filmekben látottakat és a valóság viszonya, példák gyűjtése, csoportosítása (az utánzás veszélyeinek tudatosítása). Következtetések, reakciók (képek, mozgóképek</p>	<p>programok, meghatározások, szókiegészítése, folytatása, rokon értelmű szavak címzett, piktogramok és jelentésük. (Veszélyjelző piktogramok, színek, rövid feliratok). Rokonértelmű szavak, múlt-, jelen- és jövő idő, ismeretlen szavak magyarázata, irigy, jószívű, segítőkész, vers, rím, ritmus, ismeretlen kifejezések magyarázata, versek szavainak értelmezése, megbeszélése, a teletext címszavai.</p>	<p>Eligazodni a tv-újságban, a teletext információi és a műsorok között. Közlekedési táblákat és jelentésüket biztosan ismerni. A piktogramok információit ismerni, és betartani.</p>
---	---	---	---

<p>érzelmek megfogalmazása és őszinte vállalása (arc kifejezések, gesztusok értelmezése).</p> <p>11. TV-műsorújság átnézése, állandó műsorok időpontja.</p> <p>12. Ételreceptek, használati utasítások olvasása szükség szerint.</p> <p>13. Közlekedési táblák gyalogosokra vonatkozó jelzései.</p> <p>14. Tágabb környezetben használatos piktogramok megtalálása és értelmezése (mosdó, lift közintézményekben, számítógép, mobiltelefon jelzései, kezelési utasítások).</p>	<p>értelmezése, saját viselkedés elemzése videofelvétel, fotó alapján), helyes, helytelen differenciálása. Hosszabb, bővített mondatba megfelelő állítmány kiválasztása, beírása. Tv-újság olvasgatása, adott műsorok keresése időpont és cím alapján. (Teletextről műsor kiválasztása, megkeresése). Programfüzet átnézése (kulturális és szabadidő programok, helyi programok). Gyűjtés, értelmezés. Vásárlási lista összeállítása recept alapján. Eszközök használata a használati utasítás szerint. Tanulmányi séta során táblák gyűjtése, jelentése.</p>		
--	---	--	--

	Piktogramok gyűjtése, értelmezése (ki talál többet, mit jelent?). Levélben kapott feladat néma elolvasása, elvégzése. Keresztrejtvény közös megfejtése. Versenyek, játékok (kvíz, szójáték, kitalálós, most mutasd meg).		
--	---	--	--

4.Témakör: Társas kapcsolatok. Konfliktuskezelési technikák. Fejlesztendő kompetencia: Az alkalomnak megfelelően viselkedni, a felnőtt felügyelet időleges megszüntetési körét bővíteni (kirándulás, klubfoglalkozás). Beilleszkedni és alkalmazkodni kisebb és nagyobb közösségekbe.	Óraszám: 100
---	--------------

Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Telefonálás (vonalas és mobil készüléken). 2. Kapcsolatteremtési módok különböző szituációban (példák gyűjtése a mindennapok eseményeiből). 3. Viselkedési helyzetek megoldása (példák gyűjtése és a megoldási javaslatok megbeszélése). 4. Az együttélés szabályai. 5. A társadalmi együttélésre jellemző kifejezések és szólások, közmondások megértése (rövid	Telefonbeszélgetés gyakorlása mesterségesen kialakított, és valós helyzetekben (tárcsázás, üdvözlés, beszélgetés, ismerőssel, idegennel). Tájékozódás a telefonkönyvben. Helyzetgyakorlatok (buszon maradt a táskád, a busz elmegy/, levél, csomag feladása a postán/, gyógyszer vásárlása/, rendőrségi igazoltatás/, rendkívüli közlekedési változásokor segítség kérése az utazási cél eléréséhez, utazásnál, vásárlásnál ki viszi a csomagot/ ha nincs elég	Az előforduló szavak, kifejezések értelmezése. Nyilvános telefon, telefonkártya, telefonszám, mobil telefon, előfizetés, a beszélgetés díja, takarékoság. A már tanult udvariassági formák gyakorlása, és bővítésük újabbakkal.	Röviden, lényegre törően, jól artikuláltan telefonálni. Saját és mások viselkedését helyesen megítélni. Megbízható, őszinte kapcsolatokat kialakítani. Az önértékelést és helyzetfelismerést folyamatosan erősíteni. Véleményt megfogalmazni, megvédeni és vállalni (külön figyelemmel a családon belüli- és a munkahelyi erőszak

történetekkel illusztrálva a szólásokat, közmondásokat).	hely, ki üljön le /autóban ki hova üljön /öltözködés, tisztálkodás, köszönés, hangoskodás, alkalmazkodás, milyen közös programot szervezzenek).	Megbeszélte helyzetek helyes megoldásához szükséges formulák (térjen ki a konfliktusok elől, ne válaszoljon).	érzékelésére, elhárítására).
6. Szabadidőben végzett tevékenységek viselkedési szabályai.	Helyzetgyakorlatok (valaki elvesz a táskából valamit/ valaki helytelenül bánik a háziállatával/, falra firkálást lát/, kicsik játékát zavarják/ késik a megbeszélte helyszínről/, le kíván szállni járműről, de áll valaki az ajtóban/, rosszindulatú megjegyzést tesznek jelenlétében valakire, hogyan reagáljon).	A tárgyalt helyzetek átlátása, megértése, szükséges fogalmak tisztázása.	
7. Illemszabályok nyaraláskor.	Milyen ember, - akinek a szeme sem áll jól/, - lógatja az orrát/, - vigyorog, mint a vadalma /(további példák gyűjtése, értelmezése).	Családtag, munkatárs, alkalmazott, teljesítmény, önzetlenség, hűség, ragaszkodás, érettség, felelőtlenség, házirend, napirend, kötelességtudó, megbízható	
8. Mindennapos élethelyzetek, viselkedési szokások feldolgozása.	Mit jelent – lóg a nyakán, - kellemetlenül érintette az eset, - megrázó élmény, - eltávolodtak egymástól, - távol kerültek egymástól.		
9. Különböző társadalmi szerepek elfogadása, összehasonlítása.	A környezet hierarchikus felépítésének megtanulása, különböző viszonyulási		
10. A korlátozottság elfogadása, saját lehetőségek felmérése, vágyak megtervezése, függés előnyei.			
11. Beszélgetés és helyzetgyakorlatok különböző témákról, különböző személyekkel.			
12. Munkahelyi viselkedési szokások és problémás szituációk megbeszélése.			
13. Családi kapcsolatok.			

14. Párkapcsolatok.

15. Elfogadhatatlan helyzetek
érzékelése, erőszak
kezelése.

módok gyakorlása,
alkalmazása. (családi
viszonyok, főnök, beosztott).
Önmaguk
elhelyezése a
rendszerben, alá –
fölérendeltség
megértése,
elfogadása.
Irányított beszélgetés,
segítségkérés lehetősége,
biztonság (Késve érkezés a
munkahelyre, nincs kedve
munkába menni, a rábízott
feladatot nehézsége miatt
nem tudja megoldani,
elrontotta a
munkadarabot, kigúnyolja
munkatársa, beteg,
szabadságra megy, nem talál
valamit, megkapja a
fizetését és társai inni,
szerencsejátékozni
hívják, otthon lakik,
kell-e hazaadnia a
fizetéséből).
Párkapcsolatok,
barátság, szerelem (a
kapcsolatok helyes és
helytelen kezelése)
példákon keresztül
helyzetelemzés,
állásfoglalás.

Milyen az igazi barát, mi engedhető meg az iskolában, mikor van a testi szerelem ideje, partnercserék, betegségek, védekezés, házasság.
A hazajárás ideje, munkamegosztás otthon, egyedüllét szükségessége, annak közlési módja (viselkedés az aktuális családi körülményeknek megfelelően).

SZÁMOLÁS-MÉRÉS

Készségfejlesztő Iskolai előkészítés 9 -10.

Cél

Segíteni a fogalmi gondolkodás fejlődését.

Megszerezni a műveletek gyakorlása révén azokat az ismereteket és képességeket, melyekre a gyakorlati életben szükség van.

Felkészíteni a számolási, mérési ismeretek oktatásával a Készségfejlesztő Iskolai képzésre.

Feladat

A szakma tanításánál szükséges számolási – mérési területek súlypontos fejlesztése.

Elvárt teljesítmény

Képességeinek megfelelő mértékben alakuljon ki időbeli tájékozódása.

Képességének megfelelő mértékben tudja használni mérési ismereteit, különös tekintettel a hosszúság és tömeg mérésére.

Képességeinek megfelelő mértékben végezzen elemi műveleteket fejben és számológépen.

Értékelés:

Tanév végén, félévente érdemjeggyel.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam	9.	10.
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / évfolyam	9.	10.
1. Térbeli és időbeli tájékozódás	40	40
2. Műveletek	70	70
3. Mértékegységek, mérés, pénz	70	70

9-10.. évfolyam

Cél:

Alkalmassá tenni a tanulókat a Készségfejlesztő Iskolában történő eredményes tanulásra.

Feladatok:

A Készségfejlesztő Iskolában szükséges számolási, mérési tudás minél jobb kialakítása.

A térbeli, időbeli tájékozódás fejlesztése.

Elemi pénzhasználat elsajátíttatása.

Elvárt teljesítmény:

Képességeinek megfelelő mértékben végezzen műveleteket, fejlődjön becslési, önellenőrzési képessége.

Hosszúság és tömegmérést minél gyakorlottabban végezzen.

Ismerje az otthon és az iskola közötti útvonalat, intézményen belül önállóan közlekedjen.

Ismerje meg a digitális kijelzésű órát, képességének megfelelő mértékben használjon műsorújságot.

Értékelés: Tanév végén, félévente érdemjeggyel.

1.Témakör: Térbeli és időbeli tájékozódás Fejlesztendő kompetencia: A térbeli, időbeli tájékozódást fejleszteni. Helyesen értelmezni a mindennapi életben használt földrajzi kifejezéseket, és spontán beszédben helyesen használni a tanultakat.			Óraszám: 80
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Tájékozódás az otthon és az iskola környékén. 2. Alapvető földrajzi ismeretek, térképolvasás, jelzések értelmezése.	Tájékozódás szűkebb környezetben: az iskola minden helyiségének, dolgozójának, azok munkamunkahelyeinek megismerése, lehetőség szerint azok felkeresése, az ott kapott megbízatások önálló teljesítése.	helyiségek, munkakörök, település, megye, kerület, utca, házszám, középületek, lakóépületek, közterületek, égtájak,	Otthonosan és felelősségteljesen mozogni az iskola és otthona környékén. Ismerni az otthon - iskola útvonalát, eligazodni a környező utcákban.

3. Magyarország térképe.	Az iskola címének elmondása, leírása.	földrészek, országok,	Alapvető térképismereteit
4. Idő. Az időfogalom szűkebb és tágabb kiterjedése (múlt – jelen – jövő).	Lakóhely, iskola megmutatása a település térképén. (Budapest térképén). Járművek, útvonalaik tanulmányozása térképén, (BKV térképén), egyes útvonalak bejárása, felidézése a térképén.	természeti képződmények, időpontok meghatározása többféle módon (fél 8, 7.30, 19.30), másodperc, stopperóra,	(égtájak, földrészek és néhány ország megmutatása) bővíteni.
5. Az óra, napirend, heti beosztás.	Saját lakcím leírása, bejelölése a térképén, egymás	munkaidő, szabadidő, szabadidős	Eligazodni Magyarországon térképén.
6. Időegységek a naptól az évig (év, évszakok, hónapok).	„meglátogatása” (útvonal meghatározása).	stopperóra, munkaidő, szabadidő, szabadidős	Megérteni az időbeliség, és az időtartamok közti nagyságrendbeli különbségeket.
7. Ismerkedés régmúlt korokkal (történelmi időszakok).	Égtájak nevei, értelmezésük (Településünkől északra, Budapesttől északra).	tevékenységek, 1 évvel ezelőtt, 1 év óta, 1 év múlva kifejezések értelmezése, régi, ócska, antik, műemlék, időszak, tömegközlekedés, BKV, átszállás, közlekedési	Időpontot pontosan meghatározni kétféle óra alapján.
	A földgömb. Magyarország és Budapest térképének tanulmányozása, piktogramok, színjelzések értelmezése. Távolságok becslése, lemérése, átszámítása.	és tömegközlekedési eszközök, Északi sark, Déli sark,	Az időt hasznosan eltölteni, és jól kihasználni.
	Autóutak, vasútvonalak „bejárása”.	Északi sark, Déli sark, Egyenlítő, földrészek, országok nevei, időegységek nevei, időtartam, tanév, naptári év, évad, szezon, tanítási szünet, szünidő, honfoglalás, király, szabadságharc, háborúk	Tájékozódni tágabb időhatárokon belül.
	Piktogramok értelmezése.		Érdeklődni történelmi események, és személyek iránt.
	Látogatás a Planetáriumban, csillagok, bolygók, a Nap, a Föld fogalma, a földgömb		

tanulmányozása, tengerek,
óceánok, földrészek
helyének meghatározása.
Híradások, események
helyszínének megkeresése.
A Föld különböző tájairól
albumok, képes újságok
lapozgatása, helyszínek
megkeresése térképen.
Időegységek, időtartamok
becslése, mérése, időpontok
fontossága (nyitva tartások,
menetrend, TV-műsor).
Időegységek a másodperctől az
évszázadig.
Digitális és hagyományos óra
jelzéseinek egyeztetése.
Naptári év, tanév meghatározása
évszakok periodikus váltakozása.
Születési év és jelen év
különbségéből az életkor
kiszámítása.
Az év felosztása egy oldalas
naptárban nap, hét, hónap,
évszak év váltása minden
variációban tevékenységek
időtartamának
meghatározása (mennyi ideig
tart az iskolaév, a tavaszi
szünet, az ebéd, egy mondat
leírása, egy fogmosás).
Napi tevékenységek időtartamai.
Napirend készítése a
tevékenységekre fordított
időtartamokkal (összesen 24

	<p>óra), eseményekhez megfelelő időegység megválasztása.</p> <p>Jelenlegi időpont helyes megállapítása.</p> <p>Időtartamok kiszámítása a kezdési és befejezési időpontból (egy éves időtartam érzékelése tavaly ilyenkortól mostanáig, a szünidő hosszát kiszámítani utolsó és első tanítási nap alapján).</p> <p>Téli és nyári időszámítás.</p> <p>Beszélgetés régi korokról (történelmi évszámok, értelmezésük).</p> <p>Régi épületek, bútorok, ruhák, szerszámok megfigyelése. Múzeumlátogatások, feliratok, magyarázatok olvasása, értelmezése</p>	
--	--	--

<p>2.Témakör: Műveletek</p> <p>Fejlesztendő kompetencia: Képességeinek megfelelő mértékben elvégezni a műveleteket, becslési, önellenőrzési képességét fejleszteni.</p> <p>A feladat megoldását megtervezni, és helyesen kiszámolni.</p>			Óraszám: 140
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Műveletek 100-as körben (egyéni képességekre fokozott figyelemmel).</p> <p>2. Számkör bővítése.</p>	<p>A tanult műveletek végzése egyre nagyobb önállósággal egy és kétjegyű számokkal.</p> <p>Saját színvonalukon önálló számolás, közös ellenőrzés,</p>	<p>egyesekek, tízesek, százask helye, maradék hozzáadása,</p>	<p>Megbecsülni, kiszámítani és ellenőrizni a műveletek eredményét.</p> <p>Felismerni az ellentétes</p>

<p>3. Számológép használata (ellenőrzés, önellenőrzés).</p>	<p>önálló javítás. Összetett, több műveletet tartalmazó feladatok végzése, tagok felcserélése összeadásnál. Összeadás és kivonás – az ellentétes műveletek fogalma, ellentétes műveletek összefüggéseinek felismerése. Szorzás, osztás fogalma, előfordulása a mindennapi életben. Szorzás a számológéppel, ellenőrzése összeadásokkal, osztással. Számok, műveleti jelek hibátlan beütése, az eredmény ellenőrzése fordított művelettel. Nagy számok kiolvasása, ezres, 10- és 100 ezres számjegyeinek megszámlálása, nagyságrendjük megállapítása, teljes számok elolvasása. Helyértékek megállapítása. 0-t tartalmazó számok kiolvasása, 1, 2, 3, és négyjegyű számok elolvasása, írása diktálás után, számjegyek egymás alá írása, nagyságrendek megállapítása.</p>	<p>számok nevei tízezertől, olcsó, drága, akció, leértékelés, sorrend, ellenőrzés, becslés, kitörlés, javítás, kérdés tisztázása, megválaszolása szóban plusz és mínusz jelentése, a számolásnál és a mindennapi életben, tízezer, százezer, millió, szám, számjegy sorszám fogalmak különbsége, számológép-számítógép különbsége, tervezés, végrehajtás, válasz megfogalmazása</p>	<p>műveletek összefüggéseit. Felismerni a számok nagyságrendjét, alaki, - és helyi értékek különbségét megérteni. Egyéni képességek szerint elolvasni a számokat és reálisan megkülönböztetni nagyságrendjüket A feladatot logikusan átgondolni és a megfelelő művelet kiválasztani. Helyesen megfogalmazni a választ a szöveges feladatban feltett kérdésre. Megbízhatóan alkalmazni a számológépet, az eredményt becsléssel ellenőrizni.</p>
<p>4. Szöveges feladatok (megoldási terv készítése, az eredmény értelmezése, válasz megfogalmazása).</p>	<p>Árak nézegetése árjegyzékekben.</p>		

	<p>Számok olvasása, nagyságrendek összehasonlítása.</p> <p>Alaki- és helyi érték differenciálása.</p> <p>Telefonszám lejegyzése, elolvasása.</p> <p>Szöveges feladatok megbeszélése, szükséges műveletek megállapítása, elvégzése, ellenőrzése, a kapott eredmény értelmezése, eredmény szöveges megfogalmazása</p>	
--	---	--

<p>3.Témakör: Mértékegységek, mérések, a pénz Fejlesztendő kompetencia: A pénzzel kapcsolatos felelős gondolkodást kialakítani. Takarékoság szükségességét megérteni, elfogadni.</p>			<p>Óraszám: 140</p>
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Mérési gyakorlatok, mértékegységek, mérések.</p> <p>2. A pénz, pénzkezelés, banki ismeretek.</p>	<p>Különböző típusú mérésekhez megfelelő eszköz kiválasztása, mértékegység meghatározása. Mérőeszközök használatának megfigyelése különböző üzletekben.</p> <p>Mérőeszközök helyes használata.</p> <p>Egymás testmagasságának mérése, összehasonlítása.</p> <p>Egymás testsúlyának becslése, mérése, adatok feljegyzése, mérések megismétlése fél év után, változás kiszámolása.</p> <p>Mennyiségek növelése, csökkentése, értékek önálló megállapítása, leírása.</p> <p>Súly- és térfogat-mérések a tankönyhán.</p> <p>A napi gyakorlatban használt mennyiségekkel kapcsolatos fogalmak megismerése (csipetnyi</p>	<p>személy- és konyhai mérleg, mérőszalag, vonalzó, bank, bankkártya, csekk, készpénz, jövedelem, adósság, hitel, kölcsön, részletfizetés, takarékoság, több, kevesebb, pontosan annyi, nőtt, hízott, fogyott, papírpénzek felismerése, címletükről és színükről, megtakarítás, bank, posta, csekk,</p>	<p>Kiválasztani és helyesen alkalmazni a megfelelő mérőeszközt, pontosan mérni.</p> <p>A pénz gondos kezelését, megőrzésének módját ismerni.</p> <p>Differenciálni a szükséges és a luxuscikkeket.</p> <p>A tanuló képes számok (nagy számok) kiolvasására, nagyságrendjük érzékelésére, mérések, mértékegységek alkalmazására, több művelettel végezhető szöveges</p>

	<p>só, csepp ecet, borsónyi, diónyi, morzsányi, ujjnyi, hajszálvékony).</p> <p>Hosszúságmérés a szövással kapcsolatos nagyságrendben.</p> <p>Mért adatok összehasonlítása, szemmérték ellenőrzése méréssel, optikai „csalódások” ellenőrzése (egyenlő, pedig eltérőnek látszik).</p> <p>Papírpénzek, érmék felismerése, megnevezése, értékük összehasonlítása.</p> <p>Összegek kiszámolása, váltások.</p> <p>Különböző jövedelemforrások számbavétele.</p> <p>Jövedelmek, megélhetési költségek, „rezsi”, villany-, gáz-, telefon-, ebéd-befizetés, BKV- bérlet nagyságrendje, összehasonlítása.</p> <p>Számlák befizetésének, pénz feladásának megfigyelése.</p> <p>Vásárlások.</p> <p>Üzletekben, katalógusokban árak megfigyelése.</p> <p>„Mit vehetnél ennyi pénzből?” becslés, javítás.</p> <p>Hasonló áruk keresése több katalógusban.</p> <p>„Melyik olcsóbb?” Árak és mennyiségek összefüggése.</p> <p>Akciós árak, az eredeti és a leszállított ár</p>	<p>bankkártya, ellenőrző szelvény</p>	<p>feladatok megértésére, szükséges műveletek elvégzésére, időegységek adekvát használatára</p> <p>a számológép megbízható alkalmazására, a pénz fontosságának megértésére, beosztására, megóvására.</p>
--	---	---------------------------------------	--

	különbségének kiszámítása. Termékek árainak becslése, ellenőrzése „mennyit tévedtél?” Hirdetésekből, plakátokon összegek keresése. Különböző szolgáltatások árai.		
--	---	--	--

Állampolgári ismeretek

Készségfejlesztő Iskolai előkészítés 9-10.

Cél

Az általános iskolában elsajátított ismeretekre építve a felnőtt élet mindennapjait átszövő történelmi, állampolgári és lakóhelyi ismeretek elmélyítése, pontosítása. A tantárgy tanulása során a tanuló egyre differenciáltabban megismeri az állampolgárságával, személyi okmányaival kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket, a társadalmi együttélés szabályrendszerét. Felismeri az állampolgársághoz kapcsolódó és a mindennapi társadalmi életben előforduló tevékenységeknél a szükséges és elégséges segítségigénylési lehetőségeket, képes támogatott módon döntéseket hozni, képviselni saját véleményét, igényeit. A lakóhely és a közvetlen környezet közlekedési lehetőségeinek megismerése megteremti az alapját a készségfejlesztő iskola külső helyszínein történő feladatvégzéshez szükséges, fokozatosan egyre önállóbb közlekedés előkészítésének. A gyalogos, a kerékpáros és tömegközlekedési lehetőségek és szabályok feltérképezésével a tantárgy segíti az optimális útvonal és a biztonságos lehetőség kiválasztását. Az alapvető történelmi ismereteken keresztül a tanuló felismeri a jelenkor társadalmi ünnepeinek fontosságát, a jelképek jelentőségét, példamutató elődeink tetteinek értékét. Elmélyül igénye a megfelelő külsőségek mellett az ünnepségeken történő aktív részvétel iránt, átérzi a hagyományokra épülő aktuális történések fontosságát.

Feladat

A tantárgy fontos szerepet tölt be az erkölcsi nevelés terén a társadalmi együttélés szabályainak betartására törekvő magatartás támogatásával, az alkalmazkodás, a közösségi felelősségvállalás tudatosításával.

Emlékeztető elődeink pozitív példájának megismerésén keresztül hozzájárul a nemzeti öntudat, hazafias nevelés céljainak megvalósításához.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés fejlesztési területet támogatja a személyes adatok védelmének, az állampolgári jogok és kötelezettségek igénylésének megerősítésével, a demokratikus intézményrendszeren belüli eligazodás segítségével.

Az önismeret és társaskultúra fejlesztésének területén a tantárgy részt vesz a lakókörnyezet, a társas közlekedés és a társadalmi megmozdulások, ünnepek egyre differenciáltabb megismertetésében, az ezekkel összefüggő szabályrendszerek betartásának segítségével.

A családi életre nevelés területén a tantárgy nagy hangsúlyt helyez a családi élettel kapcsolatos, a demokratikus intézményrendszerhez köthető adminisztratív ügyintézők megismertetésére, az ezekhez szükséges segítség igénybevételének lehetőségére.

A médiatudatosságra nevelés fejlesztési terület támogatását szolgálja a tantárgy társadalmi eseményekhez köthető tartalmak keresésére, figyelemmel kísérésére ösztönző tartalma.

Elvárt teljesítmény

Annak tudatosítása, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel jár, személyes dokumentumait épségben kell őriznie.

Ünnepeink ismerete külsőségeiben és tartalmában, az ünnepi alkalmakra készülés lelkesen és aktívan.

A közlekedési és a balesetvédelmi szabályok ismerete, és annak elfogadása, hogy tudás és engedély nélkül járművet vezetni tilos!

Értékelés: Tanév végén, félévente érdemjeggyel

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam	9.	10.
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	36	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / évfolyam	9.	10.
1. Személyi adatok. Állampolgári ismeretek	10	10
2. Lakóhelyismeret – Közlekedésre nevelés	10	10
3. Történelmi ismeretek – Társadalmi ünnepek	16	16

1. Személyi adatok. Állampolgári ismeretek Fejlesztendő kompetencia: Adatait pontosan ismerni.	Óraszám: 20
--	-------------

„Felnőtttség” felelősségét megélni			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Személyes adatok, az azonosítás módja, igazolása (ujjlenyomata).</p> <p>2. A személyi adatok körének folyamatos, bővítése, gyakorlása.</p> <p>3. Nyomtatványok, adatlapok kitöltése személyi adatokkal, aláírással.</p> <p>4. Rokonsági fokok megismerése.</p> <p>5. Rá vonatkozó törvények, szabályok ismerete, azok betartásának szükségessége.</p> <p>6. Állampolgári jogok és kötelessége megismerése,</p>	<p>Hivatalos személyi dokumentumok (születési anyakönyvi kivonat, diákigazolvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókártya) nézegetése, használatával kapcsolatos ismeretek rendszerezése, használatával kapcsolatos ismeretek.</p> <p>Szituációs játékok az adatok gyakorlására (személyi dokumentumok használatával).</p> <p>Űrlapok kitöltése, aláírás megfelelő nagyságú betűvel (pl. útlevél igényléséhez).</p> <p>Másolás, írás, adatlapokkal való ismerkedés, memorizálás.</p> <p>Családfa készítése.</p> <p>Az állam funkcióinak számbavétele (önkormányzat, nyugdíj, parlament).</p> <p>Állampolgári jogok és</p>	<p>születési anyakönyvi kivonat, személyi igazolvány, személyes adatok, állampolgár, sajátkezü aláírás, családi és utónév, állampolgárság, személyi igazolvány száma, telefonszám, TAJ kártya, rokon – ismerős, családfa, önkormányzat hivatalai, parlament, törvény, különböző szabályzatokkal kapcsolatos fogalmak, saját érdek, választó, képviselő, képviselő, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó</p>	<p>Megtanulni, és leírni, (lemásolni) nevét, legfontosabb személyi adatait, érteni, hogy a személyes adatok kiadása, és az aláírás felelősséggel jár.</p> <p>Ismerni a közeli hozzátartozók adatait (nevek, címek, az iskola neve, címe).</p> <p>Állampolgári jogainak és kötelességeinek néhány területét ismerni.</p> <p>Az „igazolvány” használatán ak szabályait ismerni, és betartani.</p> <p>Törekvés a jog- és kötelesség szerinti életvezetésre.</p>

<p>rendszeré- se.</p> <p>7. Egyszerűbb összefüggések felismerése.</p> <p>8. Annak ismerete, hogy mire jogosít a személyi igazolvány (útlevél)?</p> <p>9. Önérvényesítés. Jogok és kötelességek ismerete.</p>	<p>kötelességek számba vétele (választások, adófizetés, törvények, igazságszolgáltatás, rendvédelem, honvédelem).</p> <p>Az állam szerepével kapcsolatos szemelvények, cikkek olvasása, riportok megtekintése, helyszínek meglátogatása (önkormányzat, rendőrség, okmányiroda, posta).</p> <p>Szerepjáték: választás, különböző funkcióra (ki alkalmas rá az osztályban, a vezető kötelességei, a beosztott feladatai).</p> <p>Rá vonatkozó szabályzatok megismerése (házirend, napirend), a szabályzatok összeállításában aktív részvétel.</p>		
--	---	--	--

<p>2. Lakóhelyismeret – Közlekedésre nevelés</p> <p>Fejlesztendő kompetencia: Honismeretét fejleszteni, minél több konkrét ismeretet szerezni.</p> <p>Ismerni a közlekedés legfontosabb szabályait. A közlekedéshez szükséges jelzéseket felismerni és figyelembe venni.</p>			Óraszám: 20
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. A főváros és lakóhelye nevezetességeinek, földrajzi jellemzőinek,</p>	<p>Különböző léptékű térképeken tájékozódás, adott helyszín megkeresése, meghatározása a szokásos</p>	<p>ország, haza, főváros, nagyváros, lakóhely,</p>	<p>Egyszerűbb térképen tájékozódni kis segítséggel. A domborzati térkép szín és jelrendszerét</p>

<p>élővilágának megismerése, térképismeret kialakítása, fejlesztése.</p> <p>2. Magyarországról tanult földrajzi ismeretek összefoglalása, rendszerezése (felszíni formák, ipari- és mezőgazdasági termelés, nevezetességek, megyék, városok, környező országok, Európai Unió).</p> <p>3. A különféle közlekedési eszközökön az utazás feltételeinek megismerése, az utazás megvalósítása segítséggel (menetrend, tájékoztató).</p> <p>4. Az utazással kapcsolatos piktogramok megismerése.</p> <p>5. A közlekedés szereplőinek</p>	<p>közlekedési útvonalak áttekintése.</p> <p>Idegenforgalmi kiadványok, fotóalbumok, nézegetése, atlasz, feladatlap, tankönyvhasználat.</p> <p>Munka homokasztalon vagy színes gyurmával, terepasztal használata, filmek megtekintése és megvitatása.</p> <p>Tanulmányi kirándulás (a tágabb lakókörnyezet megismerése).</p> <p>Prospektusok, szórólapok, plakátok gyűjtése, tablók készítése.</p> <p>Tankönyvhasználat, feladatlapok kitöltése, utazás különféle járműveken.</p> <p>Szituációs gyakorlatok.</p> <p>A szabályok biztos ismerete és gyakorlása.</p> <p>Mi a teendő, ha leáll a közlekedés valamilyen okból?</p> <p>Alternatív közlekedési lehetőségek. Kerékpáros közlekedés a „KRESZ” parkban, illetve gyér forgalmú utcán.</p> <p>Képek válogatása,</p>	<p>domborzati, gazdasági, utca térkép, nevezetesség, turista, idegenforgalom, külföld, belföld, nemzeti büszkeség, Európai Unió (zászló, Himnusz), uniós jogok (munkavállalás, utazás), közlekedési szabály, segítség kérése, érvényes jegy, érvényes bérlet, megálló, állomások, pályaudvarok, információ, piktogramok, kicsinyítés, helymeghatározás, tájékozódás, körültekintés, megfontoltság, menetrend, menetidő, késés, útravaló, poggyász,</p>	<p>érteni.</p> <p>Megtalálni térképen a lakóhelyét.</p> <p>Ismerni budapesti nevezetességeket.</p> <p>Ismerni az útvonalat és járműveket, amikkel az iskolába jár.</p> <p>Személyes tárgyait, (poggyászát) számon tartani, és magával vinni az utazáshoz szükséges iratait.</p> <p>Gondolatait néhány mondatban elmondani.</p> <p>Betartani a viselkedési normákat.</p> <p>Érteni a piktogramokat, megismerni a megállót, állomást jelentő táblákat.</p> <p>Ismerni a közlekedési csomópontok jellemzőit.</p> <p>A közlekedéshez szükséges jelzéseket felismerni, és figyelembe venni.</p> <p>Megtanulni, és alkalmazni a kerékpáros közlekedés</p>
--	--	--	---

<p>felelőssége.</p> <p>6. A gyalogos közlekedés szabályainak pontos ismerete és betartása.</p> <p>7. A járművek vezetéséhez szükséges feltételek ismerete és betartása (jogosítvány, és képzettség nélkül nem vezethet járművet).</p> <p>8. Kerékpározás közben kötelező a közlekedési szabályok betartása.</p>	<p>csoportosítása (épületek funkciója, kora szerint). Közlekedés fokozott önállósággal, az utazások megtervezése, a szükséges eszközök, előkészítése, ellenőrzése indulás előtt (igazolvány, pénz, bérlet, lakáskulcs, útravaló). Közlekedési táblák, jelzések ismerete. Helyzetgyakorlatok, filmek megtekintése, a szituációk megbeszélése. Tanulmányi séta. Balesetek megelőzése, szabályok betartása, ill. felelőtlen közlekedés következményeivel kapcsolatos film megtekintése és megbeszélése. Önálló közlekedés adott helyre, adott helyről.</p>	<p>helyjegy, jelzőtábla, KRESZ, kötelező betartani, büntetés, felelőtlen – felelős, közlekedési táblák, tájékoztató táblák felismerése, megnevezése, szabályos – szabálytalan, szabálysértés, büntetés, kerékpárral, kerékpározással kapcsolatos megnevezések, fogalmak</p>	<p>szabályait.</p>
---	---	---	--------------------

<p>3. Történelmi ismeretek – Társadalmi ünnepek Fejlesztendő kompetencia: Az ünnepek tartalmát és jelentőségét ismerni. A körülötte zajló politikai és társadalmi eseményeket figyelemmel kísérni.</p>			<p>Óraszám: 32</p>
<p>Tananyag</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Elvárt teljesítmény</p>
<p>1. A tanult történelmi ismeretek felszínén</p>	<p>Képválogatás adott eseményekkel</p>	<p>történelem, nemzet, haza, vallás,</p>	<p>Tájékozódni a régmúlt, és a jelen eseményeiben. A tanult történelmi</p>

<p>tartása (történelmi korok régmúlttól napjainkig).</p> <p>2. Tájékozódás az időszakon.</p> <p>3. A történelmi korokhoz kapcsolható helyszínek, épületek megismerése, az eseményhez kapcsolható személyek, népcsoportok megnevezése.</p> <p>4. Piramisok – fáraók - egyiptomi kultúra, Róma – pápaság – kereszténység – templomok, szobrok, képek, ünnepek,</p> <p>5. Hősök tere – szobrok, a magyarság híres vezérei, királyai, a kapcsolódó események.</p> <p>6. Parlament – az országgyűlés tagjainak munkája, választása, az ország működése, törvényhozás).</p> <p>7. Közlekedési Múzeumban a</p>	<p>kapcsolatban, történelmi személyek felismerése tetteik, tulajdonságaik alapján.</p> <p>Könyvek, feladatlapok használata. Irányított beszélgetés.</p> <p>Történelmi eseményekről, személyekről filmrészletek, filmek, leírások megismerése, a kapcsolódó ismeretek rendszerezése, összefoglalása.</p> <p>Adott korokkal kapcsolatos jelmezek, jellegzetes tárgyak készítése, szerepjáték.</p> <p>Az ipar, közlekedés régi eszközeiről képek, rajzok gyűjtése, tabló készítése.</p> <p>Albumok,</p>	<p>összetartozás, emlékezet, hagyomány, politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak (parlamentáris demokrácia, nemzeti jelképeink), egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi, ünnepek, történelem, nemzet, haza, vallás, összetartozás, emlékezet, hagyomány, politikai berendezkedéssel kapcsolatos fogalmak: (alkotmány, parlamentáris demokrácia), feltaláló, kísérlet, elavult, egyházi, nemzeti, állami, családi, társadalmi ünnepek</p>	<p>eseményeket és személyeket ismerni.</p> <p>Ismerni az ünnepek tartalmát és jelentőségét. Külsőségeiben és tartalmában is képes ünnepelni.</p> <p>Segítséggel észrevenni a környezetében lévő tárgyak, eszközök körében is a változást (számítógép, telefon, háztartási gépek korszerűsödése).</p>
---	---	--	--

<p>közlekedési eszközök fejlődése, változása (esetleg utazás „nosztalgia járművön”).</p> <p>8. Múzeum, skanzen meglátogatása (felkészülés a látnivalókról, melyik korban készült pl. épület, milyen munkát végeztek az ott élő emberek, milyen volt a ruházatuk stb.)</p> <p>9. Napjainkban lezajló társadalmi események figyelemmel kísérése (választások: képviselők – országgyűlési-, önkormányzati-, európai parlamenti).</p> <p>10. Ünnepek csoportosítása.</p> <p>11. Szokások, normák (öltözködés, terítés, történelmi-, naptárismeret).</p>	<p>szórólapok, képek, internetről gyűjtött anyag.</p> <p>Tanulmányi kirándulás.</p> <p>Néhány országosan ismert vezető nevének, funkciójának ismerete.</p> <p>Az érintett személyek felismerése, megnevezése.</p> <p>Aktív részvétel ünnepeken (műsor készítése, szerep vállalása, dekoráció készítése, az elkészült műsor, szereplés rögzítése, a felvétel megtekintése és véleményezése, hibák és a jól sikerült részek bírálata</p>		
---	--	--	--

Osztályfőnöki óra

Készségfejlesztő Iskolai előkészítés 9-10.

Cél

Osztályközösség kialakítása, fejlesztése

A tanulók csoporthoz tartozásának erősítése

Kialakítani és működtetni a közösséget.

Kompenzálni az értelmi akadályozottságból adódó szociális hátrányokat, beilleszkedési zavarokat.

Kialakítani olyan helyzetfelismerő készségeket, melyekkel az áldozattá válást elkerülhetik, és a bűnmegelőzést segítik.

Feladat

A közösséghez tartozás élményének megtapasztalása, és az igény kialakítása a harmonikus társas kapcsolatok ápolására.

A mindennapi élethelyzetek kezeléséhez konfliktuskezelési technikák elsajátítása és gyakorlás a.

Az agresszió felismerése, kerülése és kezelése.

Elvárt teljesítmény

Közelítse meg a mindennapi társas érintkezésben a kommunikációs normákat.

Tudjon képességeinek megfelelően értelmezni és véleményt alkotni.

Legyen reális önismerete.

Önfegyelme, konfliktuskezelése erősödjön.

Értékelés

Részt vett.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	36	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyamok	9.	10.
1. Aktuális témák	14	14
2. Felkészülés a felnőtt életre	10	10
3. Beilleszkedés, alkalmazkodás	12	12

9.-10. évfolyam

Cél

Betartani a felnőttekre vonatkozó viselkedési normákat.

Az adódó feladatokat pontosan, felelősségteljesen elvégezni.

Magasabb szintre emelni az önkifejezés képességét (szóban és írásban is).

Elmélyíteni a környezetben való tájékozódást gyakorlati feladatok megoldásával, szükség esetén segítséget kérni a megfelelő személytől (élőszóban és telefonon is).

Feladat

Figyelemfelkeltés a környezetből származó feldolgozható információk felismerésére.

A megszerzett ismeretek, és a társas nyelvi magatartás gyakorlása az egyéni képességek és készségek figyelembevételével.

Érzelmeinek és gondolatainak kifejezése érthető, udvarias formában.

A társadalmi normák megismertetése, a deviáns viselkedés, és az antiszociális magatartási formák kerülése, a konfliktustűrés, és konfliktuskezelés gyakorlása, különös tekintettel az agresszivitásra.

Az egészséges erkölcsi érzék kialakulásának segítése.

A káros szokások kialakulásának megelőzése - a bűnelkövetés és áldozattá válás elkerülése.

Elvárt teljesítmény

Tudjon a különféle élethelyzeteknek megfelelően kommunikálni, fejlessze tovább nyelvi ismereteit.

Alakuljon az egészséges erkölcsi érzéke, tudatosuljon benne egyéni felelőssége a tetteiért, annak következményeivel legyen tisztában.

Sajátítsa el a társalgási stílust (udvariasság, tolerancia és határai).

Ismerje a napi aktuális eseményeket, tudjon arról beszámolni és véleményt alkotni a média alapján (következtetés, ítéletalkotás).

Értékelés Részt vett.

1. Aktuális témák Fejlesztendő kompetencia: Előrelátás			Óraszám: 28
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése.	Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak,	Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.	Szűkebb és tágabb

<p>2. A közösség életében adódó aktuális, váratlan események kezelési módjának elsajátítása.</p> <p>3. Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete, és felkészülés a közösség alkalmaira (ünnepélyek, külső programok).</p> <p>4. Tágabb közösségről szóló hírek, események követése, a megfelelő alkalmakon aktív (passzív) részvétel.</p>	<p>történetének megismerése.</p> <p>Tervek készítése (naptáron bejelölni az alkalmakat), jelmez készítése, öltözék megválasztás a, a közös élmények megbeszélése, az elkészült fotók, felvételek közös megtekintése, a látottak megvitatása.</p> <p>Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi</p>		<p>közösségét megismerni, annak életét, történéseit figyelemmel kíséreni.</p> <p>Aktivitást és együttműködést tabusítani.</p> <p>Megegyezéses I programokat tervezni, a közös eseményeken aktív részvétel.</p> <p>Saját véleményt megfogalmazni, és azt bátran képviselni. Toleráns viselkedést tanúsítani, vitázni, az álláspontot rugalmasan megváltoztatni meggyőzés hatására</p>
---	---	--	--

	<p>műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről). Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. A tapasztalatok, ismeretek rendszerzése. A közösség életében felmerülő probléma megfogalmazása, véleményalkotás, vita (programválasztás, viselkedési, öltözködési, igazmondási konfliktusok). Újságcikkekben, napi híradóban, magazinműsorba n olvasott, hallott, látott esetek megbeszélése, saját ítélet megfogalmazása. Egyéni tapasztalatok, vélemények gyűjtése.</p>	
--	--	--

2.Témakör: Előkészület a felnőtt életre. Bűnmegelőzés, áldozattá válás megelőzése.

Óraszám: 20

Fejlesztendő kompetencia: Szabálytudat.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. A felnőtt lét előnyei, hátránya.</p> <p>2. Kötelességek, szabályok (munkahelyi-, lakóhelyi előírások, balesetvédelmi, tűzrendészeti szabályok).</p> <p>3. Időbeosztás (munka, pihenés, szórakozás helyes aránya).</p> <p>4. Napi rutin tudatos alakítás a az egyéni lehetségeknek megfelelően.</p> <p>5. A felnőtt élettel kapcsolatos élethelyzetek számbavétele.</p> <p>6. Lakás (lakásfenntart</p>	<p>A kívánatos tulajdonságok tudatos kialakítása, fejlesztése, szituációs gyakorlatok.</p> <p>Szembesülés reális és irreális tervekkel (vágyak és a lehetőségek tudatosítása).</p> <p>Írott és íratlan szabályok (iskolai szabályok, közlekedési szabályok, játékszabályok) betartása, megszegése, következmények (példák saját élményekből, filmekből).</p> <p>Videofilm megtekintése, megbeszélése,</p>	<p>munkafegyelem, baleset, figyelem, létfeltétel, táplálkozás, lakás, ruházkodás, a pénz értéke, törvény, szabály, igazságszolgáltatás, büntetés, saját érdek, választó, képviselő, képviselő. személyi igazolvány, határátlépés, állampolgár, sajátkezű aláírás, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó, kötelesség, mulasztás, tévedés, hiba kijavítás a, elnézés kérése, bank, folyószá</p>	<p>Reális önismeretre és valós helyzetértelmezésre törekedni.</p> <p>Tudatosan cselekedni, erőfeszítést tenni a kívánt cél elérése érdekében.</p> <p>Norma, normakövetés (példakép).</p> <p>Mindennapi tevékenységeiben fontossági sorrendet felállítani.</p> <p>Megérteni a munkafegyelem tartalmát.</p> <p>Ismerni és betartani az általános balesetvédelmi szabályokat.</p> <p>Téves vélemény-, megalapozatlan bizalom káros következmény</p>

<p>ás költség gei, takaré kosság , lakás tisztán tartása , bezára sa).</p> <p>7. Személye körüli teendők (higiénia, öltözködé s, kulturált megjelené s, egészsége s étkezési szokások, idegenekk el távolságtá rtás, az intim szféra tiszteletbe n tartása).</p> <p>8. Pályaválasztás</p>	<p>helyes, nem helyes felismerése. Személyes higiénia napi rutinja, heti teendők (hajmosás), havi (hajvágás) számbavétele, tudatosítása. Lakás tisztántartása, rendje (napi- heti-, havi teendők) és biztonsága (bezárása, idegenek távoltage, szomszédokkal szembeni viselkedés, egymás segítése. Saját napirend összeállítása. A tervezett élet előnyeinek tudatosítása. (A mai napra tervezett feladatok és tevékenységek az e havi, ez évi, későbbi terve végiggondolása</p>	<p>mla, átutalás, fedezet, takaré koskodás , titkos kód, bankkártya, kölcsön, kezes, ápoltság, taszító, vonzó, sminkelés, káros szokás, egészségmegőrzés, mértékletes, lustaság, jóleső fáradtság, szenvedély, visszautasítás</p>	<p>ait figyelembe venni (becsapottság, kihasználás, megkárosítás, rossz hatások). A pénz kezeléséne k fontosságát ismerni, gazdálkodá sában a könnyelmű séget kerülni. A pihenés szükségességét és formái ismerni.</p>
--	---	---	--

<p>, munkavállalás , munkahely (munkavégzés sel kapcsolatos teendők, alkalmazkodá s, figyelem fontossága, fizetés beosztása, banki szolgáltatás körütekintő igénybe vétele.</p> <p>9. Pihenés, szórakozás, szabadság (kulturált időtöltés, megfelelő társaság kiválasztása, káros szenvedélyek kerülése).</p> <p>10. Helyes – helytel en</p>	<p>tervezése.) Különbö ző munkak örökhöz szükség es tulajdon ságok számbav étele. Képességlista készítése a számba jövő munkakörökről (pl. a takarító: pontos, kitartó, megbízható, rendszerető). Különböző munkahelyek megismerésére tanulmányi séták (pl. boltok, raktárak, konyhák, műhelyek stb. megtekintése).</p> <p>Beszélgetés, szituációs játék, képek nézegetése, csoportosítása.</p> <p>Megcélzott szakma</p>		
---	--	--	--

<p>(viselkedési szokások kialakulása, szenvedélyek kialakulása, – dohányzás, italozás, , játékfüggőség, kábítószer fogyasztás</p>	<p>szerinti képességek intenzívebb fejlesztése (pl.: tevékenység egyre hosszabb ideig, rendszeresség fejlesztése, megtartó emlékezet fejlesztése, utasítások megjegyzése, végrehajtása). Pihenés: kirándulás, testedzés, tánc, kézműves tevékenységek, egyedül, együtt a családdal, társaságban. Egészségmegőrzés, kondicionálás lehetőségei (életmód, életvezetés). Egészségkárosító szokások számbavétele (prospektusok</p>		
--	--	--	--

	<p>gyűjtése, szituációs gyakorlatok), a visszautasítás gyakorlása.</p> <p>A pénz értékének tudatosítása. A takarékoság lehetőségeinek megbeszélése.</p> <p>Helyzetgyakorlatok, tanulmányi séta bankban, számlanyitáshoz szükséges adatok és kapcsolatos teendők és veszélyek.</p>		
--	---	--	--

3. Témakör: Egyszerű élethelyzetek és az agresszió kezelése. Fejlesztendő kompetencia: Önuralom. Az ösztönök, indulatok, érzések kezelése.			Óraszám: 24
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény

<p>1. Tanulói jogok és kötelességek.</p> <p>2. Házirend.</p> <p>3. Tűz- és balesetvédelem.</p> <p>4. Napirend.</p> <p>5. Tanórán kívüli elfoglaltságok.</p> <p>6. Tanulás és tudás.</p> <p>7. Bevált és új tanulási módszerek kialakítása („a tanulás tanulása”, tanulási technikák megismerése).</p> <p>8. Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok.</p> <p>9. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (többek között kezűgyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság).</p>	<p>A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). Időbeosztás, órarend. Hatékonyság ellenőrzése. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanuló párok együttműködésének tapasztalatairól. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés.</p>	<p>egyéni tanulás, tanulócsoporthoz, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlanság hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység</p>	<p>A szabályokat elfogadni. Helyes napirendet kialakítani. Érzelmileg azonosulni az elődök tetteivel. Szolidaritást tanúsítani a rászorulókkal szemben. Aktívan részt venni a lakóközösség és az iskolaközösség életében. Bekapcsolódni a helyi öntevékeny csoportok munkájában a (szakkör, énekkar, táncsoport).</p>
--	--	---	--

Környezet és egészségvédelem

Készségfejlesztő iskolai előkészítés 9-10.

Cél

Bővíteni és elmélyíteni a természeti környezetről és egészségügyi ismeretekről meglévő korábbi ismereteket.

Jártasságokat, készségeket, képességeket kialakítani, melyek hozzásegítenek az egészséges életmód éléséhez.

A környezetvédelmet oly módon elsajátítani, hogy a környezet megóvása váljon szokássá.

Szélesebb körű ismeretet nyújtani, hogy ezek segítsenek az ismeretlentől való félelem, valamint a kompetencia hiányból eredő szorongástól való megszabadulásban.

Feladat

A világról, természetről meglévő ismeretek bővítése.

A környezet és az egészséges életmód iránti felelősség kialakítása.

Elvárt teljesítmény

Egyéni képességekhez mérten ismerje meg testét, vegye észre szervezete betegségekre utaló jelzéseit, tudja, hogy mi a teendője betegség esetén, vagy kitől kérjenek segítséget, ismerje a betegség lefolyása alatti, a gyors gyógyulást elősegítő tennivalókat.

Ismerje az egészségügy intézményrendszerét.

Egyéni igényeiknek megfelelő mértékben, ismerje meg a nemiséghez tartozó természetes folyamatokat, szerezzen elméleti ismereteket a szexuális életről.

Legyenek ismeretei a természet erőiről, az ember és környezete viszonyáról, a környezetvédelemről.

Legyen konkrét tudása arról, hogy mit tehet környezetének, és annak tisztaságának megóvása érdekében.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyamok	9.	10.
1. Az emberi test	20	20
2. Egészségmegőrzés – Egészséges életmód	22	22

3. Élő természet – Élőlények és környezetük	15	15
4. Élettelen környezet – környezeti ártalmak	15	15

9-10.. évfolyam

Cél

Rendezetté tenni és bővíteni a természeti környezetről és az egészségügyről meglévő ismereteket.

Alkalmassá tenni a környezetről szóló információk egyéni képességhez mérten történő megértésére.

Megérteni saját teste, szervezete jelzéseit.

Igényét kialakítani, és szokásává tenni a környezettel való törődést és az egészséges életmódot.

Feladat:

Az ismeretek bővítése a természeti környezetről, összefüggésben az ember és környezete viszonyával.

Az emberi testről, betegségmegelőzésről, életmódról, baleset, betegség esetén szükséges tennivalókról meglévő ismeretek bővítése.

Konkrét ismeretek elsajátítása a lehetséges, aktív környezetvédelemhez.

Felkészítés a fiatal felnőttek életére, az ehhez tartozó lelki és testi jelenségek, a szexuális ismeretek igényhez mérten történő biztosítása.

A természet erőinek és az ember lehetőségeinek megismerése.

Elvárt teljesítmény:

Egyéni szintjéhez mérten legyenek önálló egészségügyi ismeretei, azokat szükség esetén tudja alkalmazni, ha szükséges tudjon segítséget kérni.

Vegye észre teste betegsége utaló jelzéseit, forduljon orvoshoz, vagy kérjenek segítséget.

Ismerje a nemek közti különbségeket, vonzalmait illő módon fejezze ki.

Legyen igénye az egészséges életmódra, a környezetével való törődésre.

Legyen fogalma az ember környezet alakító tevékenységéről, a környezetvédelemről.

Értékelés: Tanév végén, félévente érdemjeggyel.

1.Témakör: Az emberi test Fejlesztendő kompetencia: Felismerni, (magán) megmutatni testrészeit, segítséggel a tanult belső szervek helyét. A betegséggel szembeni félelmet leküzdeni. Felnőttekhez, orvosához bizalommal fordulni.			Óraszám: 40
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Testrészeink. 2. Testünk vázrendszere, a gerinc. 3. Testünk izomrendszere. 4. Belső szerveink. 5. A szív. 6. A tüdő. 7. Az emésztőrendszer. 8. A kiválasztás. 9. Az agy a gondolkodás szerve. 10. Érzékszerveink és védelmük. 11. Az emberi test változásai az idő múlásával (méhen belüli élet a születésig, életkorszakok szerinti változások újszülött,	Három fő testrész megnevezése, bemutatása. A csontváz, izom, tüdő, szív, gyomor felismerése. Csontvázon a koponya, gerincoszlop, bordák és végtagcsontok bemutatása. A gerinc megkeresése a csontvázon, egy csigolya megmutatása külön. A tanult főbb izmok megmutatása először szemléltetőeszközön, majd saját magán. A szív helyének bemutatása magán, pulzusm	fej, törzs, végtagok, tüdő, szív, gyomor, belek, végbél, koponya, gerincoszlop, arckoponya, gerinc, csigolya, agykoponya, borda, végtag, csontok, izomszív, vérkeringés, alacsony és magas vérnyomás, tüdő, légzés, táplálkozás, emésztés, vesék, húgyhólyag, vizelet, méregtelenítés, agy, szem	Megnevezni és megmutatni érzékszerveit, azok kíméletes használatát, a segédeszközök megfelelő alkalmazását. Felismerni magán a testrészeket, segítséggel a tanult belső szerveket. Kérdésre kiválasztani és megnevezni a kért csontot (csigolya, borda), megmutatni magán a főbb izmokat. Megmutatni magán

<p>csecsemő, kisgyermek, kamaszkor, fiatal felnőtt,időskor).</p>	<p>érés, a vérvnyom ásmérő bemutatá sa.</p>	<p>(látás), szemüveg, fül (hallás), hallókészülék, orr (szaglás)</p>	<p>a szívét, a vérvnyomásmérőt ismerni, a vérvnyomásmérést eltűrni.</p>
<p>Betegségek (gyermekkori fertőző betegségek, szervi betegségek pl. vérvnyomás, gyomorbetegsé g, cukorbetegség stb.)</p>	<p>A tüdő helyének megmutatása, beszélgetés a levegő útjáról (a dohányzás káros hatása). Beszélgetés a táplálék útjáról és az emésztésről. A vesék és a húgyhólyag bemutatása szemléltető figurán (ábrán).</p>	<p>veszélyhelyzete k (füst). Magzat, magzatvíz, embrió, újszülött, csecsemő, fogalmak és a felmerülő megnevezések. Betegségek megnevezése, terápiák megnevezése.</p>	<p>Ismern i, hogy a tüdő a mellka sban foglal helyet, a tüdősz űrésen szüksé g</p>
<p>12. Orvosi ellátás rendsze re, körzeti – szakorv osi – kórházi betegell átás.</p>	<p>Az agy helyének megbeszélése a koponyában, beszélgetés az agyról (gondolkodás szerve). Beszélgetés az érvékszervekről, és azok védelméről (a segédeszközök funkciója, használata,</p>	<p>Orvosi vizsgálattal kapcsolatos fogalmak, eszközök, eljárások megnevezés e. Gyógyszere zéssel</p>	<p>szert szerint részt venni. Segítséggel feleleveníteni a táplálék útját. A vesék, húgyhólyag , vizelet szerepét (méregtelen ítés)</p>
<p>13. Gyógyszerek szerepe. A gyógyszerek haszna és veszélyei.</p>	<p>karbantartása – szemüveg, hallókészülék, fogpótlás).</p>	<p>kapcsolatos megnevezés ek és fogalmak</p>	<p>megérteni. Ismerni, hogy az agy a</p>
<p>14. Az öngyógyszerezé</p>	<p>Játékos gyakorlatok a</p>		<p>koponyában</p>

<p>s elkerülése, gyógyszerek tárolása.</p> <p>15. Balesetvédelem – balesetek elkerülése – teendők balesetek esetén, elsősegélynyújtás, sebkötözés.</p>	<p>fül, illetve szem kiiktatásával. Képek és makettek a fejlődési folyamatról, a magzati lét megvitatása, az élet fontosságának megértése.</p> <p>A különböző életkori szakaszok jellemzői, a</p>	<p>(kapszula, kúp, tabletták, injekció, mérgező, veszélyes, adagolás), vérzéscsillapítás, elsősegély, veszélyes – veszélytelen – biztonságos,</p>	<p>van, sportolás közben a fejet óvni kell.</p> <p>A testen megjelenő állandó változást tudomásul venni. Az orvosi beavatkozással szembeni félelmet leküzdeni.</p> <p>Tudni, hogy a gyógyszereket csak az orvosi és gyógyszerészi utasításnak megfelelően szabad bevenni (mennyiségi és időbeli utasítások).</p>
<p>16. Orvosi ügyelet, mentőkocsi.</p>	<p>sebezhetőség, és segítségére szorulás</p>		<p>szabad bevenni</p>
<p>17. Veszélyes helyzetek elkerülése.</p>	<p>hangsúlyozása: - csecsemő</p>		<p>(mennyiségi és időbeli utasítások).</p>
<p>18. Biztonságos sportolás és munka.</p>	<p>tehetetlen, táplálásra, állandó törődésre szorul, - iskoláskor tanulás, edzett test, fokozódó terhelés, - felnőttkor: munkabírás, gondoskodás a családról és önmagáról, - öregkor ellátást, törődést igényel.</p> <p>A tanult ismeretek rendszerezése.</p> <p>Könyvek, szórólapok beszerzése,</p>		<p>Ismerni a balesetveszélyes helyzeteket, és tudatosan kerülni azokat.</p> <p>Tudni, hogy a szükséges odafordulás, segítségnyújtás természete és ez kötelesség</p>

	<p>tanulmányozása a betegségekről, tünetek megbeszélése, emlékek felidézése saját betegségről. Orvosi rendelőkben tanulmányi séta, eszközök megtekintése, kipróbálása (vérnyomásmérés, vércukor vizsgálat, tüdőszűrés). A gyógyszerek szedéséről pontos ismeretek a használati- és orvosi utasítások megtartásának fontossága. Munkahelyi, játsszótéri, háztartási és közlekedési balesetek bemutatása, példák saját tapasztalatból, ill. filmek. Szerepjáték (orvosi vizsgálat, panasz megfogalmazása, baleset, telefonálás, teendők baleset esetén).</p>	<p>ünk.</p>
--	--	-------------

2.Témakör: Egészségmegőrzés – Egészséges életmód			Óraszám: 44
Fejlesztendő kompetencia: Tudatosítani, hogy a testi tulajdonságok változása természetes. Az egészség megőrzése érdekében a helyes táplálkozást és a kapcsolatos ismereteket, teendőket kívánatos szem előtt tartani			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. A fertőző betegségek tünetei, megelőzés, kezelés, gyógyítás.</p> <p>2. Serdülőkori változások: nemek közti különbségek. Lányok (havi ciklus), fiúk (nemi érése).</p> <p>3. Lelki változások.</p> <p>4. Testápolás</p> <p>5. Testi higiénia (pattanásos bőr, hajzsírosodás). Fog és szájápolás. Hajápolás. Körömápolás- a körömvágás veszélyei. (Észrevenni, ha rendezetlen a körme és segítséget kérni körme levágásához.)</p> <p>6. A táplálkozás és a mozgáskultúra hatása az egészségre.</p> <p>7. Táplálkozás -</p>	<p>Beszélgetés az eddig tanult fertőző betegségekről s azok tüneteiről (láz, kiütés, hányás). Beszélgetés: - a női és férfi test különbségéről, - női nem, hím nem (a nemek közötti eltérések), hormonális változások. A felnőtt kor, testünk változásai. Fényképek válogatása adott szempontok szerint. Beszélgetés az érzékenységről, sértődékenységről, hirtelen támadt haragról (összefüggések megtalálása a táplálkozás, a hangulat, a közérzet</p>	<p>fertőzés, tünet, védőoltás, menstruáció (és a témával kapcsolatos fogalmak), tisztálkodás, kozmetikumok, pattanás, bőrápolás, arcszesz, sampon, fogkefe (krém), fodrász, körömolló, reszelő, étrend, zsírszegény táplálkozás, édesség,</p>	<p>Magát és csoporttársait testalkat szempontjából jellemezni.</p> <p>Tudni, hogy a fertőző betegségek bizonyos tünetekkel járhatnak.</p> <p>Tudni, hogy a menstruáció természetes folyamat és ilyenkor még nagyobb gondot kell fordítani a tisztálkodásra.</p> <p>Megismerni a legszükségesebb kozmetikumokat, és megtanulni azok helyes használatát</p>

zöldség és gyümölcsfogyasztás.	között). Szerepjáték.	elhízás, edzőterem,	.
8. Táplálkozás tejtermékek.	- Az ápolt külső feltétele az ápolt	testmozgás, diéta,	Ismerni, hogy a jó étrend a „mindenből egy keveset” elven alapul.
9. Táplálkozás húsfogyasztás.	- fogazat, a frissen mosott, szépen megfésült haj	dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer,	Irányítással összeállítani korosztályának megfelelő, tápláló, egészséges heti étrendet (reggeli, ebéd, vacsora).
10. Táplálkozás - édességek.	(bőrünk, hajunk megfigyelése,	gyógyszer, recept,	Tudni, hogy vannak szervezetünkre veszélyes anyagok, melyek fogyasztását kerülni kell.
11. Elhízás – diéta. Testedzés.	figyelemfelhívás az ápolásra).	gyógyszertár, patika, zöldség-gyümölcs, piac,	Ismerni, hogy a szenvedélybetegség nemcsak saját magukat a betegeket, hanem a környezetét is tönkreteszi.
12. Táplálkozási szokások. Küzdjünk az elhízás ellen diétával és testmozgással.	Látogatás illatszerboltban, fodrásznál, kozmetikai szalonban.	csarnok, zöldséges, főzelék, nyers,	Tudni, hogy a gyógyszereket az előírásnak megfelelően kell tárolni és
13. Káros szenvedélyek (dohányzás, alkohol, bódító hatású szerek, játékfüggőség, testképzavarok) kialakulásának megelőzése.	Serdülőkori, kamaszkori tisztálkodási szokások felsorolása. Testápoló szerek felismerése, kiválasztása. Képek válogatása, csoportosítása külső megjelenés szerint (ideális alkat, kövér, beteg, sovány), életmód szerint (kirándul, sportol, heverészik). Látogatás csarnokban, piacon, gyümölcs, zöldség csoportosítása a	párolt, süttött, főzött, vitamin, friss tej, tartós tej, hús, felvágott, nyers, főtt, sült, füstölt, friss hús, tartósítás, szavatosság, romlott, cukorbetegség, örömforrás, mértékletesség, étvágy, étvágytalanság, hízásra való hajlam, helyes táplálkozás, megelőzés, tartósítószer, konzerv allergia,	
14. Gyógyszerek			

<p>kettős hatása, a túlzott gyógyszerfog- yasztás hátrányai.</p>	<p>vitamin, hasznos tápanyagtartalom és felhasználási módok alapján.</p>	<p>természetes tartósító anyagok, természetes konzerválás,</p>	<p>alkalmazni.</p>
<p>15. A gyógyszere k megfelelő tárolása (szavatossá- g, zárható tárlóhely).</p>	<p>Tejtermékek felismerése és megnevezése gyakorlatban az árusító helyen, felhasználási módok, a</p>		
<p>16. Élelmiszerek ben lévő tartósítószer (érzékenység feltárása, tudatosítása – liszt-, tejérzékenysé- g).</p>	<p>fogyasztás előnyei, a termékekben lévő pozitív tartalom miatt. Húsárak felsorolása (miből készül, húsfeldolgozás, konyhai elkészítés), a különböző</p>		
<p>17. Egészségünkre veszélyes anyagok tudatos kerülése.</p>	<p>húsféleségekre jellemző tulajdonságok (csirkehús – könnyű, nem hizlal, zsíros sertéshús – vigyázni kell, mert túlzott fogyasztása káros az egészségre stb.)</p>		

<p>csoportosítása.</p> <p>Szavatosság, elkészítési módok.</p> <p>Kedvenc ételek hozzávalói, elkészítési módja, ételreceptek (táplálkozási zavarok).</p> <p>Beszélgetés az édességek fajtáiról, előnyeikről, hátrányaikról (hízás, fogszuvasodás).</p> <p>Beszélgetés az elhízásról, gyomorrontásról.</p> <p>Az eddig tanultak átisméltése, étrend készítése.</p> <p>Az elhízás elleni gyógymódok felsorolása.</p> <p>Beszélgetés a dohányzás, alkohol, kábitószer hatásairól, a túlzott</p>		
--	--	--

	<p>gyógyszerfogyasztásról, és azok következményeiről.</p> <p>1. Beszélgetés a tartósítószerrel, mint veszélyforrásról (tartósítószer-allergia).</p> <p>Séta gyógyszertárban, gyógynövényüzletben.</p> <p>Plakátok, szórólapok, tájékoztató füzetek gyűjtése adott témával kapcsolatban.</p>	
--	---	--

<p>3.Témakör: Élő természet – Élőlények és környezetük</p> <p>Fejlesztendő kompetencia: Ismerni a növények és állatok élőhelyeit, táplálkozását, hasznát.</p> <p>Felelősséget érezni a gondozására bízott növényekért, állatokért.</p>			Óraszám: 30
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Növények, állatok, emberek jellemző tulajdonságai (földrészeken élő emberek bőrszín és arcforma alapján</p>	<p>Fotóalbumok, videók, TV műsorok megtekintése megfigyelési szempontok adásával a tapasztalatok megbeszélése, következtetések levonása.</p> <p>Csoportosítás, rendszerezés, következtetés: pl.</p>	<p>bőrszín, arcberendezés, növényevő, húsevő, hasznos, kártevő, mérgező, tápláléklánc, Nemzeti park, állatvédelem, állatorvos, felelősség, veszély, védőoltás,</p>	<p>A természet sokszínűségéről ismereteket szerezni. Tájékozódni a tanult ismeretek alapján kis segítséggel a térképen, könyvekben. Tájékozottság a</p>

<p>különböznek csak tőlünk).</p> <p>2. A környezet hatása az élőlényekre, összefüggések felfedezése.</p> <p>3. Szárazföldi-, vízi életmód (édesvízi – sósvízi) növények és állatok legfontosabb jellemzői az életmód alapján.</p> <p>4. A föld tájainak növényei, állatai, sarkvidék, hegyvidék, sivatag, őserdő, stb.</p> <p>5. Növények és állatok tartásának szabályai (hobby állatok).</p> <p>6. Az ember szerepe az élő természet megóvásában.</p> <p>7. Az élő természetről tanult ismeretek rendszerezése.</p> <p>8. Összefüggések felismerése, következtetések levonása.</p> <p>9. A környezet és az élőlények egymásra</p>	<p>szárazföldi: tüdővel lélegzik, vízi: kopoltyúval lélegzik, a tápláléknak megfelelő fogazat, csőr alakult ki, a táplálékszerzéshez szükséges alkat pl. zsiráfnek hosszú a nyaka, magasról kell a táplálékot legelni, vízi állatok bőre síkos, hogy az úszás könnyebb legyen stb.</p> <p>Tájak és jellegzetes élőlények (összefüggés az éghajlat és a növény- és állatvilág között).</p> <p>Képes „tápláléklánc” összeállítása.</p> <p>Anyaggyűjtés, beszélgetés, csoportosítás, válogatás.</p> <p>Tanulmányi séta és kirándulás a szűkebb lakóhely és az ország eltérő adottságú tájain (pl. hegyvidék, síkság, ipari, ill. mezőgazdasági területek).</p> <p>A tapasztalatok rendszerezése.</p> <p>Képek</p>	<p>növények és állatok élőhelyei, táplálkozása, haszna körében, segítséggel következtetéseket levonni a növények, állatok életmódja alapján.</p> <p>Felelősséget érezni a gondozására bízott növényekért és állatokért.</p> <p>Lehetőségei szerint óvni környezete élővilágát.</p> <p>Változatos táplálkozás szükségességét megérteni.</p>
---	--	--

<p>gyakorolt hatása.</p> <p>10. Tápláléklánc.</p> <p>11. Az ember környezetre gyakorolt hatása.</p> <p>12. Környezetvédelem.</p> <p>13. Védett környezet. Nemzeti parkok.</p> <p>14. Környezetvédő programok.</p>	<p>készítése, gyűjtése</p> <p>adott témákra, az élmények megjelenítése (rajzok, festmények, tablók).</p> <p>Tanulmányi séták (állatkert, erdő, park, kertészet, botanikus kert, a vadas park, állatkereskedés, tanya, házi kert).</p> <p>Rajzos írásos és egyéb alkotás „élménybeszámoló” készítése élmények alapján (képes albumok), adott szempontok szerinti csoportosítások, képrende­zések, tablók készítése.</p> <p>Feladatlapok megoldása. Személyes beszámolók a házi kedvencek tartásáról.</p>		
---	---	--	--

<p>4.Témakör: Élettelen környezet – környezeti ártalmak</p> <p>Fejlesztendő kompetencia: A tisztaságra vigyázni, környezetének védelmét, szépítését megtanulni. Alapszinten ismerni a víz szerepét a háztartásban és az élet egyéb területein. Környezetében tisztaságot és rendet tartani.</p>	<p>Óraszám: 30</p>
---	--------------------

Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. A természet erői: víz, szél, tűz.</p> <p>2. Természeti katasztrófák, földrengés, vulkánok.</p> <p>3. Küzdelem a természet erői ellen.</p> <p>4. Tiszta víz (ivóvíz – szennyezett víz, a szennyezett víz fogyasztásának veszélyessége)</p> <p>5. Tiszta levegő (légszennyezők – megelőzés).</p> <p>6. Tiszta környezetünk.</p> <p>7. Szelektív hulladékgyűjtés-veszélyes hulladékok.</p> <p>8. Hulladék újrahasznosítás.</p>	<p>Beszélgetés képek alapján a víz szerepéről életünkben (körforgás-rajzos feladatlap kitöltése)</p> <p>Felolvasás vagy beszélgetés kapcsán a tűz kultúrtörténeti vonatkozásainak meghallgatása.</p> <p>Tankönyv képeinek értelmezése.</p>	<p>víz, árvíz, szellő, szél, orkán, szélvész, hurrikán, katasztrófa, földrengésjelző, földrengés, vulkán, láva, tűzhányó, környezetvédelem, tiszta (iható) víz, ásványvíz, esővíz, ipari víz, szennyvíz, tiszta levegő, friss és használt levegő, szellőztetés, légkondicionálás, mezőgazdaság, aszály, öntözés, árvíz, hóolvadás, jégeső, tűz, ősemlék, kemence, kályha, tábortűz, tűzvész, tűzoltás, tűzvédelem,</p>	<p>A víz életető és romboló hatásait ismerni.</p> <p>Az iható és nem iható vízre vonatkozó feliratokat, ábrázolásokat (az „ivóvíz” és a” nem ivóvíz” jelző feliratokat felismerni) és a kapcsolatos teendőket ismerni. Tudni, hogy a szélnek különböző fokozatai vannak, ez lehet romboló és az embert segítő erő.</p> <p>Ismerni és elmondani, hogy milyen szabályokat kell betartani a háztartásban keletkező tűz megelőzésére.</p> <p>Tudni, hogy vannak elemi csapások, amikkel szemben tehetetlen az ember, és vannak olyanok, aminek saját maga az okozója.</p> <p>Ismerni, hogy vannak</p>

9.	<p>Beszélgetés a szellő – szél – orkán - szélvész különbségeiről.</p> <p>Beszélgetés a természeti katasztrófákról, a földrengés lényegének alapszintű bemutatása.</p> <p>Egy tűzhányó bemutatása képről, elemi szintű magyarázattal kísérve.</p> <p>Beszélgetés a természeti és az ember által okozott katasztrófákról.</p> <p>A tankönyv képeinek értelmezése.</p> <p>Biztonsági intézkedések a természeti katasztrófák elkerülése érdekében.</p> <p>Tankönyvi ábrák segítségével a</p>	<p>karácsonyfa tűz, elektromos tűz.</p> <p>Természeti katasztrófák: földrengés, árvíz, tornádó, tájfun, lavina, erdőtüz, ciklon, szélvihar, villámcsapás, aszály, éhínség,</p> <p>Ember által okozott: vegyi katasztrófa, atomkatasztrófa, tűzvészek, természeti katasztrófák, óvintézkedések. Légszennyeződés, gőz, gáz, pára. Környezetvédelem, zöldek, aktivisták, tüntetés.</p> <p>Hulladékok csoportosítása, hulladék újrahasznosítása, papír, fém, műanyag alapú hulladékok.</p>	<p>a világnak olyan pontjai, ahol gyakoriak a földrengések, vulkánok.</p> <p>Megtanulni szűkebb- és tágabb környezetében tisztaságot, rendet tartani.</p> <p>Környezetében lévő fűtőberendezés, háztartási gépek rendeltetésszerű, balesetmentes, környezetkímélő használatát elsajátítani. Észrevenni az elhasználódott levegőt, és megtanulni a szellőztetést.</p> <p>Levegőzésre alkalmas helyeket és a közelben lévő kirándulóhelyeket ismerni lakóhelyén.</p> <p>A szelektív</p>
----	--	--	---

<p>tiszta víz kritérium ainak megállapí tása. Tankönyvi ábrák segítségév el a tiszta levegő ismérveine k felsorolása . Beszélgetés, tabló készítése a víz, a levegő tisztán tartásáról, a szennyezés káros hatásairól. Beszélgetés a szelektív hulladékgyűjtés fontosságáról. Hulladékok csoportosítása. Néhány példa említése az újra felhasznált hulladék feldolgozására. Beszélgeté s a környezet</p>		<p>hulladékgyűjtés szabályait és annak fontosságát ismerni. A tanuló ismeri 1. az emberi test felépítését, működését, az egészségme gőrzés módját és szükségessé gét, 2. az egészséges táplálkozás és az egészséges életmód jelentőségét, 3. alapszinten a háztartásokb an és az élet egyéb területein a víz szerepét és a természet erőit, hatását, 4. a természetvédelem alapjait, a tiszta, egészséges környezet megteremtése érdekében szükséges teendőket.</p>
--	--	--

ünk tisztábbá tételéről, gyakorlati megfigyel és az iskolában, szemétsze dés. Példák ismertetése az újra felhasznált hulladék feldolgozására, képek, termékek gyűjtése		
--	--	--

ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT

Készségfejlesztő Iskolai előkészítés 9 -10.

Cél

Kialakítani olyan ismereteket és szokásokat, készségeket és képességeket, amelyekkel a mindennapi életben előforduló egyszerű önellátó, konyhai, takarítási és gondozási feladatok elvégzésére kisebb irányítással képessé válik.

Manuális képességeinek, finommotorikájának és mozgáskoordinációjának fejlesztésével segíteni az elemi munkavégző képesség kialakulását.

Növelni a belső késztetést az önkifejezésre, a tanult ismeretek egyre nagyobb önállósággal való alkalmazására.

Rögzíteni olyan szociális motívumokat, képességeket és szokásrendszereket, amelyek viselkedésében, magatartásában mérhetőek.

Feladat

A meglévő praktikus ismeretek bővítése és fejlesztése.

Elvárt teljesítmény

Sajátítsa el képességeinek mértékében az önkiszolgálást, és szerezzen minél több háztartási ismeretet.

Tanulja meg a szocializált viselkedést, tartsa szükségesnek a szabályok, normák betartását.

Betegség esetén önmagának és a környezetében élőknek is elemi szinten tudjon segíteni.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

A tantárgy feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők.	40	40
2. Háztartás	60	60
3. Gondozási feladatok.	30	30
4. Vásárlás – Fogyasztóvédelem.	30	30
5. Piktogramok értelmezése	20	20

9- 10. évfolyam

Cél:

Folyamatosan továbbfejleszteni az alapfokú képzés során kialakított kognitív, motoros, és érzelmi funkciókat.

Szocializáltság szintjét növelni a megtanított életviteli és gondozási fogalmak, ismeretek és technikák rögzítésével az általános képességek, gyakorlati alkalmazásával

A társadalmi és természeti környezethez való többrétű kapcsolódás alapján az alkalmazkodó-képességet javítani.

Rögzíteni a szociális motívumokat, képességeket és szokásrendszereket, melyek attitűdjében mérhetőek.

Az alkalmazkodó képességet javítani a társadalmi és természeti környezethez való többrétegű kapcsolódás alapján.

Feladat:

A munka és az eszközfogások kialakításán túl a kognitív folyamatok kibontakozása.

A korábbi ismeretek szinten tartása mellett a praktikus tevékenységek végzése, életviteli és gyakorlati ismeretek elsajátítása.

Igény kialakítása a hasznos, fejlettségének megfelelő szabadidőprogramokra.

Elvárt teljesítmény:

Minden eddig tanult munkafolyamatban tudjon részt venni elemi szinten.

Tudjon részt venni az eddig tanult konyhai folyamatokban.

Tudjon részt venni minden eddig megismert munkafolyamatban.

Ismerje az eszközöket, gépeket, tudjon részt venni minden munkafolyamatban.

Egyéni szint alapján tudjon részt venni a vásárlásban és a beszerzett anyagok tárolásában.

Ismerje a piktogramok alkalmazásának jelentőségét.

Értékelés: Tanév végén, félévente érdemjeggyel.

1.Témakör: Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők. Fejlesztendő kompetenciák: Rendszeresség			Óraszám: 80
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Önkiszolgálás, testápolás, öltözködés fázisai, eszközei. 2. Jó megjelenés, ápoltság. 3. Ruhaválogatás az évszaknak megfelelően. 4. Divat, a divat változásai. 5. Saját ruhanemű gondozása, ruhajavítás. 6. Irányítással a mosás előkészítése, mosóporok hatása, öblítés fázisai (zokni, zsebkendő, fehérnemű). 7. Személyes	Beszélgetés az ápoltságról az eddig tanultak alapján (fürdőszobai berendezések és tisztálkodási szerek rendeltetésszerű használata). Hajápolás, kéz- és lábápolás. A ruhadarabok csoportosítása és felsorolása megadott szempontok alapján. Beszélgetés a divatról, milyen divatos ruhadarabok alkotják a mai fiatalok ruhatárát, a divat változásai. Régi és mai fényképek nézegetése, az ott látott alakok öltözetének megbeszélése.	Tisztálkodással kapcsolatos eszközök. divat, modell, divattervező, márka korosztályok, korszakok, smink és ápoltság, borotválkozó eszközök. borotválkozás, áztatás, mosás, öblítés, teregetés, szájszag, testszag, dezodorálás, Az eddig használt fogalmak bővítése a nagytakarításra vonatkozóan.	Testápolás. Egyszerű esetben önmagát ellátni. Reális, megvalósítható igényt kialakítani az öltözködéssel kapcsolatban. Tudni, hogy az ápoltság, jó megjelenésért mit kell tennie. Irányítással előkészíteni a mosást, ismerni a mosószerek hatásait, az öblítés fázisait. Alkalmazni a nagytakarítás műveleteit.

<p>környezete gondozása.</p> <p>8. Irányítással a terem, konyha, műhely kitakarítása a nagytakarítás műveleteinek alkalmazásával, eszközhasználat.</p>	<p>Beszélgetés a jó megjelenésű, jól öltözött emberről. Sminkelés.</p> <p>Szerepjáték – „Divatbemutató”</p> <p>Kisebb javítások elvégzése (pl. gombfelvarrás, fércelés, tübefűzés, szegőöltés).</p> <p>Fehérnemű, zokni, zsebkendő kézi mosása</p> <p>Eddig tanult tevékenységek alapján a különböző helyiségek nagytakarításához szükséges munkafolyamatok gyakorlása.</p>	<p>Kultúrtörténeti ismeretét fejleszteni.</p>
--	---	---

2.Témakör: Háztartás			Óraszám: 120
Fejlesztendő kompetenciák: Baleset elkerülése.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Balesetvédelmi ismeretek, és a balesetek megelőzése.</p> <p>2. <u>Konyhai munkák:</u></p> <p style="padding-left: 20px;">a. A konyha berendezése, a berendezések funkciója, rendeltetészerű használata.</p> <p style="padding-left: 20px;">b. Irányítással a megfelelő eszközök, konyhai gépek kiválasztása.</p>	<p>Szerepjáték: balesetveszélyes helyzetek szimulálása, teendők baleset esetén.</p> <p>A már ismert tevékenységek gyakorlása, szükség szerinti alkalmazása.</p> <p>Ismerkedés a</p>	<p>Eddigi fogalmak használata, bővítése: szakácskönyv, hozzávalók, mértékek, mérőeszközök, maróanyag, fertőtlenítés, hőfok, éget, perzsel, gőzölés, kártevő, vegyszer</p>	<p>Törekedni a balesetek-megelőzésére.</p> <p>Kiválasztani a munkának megfelelő eszközöket és gépeket.</p> <p>Önállóan teríteni, mosogatni, törölni, rendet rakni, a használt</p>

<p>c. Egyszerű ételek, saláták, édességek, sütemények készítése.</p>	<p>tűzhellyel, mosogatóval, hűtőszekrényvel, mikro- hullámú sütővel.</p>	<p>készülékek funkciója és használat</p>
<p>d. Konyhai gépek szakszerű használatának módja (fokozódó önállósággal)</p>	<p>Tárolás a konyhában (élelmiszer alapanyagok, edények). Tevékenység során eddig tanult kisgépek használata</p>	<p>átismerni. Adott munkát kitarotán végezni. Ruhaneműit kíméletesen használni és gondozni. Szabadidejét</p>
<p>e. Mikrohullámú készülék használata, ételmelegítés.</p>	<p>önállósággal (turmixgép, kenyérpíró,</p>	<p>hasznosan eltölteni, az elkészült</p>
<p>f. A konyha tisztántartása, az élelmiszerek higiénikus kezelése.</p>	<p>habverő, hámozókés). A tisztaság fontossága, és ennek</p>	<p>munkadarabnak örülni.</p>
<p>3. <u>Fürdőszoba és toalett</u> tisztántartása és rendeltetésszerű használata.</p>	<p>tudatosítása, tisztítószerek</p>	
<p>4. <u>Háztartási munkák:</u> a. Mosogatás. b. Mosás. Szárítás (nagyobb terjedelmű, eltérő tulajdonságú ruhanemű</p>	<p>használatának szabályai (maróanyagok, fertőtlenítőszer). Egyszerűbb munkafolyamatok elvégzése a textilek</p>	

<p>).</p> <p>c. Vasalás.</p> <p>d. Ruhanemű tárolásának módja (védelem a portól, kártevőktől – ruhamoly).</p> <p>5. <u>Textilmunkák.</u></p> <p>a. <u>Varrás, hímzés, díszítő eljárások (gyöngyfüzés, kötés, horgolás) megismerése.</u></p> <p>b. <u>Kisebb javítások elvégzése (gombfelvarrás, fércelés, tübefűzés, szegőöltés).</u></p> <p>6. <u>Dekoráció, alkalmi csomagolás, ünnepi készülődés a személyes megjelenésben és a környezetben.</u></p>	<p>gondozása során,</p> <p>a biztonságos munkavégzés (mosáshoz ruhák szétválogatása, kézi- és gépi mosás, teregetés, hajtogatás, vasalás).</p> <p>Képek, prospektusok, használati utasítások értelmezése.</p> <p>A balesetek elkerülésének fontossága. Eddigi tevékenységek gyakorlása, szükség szerinti elemi alkalmazása.</p>		
--	---	--	--

3.Témakör: Gondozási feladatok			Óraszám: 60
Fejlesztendő kompetenciák: Magabiztosság.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Teendők beteglátogatás során a kórházban, betegszobában, otthon.</p> <p>2. Csecsemőápolási ismeretek</p>	<p>Beszélgetés, filmek megtekintése.</p> <p>Szituációs gyakorlatok: segítség kérése, telefonálás, társalgás különböző korosztályok</p>	<p>lázcsillapítás, folyadékpótlás, nyugalom, egészséges napirend, alvás, pihenés, munka, sport, ájulás, görcs, roham, segélykérés, telefonálás, orvosi utasítás, látogatás, ápolás, rászorultság, gyógyszerekkel</p>	<p>Családjában beteget ápolni könnyebb betegség esetén.</p> <p>Cselekvéssorokat ismerni (elmondani), melyek a betegápolás során előfordulnak.</p>

<p>(fokozott figyelem, az utasítások betartása).</p> <p>3. Idősgondozással kapcsolatos feladatok.</p> <p>4. Teendők hirtelen rosszullet esetén (hányás, ájulás, vérzés, epilepsziás roham).</p> <p>5. Teendők baleset esetén.</p> <p>6. Az egészségügyi ellátórendszer megismerése.</p>	<p>tagjaival (viselkedés orvosi vizsgálat és kórházi látogatás során, látogatás idősök otthonában, ajándékozás, kedveskedés a gondozottaknak).</p> <p>Orvosi rendelők felkeresése, vizsgálatok, szűrések céljának tudatosítása, az egészség megőrzése is állandó odafigyelést igényel, teendők ennek megfelelően (védőoltás, szűrővizsgálatok, tüdőszűrés, vércukormérés).</p> <p>Szerepjáték: csecsemőápolás (fürdetés, etetés, öltöztetés, sétáltatás).</p>	<p>kapcsolatos ismeretek</p>	<p>Félelmét leküzdeni.</p> <p>A csecsemők ápolását, gondozását megtanulni.</p> <p>Az elemi segítségnyújtás módjait ismerni.</p>
---	---	------------------------------	---

4.Témakör: Vásárlás – Fogyasztóvédelem			Óraszám: 60
Fejlesztendő kompetenciák: Megfontolt vásárlás.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. A konyhai tevékenységekhez szükséges áruk megvásárlása, fokozódó önállósággal.</p> <p>2. Vásárlás közben figyelembe veendő szempontok tudatosítása.</p> <p>3. Szavatosság az árucikkeken, eltarthatóság módja.</p> <p>4. Eltérő árucikkek vásárlása.</p> <p>5. A vásárlás megtervezése, üzlet kiválasztása.</p> <p>6. Viselkedési formák alkalmazása, közlekedés.</p>	<p>Ismert üzletben egyéni vásárlás megbeszélés alapján lehetőleg önállóan (bevásárló lista, költségvetés). Áruk megkeresése és a megfelelő kiválasztása a meglévő kínálatból valós helyzetben. A fizetéssel kapcsolatos ismeretek bővítése. A szavatosság fogalmának értelmezése. A reklamáció, panasz lehetőségeinek megismerése. A vásárolt termékek praktikus, előrelátó szállítása. Tárolás hűtőszekrényben (romlandó, eltartható). Jelzések megkeresése és értelmezése</p>	<p>A vásárlással, fizetéssel, viselkedéssel, közlekedéssel kapcsolatos fogalmak további bővítése. Tárolási fogalmak bővítése. szavatosság, dátum, jelzés,</p>	<p>Körültekintően vásárolni. Egyéni szint alapján egy vagy néhány dolgot önállóan vásárolni.</p>

(összetétel,
szavatosság, ár).
Cipő, ruhanemű,
ajándék vásárlása
(bevásárló lista,
költésgvetés, méret,
célszerű szín, anyag
kiválasztása),
csomagolás.
Szerepjáték.
Tanulmányi séta,
vásárlás, különböző
típusú üzletekben.
A vásárlással,
fizetéssel,
viselkedéssel,
közlekedéssel
kapcsolatos fogalmak
további bővítése
(csarnok, piac,
kisebb- és nagyobb
bevásárló helyek,
raktáráruházak,
prospektusok,
szórólapok árai és a
valóságos árukon
lévő tájékoztatók,
üzletház, raktár, éjjel-
nappal nyitva, nyitva
tartás, pénztár, polc,
gondola, reklám,
plakát, ár, számla,
visszajáró, szatyor,

	nehezebb-könnyebb).	
	Eligazodás az árucsoportok között, csoportosítás, válogatás.	

5.Témakör: Piktogramok értelmezése			Óraszám: 40
Fejlesztendő kompetenciák: Körültekintés, megfontoltság.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvart és javasolt fogalmak	Elvart teljesítmény
1. Élelmiszereken található jelek. 2. Tisztítószeren található jelek. 3. Ruhaneműkön található jelzések. 4. Tartós fogyasztási cikkeken található jelzések értelmezése (pl. szállítás módja, üzembe helyezés). 5. A környezetben megtalálható rajzos utasítások és rövid feliratok értelmezése (utcai tájékoztató jelzések,	Egyszerű rajzos feladatlapot megoldani. Értelmezés, alkalmazás, gyűjtés magyarázat, csoportosítás. Tanulmányi sétán eltérő árucikkeken lévő jelzések megfigyelése, ismerős jelzések keresése, értelmezése. Megadott jelzés megkeresése ismeretlen környezetben.	mélyhűtött élelmiszer, levespor, ételízesítők, konzerv, csomagolóanyag. fém, üveg, kerámia, tűzhely, veszélyes, összetétel, alapanyag, természetes szál, műszál, kártevők, védelem, vegyszeres tisztítás, csomagolás, törékeny, üzembe helyezés, állítva szállítható, felirat, tábla, címke, jelzés, tilos, javasolt, szabályos használat, büntetés, maró anyag	Jelzéseket és az azokban rejlő információkat felismerni. Figyelembe venni minél több ismert jelzést. Ismeretlen jelzésre rákérdezni, annak jelentését megismerni. A jelzéseket megfelelően csoportosítani. A tanuló képes <ol style="list-style-type: none"> 1. a rendszeres testápolásra, környezetének, ruházatának rendben tartására, 2. a háztartási és gondozási feladatok elvégzésére segítséggel (irányítással), 3. a tisztító szerek takarékos és szakszerű

postai, kórházi, gyógyszertári, játsszótéri, különböző. munkahelyi, szórakozóhelyekhez kapcsolódó).			használatára 4. vásárlásainak megtervezésére, az árucikkeken található tájékoztató jelzések ismeretére és figyelembe vételére.
---	--	--	--

Digitális kultúra

Készségfejlesztő Iskolai előkészítés 9 -10.

Cél

Megismerni alapszinten a számítástechnikai és az irodatechnikai eszközöket, elérni, hogy jártasságot szerezzen azok kezelésében.

Elsajátítani az eszközök gyakorlati alkalmazását, elérni, hogy bátran használja azokat a mindennapi életben való eligazodásban, a kommunikációban.

Feladat

A számítástechnikai és az irodatechnikai eszközök részeinek, működésének alapszintű megismertetése.

A számítástechnikai és irodatechnikai eszközökkel kapcsolatos feladatok értelmezése és végrehajtása.

Különböző típusú, de ugyanazon célt szolgáló eszközök biztonságos beazonosítása és megfelelő használata.

Elvárt teljesítmény

Tartsa be az eszközök használatakor a biztonsági előírásokat.

Ismerje fel a különböző számítástechnikai és irodatechnikai eszközöket.

Tudja megmondani, hogy melyik eszközt mikor és hogyan kell használni.

Alapszinten egyszerű feladatokat minden eszközzel végre tudjon hajtani.

Ismereteit alkalmazza szabadidejének hasznos eltöltésére.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Számítógép-kezelés	17	17
2. Irodatechnikai készülékek	15	15
3. Dokumentumkészítés	20	20
4. Játékprogramok	20	20

9.-10. évfolyam

Cél:

Megismerni a számítógépes és az irodatechnikai környezetet, a számítógép és az irodatechnikai eszközök üzemeltetési rendjét, egészségügyi és balesetvédelmi szabályait. Megtanulni a számítógépek és az irodatechnikai eszközök gyakorlati alkalmazhatóságát a tanulásban, a játékban és a szabadidő eltöltésében.

Elérni, hogy a megszerzett ismereteket képes legyen felhasználni a hétköznapi életben.

Feladat:

A számítástechnikai és az irodatechnikai eszközök részeinek, működésének alapszintű megismerése.

A megismert eszközök szakszerű és biztonságos használatában kellő jártasság megszerzése, a kapcsolatos feladatok értelmezése és teljesítése.

Elvárt teljesítmény:

Ismerje fel a különböző számítástechnikai és irodatechnikai eszközöket és tartozékait.

Tudja megmondani, hogy melyik eszközt mikor és hogyan kell használni.

Tartsa be az eszközök használatakor a biztonsági előírásokat.

Alapszinten tudja kezelni a számítógépet, a telefont, a faxot, a fénymásolót, a magnót és a lemezjátszót.

Értékelés: Évente, félévente érdemjeggyel.

1.Témakör: Számítógép-kezelés Fejlesztendő kompetenciák: Tájékozódás a billentyűzetten.			Óraszám: 34
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. A meglévő ismeretek rendszerezése és bővítése aktuális problémákkal .	A számítógép használatának rendje (üzembe helyezés, munka végi teendők, mentés, kilépés, áramtalanítás, gép megvédése a	A számítógépen lévő rövidítések, feliratok és azok értelmezés, egér, billentyű, kattintás,	A számítógépet és a megismert eszközöket fokozódó önállósággal kezelni. A számítógép képernyőjén leggyakrabban megjelenő jeleket és a rendszeresen használt szakkifejezéseket, rövidítéseket ismerni.
2. Rendszeresen használt szakkifejezések, rövidítések.	szennyeződésektől – por, hő, folyadék).		
3. Hálózatra kapcsolódás (iskolai hálózat – internet).	Teendők váratlan helyzetekben. A kifejezések mögötti tartalmak rövid		megjelenő jeleket és a rendszeresen használt szakkifejezéseket, rövidítéseket ismerni.
4. Közösségi oldalak használata.	lényegének megértése, kipróbálása a		
5. Levelezés.	gyakorlatban (mentés – mentett, nem mentett		Kapcsolódni az internetre (segítséggel), tartalmakat keresni.
6. Csetelés (telefonálás számítógép használatával).	tartalom keresése,		
7. Etikai elvek rögzítése.	könyvtár fogalma – saját könyvtár, más könyvtára, jelszó – a jelszó lényege, jelentősége).		A felállított szabályokat tiszteletben tartani. Az egészséget kímélve használni a számítógépet.
8. A számítógép használata során szükséges egészségügyi szabályok ismerete és azok betartása.	A hálózat korlátolt, ellenőrzött használata (néhány címszó keresése – saját iskola honlapja, időjárás jelentés, műsorújság).		

<p>Közösségi oldalakra kapcsolódás segítségével, a kapcsolódás, adatok felrakása, kapcsolat létesítése.</p> <p>E-mail cím létesítése, levelezés társakkal.</p> <p>A lehetséges (meglévő) technikával egyéb kapcsolat létesítése, fogadás, elutasítás.</p> <p>Óvatosság a kapcsolatok létesítése során.</p> <p>Közös szabályrendszer felállítása, a korlátok elfogadása és betartása (személyiségi jog, intim szféra, időkorlátok elfogadása).</p> <p>Saját adatok korlátozott, megfontolt használata, a kapott információk valóságtartalmának mérlegelése.</p> <p>Ismeretlen honlapok használatának elutasítása.</p> <p>Az interneten keresztül történő vásárlások, pénzes játékok elutasítása.</p> <p>Szem kímélése (távolság a képernyőtől, hangerő szabályozása, hosszabb ideig</p>		
--	--	--

	tartó munka megszakítása mozgással, néhány mozgásforma elsajátítása és gyakorlása	
--	---	--

2.Témakör: Irodatechnika			Óraszám: 30
Fejlesztendő kompetenciák: Biztos készülékhasználat.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Telefon, mobiltelefon használata („okostelefon”).	CD- (DVD-) lejátszóba lemez behelyezése, kivétel a lejátszóból, tokba helyezés, a tárolás módja.	Elektromos hálózat, elem, halk – hangos, tárolás, hőérzékeny, porvédelem, tisztítás, karcolás, CD (DVD), szabályos működés, érzékeny a hőre, karcolásra, CD-lemez, kiad, betesz, film, filmbefűzés, vaku, másolás, fényérzékeny, átállítás, nagyítás, kicsinyítés, nyomtatás, papírtöltés, üzemmód, egyoldalas, kétoldalas	Telefonálni (vezetékes, mobil és számítógépes lehetőségek megismerése). CD-, DVD-lejátszót, MP3-t kezelni.
2. Ismerős számot hívni, röviden, lényegét közölni. Segélykérő telefonszámot ismerni.	CD-lemezek kiválasztása, lejátszása. Telefonkészülékek.		A
3. CD- és DVD-lejátszó használata segítségével. (CD/DVD a számítógépen.)	A készülék működtetése (töltés, tárolás), a kulturált játék és zenehallgatás szabályainak elsajátítása		fényképezőgépet használni (digitális fényképezés, telefonnal fényképezés).
4. MP3 és más forgalomban lévő készülék megfelelő használata.	(időtartam, hangerő).		Fénymásolás segítségével, fénymásolást
5. A készüléket szakszerűen használni.	Telefonhívás kezdeményezése,		figyelemmel kíséreni (a
6. Fényképezőgép (telefon fényképező funkciója) használata (digitális	elköszönés, a telefonálás időbeli és pénzügyi vonatkozásainak tudatosítása.		papírtöltés és az elkészült munka észlelése). Nyomtatás (segítséggel).

fényképezés). 7. Fénymásolás (segítséggel). Nyomtatás (segítséggel).	Fényképkészítés gyakorlása természetes fényben és vakuval. Az elkészült képek megismerlése a képernyőn, a fotók minőségének bírálata (jól sikerült, nem jól sikerült), a kiválasztott kép kinyomtatása. Másolás a készülék (önálló) beállítása nélkül. Kisebb feladatok teljesítése, adott oldalak lemásolása. A nyomtató előkészítése a nyomtatáshoz (papírmennyiség ellenőrzése). Az előzetesen elkészített dokumentum (levél, önéletrajz, meghívó) kinyomtatása		
--	---	--	--

3. Témakör: Dokumentumkészítés			Óraszám: 40
Fejlesztendő kompetenciák: Próbálkozás.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Egyszerű szerkesztőprogramok közül adott program alkalmazása. 2. Szöveg- és ábrakészítés. 3. Egyéni alkotás készítése. 4. Az elkészült dokumentum elhelyezése a	Egyszerű rajzok, ábrák, szövegrészletek alkotása a számítógéppel. Szöveg változtatása formai (betűtípus, nagyság, sortávolság, bekezdés),	Betű- és számbillentyű rajzlap, vonal, ecset, színek, pontos másolás, magánjellegű adatok, önéletrajz,	Egyszerű számítógépes rajzot készíteni (segítséggel). Egyéni ötletek, tervek alapján újabb alkotásokat készíteni.

könyvtárban.	tartalmi (hibák javítása, szövegrészek törlése). Dokumentum szerkesztése, ábra rajzolása, kép beillesztése (képes- rajzos-szöveges alkotások készítése előre megbeszél témában – plakát készítése iskolai ünnepélyre). Önéletrajz, levél írása. Színválasztás, színezés, törlés, tiszta lap kérése. A célnak megfelelően a szöveg stílusának, nagyságának változtatása (levél barátnak, tanárnak, szülőnek). Az elkészült dokumentum mentése, elhelyezése a könyvtárban, a dokumentum visszakeresése, újbóli		
--------------	--	--	--

Losontzi István EGYMI, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium
2700 Cegléd, Buzogány u. 23.
Tel.: 06-53/310-141 06-30/584-5049
e-mail: losontzi@losontzi.hu

	megnyitása, a tartalom módosítása.		
--	---------------------------------------	--	--

4.Témakör: Játékprogramok			Óraszám: 40
Fejlesztendő kompetenciák: Biztos téri ismeretek.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény

<p>1. Eltérő típusú játékprogramok megismerése.</p> <p>2. A játékok körét bővíteni.</p>	<p>A játék többféle irányítása szerinti (navigálás az egérrel, billentyűvel, külső eszközzel).</p> <p>Stratégiai játékok (hosszabb ideig, egyre bővülő tartalommal).</p> <p>Stratégiai játékok játszása a géppel, hálózat segítségével, társsal (sakk, memory, pasziánsz).</p> <p>Tananyaghoz szorosabban kapcsolódó oktató játékok (egyre nagyobb önállósággal részt venni a játékban).</p> <p>Képek készítése (néhány kocka rajzfilm) segítségével.</p>	<p>A megismert játék elnevezése, a játszáshoz szükséges fogalmak ismerete.</p>	<p>A megismert játékot egyre jobb eredménnyel teljesíteni.</p> <p>A tanuló képes</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. a környezetében meglévő számítástechnikai eszközök rendeltetésszerű, balesetmentes használatára, 2. a technikai fejlődés által biztosított lehetőségek sikeres alkalmazására (segítséggel, irányítással), 3. szabadidejének tartalmas eltöltésére az információs eszközök alkalmazásával, a számítógépes függőség kialakulásának elkerülésére, az egészség megóvásának szem előtt tartására az eszközök használata során.
---	---	--	---

ÁBRÁZOLÁS-ALAKÍTÁS

Készségfejlesztő Iskolai előkészítés 9 -10.

Cél

A kreatív önkifejezés igényét kialakítani és ápolni a vizuális művészetek eszköztárának felhasználásával.

Az érdeklődést felkelteni a különböző művészeti ágak és műalkotások iránt.

Elősegíteni sikerélmény biztosításával a feszültség-feldolgozás folyamatát, és a pozitív önértékelés kialakulását.

Feladat

Az alkotóképesség kialakulását és ápolását szolgáló képesség- és készségfejlesztés.

A csoportos együttműködés élményével a kooperabilitás fejlesztése.

A vizuális kommunikáció, a vizuális jelek ismeretének és használatának fejlesztése.

Elvárt teljesítmény

Képességeihez mértén igyekezzen elsajátítani a különböző ábrázoló- alakító technikákat.

Növekvő önállósággal alkalmazza ismereteit, jártasságait.

Csoportmunkában társaival együttműködve tevékenykedjen.

Ismerjen fel és alkalmazzon egyszerű vizuális jeleket.

Értékelés:

Folyamatos szóbeli értékelés. Tanév végén, félévkor érdemjeggyel.

Terápiás fejlesztés

Készségek:

Koordinált mozgáskészség (szem-kéz koordináció), és alakítási készségek fejlesztése.

Képességek, attitűdök:

Formaalkotási képességek, kompozíciós képesség.

Vizuális ritmus képzése, tárgykészítés képessége.

Képzeteket felidéző ábrázolási képesség.

Képolvasás, képi közlés képessége.

Plasztikus formaalakítás.

Finommozgás fejlesztése.

Pszichikus funkció:

Vizuális, taktikus percepció.

Figyelemfejlesztés.

Érzelmi fejlesztés: motiváció, örömezés keltése alkotó tevékenység révén.

Emlékezet, alkotó képzelet, forma- és térészlelés, gondolkodás fejlesztése.

Gondolkodási műveletek:

Megkülönböztetés, azonosítás, összehasonlítás.

Variálás, kombinálás. Analízis-szintézis.

Asszociáció, általánosítás, absztrakció, következtetés, ítéletalkotás.

Gondolkodás fajták:

Perceptív, cselekvéses, analógiás, asszociatív, algoritmikus, kreatív, logikus

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	3	3
Éves óraszám	108	108

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Vizuális ábrázolás	30	30
2. Komplex alakító tevékenységek	40	40
3. Népünk művészete	20	20
4. Elemi ismeretek művészeti alkotásokról	18	18

9.-10. évfolyam

Cél:

Önkifejezés igényét kialakítani és ápolni, a vizuális művészetek eszköztárának felhasználásával.

Érdeklődést felkelteni különböző művészeti ágak és műalkotások iránt.

Sikerélmény biztosításával a pozitív önértékelést elősegíteni.

Feladat:

Az általános iskolai fejlesztés során szerzett tantárgyi ismeretek bővítése.

Figyelem, feladattudat, észlelés és finommotoriak fejlesztése.

A tantárgy specifikus jártasságok, készségek fejlesztése.

Ismerkedés műalkotásokkal.

Kreativitás fejlesztése.

Elvárt teljesítmény:

Losontzi István EGYMI, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium
2700 Cegléd, Buzogány u. 23.
Tel.: 06-53/310-141 06-30/584-5049
e-mail: losontzi@losontzi.hu

Képességeihez mértén igyekezzon elsajátítani a különböző ábrázoló- alakító technikákat.

Törekedjen adekvát eszközhasználatra.

Ismerje meg az egyszerű vizuális jeleket.

Csoportmunkában, munkamegosztásban vegyen részt.

Értékelés:

Folyamatos szóbeli, tanév végén, félévkor érdemjeggyel.

1. Témakör: Vizuális ábrázolás			Óraszám: 60
Fejlesztendő kompetencia: Saját alkotás létrehozásának öröme.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Festés	<p>A színkeverés (kék-sárga, piros-sárga, kék-piros).</p> <p>A komplementer színek egymásra gyakorolt hatásának megfigyelése alkotásokon.</p> <p>Ünnepi dekoráció készítése (közös munka).</p> <p>Festés zenére, szabadon – a hangok és színek kifejezőerejének hangsúlyozásával (nagy méretű papíron).</p> <p>Saját élmények megörökítése színek hangulati kifejezőerejének alkalmazásával.</p> <p>Közös élmények (tábor, kirándulás)</p>	<p>Színek. Színek egymásra gyakorolt hatásával kapcsolatos fogalmak (derítés, tompítás, kiemelés).</p> <p>Ünnepek szimbólumainak ismerete (Mikulás-csizma, Március 15. kokárda). Az illusztrált mű vagy esemény témája alapján.</p> <p>Színek, tónusok. Érzések, érzelmek, hangulatok.</p> <p>Ritmus, hangerő, hangmagasság.</p> <p>Ünnepek szimbólumai. Az ábrázolandó élőlények, tárgyak, részeinek megnevezése.</p>	<p>Önállóan használni a festés és a rajzolás eszközeit.</p> <p>Segítséggel megfigyelni a színek egymásra gyakorolt hatását.</p> <p>Irányítással elsajátítani a színkeverés alapjait.</p> <p>Megfigyeléseit visszaadni rajzos formában.</p> <p>Illusztráció készítésénél segíteni a szöveg és kép közötti összefüggés megértését.</p> <p>Közös tevékenységben együttműködni.</p>
2. Rajzolás-színezés	<p>– csoportmunka.</p> <p>A látható valóság rajzolásának tökéletesítése, rajzolás modell után:</p> <p style="padding-left: 40px;">a. gyümölcsök, virágok,</p>		

	b. tájábrazolások, c. portré (fej), d. emberalak, e. mozdulatok pontos megfigyelése és lerajzolása. Illusztráció készítése különböző irodalmi alkotásokhoz (vers, mese).	Arányokkal kapcsolatos fogalmak. Térbeli elrendezéssel kapcsolatos fogalmak.	
2.Témakör: Komplex alakító tevékenységek Fejlesztendő kompetencia: Esztétikai igény fejlődése.			Óraszám: 80
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Anyagvizsgálat Tárgyak (játékok, képek) készítése	Anyagok válogatása anyagfajták és használhatóság szerint. Terménybáb készítés. Kéreg-termény kompozíció. Marionett baba készítése (agyagfej és vétagok, textil test). Agyagtálak, poharak készítése, díszítése. Fonalkompozíció ragasztással. Különböző műanyag flakonokból babaház, madáretető, stb. kialakítása kivágással. Gombmozaik készítés. Só-liszt plakettek készítése, festése, kisütése. Ünnepi papírdekoráció.	Természetes anyagok (természetben megtalálható formában és feldolgozott állapotban, pl.: kéreg, termény, papír, léc). Mesterséges anyagok (műanyagok). Az elkészítés részfolyamataival kapcsolatos fogalmak. Az elkészített tárgy megnevezése, funkciója.	Irányítással ismerje fel a különböző anyagfajtákat. Nevezze meg jellemző tulajdonságait. Irányítással igyekezen elkészíteni a különböző tárgyakat.
3.Témakör: Népünk művészete Fejlesztendő kompetencia: Népművészeti alkotások felismerése.			Óraszám: 40
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény

Népművészeti alkotások szemlélése	Népművészeti albumok és gyűjtemények megtekintése. Alkotók megfigyelése munka közben.	Hímzés, faragás, fazekasság, szövés, fonás, mézeskalács, bőrmivesség.	Irányítással szemléljen népművészeti alkotásokat.
Ismerkedés népszokásainkkal. A népművészetben lévő változatosság, sokszínűség (kor, szín, korosztály, anyag, technika) megfigyelése.	Nevezetes ünnepek (viselet). Különleges magyar szokások. Régi falusi hétköznapi munkavégzéssel kapcsolatos eszközök, ünnepi alkalmak során használt öltözék, tárgyak (pl. páztorbot, furulya, szövőszék, fonások, stb.) gyűjtése, néprajzi tárgyú albumok, filmek megnézése. Látogatás közeli tájházakban, néprajzi gyűjteményekben.	Néphagyományokhoz kapcsolódó fogalmak.	Irányítással ismerkedjen meg népszokásainkkal.

4. Témakör: Elemi ismeretek művészeti alkotásokról			Óraszám: 36
Fejlesztendő kompetencia: Színek és érzelmek közötti kapcsolat.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Művészeti alkotások szemlélése	Múzeumlátogatás. Albumok, kiadványok szemlélése. Lehetőség szerint: művészek megfigyelése alkotás közben.	Egyszerű esztétikai fogalmak. Művészeti tevékenységekhez kapcsolódó fogalmak.	Irányítással szemléljen művészeti alkotásokat.

ÉNEK – ZENE

Készségfejlesztő Iskolai előkészítés 9 -10.

Cél

Esztétikai érzékét, érzelemvilágát gazdagítani zenei élmények segítségével.

Motivációt fenntartani a sokszínű zenei élmények befogadására, rendezvényeken való aktív szereplésre, részvételre, az örömteli közös éneklésre.

Feladat

Az eddig elsajátított zenei ismeretek gyakorlati használata, továbbfejlesztése, bővítése.

Zenei képességek fejlesztése: ritmikai biztonság, dinamikai alapok, adottságokhoz igazodó intonációs pontosság kialakítása.

A hangszerek világában való tájékozódás, néhány hangszer megszólaltatásának módja.

Elvárt teljesítmény

Vegyen részt a közös éneklésben, daltanulásban, az iskolai rendezvények, ünnepek zenei programjaiban.

Tudjon képességeihez mérten minél több éneket, dalt elénekelni, eldúdolni, felismerni.

Tudjon ritmushangszereket megszólaltatni.

Hangzás alapján ismerje fel a leggyakoribb hangszereket.

Hallgasson figyelemmel zenét.

Legyenek kedvenc dalai, dallamai, zeneszerzői.

Értékelés:

Tanév végén, félévkor érdemjeggyel.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Népdalok – Ünnepkörök dalai	25	25
2. Ritmus- és hallásfejlesztés	22	22
3. Zenehallgatás	25	25

9.-10. évfolyam

Cél:

A közös zenélés, éneklés és zenehallgatás élményét biztosítani, harmonizálni személyiségének fejlődését.

Feladat:

Ének-zenei ismeretek növelése (dalkincs bővítése, zeneművek megismerése).

Hallás és ritmusérzék fejlesztése.

Tánc tudás fejlesztése.

Közös zenélés.

Elvárt teljesítmény:

Képességeihez mérten legyen dalkincse.

Helyesen társítsa a dalokat az ünnepekhez.

Tudjon lassú és gyors között különbséget tenni, tempót tartani.

Alakuljon ki kultúrája a zenehallgatáshoz.

Értékelés:

Tanév végén, félévkor érdemjeggyel.

1.Témakör: Népdalok – Ünnepekörök dalai			Óraszám: 50
Fejlesztendő kompetencia: Biztos szövegtudás.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Magyar dalok.	Dalok tanulása	Az adott dalban található ismeretlen szavak,	Legyen együttműködő a daltanulásban.
Magyar táncok.	Kétlépéses csárdás, galopp táncolása.	szófordulatok.	Vegyen részt a táncban, utánozza a lépéseket.
Más népek dalai.	Daltanulás: ismerkedés más népek dalaival.	csárdás, galopp, nép, ország, nemzet, nyelv, cseh, szlovák, angol, francia, orosz, ír, német, lengyel.	Tudjon a megfelelő ünnepen dalt előadni.
Családi, egyházi, társadalmi ünnepek dalai.	Jeles ünnepekről dalok tanulása.	Karácsony, Újév, Húsvét, Pünkösöd, Anyák napja, születésnap, névnap, évfordulók.	Ismerje fel és énekelje a Himnuszt és a Szózatot.
Nemzeti ünnepeink dalai.	Nemzeti ünnepeinkről megemlékezés, toborzók Himnusz, Szózat éneklése.	Március 15. Petőfi Sándor, Kossuth Lajos, nemzeti színű szalag, kokárda, Magyarság, ünnep, Himnusz, Szózat. Történelmi eseményekkel kapcsolatos fogalmak.	Érezze az ünnep jelentőségét.

2.Témakör: Ritmus- és hallásfejlesztés			Óraszám: 44
Fejlesztendő kompetencia: Ritmushangszerek használata éneklés közben.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény

Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
2700 Cegléd, Buzogány u. 23. Tel.: 06-53/310-141 06-30/584-5049 e-mail: losontzi@losontzi.hu			
Ritmikai és dinamikai gyakorlatok.	A szép éneklés gyakorlása a dinamikai változások figyelembevételével.	Halkan, erősen, közép erősen, nagyon erősen.	Tudjon dalokat a tempó és dinamika pontos visszaadásával énekelni
Tempóérzékeltető gyakorlatok.	Szöveg, dallam, ritmus egységének érzékeltetése.	Szöveg, dallam, ritmus hangszín, hangerő, skálázás.	tudják a dalokat pontos ritmusban, helyes dallammal, érthető szöveggel énekelni.
Hang- és hallásfejlesztés.	Hangmagasság differenciálása.	Cintányér, dobok, triangulum, csörgődob.	Vegye észre a dalokban a hangmagasság különbségeket.
Ritmushangszerek használata.	Ritmushangszerek megszólaltatása, megnevezése.	Maracas, agogo, bongó. érintés, bújás, bot, kendő körtánc, pörgés, forgás, kifordulás, guggolás	Ismerje és használja a ritmushangszereket.
Táncok.	Egyszerű táncok előadása, ének, lépés ritmusának összehangolása.		Vegyen részt a közös táncban, érezze a ritmust.

3. Témakör: Zenehallgatás			Óraszám: 50
Fejlesztendő kompetencia: Alkalomnak megfelelő zene választása.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Népdal.	Népdalok hallgatása, csokorba gyűjtése.	Dalban szereplő népies kifejezések magyarázata.	Hallgasson figyelmesen zenét.
Műdal.	(dalok felismerése dallamuk alapján) Műdal hallgatása. (ismert előadó hangjának felismerése, kedvenc dalok megtanulása, együtténeklés az előadóval)	A dalban szereplő ismeretlen szavak, szófordulatok.	
Tánczene hallgatása más-más feldolgozásban.		táncdal, tánczenekar, szólóénekek	
Dallamok, feldolgozások, komolyzenei részletek meghallgatása.	Táncdal hallgatása. Dallamok meghallgatása, feldolgozások összehasonlítása.	dallam, feldolgozás, részlet	

TESTNEVELÉS

Készségfejlesztő Iskolai előkészítés 9 -10.

Cél:

A rendszeres mozgás, testedzés, az egészséges életmód iránti igényt kialakítani.

Az egészséges testi fejlődést biztosítani.

Azon ismereteit, jártasságait, képességeit kialakítani, fejleszteni, melyek a későbbi mozgásos cselekvési biztonságát, rendszeres fizikai aktivitását megalapozzák.

Feladat:

A fizikai képességek, testi adottságok, állóképesség és a mozgásharmonizáció fejlesztése.

A mozgásnevelés tantárgy tanítása során kialakított és begyakorolt mozgáselemek rögzítése.

Elvárt teljesítmény:

Irányítással végezzen összetett utánzó gyakorlatokat, törekedjen az ütemtartásra.

Próbálkozzon mind hosszabb labdavezetéssel.

Tudjon alsó és felső dobással célba dobni.

Mind hosszabb időtartamban végezze az izomerősítő gyakorlatokat.

Állóképessége növekedjen.

Ismerje az általa használt tornaszerek nevét, azok balesetmentes használatát.

Aktívan kapcsolódjon be a versenyjátékokba, tudjon csapatához alkalmazkodni.

Értékelés:

Folyamatos megfigyelés és szóbeli értékelés a versenyekben, sportjátékokban, a szocializáció terén a küzdés, kitartás képességének kialakulásában.

Év végén, félévkor minősítés osztályzattal. Évenként NetFitt felmérés.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. Rendgyakorlatok, téri tájékozódás	15	15
2. Gimnasztikai gyakorlatok	35	35
3. Készségfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok	50	50
4. Labdás gyakorlatok	30	30
5. Sportjátékok elemei	50	50

9. -10. évfolyam

Célok:

A rendszeres mozgás, testedzés, az egészséges életmód iránti igényt kialakítani.

Az egészséges testi fejlődést biztosítani.

Feladat:

A sportjátékokhoz szükséges elemi tájékozódási képesség fejlesztése.

Ügyesség, erő, állóképesség, kitartás, edzettség, bátorság, akarat fejlesztése.

Sportjátékok alapvető játékelemek megismertetése.

Gimnasztikai alapformájú gyakorlatok rögzítése.

Térbeli irányok, viszonyfogalmak használata.

Alapmozgások gyakorlása.

Labda biztonságos követése.

Növekvő elem és ütemszám ciklikus mozgássorok elsajátítása.

Elvárt teljesítmény:

Saját testéhez képest tudjon a térben tájékozódni.

Egyre hosszabb időtartamban végezzen izomerősítő gyakorlatokat.

Figyeljen a helyes testtartásra.

Törekedjen mozgásának ütemét, dinamikáját szabályozni.

Értékelés: Tanév végén, félévkor érdemjeggyel, évente NetFitt mérőeszközös mérés.

1.Témakör: Rendgyakorlatok, téri tájékozódás			Óraszám: 30
Fejlesztendő kompetencia: Egymáshoz való alkalmazkodóképesség fejlődése.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Sorakozás	Segítséggel: sorakozó magasság szerint, járás egysoros, kétsoros, háromsoros oszlopban	nyit zár jobb bal	Tudjon önállóan sorakozni, ismerje az irányokat.
Menetelés	nyitódás, záródás, helybenjárás, jelre		
Testfordulatok	elindulás, megállás, járás lábujjhegyen, sarkon jobbra, balra fordulatok vezényszóra.		
2.Témakör: Gimnasztikai gyakorlatok			Óraszám: 70
Fejlesztendő kompetencia: Biztos mozgáskoordináció.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Mozgáselemek összekapcsolása	Begyakorolt mozgáselemek összekapcsolása, helyben futás magas térdemelés, terpeszállás törzshajlítás, bokaérintés.	négyütemű gyakorlat kéziszerek megnevezése	Egyszerű utasításokat értse meg. Kéziszerek megfelelő használata.
Kéziszer és szabadgyakorlatok	Szalag, babzsák, labda, súlyzó négyütemű gyakorlatok.		
3.Témakör: Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok			Óraszám: 100
Fejlesztendő kompetencia: Erőnlét fejlesztése.			

Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Guggolás Kúszás Függeszkedés Távolugrás Guruló átfordulás Álló rajt	Segítséggel: guggoló járás, kúszás padok között, bordásfal gyakorlatok, egy lábról elrugaszkodás távolugrás nekifutásból, sorozatban guruló átfordulások, álló rajtból-versenyfutás.	gyakorlatok megnevezése sorozat állórajt	Szóbeli utasítások megértése.

4.Témakör: Labdás gyakorlatok Fejlesztendő kompetencia: Önzetlen játék.			Óraszám: 60
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Kislabda dobás Átadások Labdavezetés	Kislabda dobás álló helyzetből, Célba dobás egykezes, kétkezes mellső átadások, különböző feladathelyzetekben, váltott kézzel járás körben akadályok megkerülése, labdavezetések,	gyakorlatok megnevezése váltott kéz	Szabályok megértése, betartása.

5.Témakör: Sportjátékok elemei Fejlesztendő kompetencia: Szabálykövetés.			Óraszám: 100
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Kosárlabda Pingpong Labdarúgás Tollaslabda	Segítséggel: alapállás-megindulás-megállás, labdavezetés kosárra dobás, védekezés, pingpongozás, átütés, szerválás, kapura lövés, szivacs labda ütögetés	sportágak megnevezése, kosárpalánk, kosár, kosárlabda, szerva, kapu, gól	Igyekezzen betartani a sportjátékok elemi szabályait.

GYAKORLATI KÉPZÉS ELŐKÉSZÍTÉSE

Készségfejlesztő Iskolai előkészítés 9-10.

Cél:

Hozzásegíteni a várható jövője szempontjából reális elképzelések kialakításához.

Olyan feladat- és munkavégzéshez szükséges képességeket, tulajdonságokat erősíteni, melyeket a szakképzésen, vagy az intézmény elhagyása után leginkább tud hasznosítani.

Figyelmét, érdeklődését az elsajátítandó szakmákra irányítani, ezekhez az eddig tanult ismereteket megszerezni.

A gyakorlati tevékenységekben javítani a feladatvégzés minőségét, a feladatvégzés közbeni kitartást, munkatempót.

Feladat:

A szakma tanulását segítő praktikus és szociális képességek megszerezése, bővítése, a gyakorlati tevékenységek folyamatos gyakoroltatása.

Elvárt teljesítmény:

Igazodjon el szűkebb és tágabb környezetében, kövesse a társadalmilag elvárt normákat.

Tegyen szert elfogadható viselkedési kultúrára, önismeretre, általános ismeretekre.

Alakuljon ki a feladattudata, a munkavégzéshez szükséges pozitív hozzáállása, a közös munkavégzésre való képessége.

Tegyen szert jártasságra azokban a tevékenységekben, melyek a szakmatanuláshoz szükségesek.

Értékelés:

Tanév végén, félévente érdemjeggyel.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	3	3
Éves óraszám	108	108

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	9.	10.
1. A munka világa, pályaválasztás	35	35
2. Tájékozódás a munkavégzés területeiről.	40	40
3. Fiatal felnőttek életvezetése. Munkatársi kapcsolatai.	33	33

9.-10. évfolyam

Cél:

Az alapfokú képzés során kialakított kognitív, motoros és érzelmi funkciókat továbbfejleszteni.

Motiválni a következő évek szakmatanulására, megértetni, hogy a felnőtté válás folyamatában sikeressége, megelégedettsége, függ szorgalmas munkájától.

Fejleszteni a manuális tevékenységekben az eszközhasználatot, a feladatok végrehajtásában az igényességet.

Bővíteni és mélyíteni környezetéről a tárgyi és fogalmi ismereteit.

Feladat:

Együttműködési, szociális készség, énkép, önismeret fejlesztése.

A verbális kommunikáció, az információ szerző- és továbbító képesség fejlesztése.

Az eszközhasználat színvonalának emelése.

A szakmatanulás szempontjából lényeges folyadék, tömeg, hosszúságmérés tökéletesítése.

A környező tárgyi, természeti világ és az emberek közötti kapcsolatok rendszerezett ismeretének kialakítása.

Elvárt teljesítmény:

Alakuljon ki az órát és a társakat nem zavaró viselkedése, motivált feladatvégzése.

Tegyen szert tehetsége függvényében anyag és eszközismeretre, a gyakorlati alkalmazásban való jártasságra.

Váljon alkalmassá társaival a közös tevékenységre, feladatvégzésre.

Ismerje fel azokat a személyeket, akikben megbízhat, tudjon segítséget kérni.

Értékelés:

Tanév végén, félévkor érdemjeggyel.

1.Témakör: A munka világa, pályaválasztás. Fejlesztendő kompetencia: Kitartó munkavégzés.			Óraszám: 70
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A tanulás és munka közötti hasonlóság és különbség. Az érdemjegy, bizonyítvány és fizetés értelme, jelentése. A feladatvégzés, a munkatevékenység idejének növelése. A feladat, munka, minőségének javítása.	Felnőttek és tanulók hétköznapijainak feldolgozása, beszélgetés, szerepjáték keretében. Valamilyen, a csoportnak és a jövőbeni szakmatanulásnak megfelelő gyakorlati tevékenység, pl. szöveg, gyöngyfűzés, kézimunka, stb. Önértékelő feladatlapok kitöltése, megbeszélése.	hétköznapi, munkanapi, munkaszüneti nap, ünnepnap fizetés, munkabér, bevétel, jövedelem, kiadás jutalom, oklevél, kitüntetés, bizonyítvány minőség, mennyiség tempó hibás, hibátlan gondos, összecsapott sikeres, sikertelen, hanyag, lelkiismeretes	Értse meg, hogy a feladat és a munkavégzés természetes és fontos örömforrás, az életkor növekedésével a felnőtté válás során. Javuljon a feladat – munkavégzés minősége, idejének hossza, tempója az egyéni képességeknek megfelelő mértékben. Legyen a munkavégzésben sikerélménye.

2.Témakör: Tájékozódás a munkavégzés területeiről. Fejlesztendő kompetencia: A munkavégzés felelőssége.			Óraszám: 80
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Eszközhasználat, kezűgyesség fejlesztése, kisebb darabok elkészítése egyre nagyobb önállósággal (gyöngyfűzés, varrás, kötés stb.). Az intézményben meglévő munkahelyek, tevékenységek feltérképezése. A számba vett munkahelyeken rövidebb idő eltöltése, irányítással, aktív munkával. (karbantartókkal, kerti munkával, konyhai feladatokkal /terítés, leszedés, óvodában egyéni foglalkozás a kicsikkel, fénymásolás, iratrendezés, iratmegsemmisítés stb.)	Több- kevesebb segítséggel önállóan végezze a feladatot. Tanulmányi séta az intézményben. Az ott dolgozó felnőttek munkájának megismerése. Kérdések alapján adatgyűjtés (mi a feladata, milyen eszközöket használ, milyen képességekre van szüksége munkájához?). Az intézményben lévő munkahelyeken adott idő eltöltése aktív munkával. (Lehetőség szerint erőfeszítést igénylő, tényleges munkát végezzen a tanuló.)	Az elvégzett munkafolyamatok és eszközök megnevezése. A felmerülő ismeretlen kifejezések, fogalmak tisztázása.	Kitartó, elfogadható munka végzése Készüljön a feladatra, és aktívan vegyen részt a gyűjtőmunkában. Megfogalmazása legyen jól érthető,

A tapasztalatokról szóbeli beszámoló a társaknak.	A feladat rövid ismertetése, milyen feladatot tudott végezni, milyen eszközöket használhatott, hogy érezte magát a munkavégzés közben.		lényegre törő, és reális képet adjon munkájáról.
Közvetlen környezetében lévő felnőttek munkájának feltérképezése. A kapott foglalkozások rendszerezése a szükséges képességek szerint. (pl. jó kezűgyességre van szükség, gyorsaságot igényel stb.) Mi szeretnék lenni? Milyen munkát szeretnék végezni?	Saját környezetből adatgyűjtés, rövid ismertetés elmondása. Foglalkozások és képességek egymás mellé rendelése.	A felmerülő ismeretlen fogalmak és kifejezések megismerése.	A kapott feladatot határidőre készítse el, és jól kommunikálja. Alakuljon önismerete.

3.Témakör: Fiatal felnőttek életvezetése, munkatársi kapcsolatai. Fejlesztendő kompetencia: Beilleszkedés a közösségbe.			Óraszám: 66
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Munkaalkalmasság. A munkavégzés feltételei. A munkavállaláshoz szükséges feltételek számbavétele: alkalmasság, életkor, egészségi állapot, erőnlét, szükséges okmányok (bizonyítvány, személyi igazolvány, TAJ kártya, adókártya). Munkaszerződés, bér, utasítások elfogadása. Alá- és fölérendeltség a munkahelyen. Munkahelyi köteleességek. Jogok a munkahelyen. A munkahelyi beilleszkedéshez fontos tulajdonságok megnevezése. Munkatársak elfogadása, alkalmazkodás egymáshoz. Baráti viszony – kollegiális viszony, szerelmi viszony.	Munkatevékenységek gyűjtése, csoportosítása képes elvégezni, nem képes elvégezni Okmányok megismerése. Szerepjáték: munkahely keresése, új munkatárs befogadása, beilleszkedés idegen közegben (viselkedés, öltözködés). Beosztott – vezető számára meglévő Köteleességek és jogok széles körű megismerése. Segítőkész, hanyag, szorgalmas, tiszteletlen, nagyhangú, pontos stb.. a hasznos és kerülendő tulajdonságok kiválasztása, megnevezése. A kapcsolatok tartalmának megvitatása.	Képes vagyok rá, ill. nem tudom Kötelező, kötelesség fogalmak tisztázása. Jog, jogosult, jogszerű fogalmak tisztázása. TAJ kártya – szám, Adó kártya – szám, A tulajdonságok tartalmának tisztázása.	Ismerje meg képességeit. Tudjon a jó és rossz tulajdonságok között dönteni. A tanuló 1. látóköre bővül, közösségi és közéleti kapcsolatai erősödnek, 2. követi a társadalmi beilleszkedés, kulturált magatartás, az

			egészséges életmód elveit, 3. képes a környezetében megismerhető szakmák és munkalehetőségek feltérképezésére, 4. lehetőség szerint (a valós helyzethez hasonló) a munkavállaláshoz kapcsolódó adminisztratív és egyéb tennivalókat (interjú, öltözködés, önéletrajz) kipróbál.
--	--	--	---

Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre nem képes tanulók részére Készségfejlesztő

Iskolai tanterv

11-12. évfolyam

Célok:

A tanulót lehetőségeinek függvényében ösztönözni a kitartó feladatvégzésre.

Megismertetni a „munka világával”, illetve a saját munkalehetőségeivel, adottságaival, képességeivel, ezáltal hozzájárulni a reális énkép kialakításához.

Fejleszteni a manuális tevékenységekben az eszközhasználatot, és a feladatok végrehajtásában az igényességet.

A már meglévő kognitív, érzelmi és motoros funkciókra építeni és fejleszteni azokat.

A szociális készségeket fejleszteni iskolán belül végzett munkatevékenységeken keresztül.

Kialakítani az igényt a pontos munkára és a kitartó munkavégzésre.

Bővíteni a környezetről kialakult tárgyi és fogalmi ismeretkört.

Feladatok:

Iskolai műhelyekben a balesetvédelmi szabályok betartásával munkatevékenységek gyakorlása, munkatapasztalatok szerzése.

A szociális készségek és képességek (együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia) fejlesztése.

A verbális és nonverbális kommunikáció és az információszerző, -átadó képesség fejlesztése.

Az eszközhasználat színvonalának emelése.

A munkatevékenységekhez kapcsolódó elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok körének bővítése.

Elvárt teljesítmény:

Rész munkafolyamatok segítségével történő végzése

Törekvés az igényes munkavégzésre.

Együttműködés társaival és tanáraival.

Tudjon kérni és elfogadni segítséget.

Értékelés:

Célja a tanuló motiválása

Tárgya az ismeretek elsajátítása az önmagához képest történő fejlődésben

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	4
Kétéves órakeret	288

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. A munka világa. Tanulás, tehetség. Pályaválasztás.	10	5	5
2. A munkafolyamatokhoz tartozó anyag- és eszközismeretek.	10	5	5
3. Gyakorlati munkavégzés.	268	134	134

A munka világa. Tanulás, tehetség. Pályaválasztás. Fejlesztendő kompetencia: Munka világa			Óraszám: 10
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Énkép, önismeret - személyes tulajdonságok és képességek.</p> <p>Foglalkozások, munkahelyek.</p> <p>A munkavégzés feltételei és szabályai.</p>	<p>Szituációs helyzetgyakorlatok.</p> <p>Intézménylátogatások.</p> <p>Témafeldolgozás beszélgetéssel, könyvekkel, feladatlapokkal, videóval.</p>	<p>foglalkozások, képességek, tehetség, munkavégzés, önkéntesség</p>	<p>Finomuljon a tanulók reális énképe.</p> <p>Váljanak képessé a munka értékének, szerepének felismerésére.</p> <p>Ismerjék meg a munkahelyi követelményeket, szabályokat, viselkedési normákat.</p>

A munkafolyamatokhoz tartozó anyag- és eszközismeretek. Fejlesztendő kompetencia: eszköz és anyagismeret			Óraszám: 10
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Háztartási ismeretek.</p> <p>Konyhai eszközök, alapanyagok.</p> <p>Takarítóeszközök.</p> <p>Udvari munkákhoz, növényápoláshoz kapcsolódó eszközök, alapanyagok.</p> <p>Szöveg alapanyagai és eszközei.</p>	<p>Az iskolai munkahelyszínek bejárása.</p> <p>Az eszközök, alapanyagok megtekintése, kipróbálása.</p>	<p>Az iskolai tanműhelyekhez, munkavégzési helyekhez és feladatokhoz kapcsolódó eszközök, alapanyagok, tevékenységek.</p>	<p>Az iskolai tanműhelyek (pl.: tankonyha, szövőműhely) berendezési tárgyainak, eszközeinek megismerése.</p> <p>A gyakorlati munkavégzéshez szükséges alapanyagok, eszközök megismerése, célnak megfelelő kiválasztása.</p>

Gyakorlati munkavégzés. Fejlesztendő kompetencia: Részfolyamatok ismerete, munkavégzés, balesetvédelem			Óraszám: 268
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Tanulói teljesítmény
Ebédlői munkálatok. Takarítási munkálatok. Kertészeti és udvaros tevékenységek gyakorlása. Intézményfüggő műhelygyakorlatok (szövőműhely). Az iskolán belül felelhető munkahelyekkel való további gyakorlati ismerkedés.	A konkrét munkafolyamatok kivitelezése. Iskolai munkahelyen zajló munkákról való beszélgetés. A szükséges ismeretek megbeszélése, eszközök kiválasztása, használatuk, tárolásuk módja.	Az iskolai tanműhelyekhez, munkavégzési helyekhez és feladatokhoz kapcsolódó eszközök, alapanyagok, tevékenységek.	Kulturált viselkedési szokások kialakítása. Az eszközök rendeltetésszerű használatának elsajátítása. Balesetmentes, kitartó feladatvégzés. Szociális képességek fejlesztése. Szabály- és feladattudat fejlesztése.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó Készségfejlesztő

Iskola tanterve

9-10. évfolyam

A képzés szerkezete

Szakiskolai előkészítés: 9-10. évfolyam

A Szakiskolába kerülés előzményei, feltételei

A Pedagógiai Szakszolgálat javaslata alapján (8 általános iskolai évfolyam elvégzése után) kerül a tanulásban akadályozott tanuló középfokú oktatásba.

A 53/2016(XII.29.) Emmi rendelet „3. § Az R1. 47. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Enyhe értelmi fogyatékos tanuló Készségfejlesztő Iskolába akkor vehető fel, ha a szakiskola előkészítő kilencedik évfolyamát sikertelenül teljesítette.”

A 9-10. évfolyamot a szakképzés előkészítése, az általános műveltségi és praktikus ismereteket közvetítő tartalmán túl, súlypontosan veszi figyelembe a szakképzési évfolyamokra való felkészítést.

Az a fiatal, aki eredményesen befejezte a 10. évfolyamot, tanulmányait a Készségfejlesztő Iskola 11-12 évfolyamain folytatja.

A képzés célja

- Felkészíteni a sikeres társadalmi integrációra.
- A szakmai modulok gyakorlati tartalmát megtanítani.

A képzés feladata

- A tanuló felkészítése felnőttkori lehetőségeire. (második munkapiacon történő elhelyezkedés, esetleg integrált munkavégzés)
- társas kapcsolatok kialakítására és fenntartására,
- egyszerű munkavégzésben siker elérésére,
- reális vágyak és célok kitűzésére.

Alapelvek a feladatok megvalósítása érdekében

- A tanulási képesség sajátossága állandó, ezért a nevelés során az egyéni bánásmód és egyéni haladás lehetőségeinek biztosítása.
- Az ismeretek gyakorlati alkalmazása és alkalmaztatása.
- A kommunikációs és szociális képességek folyamatos fejlesztése.

Elvárt teljesítmény

A 9-10. évfolyam végére az általánosan elvárt teljesítmények a következők:

1. A tanuló képességeihez mérten fejlődjön.
2. Legyen képes egyéni szükségleteihez mért differenciált támogatással a lehetőségei legnagyobb kihasználásával önálló tevékenységeket folytatni.
3. Jusson el az önkiszolgálás minél magasabb fokára.
4. Legyen igénye és képessége kapcsolatok létesítésére és fenntartására, a kulturális értékek befogadására, egészséges életmódra, környezete megóvására.

Tantárgyak és óraszámok

Műveltségterület	Tantárgy	Heti óraszám		2 tanéves óraszám
		9. évfolyam	10. évfolyam	
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	5	5	360
Idegen nyelv	Idegen nyelv	2	2	144
Matematika	Matematika	5	5	360
Ember és társadalom	Etika	1	1	72
	Állampolgári ismeretek	1	1	72
Ember és természet	Természetismeret	2,5	2,5	180
Művészetek	Műszaki rajz, vizuális nevelés	2	2	144
Informatika	Informatika	2	2	144

Életvitel és gyakorlati ismeretek	Pályaorientáció	1	1	72
	Szakmai alapozó ismeretek	4	4	288
Testnevelés és sport	Testnevelés és sport	5	5	360
	Osztályfőnöki	1	1	72
Szabadon tervezhető órakeret		3,5	4,5	288
Ember és természet	Természetismeret	0,5	0,5	36
Művészetek	Műszaki rajz, vizuális nevelés	1	2	108
Életvitel és gyakorlati ismeretek	Pályaorientáció	2	2	144
Összes óraszám		35	36	2556

Magyar nyelv és irodalom

Évfolyam:9-10.

Cél:

Felkészíteni a tanulót a társas-társadalmi együttéléshez szükséges nyelvi képességekre, beállítódásokra, a kulturált nyelvi magatartásra.

Segíteni a közvetlen környezetében az emberi, tárgyi viszonyrendszerekben történő eligazodáshoz szükséges beszédképesség kialakítását.

Segíteni a beszéd formai és tartalmi elemeinek, a tiszta artikulációnak, a kommunikációs biztonságérzetnek a fejlődését.

A tanuló képességeihez mérten sajátítsa el az anyanyelvű írásbeliség normáihoz alkalmazkodó szövegalkotást, alakítsa a kultúrtechnikák gyakorlásával és használatával az alkalmazást.

Bővüljön a tanuló aktív és passzív szókinccse a szakképzés, a felnőtt élet, a munkavállalás és munkavégzés, valamint a szakmai munka területén.

Legyen képes a tanuló formanyomtatványok önálló kitöltésére, önéletrajz, magán- és hivatalos levelek írására.

Részben önállóan, részben tanári segítséggel tudjon elolvasni egyszerűbb, rövidebb írásos műveket, váljon képessé írásos kifejezésformák befogadására, minél önállóbb értelmezésére.

Feladatok:

A tanulók kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási képességének továbbfejlesztése, a kommunikációs ismeretek bővítése, a nyelvi alapkészségek építése, az igényes és a helyzethez illő szóhasználat, a mondat- és szövegalkotás gyakorlása.

A tantárgy tanulása során a mondat- és szövegfonetikai eszközöknek a nem verbális nyelvi elemekkel összehangolt és célszerű használata.

Tanulja meg a kommunikációs helyzetek során ezek értelmezését, ezáltal továbbfejlődik véleményalkotási képessége.

A tantárgy elsajátítása során kiemelt feladat az önállóságra nevelés és kreativitásra ösztönzés a szövegalkotásban.

Motiválás az irodalomolvasásra.

A köznapi élet hivatalos ügyirataiban való eligazodás támogatása.

A tantárgy segíti a szereplési biztonság kialakítását, és támogatja, hogy a tanuló vegyen részt dráma-, szerep- és szituációs játékokban.

Kiemelt szerepet kap a tanulási-tanítási folyamatban a pedagógus differenciáló munkája, a fejlesztési követelmények igazítása a fejlődés egyéni üteméhez, a gyakorlatorientált óravezetés, a hétköznapi élet elvárásainak megjelenése, a tantárgy tartalmának felnőtt életben betöltött mindennapi szerepének hangsúlyozása.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés terén. Lehetőséget teremt a pozitív és negatív példa felismerésére, napilapokban, folyóiratokban, a mindennapi élet eseményeiben a helyes magatartás, követendő minta és a helytelen magatartás megkülönböztetésére.

A nemzeti azonosságtudatot, hazafias nevelést segíti hazánk múltja, jelene megismerésének támogatásával írók, költők és más publicisták művein keresztül.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelésben fontos szerepet játszik a közéletiség felismerése az olvasott szövegekben, a demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.

Elvárt teljesítmény:

A társalgásban részt tud venni.

Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni, képes meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni, a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni.

Könyvtárt használ megadott szempontok alapján

Képes a lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására (esetleg tanári kérdések alapján).

Képes írásbeli munkáit a tanult szabályok szerint végezni.

Megadott szempontok alapján olvasható, áttekinthető írásműveket készít, az írást kommunikációs célokra használja.

Képes az olvasást az információszerzéshez és -átadáshoz felhasználni.

Értékelés:

Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/ Évfolyam	9.	10.
1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	folyamatos	folyamatos
2. A tanulási képesség fejlesztése	folyamatos	folyamatos
3. Anyanyelvi ismeretek	40	40
4. Írás, szövegalkotás - Fogalmazási ismeretek	50	50
5. Szövegek értő olvasása	30	30
6. Kommunikáció - Médiaismeret	60	60

1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása Fejlesztendő kompetencia: Kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőképesség formai és tartalmi elemei, percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg			Órakeret: folyamatos
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Beszédtechnika: - a helyes beszédlevegő: levegőbeosztás, szünettartás, - megfelelő beszédhang: hangterjedelem, hangszín, hangerő, - a pontos artikuláció</p> <p>Beszéd(meg)értés: -a. szavak, - mondatok, - szöveg szintjén</p> <p>Beszédkészség: - kifejezőképesség, - a kommunikáció céljának megfelelő beszéd.</p>	<p>A levegőbeosztás, a szünettartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés gyakorlása</p> <p>szövegolvasás, szabad beszéd közben.</p> <p>A hangadás esetleges hibáinak javítása, a hangterjedelem kiszélesítése, a hangszín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes hangterjedelemben, a görcsmentes hangerőfokozás és hangváltások kialakítása és gyakorlása.</p> <p>Az artikulációs mozgások</p>	<p>Artikuláció, beszédértés beszédlevegő-zés beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom</p>	<p>A tanuló egyéni képességeihez igazodóan a. a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása, b. aktív és passzív szókincs fejlesztése, c. társas kapcsolatokba a tanult elemek beépítése.</p>

	<p>gyakorlása, a gondos szövégejtés, a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédritmus, a hangkapcsolatok szabályos ejtésének kialakítása és gyakorlása.</p> <p>A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése.</p> <p>Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analízáló-szintetizáló gyakorlatok végzése, összehasonlítások a nyelv különböző szintjein, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások.</p> <p>Hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szövegkörnyezetbe, a stílushatások véleményezése, szépirodalmi és köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbözőségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmondások beépítése a szövegkörnyezetbe (behelyettesítés).</p>		
--	--	--	--

2.A tanulási képesség fejlesztése	Órakeret:
-----------------------------------	-----------

Fejlesztendő kompetencia: Motiváció, Összefüggéslátás, összefüggések felismerése, Önállóság.			folyamatos
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Könyvtárhasználat, információszerezés különböző eszközei. Tanulást segítő eljárások gyakorlása. Szövegfeldolgozás. Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása.	Adatkeresés, adatgyűjtés. Vázlatok értelmezése, közös vázlatkészítés. Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján. Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása. Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban.	Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.	Tények, adatok, információk növekvő önállósággal történő felismerése az ismerethordozó, -terjesztő médiákból. A tanuló érdeklődésének megfelelő könyv választása.

3. Anyanyelvi ismeretek Fejlesztendő kompetencia: A kommunikációs készség fejlesztése.			Óraszám: 80 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Nyelvtani alapfogalmak rendszerezése: hangok, betűk (magánhangzók, mássalhangzók csoportosítása); szavak, szóelemek (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) jellemzői; mondatokkal kapcsolatos ismeretek (egyszerű, összetett, kijelentő, kérdő, óhajtó, felszólító). A mondatok szövegben betöltött szerepe. Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok. Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség). Tájékoztatás, leírás stíluselemei. Az írott beszéd	Szavak betűrendbe rendezése, katalógus használata, készítése. Szavak szófajokba sorolása, fontosabb jellemzői, helyesírásuk. Igeragozás, igeidő használata, változtatása szükség szerint. Mondatok alakítása tetszés szerint. Mondatok helyesírása. Veszélyt és tiltást jelentő szavak és jelzések (pl. közlekedési táblák, tiltó jelzések, piktogramok) felismerése,	A magyar nyelv jellemzői, a magyar nyelv szépsége, a nyelv tisztasága, a nyelv védelme, a nyelv fejlődése. Érzelem (öröm, bánat, harag, gyengédség), indulatszó. Helyesírási szótár, helyesírás-ellenőrző program.	Betűrendbe rendezés. Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása. Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása. Jól olvasható egyéni íráskép kialakítása. Környezetében meglévő jelzések, képi információk megértése. A beszédkörnyezetnek megfelelő nyelvhasználat.

<p>felelőssége. Pontos és szabatos megfogalmazás. Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása: tulajdonnevek írása, mondatkezdés, mondatvégi írásjelek, szótagolás, szavak elválasztása, rövid- és hosszú magánhangzók, rövid- és hosszú mássalhangzók használata. Helyesírási szótár használata. Helyesírási ellenőrző program használata segítségével számítógépen írás alkalmával.</p>	<p>megnevezése. Megfogalmazások különböző stíluselemekkel (szaknyelv, argó, SMS stb.). Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, önellenőrzés. Az írás képének, sebességének, pontosságának folyamatos javítása, értékelése. Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, javítás, gyakorlás változatos formában. Írás a számítógépen, hibajavítás a helyesírási program használatával. Szövegek gyűjtése adott stílusban, szövegalkotás a kért stílusban.</p>		
--	---	--	--

<p>Írás, szövegalkotás - Fogalmazási ismeretek Fejlesztendő kompetencia: A helyesírás és az önellenőrzés fejlesztése.</p>			<p>Óraszám: 100 óra</p>
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás). Rövid irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése. Egyszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása.</p>	<p>Szöveg alkotása, átalakítása önállóan, adott szempontnak megfelelően. Az elkészített szöveg felolvasása, bírálata, megvitatása, javítása. Levél írása adott témában barátoknak, idős rokonoknak, hivatalnak, tanárnak, levél elolvasása után</p>	<p>Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.</p>	<p>Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete. Néhány mondatos szöveg alkotása önállóan, vázlat alapján. Hosszabb szövegből vázlat készítése - lényegkiemelés. A címzettnek</p>

<p>Szöveg alkotása kép alapján. Szöveg alkotása adott témára. Elbeszélés, élménybeszámoló készítése (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban. Magánjellegű és hivatalos szövegek stíluselemeinek, jellemzőinek megismerése (magánlevél, hivatalos levél, árajánlat, önéletrajz).</p>	<p>a stílus alapján annak megállapítása, hogy ki a címzett. A számítógép használatához kapcsolódó tevékenységek felelős alkalmazása (blog, sms, e-mail, csetelés). Leírás készítése élő személyről (barátom, apám, tanárom), helyről (iskolám, településem, erdő, szobám). Történetek, filmek, irodalmi művek, események összegzése szóban és írásban.</p>		<p>megfelelő stílusban levél, beszámoló készítése.</p>
---	--	--	--

<p>Szövegek értő olvasása Fejlesztendő kompetencia: A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése</p>			<p>Óraszám: 60 óra</p>
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Olvasmányélmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése. Egyszerűbb színdarabrészletek, alkalmi irodalmi összeállítások előadása közönség előtt. Kreatív szövegalkotás (alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató).</p>	<p>Szövegfelismerés (vers, regényrészlet, használati utasítás, reklámszöveg), a stílusjegyek alapján. Hírek, használati utasítások értelmezése. Közösen olvasott alkotás elemzése formai és tartalmi szempontok szerint. Közös színházlátogatás, közösen kiválasztott film megtekintése moziban, a látottak megbeszélése, a tartalom és a témával kapcsolatos élmények elmondása. Alkalomra</p>	<p>Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Szómagyarázat.</p>	<p>A jellemző stílusjegyek alapján a hallott vagy olvasott szöveg jellegének felismerése. Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással. Szövegből - adott szempontok alapján - részletek kiemelése. Az olvasottakkal kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása.</p>

	előadással készülés (a kiválasztott anyag elemzése, szereposztás, próba), és előadás szűkebb és tágabb közönségnek.		
--	---	--	--

Kommunikáció – Médiaismeret Fejlesztendő kompetencia: Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása.			Órakeret: 120 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvart és javasolt fogalmak	Elvart teljesítmény
<p>Művek, műsorok, azok részeinek csoportos vagy kiscsoportos megtekintése, megbeszélése, elemzése, projektszerű médiafigyelés és produktum készítése.</p> <p>A kommunikáció formái: verbális, nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika).</p> <p>A hiteles információhoz jutás színterei, kommunikációs források.</p> <p>Könyvtárhasználat. Internethasználat az információszerzésre</p> <p>Az információ valóság tartamának mérlegelése (hiteles, pletyka, rágalom).</p> <p>A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság viszonya.</p> <p>A reklámok célja és természete.</p>	<p>Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből.</p> <p>Kutatómunka adott információ megkeresésére.</p> <p>Látogatás könyvtárban, tájékozódás katalógusban.</p> <p>Napilapok, folyóiratok cikkeiből, rádióadók, televízióadók műsorából adott témák szerint keresés, tájékozódás.</p> <p>Információk értékelése, mérlegelése.</p> <p>Reklámok gyűjtése, megtekintése különböző területeken.</p> <p>Kísérlet a valóság és a virtuális valóság szétválasztására.</p>	<p>Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás, virtuális valóság, látszat, valóság, mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret, hírforrás, cáfolat, megerősítés, termék, áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat, szaklap.</p>	<p>Látott, hallott, olvasott szöveg, műsorok értelmezése, műsor elemzése elemi szinten, saját élmények alapján.</p> <p>Szövegből - adott szempontok alapján - információk kiemelése.</p> <p>Lehetőség szerint rendszeres hírlap-, folyóirat-olvasás, hírműsorok nézése, hallgatása.</p> <p>A továbbadandó hírek, információk valóság tartalmának mérlegelése.</p> <p>A médiából szerzett információ, reklámok kritikával, fenntartással fogadása.</p>

Matematika

Évfolyam:9-10.

Cél:

Támogatni a tanulót, hogy alkalmazza a matematika eszköztárát a mindennapokban felmerülő feladatok, problémák megoldása során, saját élethelyzeteiben.

Kialakítani nyitottságát a matematika iránt.

Fejleszteni együttműködési hajlandóságát a sikeres közös munka érdekében társaival.

A szükséges alapismeretek gyakorlása mellett, a gyakorlatias tudás megszerzése is előtérbe kerüljön

Feladat:

A gondolkodási funkciók fejlesztése.

A környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak megismerése, megszilárdítása.

A mérések és számítások gyakorlati élet problémái elvont szintű megoldásának megalapozása.

A logikus gondolkodás, a racionális érvelés és az ok-okozati összefüggések eredményeinek felismerése és elfogadása, a logikai, matematikai következtetések megismerése, gyakorlása.

A matematikai becslések pontosságának növelése, a mennyiségi, térbeli és időbeli változások felismerése.

Elvárt teljesítmény:

Képes alkalmazni a logikai kifejezéseket.

Jártas az adott halmazra vonatkozó állítások igazságának eldöntésében.

Képes állításokat tagadni, ismeri a tagadás logikai tartalmát.

Jártas sorozatok folytatásában adott és felismert szabály alapján mindkét irányban.

Képes egyenes arányosság ábrázolására.

Képes adatokból átlagszámításra.

Felismeri a 10-es számrendszer helyi értékeit milliós számkörben.

Képesség a négy alpműveletet pontosan kivitelezni az egész és a racionális számok körében.

Képes szöveges feladatot megoldani, ellenőrizni, olvasható, áttekinthető írásbeli munkát végezni.

Zsebszámológépet pontosan használ.

Egyszerűbb összefüggéseket biztosan felismer számok, mennyiségek, mértékegységek, geometriai alakzatok között.

A testek és síkidomok alkotórészeit felismeri.

Értékelés:

Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/ Évfolyam	9.	10.
1.Gondolkodási műveletek	50	50
2.Számtn. Műveletek	70	70
3.Mérések	60	60

Gondolkodási műveletek Fejlesztendő kompetencia: A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.			Óraszám: 100 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás, konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás, kritikai gondolkodás, következtetés, általánosítás, ítéletalkotás. Nyitott mondatok.	Fogalmak ér lemek elhelyezése adott halmazokba. Halmazok kapcsolatának az összes esetre vonatkozó használata (nincs közös elemük, van közös elemük, de egyik halmaz sem része a másiknak, illetve egyik halmaz része a másiknak). Szövegelemzés, szövegértelmezés. A logikai „és”, „vagy” alkalmazása. A „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egy sem” helyes alkalmazása. Összefüggések felismerése a matematika valamennyi területéről. Szöveges feladat	Logikus indoklás, érvelés, magyarázat, elempár, egyenes arányosság. A „lehetetlen”, „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „véletlen”, „valószínűbb” logikai megfogalmazások tartalma. A matematikai nyelv témához kapcsolódó szókincse.	A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A logikai kifejezések alkalmazása. Adatok ábrázolása, azok leolvasása. Függvények jellemezése grafikon alapján. Valószínűségi játékok, kísérletek kapcsán események összegyűjtése, rendszerezése, táblázat készítése, valószínűségi esemény becslése.

	lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldásának megkeresése adott alaphalmazzal.		
--	--	--	--

Számтан. Műveletek Fejlesztendő kompetencia: Matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata. Biztos műveletfogalom és számolási készség az alpműveletek körében.			Óraszám: 140 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Természetes számfogalom és mennyiségfogalom elmélyítése. Számfogalom, számköri ismeretek. Műveletek. Szöveges feladatok.	Törtekkel kapcsolatos felismerések, átalakítások, összehasonlítások, átváltások, egyszerűsítés, bővítés, rendezés, műveletvégzés: közönséges törtek, tizedes törtek. Negatív számok értelmezése, elhelyezésének gyakorlása. Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése. Összeg-, különbség-, szorzatalakok felismerése. Műveletek végzése természetes számokkal. Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás, egyjegyű osztóval osztás szóban. Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása. Közönséges törtek	A pénzforgalommal kapcsolatos aktuális fogalmak (folyószámla, hitelszámla, kamat, csekk, részletfizetés), százalék (%).	A mindennapi életvezetésben biztonságot jelentő matematikai ismeretek biztos elsajátítása. Biztos számfogalom a racionális számkörben. A négy alpművelet biztonságos használata gyakorlati matematikai probléma megoldásában. Pontos és gyors számolás. Zsebszámológép használata. Önmaga és mások munkáinak ellenőrzése, javítása.

	<p>összeadása, kivonása, szorzása, osztása egész számmal, közöséges törttel. A százalék fogalma. Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor). Egyszerű szövegezésű feladatok a tanult alpműveletek alkalmazásával a mindennapi gyakorlathoz kapcsolódóan. Szöveges feladatok megoldása és készítése (értelmezés, megoldási terv elkészítése, kivitelezése, válaszadás, ellenőrzés). A zsebszámológép biztos használata, elsősorban ellenőrzésre.</p>		
--	--	--	--

Mérések Fejlesztendő kompetencia: A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata. A mérés eredményeinek pontos lejegyzése.		Óraszám: 120 óra	
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Hosszúság, tömeg és űrtartalom mérése. Idő mérése. Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások. Szerkesztési feladatok.	Mérések végzése különböző mérőeszközökkel. Becslés. Összehasonlítás alkalmi és szabványos egységekkel. Foglalkozásokhoz és a köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok megoldása. Mértékegységek ismételése, összefüggések elmélyítése, átváltások. Szakmaorientált feladatvégzések szabványos mértékegységekkel. Testek, síkidomok tanult tulajdonságok alapján történő rendszerezése, tulajdonságok elmélyítése. Speciális négyszögek rendszerezése halmazábra segítségével, részhalmazok közötti kapcsolat bemutatása. A kör és alkotórészei.	Méretarányos, felül-, elől-, oldalnézet. Testhálózat (gyakorlati alkalmazásokkal összefüggésben). A feladatvégzésekkel kapcsolatos fogalmak	Szakmához és a hétköznapokhoz kapcsolódó mérési rutinok kialakítása. A pontos munkavégzés fontosságának tudatosítása és szem előtt tartása. Geometriai alapismeretek, a tanult mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban. Síkidomok és testek tulajdonságainak ismerete, segítséggel terület és térfogat számítása. Pontos, tiszta szerkesztésre törekvés megvalósítása.

Idegen nyelv

Évfolyam: 9-10.

Célok:

a tanulók szükségletei határozzák meg.

a kommunikatív nyelvi kompetenciák továbbfejlesztése,

mindennapokban használható nyelvtudás megszerzésének elsajátíttatása, praktikus ismeretek nyújtása.

Esélyegyenlőségük növelése érdekében használható és továbbfejleszhető idegennyelv-tudás elérése a cél, mely személyiségfejlődésüket is előnyösen befolyásolja: megpróbálják megérteni és használni a gyakoribb, mindennapi kifejezéseket és az alapvető fordulatokat, amelyek fontosak a mindennapi szükségletek konkrét kielégítésében.

Feladatok:

Erősíteni kell a tanulóban az idegen nyelv információt adó szerepét, tudatosítani kell, hogy nemcsak ismeretei, hanem társas kapcsolatai is bővíthetnek egy idegen nyelv ismerete által, s a nyelvtanulás folyamán egy másik ország népének kultúráját is megismerheti.

Elvárt teljesítmény:

A nyelvtanulás folyamatában nyelvtani szabályok elsajátítása implicit módon. Társas érintkezés szabályainak követése.

Értékelés:

Félévkor és év végén érdemjeggyel.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	11-12.
Órakeret	2
Kétéves órakeret	288

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/Évfolyam	11.	12.	11-12.
1.Beszédszándékok- beszédértési készség	Folyamatos	Folyamatos	Folyamatos
2.Beszéd-készség.	Folyamatos	Folyamatos	Folyamatos
3.Fogalomkörök	30	30	60
4.Témakörök, szókincs	54	54	108
5. Olvasási készség	40	40	80
6. Íráskészség	20	20	40

1.Beszédszándékok- beszédértési készség Fejlesztendő kompetencia: hallási figyelem	Órakeret: folyamatos
---	----------------------

Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Beszédzándékok</p> <p>a. Kapcsolatfelvétel - napszaknak megfelelő köszönés, érdeklődés a beszélgetőpartner iránt</p> <p>b. Udvarias kérés</p> <p>c. Tiltás kifejezése</p> <p>Beszédértés</p> <p>a. A hallottak utánmondása, ismétlése, majd közös mondása.</p> <p>b. Játékos, cselekvéshez kötött gyakorlatok utánzása.</p> <p>c. Nyitott párbeszéd (kérdés-felelet).</p> <p>d. Szavak, kifejezések, mondatok ismétlése.</p> <p>e. Egyéni megnyilvánulási lehetőségek.</p> <p>f. Páros, csoportos, szituációs gyakorlatok.</p>	<p>Alapvető udvariassági formák alkalmazása.</p> <p>. Vélemény megfogalmazása.</p> <p>Kérdésekre egyéni, adaptált válasz adása.</p> <p>A beszéd ritmusának, az intonációnak a megfigyelése és utánzása, lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. Szavak differenciálása (egyéni- és csoportverseny, szerepjáték).</p> <p>Irányított figyelem a beszélőre, részvételi szándék a beszélgetéshez.</p>	<p>Udvariassági formák, kérés, tiltás, szándék, akarat, vélemény, érzés.</p>	<p>Beszédészlelés fejlesztése.</p> <p>A beszéd ritmusának, az intonációnak lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. Szavak differenciálása.</p> <p>Verbális emlékezet fejlesztése.</p> <p>Idegen nyelvi gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Sorrendiség fejlesztése.</p> <p>Erkölcsei tulajdonságok fejlesztése.</p> <p>Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez és a beszédpartnerekhez.</p> <p>Beszéd bátorság megteremtése nagyszámú ismétléssel.</p> <p>A figyelem terjedelmének növelése.</p> <p>Emlékezet fejlesztése, megerősítése cselekvéssel.</p> <p>Önismeret fejlesztése.</p> <p>Önkontroll, önellenőrzés képességének fejlesztése.</p>
<p>2.Beszéd-készség</p> <p>Fejlesztendő kompetencia: kommunikáció fejlesztése</p>			<p>Órakeret: folyamatos</p>
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény

<p>Nonverbális eszközökkel való reagálás a hallott közlésre. A hallott szó, mondat, mondatok ismétlése, utánzása. A közlésekből a tanuló próbálja kivenni, megérteni a számára fontos információkat. A tanult témákban a kérdések felismerése, megértése. Néhány szóval válaszolni a tanult kérdésre. Kérdésalkotások gyakorlása. Dalok, mondókák tanulása. Gyakorlatok ritmustartásra, ritmusváltásra. Környezete tárgyainak megnevezése. Cselekvéshez kötött beszédfejlesztés.</p>	<p>Próbálkozás az idegen nyelv hangjai többségének helyes kiejtésével. Megfelelő hangerővel, hangleadással, hangsúllyal, intonációval kiejtett szavak kialakítása. A beszélő szándékának tükrözése intonációval. Probléma jelzése, segítségkérés. Rövid szövegrészeknél törekvés a mondatok sorrendiségének megjegyezésére. Javítás elfogadása, és törekvés az önkorrekciónak. Feladattípusok: rövid párbeszéd, hallás utáni ismétlések, memorizálás, eljátszás, nyitott dialógusok, drámajáték, szerepjáték, audiovizuális anyagok megtekintése.</p>	<p>Lassan, gyorsan, együtt, külön, halkán, hangosan, rövid, hosszú, utánzás, ismétlés, ritmus, ritmusváltás, mutasd, csináld, mimika, gesztus, intonálás, hangsúly, udvariasan.</p>	<p>Beszédbátorság növelése. Önellenőrzés, önkontroll képességének fejlesztése. A mindennapi beszédhelyzet felismerésének elősegítése, a minél hatékonyabb kommunikáció érdekében. Koncentráció, emlékezet fejlesztése. Auditív figyelem, észlelés, partnerhez alkalmazkodás fejlesztése. A tanuló motivációjának fenntartása, növelése.</p>
--	---	---	---

3.Fogalomkörök			Órakeret: 60
Fejlesztendő kompetencia: kategorizáció			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Időbeliség: a. igeidők, b. időhatározók. Térbeliség: a. helyhatározók; b. irányhatározók. Mennyiségek kifejezése:</p>	<p>Nyelvtani fordulatok gyakorlása, automatizálása. Mozgásos feladatok, utasítások adása, megértése, végrehajtása, manipulálás tárgyakkal, képekkel,</p>	<p>Gyakoriság, pillanatnyi helyzet, kérés, képesség, udvariassági formák, személyes névmás, jelen, múlt, kérdés, kérdőszó, hangsúly, intonálás, ritmus, számok, időrend,</p>	<p>Hallási figyelem, irányított figyelem fejlesztése. Idegen nyelvi gondolkodás fejlesztése. Verbális memória fejlesztése.</p>

<p>a. anyagnevek, b. egységek, c. számok százas számkörben, kitekintés az ezres számkörre, d. főnevek többes száma, rendhagyó főnevek, e. dátum kifejezése. Modalitás: a. képesség, udvarias kérés, b. néhány múlt idejű kifejezés, c. mondókákban megjelenő néhány múlt idejű ige, d. kérdőszavak.</p>	<p>kép- és szóképekkel, csoportosítás, rendezés, párosítás.</p>	<p>sorrend, dátum, mértékegységek.</p>	<p>Térbeli viszonyok fejlesztése. Időbeli viszonyok fejlesztése. Mennyiségi viszonyok fejlesztése. Sorrendiség, logikai sorrend fejlesztése.</p>
---	---	--	--

<p>4. Témakörök, szókinccs Fejlesztendő kompetencia: nyelvtani ismeretek</p>			<p>Órakeret: 108</p>
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Mindennapi életünk az iskolában: tárgyak, iskolai események, személyek, az iskola helyiségei, tantárgyak nevei. Mindennapi tevékenységek, használati tárgyak megnevezése. Étkezés: élelmiszerek, ételek nevei, étkezési szokások, vendégvárás. Vásárlás: (üzletek nevei), néhány jellemző árucikk neve, pénznemek, vásárlás. Környezetünk: a. időjárás, természeti jelenségek,</p>	<p>Aktív és passzív szókinccs folyamatos bővítése egyéni képességek függvényében. Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása (néhány mondatos szöveg alkotása, megtanulása egy-egy témáról). Témakörökkel kapcsolatos dalok, játékok, mondókák, szituációs feladatok.</p>	<p>Iskola, tárgy, élelmiszer, étkezés, üzlet, pénznem, vásárlás, gyűjtemény, lakóhely, szoba.</p>	<p>Lexikai elemek elsajátíttatása. Aktív és passzív szókinccs felépítése, bővítése egyéni képességek függvényében. . Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása. Önismeret fejlesztése, reális önkép kialakítása. Egészséges életszemlélet formálása. Nyelvi struktúrák és lexikai elemek integrálása. Kommunikáció információt adó</p>

<p>b. élővilág (a közvetlen környezet állatai, növényei), c. tájékozódást segítő feliratok. Én és a családom: a. bemutatkozás ismételése, bővítése. b. lakóhelyem: a tanuló saját városának rövid bemutatása, saját szobájának leírása.</p>			<p>tulajdonságának erősítése. Mozgásfejlesztés. Térképismeret. Testséma, térbeli tájékozódás, irányok. Időbeliség, sorrendiség fejlesztése.</p>
---	--	--	---

5. Olvasási készség			Órakeret: 80
Fejlesztendő kompetencia: fonetika, grammatika, emlékezet			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Az ábécé megismertetése. A tanult szavak, egyszerű mondatok és párbeszéd utánmondása, majd egyéni olvasása. Bemutatkozás leírása. E-mail olvasása (fejléc, e-mail cím,).</p>	<p>Az ábécé gyakorlása, szavak sorba rendezése. A kiejtés és írás közötti eltérés, szabályszerűség keresése, az ismeretek rögzítése. Idegen nyelvű e-mail küldése egymásnak, hibák javítása, válasz küldése.</p>	<p>Ábécé, kiejtés, szó, mondat, párbeszéd, nagybetű, tulajdonnév, mondatvégi írásjel, dátum, aláírás, személyes adat, fejléc, téma, kitől, kinek, megszólítás, elbúcsúzás.</p>	<p>Az idegen nyelv szerinti és a magyar ábécé összehasonlítása, hasonlóságok és különbségek felismerése. A kiejtés és az írás közötti különbség tudatosítása. A tanult szavak és kifejezések megerősítése olvasással. Személyes adatok megerősítése. Az e-mail formai elemeinek felismerése.</p>

6. Íráskészség			Órakeret: 40
Fejlesztendő kompetencia: figyelem, pontosság			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>A tanuló igyekezzon pontosan lemásolni a tanult szavakat, kifejezéseket, egyszerű mondatokat.</p>	<p>Rövid írásbeli munkák készítése (feladatlap, képaláírás), különös tekintettel az írásképre, olvashatóságra.</p>	<p>Ábécé, sor, oszlop, fejléc, hasáb, nyomtatott betű, kisbetű, írott alak, aláírás, megszólítás, bekezdés, sorkihagyás, sor</p>	<p>Figyelemkoncentráció fejlesztése. Pontosságra, önellenőrzésre nevelés. Olvasható íráskép kialakítása.</p>

<p>Saját név leírása idegen nyelven. Rövid e-mail írása minta alapján. (Irányított fogalmazás, személyes adatok használata).</p>	<p>Levél, üdvözlőlap, e-mail írása, levélre válasz írása.</p>	<p>eleje, mondatvégi írásjelek, mondat típusok, rövid levél, e-mail, képeslap, e-mail cím, lakcím.</p>	<p>Tájékozódás táblázatokban, űrlapokon, kérdőíveken. Megfelelő válaszok beírása a kérdőívekre. . Levélforma, e-mail forma alkalmazása, formai és tartalmi elemek használata. Sorrendiség. Emlékezet fejlesztése. A magyar és az idegen nyelv közötti hasonlóságok és különbségek megfigyeltetése.</p>
--	---	--	---

Állampolgári ismeretek

Évfolyam: 9-10.

Célok:

a tanulót felkészíteni a társadalom struktúrájában való eligazodásra, a közösségi környezet szervezeteinek, szabályainak megismerésére.

a pedagógiai helyzetekben a tanuló tevékenység közben, szimulált helyzetekben ismeri meg a családi életet, a munkavállaláshoz, a szabadidő eltöltéséhez kapcsolódó intézmények szerepét, feladatait, az állampolgári jogokat és kötelezettségeket, a demokratikus társadalmi intézményrendszert, a legfontosabb társadalmi, gazdasági és politikai szervezeteket.

felismertetni a felelősséget közösségi környezetének alakításában.

bővíteni ismereteit a mindennapi életvezetéshez kapcsolódó önérvényesítés lehetőségeiről, a segítségkérés formáiról.

Feladatok:

erősíteni a nemzeti azonosságtudatot és a hazafias nevelést az ország irányításában, védelmében, a társadalmi béke megőrzésében szerepet vállaló intézmények működésének megismertetésével, a társadalmi tevékenységekben való aktív részvétel támogatásával.

kialakítani a felelősségvállalást másokért, önkéntesség területén segíti a közösség aktív tagjává válást, a környezet iránti figyelem fontosságának, a segítségnyújtás és segítségkérés lehetőségének felismerését.

Elvárt teljesítmény:

a tanuló felkészült legyen a pénzkezeléssel és gazdálkodással összefüggő intézményrendszer igénybevételére, valamint a hivatalos szervekkel való kommunikációban, az ügyintézéseknél használatos nyelvezet megismerésében, a személyes adatok gyakorlásában.

a társadalmi, gazdasági élet eseményeinek nyomkövetése az informatikai rendszereken keresztül. állampolgári jogok és kötelességek gyakorlása, a demokratikus intézményrendszer ismerete.

Értékelés:

Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.

A kerettanetrv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	36	36

A tantárgy témáinak feldolgozásához javasolt időkeret

Témakör/ Évfolyam	9.	10.
Társadalmi szabályok	20	20
2. Állampolgári ismeretek	28	28
3. Pénzügyi és gazdasági kultúra	24	24

Társadalmi szabályok			Óraszám: 40
Fejlesztendő kompetencia: szabálytudat, érzékenység			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, jog. A jog szerepe az emberek mindennapjaiban. Az emberi alapjogok. A gyermekek jogai, diákjogok. Hivatalos ügyeink (ügyintézés). Ügyintézés a világhálón.	Beszélgetés az iskola házirendjéről - a diákokat megillető jogok, a diákélethez kapcsolódó kötelességek. A gyermekek helyzete a világban - beszélgetés, adatgyűjtés különböző kontinensen élő gyermekek életéről, mindennapjairól. A mindennapi élethez kötődő hivatalos ügyek intézéséhez	Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, jog, norma, normasértés, illemszabály, ügyintézés, internet.	Jogok és kötelességek a társadalomban - az emberek együtt éléséhez szükséges normák megismertetése. Mindennapi ügyintézések modellezése (a lebonyolításhoz kötődő kommunikációs és illemtani szabályok). Az ügyintézés alapvető faktorainak számbavétele (ügyintézési

	szükséges információk gyűjtése. Ügyintézési lehetőségek internetes felületről (egyszerűbb alkalmazások összegyűjtése).		technikák lépésről-lépésre).
--	---	--	------------------------------

Állampolgári ismeretek Fejlesztendő kompetencia: felelősség			Óraszám: 56
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Demokratikus alapelvek. Állampolgári jogok és kötelességek.</p> <p>Magyarország politikai intézményei.</p> <p>Az állam feladatai (a belső rend, közrend védelme - rendőrség, honvédelem, igazságszolgáltatás - ügyészség, bíróság, művelődésügy, köznevelés, egészségügyi ellátás).</p> <p>A média és a nyilvánosság szerepe (televízió, rádió, internet). A tömegtájékoztatáshoz kapcsolódó előnyök meghatározása.</p>	<p>Információgyűjtés és csoportosítás az állampolgári jogok és kötelezettségek területén (jelölt, választás, pártok szerepe, képviselő).</p> <p>Látogatás a Parlamentben, polgármesteri hivatalban.</p> <p>Helyi önkormányzat, okmányiroda felkeresése, okmányok igénylésének gyakorlása, okmányok csoportosítása.</p> <p>Szituációs játék (ügyintézés, tárgyalás, vita, sajtókonferencia, riportkészítés). Híradó megtekintése - beszélgetés a tanulócsoporthoz számára könnyen érthető hírekről.</p>	<p>Államforma, köztársaság, királyság, demokrácia, demokratikus alapelvek, jelölt, jelöltállítás, választás, párt, kormány, törvényszék, Parlament, híradó, média, vélemény, tény, közösségi portál, személyes adatok, állampolgári jogok és kötelezettségek, házasság, család, okmány, irat, úrlap, anyakönyv, igazolvány.</p>	<p>A törvényhozó és végrehajtó hatalom feladatainak feltérképezése.</p> <p>A tömegtájékoztatás jelentősége és eszközeinek megismerése.</p> <p>Az információátadás torzulása a nyilvánosságban, a tény és a vélemény közötti különbségek meghatározása.</p>

	Napi újságcikkekhez kapcsolódó szövegértési feladatok megoldása. A közösségi portálokon való jelenlét - beszélgetés az alkalmazás előnyeiről és hátrányairól. Kérdőívek, kérvények kitöltése. Tablókészítés. Kooperatív technikák alkalmazása.		
--	--	--	--

Pénzügyi és gazdasági kultúra			Óraszám: 48
Fejlesztendő kompetencia: pénzügyi kultúra, pénzhasználat			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Állami bevételek (adók), állami kiadások (az állami intézmények fenntartása).</p> <p>A jövedelem szerepe a családban (bevételek és kiadások, megtakarítás, hitel, rezszi, zsebpénz).</p> <p>A pénz és formái (érme és bankjegy, virtuális pénz, bankkártya, árfolyam, infláció).</p> <p>Pénzügyintézetek és tevékenységük (bank, biztosító, hitel, kamat, tőke).</p> <p>Vállalkozói alapismeretek.</p>	<p>A bevétel típusok megkülönböztetése, példákon keresztül (naplóvezetés).</p> <p>A megtakarítás és hitel - egyszerű gyakorlati példákon keresztül.</p> <p>Családi költségvetés készítése, a rezsiköltségek összehasonlítása a háztartás kiadásainak tükrében (statisztikai adatok gyűjtése, felhasználása, elemzése, következtetések levonása).</p> <p>A magyar fizetőeszközhöz kötődő bankjegyek és érmék megkülönböztetése játékpénzek</p>	<p>Jövedelem, bevétel, kiadás, megtakarítás, rezszi, hitel, zsebpénz, pénz, bankjegy, érme, pénzromlás, biztosító, bank, bankkártya, hitel, részlet, törlesztés, árfolyam, kamat, tőke, vállalkozás.</p>	<p>A bevételek és kiadások modellezése havi lebontásban.</p> <p>A pénz szerepe az emberek életében - historikus szemléletű tábló készítése.</p> <p>Különböző fizetési módok modellezése.</p> <p>A pénzromláshoz kapcsolódó adatok gyűjtése.</p> <p>A hitel és a visszaadott kölcsön összegének összehasonlítása.</p>

	felhasználásával. A különböző pénzek átváltása - a legegyszerűbb számítások szintjén. A bankok szerepe az emberek életében - információgyűjtés a hitelről. Vállalkozói formák számbavétele, a vállalkozás működésének összetevői - elemi információk gyűjtése a témában.		
--	---	--	--

Természetismeret

Évfolyam: 9-10.

Célok

Fenntartani a tanulók természet iránti érdeklődését; olyan tanulókat nevelni, akik nyitottak a világra, a lehetőségeikhez képest felismerik a problémákat, keresik a jelenségek okait.

A korábbi ismeretekre és tapasztalatokra építve fejleszti a természeti jelenségek megfigyelése iránti érdeklődést.

Törekszik az elsődlegesen tapasztalati úton szerzett elemi ismeretek beépítésére, a tapasztalható jelenségek, folyamatok elemzésére.

Hétköznapi példákkal, rávezetéssel, tudatosítással, gyakorlati alkalmazással kialakítani az egészség- és környezetvédelmi ismeretek megerősítését, a környezetvédő magatartást.

Az érzelmi intelligencia mozgósításával formálni a természetbarát, ökológikus szemléletet, példák bemutatásán keresztül segíteni az összefüggések feltárását.

A gondolkodás rugalmasságának, a kritikai, a problémamegoldó gondolkodásnak a fejlesztése sok életszerű példán, gyakorlaton át.

A megismert, megtapasztalt összefüggések felismerése, megfogalmazása segíti a tudományosan megalapozott ismeretek elsajátítását az emberi test működéséről, az egészséget megóvó életvezetési szabályok kialakítása érdekében.

A felnőtté válással járó lehetőségek és kötelezettségek megismertetése, a felelősség tudatosítása a családdal és a tágabb környezettel kapcsolatban.

Támogatja, megkönnyíti a felnőtt életben való sikeres helytállást, megteremti a nyitottságot az egészséget veszélyeztető szokások és az egészség megőrzését segítő lehetőségek gyakorlati megismeréséhez.

Fontos szerepet játszik a pozitív életvezetési stratégiák kialakításában, elfogadtatásában, az életvezetési készségek fejlesztésében.

Feladatok

Az egészséges életmód előnyeinek tudatosítása, a megelőzés jelentőségének felismertetése.

Az egészségmegóvás szabályainak, az egészségügyi intézmények szolgáltatásai igénybevételének, a gyógyszerfogyasztás és -kezelés szabályainak elsajátítása.

Kiemelten fontos a tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban.

A környezetkímélő és -óvó magatartás tudatos vállalására nevelés.

A napi problémák megoldásához szükséges a fizika tudománya által nyújtott adása a hang- és a fénytan körében.

Az ember életvitele szempontjából elengedhetetlenül fontos fizikai ismeretek összekapcsolása az emberi érzékszervek működésével (hallás, látás).

Az eszközök működési elvének és kezelési módjának megismertetése, az elektromos jelenségek és az elektromos áram hatásainak megismerése a háztartásban és munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használata.

A tudományosan megalapozott alapismeretek nyújtása a kémia tárgyköréből az elsajátított környezetvédelmi ismeretek aktivizálása, a környezettudatos magatartás kialakítása.

A mindennapi kémiai jellegű problémákkal támogatni az önálló véleményalkotást, annak tudatosítását, hogy környezetünk számos energiaforrása nem megújuló, szükség van a gazdaságosságra, a takarékosagra.

A baleset-megelőző cselekvési eljárások elsajátítása a kémiai anyagok felhasználása során.

A testi és lelki egészségre nevelés területén a környezet biológiai, fizikai, kémiai hatásainak felismerése, a veszélyek elkerülésének bemutatása és az anyagok biztonságos felhasználásának megismertetése.

Fontos szerepet tölt be a mindennapi gyakorlatban előforduló tevékenységekhez alkalmazott eljárások természettudományos hátterének megismertetése, a nem látható és nem érzékelhető veszélyforrásokra történő figyelemfelhívás.

Segíteni kell a biztonságos önálló életvitelt, a felelős viselkedést a környezet megismertetésével.

A fenntarthatóság, környezettudatosság területén a környezetbarát szemlélet alakítása, a természet megóvására és az anyagokkal való takarékosagra nevelés.

A természettudományos és technikai kompetenciaterület fejlesztését segíti a gyakorlati életben előforduló folyamatok, jelenségek megértése és alapvető óvatosság kialakítása az egészségvédelem, balesetvédelem és környezetvédelem érdekében.

Elvárt teljesítmény

Jó rendszerezőképességének, gyakorlatiasságának kialakítása.

Egészségtudatos életszemléletének kialakítása, követése.

Higiénikus, egészséges, balesetmentes otthoni és munkahelyi környezet iránti igényének kialakulása.

Képes az általános és egyéni egészségi állapotát megismerni, azt felelősségteljesen kifejezni és megóvni.

A kémiai jelrendszert elemi szinten ismeri.

A mérgező anyagokról ismeretekkel rendelkezik.

Képes a balesetmegelőzési szabályokat és eljárásokat alkalmazni a kémiai anyagok felhasználása során.

Ismeri a fény egyenes vonalú terjedését, a fény terjedésének jellemzőit

Ismeri az elektromosság fontosságát a gyakorlati életben.

Az elektromos áram felhasználásával kapcsolatos alapvető biztonsági szabályokat alkalmazza, ismeri a baleset-megelőzési szabályokat.

Ismeri az elektromos jelenségeket és az elektromos áram hatásait a háztartásban és a munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használata érdekében.

Képes a fizikában tanultak széles körű kiterjesztésére az ember egészségének és környezetének védelmére, a károsító tényezők, hatások megelőzésére.

Értékelés

Félévkor és a tanév végén érdemjeggyel.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	3	3
Éves óraszám	108	108

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/ Évfolyam	9.	10.
1. Környezetvédelem - Élő természet, növény, állat	16	16
2. Egészségvédelem. Élő természet - az ember	25	25
3. Egészségtan - Környezet-egészségtani és munka-egészségtani ismeretek	18	18
4. Kémiai alapismeretek	15	15
5. Hétköznapok kémiája - kísérletezés	12	12

Losontzi István EGYMI, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium
2700 Cegléd, Buzogány u. 23.
Tel.: 06-53/310-141 06-30/584-5049
e-mail: losontzi@losontzi.hu

6. Fizikai alapismeretek	12	12
7. Mindennapok fizikája - kísérletezés	10	10

1. Környezetvédelem - Élő természet, növény, állat Fejlesztendő kompetencia: A meglévő ismeretek több szempontú rendszerezése.			Óraszám: 16 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Élőlények és környezetük. Ökológiai alapismeretek. A globalizáció és modernizáció hatásai az élő természetre. Személyes tapasztalatok növényekről, állatokról. Szűkebb- és tágabb környezet bejárása, felmérése. Környezetszennyezés. Környezeti ártalmak feltérképezése. Környezetvédelem - környezetmegóvás. Háztartási hulladék, szerves-, szervesetlen anyagok, szelektív gyűjtés, komposztálás. Szennyezőanyagok. Szennyezésmegelőzés. Szennyezésmentesítés. Vegyianyagok: talajszennyezés, vízszennyezés, légszennyezés.</p>	<p>Gyűjtőmunka, megfigyelés, összehasonlítások. Csoportosítás. Beszámoló. Egyéni és csoportos tananyagfeldolgozás. Tanulmányi kirándulás. Szelektív hulladékgyűjtés.</p>	<p>Természetes és mesterséges környezet, civilizációs ártalom, környezetvédelem, ökoszemlélet, evolúció, törzsfajlás, mutáció, genetika, környezetszennyezés.</p>	<p>A tanulmányok során megismert növények és állatok tulajdonságainak és hasznosságának számbavétele. Az állattartás és növénygondozás felelőségének átértékelése. A természet szépségének, célszerűségének megértése. Szöveges és képi információk értelmezése</p>

2. Egészségvédelem. Élő természet - az ember Fejlesztendő kompetencia: Összefüggések keresése az életmód és az egészségi állapot között.			Óraszám: 25 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Az emberi test felépítése. Szervek, érzékszervek funkciója és működése. Egészség -</p>	<p>Intézménylátogatások (szakorvosi rendelő, laboratórium). Megfigyelés, önfigyelés. Egyszerűbb vizsgálatok</p>	<p>Öröklés, anamnézis, oltási könyv, védőoltás, ismételő oltás, gyógyítható-gyógyíthatatlan betegség, gyógyszerkísérlet,</p>	<p>Az emberi test működéséről eddig tanult ismeretek bővítése. A tanuló saját egészségi állapotának reális</p>

<p>betegség. Általános orvosi vizsgálatok: vérnyomásmérés, vércukorszint-mérés, pulzusvizsgálat. Kórelőzmény ismerete, számon tartása, dokumentálása, ezek szerepe a gyógyulás sikerességében. Egészségvédelem és rehabilitáció. Vitaminok, sport és mozgás szerepe az egészséges életmódban. Felkészülés a családi életre, szex, szerelem, testiség. Családtervezés, fogamzásgátlás. Nemi betegségek. Káros szenvedélyek, függőség. (Dohányzás, alkoholfogyasztás, droghasználat veszélyei).</p>	<p>(vérnyomás mérése, vércukor, vizeletvizsgálat, hallásvizsgálat) elvégzése, a kapott eredmény megbeszélése. Beszélgetés (meghívott előadó, konzulens) közösen választott témáról. Kutatómunka és csoportos kutatómunka. Egyéni esetmegbeszélés.</p>	<p>cseppfertőzés, szexuális úton terjedő fertőzés, kábító- és tudatmódosító szer, diszkréció.</p>	<p>ismerete. Saját és a környezete egészségének védelmében szükséges teendők megismerése. Az egészségügyi dokumentumok, a gyógyszerek megfelelő elhelyezésének, tárolásának fontossága, az ezzel kapcsolatos teendők ismerete. Az orvosi utasítások betartásának fontossága, teendői egészsége védelmében. Önálló életvitelre alkalmas, praktikus készségű fiatal elméleti felkészítése.</p>
---	---	---	--

3. Egészségtan - Környezet-egészségtani és munka-egészségtani ismeretek			Óraszám: 18 óra
Fejlesztendő kompetencia: Higiénikus, egészséges, balesetmentes otthoni és munkahelyi környezet iránti igény kialakítása.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Egészségtan. Az egészség megóvása. Hazánk egészségügyi ellátórendszere, társadalombiztosítás (feltételei). Járóbeteg-ellátás: háziorvosi ellátás, szakrendelések.	Intézménylátogatás. Kutatómunka. Egyéni és csoportos témafeldolgozás. Órai csoportos és egyéni megfigyelések. Család egészségi állapotának	Immunitás, genetika, mentálhigiéné, prevenció, vércsoport, magas vérnyomás, cukorbetegség, recept, betegtájékoztató,	Az emberi test és jellemzőinek megismerése. Az egészséges környezet jellemzőinek megismerése.

<p>Szűrővizsgálatok és akut egészségügyi ellátások. Bejelentkezés szakrendelésre, beutaló, időpont kérése telefonon, személyesen. Munkaalkalmassági vizsgálat. Környezetegészségtani, munkaegészségtani ismeretek. A környezet testi-lelki hatása az egészségre. A lakás, az iskola, a munkahely, a szórakozóhelyek és a közlekedési eszközök higiéniája. Gyógyszerfogyasztás és annak veszélyei (gyógyszerek tájékoztatójának elolvasása, megértése), az utasítás betartásának fontossága. Fertőzések és járványok. Mentálhigiénié. Egészséges életmód fontossága, egészségkárosító hatások. Prevenációs tevékenységek. azok ellátása otthon és a munkahelyen. Elsősegélynyújtás.</p>	<p>feltérképezése. Elsősegélynyújtással kapcsolatos ismeretek és gyakorlatok, mentőláda használata. Egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek összefoglalása, gyűjtőmunka, tablókészítés. Egészségvédelmi ismeretek összegyűjtése, tablókészítés a közösségi színtereken alkalmazott helyes viselkedésről (köhögés - zsebkendőbe, kézmosás fontossága, fertőzések elkerülése - higiénia).</p>	<p>járóbeteg-ellátás, szakrendelés, elsősegélynyújtás, vészhívás, prevenció, mentálhigiénié, közösségi szemlélet.</p>	
--	--	---	--

4. Kémiai alapismeretek Fejlesztendő kompetencia: A természetben előforduló fontos anyagok és vegyületek megismertetése.			Óraszám: 15 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A legfontosabb elemek és vegyületek nevének	Szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése.	Oldat, oldhatóság, keverék, arány, sav, erózió, korrózió,	Tudományosan megalapozott ismeretek nyújtása.

<p>és kémiai jelének megismerése (oxigén, víz, szénvegyületek). Anyagszerkezeti ismeretek (az anyag tulajdonságai érzékenyen reagálnak a szerkezeti változásokra). Halmazállapot-változások. Folyékony, gáz és szilárd elemek és vegyületek. A háztartásban előforduló kémiai anyagok ismerete. Háztartásban alkalmazott oldatok hígítási arányai, háztartásban alkalmazott keverékek komponenseinek aránya. Mérgező anyagok. Szerves vegyületek, anyagok és felhasználásuk: szén, szénvegyületek, kőolaj, alkohol. Fontosabb természetes szénvegyületek: szénhidrát, szőlőcukor, répacukor. Tápanyagok: olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok. Természetes anyagok a háztartásban és a munkakörnyezetben. Szerves vegyületek és anyagok</p>	<p>Anyaggyűjtés, rendszerezés, tulajdonságok megfigyelése. Meglévő ismeretek rendszerezése, csoportosítása. Gyűjtőmunka, rendszerezés. Összefüggések felfedezése, tapasztalatok megfogalmazása. A használt anyagok számbavétele, csoportosítása az alkalmazás területei szerint (háztartás, ipar). A használt anyagok rendszerezése a környezetre gyakorolt hatások alapján (környezetbarát, káros). A használt anyagok elemzése jellegzetes tulajdonságaik alapján (párolg, erős, jellegzetes szagú, szagtalan, megkeményedik, cseppfolyósodik levegő hatására). A használt anyagok rendszerezése az egészségre kifejtett hatás alapján (káros az egészségre, életveszélyes, ártalmatlan). 10. A természetes anyagok és a mesterségesen előállított anyagok rendszerezése tulajdonságaik, használatuk,</p>	<p>mérgező anyag, vegyület, környezettudatosság, lúg, balesetvédelem, műanyag, újrahasznosítás. Tápanyag (olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok).</p>	<p>Elemek és vegyületek összekapcsolódása, összefüggései. Egészséges veszélyérzet és óvatosság kialakítása a kémiai anyagokkal szemben. Tudatosság és megfontoltság a mindennapi tevékenységekben. Praktikus helyzetekben az elméleti tudásanyag beazonosítása és adaptációja. Kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémák felismerése.</p>
---	---	--	---

fontosságának megértése, életünkben betöltött szerepe, gazdaságos felhasználása. Reakciósebesség, reakcióhő. Környezeti és háztartási anyagok. Építkezésnél használt anyagok: mészkő, égetett mész, oltott mész, gipsz, cement, festékek és oldószerük, üveg. Műanyagok, műanyag hulladék-kezelés, újrahasznosítás.	hasznosságuk alapján.		
---	-----------------------	--	--

5. Hétköznapi kémia - kísérletezés Fejlesztendő kompetencia: Összefüggések felfedezése. Tapasztalatok felhasználása a mindennapi életben.			Óraszám: 12 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Verbális fejlesztés, szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése, használata. Vízkeménység, vízkő. Levegő, szén-monoxid, kén-monoxid. Savak és lúgok a háztartásban, sav-bázis reakciók. Szóda, szódabikarbóna, szappan, sósav, mosó- és mosogatószer. Fertőtlenítőszer. Penész. Rozsdásodás. Alkoholok.	Szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése. Célirányos megfigyelések, eredmények elemzése (szag, állag, szín megváltozása). Megfigyelések, mérések csoportmunkában és önállóan. A tanuló fejlettségi szintjének megfelelően a jelenségek, folyamatok közötti hasonlóság, különbség észrevétele, megfogalmazása	Oldat, oldhatóság, reakciósebesség, reakcióhő, keverék, képlet, arány, sav, erózió, korrózió, mérgező anyag, vegyület, veszélyes hulladék, környezettudatosság, lúg, balesetvédelem, műanyag, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás. Tápanyag (olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok).	A kísérletekben realizált elméleti ismeretek és a mindennapi gyakorlat összekapcsolása.

<p>A konyhai munkák higiénikus és szakszerű elvégzése, a veszélyforrásokra figyelemmel (romlandó, szavatosság, tápérték elvesztése). Elővigyázatossági szabályok megismerése a kísérletekkel és a háztartásban előforduló szerekkel kapcsolatosan. Alapvető balesetmegelőzési szabályok ismerete és betartása. Kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémák felismerése. Szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás.</p>	<p>szóban és írásban. Tanulmányi séta üzletekben, a feltüntetett adatok elemzése (összetétel, szavatosság, tárolhatóság). Konklúziók verbális kifejezése. Elővigyázatossági szabályok megismerése az élelmiszerek, a háztartási szerek használatánál, tárolásánál, a hulladékkezelésnél. Verbális fejlesztés, szakmai kifejezések használata.</p>		
---	---	--	--

<p>6. Fizikai alapismeretek Fejlesztendő kompetencia: A tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban.</p>			<p>Óraszám: 12 óra</p>
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>A fény tulajdonságai. Fényforrások. A fény egyenes vonalú terjedése. Tükrök: sík, domború, homorú. A szemüveg. Az emberi szem és a látás. Színek. A fehér fény színeire bontása. Szivárvány. A hang mint</p>	<p>Megfigyelések. Mérések, méréseredmények leolvasása. Köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok csoportos és egyéni megoldása. Mérések, becslések. Egyszerű kísérletek végzése (áramkör, elemek töltése, akkumulátorok</p>	<p>Fény, fényforrás, természetes és mesterséges fény, tükrök, tükröződés, fényvisszaverődés, elektromos töltés, anód, katód, feszültség, áramerősség, ellenállás, elektromos és mágneses mező, atomenergia,</p>	<p>Tapasztalatok a fizikai folyamatokról: tapasztalatokon alapuló tudásbővítés anyagokról. A fizika mindennapi hasznosságának felismertetése</p>

<p>hullám. Rezonancia. Hangszerek. Visszhang. Mágneses hatás megfigyelése. Az elektromos töltés kísérleti megfigyelése. A testek elektromos állapota. Az elektromos áram, áramkör praktikus ismeretei. Áramforrások: elem, akkumulátor. Az áram mágneses hatása (elektromos motorok). Az elektromos és a mágneses mező kölcsönhatásai. Elektromágneses indukció (dinamó, generátor, transzformátor). Soros és párhuzamos kapcsolás mindennapi háztartási példákkal. Az elektromos feszültség. Az elektromos munka, teljesítmény, ellenállás. Élettani hatások. Sugárzás, és annak veszélyei, hasznos és káros sugárzás, sugárvédelem. Megújuló energiaforrásaink: víz-, szél-, nap-, geotermikus energia.</p>	<p>működésének megfigyelése). Kutatás egyénileg és csoportmunkában. Példák gyűjtése a fizikai jelenségekről (mágnes, sugárzás: röntgen, egészségügyi terápiák, atomhulladék). Mágneses vonzás megfigyelése, próbálgatása.</p>	<p>sugárzás, sugárvédelem.</p>	
---	--	---	--

7. Mindennapok fizikája - kísérletezés	Óraszám: 10 óra
--	--------------------

Fejlesztendő kompetencia: A tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>A fény- és hangtani ismeretek összekapcsolása az emberi érzékszervek működésével (látás, hallás). A hang terjedése, vezető közegek összehasonlítása. Elektromosság a mindennapi élethelyzetekben: egyszerű háztartási és munkahelyi berendezések működése. Az elektromos jelenségek és az elektromos áram hatásainak megismerése a háztartásban és a munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használatának érdekében. Az égés feltételei, tűzoltás. A hullámmozgás, a hullámok terjedése. Az elektromos és a mágneses mező kölcsönhatásai. Sugárzás. Fizikai és vegyi anyagok káros hatásai. Sugárzás elleni védekezés. Víz-, szél-, nap- és geotermikus energia.</p>	<p>Kísérletek megfigyelése, egyszerű kísérletek önálló végzése. Mérések, méréseredmények leolvasása. Megfigyelések, ismeretek a háztartásban meglévő elektromos eszközök használatának, kezelésének, és a fogyasztás nagyságának összefüggéseiről, valamint a takarékos használat módjáról.</p>	<p>Elektromosság, áramerősség, feszültség, munka, terhelés, ellenállás, fénytörés, fénysebesség, hangsebesség, hullám, hullámmozgás, rezonancia, mágneses tér, sugárzás, megújuló energia.</p>	<p>Tapasztalatok a fizikai folyamatokról: tapasztalatokon alapuló tudásbővítés az anyagokról. A fizika mindennapi hasznosságának felismertetése. Kísérletek és mérések segítségével tapasztalatszerzés a környezetünkben lezajló kölcsönhatásokról.</p>

Műszaki rajz, vizuális nevelés

Évfolyam: 9-10.

Célok:

fejlessze a tanulók látáskultúráját, finommotorikáját; érzelmeikre és értelmükre hatva hozzájáruljon személyiségük fejlődéséhez.

Az ábrázolás célja, hogy megfelelő térszemléletet alakítson ki a tárgyak és azok síkbeli ábrázolásának összekapcsolásával, fokozatosan fejlessze a látvány megfigyelésén alapuló, komoly koncentrációt igénylő rajzolást, festést.

A tantárgy gyakorlati tevékenységeinek fontos célja az érzéki tapasztalás, a környezettel való közvetlen kapcsolat fenntartása, erősítése, ezáltal a közvetlen tapasztalatszerzés, az anyagokkal való érintkezés, az érzékelés érzékenységének fokozása.

További cél tudatosítani az érzékelés különböző formáinak (például látás, hallás, kinetikus érzékelés) kapcsolatát, amely a számítógépes környezet bevonásával képes egy újabb, „más minőségű” intermediális szemléletet is kialakítani.

A fejlesztés átfogó célja segíteni a tanulókat abban, hogy képesek legyenek az őket érő hatalmas mennyiségű vizuális és térbeli információt, számtalan spontán vizuális hatást minél magasabb szinten, kritikusan feldolgozni, a megfelelő szelekciót elvégezni, értelmezni, továbbá ezzel kapcsolatos önálló véleményt megfogalmazni.

Feladatok:

A rajztanítás feladata a vizuális kultúra alapértékeinek közvetítése, a vizuális kulturáltság megszerzéséhez szükséges ábrázoló-alakító, eszközhasználati, technikai képességek fejlesztése, alkotó, cselekvő magatartás és szemléletmód kialakítása. A tantárgy segít megérteni az arányok jelentőségét, meghatározni a tárgyak formai karakterét.

A tanuló megérti és megpróbálja megjeleníteni a téri helyzeteket, képessé válik a vizuális kommunikáció dekódolására, értelmezni próbálja a vizuálisan rögzített közléseket.

A rajztanítás során fejlődik a tanuló finommotorikai képessége, a szem-kéz koordináció és a megfigyelő képesség, amely mind megalapozza a szakmai gyakorlatban alkalmazott technikákat

Elvárt teljesítmény:

tapasztalatokat gyűjtése, azok megfogalmazása,

Felismeri és értelmezi a környezetben, lakásban, öltözékben megjelenő üzenethordozó tárgyak, formák, színek jelentőségét.

az önismeret és a társas kultúra területén

az önálló, tudatos stílus kialakítása

Értékelés:

Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.

A kerettanetrv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	3	4
Éves óraszám	108	144

A tantárgy témáinak feldolgozásához javasolt időkeret

Témakör/ Évfolyam	9.	10.
1. Vizuális kommunikáció - az alkotó és a befogadó tevékenységben	36	44
2. Műszaki rajz készítésének alapjai	72	100

Vizuális kommunikáció - az alkotó és a befogadó tevékenységben Fejlesztendő kompetencia: orientáció, szem-kéz koordináció			Óraszám: 80
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Művészi alkotásokkal kapcsolatos fogalmak (stílusok, megjelenési formák). Hétköznapi vizuális megjelenési területei, esztétikai hatása (öltözködés, tárgyi kultúra, lakberendezés, utcai látvány, reklám, plakát, felirat, graffiti, média felületei). Színek szerepe és hatásának tudatos alkalmazása.	A művészi alkotásokról szerzett ismeretek áttekintése (kiállítás, albumok). Anyaggyűjtés a tanuló szűkebb és tágabb környezetében (üzletek kínálata, saját ruhatár, utcakép, plakát, reklám, szórólap), a gyűjtött anyag elemzése, adott témára anyag készítése (plakát, meghívó, tábló), versenyztetése és értékelése. Logó tervezése szabadon választott technikával. Reklámok - realitások és marketingfogások elemzése.	Vázlatrajz, makett, színdinamika, színek, kiegészítő szín, főszín, logó, harmónia, kollázs, graffiti, prezentáció, marketing.	A rajzolás területeinek áttekintése (szabadkézi rajz, vázlatrajz, műszaki rajz helye és szerepe). Vizuális közlések - szöveg és kép együttes hatásának tanulmányozása. A színhasználat (a színek hatása, jellemzői) jelentőségének tudatosítása.

	<p>A használati tárgyak esztétikai értékeinek (használhatóság, szépség) megvitatása.</p> <p>Egyszerűbb tárgyak ábrázolása (szabad rajz, festmény, kollázs, makett).</p> <p>Színhasználattal kapcsolatos tanulmányok készítése (főszín, kiegészítő szín, színkör).</p>		
--	---	--	--

Műszaki rajz készítésének alapjai Fejlesztendő kompetencia: térlátás, pontosság			Óraszám: 172
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvart és javasolt fogalmak	Elvart teljesítmény
<p>Térhatások, téri elemek.</p> <p>Kísérlet a látvány ábrázolására.</p> <p>Nézetábrázolás képsík rendszerben.</p> <p>Szabványok.</p> <p>Mérési alapismeretek (méretmegadás, méretarány).</p> <p>Szerkesztések.</p>	<p>Mérések (mérési gyakorlatok, hosszúságmérés, eszköz kiválasztás, mérési pontosság), becslés.</p> <p>Szabványos vonalfajták, szabványírás gyakorlása.</p> <p>Testek axonometrikus ábrázolása (kocka, téglatest, hasáb, gúla, henger), alaprajz, egyszerű szabásminta megszerkesztése (feladatnak megfelelően).</p> <p>Makett, modell készítése változatos anyaghasználattal</p>	<p>Mértani forma, kocka, henger, hasáb, gúla, kúp, tengely, modell, makett, torzítás, szimmetria, aszimmetria, szabványosítás, SI mértérendszer, axonometria, méretmegadás, méretarány.</p>	<p>A szabadkézi rajz és az ábrázoló geometria alapelemeinek megismerése.</p> <p>A szabványos vonalfajták, vonalvastagságok, szabványírás megismerése.</p> <p>Különös formájú tárgyak látványszerű ábrázolása, eltérő célú műszaki rajz készítése.</p>

	(méretarányra figyelemmel).		
--	--------------------------------	--	--

Informatika

Évfolyam: 9-10.

Célok:

tudatosítani az informatikai eszközök szerepét, fontosságát az élet különböző területein.

Az önálló számítástechnikai produktum (pl. rajz, levél, névjegy stb.) létrehozásának élménye, az alkotás élményének biztosítása motiválja a tanulókat, a gyakorlat során egyre tudatosabban használják az informatikai eszközöket.

A tantárgy a szakmai ismeretekhez kapcsolódó internetes és más tömegkommunikációs technikák alkalmazásának tudatos megismertetésével, új tartalmak felkutatására nevel. Ismeretkörei, fejlesztési területei hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanuló az információs társadalom aktív tagjává válhasson.

Feladatok:

Az informatikai eszközök használata olyan eszköztudást nyújt a tanulóknak, melyet a tanulási folyamat közben bármely ismeretszerző, -feldolgozó és alkotó tevékenység során alkalmazni tudnak.

fontos a rendelkezésre álló informatikai és információs eszközök és szolgáltatások megismerése, működésük megértése, az egyéni szükségleteknek megfelelő szolgáltatások kiválasztása, és célszerű, értő módon való kritikus, biztonságos, etikus alkalmazása.

Az ismeretek elsajátítása során a tanulók megismerik és gyakorolják az informatikai eszközök tudatos használatát, rajzos-szöveges dokumentumok létrehozását, átalakítását, formázását.

Megismerik a hatékony, céltudatos információszerzést az internetről, információ küldését és fogadását csoportos kommunikációs eszközök segítségével, internetes portálok, szöveges és képi információforrások használatát, tanulmányi feladatokhoz kereső kérdések megfogalmazását.

Elvárt teljesítmény:

A tanulók képessé válnak adatgyűjtésekre - játék az adatokkal, csoportosítások, rendezések, összehasonlítások. az internethasználattal összefüggő magatartási és etikai szabályok betartása, a társadalmi kapcsolattartás elektronikus formáinak megismerése

Értékelés:

Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.

A kerettanerv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak feldolgozásához javasolt időkeret

Témakör/ Évfolyam	9.	10.
1. Számítógép alkalmazása	50	50
2. A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések	22	22

1. Számítógép alkalmazása		Óraszám: 100	
Fejlesztendő kompetencia: etikai szabályok, függőség elkerülése			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Dokumentumkészítés.</p> <p>Számítógéphez kapcsolódó eszközök használata (nyomtató, szkennel, digitális fényképezőgép, modem, CD, DVD-lejátszó).</p> <p>Könyvtárhasználat, dokumentumismeret.</p> <p>A számítógép alkalmazása során felmerülő etikai és egészségügyi fenntartások.</p>	<p>A géphasználat során felmerülő fogalmak értelmezése, rendszerezése.</p> <p>Az általában használatos dokumentumformák, szoftverek alkalmazása.</p> <p>Ikonok használata, egyszerű szöveg és rajzkészítés.</p> <p>Hálózatra kapcsolódás, kapcsolat bontása.</p> <p>Keresés kijelölt feladatra, dokumentum választása adott tantárgyi feladathoz, adott tartalmak, képek megkeresése keresőprogram segítségével, adatok értelmezése,</p>	<p>A számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatos fogalmak (szakkifejezések).</p>	<p>A balesetmegelőzés szabályainak betartása.</p> <p>Számítástechnikai eszközök kezelése.</p> <p>Az iskolában használatos operációs rendszer ismerete, segédprogramok használata.</p> <p>A számítógép használata a tanulásban, az ismeretszerzésben.</p> <p>Szövegszerkesztési ismeretek.</p> <p>Hardver eszközök fajtái, jellemzői.</p>

	<p>felhasználása (menetrend, térkép).</p> <p>Nyers szöveg formázása: önéletrajz, rövid hivatalos levél elkészítése (nyomtatása).</p> <p>Levelezőprogram használata, levél küldése, fogadása, az udvariassági formulák ismerete és használata.</p> <p>A számítógéphez csatolható eszközök használata.</p> <p>Ismerkedés a könyvtári nyilvántartás számítógépes adatbázisaival.</p>		
--	--	--	--

2. A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések Fejlesztendő kompetencia: kritikai gondolkodás, rendszerszemlélet			Óraszám: 44
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>A használt eszköz értéke és kíméletes alkalmazása.</p> <p>Az alkalmazás során felmerülő etikai kérdések áttekintése.</p> <p>A számítógép használata során szükséges egészségvédelmi feladatok.</p> <p>Káros szokások kialakulásának</p>	<p>A gép és a perifériák megfelelő használata.</p> <p>Az egészségkímélő géphasználat feltételeit számba venni, és alkalmazni. Etikai kódex közös összeállítása. A tilalmak számbavétele, indoklása.</p> <p>A számítógép-függőség kialakulásának</p>	<p>A számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatos fogalmak (közösségi oldal, blog, csetelés, illegális letöltés, jogdíj).</p>	<p>Szakszerű eszközhasználat.</p> <p>Egészségmegőréssel kapcsolatos ismeretek.</p> <p>A világháló használata a káros oldalak mellőzésével.</p> <p>Önkorlátozás a számítógép használatának időtartamában.</p>

megelőzése.	megelőzése. Az agresszivitást erősítő játékok kerülése.		
-------------	--	--	--

Osztályfőnöki

Évfolyam: 9-10.

Célok:

Fejleszteni - a konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével - a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatait, a szabálytudat erősítését.

Fontos, hogy hozzájáruljon - az egyéni szükségletek mentén - az énkép, az önértékelés alakításához, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátításához, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjeinek kialakulásához.

Feladat:

Erősíteni - a terápiás eljárások alkalmazásával - az önismeretet, az önelfogadást és az önfejlesztést, biztosítani a szociális érzékenység légkörét, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldását helyzetgyakorlatokon, megélt, átélt élményeken keresztül.

Tudatosítani az értékek védelmével kapcsolatos felelősséget, bemutatni a közvetlen környezet humán értékeit.

Az osztályfőnöki óra feladata, hogy kapaszkodókat adjon a serdülőkor testi-lelki változásaihoz - a tanuló számára lehetőséget adjon a saját élmények, vélemények megvitatására.

Riportok, filmek, cikkek, tanulmányok értelmezésével, megvitatásával - saját élmény eseti bekapcsolásával - adjon pontos képet és iránymutatást az élvezeti szerek veszélyeiről, a deviáns magatartás következményeiről.

A tanulók saját tapasztalatokat szereznek - események, történések közös elemzésével, egyéni gyűjtőmunkával - a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről.

Felkészíti a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására, a tanuló tapasztalatokat gyűjt a munka világról, a szakmákról. a vonzódások, lehetőségek mérlegelése - szakmatanulási lehetőségek a képességnek megfelelően -, a képességfejlesztés útjainak, módjainak számbavétele az életcélok elérése érdekében.

Az erkölcsi nevelés terén, irodalmi művek, irodalmi szereplők megismerésén keresztül támogatást nyújt pozitív és negatív példák felismerésére, pozitív mintakövetésre; nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés területén hazánk múltjának, jelenének megismerésére az írók, költők szemével.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés terén szerepet játszik az olvasott szövegekben a közéletiség felismerésében, a múlt irodalmában a demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követésében.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése területen fontos szerepet tölt be a tantárgy, a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztésével segíti a társas érintkezést. Az önismeretet fejleszti a tanórai teljesítmények értékelésével, folyamatos visszajelzéssel, segíti a saját személyiség megismerését az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával.

A testi és lelki egészségre nevelésben az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek megismerésével ismeretterjesztő és irodalmi szövegekben, ezek felismerésével, saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazásával vesz részt.

A családi életre nevelést az irodalmi művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetése, közös megfogalmazás, véleménynyilvánítás gyakorlása erősíti.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség területet támogatja a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés, segítség irányított megbeszélése irodalmi művek kapcsán, illetve ezek gyakoroltatása szituációs játékokban, szerepjátékokban.

A fenntarthatóság, környezettudatosság terület egyre tudatosabbá válik a helyes szokásrend következetes alakítása során különböző életterekben (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.).

A pályaeorientáció területét támogatja a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek elemzésével, megbeszélésével, saját lehetőségek és motivációk összevetésével.

Gazdasági és pénzügyi nevelés területen komplex ismereteket nyújt az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek bemutatásával a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, családi élet, hivatalos ügyintézés, gazdálkodás stb. témakörökben.

A médiatudatosságra nevelést segíti az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek, infokommunikációs eszközök igénybevétele gyakorlásával.

A tanulás tanítása területet támogatja az egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárásával, egyénre szabott értékeléssel, az önálló ismeretszerzési képességek fejlesztésével.

Az anyanyelvi kommunikáció hangsúlyos, a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve kell szerepet kapnia az önkifejezésnek, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztésének.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlődését, a társadalmi beilleszkedést a kellő önismeret alakításával tudja a tantárgy segíteni.

Elvárt teljesítmény:

Az iskolai munkáit a tanult szabályok szerint végezni.

A közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni.

Meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empatikusan együttműködni beszédpartnerével.

Iskolai munkáit a tanult szabályok szerint végezni, a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni.

Meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empatikusan együttműködni beszédpartnerével.

A környezet és az értékek megismerése alapján az azonosulásra, elfogadás és szolidaritásra az aktuális helyzetekben.

Felismerni az ünnepek és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében.

Megismerni az aktív közreműködés és részvétel élményét, emlékeket gyűjteni, dokumentálni.

Értékelés:

Félévkor és tanév végén szöveges értékeléssel /részt vett/.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	36	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/ Évfolyam	9.	10.
1. Aktuális témák	12	12
2. Önismeret - Testi és lelki egészség	14	14
3. Beilleszkedés - Alkalmazkodás	10	10

1. Aktuális témák Fejlesztendő kompetencia: Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számontartása.			Óraszám: 24 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete. A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése. mások ünnepeinek megismerése, elfogadása, tiszteletben tartása, tolerancia.	Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. A választott szakma története, hagyományai, alkotásai, eszközei körében tájékozódás. Tanulmányi séta,	Az ünnepekkel, eseményekkel kapcsolatos fogalmak köre.	Szűkebb és tágabb közösségének ismerete. Aktivitás, együttműködés.

	kirándulás, múzeumlátogatás. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről).		
--	--	--	--

2. Önismeret - Testi és lelki egészség Fejlesztendő kompetencia: Törekvés a káros szokások kijavítására.			Óraszám: 28 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Önjellemzés, reális önértékelés. Lelki bántalmak, sérelmek következményei. Milyenek látom társaimat, ők hogy látnak engem? Az emberi természet megnyilvánulása, a helyes életvezetés kialakítása. Negatív tulajdonságok számbavétele. Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése,	Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése (külső- és belső tulajdonságok), fénykép nézegetése: régi - új, mi változott? Önjellemzés készítése és megismertetése a társakkal (önkritika). Javaslatok és tervkészítés a hibajavításra. Jó - rossz, helyes - helytelen, hiba - bűn bemutatása helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció	Konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, elhárítás, önjellemzés, önkritika, tervkészítés, feszültségoldás, megelőzés, realitás. hibajavítás, pozitív- negatív változás, önpusztítás, prevenció,	Reális önismeret. Sérelmeiről beszél a tanuló. A kritika elviselése, kiállás a saját vélemény mellett. Hatékony és konstruktív részvétel a szűkebb környezet életében. A káros szenvedélyek kialakulásának elkerülése. Segítségkérés módjának és helyének megismerése.

<p>kialakulásuk megelőzése. Dohányzás (aktív - passzív). Alkoholizmus, káros közösségek hatása /galéri, szekta/ segítségkérés módjának és helyének megismerése, segélykérő telefonszámok ismerete.</p>	<p>megbeszélése. Ellenszenv, rokonszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása. Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása vagy elutasítása. Saját élmények a felmerülő témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók). Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet kikerülni a fenti helyzeteket (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével.</p>		<p>Segélykérő telefonszámok ismerete.</p>
--	--	--	---

<p>3. Beilleszkedés, alkalmazkodás Fejlesztendő kompetencia: Reális pályatervezés.</p>			<p>Óraszám: 24 óra</p>
<p>Tananyag</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Elvárt teljesítmény</p>
<p>Tanulói jogok és kötelezettségek. Házirend. Tűz- és balesetvédelem. Napirend. Tanórán kívüli elfoglaltságok. Tanulás és tudás. Új tantárgyak megismerése.</p>	<p>A házirenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). A szabályok megvitatása. Időbeosztás, órarend. Hatékonyság</p>	<p>Egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés,</p>	<p>A szabályok elfogadása. Helyes napirend kialakítása. Az önálló tanulás egyre nagyobb aránya. Felkészülés a szakmatanulásra. Érzelmi azonosulás,</p>

<p>Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság) Helyismeret. Közvetlen lakókörnyezetben, iskola szervezésében végezhető önkéntes munka végzése.</p>	<p>ellenőrzése. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban (pályaorientáció, alkalmasság). Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. A lehetőségek és képességek felmérése, saját képességek tudatosítása a pályaválasztás érdekében (tesztek, pályaválasztási tanácsadó). Kutatómunka a közvetlen környezet múltjáról (könyvtári kutatómunka, helytörténeti múzeum, kiállítás megtekintése). Tanulmányi kirándulás, intézménylátogatás, kapcsolatfelvétel a rászorulóknak megsegítése érdekében (gyermekintézmény, idősgondozás, állatgondozás, parkgondozás, ünnepi műsor előadása).</p>	<p>önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység, hatékony tanulás, önellenőrzés, rátermettség, viszonzás nélkül, szívesen.</p>	<p>megértés az elődök tettei iránt. Szolidaritás a rászorulókkal szemben. Lakóközösség és iskolaközösség életében.</p>
---	--	--	--

Pályaorientáció

Évfolyam: 9-10.

Célok:

A tanulók reális önismeretének és önbizalmának kialakítása, a tanulók aktív részvétele a munkavállalói kompetenciák és a munkavégzéssel kapcsolatos motiváció fejlesztésében.

A sikeres pályaválasztáshoz és életpálya-építéshez szükséges személyes aktivitások megtervezése.

A motivációban szerepet játszó egyéni képességek és készségek felismerése, tudatosítása.

A tanulásból a munka világába való átmenet előkészítése.

A tanulóban felkelteni az érdeklődést, fizikai és értelmi képességének megfelelő, lakóhelyén reálisan elérhető munkakör és munkavégzés iránti érdeklődés.

Segíteni a választott munkaterülethez szükséges kompetenciák megismerését.

Támogatni a tanulót abban, hogy megismerje a betölthető foglalkozásokat és megpróbálja azokat összeegyeztetni saját személyiségével, ambícióival, lehetőségeivel.

Megismerni és elsajátítani a munkavállalással és munkavégzéssel kapcsolatos ügyintézők, adminisztrációs teendők alapjait, felismerni ezek fontosságát.

Az állampolgárságra és demokráciára nevelés területén a munkahelyi demokrácia és munkavállalói lehetőségek bemutatása, az önismeret és társas kultúra területén az egyéni képességekhez mért pályaválasztás és szakmatanulás lehetőségeinek felismertetése.

Feladatok:

A munka világának bemutatása a lehető legszélesebb körben és az egyéni lehetőségek, a választott képzés megismertetése, megszerettetése.

Fontos a munka fontosságának és a megtermelt értékeknek a felismerése, a munkavégzés megbecsülésére nevelés.

Gazdasági és pénzügyi nevelés területén lényeges a munkavállalás és a munkavégzés szerepének felismerése a megélhetés megalapozásában, a munkahelyi feladatok ellátása és a munkahely megtartásának fontosságára nevelés.

A tanulók megismerik a munka világának hazai és európai sajátosságait, jellemzőit, értékeit, a munkaerőpiac lehetőségeit, a különböző kultúrák munkavállalást, egyéni életutat befolyásoló hatását.

Az anyanyelvi kompetenciaterületet a munka világával kapcsolatos ismeretek körével, a szakmai nyelv megismertetésével segíti.

Támogatja a munkahelyi kommunikáció megismerését, az önkifejezést a vállalt és ellátott feladatokkal kapcsolatban.

A szociális és állampolgári kompetenciaterület fejlődését segíti a társadalmi munkamegosztás szerkezetének és okainak megismertetésével, a munkakörök egymásra utaltságának bemutatásával és az egyéni munkavállalói fontosság érzésének kialakításával.

Fejleszti az önismeretet a munkaképesség, pályaalkalmasság és egyéni életpálya lehetőségének feltárásával. A kapcsolatteremtés és kapcsolattartás formáit bővíti a munkahelyi kommunikáció elvárt szabályainak és lehetőségeinek gyakorlásával.

Elvárt teljesítmény:

A tanuló képes kiválasztani a szakmák és munkakörök rendszeréből a képességeinek és érdeklődésének megfelelő tevékenységet.

Motiválttá válik a szakma ismereteinek elsajátítása és a felnőttkori munkavégzés iránt.

Értékelés:

Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	3	3
Éves óraszám	108	108

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/ Évfolyam	9.	10.
1. Munkavállalói ismeretek	48	48
2. Pályaorientáció	60	60

1. Munkavállalói ismeretek Fejlesztendő kompetencia: Munkahely-kereséssel, munkavállalással, munkavégzéssel összefüggő ismeretek rendszerezése.			Óraszám: 96. óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Munkahelykeresési ismeretek, munkafelvétel, Munkavállalással kapcsolatos ügyintézési ismeretek, Munkaegészségügyi ismeretek,	Látogatás munkaügyi központba, ismerkedés az ügyintézéssel. Munkafelvételi adatlapok kitöltése, hivatalos adatok, iratok, erkölcsi bizonyítvány (TAJ-	Munkahely, munkaidő, szabadság, betegállomány, táppénz, segély, munkabér, bérjegyzék, felmondás és más, a munkavállalással kapcsolatos	Munkaerőpiacon való érvényesüléséhez szükséges viselkedési formák, technikák, adminisztratív teendők. Munkával kapcsolatos jogok

<p>A munkahelyek szerkezete, felépítése, Munkahelyi viselkedés, munkahelyi kapcsolatok, A munkavégzés szervezése.</p>	<p>szám, adószám, bankszámlaszám, képzettség adatai). Önéletrajz készítése, állásinterjú gyakorlása. Munkaegészségügyi vizsgálaton történő részvétel. Munkaruha, védőruha, védőeszközök fontosságának megbeszélése. Munkavállalói jogok és köteleességek megbeszélése. Munkahelyi adminisztráció (jelenléti ív, fizetési jegyzék, munkahelyi igazolás, szabadságkérés, betegállomány igazolása). Munkahelyi kapcsolatok, problémakezelés gyakorlása (munkavezető, munkatársak, beosztottak szerepe). Iskolai időbeosztás és munkahelyi időbeosztás különbözőségének megbeszélése (szabadság, munkaidő, szünet, ebédidő, táppénz, túlóra, helyettesítés). Munkahelyváltással, munkakörváltással kapcsolatos ismeretek</p>	<p>fogalmak, kifejezések.</p>	<p>és köteleességek, a munkaerő- piaci szervezetek nyújtotta lehetőségek, támogatási formák, juttatások, szolgáltatások. A munka világának hazai és európai sajátosságai, jellemzői, értékei, a munkaerőpiac lehetőségei. Az egész életen át tartó tanulás és a folyamatos pályakorrekcióra való felkészülés. Életpálya tudatos tervezése, az álláskeresési technikák megismertetése, gyakoroltatása, elsajátítása.</p>
---	--	-------------------------------	--

	megbeszélése (felmondás, munkanélküliség, munkanélküli segély, álláskeresési lehetőségek, közmunka).		
--	--	--	--

2. Pályaorientáció Fejlesztendő kompetencia: A választható szakmák, munkatevékenységek megismerése.			Óraszám: 120 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Az egyes szakterületeken dolgozók tevékenységének, a pályák, munkakörök sajátosságainak, a különböző szakmacsoportok tevékenységformáinak megismerése. Különböző életpálya-lehetőségek bemutatása, pályatükrök megismerése, az egyéni alkalmasság és a munkatevékenység közötti megfelelés bemutatása. Szakmai szerep kiválasztása, megfogalmazása, egyéni életpálya reális megtervezése. Munkahelyi körülmények, munkafeltételek, saját alkalmasság mérlegelésének szempontjai. Munkahelyi egészségvédelem szempontjai.</p>	<p>Jól ismert szakmák jellemzőinek gyűjtése, szülők munkájának és a környezet munkalehetőségeinek bemutatása. Információk gyűjtése a szakmákról, a munka világáról, hazai és európai sajátosságokról. Egyéni alkalmasságról, fizikai erőnlétről, terhelhetőségről, ügyességről tapasztalatok gyűjtése. Munkaerőpiaci lehetőségek, munkavállalást és egyéni életutat befolyásoló hatások gyűjtése, megbeszélése. Az egészséges munkahelyi környezet kritériumainak gyűjtése. Az egész életen át</p>	<p>A tanuló képes kiválasztani a szakmák és munkakörök rendszeréből a képességeinek és érdeklődésének megfelelő tevékenységet, motiválttá válik a szakma ismereteinek elsajátítása és a felnőttkori munkavégzés iránt.</p>	<p>Reális önismeret és személyes jellemzők megismerése. Személyes alkalmasság feltárása. Társas képességek megismerése. Egyéni képesség és érdeklődés összehangolása. Szakmák rendszerének, sajátosságainak megismerése. Munkakedv felkeltése a reálisan választható szakmák és a képzési kínálat függvényében.</p>

	tartó tanulás és a folyamatos pályakorrekcióra való felkészülés érdekében az életpálya tudatos tervezésének, az álláskeresési technikák elsajátításának megismerése, gyakorlása. Elvégzett munka eredményeinek megtekintése, a munka értékének és szépségének felismerése.		
--	---	--	--

Szakmai alapozó ismeretek

Évfolyam: 9-10.

Célok:

az egyéni életpálya-elképzelések, az egészségügyi, fizikai és pszichikai tényezők alapján - a pályaválasztási döntés segítése.

megismerteti a tevékenységek munkakörülményeit, a munkahelyek szerkezetét, az álláslehetőségeket, a különböző foglalkozásokat, tevékenységformákat.

feltételek függvényében egy vagy több szakterületen gyakorlatorientált, általános gyakorlati ismereteket nyújt.

Feladatok:

az oktatás keretében a tanulók az általános szakmai elméleti ismeretek elsajátítása mellett a gyakorlatban is megismerkednek a kiválasztott tevékenység jellemző technológiáival, a felhasznált anyagokkal.

a szakma tanulását segítő praktikus és szociális képességek rendszerezése, bővítése, a gyakorlati tevékenységek folyamatos gyakoroltatása.

Elvárt teljesítmény:

igazodjon el szűkebb és tágabb környezetében, kövesse a társadalmilag elvárt normákat.

tegyen szert elfogadható viselkedési kultúrára, önismeretre, általános ismeretekre.

alakuljon ki a feladattudata, a munkavégzéshez szükséges pozitív hozzáállása, a közös munkavégzésre való képessége.

tegyen szert jártasságra azokban a tevékenységekben, melyek a szakmatanuláshoz szükségesek.

Értékelés:

Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.

A kerettanetrv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	4	4
Éves óraszám	144	144

A tantárgy témáinak feldolgozásához javasolt időkeret

Témakör/ Évfolyam	9.	10.
1. Általános munkahelyi tűz- és balesetvédelem	folyamatos	folyamatos
2. Közlekedési ismeretek	folyamatos	folyamatos
3. Műhelygyakorlatok	144	144

1. Általános munkahelyi tűz- és balesetvédelem Fejlesztendő kompetencia: szabálykövetés, előírások betartása			Óraszám: folyamatos
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Veszélyes gépek, eszközök, tevékenységek. Veszélyes alapanyagok, energiaforrások. Munkaruha, védőruha, munkacipő, védő és óvó eszközök. Elsősegélynyújtási alapismeretek, elsősegélyláda helye a műhelyben, tartalma. Egészségvédelem a műhelyben, munkahelyen.	Beszélgetés a tűz veszélyeiről, a munkagépek és munkaeszközök balesetet, sérülést okozó lehetőségeiről. Baleseti sérülés ellátásának szimulálása, elsősegélyláda tartalmának összeválogatása, alkalmazásának gyakorlása. Tűzvédelmi gyakorlat. Segélyhívások, segítségkérés helye, szimulálása, mentők, tűzoltók, rendőrség, segélyvonal. Különböző típusú munkavégzéshez alkalmas és nem alkalmas munkaruha,	Baleset, veszély, elsősegély, mentőláda, műhelyben használt eszközök, anyagok neve.	Tűz- és balesetvédelmi előírások, műhelyhasználat rendjének megismerése. Alapvető óvatosság kialakulása. Műhelyben elvárt viselkedés szabályozása. Tűz és baleset esetén szükséges teendők, mentések, értesítendők körének megismerése.

	védőruha válogatása. Munkatevékenységekhez védő és óvó felszerelések kiválasztása. Védőfelszerelés helyes használatának bemutatása, kipróbálása. Munkaeszközök helyes megfogásának, átadásának gyakorlása.		
--	---	--	--

2. Közlekedési ismeretek			Óraszám: folyamatos
Fejlesztendő kompetencia: pontosság			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Menetrend. Átszállási lehetőségek. Tömegközlekedési eszközök útvonala. Lakóhely közlekedése. Lakcím és munkahely, műhely címének pontos ismerete. Bérletek, jegyek időbeli és térbeli hatályosságának ismerete.	Útvonalak tervezése, baleset esetén kerülőutak tervezése. Közlekedési igazolványok, bérletek és jegyek szükség szerinti beszerzése. Menetidő kipróbálása, pontos érkezés a munkahelyre.	Közlekedési eszközök neve, menetrend, menetidő, átszállás, jegyek, bérletek elnevezése, útvonal.	A munkahely és lakóhely közötti önálló közlekedés biztonságosan és célszerűen. Tömegközlekedési eszközök biztonságos és célszerű igénybevétele. Menetrend alapján menetidő, átszállások ismerete. Közlekedéshez szükséges menetidő és útvonal tartása.

3. Műhelygyakorlatok			Óraszám: 288
Fejlesztendő kompetencia: rendszeresség, rész-egész, sorrendiség			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény

<p>A műhely helységeinek, eszközeinek, rendjének, tisztántartásának megismerése, megnevezése.</p> <p>A munkahely és műhely elvárt higiénés rendjének megismerése.</p> <p>Jellemző technológiák, a felhasznált anyagok megismerése, megnevezése.</p> <p>Munkafolyamat menetének megismerése.</p> <p>A társadalmi, munkahelyi beilleszkedéshez szükséges viselkedésformák elsajátítása.</p>	<p>A műhely elvárt és szükséges higiénés rendjének betartása.</p> <p>Az egyszerűbb kéziszerszámok, eszközök helyes fogási, használati módjának gyakorlása.</p> <p>Szükséges munkaruha, védőruha, munkacipő helyes viselésének gyakorlása, gondoskodás a tisztántartásról.</p> <p>A munkaműveletek kipróbálása, a helyes munkavégzési szokások kialakulásának megalapozása.</p> <p>Szerszámok tisztántartásának, szerszámok, anyagok tárolási szokásainak betartása.</p> <p>Munkavégzés közben a szükséges pihenőidő betartása.</p> <p>Helyes testtartás és fogások gyakorlása.</p>	<p>Műhelyben használt helyiségek, eszközök, anyagok nevei.</p>	<p>Munkahelyi műhelyben helyes viselkedési szabályok kialakítása.</p> <p>Egy szakmacsoport közös szakmai gyakorlati ismereteinek, készségeinek, képességeinek fejlesztése.</p> <p>A szükséges általános elméleti elemekkel való összekapcsolás.</p> <p>A műhelyben szokásos és elvárt higiénés szokások elsajátítása.</p> <p>A képzés céljától függően felkészítés az Országos Képzési Jegyzékben szereplő konkrét szakképesítés, részszakképesítés vagy munkába állást, életkezdést segítő ismeretek elsajátítására.</p>
---	--	--	---

Testnevelés és sport

Évfolyam: 9-10.

Célok:

Az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése.

További cél a helyzetfelismerő képesség fejlesztése, a komplex személyiségfejlesztés, a szociális és emocionális aspektus hangsúlyával.

Fontos a motiváció felkeltése a szabadidő- és diáksportokra, a testnevelés és sportági ismeretek bővítésére, a preventív és egészségtudatos szokások kialakítására a tanulóknál.

A testnevelés kiemelten támogatja a biomechanikailag helyes testtartás kialakulását, szükség szerint a tartás javítását, korrekcióját.

A tantárgy terápiás célja, hogy az enyhe fokban értelmi fogyatékos fiatal kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjen, erősítve a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a munka világában való helytállásra.

Feladatok:

Az anyanyelvi kommunikáció - a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztése terén, a testnevelés órákon, vagy szabadidős sporttevékenységek keretében számos alkalom kínálkozik az auditíven érzékelt beszéd megértésére és a megértettek alkalmazására.

A matematikai kompetencia fejlesztése indirekt módon, transzferhatások révén, funkcionális képességek, az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet fejlesztésével valósul meg.

A természettudományos kompetencia a mindennapi élet természettudományi műveltségeként, egészségvédelmi, betegség- és balesetmegelőzési ismeretként van jelen a testnevelés órákon.

A kiemelt fejlesztési feladatok közül az erkölcsi, az önismereti, a másokért való felelősségvállalás valósulhat meg egyértelműen, de áttételesen szinte valamennyi nevelési célnak megfeleltethető a tantárgy.

Elvárt teljesítmény:

A menet- és ütemtartásra, hosszabb távú egyenletes, lassú futásra.

A hatékony mozgásszabályozásra, két-három mozgáselem összekapcsolására a gyakorlatok során.

A gyakorolt mozgáselemeket, sportágakat szabad térben, más körülmények között is alkalmazni.

A szergyakorlatok teljesítésére, önálló végrehajtására képessége szerint.

Az ugróerő és súlypontemelkedés tudatos szabályozására.

A tánc és a közös mozgás élményének átélésére.

Önállóan bemelegíteni.

A sportot életritmusába beépíteni.

Versenyjátékok, versenyfeladatok szakszavait értelmezni, és azoknak megfelelően cselekedni.

A labdát céltudatosan irányítani.

A labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni.

A szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban, versenyekben.

Higiénés ismereteit rutinszerűen alkalmazni.

A relaxációs gyakorlatokat önsegítő rendszerében alkalmazni, nyugalmi és stresszhelyzetben szokásrendszerébe integrálni az egészségtudatos magatartásformákat.

Értékelés:

Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/ Évfolyam	9.	10.
1. Motoros képességfejlesztés - edzettség, fittség	36	36
2. Motoros készségfejlesztés - mozgástanulás	36	36
3. Játék	52	52
4. Versenyzés	20	20
5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	36	36

1. Motoros képességfejlesztés - edzettség, fittség Fejlesztendő kompetencia: Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés			Óraszám: 72 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>A fittség és az edzettség kritériumai. A terhelés élettani és pszichés értelmezése. A nyolc évfolyamon tanultak elmélyítése, készségszintre emelése. Gimnasztika. Egyensúlygyakorlatok. Küzdőgyakorlatok. Zenére végzett gyakorlatok. Légző gyakorlatok.</p>	<p>Differenciált, egyéni edzésterv készítése - segítséggel. Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok szer nélkül és tornaszerekkel (labda, kötél, gyűrű, zsámoly, tornapad). Szereken történő célirányos mozgások: függeszkedések, mászások. Önállóan végzett bemelegítés (8-10 gyakorlatnyi). Bemelegítő mozgásanyag tervezése és kivitelezése. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása. Testépítés - minden izomcsoport harmonikus fejlesztése a gerinc és az ízületek védelmével. Tesztek, felmérések kizárólag diagnosztikus céllal: motoros (Cooper), kardio-respiratorikus, állóképesség, erő, izomerő, állóképesség, testösszetétel.</p>	<p>Speciális kifejezések az edzésekkel kapcsolatban.</p>	<p>Minőségelvű motoros tevékenységek tökéletesítése. Sportági tevékenységre épülő kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Vízi biztonság megteremtése, a víz, mint az egyik őselem gyógyhatásainak tudatosítása.</p>

2. Motoros készségfejlesztés - mozgástanulás			Óraszám: 72 óra
Fejlesztendő kompetencia: Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Új sportági ismeretek és rendszerek alapjai. Mozgásos tapasztalatszerzés a néptánc, a történelmi táncok, társastánc és modern mozgáselemek tárából. Rendgyakorlatok. Torna. Támaszgyakorlatok. Mászás, vándormászás. Függeszkedés, lendülés. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc. Atlétikai elemek: Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal. Tánc: népi és régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport jellegű táncok megismerése. Úszás. A vízből mentés elemi szabályai.</p>	<p>Természetes mozgások végrehajtása (sportág-specifikus jelleggel). Technikai és taktikai elemek véghezvitele (egyéni szintű) cselekvési biztonsággal. Szervezést elősegítő gyakorlatok: rendgyakorlatok, alakzatok felvétele, menetelések, ellenvonulások, nyitódások, zárkózás, szakadozások. . Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben. Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban menetelés alakzatfelvétellel. Támaszgyakorlatok , függés és egyensúlygyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon. . Mászás kötélén, vándormászás bordásfalon. Függeszkedés, lendülés, lengés, hintázás szereken. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc gyakorlása. . Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal, verseny, időmérés. Tudatos, gyakorlati alapú tapasztalatszerzés a hazai és külföldi sportjátékok technikai és taktikai készletéből. Tánc, művészeti előadás és más mozgásformák alkalmazása az önreflexió és önkifejezés érdekében. Táncitanítás, tutorálás mozgásos programokban, gyakorlatokban. Úszás: gyors, mell, hátúszás saját tempóban, a pillangóúszás elemei, indulási és beérkezési technikák, vízi sportjátékok.</p>	<p>Balesetvédelemmel és baleset-megelőzéssel kapcsolatos fogalmak, támasz, átfordulás, tigrisbukfenc, ugróerő, lendület, gyorsítás, lassítás, rajtolás, átlépő technika, hajítás, dobás, lökés, vetés, start, fejes, forduló, a vízből mentés fogalomtára.</p>	<p>Térbeli és energiabefektetésre vonatkozó tudatosság fejlesztése. Tudatos helyzetfelismerő és feladatmegoldó képességek fejlesztése.</p>

3. Játék	Óraszám:
Fejlesztendő kompetencia: Versenyszellem és a sportszerűség kialakítása és fenntartása.	104 óra

Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Dobó- és elfogójátékok. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel. Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben. Átadások helyben és mozgás közben. Célba rúgó és célba dobó játékok. Kosárlabda. Labdarúgás. Röplabda. Kézlabda. Küzdősportok (judo) - önvédelmi megközelítéssel. Szabadidős teremjátékok.</p>	<p>Dobó és elfogó játékok játszása. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel (kidobós). Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés, védővel szemben, átadások helyben és mozgás közben, célba rúgó és célba dobó játékok. Küzdősportok (judo) - önvédelmi megközelítéssel (esések, gurulások, szabadulások). Szabadidős teremjátékok: gombfoci, asztali foci, darts, asztalitenisz, asztali hoki. Preventív játékok és tevékenységek vízben. Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója. Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok.</p>	<p>Játékok neve és szabályai, büntetődobás, büntetőrúgás, oldal-bedobás, sarokrúgás, szerelés, becsúztatás, ívelés, feladás, sáncolás, csatár, középpályás, védő, kapus, kapáslövés, önvédelem, esés, gurulás, szabadulás.</p>	<p>Személyes és társas folyamatok pozitív alakítása a megismerésben, az értékelésben, az asszertivitásban, a sportszerűségben és a sikerorientáltságban. Testnevelési és sport játékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés és kritikai értelmezés. Csapatépítés. Sportági előkészítő kreativitás és kooperativitás fejlesztése. Inklúzióra, társadalmi integrációra előkészítés, érzékenyítés. Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. Játékszabályok által döntésképeség és szabálytudat kialakítása. Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. Személyes és társas folyamatok megélése. A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlata.</p>

4. Versenyzés Fejlesztendő kompetencia: A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében.			Óraszám: 40 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvart és javasolt fogalmak	Elvart teljesítmény
Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok, a sportági versenyek szabályainak, technikájának és taktikájának elemei. Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola. Ugróiskola. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályainak megismerése. Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok. Küzdősportok elemei. Az olimpiák története - sportidolok, paralimpia.	Sportági versenyek - szükség szerinti egyszerűsített szabályokkal - gyakorlása. Váltóversenyek. Futóiskola - futóversenyek (gyors, kitartó, gát, staféta). Ugróiskola - magasugrás, távolugrás. Dobóversenyek (célba, távba különféle eszközökkel). Sorversenyek. Váltóversenyek. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályszerű, csapatok közötti játéka. Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok (bigézés, karikahajtás, dióleső, tojásba	A játékok neve és szabályai; erőszakos, kíméletes, sportszerű, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény, olimpikon, paralimpia.	Sportági versenyek, versenytapasztalatok megszerzése a diáksport, élsport és szabadidősport terén. Sportszerűség fogalmi jelentésének ismerete. Az olimpia és sporttörténet nagy alakjai, emblematis személyiségei, híres magyar és nemzetközi sportolók megismertetése a múltból és a jelenből. Példakép (választás, a választás megindokolása).

	vágás, csizmadobáló). Úszóverseny egyszerűsített szabályokkal. Küzdősportok elemei - birkózás, keleti küzdősportok elemei. Sor- és váltóversenyek szabályainak ismerete és betartása. Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. Példakép keresése híres magyar és nemzetközi sportolók és csapatok közül (képek, eredmények, versenyek látogatása, kulturált szurkolás).		
--	---	--	--

5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés Fejlesztendő kompetencia: Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra, egészségtudatosságra nevelés.			Óraszám: 72 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Otthon is végezhető testgyakorlatok. Táncok különféle műfajai. Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata. Relaxációs	Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák - egyénileg, párban, csapatban. Otthon is végezhető testgyakorlatok	Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, napsugárzás, UV-	Igénykeltés a mozgásban gazdag életformára, a terhelés alakítására és kontrolljára való képesség kialakítása. Optimális testtömeg

<p>gyakorlatok. Egészséges életmód alapelemei - étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése, betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások szerepe.</p> <p>Természetben űzhető sportok (balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem elsajátítása).</p> <p>Kerékpározás, görkorcsolyázás.</p> <p>Úszás természetes vizekben - csak engedélyezett és kijelölt helyen.</p> <p>Könnyített testnevelés.</p>	<p>(aerobic, talajtorna).</p> <p>Relaxációs gyakorlatok: lélegzőgyakorlatok, figyelemösszpontosító és lazító testtartások.</p> <p>Természetben űzhető sportok: labdajátékok, futóversenyek, túra, kocogás, tájfutás - balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem rendszeres elvégzése (krémezés, ruházat, ellenőrzés).</p> <p>Kerékpározás, görkorcsolyázás.</p> <p>Úszás természetes vizekben - csak engedélyezett és kijelölt helyen.</p> <p>Könnyített testnevelés: a tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok (a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint, a tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása).</p> <p>Testtartás-javító gyakorlatok: preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.</p>	<p>A és UV-B, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, testtartás, tájfutás, tájoló, térkép, terep, önkarbantartás, tréning, örömtrening.</p>	<p>és fittség paramétereinek kialakítása, illetve fenntartása.</p> <p>A relaxáció és stresszoldás mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszköze.</p> <p>Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szennedélybetegségek hatásai a testi-lelki egészségre.</p> <p>Primer prevenció és az életvezetés kapcsolatrendszere: szokások, egészségfejlesztés, egészségtudatosság.</p> <p>Egyéni felelősség és döntés az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.</p> <p>Biztonság és környezettudatosság.</p> <p>Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatása.</p> <p>Önkontroll, önuralom.</p> <p>Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtásának képessége - a védő-óvó intézkedések ismerete és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat).</p> <p>A könnyített testnevelés</p>
--	---	--	--

Losontzi István EGYMI, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium
2700 Cegléd, Buzogány u. 23.
Tel.: 06-53/310-141 06-30/584-5049
e-mail: losontzi@losontzi.hu

			individuális lehetőségének megteremtése. A tanulók betegség tudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak méréséklése, oldása egyéni sikerhez juttatásával.
--	--	--	--

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó Készségfejlesztő Iskola tanterve

11-12. évfolyam

Célok és feladatok

A Készségfejlesztő Iskolai oktatás felkészíti a tanulókat az egész életen át tartó tanulásra, a munkaerőpiacon való eredményes részvételre, a sikeres munkaerőpiaci és társadalmi integrációra.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók közismereti oktatásának a Készségfejlesztő Iskolai képzésben kiemelt célja támogatni a gyakorlati ismeretek elsajátítását, gyakorlási- kipróbálási lehetőséget adni a társadalmi beilleszkedés, az önálló életvezetési technikák, a társadalmi cselekvőképesség, a személyiségstruktúra megszilárdítására.

Támogatja a személyiség komplex, harmonikus fejlődését, az önismeret, az önbizalom és a megfelelő önértékelés megerősödését, segíti a kognitív funkciók, az érzékelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás további fejlődését, teret enged a helyes és kívánatos társas kapcsolatok, viselkedési normák, szociális interakciók gyakorlásának.

Fejlesztési területek- nevelési célok

Erkölcsei nevelés

Erkölcsei érzékük továbbfejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük elősegítése.

A szabálykövető magatartás érvényesítése a mindennapi gyakorlatban, az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával, az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével valósul meg.

Segíti az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosítását a nemzedékek közötti és a kortársi kapcsolatok megerősítésével, az állampolgári ismeretek gyakorlati értelmezésével, a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus tudás nyújtásával. A folyamat végén az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képes lesz cselekedetei következményeinek belátására, a mások iránti felelősség és felelősségvállalás érzékelésére.

Kibontakozik a közösségi élettel kapcsolatos igazságérzete, társaival és az őt körülvevő személyekkel szembeni elfogadása, segítőkészsége. Magatartásában fejlődik az önfegyelem, a másokat megillető tisztelet megadása és tevékenységeiben a kívánatos mértéktartás. Feladatai és munkatevékenységei során megerősödik kötelességtudata.

A nemzeti azonosságtudat és hazafias nevelés segíti a magyar történelemre és hagyományokra, hazájára való büszkeség kialakulását, a más népek, azok kultúrája iránti érdeklődés és tisztelet megnyilvánulását azzal, hogy támogatja a tanuló aktív részvételét szűkebb környezetének megemlékezéseiben, a történelmi múlttal kapcsolódó ünnepeken.

A társadalom, a társadalmi jelenségek megítélése fókuszba kerül, a tanulót a pályaválasztási és önálló életkezdési ismeretei, motivációja segíti abban, hogy reális képet kapjon a társadalomban elfoglalt, elfoglalható helyéről.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés

Felkészül a társadalmi elvárásoknak megfelelő kötelezettségek és jogok gyakorlására, megismeri és szükség szerint igénybe veszi az önérvényesítés intézményes lehetőségeit.

Iskolai keretekben gyakorolja a demokratikus jogokat és megismeri a demokrácia szabályait. Az iskola az egyéni adottságokhoz és lehetőségekhez mértén biztosítja a tanuló részvételét a helyi civil társadalom életében azért, hogy fogékony legyen a társadalom jelenségei, problémái iránt.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése

Kialakul bennük a felnőtt élethez kötődő reális énkép, megismeri és kontrollálni tudja a viselkedését.

A társas kapcsolatok tudatosan megfigyelt visszajelzései alapján továbbfejlődik önértékelése, önbizalma.

Kialakul a társakkal, ismerős és ismeretlen környezettel szembeni bizalom és bizalmatlanság megfelelő egyensúlya. A serdülőkorban, mint a személyiség kialakulásának döntő szakaszában, az életkorból adódó problémák kezelése érdekében kiemelt szerepet kapnak a feszültség, a szorongás, a stressz, a fáradtság oldásának technikái, annak felismerése és leírása, hogy a tanuló önmaga hogyan változik, alakul

Az elképzelések, vágyak, tervek a felnőtt szerepekről - a felnőttkori önmaga megvalósításáról - akkor lesznek reálisak, ha a tanuló képes a kudarcok tűrésére, tanulságaik feldolgozására, hasznosítására.

A testi és lelki egészségre nevelés

Támogatja a tanuló tudatos törekvését az egészséges életmódra, a testi és lelki egyensúly megőrzésére.

Igényné válik a testi épség megóvása és a sérülések elkerülése.

A mindennapos testedzés megalapozza a munkavégzéshez elenged- hetetlen fizikai állóképesség megszerzését és megőrzését.

A pedagógus lehetőséget ad a tanulónak felismerni és elkerülni a káros szenvedélyeket, a testi, szellemi és lelki érettség elérésével megerősödik sikeres társadalmi beilleszkedésének lehetősége.

A pedagógus feladata felhívni a tanuló figyelmét a rendszeres és bőséges táplálkozás, a táplálék összetevőinek, minőségének megfigyelésére, megteremteni az egészségvédelem és a szociális gondoskodás gyakorlatát az iskolában, felhívni a figyelmet a rendszeres mozgás, a megjelenés, a küllem, az ápoltság összefüggéseire.

A családi életre nevelés

Megismeri a harmonikus családi mintákat és a családi együttélés szabályait. A hétköznapi élethelyzetek megbeszélése, gyakorlása segíti a párkapcsolatok megismerését, felelős párkapcsolat kialakítását, az együttlét, a szakítás felelősségét, kultúráját.

A támogatást nyújtó társadalmi, egészségügyi rendszerek megismerése, a konfliktusok kezelési lehetőségeinek, az érzelmi bizonytalanságoknak, a magánéleti krízishelyzeteknek a felismerése a felnőttkorba lépő fiatalok számára támpontokat nyújt az érzelmi élet válságaiban.

A felelősségvállalás másokért és önkéntesség területén a tanuló tapasztalatai bővülnek a társadalom tagjainak különbözőségéről, megerősödik benne az elfogadás érzése, a másság elfogadása, a betegség, a sérült és a fogyatékos emberek iránti együttérző, segítő magatartás kialakítása.

A pedagógus feladata lehetőséget teremteni arra, hogy fejlődjön a tanulóban az önkéntes segítségnyújtás igénye, amelyben megismeri és megéli a saját személyének fontosságát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, az egymásrautaltságot.

A szociális érzékenység, az együttműködés, a problémamegoldás, az önkéntes feladatvállalás és a megoldás képességének kialakulása, az alkalmazás általánossá válása a mindennapi életben, a munka világában is támogatja a beilleszkedést.

A fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló felismerheti, hogy az emberiség összefogása szükséges a környezet épségének megóvása, a természet védelme érdekében.

A pedagógiai helyzetekben cselekedeteit, azok hatását személyesen is megtapasztalja, belátja a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteit, összefüggéseit.

A környezeti ártalmak számbavétele, a védekezés lehetőségeinek kipróbálása, a takarékoságnak, a szükségletekhez igazított szokásrendnek a megismerése teszi lehetővé a mindennapi alkalmazást, azt, hogy fejlődjön az önálló étellel kapcsolatosan az egészséges és esztétikus környezet és élettér kialakításának és megóvásának igénye.

A pályaorientáció

A tanuló reális önértékeléssel megismeri munkaerő-piaci lehetőségeit, a társadalmi munkamegosztás alapjait. Képességeinek, lehetőségeinek és érdeklődésének figyelembevételével pályát választ, megismeri és motiválttá válik a céljai elérése érdekében szükséges képességek fejlesztésében.

A gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló felkészül a változó gazdasági környezet lehetőségeihez történő alkalmazkodásra, megismeri a családi munkamegosztást, gazdálkodást, felismeri, hogy milyen az ésszerű, beosztó felhasználás, takarékoság.

A folyamatban kiemelt szerepet kap a figyelem ráirányítása a tanuló saját felelősségére a javakkal való ésszerű gazdálkodásban, a pénz világában és a fogyasztás területén.

A tanuló a pedagógiai folyamatban és a valóságban is kipróbálhatja az ügyintézés útjait, a segítségkérés lehetőségeit a lakhatás, a munkavállalás, a lakóhelyi, közösségi ügyintézés terén, tapasztalatokat szerezhet a döntései közvetlen és közvetett következményeinek és kockázatainak mérlegelésében.

A médiatudatosságra nevelés

Különös jelentőséget kap a médiumok használatának előtérbe kerülése, a tanulás, az önművelés területein történő felhasználása miatt.

A médiatudatos magatartás a mindennapokban, a munka világában való tájékozódás szolgálatában azt jelenti, hogy a tanulónak megfelelő gyakorlata alakul ki az információhordozók megválasztásában, használatában, megismeri a hétköznapi élet során szerepüket az ismeretek, a fontos információk megszerzésében, fejlődik képessége az óvatosság területén és az információk hitelességének ellenőrzésében, vigyáz személyes adatainak védelmére, mértéktartó az eszközök használatában.

A tanulás tanítása terület a tanuló számára lehetőséget ad az egyénre szabott, képességeknek megfelelő motivációra és a folyamatos fenntartásra az ismeretszerzésben.

Segít elfogadni és megismerni a környezet folyamatos változását, fenntartani az igényt és képességet a tevékenységekkel és munkavégzéssel kapcsolatos ismeretek bővítésére a munkaerőpiaci és a társadalmi integráció elérése érdekében.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknak is fel kell készülniük a munkavállalásra, a változások kezelésére és a későbbi tanulásra is. Kompetenciákkal a társadalmi integráció, az önálló életvezetés és a felnőttkori munkaerőpiaci helytállás érdekében nekik is rendelkezniük kell. Az alapkészségek kialakításához szükséges kompetenciák a jövőben való boldogulás várható igényei szerint kiegészülnek más olyan kompetenciákkal, amelyek a társadalomban való sikeres részvételhez, az egész életen át tartó tanuláshoz szükségesek. Ezek a kulcskompetenciák, amelyek nemcsak egyes tantárgyakhoz köthetőek. Kialakításuk, fejlesztésük a köznevelés feladataként az enyhe értelmi fogyatékos tanulókat nevelő-oktató intézményekben is elvárásként jelenik meg.

A 11-12. évfolyamon jellemzően fejlesztendő kulcskompetenciák meghatározhatóak, azonban egyénenként eltérő összetevők fejlesztésére helyeződik a hangsúly - az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében ez különösen jellemző. Ezért a szakértői bizottságok és a gyógypedagógusok képességekre, részképességekre vonatkozó vizsgálati eredményeire is támaszkodva differenciált, egyénre szabott programokon keresztül érhető el a tanulási képesség egyénileg különböző szintre fejlesztése.

Anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterület

Elsajátítja a társas és a társadalmi érintkezéshez, kapcsolatfelvételhez és kapcsolattartáshoz szükséges kommunikációs formákat, megerősödik beszédértése és beszédprodukciója. Fejlődik szöveg- és véleményalkotási képessége. Kommunikációja körülményeknek megfelelő alakítására, továbbá az egyéni racionális és sikeres vita stratégiáinak kialakítására és használatára törekszik. A hétköznapi helyzetekben a magyar helyesírás szabályait követve old meg írásos feladatokat.

Az idegen nyelvi kommunikáció kompetenciaterület

A tanult nyelv alapvető, mindennapi élethelyzetek egyszerű fogalmait, kommunikációs fordulatait felismeri, alkalmazza. Törekszik a tanult idegen nyelvi kultúra minél árnyaltabb megismerésére.

Matematikai kompetenciaterület

A mindennapi élethelyzetekben szükséges kognitív funkciók fejlesztésére fókuszál a terület. Bővül a biztonságot nyújtó ismeretek köre. A pedagógus gyakorlati tevékenységekkel folyamatosan segíti a tér- és időbeli viszonyok megerősítését, a mértékegységek egyre biztosabb használatát, a pénzkezelést és a szakmai ismeretek matematikai kompetenciát igénylő területeinek elsajátítását. A matematikai kompetencia birtokában az enyhe értelmi fogyatékos tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyait felfedezze, képessé válik arra, hogy a tapasztalások útján megszerzett matematikai tudást praktikus feladatokhoz használja fel a társadalmi lét különböző területein. Felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat és törekszik ezek pontos megfogalmazására.

A természettudományos és technikai kompetencia területe

A gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása folyik, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a cél. A tanuló ismereteinek segítségével, a megfelelő módszerek felhasználásával képes leírni és magyarázni a természet egyszerűbb jelenségeit és folyamatait. Érzékeny a hazai és globális természeti környezeti problémák iránt. Képes és kész saját életében környezettudatos döntések meghozatalára. Megismeri az ember szerepét a gazdaság környezetkárosító hatásának kialakulásában, megérti, hogy a környezeti katasztrófák elkerülhetők. A tanuló megfigyeli és értelmezi a mindennapi életbe köthető természeti jelenségeket. Gyakorlattá válik az egészségvédelemmel és betegségmegelőzéssel kapcsolatos ismeretek alkalmazása, bővül a környezet megismerésére való igénye és képessége.

A digitális kompetencia

A tanuló képességeinek megfelelő szinten alkalmazza az infokommunikációs eszközöket a tanulás, a kapcsolattartás, a szórakozás és ismeretszerzés területén. Képes adott céllal és adott szempontok alapján dokumentumokat választani informatikai eszközök segítségével. Az egyéni sajátosságokat és az informális társadalmi elvárásokat figyelembe véve középpontban a munkához, az életvitelhez és a szabadidő hasznos eltöltéséhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzés és készségfejlesztés áll.

A szociális és állampolgári kompetencia

Segíti az enyhe értelmi fogyatékos tanulót abban, hogy megtalálja helyét, feladatát a családi és a társadalmi munkamegosztásban. Az állampolgári kompetenciák fejlesztése az enyhe értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai- pszichológiai jellemzőit figyelembe véve zajlik úgy, hogy a pedagógus a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva biztosítja. A tanuló felkészül a közügyekben való aktív részvételre, képessé válik a családi munkamegosztásban a felnőtt szerepre, felkészül a társadalmi lét

munkavállalási és állampolgári szerepeinek betöltésére. Bővülnek ismeretei a közügyekben való részvétel szabályairól, saját érdekeinek képviseléről, az önérvényesítés és az ehhez történő segítségkérés lehetőségeiről. Gyakorolja a közösségi viselkedést az iskolai környezet lehetőségeinek igénybevételével.

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A tanuló felismeri reális lehetőségeit, képességeinek határait, megtanulja, kitűzött céljai elérése érdekében, megfelelő formában kérni és elfogadni mások segítségét.

Felismeri a korának megfelelő élethelyzetekben a számára kedvező lehetőségeket és él azokkal, tájékozódik a pénz világában. Fejlődnek az életvezetési, munkavégzési, munkavállalói technikákra vonatkozó kompetenciái (tervezés, szervezés, ellenőrzés, értékelés, becslés, döntés, irányítás képessége, hierarchiatűrési képessége, megbízhatóság, felelősség- és kötelességtudat, tenni akarás). A kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetenciához szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanítási-tanulási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismeri fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

A tanuló érdeklődésének megfelelően motivált tevékenységeiben a kreativitásra, részt vesz alkotások létrehozásában, nyitottá válik művészeti alkotások befogadására. Az ötletgazdagság, a kíváncsiság és az alkotókedv kialakulásában nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is.

A hatékony, önálló tanulás kompetenciaterület

A tanuló igénybe vesz minden, képességeihez mértens elsajátított kultúrtechnikai eszközt új ismeretek, információk elsajátítására, megismerésére. Tud segítséget kérni új ismeret elsajátítására, mer kérdezni és képes csoportos munkában részt venni. Az önálló, hatékony tanulásra képes tanuló képes közös munkában, csoportban dolgozni.

Egységesség és differenciálás

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül.

Az adaptív oktatás egy olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszerrel kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a tanulói sajátosságok - a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, az önálló munkavégzés és az együttműködés terén való fejlettsége, helyzete a társas kapcsolatrendszerben - és a tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás hátterében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképességének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszközeütként kell megjelenie.

Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált - egyéni és csoportos - eljárások biztosítják az egyes területeken aluteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak - egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző - módosulásait.

A pedagógus együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az egyik a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A másik a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget. A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. Erre lehet építeni az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és terápiát. A kimeneti elvárások - a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszhetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve - a társadalmi szükségletből vezethetők le.

Értékelés:

Az értékelés célja a tanuló folyamatos motiválása. Ennek érdekében az értékelés alapjának tekintjük a tanuló önmagához képest történő fejlődésének a mértékét.

Az értékelés tárgya:

A követelményekben meghatározott ismeretek elsajátításának mértéke, az ismeretek alkalmazásának foka, a feladatvégzéshez való viszonyulás.

Értékelés formái:

A pozitív személyiségfejlődés érdekében a 9-10. évfolyamon szerepet kapnak a motiváló hatású értékelési formák: szóbeli, (dicséret, figyelmeztetés, a tanuló számára kedves programon való részvétellel történő jutalmazás stb.), írásbeli, illetve az érdemjeggyel történő értékelés.

1. Félévkor osztályzattal tájékoztatja a szülőket,

2. Év végén osztályzattal, a tantárgyak elvárt teljesítményszintjének elsajátítási mértékét tükrözően.
3. A havonkénti érdemjeggyel történő értékelés lehetősége a csoportban tanítóknak szabad választása.

Tantárgyak és óraszámok

Műveltségi terület	Tantárgy neve	11. évfolyam	12. évfolyam	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1	1	72
Matematika	Matematika	2	2	144
Ember és társadalom	Etika	1	1	72
Informatika	Informatika	1	1	72
Testnevelés és sport	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki	1	1	72
Készségfejlesztő kerettantervek		20	20	1440
Szabadon felhasználható órakeret		4	4	288
Szabad közismereti órakeret	Magyar nyelv és irodalom	1	1	72
	Informatika	1	1	72
Szabad készségfejlesztő órakeret	Szakmai elmélet	1	1	72
	Szakmai gyakorlat	1	1	72
Összes óraszám		35	35	1260

Egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs óraszám: 5 óra/hét

Magyar nyelv és irodalom

11-12. évfolyam

Célok

A tanuló készüljön fel a társas-társadalmi együttéléshez szükséges nyelvi képességek elsajátítására, beállítódásokra, a kulturált nyelvi magatartásra.

Rendelkezzen közvetlen környezetében az emberi, tárgyi viszonyrendszerekben történő eligazodáshoz szükséges beszédképességgel.

A beszéd formai és tartalmi oldalának fejlesztése: a tiszta artikuláció, a kommunikációs biztonságérzet kialakítása,

Az anyanyelvű írásbeliség normáihoz alkalmazkodó - képességekkel adekvát - szövegalkotás,

Alakuljon ki eszköztudás a kultúrtechnikák alkalmazásának gyakorlásával és használatával.

Jelentősen bővül aktív és passzív szókincse a felnőtt élet, a munkavállalás és -végzés, valamint a szakmai munka területén

Irodalmi kifejezésformák befogadására nevelés.

Tudjon folyamatosan hangosan vagy némán olvasni, majd az olvasottakról tömörítve, a lényeget kiemelve beszámolni

Legyen képes részben önállóan, részben tanári segítséggel elolvasni egyszerűbb, rövidebb írásos műveket.

Tegyen kísérletet ezek erkölcsi és életvezetési értelmezésére.

Legyen képes formanyomtatványok önálló kitöltésére, önéletrajz, magán- és hivatalos levelek írására.

Feladatok

A tanulók kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási képességének továbbfejlesztése.

A kommunikációs ismeretek bővítése, a nyelvi alapkészségek továbbépítése.

Az igényes és a helyzethez illő szóhasználat, a mondat- és szövegalkotás gyakorlása.

A mondat- és szövegfonetikai eszközöknek a nem verbális nyelvi elemekkel összehangolt és célszerű használata.

A véleményalkotási képesség továbbfejlesztése.

Önállóságra nevelés és kreativitásra ösztönzés a szövegalkotásban.

Motiválás az irodalomolvasásra és a köznapi élet hivatalos ügyirataiban való eligazodás támogatása.

Az irodalom önmegértést és önmeghatározást elősegítő lehetőségeinek felismerése.

A korábban megszerzett kommunikációs és tömegkommunikációs ismeretek szintetizálása.

Szereplési biztonság kialakítása.

A tanuló vegyen részt a dráma-, szerep és szituációs játékokban.

Elvárt teljesítmény

képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni,
képes meggyőzni, kulturáltan érvelni, kérdezni, együttműködni beszédpartnerével, véleményt elfogadni,
képes a lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására (esetleg tanári kérdések alapján),
képes írásbeli munkáit a tanult szabályok szerint végezni, olvasható, áttekinthető írásműveket készíteni,
tudja az írást kommunikációs célokra használni,
képes az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználni.
képes a média által bemutatott valóságképet kritikával fogadni.
képes a könyvtárhasználatra megadott szempontok alapján.
fogékony a művészeti élményekre.

Értékelés

Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/ Évfolyam		9.	10.
1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása		folyamatos	folyamatos
2. A tanulási képesség fejlesztése		folyamatos	folyamatos
3. Anyanyelvi ismeretek		20	20
4. Írás, szövegalkotás - Fogalmazási ismeretek		20	20
5. Irodalmi szöveg olvasása		10	10
6. Kommunikáció - Médiaismeret		22	22
1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása Fejlesztendő kompetencia: A szókinccs gyarapítása mellett nyelvi kifejezőképesség fejlesztése.		Óraszám: folyamatos	
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Beszédtechnika: a. a helyes beszédlevegő: levegőbeosztás, szünettartás, b. megfelelő beszédhang: hangterjedelem,	A levegőbeosztás, a szünettartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés kialakítása és gyakorlása szövegolvasás közben. A hangadás esetleges hibáinak javítása, a	Artikuláció, beszédértés, beszédlevegő, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom,	A helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása. Aktív és passzív szókinccs fejlesztése. Társas kapcsolatok

<p>hangszín, hangerő, c. a pontos artikuláció, d. a kifejező képesség, a kommunikáció céljának megfelelő beszéd. 2. Beszéd(meg)értés: a. szavak, b. mondatok, c. szöveg szintjén. 3. Beszédkészség</p>	<p>hangterjedelem kiszélesítése, a hangszín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes hangterjedelemben, a görcsmentes hangerőfokozás és hangváltások kialakítása és gyakorlás. Az artikulációs mozgások gyakorlása, a gondos szóvégejtés, a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédritmus, a hangkapcsolatok szabályos ejtésének kialakítása és gyakorlása. A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése. Főfogalom alá rendezés, az „egész” részeinek felsorolása, „rész” hozzárendelése az egészhez, hibás szókapcsolatok javítása, új fogalmak, szókapcsolatok tartalmának megismerése az értelmező szótár vagy rokon értelmű szavak alkalmazásával. Mondatpárok készítése, a mondat elemeinek cseréje, az eseményhez tartozó mondat kiválasztása, hibás elemek cseréje, feladat, utasítások végrehajtása. A mondat sorrendjének megállapítása, a hiányzó „láncszem” felismerése, kérdések, válaszok megfogalmazása a szöveghez, dramatizálás. Analógiák készítése, a</p>	<p>analógia, analízis-szintézis.</p>	<p>kommunikációjába a tanult elemek beépítése.</p>
--	--	--------------------------------------	--

	<p>következtetések megfogalmazása, analízáló- szintetizáló gyakorlatok végzése, összehasonlítások a nyelv különböző szintjein, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások.</p> <p>Szavak és szókapcsolatok jelentéstartalmának feltárása, szavak és szókapcsolatok szöveggörnyezetbe helyezése, rokon értelmű szavakból szósorok alkotása, a hangulati és a fokozati különbségek megállapítása, hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szöveggörnyezetbe, a stílushatások véleményezése, a szépirodalmi és a köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbözőségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmondások beépítése a szöveggörnyezetbe (behelyettesítés).</p> <p>Vers- és prózamondás gyakorlása.</p>		
--	---	--	--

<p>2.A tanulási képesség fejlesztése</p> <p>Fejlesztendő kompetencia: Az önművelés igényének szinten tartása. Az ismerethordozók önálló használatának tanulása. Az egyéni érdeklődésen alapuló, önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek tanulása.</p>			Óraszám: folyamatos
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei. Tanulást segítő	Iskolai könyvtár rendszeres látogatása. Önálló könyvkölcsönzés	Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés,	Tények, adatok, információk növekvő önállósággal történő felismerése az

<p>eljárások gyakorlása. Szövegfeldolgozás. Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása.</p>	<p>megadott szempontok alapján (memoriterek keresése, kötelező olvasmány kikölcsönzése). Adatkeresés, adatgyűjtés. Vázlatok értelmezése, közös vázlatkészítés. Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján. Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása. Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban.</p>	<p>lényegkiemelés, vázlat.</p>	<p>ismerethordozó/terjesztő médiákból. Érdeklődésnek megfelelő könyv választása.</p>
---	---	--------------------------------	--

<p>3. Anyanyelvi ismeretek Fejlesztendő kompetencia: A magyar nyelv rendszeréről és elemeiről meglévő ismeretek elmélyítése. A kommunikációs készség fejlesztése. Az elfogadható színvonalú helyesírás megalapozása. A mondanivaló árnyalt közlése a mondatokkal kapcsolatos ismeretek segítségével.</p>			<p>Óraszám: 40 óra</p>
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>A mondatok szövegben betöltött szerepe. Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok. Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség). Tájékoztató, leírás stíluselemei. Az írott beszéd felelőssége. Pontos és szabatos</p>	<p>Szavak szófajokba sorolása, szófajok fontosabb jellemzői, helyesírásuk. Igeragozás, igeidő használata, változtatása szükség szerint. Mondatok helyesírása, mondatbővítés, szűkítés, összevonás. Veszélyt és tiltást jelentő szavak és jelzések (pl.</p>	<p>Érzelmek kifejezésére szolgáló szavak (öröm, bánat, harag, gyengédség). Szöveg, mondatfajták, szavak fajtáinak nevei.</p>	<p>Betűrendbe rendezés. Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása. Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása. Tanári útmutatás alapján szöveget</p>

<p>megfogalmazás. Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása: tulajdonnevek írása, mondatkezdés, mondatvégi írásjelek, szótagolás, szavak elválasztása, rövid- és hosszú magánhangzók, rövid- és hosszú mássalhangzók használata. Hibakeresés, hibajavítás. Helyesírási szótár használata. Helyesírási ellenőrző program használata segítségével számítógépen írás alkalmával. Köznyelv, irodalmi nyelv, szaknyelv, zsargon, argó, kortársi nyelv használata.</p>	<p>közlekedési táblák, tiltó jelzések, piktogramok) felismerése, megnevezése. Megfogalmazások különböző stíluselemekkel (többek közt szaknyelv, argó, sms) Az írás képének, sebességének, pontosságának folyamatos javítása, értékelése. , tollbamondás, ellenőrzés, javítás, gyakorlás változatos formában. Írás a számítógépen, hibajavítás a helyesírási program használatával. Szövegek gyűjtése adott stílusban, szövegalkotás a kért stílusban.</p>		<p>alkot a tanuló, a szövegeket kiegészíti, módosítja. Beszédhangok rendszerével, szófajokkal, mondatalkotással kapcsolatos ismeretek. A magyar helyesírás szabályainak alkalmazása. Jól olvasható egyéni íráskép. Környezetében meglévő jelzéseket, képi információkat megérteni. A beszédkörnyezetnek megfelelő nyelvhasználat.</p>
---	---	--	---

<p>4. Írás, szövegalkotás - Fogalmazási ismeretek Fejlesztendő kompetencia: Mondanivaló árnyalt közlése, az írásbeli kifejezőképesség és az írás eszközjellegű használatának fejlesztése. Önellenőrzés fejlesztése.</p>			<p>Óraszám: 40 óra</p>
<p>Tananyag</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Elvárt teljesítmény</p>
<p>Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás). Irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése. Szövegértés, szövegalkotás. Vázlat készítése</p>	<p>Szöveg alkotása, átalakítása önállóan, adott szempontnak megfelelően. Az elkészített szöveg felolvasása, bírálata, megvitatása, javítása. Ismert szövegről vázlat készítése (lényegkiemelés),</p>	<p>Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.</p>	<p>Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete. Néhány mondatos szöveg önálló alkotása vázlat alapján. Hosszabb szövegből vázlat készítése -</p>

<p>(lényegkiemelés, szövegbővítés). Egyszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása. Szöveg alkotása, leírás készítése kép vagy adott téma alapján. Elbeszélés, élménybeszámoló (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban. Magánjellegű és hivatalos szövegek stíluselemei, jellemzői (magánlevél, hivatalos levél, árajánlat, önéletrajz). Önéletrajz írásának gyakorlása (tartalmi és formai elemek megismerése).</p>	<p>vázlatpontok alapján szöveg bővítése (bőbeszédűség, felesleges körülmény kiszűrése) a célközönségnek megfelelően. Levél írása adott témában barátoknak, idős rokonoknak, hivatalnak, tanárának stb., levél elolvasása után annak megállapítása stílus alapján, hogy kinek íródott. A számítógép használatához kapcsolódó tevékenységek felelős alkalmazása (blog, SMS, e-mail, csetelés). Saját önéletrajz írása (munkahelyi pályázat, ösztöndíj, segély kérése) a célnak megfelelően. „Önéletrajz” írása ismert irodalmi szereplőről (pl. János vitéz).</p>	<p>lényegkiemelés. A címzettnek megfelelő stílusban levél, beszámoló készítése. Önéletrajz írása tartalmi és formai követelményeknek megfelelően (kézírásos, számítógépen írott). Az írás közben felmerülő helyesírási, értelmezési probléma esetén tanári segítséggel. A tanuló saját és mások írásmunkáinak ellenőrzése, javítása a tanult nyelvtani szabályoknak megfelelően.</p>
--	---	--

5. Irodalmi szöveg olvasása Fejlesztendő kompetencia: A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése, szövegfeldolgozás alakítása.			Óraszám: 20 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Olvasmányélmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése. A szépirodalmi alkotások megjelenési formái (vers, próza, dráma, mese, mítosz, monda, regény, novella,	DVD-, CD- és élő előadásban elhangzó művek megismerése nyomán az élmények, érzések, hangulatok, indulatok kifejezésével reagálás. Közös	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Szómagyarázat.	A jellemző stílusjegyek alapján a hallott vagy olvasott szöveg jellegének felismerése. Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással. Szövegből - adott szempontok alapján -

<p>elbeszélés). Művek és alkotók megismerése (korosztálynak megfelelő irodalmi alkotások, filmek, színdarabok választása). Egyszerűbb színdarabrészletek, alkalmi irodalmi összeállítások előadása közönség előtt. Kreatív szövegalkotás (alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató).</p>	<p>színházlátogatás, közösen kiválasztott film megtekintése moziban, a látottak megbeszélése, a tartalom és a témával kapcsolatos élmények elmondása. Alkalmra társaival előadással készül (a kiválasztott anyag elemzése, szereposztás, próba); előadás szűkebb és tágabb közönségnek.</p>		<p>részletek kiemelése. Az olvasottakkal kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása. A megismert irodalmi alkotások előadásában képességek szerinti feladatvállalás.</p>
---	---	--	--

<p>6. Kommunikáció - Médiaismeret Fejlesztendő kompetencia: Aktív és passzív szókinccs gyarapítása. Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása.</p>			<p>Óraszám: 44 óra</p>
<p>Tananyag</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvart és javasolt fogalmak</p>	<p>Elvart teljesítmény</p>
<p>A kommunikáció formái: verbális, nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika). A hiteles információhoz jutás színterei: felnőttek, hírlapok, kommunikációs források. Szövegelemzés. A hír, információ hitelességének tisztázása (cáfolat, megerősítés). Könyvtárhasználat. Internethasználat az információszerzéshez. Az információ valóságtartamának mérlegelése (hiteles,</p>	<p>Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédéből. Kutatómunka adott információ megkeresésére. Látogatás könyvtárban, tájékozódás katalógusban. Napilapok, folyóiratok, rádióadók, televízióadók közül választás. Információk értékelése, mérlegelése. Reklámok gyűjtése, megtekintése</p>	<p>Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Virtuális valóság, látszat, valóság. Mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret. Hírforrás, cáfolat, megerősítés, termék, áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat, szaklap.</p>	<p>Látott, hallott, olvasott mondatok, szöveg értelmezése. A szövegből - adott szempontok alapján - információ kiemelése. Lehetőség szerint rendszeresen hírlap, folyóirat olvasása, hírműsorok nézése, hallgatása. A továbbadandó hírek, információk valóságtartalmának mérlegelése. Az eltérő vélemény meghallgatása, megvitatása, ha indokolt, elfogadása. Számítógép, mint információs eszköz</p>

pletyka, rágalom). A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság viszonya. A reklámok célja és természete. Kreatív szövegalkotás, részvétel helyi újság, rádió műsorának készítésében (cikk írása, olvasói levél).	különböző területeken.		használata, a kapott ismeretek értelmezése. A médiából szerzett információk, reklámok kritikával, fenntartással fogadása.
--	------------------------	--	--

Matematika

11-12. évfolyam

Célok

A szakma elsajátításhoz nélkülözhetetlen alapismeretek megszilárdítása, a matematikai műveletvégzések pontosságának növelése, készségszintű műveletvégzés elérése a racionális számok körében.

A geometriai alakzatok tulajdonságainak bővítése, szerkesztési alapismeretek elsajátítása.

Szabványmértékegységek megismerése és alapszintű alkalmazása, mértékváltások megerősítése.

Pénzügyi ismeretek elsajátítása, a munkabér, a háztartási költségvetés összefüggéseinek megismerése.

A háztartásban, kertben, közlekedésben a gyakorlati élethez szükséges mérések és számítások elvégzése, a mennyiségek, az idő meghatározása.

A pályorientáció területén a munkatevékenységekkel, szakmákkal összefüggő matematikai, logikai ismeretek megerősítése, lehetőséget adva az egyéni képességek és érdeklődés megismerésére, a szakmaválasztási döntés előkészítésének támogatására.

Feladat:

A gazdasági és pénzügyi nevelés terén támogatja a minél önállóbb felnőtt életre történő felkészülést, a jövedelem és kiadások megismerésének függvényében felkészít a munkabér és más pénzeszközök célszerű felhasználására.

A fenntarthatóság, környezettudatosság terén segíti a mennyiségek, összehasonlítások megismerésével, megértésével a takarékos életvitel lehetőségét, a tudatos törekvést az anyagok, az energia és az idő praktikus és rugalmas beosztására.

Anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen segíti a szabatos, pontos közlést a hétköznapi életben alkalmazott logikai következtetések megfogalmazásában, az ok-okozati összefüggések felismerésében.

A matematikai kompetenciaterületen alkalmas a hétköznapi életben való biztonságos eligazodáshoz szükséges ismeretek és jártasságok fejlődésének segítésére. A matematikai ismeretek segítik a szakmai ismeretek elsajátítását, a pénzkezelés szabályait, az időben és térben való tájékozódást.

A természettudományos és technikai kompetenciaterületet segíti a tárgyak, formák, jelenségek tulajdonságainak megismerésével, a folyamatok megértésére törekvéssel.

A digitális kompetenciaterület ismeretei bővülnek a matematikai számítások, mérések, folyamatok megismerésére alkalmazott informatikai eszközhasználat lehetőségeinek megteremtésével. Az adatok, táblázatok, grafikonok értelmezésének megismerése nagyban segítheti a tanulót a mindennapokban és különösen a média közleményeiben való reális tájékozódásban.

Elvárt teljesítmény

Képes összefüggéseket biztosan felismerni számok, mennyiségek, mértékegységek, geometriai alakzatok között.

Ismeri a testek és síkidomok alkotórészeit.

Jártas a tanult geometriai számításokban és szerkesztésekben.

Képes arányos alaprajzot készíteni.

Képes alkalmazni a logikai kifejezéseket.

Jártas az adott halmazra vonatkozó állítások igazságának eldöntésében.

Képes állításokat tagadni, ismeri a tagadás logikai tartalmát.

Jártas sorozatok folytatásában adott és felismert szabály alapján mindkét irányban,

Képes egyszerű adatokból átlagszámításra.

Ismeri a 10-es számrendszert milliós számkörben

Képes a négy alpműveletet pontosan kivitelezni az egész és a racionális számok körében.

Képes szöveges feladatot megoldani, ellenőrizni, zsebszámológépet pontosan használni.

Képes az olvasható, áttekinthető írásbeli munkára.

Értékelés:

Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/ Évfolyam	9.	10.
1 Gondolkodási műveletek	8	8
2. Számtan. Műveletek	32	32
3. Mérések	32	32

1 Gondolkodási műveletek Fejlesztendő kompetencia: Logikai alapon állítás megfogalmazása. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.			Óraszám: 16 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás, konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás, kritikai gondolkodás, következtetés, ítéletalkotás. Összefüggések. Valószínűség. Nyitott mondatok.	Fogalmak értelmezése, rendszerzése. Egyszerű feladatok a gondolkodás fejlesztésére. Elemek elhelyezése adott halmazokba. Halmazok kapcsolatának az összes esetre vonatkozó használata (nincs közös elemük, van közös elemük, de egyik halmaz sem része a másiknak, illetve egyik halmaz része a másiknak). Szövegelemzés, szövegértelmezés. A logikai „és”, „vagy” alkalmazása. A „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egy sem” helyes alkalmazása. Összefüggések felismerése a matematika valamennyi területéről. Eredmények megfigyelése, adatok lejegyzése, rendszerzése. Biztos, lehet, lehetetlen leolvasása	Logikus, indoklás, érvelés, magyarázat. A „lehetetlen”, „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „véletlen”, „valószínűbb” logikai megfogalmazások tartalma. Halmaz, alaphalmaz. A matematikai nyelv témához kapcsolódó szókincse.	A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A logikai kifejezések alkalmazása. Adatok leolvasása. Valószínűségi játékok, kísérletek kapcsán események összegyűjtése, rendszerzése, táblázat készítése, valószínűségi esemény becslése. Szöveges feladatok lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldás megkeresése adott alaphalmazon.

	oszlopos diagramról. Gyakorlati feladatok, átlagszámítás. Szöveges feladat lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldásának megkeresése adott alaphalmazon.		
--	--	--	--

2. Számтан. Műveletek Fejlesztendő kompetencia: A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata. Biztos műveletfogalom és számolási készség az alpműveletek körében.			Óraszám: 32 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Természetes számfogalom és mennyiségfogalom elmélyítése. Számfogalom, számköri ismeretek. Negatív számok. Műveletek. Összeg-, különbség-, szorzatalakok. Szöveges feladatok.	Törtek: közönséges törtek, tizedes törtek, átváltások, egyszerűsítés, bővítés, összehasonlítás, rendezés. Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése. Műveletek természetes számokkal. Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás, egyjegyű osztóval osztás szóban. Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása. Arányosság, következtetések, egyenes és fordított arányosság. Műveletek racionális számokkal. Tizedes törtek	A pénzforgalommal kapcsolatos aktuális fogalmak (folyószámla, hitelszámla, kamat, csekk, részletfizetés). Százalék (%).	A mindennapi életvezetésben biztonságot jelentő matematikai ismeretek biztos elsajátítása. Biztos számfogalom a racionális számkörben. A négy alpművelet biztonságos használata matematikai probléma megoldásában. Pontos és gyors számolás. Zsebszámológép használata. Saját és mások munkáinak ellenőrzése, javítása.

	<p>összeadása, kivonása, szorzása egész számmal és tizedes törttel, osztás egész számmal. Közönséges és tizedes törtekkel végzendő műveletek gyakorlása a mindennapi élethez kapcsolódó gyakorlatban. A százalék fogalma. Egyszerű százalékérték számítások (kamatok, árleszállítás, adó). Fizetések, vásárlások részletre. Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor). Egyszerű szövegezésű feladatok a tanult alpműveletek alkalmazásával a mindennapi gyakorlathoz kapcsolódóan. Szöveges feladatok megoldása és készítése (értelmezés, megoldási terv elkészítése, kivitelezése, válaszadás, ellenőrzés). A zsebszámológép biztos használata, elsősorban ellenőrzésre.</p>		
--	---	--	--

3. Mérések Fejlesztendő kompetencia: A matematika elemi fogalmainak használata a mindennapi életben. A mérés eredményeinek pontos lejegyzése.			Óraszám: 32 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Hosszúság, tömeg és űrtartalom mérése. Idő mérése. Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások. Szerkesztési feladatok.	Mérések végzése különböző mérőeszközökkel. Becslés. Összehasonlítás alkalmi és szabványos egységekkel. Mértékegységek. Átváltások. Foglalkozásokhoz és a köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok megoldása. Mértékegységek ismételése, összefüggések elmélyítése. Szakmaorientált feladatvégzések szabványos mértékegységekkel. Geometriai alakzatok (vonalak, síkidomok, testek) csoportosítása tanult tulajdonságok alapján. Testek, síkidomok tanult tulajdonságok alapján történő rendszerezése, tulajdonságok elmélyítése. A kör és alkotórészei. Az átmérő és a sugár kapcsolata. Kör területének, területének mérése tapasztalati úton. Kocka és téglatest	Méretarányos, felül-, elől-, oldalnézet. A felmerülő szakkifejezések. Testhálózat (gyakorlati alkalmazások kapcsán). A feladatvégzésekkel kapcsolatos fogalmak, koordináta-rendszer.	Szakmához és a hétköznapiakhoz kapcsolódó mérések rutinos végzése. A pontos munkavégzés fontosságának tudatosítása és szem előtt tartása. Geometriai alapismeretek, a tanult mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban. Síkidomok és testek tulajdonságainak ismerete, segítséggel terület és térfogat számítása. Pontos, tiszta szerkesztés.

	térfogatának mérése, kiszámítása következtetéssel, majd mért adatok alapján. Hosszúság, terület, térfogat mértékegységeinek összehasonlítása, összefüggések megállapítása. Szöveges feladatok végzése. Szerkesztések. Tanult szerkesztések gyakorlása (méretarányos, szabványos jelölésekkel). Összefüggések műveletek, mértékek, helyi értékek között. Táblázat adatai közötti összefüggés felismerése, leírása.		
--	---	--	--

Informatika

11-12. évfolyam

Célok:

A tantárgy a szakmai ismeretekhez kapcsolódó internetes és más tömegkommunikációs technikák alkalmazásának tudatos megismertetésével, új tartalmak felkutatására nevel.

Ismeretkörei, fejlesztési területei hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanuló az információs társadalom aktív tagjává válhasson.

Az informatikai eszközök használata olyan eszköztudást nyújt a tanulónak, melyet a tanulási folyamat közben bármely ismeretszerző, -feldolgozó és alkotó tevékenység során alkalmazni tudnak.

Fontos a rendelkezésre álló informatikai és információs eszközök és szolgáltatások megismerése, működésük megértése, az egyéni szükségleteknek megfelelő szolgáltatások kiválasztása, és célszerű, értő módon való kritikus, biztonságos, etikus alkalmazása.

Feladatok:

Az önismeret és társaskultúra fejlesztése az internethasználattal összefüggő magatartási és etikai szabályok betartása, a társadalmi kapcsolattartás elektronikus formáinak megismerése.

A médiatudatosság területén az informatikai eszközök használati szabályozásának, a függőség elkerülésének tudatos irányításával, az internetes tartalmak valóság tartalmának szűrésével kap eszközöket a tanuló a függőség elkerülésére.

A digitális kompetenciaterület fejlesztésében az informatikai eszközök használatának készségszintjévé emelése, a gyakorlati élet minden területére kiterjedő felhasználás lehetőségeinek bemutatása.

Elvart teljesítmény:

A tanuló képes

A biztonságos, önálló eszközhasználatra.

Az igénynek megfelelő tartalom keresésére és önálló felhasználására.

A megismert alkalmazásokat kis segítséggel, önállóan használni.

A célnak megfelelő produktumokat készíteni.

Önkorlátozásra, a káros tartalmak kerülésére.

Saját és mások személyiségi jogainak, intim szférájának megvédésére.

Értékelés: Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/ Évfolyam	9.	10.
1 Számítógép alkalmazása	57	57
2. A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések	15	15

1. Számítógép alkalmazása Fejlesztendő kompetenciák: A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A számítógép-használat nyújtotta lehetőségek felismerése, és alkalmazása a mindennapi tevékenységekben. Az etikai szabályok ismerete és szem előtt tartása a világháló használatakor.			Óraszám: 114 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvart és javasolt fogalmak	Elvart teljesítmény
Dokumentumkészítés. Számítógéphez kapcsolódó eszközök használata (nyomtató, szkennel, digitális	A géphasználat során felmerülő fogalmak értelmezése, rendszerezése. Az általában	Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. e-mail, vírus,	A balesetmegelőzés szabályainak betartása. Számítástechnikai eszközök kezelése.

<p>fényképezőgép, modem, CD-, DVD- lejátszó). Hálózati alkalmazások, keresőprogram használata. A számítógép alkalmazása során felmerülő etikai és egészségügyi fenntartások. Játékprogramok.</p>	<p>használatos dokumentumformák, szoftverek alkalmazása. Ikonok használata, egyszerű szöveg- és rajzkészítés. Hálózatra kapcsolódás, kapcsolat bontása. Adott tartalmak, képek megkeresése keresőprogram segítségével, adatok értelmezése, felhasználása (menetrend, térkép). Levelezőprogram használata, levélküldés, -fogadás, az udvariassági formulák ismerete és használata. A számítógéphez csatolható eszközök használata. Produktumok készítése közös munkával (az osztály életéről, kirándulásról). Játékprogramok mértékletes használata.</p>	<p>belépés, jelszó, megnevezések).</p>	<p>Az iskolában használatos operációs rendszer ismerete, segédprogramok használata. A számítógép használata a tanulásban, az ismeretszerzésben. Szöveg- és ábrakeresztési ismeretek. Adatbázis- és táblázatkezelés egyszerűbb eseteinek ismerete. Hardvereszközök fajtáinak, jellemzőinek megismerése. Hálózati alapismeretek. Szórakoztató, fejlesztő szabadidős célú felhasználás megismerése.</p>
--	---	--	--

<p>2. A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések Fejlesztendő kompetenciák: A számítógépet és tartozékait kíméletesen, szakszerűen használni. Balesetmentes, költségkímélő alkalmazás. A világhálóról szerzett információt kritikával, fenntartással, a tanuló által feltett információt felelősséggel kezelni.</p>			<p>Óraszám: 30 óra</p>
<p>Tananyag</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt és javasolt fogalmak</p>	<p>Elvárt teljesítmény</p>
<p>A használt eszköz értéke és kíméletes alkalmazása. Az alkalmazás során felmerülő etikai</p>	<p>A gép és a perifériák megfelelő használata. Az egészségkímélő géphasználat</p>	<p>Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. közösségi oldal,</p>	<p>Szakszerű eszközhasználat. Egészségmegőrzéssel kapcsolatos ismeretek.</p>

<p>kérdések áttekintése. A számítógép használata során szükséges egészségvédelmi feladatok. Káros szokások kialakulásának megelőzése.</p>	<p>feltételeit számba venni, és alkalmazni. Etikai kódex közös összeállítása. A tilalmak számbavétele, indoklása. A számítógép-függőség kialakulásának megelőzése. Az agresszivitást erősítő játékok kerülése. Meggondolt, körültekintő kapcsolatteremtés, vásárlás a világhálón.</p>	<p>blog, csetelés, illegális letöltés, jogdíj).</p>	<p>A világháló használata a káros oldalak mellőzésével. Megfontolt tartalmak elhelyezése a világhálóra. Önkorlátozás a számítógép használatának időtartamára.</p>
---	---	---	---

Testnevelés és sport

11-12. évfolyam

Célok:

Az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése. a helyzetfelismerő képesség fejlesztése, komplex személyiségfejlesztés, a szociális és emocionális aspektus hangsúlyával.

Fontos a motiváció felkeltése a szabadidő- és diáksportokra, a testnevelés és sportági ismeretek bővítésére, a preventív és egészségtudatos szokások kialakítására a tanulóknban.

Támogatni a biomechanikailag helyes testtartás kialakulását, szükség szerint a tartás javítását, korrekcióját.

A tantárgy terápiás célja, hogy az enyhe fokban értelmi fogyatékos fiatal kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjen, erősítve a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a munka világában való helytállásra.

Hangsúlyossá válik a munkavállaláshoz szükséges fizikai kondíció és az egészségtudatosság beépülése a személyiségvonások rendszerébe, a motoros aktivitásban vezető szerephez jut a rekreativitás, a szabadidős fizikai tevékenység.

A középfokú oktatásban részesülő enyhe értelmi fogyatékos fiatalok tehetséggondozásának egyik fő terepe a versenysport.

Feladat:

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az anyanyelvi kommunikáció, a beszédértés és a beszédprodukciónak fejlesztése terén, a testnevelésórákon, vagy szabadös sporttevékenységek keretében számos alkalom kínálkozik az auditíven érzékelt beszéd megértésére és a megértettek alkalmazására.

A matematikai kompetencia fejlesztése indirekt módon, transzferhatások révén, funkcionális képességek, az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet fejlesztésével valósul meg.

A természettudományos kompetencia a mindennapi élet természettudományi műveltségeként, egészségvédelmi, betegség- és balesetmegelőzési ismeretként van jelen a testnevelés órákon.

A kiemelt fejlesztési feladatok közül az erkölcsi, az önismereti, a másokért való felelősségvállalás fejlesztése valósulhat meg egyértelműen, de áttételesen szinte valamennyi nevelési célnak megfeleltethető a tantárgy.

Elvárt teljesítmény:

A tanuló képes

A menet- és ütemtartásra, hosszabb távú egyenletes, lassú futásra.

A hatékony mozgásszabályozásra, két-három mozgáselem összekapcsolására a gyakorlatok során.

A gyakorolt mozgáselemeket, sportágakat szabad térben, más körülmények között alkalmazni.

A szerygyakorlatok képesség szerinti teljesítésére, önálló végrehajtására.

Az ugróerő és a súlypont emelkedésének tudatos szabályozására.

A tánc és a közös mozgás élményének átélésére.

Önállóan bemelegíteni.

A sportot életritmusába beépíteni.

Legalább egy úszásnemet biztonságosan művelni.

Versenyjátékok, versenyfeladatok szakszavait értelmezni, és képes az azoknak megfelelő cselekvésre.

A labdát céltudatosan irányítani.

A labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni.

A szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban, versenyekben.

Higiénés ismereteit rutinszerűen alkalmazni.

A relaxációs gyakorlatokat önsegítő rendszerében alkalmazni, nyugalmi és stresszhelyzetben szokásrendszerébe integrálni az egészségtudatos magatartásformákat.

Értékelés: Félévkor és a tanév végén érdemjeggyel.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/ Évfolyam	9.	10.
1 Motoros képességfejlesztés - edzettség, fittség	36	36
2. Motoros készségfejlesztés - mozgástanulás	57	57
3. Játék	36	36
4. Versenyzés	36	36
5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	15	15

1 Motoros képességfejlesztés - edzettség, fittség Fejlesztendő kompetencia: Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Testépítés természetes eszközökkel, egészségvédelemmel. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.			Óraszám: 72 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A fittség és az edzettség kritériumai. A terhelés élettani és pszichés értelmezése. A korábbi nyolc évfolyamon tanultak elmélyítése, készségszintre emelése. Gimnasztika. Egyensúly-gyakorlatok. Küzdőgyakorlatok. Zenére végzett gyakorlatok. Légző gyakorlatok.	Differenciált, egyéni edzésterv készítése - segítséggel. Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok szer nélkül és tornaszerekkel (labda, kötél, gyűrű, zsámoly, tornapad). Tornaszereken történő célirányos mozgások: függeszkedések, mászások. Önállóan végzett bemelegítés (8-10 gyakorlatnyi). Bemelegítő mozgásanyag tervezése és kivitelezése. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása. Testépítés - minden izomcsoport harmonikus fejlesztése a gerinc és az ízületek védelmével. Tesztek, felmérések kizárólag diagnosztikus	Speciális kifejezések az edzésekkel kapcsolatban.	Minőségelvű motoros tevékenységek tökéletesítése. Sportági tevékenységre épülő kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Vízi biztonság megteremtése, a víz mint az egyik őselem gyógyhatásainak tudatosítása.

	célzattal: motoros (Cooper). kardio- respiratorikus, állóképesség, erő, izomerő, állóképesség, testösszetétel.		
--	--	--	--

2. Motoros készségfejlesztés - mozgástanulás Fejlesztendő kompetencia: Természetes mozgásformák továbbfejlesztése. Sportágak technikai elemek megismerése. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.			Óraszám: 114 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Új sportági ismeretek és rendszerek alapjai. Mozgásos tapasztalatszerzés a néptánc, a történelmi táncok, társastánc és modern mozgáselemek tárából. Rendgyakorlat. Torna. Támaszgyakorlatok. Mászás, vándormászás. Függeszkedés, lendülés. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc. Atlétikai elemek: Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal. Tánc: népi és régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport	Természetes mozgások végrehajtása (sportágspecifikus jelleggel). Taktikai elemek véghezvitele (egyéni szintű) cselekvési biztonsággal. Szervezést elősegítő gyakorlatok: rendgyakorlatok, alakzatok felvétele, menetelések, ellenvonulások, nyitódások, zárkózás, szakadozások. Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben. Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban menetelés alakzatfelvétellel. Támaszgyakorlatok, függés és egyensúlygyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon. Mászás kötélén, vándormászás bordásfalon. Függeszkedés, lendülés, lengés, hintázás szereken. 10. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc gyakorlása. Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal, verseny, időmérés. Tudatos, gyakorlati alapú tapasztalatszerzés a hazai és külföldi sportjátékok technikai és taktikai készletéből.	Balesetvédelemmel és balesetmegelőzéssel kapcsolatos fogalmak, támasz, átfordulás, tigrisbukfenc, ugróerő, lendület, gyorsítás, lassítás, rajtolás, átlépő technika, hajítás, dobás, lökés, vetés, start, fejes, forduló, a vízből mentés fogalomtára.	Térbeli és energiabefektetésre vonatkozó tudatosság fejlesztése. Tudatos helyzetfelismerő és feladatmegoldó képességek fejlesztése.

jellegű táncok megismerése. Úszás. A vízből mentés elemi szabályai.	Tánc, művészeti előadás és más mozgásformák alkalmazása az önreflexió és önkifejezés érdekében. Táncitanítás, tutorálás mozgásos programokban, gyakorlatokban. Úszás: gyors-, mell-, hátúszás saját tempóban, a pillangóúszás elemei, indulási és beérkezési technikák, vízi sportjátékok.		
---	--	--	--

3. Játék Fejlesztendő kompetencia: Együttműködés, kooperáció elősegítése. A versenyszellem és a sportszerűség kialakítása és fenntartása. Élethosszig űzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése.			Óraszám: 72 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Dobó- és elfogójátékok. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel. Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben. Átadások helyben és mozgás közben. Célba rúgó és célba dobó játékok. Kosárlabda. Labdarúgás. Röplabda. Kézilabda. Küzdősportok (judo) - önvédelemi megközelítéssel. Szabadidős teremjátékok.	Dobó és elfogó játékok játszása. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel (kidobós). Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés, védővel szemben, átadások helyben és mozgás közben, célba rúgó és célba dobó játékok. Küzdősportok (judo) - önvédelemi megközelítéssel (esések, gurulások, szabadulások). Szabadidős teremjátékok: gombfoci, asztali foci, darts, asztalitenisz, asztali hoki. Preventív játékok és tevékenységek vízben. Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek	Játékok neve és szabályai, büntetődobás, büntetőrúgás, oldalbedobás, sarokrúgás, szerelés, becsúsztatás, ívelés, feladás, sáncolás, csatár, középpályás, védő, kapus, kapáslövés, önvédelem, esés, gurulás, szabadulás.	Személyes és társas folyamatok pozitív alakítása a megismerésben, az értékelésben, az asszertivitásban, a sportszerűségben és a sikerorientáltságban. Testnevelési és sportjátékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés és kritikai értelmezés. Csapatépítés. Kreativitás és kooperativitás fejlesztése. Inklúzióra, társadalmi integrációra előkészítés, érzékenyítés. Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. Játékszabályok által döntésképeség és szabálytudat kialakítása.

	értése és reprodukciója. Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok.		Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben. Személyes és társas folyamatok megélése. A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlata.
--	--	--	---

4. Versenyzés Fejlesztendő kompetencia: A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek, illetve egyszerűsített sportági versenyek esetében. Olimpikonok, paralimpikonok tiszteletére nevelés.			Óraszám: 72 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok, a sportági versenyek szabályainak, technikájának és taktikájának elemei. Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola. Ugróiskola. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályainak megismerése. Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok. Küzdősportok elemei. Az olimpiák története - sportidolok, paralimpia.	Sportági versenyek - szükség szerinti egyszerűsített szabályokkal - gyakorlása. Váltóversenyek. Futóiskola - futóversenyek (gyors, kitartó, gát, staféta). Ugróiskola - magas-, távolugrás. Dobóversenyek (célba, távba különféle eszközökkel). Sorversenyek. Váltóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályszerű, csapatok közötti játéka. Népi gyermek versenyjátékok,	A játékok neve és szabályai; erőszakos, kíméletes, sportszerű, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény, olimpikon, paralimpia.	Sportági versenyek, versenytapasztalatok megszerzése a diáksport, élsport és szabadidősport terén. Sportszerűség fogalmi jelentésének ismerete. Az olimpia- és sporttörténet nagy alakjai, emblematikus személyiségei, híres magyar és nemzetközi sportolók megismertetése a múltból és a jelenből. Példakép (választás, a választás megindokolása).

	versenyfeladatok (bigézés, karikahajtás, dióleső, tojásba vágás, csizmadobáló). Úszóverseny egyszerűsített szabályokkal. Küzdősportok elemei - birkózás, keleti küzdősportok elemei. Sor- és váltóversenyek szabályinak ismerete és betartása. Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. Példakép keresése híres magyar és nemzetközi sportolók és csapatok közül (képek, eredmények, versenyek látogatása, kulturált szurkolás).		
--	--	--	--

5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés Fejlesztendő kompetencia: Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra, egészségtudatosságra nevelés. Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés.			Óraszám: 30 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Otthon is végezhető testgyakorlatok. Táncok különféle műfajai.	Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák - egyénileg, párban, csapatban. Otthon is végezhető	Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés,	Igénykeltés a mozgásban gazdag életformára, a terhelés alakítására és kontrolljára való

<p>Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata. Relaxációs gyakorlatok. Egészséges életmód alapelemei - étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése, betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások szerepe. Természetben űzhető sportok (balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem elsajátítása). Kerékpározás, görkorcsolyázás. Úszás természetes vizekben - csak engedélyezett és kijelölt helyen. Könnyített testnevelés.</p>	<p>testgyakorlatok táncos elemei (aerobic, talajtorna). Relaxációs gyakorlatok: légzőgyakorlatok, figyelemösszpontosító és lazító testtartások. Természetben űzhető sportok: labdajátékok, futóversenyek, túra, kocogás, tájfutás - balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem rendszeres elvégzése (krémezés, ruházat, ellenőrzés). Kerékpározás, görkorcsolyázás. Úszás természetes vizekben - csak engedélyezett és kijelölt helyen. Könnyített testnevelés: a tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok (a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint, a tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása). Testtartásjavító gyakorlatok: preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.</p>	<p>korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, testtartás, tájfutás, tájoló, térkép, terep, önkarbantartás, tréning, örömtréning.</p>	<p>képesség kialakítása. Optimális testtömeg és fittség paramétereinek kialakítása és fenntartása. A relaxáció és stresszoldás mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszköze. Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, szenvedélybetegségek hatásai a testi-lelki egészségre. Primer prevenció és az életvezetés kapcsolatrendszere: szokások, egészségfejlesztés, egészségtudatosság. Egyéni felelősség és döntés az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában. Biztonság és környezettudatosság. Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatása. Önkontroll, önuralom. Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtásának képessége - a védő-óvó intézkedések ismerete és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). A könnyített testnevelés</p>
--	---	--	--

			individuális lehetőségének megteremtése. A tanulók betegség tudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak méréslése, oldása egyéni sikerhez juttatással.
--	--	--	---

Osztályfőnöki óra

11-12. évfolyam

Célok:

Fejleszteni - a konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével - a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatát, a szabálytudatot.

Hozzájárulni - az egyéni szükségletek mentén - az énkép, az önértékelés alakításához, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátításához, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjeinek kialakulásához.

Feladatok:

Erősítse - a terápiás eljárások alkalmazásával - az önismeretet, az önelfogadást és az önfejlesztést.

Biztosítsa a szociális érzékenység légkörét, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldását helyzetgyakorlatokon, megélt, átélt élményeken keresztül.

Tudatosítsa az értékek védelmével kapcsolatos felelősséget, keresse a közvetlen környezet humán értékeit.

Adjon képet a serdülőkor testi-lelki változásairól - tudatosítsa a saját élményeket, véleményeket.

Alakítsa ki riportok, filmek, cikkek, tanulmányok értelmezésével, megvitatásával - saját élmény eseti bekapcsolásával - pontos képzetet és viszonyulást az élvezeti szerek használatának veszélyeiről, a deviáns magatartás következményeiről.

Szerezzenek a tanulók saját tapasztalatokat - események, történések közös elemzésével, egyéni gyűjtőmunkával - a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről.

Készítse fel a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására. Gyűjtsön tapasztalatokat a tanuló a munka világáról, a szakmákról.

Továbbá a vonzódások, lehetőségek mérlegelése - szakmatanulási lehetőségek a képességnek megfelelően - a képességfejlesztés útjainak, módjainak számbavétele az életcélok elérése érdekében.

Erkölcsei nevelés: irodalmi művek, irodalmi szereplők megismerésén keresztül pozitív és negatív példa felismerése, pozitív mintakövetés.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés: hazánk múltjának, jelenének megismerése az írók, költők szemével. Állampolgárságra, demokráciára nevelés: a közéletiség felismerése az olvasott szövegekben, demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.

Az önismeret és a társaskultúra fejlesztése: szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztésével segíteni a társas érintkezést. Önismeret fejlesztése a tanórai teljesítmények értékelésével, folyamatos visszajelzéssel. Saját személyiség megismerése, fejlesztése az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával.

A testi és lelki egészségre nevelés: az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek megismerése ismeretterjesztő és irodalmi szövegekben. Ennek felismerése, saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazása.

Családi életre nevelés: irodalmi művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmockok, erkölcsi normák felismertetése, közös megfogalmazás, véleménynyilvánítás gyakorlása.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség: a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés, segítség irányított megbeszélése irodalmi művek kapcsán. Gyakoroltatás szituációs játékokban, szerepjátékokban való megjelenéssel.

Fenntarthatóság, környezettudatosság: helyes szokásrend következetes alakítása különböző környezeti tényezők között (osztály, iskola, könyvtár, színház).

Pályaorientáció: a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek elemzése, megbeszélése.

Gazdasági és pénzügyi nevelés: az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismereteket nyújtani a tanulóknak többek közt a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, a családi élet, a hivatalos ügyintézés, a gazdálkodás témakörökben.

Médiatudatosságra nevelés: ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek gyakorlása.

A tanulás tanítása: egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása, egyénre szabott értékelés, feladatadás segítségével el kell érni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését.

A kulcskompetenciák közül a tanításában hangsúlyosak az alábbiak:

Anyanyelvi kommunikáció: a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve hangsúlyos szerepet kell kapnia az önkifejezésnek, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztésének.

Szociális és állampolgári kompetencia: a kellő önismeret alakításával tudja a tantárgy segíteni a társadalmi beilleszkedést.

Hatékony, önálló tanulás: egyéni képességekhez igazodó ütemben és elvárással a tanulás tanításához kapcsolódó tantárgyi elemek elsajátíttatása segíti ennek a kompetenciának a fejlesztését.

Elvart teljesítmény:

A tanuló képes

Iskolai és gyakorló műhelyben végzett munkáit a tanult szabályok szerint végezni.

Meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empátiákkal együttműködni beszédpartnerével.

A környezet és az értékek megismerése alapján azonosulni, elfogadni és szolidárisan viselkedni az aktuális helyzetekben.

Felismerni az ünnepek és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében.

Megismeri az aktív közreműködés és részvétel élményét, emlékeket gyűjteni, dokumentálni.

Értékelés:

Félévkor és tanév végén szöveges értékeléssel /részt vett/.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	9.	10.
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	36	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/ Évfolyam	9.	10.
1. Beilleszkedés - Alkalmazkodás	6	6
2. Önismeret - Testi és lelki egészség	11	10
3. Aktuális témák	19	20

1. Beilleszkedés - Alkalmazkodás Fejlesztendő kompetencia: Reális pályatervezés, osztályközösség megismerése.			Óraszám: 12 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Tanulói jogok és kötelességek. Házirend. Tűz- és balesetvédelem. Napirend. Tanórán kívüli elfoglaltságok. Tanulás és tudás. „A tanulás tanulása”, az egyén szerepe. Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok. Bevált és új tanulási módszerek kialakítása. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság).</p>	<p>A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). Időbeosztás, órarend. Hatékonyság ellenőrzése. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanuló párok együttműködésének tapasztalatairól. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés.</p>	<p>Egyéni tanulás, tanuló csoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység.</p>	<p>A szabályok elfogadása. Helyes napirend kialakítása. Érzelmi azonosulás az elődök tetteivel. szorulókkal szemben. Aktív részvétel a lakóközösség és az iskolaközösség életében. Bekapcsolódás a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, tánc csoport).</p>

2. Felkészülés a felnőtt életre Fejlesztendő kompetencia: Mondanivaló árnyalt közlése szóban és írásban. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Törekvés a káros szokások kijavítására.			Óraszám: 21 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Önjellemzés, reális önértékelés. Lelki bánatmak, sérelmek következményei. Feszültségoldás.</p>	<p>Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése. Önjellemzés készítése, és megismertetése a társakkal (önkritika).</p>	<p>Konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, -elhárítás, önismeret,</p>	<p>Reális önismeret. Sérelmeiről beszél a tanuló. A kritika elviselése, kiállás a saját vélemény</p>

<p>Egymás megítélése. Az emberi természet megnyilvánulásai, a helyes életvezetés kialakítása. Negatív tulajdonságok számbavétele. Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásának megelőzése. Dohányzás (aktív - passzív). Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galeri, szekta). Fiatalkori bűnözés, kábítószer-használat. Fertőző betegségek (AIDS, hepatitis). Játékszenvedély (nyerőgép, számítógép, kártya, sportfogadás). A különböző, prevencióval foglalkozó szervezetek és technikák megismerés normakövetés Értse meg a munkafegyelem tartalmát Ismerje és tartsa be az általános balesetvédelmi szabályokat. Ismerje apénz kezelésének fontosságát.</p>	<p>Javaslatok és tervekészítés a „hibajavításra”. (Külső és belső tulajdonságok számbavétele) fénykép nézegetése: régi - új, mi változott? Feszültségoldásra alkalmazott módszerek megosztása társakkal. A feszültségoldás önpusztító formáinak kerülése (módszerek a lelki egyensúly visszaállítására). Jó - rossz, helyes - helytelen, hiba - bűn, bemutatásuk helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése. Ellenszenv, rokonszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása. Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása, vagy elutasítása. Saját élmények a témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók). Beszélgetés a káros szokásokról, előadás, tájékoztató film a negatív hatásokról. Megelőzés. Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet kikerülni ezeket a helyzeteket (alkohol, cigaretta és</p>	<p>önjellemezés, önkritika, tervekészítés, hibajavítás, feszültségoldás, megelőzés, reális, pozitív és negatív változás, önpusztítás, prevenció. Munkafegyelem, baleset, figyelem, létfeltétel, táplálkozás, lakás, ruházkodás, a pénz értéke, törvény, szabály, igazságszolgáltatás, büntetés. Saját érdek, választó, képviselő, képviselő. személyi igazolvány, határátlépés, állampolgár, sajátkezü aláírás, tájékozódás, tapasztalatszerzés, próbálkozás, tanács, tanácsadó, kötelesség, mulasztás, tévedés, hiba kijavítása, elnézés kérése, bank, folyószámla, átutalás, fedezet, takarékoskodás, titkos kód, bankkártya, kölcsön, kezes, ápoltság, taszító, vonzó, sminkelés, káros szokás, egészségmegőrzés, mértékletes, lustaság, jóleső fáradtság, szenvedély, visszautasítás</p>	<p>mellett. Hatékony és konstruktív részvétel a szűkebb környezet életében. A káros szenvedélyek felismerése, kialakulásuk elkerülése. Segítségkérés módjának és helyének megismerése. Segélykérő telefonszámok ismerete.</p>
--	---	--	---

	drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével.		
--	--	--	--

<p>3. Aktuális témák Fejlesztendő kompetencia: Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számontartása. Mások ünnepeinek megismerése, elfogadása (tolerancia), ünneplésének a tisztelet megadása. Aktív részvétel az intézmény és a lakóhely életében. Osztályközösség alakítása.</p>			<p>Óraszám: 39 óra</p>
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete. A közösség építése érdekében a tanuló saját teendőinek feltérképezése. Másokkal egyeztetve vegyen részt programok szervezésében, fogalmazzon meg és fejtse ki saját véleményét bátran, viselkedjen toleránsan, legyen képes véleményét meggyőzés hatására megváltoztatni</p>	<p>Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. A tapasztalatok ismeretek rendszerezése. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről). újságcikkben híradóban olvasott, látott, hallott esetek megbeszélése, saját ítélet megfogalmazása</p>	<p>Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.</p>	<p>Szűkebb és tágabb közösség ismerete. Aktivitás, együttműködés.</p>

TANTERV Készségfejlesztő Iskola (kifutó 2023/2024)

1. szakma

Szövött tárgy készítő

A tanterv óraszámjai:

	Szakmai elmélet		Szakmai gyakorlat	
	11.	12.	11.	12.
Évfolyamok	11.	12.	11.	12.
Heti óraszám	6	6	16	16
Éves óraszám	216	216	576	576

A tantárgy témáinak feldolgozási időkerete:

Témakör/Évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam
1.Anyagismeret	36	36
2.Szakmai ismeret	108	108
3.Tervezés	72	72
4.Népművészeti alapismeretek	36	-
5.Esztétika, néprajz	-	36
6.Szakmai gyakorlat	540	540

Gyakorlati képzés 11. -12. évfolyam

Cél:

A szakmai elméleti ismeretek elsajátításában olyan ismeretanyagot nyújtani, és megtanítani, amelyek nélkülözhetetlenek a szövés gyakorlati munkafolyamatai során, az adott feladatok közvetlen elvégzéséhez. Az átfogó elméleti szakismereteket olyan szinten megismertetni, amelyek alapot jelentenek a különböző karakterű, funkciójú és szövéstechnikájú darabok gyakorlati megoldásaihoz.

Feladat:

A tanuló egyéni képességeihez mérten a szövött-tárgy készítő szakma minél teljesebb elméleti és gyakorlati megismerése.

Az előírt szakmai követelmények megfelelő gyakorlati alkalmazása.

Korszerű szakmai alapkultúra és hasznosítható szaktudás elsajátítása és megalapozása, ami az életvitelét jobbra teszi, és a szabadidő hasznos eltöltését támogatja.

Szakmaszeretetre, hivatástudatra, és minél nagyobb önállóságra nevelés.

Esztétikai érzék és a népművészet iránti érdeklődésének fejlesztése.

Követelmény:

Ismerje fel a szövésben szükséges nyersanyagfajtákat, az anyag színeit, milyenségét.

Ismerje a fonásmódokat.

Ismerje meg a szövőszékek fajtáit, a szövőszék részeit, működésüket és a felvetés módját.

Ismerje és alkalmazza a szövésmintákat.

Tudjon harmonikus szín és minta-változatokat készíteni.

Tanuljon meg önállóan szőni, használati termékeket készíteni.

Ismerje meg a szövésterméket, és annak alkalmazási módját.

Sajátítsa el az alapvető népművészeti ismereteket.

Legyen tudatában az alapvető higiéniai és balesetvédelmi előírásoknak.

Értékelés:

Tanév végén, félévente érdemjeggyel.

1.Témakör: Anyagismeret			Óraszám: 72
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Anyagismeret Szálas anyagok csoportosítása	Fonalgyűjtemény megtekintése. Ismerkedés a textilipari alapanyagokkal	Szálas anyagok csoportosítása (tulajdonságok és felhasználási módok):	Tudjon megfigyelni, összehasonlítani, csoportosítani.

<p>Festőnövények, festő eljárások Természetes eredetű fonalak kikészítési eljárásai, színezése</p>	<p>Kereskedelmi forgalomban lévő fonalak megismerése. Vásárlás egy fonalüzletben. Motring, gombolyag szétválogatása. Gombolyítás gyakorlása. Szálás anyagok felismerése égetési próbával.</p> <p>Festőnövények gyűjtése. Sárgítás pongyola-pitypanggal. Sárgítás hagymahéjjal. Barnítás diófalevéllel. Csoportosítás, rendezés Környezetvédelem szempontjainak érvényesítése.</p>	<p>1. Természetes szálás anyagok: állati eredetűek, növényi eredetűek 2. Mesterséges szálás anyagok. A természetes szálás anyagok felhasználási módjai. A fonalgyártás műveletei, sodrás.</p> <p>festőnövények színezés, festhetőség, régi festési módok pác szerepe A festés eszközei és mennyiségei.</p>	<p>Ismerje a természetes szálás anyagokat. Ismerje az állati és növényi eredetű fonalak tulajdonságait, felhasználási módjait. Tudja a motringot a gombolyagtól megkülönböztetni. Tudjon gombolyítani. Ismerje fel és gyűjtse az alapvető festőnövényeket. Ismerjen néhány festési eljárást. Tudjon természetes eredetű fonalakat segítséggel festeni (sárgítás).</p>
--	---	--	---

2.Témakör: Szakmai ismeret, eszköz és munkavédelem			Óraszám: 216
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Fonás története és eszközeinek fejlődése</p> <p>Szövés előkészítése</p>	<p>Fonás eszközeinek megismerése, időrendi sorrendje. Néprajzi Múzeum megtekintése. Skanzen megtekintése.</p> <p>A szövés előkészítő műveleteinek bemutatása: láncfonal, vetülékfonal, vetőfa, szövőkeret (közepes, váltós)</p>	<p>A fonás ősi eszközei: guzsaly, gyalogorsó, szárnyas orsó, működési elvük. Élet a fonóban. Kész fonal mérése (motolla). A fonás tárgyi örökségei. Fonás a hagyományok tükrében.</p> <p>Szövés előkészítő műveletei. A felvetés technikája, "a felvetőfonal".</p>	<p>Ismerje a fonás eszközeit. Ismerje meg a régebbi korok életmódját, hagyományait, népszokásait (Élet a fonóban.)</p> <p>Ismerje meg a szövéshez szükséges eszközöket. Felvetés segítséggel.</p>

Szövések eszközei	felvetése segítséggel. Tervkészítés: megfelelő mintaelem kiválasztása: egyszerűbb csíkminták, sorminták lemérése papírra, megfelelő két színnel való kiszínezése.	A tervkészítés módja. Anyagkiválasztás: szín-mennyiség- minőség szerint. Sorminták fajtái. Csíkos vászonszöveg.	Tudja a funkciónak megfelelő anyagokat kiválasztani.
Eszközök rendeltetészerű használata, tárolása	Megfigyelés: álló szövevény felvetésének bemutatása, keret részeinek bemutatása, tanulmányozása.	szövevény, szövevény Szövevény részei: hengerek, nyüstfa, fémvetélő pálca, talp, tartókeret. Szövevényhez használt kézi eszközök: vetélők, leverő villa, láncfonal, vetülékfonal, kötés, kötéspont, minta.	Ismerje a szövevényhez szükséges eszközöket.
Szövevényvel kapcsolatos alapfogalmak			
Munkavédelem	Karbantartás fontossága, munkahelyek helyes és biztonságos távolságának fontossága Elsősegély nyújtási ismeretek, mentőlése használata. Veszélyes anyagok tárolása és	tárolóhelyek, csiszolólap, munkaállomás mentőlése tartalma balesetveszélyes helyzetek veszélyes anyagok jellemzői	Ismerje és biztonsággal alkalmazza a szövevényhez használt eszközöket, igazodjon el a műhelyben. Ismerje a szövevény egyszerű alapfogalmait. Legyenek alapvető elsősegély nyújtási és tűzvédelmi ismeretei. Ismerje az eszközök helyes használatát és karbantartásának egyszerűbb módját.

	használata a műhelyben. Alapvető tűzvédelmi ismeretek.		
--	---	--	--

3.Témakör: Tervezés, gazdasági számítások	Óraszám: 144
---	--------------

Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Színek	Színek csoportosítása: - alapszínek - kevert színek. Füzetbe színkeverés temperával. Papírragasztás a színskála szerint. Színkontraszt készítése festékkel. Játék a színekkel festéssel, színezéssel. Kompozíció készítése hideg színekkel, majd meleg színekkel. Terítő tervezése meleg színekkel (papírvágás, ragasztás). Terítő tervezése hideg színekkel. (festéssel).	szín alap és mintázó színek színkeverés színkör, színskála színkontraszt színek tónusai: - hideg színek - meleg színek A színek hangulati szerepe, térhatása. Színárnyalatok, tónusok egymáshoz való viszonya, színvariációk.	Tudja a színeket csoportosítani alap- és kevert színek szerint. Ismerje a színek tónusait - meleg színek - hideg színek. Tudjon kevert színeket előállítani festékkel: narancs-zöld - lila – barna. Tudjon terítőt tervezni: - meleg színekkel - hideg színekkel (papírmunka).
Gazdasági számítások	Munkadarab megtervezése és a szükséges anyagszükséglet kiszámítási módjai. Árképzés módjai.	méret, súly, anyag ár, munkadíj	Segítséggel végezzel kalkulációt a tervezett mintadarab anyagszükségletének kiszámítására. Ár alakítás.

4.Témakör: Népművészeti alapismeretek	Óraszám: 72
---------------------------------------	-------------

Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
„Népszokások”	Szakmai látogatás kiállításokra, múzeumokba, műhelyekbe.	Népszokások néhány jellemző területének, motívumainak megismertetése:	Ismerje az egyes népszokások jellemzőit (pl. Farsangolás). Tartalom és

Népi kismesterségek		népi játékok, népviselet, népdalok.	külsőségek ismerete.
Népművészeti alapismeretek	„Népművészet” könyv nézegetése. „Népi kismesterségek” diafilmek megtekintése. Népművészeti könyvek megtekintése. „A népszokások”- diafilmvetítés.	Népi kismesterségek: népi faragóművészet, bőrmunka, hímzés, a csipke, a mézesbábosság, a hímes tojás, a fonás, szövés. A fonás ősi eszközei, tárgyi eszközök szövés, nemezelés Népszokások jellemző momentumainak megismerése: Húsvéti népszokások, Farsangi népszokások, Karácsonyi népszokások.	Ismerje meg a népi kismesterségek jellemző vonásait, eszközeit, anyagait és az elkészült darabokat. Ismerje meg a fonás régi eszközeit, az alkalmazott eljárásokat, a fonáshoz kapcsolódó hagyományokat. (Élet a fonóban) Ismerje meg a legjellemzőbb, legismertebb népszokásokat (pl. húsvétkor a tojásfestés).

6.Témakör: Szakmai gyakorlat			Óraszám: 1080
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Fonás műveletei és eszközei	A fonás előkészítése- elrendezése- Sodrás, fonás. Körmönfonás, kötélsodrás. Zsinórkészítés szarvacskával, macskafarokfán.	Fonás 2,3 szállal, sodrás körmönfonás	Tudjon 2 szállal sodorni, 3 szállal fonni, két szállal körmönfonni (hajpánt), hét szállal körmönfonni (öv), zsinórt készíteni szarvacskával, szőni szádfán, szalagot szőni karmantyúbabát készíteni.
Kézi szövés Vetülék nélküli szövés szövés egyszerű eszközökkel	Szövés széklában, szádfán, karmantyúval.	folyton folyvást szedés A kézi szövés kezdetei.	

Szöveg előkészítő műveletei	A felvetés és a csomózási technikák gyakorlása.	Láncfonal, vetülékfonal tulajdonságai. Kettős csomó, halászcsmó, takácscsomó bemutatása.	Ismerje a láncfonalat és a vetülékfonalat.
Szöveg vakkereten	Szöveg helyes elkezdése, előszöveg. Egyenletes, spontán szöveg, tömörítés, fesztítés, váltás kis kereten. Szöveg alapkötése. Vetülék felülető szöveg.	Munkavédelmi ismeretek: szöveg eszközei, szövekeret részei, szöveg közben használt eszközök: leverő villa, vetelő szerepe. Szöveg alapkötései: vászon, sávoly, atlasz, leverővilla, vetőfa.	Ismerje a szöveg eszközeit.
Terítő szövege Futó	Tervrajz készítése. Terítő szövege vászonkötéssel. Szöveg befejezésének megismerése.	A kezdő és végszálak helyes behúzása. Szöveg befejező műveletei: kikészítés, mosás, vasalás, el- és összedolgozás. Felvető befejezése: makramé, fonás, sodrás	Tudja az egyenletes spontán szöveget váltós kis kereten. Tudja a széleket helyesen eldolgolni.
Tarisznnya szövege	Szöveg, kapuvonal helyes tartásával. Szöveg 2 színnel, 2 vetelővel. Szélek párhuzamos és egyenletes tartása. Szélek eldolgozása, összevarrása, zsinórkészítés eldolgozása fonással, összevarrás, Zsinór készítése.	tanult ismeretek rendszerezése, összefoglalása fényképen ábrák felismerése	Tudjon terítőt szőni spontán. szöveggel, terítőt levágni, egyszerű csíkos ritmusú tarisznyát szőni, egyedi tervezéssel, szőni és mintázni 2 színő fonallal, 2 vetelő bottal, tarisznyát összevarrni: körmönfonással (2 szál), zsinórt készíteni.
Ismétlés, rendszerezés, felkészülés a vizsgára	A tanévben készített munkadarabok megvizsgálása, hibák megtalálása.		Vizsgálja kritikusan saját és társai által készített munkadarabokat. Vegye észre a hibákat és az egyszerűbbeket

	Javítás módjának megtalálása.		segítséggel javítsa ki.
--	-------------------------------	--	-------------------------

2. szakma

Háztartástan- életvitel

Szakképzés 11., 12. évfolyam

Cél

Növelni a munkavégző és szociális képességek gyakorlásával a fiatalok esélyegyenlőségét a társadalmi élet minden területén.

Feladat

Képességei függvényében a háztartási munkák minél önállóbb ellátása.

Elvárt teljesítmény

Legyen önálló képességeihez mérten az életviteli és háztartási tevékenységekben.

Tartsa rendbe folyamatosan saját lakó és munkakörnyezetét.

Tudjon házi, ház körüli munkákat elvégezni.

Tudjon vásárolni.

Készítsen el egyszerű ételeket.

Végezze balesetmentesen feladatait.

Értékelés

Szóbeli feleletben számol be elméleti tudásáról egy-egy nagyobb egység, témakör befejezésekor Elvárt a munka során leggyakrabban alkalmazott nyersanyagok, szóbeli összefoglalása, szakszerű megnevezése.

Szakmai ismeretknél elvárt az alapfogalmak egyszerű, tömör megfogalmazása.

Külön értékelni kell az önálló gondolkodást, kezdeményezést a tanult ismeretek gyakorlati alkalmazására.

A gyakorlati munka értékelési alapja az elkészített konkrét feladatok (vásárlás, terítés, főzés, vasalás, mosás,takarítási feladat stb.) minősége, a kivitelezés színvonala.

Önállóan értékelendő egy-egy konkrét részfolyamat. Egyes munkafázis, hiányosságai, hibái esetén szóbeli és gyakorlati korrigálás történik.

A folyamatos szóbeli értékelés tartalmazza a gyakorlati munka megítélését. Az elismerés, a folyamatos dicséret hangoztatása ösztönzőleg hat.

Amennyiben a megadott feladatnál többet végez, ezt feltétlenül értékelni kell.

A szakmát eredményesen elsajátító tanuló számára ajánlott részvétele (saját kategóriájában) versenyeken, kiállításokon.

Év végén, félévkor érdemjeggyel.

Vizsga

A tanulmányi idő vizsgával zárul.

Tudásáról szóbeli vizsgán ad számot bizottság előtt, az elvárt teljesítmény címen feljebb felsorolt témák közül néhányról,

amit a vizsga során húz ki.

Gyakorlati vizsgán be kell mutatni egy tevékenységet, amelyet ő szeret végezni legjobban a munkák közül, egy elkezdett tevékenységet pedig folytat, bemutatva szakmai ismereteit (pl.:takarítás során a porszívózást elvégzi az eszköz

szakszerű használatával, porzsák cserével, megterít adott alkalomra, adott személy részére, stb.).

Képzésről kiadott bizonyítvány

A Készségfejlesztő Iskola befejezésekor a Bizonyítvány mellé a tanuló Vizsga Bizonyítványt kap.

A háztartástan-életvitel program oktatásának tárgyi feltételei

A létszámnak megfelelően felszerelt világos, jól szellőztethető, tankonyha szükséges, a megfelelő kényelmes székekkel, munkaasztalokkal felszerelve.

Eszközigény

- konyhaszekrény felszerelve főző- és tálalóedényekkel, evő- és tálalóeszközökkel, fűszerekkel
- tűzhely sütővel, mikrohullámú sütő, szagelszívó
- hűtőszekrény fagyasztóval
- kéttálcás mosogató, mosogatógép
- takarítóeszközök, porszívó
- mosdótál, automata mosógép, ruháskosár, ruhaszárító,
- vasalódeszka, villanyvasaló
- varróeszközök
- kerti szerszámok

Szemléltető eszközök

- A tevékenységekkel kapcsolatos fotók, albumok.
- A tananyagban szereplő tevékenységekkel kapcsolatos munkák az alkotás fázisainak bemutatására (pl. varrással kapcsolatos munkafázisok)
- Szakkönyvek, tankönyvek, szaklapok
- Fényképezőgép, filmfelvevő, fotók

Audiovizuális eszközök

- Magnetofon vagy CD-lejátszó, CD (pl.:”Relaxációs zene”)
- Diavetítő, diafilmek

- DVD lejátszó, DVD

A tanterv óraszámai:

Évfolyamok	Szakmai elmélet		Szakmai gyakorlat	
	11.	12.	11.	12.
Heti óraszám	6	6	16	16
Éves óraszám	216	216	576	576

A tantárgy feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam
1.Konyhatechnika	72	72
2.Takarítás	36	36
3.Mosás	36	36
4. Vasalás	36	36
5. Varrás	36	36
6.Virágápolás	36	36
7. Lakáskultúra	36	36
8.Szakmai gyakorlat	504	504
Összesen:	792	792

Háztartástan- életvitel Szakmai Program

Elméleti követelmények:

Ismerje fel a háztartásban használt gépeket, eszközöket, alapvető szinten nevezze meg a funkciókat.

Ismerje fel a háztartásban használt tisztítószerket, alapvető szinten fogalmazza meg az alkalmazásuk szabályait.

Ismerje az alapvető ételkészítési módokat (főzés, sütés, párolás, sűrités).

Segítséggel állítson össze napi, heti étrendet az egészséges étkezés szabályainak ismeretében.

Soroljon fel üzlettípusokat, legyenek ismeretei az alapanyagok beszerzési forrásairól.

Kísérje figyelemmel az élelmiszerek eltarthatóságát.

Ismerje az élelmiszerek tárolásának szabályait a kamrában és a hűtőszekrényben.

Nevezze meg a nagytakarítás lépéseit, a mosás fázisait, a szükséges eszközöket, tisztítószereket.

Nevezze meg a ruhajavítás eszközeit, alapvető szinten nevezze meg a funkcióikat.

Legyenek ismeretei a vasalási módokról.

Ismerje fel, nevezze meg és helyezze el megfelelően a lakás bútorait a különböző helyiségekben.

Ismerje fel, nevezze meg a kerti szerszámokat alapvető szinten fogalmazza meg a funkciókat.

Dísz tárgy készítés eszközeinek ismerete, balesetmentes adekvát használata.

Dísz tárgykészítéshez használt anyagok elemi szintű ismerete.

11.- 12. évfolyam:

Cél:

Elérni, hogy balesetmentesen végezze munkáit, feladatait, tartsa be a szabályokat, a sorrendeket.

Jártasságot kialakítani saját maga és környezete tisztántartásában (konyhai, takarítási és gondozási feladatok).

A kulturált viselkedési formákat tudja alkalmazni.

Biztosítani az önállóság növekedését és az ismeretek bővülését.

Feladat:

Háztartási berendezések, eszközök mindennapi használatának biztosítása.

Gyakorlás biztosítása a leggyakrabban használt anyagok felhasználására, tárolására vonatkozóan.

Takarítási, mosási, vasalási, varrási, virágápolási, bevásárlási, konyhai feladatok gyakoroltatása.

Balesetvédelem.

Higiéniai teendők betartatása a feladatvégzés során

Elvárt teljesítmény

Tudjon házi, ház körüli munkákat elvégezni.

Tudjon vásárolni.

Készítsen el egyszerű ételeket.

Végezze balesetmentesen feladatait.

Értékelés

Tanév végén, félévkor érdemjeggyel.

1. Témakör: Konyhatechnika			Óraszám: 144
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Munkavédelem-balesetvédelem	Eszközök és konyhai gépek rendeltetésszerű használata. A gáz-és a villanytűzhely működésének	Elsősegélynyújtás lépései, elsősegélydoboz Főzőlap, gáزرózsa,	Tudja az eszközöket rendeltetésszerűen használni, elsősegélyt nyújtani.

<p>A konyha berendezési tárgyai a tűzhely fajtái részei funkciója tisztántartása tisztítása</p>	<p>megfigyelése, balesetvédelmi szabályok megbeszélése, betartása használat közben. Tisztításhoz tisztítószer, eszközök kiválasztása, alkalmazása.</p>	<p>sütőlap, kapcsolók, szabályozás</p>	<p>Ismerje, és alkalmazza a tanult balesetvédelmi szabályokat. Nevezze meg a gáztűzhely részeit, röviden fogalmazza meg a funkciókat.</p>
<p>A konyha berendezési tárgyai, a hűtőszekrény fajtái részei funkciója tisztántartása tisztítása</p>	<p>Hűtőszekrény, fagyasztószekrény, fagyasztóláda működésének megfigyelése, üzembe helyezés, balesetvédelmi szabályok megbeszélése.</p>	<p>Hűtés, fagyasztás, tartósítás, romlandó</p>	<p>Válassza ki a megfelelő tisztítószeret.</p>
<p>Az ételkészítés higiénijája</p>	<p>Tisztításhoz tisztítószer, eszközök kiválasztása, a tisztítás elvégzése. Élelmiszerek elhelyezése a hűtőszekrényben: -mélyhűtött ételek elhelyezése</p>	<p>Tisztítószer /mosogatószer, súrolószer, fertőtlenítőszer, szivacs, szagtalanító/</p>	<p>Nevezze meg a hűtőszekrény részeit, röviden fogalmazza meg a funkciókat. Válassza ki a megfelelő tisztítószeret.</p>
<p>Az étkezés illemtana</p>	<p>-zöldség, gyümölcs elhelyezése -tejtermék elhelyezése Hús, húskészítmények elhelyezése -tojás elhelyezése -italok elhelyezése</p>	<p>Rács, polc, fagyasztó fiók, tojástartó, zöldségtartó, szavatossági idő</p>	<p>Kísérje figyelemmel az élelmiszerek szavatossági idejét.</p>
<p>Az étkezés illemtana</p>	<p>A tárolás szabályainak alkalmazása a gyakorlatban. Üzletk látogatása, alap- és nyersanyagok</p>	<p>Fertőzés, megelőzés</p>	<p>A munka megkezdése előtt felszólítás nélkül mosson kezét, vegye fel a kötényt, sapkát.</p>
<p>Konyhai edények, kézi gépek, eszközök darálógépek bot mixer robotgép mérőeszközök funkciója</p>	<p>Higiéniai szabályok a munka megkezdése előtt és közben. - külső megjelenés - ruházat - tisztaság</p>	<p>Kézi gépek, elektromos gépek</p>	<p>Ismerje a keletkező hulladék tárolási szabályait.</p>
<p>A magyar konyha</p>	<p>- a keletkező hulladék</p>	<p>A funkciók nevei</p>	

jellegzetességei	elhelyezése -a felhasznált edények és eszközök elhelyezése, tisztítása.	Dekagramm	
Tésztafélék: száraztészták levesbetétek	Udvariassági szabályok alkalmazása konkrét helyzetekben.	Spagetti, csuszatészta, cérnametelt, eperlevél, nagykocka, tarhonya.	Tartsa be az udvariassági fordulatokat.
Rizs felhasználása	Összeszerelés, üzembe helyezés együttműködéssel.	Gabona	Csoportosítsa a konyhai gépeket, eszközöket működési elv szerint.
Meleg ételek készítése	A darálás eszközeinek üzembe helyezése, összeszerelése, csoportosítás működési elv szerint.	Főétel, köret	Együttműködéssel alkalmazza a különböző funkciókat.
Köretek készítése	A különböző funkciók /habverés, pürésítés, aprítás, dagasztás stb./ alkalmazása.	Kevert tészta, nyújtás, szaggatás	Nevezze meg a mérőeszközöket, segítséggel mérjen.
Édességek készítése	Dió, mák, kávé, keksz darálása, tojásfehérje, tejszín felverése, zöldségek pürésítése, tészta dagasztása.	dunsztolás	Soroljon fel néhány tésztafélélet, ismerje alkalmazásukat. Nevezzen meg rizsből készült ételeket.
Gyümölcsök feldolgozása a befőzés célja eszközei menete	Mérések gyakorlása különböző mérőeszközökkel, konyhai mérleggel, mérőkancsóval, mérőpohárral, evőkanállal.		Válasszon köretet a főételek mellé.
Mosogatás, törölgetés	Ismerkedés a jellegzetes fűszerekkel, receptek gyűjtése. Ismerkedés a különböző tésztafélékkel, csoportosítás felhasználás szerint.		Mondja el a munkamenet lépéseit.
	A feldolgozás módja, tisztítás, válogatás, pirítás, párolás, főzés.		

	<p>Húsos ételek készítése, fasírozott, natúrszelet, rántott hús, gulyásleves, rizseshús.</p> <p>Köret kiválasztása, elkészítése</p> <p>Piskóta, gyümölcstorta, diós kifli, teasütemény, muffin, mézeskalács készítése.</p> <p>Alapanyagok válogatása felhasználás szerint, körte, szilvabefőtt, barackdzsem készítése.</p> <p>Az edények, eszközök előkészítése a mosogatóshoz, tisztítószer kiválasztása, mosogató, csepegtetés, törölgetés, rendrakás</p>		
--	---	--	--

2. Témakör: Takarítás			Óraszám: 72
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>A nagytakarítás menete a mellékhelyiségben</p> <p>Napi, heti takarítási feladatok a lakásban</p>	<p>Ajtók ablak lemosása, csempe, kagylók súrolása, WC-kagylók fertőtlenítése, burkolat tisztítása.</p> <p>Napi takarítási feladatok végzése: szellőztetés, portalanítás, hulladék</p>	<p>Fertőtlenítés, vízköoldás, baktériumok.</p> <p>Rendszeresség.</p>	<p>Irányítással végezze el a nagytakarítás részfeladatait.</p> <p>Önállóan végezze el a napi feladatokat.</p>

Szezonális takarítási feladatok a lakásban	eltávolítása, rendrakás, a burkolat felmosása. Heti takarítási feladatok végzése: porszívózás, portörítés, ajtók lemosása, burkolat tisztítása, rendrakás.		Irányítással végezze el a heti feladatokat.
Tisztítószer	Ablaktisztítás, pókhálózás, szőnyegporolása, tisztítása, függönyök, terítők mosása, padlóápolás.		Fogalmazza meg a napi, heti és szezonális feladatokat.
Ágynemű gondozása	Tisztítószer kiválasztása a munkafolyamathoz, a piktogramok értelmezése, a balesetvédelmi szabályok betartása. Ágynemű cseréje, szellőztetése, a matrac portalanítása.		Önállóan válassza ki a megfelelő tisztítószereket és eszközöket. Tartsa be a balesetvédelmi szabályokat. Önállóan cseréljen ágyneműt.

3.Témakör: Mosás			Óraszám: 72
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Gépi, kézi mosás menete eszközei Mosógép,centrifuga működése, program beállítása, jelek ismerete. Szárítógép használata, működése, program beállítása, jelek ismerete.	Mosás kézzel, hagyományos és automata géppel. Üzembe helyezés, ruhák válogatása, behelyezése, hőfok beállítása, idő megbecsülése.	Programozás, hőfok, idő Hőfok, langyos, meleg, pamut, szövet, műszál	Ellenőrzés mellett végezze el a mosás menetét. Részfolyamatokat ellenőrzés mellett végezzen el.

4. Témakör: Vasalás	Óraszám: 72 óra
---------------------	-----------------

Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Vasalás, hajtogatás Vasalógép működése, program beállítása, ruhaipari jelek ismerete.	Póló, ing, nadrág vasalása, ruhanemű hajtogatása, elhelyezése polcon, vállfán, fiókban.	Hőfok, langyos, meleg, pamut, szövet, műszál	Irányítással végezze el a vasalás műveletét

5. Témakör: Varrás			Óraszám: 72 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Tű, cérna használata. Leszakadt gomb felvarrása, rojtos szél beszegése, akasztó felvarrása. Fércöltés, gépöltés. Boszorkányöltés, pelenkaöltés alkalmazása. Az eddig tanult öltésfajták gyakorlása és alkalmazása. Hímzési előkészületek, megtervezése, öltésfajta kiválasztása.	Látogatás egy varrodába. Mintakendő készítése	férccérna, pamutanyag, gyapjúanyag, himzőcérna	Irányítással végezze el a öltési műveleteket.

6. Témakör: Virágápolás			Óraszám: 72
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Ültetés-palántálás magról vetés ritkítás gyomlálás betakarítás.	Virágok, zöldségek vetése, palántázása, gondozása.	Eszközök, műveletek szakszerű megnevezése	Vetéshez, palántázáshoz, gyomtalanításhoz szükséges eszközöket kiválasztása,

Szobanövények átültetésének, ideje, módja, folyamata. Párásítás, locsolás, évszaknak megfelelő gyakorisága. Tápanyag utánpótlás fajtái és tulajdonságai.	Gyomlálás, kapálás Virágmagok és hagymák betakarítása.		a munkafázisok ismerete. A betakarítás művelete.
A használt anyagok és eszközök ismerete.	Munka és szezonális feladatok		

7. Témakör: Lakáskultúra			Óraszám: 72
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Lakás helyiségei Lakás berendezési tárgyai, kiegészítők Anyagok a lakásban A lakás díszítése: növények a lakásban dísz tárgykészítési technikák Hímzés Famunkák Batikolás Decopage Kerámiakészítés	Különböző lakások megtekintése. Megfigyelés, funkciók megfogalmazása, csoportosítások végzése. Csoportosítás: természetes és mesterséges anyagok. Szobanövények ültetése, gondozása. Vágott virágok vázába helyezése, gondozása. Terítők és egyéb kiegészítők készítése előnyomott mintával, mintatervezés, hímzésfajták gyakorlása: Többféle alap díszítése szalvétatechnikával. Fából különböző technikával használati és dísz tárgyak készítése. Tárgyak	Helyiségek nevei: konyha, szoba, fürdőszoba, WC, nappali, étkező, kamra, gyerekszoba, erkély, kert Használati tárgy, dísz tárgy, bútorok, textíliák /szőnyeg, függöny, terítő/, csillár Papír, fa, bőr, gyapjú, pamut, fém, manya, cseme, kerámia Cserép, virágláda, vízcseré Hervadt, napigényes, vízigényes, árnyékos Keresztszemes, lapos öltés, szár- és pelenkaöltés Ragasztás,	Nevezze meg a lakás helyiségeit, funkcióit. Helyezze el célszerűen a bútorokat a lakás különböző helyiségeiben. Csoportosítsa a berendezési tárgyakat anyagfajták szerint. Gondozza önállóan a szobanövényeket. Képességeinek megfelelően készítsen dísz tárgyakat.

	<p>felújítása. Az agyag tulajdonságai, formálhatósága, felhasználása. Ajándéktárgyak készítése: formázás, égetés, lakkozás. Formázással tárgyak /hamutartó, tálak, dobozok/ készítése.</p>	<p>lakkozás Fűrészelés, csiszolás, lakkozás, festés, gyalulás. Agyag, égetés, mázázás, kemence.</p>	
--	--	--	--

8.Témakör: Szakmai gyakorlat			Óraszám: 1008
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Konyhatechnika Konyhai eszközök kiválasztása, megnevezése</p> <p>Konyhai munkák: főzés, sütés, étkezés, mosogatás, rendrakás</p> <p>Egyszerű ételek: szendvics, tea, lágy tojás készítése, szeletelés, kenés</p> <p>Vásárlás</p> <p>Étkezés: reggeli, ebéd, vacsora Terítés: hétköznapi, ünnepi, vendégvárás</p> <p>Takarítás A takarítás rendszere, a mindennapi hetenkénti egyszerű takarítási teendők.</p>	<p>Az eszközök csoportosítása. Tevékenységek gyakorlása</p> <p>A megismert tevékenység gyakorlása, alkalmazása, minél nagyobb önállósággal végezze a feladatot.</p> <p>A vásárlásnál az élelmiszerek megnevezése. Aktuális étkezési gyakorlat, a tanuló által kiválasztott egyszerű étel elkészítése. Hétköznapi és alkalmi terítés gyakorlása</p> <p>A napi takarítási teendők elvégzése a tankonyhában, osztályteremben,</p>	<p>evőeszköz, étkezés, lábás, fazék megkülönböztetése</p> <p>szendvics díszítése alkalomszerűen, eddig használt fogalmak és azok</p> <p>Terítsen, mosogasson, bővítése, vendégvárás, étkezés, rakjon rendet önállóan. alapvető fogalmaival</p> <p>takarító eszközök és takarítószer</p>	<p>Tudja kiválasztani a megfelelő konyhai eszközöket és gépeket.</p> <p>Legyen tájékozott a napi, heti és nagytakarításban. Legyen igénye a tisztaságra és a rendre. Tudja a takarítószer helyes használatát és adagolásukat.</p>

<p>Nagytakarítás: a konyha, szobák, WC, fürdőszoba, az egész lakás takarítása. Nagytakarítás, részmozzanatok begyakoroltatása, megfelelő sorrend betartása.</p>	<p>illetve az otthoni lakás tisztán tartása. higiénés elvárások. A nagytakarítás folyamatának önálló elvégzése, annak irányítással történő összekapcsolása a nagytakarításban.</p>	<p>robotgép, mikrohullámú sütő, mosogatógép</p>	<p>Ismerje a háztartási gépek tisztán tartását és balesetvédelmi szabályait.</p>
<p>Konyhai gépek és eszközök takarítása.</p>	<p>Mosogatógép helyes használata.</p>	<p>szelektálás</p>	<p>Tudja elkülöníteni a különböző hulladékokat.</p>
<p>Szelektív hulladékgyűjtés</p>	<p>Hulladékok elkülönítése.</p>	<p>mosógépek, centrifugák, elektromos szárítógépek,</p>	<p>Tudja felsorolni a mosás eszközeit.</p>
<p>Mosás-vasalás-varrás</p>	<p>Mosógépek fajtáival ismerkedés.</p>	<p>áztatás, előmosás, mosás, öblítés.</p>	<p>Tudja csoportosítani a mosnivalót és a szükséges mosószert.</p>
<p>Mosás, a mosás eszközei.</p>	<p>Mosószerkeztékának áttekintése. (a választás energiatakarékos mosógépek.</p>	<p>vasalódeszka, gőzölős vasaló vegytisztítás</p>	<p>Ismerje a mosószerkezték adagolását, öblítés fázisait.</p>
<p>Mosószerkezték alkalmazásának szempontjai, adagolás.</p>	<p>szempontjai: ára, milyen célra kívánom használni? – víz hőfoka, folttisztító hatás, színes textil, alapanyag fajtái, stb.-) Az ismeretek alapján a mosás, teregetés önálló elvégzése felügyelet mellett.</p>	<p>A varrással kapcsolatos fogalmak bővítése, ismétlése</p>	<p>Vasaljon önállóan, (erre képes tanuló), hajtogasson ruhát.</p>
<p>Kézi mosás, gépi mosás.</p>	<p>Legyen képes sima ruhadarabokat vasalni.</p>	<p>Eddigi fogalmak ismétlése, kibővítése,</p>	<p>Tudja csoportosítani a mosnivalót és a szükséges mosószert.</p>
<p>Teregetés, szárítás mosóprogramok beállítása</p>	<p>Balesetvédelem gépi és kézi mosás esetén.</p>	<p>A varrással kapcsolatos fogalmak bővítése, ismétlése</p>	<p>Legyen képes sima ruhadarabokat vasalni.</p>
<p>Balesetvédelem gépi és kézi mosás esetén</p>	<p>Balesetvédelem gépi és kézi mosás esetén. Látogatás, műszaki cikkek szaküzletében.</p>	<p>Eddigi fogalmak ismétlése, kibővítése,</p>	<p>Tudjon önállóan ruhát javítani (tű, cérna alkalmazása, gomb felvarrása, akasztó felvarrása, szegés)</p>
<p>Vasalás. A vasalás eszközei, vasalási technikák.</p>	<p>Balesetvédelem gépi és kézi mosás esetén. Látogatás, műszaki cikkek szaküzletében.</p>	<p>Eddigi fogalmak ismétlése, kibővítése,</p>	<p>Tudjon önállóan ruhát javítani (tű, cérna alkalmazása, gomb felvarrása, akasztó felvarrása, szegés)</p>

<p>Vasalás, ruhák, ingek, nadrágok vasalása. Balesetvédelem</p> <p>Varrás varrás eszközei, ruhajavítások kézi-, gépi varrás öltésfajták</p> <p>Virágápolás Ültetés-palántálás magról vetés, ritkítás, gyomlálás, betakarítás Irányítással cserepes virágok ültetése, gondozása. Vágott virágok gondozása.</p> <p>Lakáskultúra A lakás helyiségei és berendezési tárgyai. A lakás beosztása. Lakásdekoráció készítése</p>	<p>Vasalás, gőzölős vasaló használata, konyharuha, terítő vasalása felügyelet mellett. A begyakorolt vasalás helyes alkalmazása Tű, cérna használata. Leszakadt gomb felvarrása, rojtos szél beszegése, akasztó felvarrása. Látogatás egy varrodába. Fércöltés, gépöltés. Boszorkányöltés, pelenkaöltés alkalmazása.</p> <p>Virágültetés, palántázás, gondozás. Tavasszal virágok ültetése magról ládába. Fűszer és gyógynövények gondozása, felhasználása.</p> <p>Vágott virág vázába tétele, gondozása</p> <p>Ismerje fel a lakás különböző helyiségeit és azok berendezési tárgyait, tudja helyüket, funkciójukat. Készítsen különböző lakásdekorációkat különböző alkalmakra.</p>	<p>a virágültetéssel kapcsolatban.</p> <p>A különböző helyiségek és tárgyainak felsorolása. Az eddigi fogalmak ismétlése,</p>	<p>Ismerje a növénytermesztés alapjait. Legyen igénye a szobanövények tartására, ismerje szakszerű gondozásukat.</p> <p>A lakás lerajzolása és beosztása. bővítése. Kiegészítők ismerete</p>
--	---	---	--

Kommunikáció

Gyakorlati képzés 11-12.

Cél

Kompenzálni az értelmi akadályozottságból adódó nyelvi fejlődési zavart, fejleszteni a meglévő nyelvi képességeket, készségeket.

Megközelíteni a köznyelvi beszédet, az olvasás-írást eszközként használni.

Elérni a hétköznapi kommunikációban a kommunikációs helyzet körülményeinek megfelelő beszédstílust.

Feladat

A képességekhez mérten elsajátított olvasás

írás, valamint a megtanult ismeretek gyakorlása praktikus feladatok megoldásával.

Elvárt teljesítmény

Közelítse meg a mindennapi társas érintkezésben a kommunikációs normákat.

Tudjon a különböző beszédhelyzetekhez alkalmazkodni.

Legyen képes egyszerű, rövid szövegek összefoglalására.

Tudjon hangos és néma olvasással, viszonylagos folyamatossággal olvasni, az olvasottak megértését bizonyítani.

Legyen írása tiszta és olvasható.

Használjon másolás, tollbamondás, önálló írás során képességeinek megfelelő

Írásmódot.

Tudjon segítséggel kitölteni egyszerű nyomtatványokat. Legyen a képességeinek megfelelő szóbeli és írásbeli kifejezőkészsége.

Ismerje meg a tömegkommunikáció néhány megjelenési formáját.

Tudjon képességeinek megfelelően értelmezni és véleményt alkotni a kapott információkról.

Értékelés:

Tanév végén, félévente érdemjeggyel.

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	11.	12.
Heti óraszám	3	3
Éves óraszám	108	108

A tantárgy témáinak feldolgozásához javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11.	12.
1. Anyanyelv. Beszédfejlesztés	36	36
2. Olvasás – Írás gyakorlása	48	48
3. Médiaismeret. Nem verbális információk értelmezése	24	24

11.-12. évfolyam

Cél:

Betartani a felnőttekhez illő viselkedési normákat.

Elvégezni pontosan, felelősségteljesen a feladatokat.

Fejlesztani a beszéd- és szövegértést a külvilággal való kapcsolatok javítása érdekében.

Magasabb szintre emelni az önkifejezés képességét.

Elmélyíteni a környezetben való tájékozódást gyakorlati feladatok megoldásával, szükség esetén segítséget kérni

a megfelelő személytől.

Feladatok:

Figyelemfelkeltés a környezetből származó feldolgozható információk felismerésére.

A társas nyelvi magatartás megtanítása.

A megszerzett ismeretek gyakorlása az egyéni képességek és készségek figyelembevételével.

A szándék és akarati megnyilvánulásoknak megfelelő kommunikálásra való képesség kialakítása.

Elvárt teljesítmény:

Tudjon a különféle élethelyzeteknek megfelelően kommunikálni.

Fejlessze tovább a nyelvi ismereteit.

Sajátítsa el a társalgási stílust (udvariasság, tolerancia és határai).

Ismerje a napi aktuális eseményeket, arról tudjon beszámolni és véleményt alkotni a média alapján (következtet és, ítéletalkotás).

Értékelés:

Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.

1.Témakör: Anyanyelv. Beszédfejlesztés Fejlesztendő kompetencia: Bátor kommunikáció.			Óraszám: 72
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Nyelvi kifejezésformák használata a beszéd, képolvasás, olvasás, írás során. 2. Szókinccsfelkészítés. 3. Meglévő ismeretek bővítése különböző témakörökben az olvasás	Artikulációs gyakorlatok, a kiejtés javítása. A tanult nyelvtani kifejezések, fordulatok alkalmazása. Szavak gyűjtése (szófajok	Aktuális nyelvtani fogalmak és szabályok, felmerülő fogalmak tisztázása, értelmezése. Háztartási energia mérőóra, fogyasztás, számla.	Növelje ismereteit és kommunikációs késztetését Képességeinek megfelelő szókinccsel és nyelvi formátumban beszéljen.

<p>segítségével (egészségügyi-, háztartási ismeretek, munkaügyek). 4. Szabadidő tervezése (aktív pihenés), családi események, ünnepek. 5. Tapasztalatszerzés a településen (utcán), közlekedési útvonalak. 6. Az iskola (munkahely, általa látogatott intézmények) környékéről térkép készítése. 7. Lakás használatával kapcsolatos praktikus ismeretek (fogyasztásmérő, szemétszállítás időpontjai, postaláda használata).</p>	<p>szerint azonos alakú, többjelentésű szavak, szinonim fogalmak, ellentétpárok).</p> <p>A szövegértés folyamatos ellenőrzése változatos témákban (Egészségmegőrzés, káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése, tisztítószer, élelmiszerek, háztartási gépek használati utasítása, ételreceptek, prospektusok, közlekedési fogalmak, menetrend, műsorújság, háztartási fogyasztásmérők számlái, a fogyasztásmérő leolvasása, biztonsági lezárása, hibabejelentés).</p> <p>Családi alkalmakkal, ünnepi események tervezésével, ajándékozással kapcsolatos tapasztalatok megosztása.</p> <p>Séta, nevezetességek, kirakat nézése (alkalmas ajándék keresése).</p> <p>Térképének</p>		<p>Ismerje fel a településén meglévő és országosan ismert nevezetes épületeket (saját település, főváros, ország) és tudja azok funkcióját. Bővítse saját lakásával a lakásfenntartással kapcsolatos ismereteit.</p>
---	--	--	--

	<p>tanulmányozása, ismerős helyek keresése, (alternatív) útvonalak tervezése, helyek bejárása, saját útvonal megrajzolása.</p> <p>Lakás, otthon (helységek, saját lakrész, szépítése), vendégfogadás (alkalmazkodás a lakókörnyezethez, kulturált zenehallgatás).</p>		
--	---	--	--

2.Témakör: Olvasás - Írás gyakorlása			Óraszám: 96
Fejlesztendő kompetencia: Ismeretszerzés egyre önállóbban.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Olvasás gyakorlása, újságolvasás. 2. Rövid novella, vers, hírlapi tudósítás olvasása. 3. Hallott, olvasott szöveg értelmezése. 4. Írás gyakorlása (írás tempójának fokozása). 5. Az írás külalakjának, rendezettségének tudatos javítása. 6. Személyi adatok ismerete, helyes leírása. 7. Kérdőív, tesztlap kitöltése. 8. Önálló fogalmazás (önéletrajz, motivációs levél) írása. 9. Levél, üdvözlőlap önálló megírása, megcímzése. 10. Keltezés értelmezése és helyes leírása. 11. Napirend leírása, jegyzet, emlékeztető, esetleg napló készítése (naptárban). 12. Önellenoörzés. Hibák megtalálása és javítása.</p>	<p>Hangos olvasás megfelelő intonációval, kifejezően, néma olvasás, szövegértés. Egymás kézírásának olvasása. Másolás, írás, diktálás után. Űrlap kitöltése személyi adatokkal. Szavak írása másolással, tollbamondással Levél közös megfogalmazása hiányzó osztálytársnak, rövid üdvözllet küldése (papír alapú, e-mail, sms). Egy nap eseményeinek önálló leírása néhány mondatban (napló, naptári bejegyzés). Elemi szövegelemzés (élethelyzetek, érzelmek, emberi kapcsolatok 9.Személyére vonatkozó kérdések elolvasása, helyes válasz 1-1 szóban. Általános tájékozottságra, irányuló kérdésekre helyes válasz kiválasztása, jelölése. Megadott időpontokhoz tevékenységek írása, időrendbe állítás keltezés alapján.</p>	<p>Olvasási technikával kapcsolatos kifejezések. Ismeretlen fogalmak értelmezése, régi és népies kifejezések, betűforma, sorköz, szóköz, kihagyás, mondat, írásjelek, igazolvány, személyi szám, állampolgárság, aláírás felelőssége, lakcím, kerület, irányítószám, napló, beszámoló, e-mail, sms, megszólítás, tartalom, aláírás, címzés, bélyeg, postaláda, feladás, életkor, kedvenc étel, legjobb barát, legkedvesebb időtöltés, munka, pihenés, szórakozás, elfoglaltság, jókívánság, elköszönés, dátum, megye, város, község, falu, tanya, országhatár, perc, másodperc, idő, gyorsaság, külalak, lényeges és lényegtelen hibák, saját könyv, kölcsönzés, határidő,</p>	<p>Olvasási technikáját fokozatosan javítani. Olvashatóan írjon, az egyszerű hibákat találja meg és javítsa ki. Valós eseményeket néhány mondattal mondjon el Rövid történet, irodalmi alkotást olvasson el, a szereplőket önállóan jellemezze, történetet képek/kérdések segítségével mondjon el. Adott űrlap kérdéseire megfelelő válaszokat írjon be, törekedjen a feladat önálló megoldására. Tudjon képeslapot, levelet írni (lap vásárlásától a feladásig, borítékot megcímezni önállóan vagy segítséggel).</p>

	<p>Rövidebb szöveg áttekintése, saját munka összehasonlítása a társakéval. Hírek gyűjtése az ország különböző tájairól (események, szereplők, helyszínek). Szabadidő kulturált eltöltése, a könyvtár használata (kölsönzés, könyv, CD, DVD), saját hobby megtalálása, a magányos és társas alkalmak egészséges arányának megkeresése, felismerése, megértése).</p>	<p>könyvtári kölcsönzőjegy,</p>	
--	--	---------------------------------	--

3.Témakör: Médiaismeret. Nem verbális információk értelmezése Fejlesztendő kompetencia: Eligazodás a média műsoraiban.			Óraszám: 48
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Könyv, folyóirat, újság, lexikon különbsége. Újságot olvasás. 2. Tv, Videó, DVD műsorának közös megtekintése (ifjúsági filmek, filmsorozatok epiz 3. A valóság és a médiában ábrázolt helyzetek (hihető-hihetetlen) elkülönítése.ódjai 4. TV-műsorújság átnézése, állandó műsorok időpontja. 5. Tágabb környezetben használatos piktogramok megtalálása és értelmezése (mosdó, lift közintézményekben, számítógép, mobiltelefon jelzései, kezelési utasítások).</p>	<p>Könyv vásárlása, megbecsülése, saját könyv, kölcsönzés. Audiovizuális eszközök szakszerű használata (bekapcsolás, hangerő szabályozása). Film(részlet) megtekintése, megbeszélése. A filmekben látottak és a valóság viszonya, példák gyűjtése, csoportosítása (az utánzás veszélyeinek tudatosítása). Reklámok, egyes televízió műsorok (valóság-show) mögöttes tartalmának mérlegelő értelmezése. Tv-újság olvasgatása, adott műsorok keresése</p>	<p>mesebeli lények (kitalált lények), tv-csatornák, játék- és ismeretterjesztő filmek, vetélkedők, valóság, fantázia. Felmerülő ismeretlen fogalmak tisztázása, régi korok, történelmünk nagyjai, mozi, színház, koncert, múzeumok, szabadtéri programok, meghatározások, szó kiegészítése, folytatása, rokon</p>	<p>Könyveket és más információhordozókat rendeltetészerűen, kíméletesen, célorientáltan használjon. Legyen képes a médiából szerzett ismereteket korának és képességeinek megfelelően, az egészségre, érzékszervekre, környezetre vonatkozóan adekvátan értelmezni és használni. Tudjon érzelmileg művészeti alkotásokra ráhangolódni (irodalom, film, képzőművészet, zene, színház). Képességeinek megfelelően tudjon</p>

	<p>időpont és cím alapján. (Teletextről műsor kiválasztása, megkeresése). Programfüzet átnézése (kulturális és szabadidő programok, helyi programok). Következtetések, reakciók (képek, mozgóképek értelmezése, saját viselkedés elemzése videofelvétel, fotó alapján), helyes, helytelen differenciálása. Eszközök használata a használati utasítás szerint. Fényképek készítése és visszanezése (arckifejezések értelmezése). Piktogramok gyűjtése, értelmezése (ki talál többet, mit jelent?). Levélben kapott feladat néma elolvasása, elvégzése. Keresztrejtvény közös megfejtése. Versenyek, játékok (kvíz, szójáték, kitalálós, most mutasd meg.). TV-bemondó szerepjáték</p>	<p>értelmű szavak, címzett, piktogramok és jelentésük. (veszélyt jelző piktogramok, színek, rövid feliratok), múlt-, jelen- és jövő idő, ismeretlen szavak magyarázata, irigy, jószívű, segítőkész, vers, rím, ritmus, ismeretlen kifejezések magyarázata, versek szavainak értelmezése, megbeszélése</p>	<p>fényképezni, videózni, hangfelvételeket készíteni és visszajátszani. Törekedjen a változatos, kulturált szabadidő eltöltésre (olvasás, zenehallgatás, rejtvényfejtés, internet használat). Igazodjon el a tv-újságban, a teletext információi és a műsorok között. A mindennapi eligazodásnál használatos piktogramok információit ismerje, használja, a piktogramok utasításait tartsa be. A médiában megjelenő tartalmakat (hírek, riportok, reklámok) legyen képes mérlegelni.</p>
--	--	---	--

Számolás-mérés

Gyakorlati képzés 11. -12.

Cél

Segíteni a fogalmi gondolkodás fejlődését a műveletek gyakorlása révén, és azon az ismereteket és képességeket elsajátítani, amelyekre a gyakorlati életben szüksége van.

Felkészíteni a számolási, mérési ismeretekkel a Készségfejlesztő Iskolai képzésre.

Feladat

A szakma tanításánál szükséges számolási – mérési területek súlypontos fejlesztése.

Elvárt teljesítmény

Alakuljon ki képességeinek megfelelő mértékben időbeli tájékozódása.

Tudja használni képességének megfelelő

mértékben mérési ismereteit, különös tekintettel a hosszúság és tömeg mérésére.

Végezzen képességeinek megfelelő mértékben elemi műveleteket fejben és számológépen.

Értékelés

Félévkor és tanév végén érdemjeggyel.

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyam	11	12
Heti óraszám	2	2
Éves óraszám	72	72

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / évfolyam	11.	12.
1. Térbeli és időbeli tájékozódás	14	14
2. Műveletek	30	30
3. Mértékegységek, méretek, pénz	28	28

1. Térbeli és időbeli tájékozódás Fejlesztendő kompetencia: Naptárhasználat.			Óraszám: 28
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Tájékozódás az otthon és az iskola környékén.</p> <p>2. Alapvető földrajzi ismeretek, térképolvasás, jelzések értelmezése.</p> <p>3. Magyarország térképe.</p> <p>4. Idő. Az időfogalom szűkebb és tágabb kiterjedése (múlt – jelen – jövő). Az idő múlása, korosodás.</p> <p>5. Az óra, napirend, heti beosztás.</p> <p>6. Időegységek a naptól az évig (év, évszakok, hónapok).</p> <p>7. Ismerkedés régmúlt korokkal (történelmi időszakok).</p>	<p>Tájékozódás szűkebb környezetben: az iskola minden helyiségének, dolgozójának, azok munkamunkahelyeinek megismerése, lehetőség szerint azok felkeresése, az ott kapott megbízatások önálló teljesítése.</p> <p>Járművek, útvonalak tanulmányozása térképen (BKV térképen), egyes útvonalak bejárása, felidézése a térképen.</p> <p>Távolságok megtételének lehetőségei, módjai, eszközei (gyalog, tömegközlekedéssel, autóval, hajóval, vonattal, repülőgéppel - piktogramok az internetes térképeken.)</p> <p>Saját lakcím leírása, bejelölése a térképen, egymás „meglátogatása” (útvonal meghatározása), távolságok becslése, lemérése, átszámítása.</p> <p>Magyarország és Budapest térképének tanulmányozása, piktogramok, színjelzések értelmezése, híradások, események helyszínének megkeresése.</p> <p>Időegységek, időtartamok</p>	<p>helyiségek, munkakörök, település, megye, kerület, utca, házszám, középületek, lakóépületek, közterületek, égtájak, földrészek, Időpontok meghatározása többféle módon (fél 8, 7.30, 19.30). másodperc, stopperóra, munkaidő, szabadidő, szabadidős tevékenységek, 1 évvel ezelőtt, 1 év óta, 1 év múlva kifejezések értelmezése. régi, ócska, antik, műemlék, időszak, tömegközlekedés, BKV, átszállás, közlekedési csomópont, távolsági és tömegközlekedési eszközök, időegységek nevei, időtartam, tanév, naptári év, évad,</p>	<p>1. Tudjon otthonosan és felelősségteljesen mozogni az iskola és otthona környékén, ismerni az otthon - iskola útvonalát, eligazodni a környező utcákban.</p> <p>2. Képességeinek megfelelő formátumú térképen legyen képes eligazodni.</p> <p>3. Értse meg az időbeliség és az időtartamok közti nagyságrendbeni különbségeket.</p> <p>4. Időpontot pontosan határozzon meg kétféle óra alapján.</p> <p>5. Fontos és időpazarló tevékenységek, időbeosztás.</p>

<p>becslése, mérése, időpontok fontossága (nyitva tartások, menetrend, TV-műsor).</p> <p>Időegységek a másodperctől az évszázadig.</p> <p>Digitális és hagyományos óra jelzéseinek egyeztetése.</p> <p>Naptári év, tanév meghatározása</p> <p>évszakok periodikus váltakozása.</p> <p>Születési év és jelen év különbségéből az életkor kiszámítása.</p>	<p>szezon, tanítási szünet, szünidő</p>
--	---

2.Témakör: Műveletek Fejlesztendőkompetencia: Rövid szöveg megértése hallás után.			Óraszám: 60
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Műveletek 100-as körben (egyéni képességekre fokozott figyelemmel).</p> <p>2. Számkör bővítése.</p> <p>3. Számológép használata (ellenőrzés, önellenőrzés).</p> <p>4. Szöveges feladatok (megoldási terv készítése, az eredmény értelmezése, válasz megfogalmazása).</p>	<p>A tanult műveletek végzése egyre nagyobb önállósággal egy és kétjegyű számokkal. Tízesátlépés, helyiérték gyakorlása.</p> <p>Képességekhez mért önálló számolás, közös ellenőrzés, önálló javítás.</p> <p>Összetett, több azonos műveletet tartalmazó feladatok végzése, tagok felcserélése összeadásnál.</p> <p>Összeadás és kivonás – az ellentétes műveletek fogalma, ellentétes műveletek összefüggéseinek felismerése.</p> <p>Szorzás, osztás fogalma, előfordulása a mindennapi életben.</p> <p>Szorzás a számológéppel, ellenőrzése összeadásokkal, osztással.</p> <p>Számok, műveleti jelek hibátlan beütése, az eredmény ellenőrzése fordított</p>	<p>egyesek, tízesek, százask helye, maradék hozzáadása, számok nevei tízezertől, olcsó, drága, akció, leértékelés, sorrend, ellenőrzés, becslés, kitörlés, javítás, kérdés tisztázása, megválaszolása szóban plusz és mínusz jelentése, a számolásnál és a mindennapi életben, tízezer, százezer, millió, szám, számjegy sorszám fogalmak különbsége, számológép-</p>	<p>A műveletek eredményét legyen képes megbecsülni, kiszámítani és ellenőrizni.</p> <p>Ismerje fel az ellentétes műveletek összefüggéseit.</p> <p>Ismerje fel a számok nagyságrendjét, alaki és helyi értékek különbségét megérteni.</p> <p>Tudja egyéni képességek szerint elolvasni a</p>

	<p>művelettel.</p> <p>Nagy számok kiolvasása, ezres, 10-és 100 ezres számjegyeinek megszámlálása, nagyságrendjük megállapítása, teljes számok elolvasása.</p> <p>Alaki- és helyi érték differenciálása.</p> <p>Helyiértékek megállapítása. 0-t tartalmazó számok kiolvasása, 1, 2, 3, és 4 jegyű számok elolvasása, írása diktálás után, számjegyek egymás alá írása, nagyságrendek megállapítása.</p> <p>Árak nézegetése árjegyzékekben a „Túró Ruditól az Audiig”.</p> <p>Számok olvasása, nagyságrendek összehasonlítása.</p> <p>Telefonszám lejegyzése, elolvasása.</p> <p>Szöveges feladatok megbeszélése, szükséges műveletek megállapítása, elvégzése, ellenőrzése, a kapott eredmény értelmezése, eredmény szöveges megfogalmazása.</p>	<p>számítógép különbsége, tervezés, végrehajtás, válasz megfogalmazása</p>	<p>számokat és reálisan megkülönböztetni nagyságrendjüket.</p> <p>Legyen képes a feladatot logikusan átgondolni és a megfelelő művelet kiválasztani.</p> <p>Legyen képes helyesen megfogalmazni a választ a szöveges feladatban feltett kérdésre.</p> <p>Megbízhatóan alkalmazza a számológépet, az eredményt becsléssel ellenőrizze.</p>
--	---	--	---

3.Témakör: Mértékegységek, méretek, pénz Fejlesztendő kompetencia: A mérőeszközök rutinos használata.			Óraszám: 28
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmk	Elvárt teljesítmény
1. Mérési gyakorlatok, mértékegységek, mérések. 2. A pénz, pénzkezelés, banki ismeretek.	Különböző típusú mérésekhez megfelelő eszköz kiválasztása, mértékegység meghatározása, mérőeszközök helyes használata. Hosszúság-, súly- és térfogat-mérések gyakorlása.	mértékegység, személy- és konyhai mérleg, mérőszalag, vonalzó, deciliter, liter, bank, bankkártya, csekk, készpénz,	Válassza ki és használja a megfelelő mérőeszközt, mérjen pontosan. Ismerje a pénz gondos kezelését,

	<p>A napi gyakorlatban használt mennyiségekkel kapcsolatos fogalmak megismerése (csipetnyi só, csepp ecet, borsónyi, diónyi, morzsányi, ujjnyi, hajszálvékony). Hosszúságmérés a gyakorlati tevékenységgel kapcsolatos nagyságrendben.</p> <p>Papírpénzek, érmék felismerése, megnevezése, értékük összehasonlítása.</p> <p>Összegek kiszámolása, váltások.</p> <p>Különböző jövedelemforrások számbavétele.</p> <p>Jövedelmek, megélhetési költségek, „rezsi”, villany-, gáz-, telefon-, ebéd-befizetés, BKV-bérlet nagyságrendje, összehasonlítása.</p> <p>Számlák befizetésének, pénz feladásának megfigyelése.</p> <p>Vásárlások, üzletekben, termékek árainak becslése, ellenőrzése „mennyit tévedtél?”.</p> <p>Katalógusokban áruk megfigyelése, hasonló áruk keresése több katalógusban.</p> <p>Árak és mennyiségek összefüggése.</p> <p>Becslés, javítás.</p> <p>Akciós áruk, az eredeti és a leszállított ár különbségének kiszámítása.</p> <p>Hirdetésekből, plakátokon összegek keresése.</p> <p>Különböző szolgáltatások árai.</p> <p>Pénz beosztása. Szükséges és szükségtelen áruk.</p>	<p>jövedelem, adósság, hitel, kölcsön, részletfizetés, takarékoság, több, kevesebb, pontosan annyi, papírpénzek felismerése, címletükről és színükről, megtakarítás</p>	<p>megőrzésének módját (bank).</p>
--	---	---	------------------------------------

	Egyszerűbb banki fogalmak megismerése (bankszámla, bankkártya, átutalás, kamat, meghatalmazás, kód)..		
--	---	--	--

Osztályfőnöki óra

Gyakorlati képzés 11. – 12.

Cél

Kialakítani és működtetni a közösséget.

Kompenzálni az értelmi akadályozottságból adódó szociális hátrányokat, beilleszkedési zavarokat.

Kialakítani olyan helyzetfelismerő készségeket, melyekkel az áldozattá válást elkerülhetik, és a bűnmegelőzést segítik.

Feladat

A közösséghez tartozás élményének megtapasztalása, és az igény kialakítása a harmonikus társas kapcsolatok ápolására.

A mindennapi élethelyzetek kezeléséhez konfliktuskezelési technikák elsajátítása és gyakorlása.

Az agresszió felismerése, kerülése és kezelése.

Elvárt teljesítmények

Közelítse meg a mindennapi társas érintkezésben a kommunikációs normákat.

Tudjon képességeinek megfelelően értelmezni és véleményt alkotni.

Legyen reális önismerete.

Önfegyelme, konfliktuskezelése erősödjön.

Értékelés

Részt vett.

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	11.	12.
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	36	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/évfolyam	11.	12.
1.Aktuális témák	13	13
2.Felkészülés a felnőtt életre	10	10
3.Beilleszkedés, alkalmazkodás	13	13

11.-12. évfolyam

Cél

Betartani a felnőttekre vonatkozó viselkedési normákat.

Az adódó feladatokat pontosan, felelősségteljesen elvégezni.

Magasabb szintre emelni az önkifejezés képességét (szóban és írásban is).

Elmélyíteni a környezetben való tájékozódást gyakorlati feladatok megoldásával, szükség esetén segítséget kérni a megfelelő személytől (élőszóban és telefonon is).

Feladat

Figyelemfelkeltés a környezetből származó feldolgozható információk felismerésére.

A megszerzett ismeretek, és a társas nyelvi magatartás gyakorlása az egyéni képességek és készségek figyelembevételével.

Érzelmeinek és gondolatainak kifejezése érthető, udvarias formában.

A társadalmi normák megismertetése, a deviáns viselkedés, és az antiszociális magatartási formák kerülése, a konfliktustűrés, és konfliktuskezelés gyakorlása, különös tekintettel az agresszivitásra.

Az egészséges erkölcsi érzék kialakulásának segítése.

A káros szokások kialakulásának megelőzése - a bűnelkövetés és áldozattá válás elkerülése.

Elvárt teljesítmény

Tudjon a különféle élethelyzeteknek megfelelően kommunikálni, fejlessze tovább nyelvi ismereteit.

Alakuljon az egészséges erkölcsi érzéke, tudatosuljon benne egyéni felelőssége a tetteiért, annak következményeivel legyen tisztában.

Sajátítsa el a társalgási stílust (udvariasság, tolerancia és határai).

Ismerje a napi aktuális eseményeket, tudjon arról beszámolni és véleményt alkotni a média alapján (következtetés, ítéletalkotás).

Értékelés

Részt vett.

1. Aktuális témák Fejlesztendő kompetencia: Előrelátás			Óraszám: 26
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvart és javasolt fogalmak	Elvart teljesítmény
<p>1. A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése.</p> <p>2. A közösség életében adódó aktuális, váratlan események kezelési módjának elsajátítása.</p> <p>3. Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete, és felkészülés a közösség alkalmaira (ünnepélyek, külső programok).</p> <p>4. Tágabb közösségről szóló hírek, események követése, a megfelelő alkalmakon aktív (passzív) részvétel.</p>	<p>Az intézmény (iskola, munkahely) történetének megismerése, hagyományainak ápolása.</p> <p>Tervek készítése az aktuális időszak várható alkalmairól (naptáron bejelölni az alkalmakat), jelmez készítése, öltözék megválasztása, a közös élmények megbeszélése, az elkészült fotók, felvételek közös megtekintése, a látottak megvitatása.</p> <p>Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással</p>	<p>Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel, tágabb közösséggel kapcsolatos fogalmak köre</p>	<p>Röviden fogalmazza meg véleményét, és bátran vállalja azt. Társaival legyen toleráns és rugalmasan tudjon változtatni álláspontján (közös megegyezés).</p> <p>Tudjon reálishan programokat tervezni.</p> <p>Aktívan vegyen részt a közös eseményeken.</p> <p>Ismerje meg a szűkebb és tágabb környezetét, annak életét, kísérje figyelemmel az ott történeteket.</p> <p>Tudatos aktivitást és együttműködést alakítani ki.</p> <p>Másokkal egyeztetve vegyen részt programok szervezésében, közös eseményeken aktívan vegyen részt és viselkedjen megfelelően.</p> <p>Fogalmazza meg és fejtse ki saját véleményét, és képviselje azt bátran.</p> <p>Tanúsítson toleráns viselkedést, vitázzon, az álláspontját legyen képes meggyőzés hatására rugalmasan megváltoztatni.</p>

	<p>kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről).</p> <p>Tanulmányi séta, kirándulás, Múzeumlátogatás.</p> <p>A tapasztalatok, ismeretek rendszerzése.</p> <p>A közösség életében felmerülő probléma megfogalmazása, véleményalkotás, vita (programválasztás, viselkedési, öltözködési, igazmondási konfliktusok).</p> <p>Újságcikkekben, napi híradóban, magazinműsorban olvasott, hallott, látott esetek megbeszélése, saját ítélet megfogalmazása.</p> <p>Egyéni tapasztalatok, vélemények gyűjtése.</p>		
--	--	--	--

2.Témakör: Felkészület a felnőtt életre. Bünn megelőzés, áldozattá válás megelőzése. Fejlesztendő kompetencia: Szabálytudat.			Óraszám: 20
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>A felnőtt lét előnyei, hátrányai. Kötelességek. Időbeosztás. Napi rutin tudatos alakítása az egyéni lehetőségeknek megfelelően. A felnőtt élettel kapcsolatos élethelyzetek számbavétele: Lakás (lakás fenntartás költségei, takarékoskosság, Személyes higiénia, öltözködés, kulturált megjelenés, egészséges étkezési szokások, lakás tisztántartása, bezárás a, idegenekkel távolságtartás, az intim szféra tiszteletben tartása, Munkavállalás, munkahely (munkavégzéssel kapcsolatos teendők, alkalmazkodás, fegyelmfontossága, fizetés beosztása, banki szolgáltatások körütekintő igénybe vétele !!). Pihenés, szórakozás, szabadság (kulturált időtöltés, megfelelő társaság kiválasztása, káros szenvedélyek kerülése).</p>	<p>Újságcikkekben, napi híradóban, magazinműsorban olvasott, hallott, látott esetek megbeszélése, saját ítélet megfogalmazása. Egyéni tapasztalatok, vélemények gyűjtése, megvitatása. Lakásfenntartással kapcsolatos számlák gyűjtése A takarékoskodás lehetőségeinek megbeszélése. Személyes higiénia napi rutinja, heti teendők (pl. hajmosás), havi (pl. hajvágás), számbavétele, tudatosítása. Lakás tisztántartása, rendeje (napi, heti, havi teendők), és biztonsága (bezárása, idegenek távoltage), szomszédokkal szembeni viselkedés, egymás segítése. Helyzetgyakorlatok, tanulmányi séta bankban, számlanyitáshoz szükséges adatok és a kapcsolatos teendők és veszélyek. A pénz kezelése fontossága, a könnyelműség kerülése.</p>	<p>Kötelesség, mulasztás, tévedés, hiba kijavítása, elnézés kérése. Számla, átutalás, fedezet, takarékoskodás, Ápoltság, tisztító, vonzó, sminkelés, káros szokás, egészség megőrzés. Bank, folyószámla, titkos, kód, bankkártya, kölcsön, kamat, határidő, kezes, stb. Mértékletes, túlzó, lustaság, jóleső fáradtság, Káros, kerülendő, szenvedély, rossz szokás, visszautasítás, passzív dohányzás, Munkafegyelm, baleset, figyelem, létfeltétel, táplálkozás, lakás, ruházkodás, a pénz értéke, törvény, szabály, igazságszolgáltatás, büntetés. Saját érdek, választó, képviselő, képviselő. személyi igazolvány, határátlépés, állampolgár, sajátkező aláírás, tájékozódás, tapasztalatszerzés,</p>	<p>Legyen képes az önálló gondolkodásra és következtetésre. Legyenek pénzügyi ismeretei. Megjelenése legyen mindig ápoltság és a helyzetnek megfelelő. Ismerje az egészséges életmóddal kapcsolatos tudnivalókat, legyen aktív a megvalósításban. Legyen tisztában a káros szokások következményeivel és utasítsa el őket.</p>

	<p>A pihenés formái: kirándulás, testedzés, sport, tánc, kézműves tevékenység, stb. egyedül, családdal, társaságban. Egészséget károsító szokások számbavétele, prospektusok gyűjtése, szituációs gyakorlatok a visszautasítás gyakorlása.</p>	<p>próbálkozás, tanács, tanácsadó, kötelesség, mulasztás, tévedés, hiba kijavítása, elnézés kérése, bank, folyószámla, átutalás, fedezet, takarékoskodás, titkos kód, bankkártya, kölcsön, kezes, ápoltság, taszító, vonzó, sminkelés, káros szokás, egészségmegőrzés, mértékletes, lustaság, jóleső fáradtság, szenvedély, visszautasítás,</p>	
--	--	---	--

3.Témakör: Egyszerű élethelyzetek és az agresszió kezelése. Fejlesztendő kompetencia: Önuralom. Az ösztönök, indulatok, érzések kezelése.			Óraszám: 26
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Tanulói jogok és kötelességek. 2. Házirend, tűz- és balesetvédelem, közlekedési szabályok. 3. Napirend. 4. Bevált és új tanulási módszerek kialakítása („a tanulás tanulása”, tanulási technikák megismerése). 5. Tanórán kívüli elfoglaltságok köre, helyi lehetőségek. 6. Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok 7. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság stb.).</p>	<p>A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). Időbeosztás, órarend. Hatékonyság ellenőrzése. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanuló párok együttműködésének tapasztalatairól. Kérdések megfogalmazása</p>	<p>Egyéni tanulás, tanulócsoporthoz, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység.</p>	<p>Fogadja el a szabályokat, az esetleges vitákat kulturált formában rendezze. Ismerjen meg és próbáljon ki konfliktuskezelési technikákat, megoldási módokat. Képes legyen saját életének szervezésére, igényeinek</p>

<p>8. Kapcsolataiban megjelenhető konfliktusok kulturált kezelése, rendezett lezárása.</p>	<p>az új tantárgyakkal kapcsolatban. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. Felmerülő napi problémák (szimulált helyzetek) megbeszélése, saját megoldási javaslat, vitakultúra fejlesztése, agresszív fellépés leszerelése (árulkodás – segítség kérés közötti különbség tisztázása).</p>		<p>megfelelő helyes napirend kialakítására. Tanúsítson szolidaritást a rászorulókkal szemben. Aktívan vegyen részt a lakóközösség és az iskolaközösség életében. Kapcsolódjon be a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, tánc csoport).</p>
--	--	--	--

Testnevelés

Gyakorlati képzés 11 -12.

Cél

Kialakítani a rendszeres mozgást, testedzést, és az egészséges életmód iránti igényt.

Biztosítani az egészséges testi fejlődést.

Kialakítani jártasságait, képességeit, a későbbi rendszeres mozgásos cselekvési biztonságát, fejleszteni azon ismereteit, melyek fizikai aktivitását megalapozzák.

Feladat

A fizikai képességek, testi adottságok, állóképesség és a mozgásharmonizáció fejlesztése.

A kialakított és begyakorolt mozgáselemek rögzítése.

Elvárt teljesítmény

Végezzen irányítással összetett utánzó gyakorlatokat, törekedjen az ütemtartásra.

Próbálkozzon mind hosszabb labdavezetéssel.

Tudjon alsó és felső dobással célba dobni.

Végezze mind hosszabb időtartamban az izomerősítő gyakorlatokat.

Ismerje az általa használt tornaszerek nevét, azok balesetmentes használatát.

Kapcsolódjon be aktívan a versenyjátékokba, tudjon csapatához alkalmazkodni.

Értékelés

Folyamatos megfigyelés és szóbeli értékelés a versenyzésekben, sportjátékokban, a szocializáció terén a küzdés, kitartás képességének kialakulásában.

Félévkor és tanév végén érdemjeggyel. Évenként netfit felmérés.

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraszámok

Évfolyamok	11.	12.
Heti óraszám	5	5
Éves óraszám	180	180

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör/Évfolyam	11.	12.
1. Rendgyakorlatok, téri tájékozódás	28	28
2. Gimnasztikai gyakorlatok	30	30
3. Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok	38	38
4. Labdás gyakorlatok	38	38
5. Sportjátékok elemei	46	46

Kialakítani a rendszeres mozgást, testedzést, az egészséges életmód iránti igényt.

Biztosítani az egészséges testi fejlődést.

Feladat

Egyszerű mozgássorok reprodukálása.

Ügyesség, bátorság, akarat fejlesztése.

Fizikai képességek, testi adottságok fejlesztése.

Sportjátékokhoz szükséges tájékozódási képesség, téri orientáció fejlesztése.

Lateralitás rögzítése.

Tornaszerek egyre önállóbb, adekvát használatának fejlesztése.

Elvárt teljesítmény

Végezzen utánzó gyakorlatokat irányítással.

Tudjon a térben tájékozódni saját testéhez képest.

Próbálkozzon minél hosszabb idejű labdavezetéssel.

Értékelés

Félévkor és tanév végén érdemjeggyel. Évente NetFitt mérőeszközös mérés.

1.Témakör: Rendgyakorlatok Fejlesztendő kompetencia: Irányok biztos ismerete.			Óraszám: 56
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Sorakozás Testfordulatok Menetelés Alapállás Járások. Testfordulatok Futások Szökdelések	<p>Önállóan: sorakozás magasság szerint, járás lábujjhegyen sorban. Elindulás megállás jobbra-balra, fordulatok vezényszóra, ütemtartás, Irányítással: menetelés kétsoros, háromsoros oszlopban. Tornasorba nagyság szerint.</p> <p>alapállás, pihenj, állj!</p> <p>helyben járással jobbra, balra, három, négyes oszlopban, hosszú, rövid léptek,</p> <p>Futás akadályokon át, szerek felett, futás párokban, átfutás kötél alatt, Szökdelések egy-egy váltott, páros lábon, helyben.</p>	<p>jobb, bal oszlop hosszú, rövid akadályfutás</p>	<p>Tudjon önállóan magasság szerint sorba állni, ismerje az irányokat. Önfegyelem, térbeli tájékozódás, kéz láb helyes koordinációja.</p>

2.Témakör: Gimnasztikai gyakorlatok Fejlesztendő kompetencia: Bemelegítés végzése önállóan.			Óraszám: 60
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Kézi szer- és szabadgyakorlatok Mozgáselemek összekapcsolása Szer nélküli	<p>Babzsák gyakorlat négy ütemre, helybennfutás magas térdemeléssel, terpeszállás törzshajlítás bokaérintés,</p>	<p>Kézi szerek és tevékenységek megnevezése. Ütemek.</p>	<p>Az eszközök, kézi szerek rendeltetésszerű használata, utasítások megértése.</p>

gyakorlatok	súlyzó- és labdagyakorlat. 1-2-4-ütemő, utánzással végrehajtható gyakorlatok. A legjellegzetesebb testhelyzetek elsajátítása.		Megfelelő eszközhasználat.
-------------	---	--	-------------------------------

3.Témakör: Képességfejlesztő gyakorlat játékos feladatok Fejlesztendő kompetencia: Izomerő.			Óraszám: 76
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Függeszkedés Távolugrás Magasugrás Súlypontemelkedés Gurulóátfordulás Álló rajt Szökdelések Ugrások Futás, kúszások, mászások	Bordásfalgyakorlatok, egy lábról elrugaszkodás, megkötés nélkül és átlépő technikával, bukfenc előre-hátra versenyfutás. Vonal közé érkező, helyben továbbhaladva, taps ritmusát követve, helyből ugrás, távolugrás, magasugrás, átbújás, kerülés, átfutás lehelyezett tárgyak felett (bot) futás irányváltásokkal	közel, távol sorozat perc, másodperc, állórajt tevékenységek megnevezése közel-távol alacsony-magas gyors-hosszú	Szóbeli utasítások megértése. Érezze a ritmust. A feladatot értése meg, és tartása be.

4.Témakör: Labdás gyakorlatok Fejlesztendő kompetencia: Pontos célzás.			Óraszám: 76
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Kislabda dobás célba Labdadobás, elkapás-átadás Labdavezetés Átadás Görgetés Gurítás	Álló helyzetből célba dobás, egykezes, kétkezes mellső átadás, Labdavezetés váltott kézzel járás közben, akadályok kerülgetésével, szlalom pályán. Labda átadás és görgetés társnak és vissza, kétkezes mellső átadó,	váltott kéz, szlalom mellső átadás	Szabályok megértése, szabályok betartása. Ismerje a térbeli viszonyokat. Tanulmányozza, és ismerje a labda viselkedését

	egy kézzel test körül felemelt lábak alatt. Labda gurítás társhoz és vissza saját eldobott labda elfogása utána futással.		
--	--	--	--

5.Témakör: Sportjátékok elemei			Óraszám: 46
Fejlesztendő kompetencia: Szabálykövetés.			
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Kosárlabda Labdarúgás Pingpong Tollaslabda Zsinórlabda	Alapállás, elindulás, megállás, labdavezetés, kosárra dobás, ziccer védekezés, kapura lövés, átütés, szerválás, háló fölött ütögetés. Labdavezetés lábbal, kapura lövés, rúgás falra, visszapattanó labda megállítása. Kosárra dobás, álló helyzetből, földobott labda elkapása, védekezés-támadás. Adogatás-szerva, a pingponglabda és a tollaslabda levegőben tartása ütögetéssel. Labda átdobása háló felett.	Kosárpáncs, ziccer, kapu, gól, les, szöglet, bedobás, szabadrúgás, szerva, adogatás háló	A sportjátékok elemei szabályainak betartása. Sajátítása el az alapvető sportjátékok elemeit. Felé szálló labda elkapása

Környezet és egészségvédelem

Gyakorlati képzés 11-12.

Cél

Bővíteni és elmélyíteni a természeti környezetről és egészségügyi ismeretekről meglévő korábbi ismereteket.
 Jártasságokat, készségeket, képességeket kialakítani, melyek hozzásegítenek az egészséges életmód éléséhez.

A környezetvédelmet oly módon elsajátítani, hogy a környezet megóvása váljon szokássá.

Szélesebb körű ismeretet nyújtani, hogy ezek segítsenek az ismeretlentől való félelem, valamint a kompetencia hiányból eredő szorongástól való megszabadulásban.

Feladat

A világról, természetről meglévő ismeretek bővítése.

A környezet és az egészséges életmód iránti felelősség kialakítása.

Elvárt teljesítmény

Egyéni képességekhez mérten ismerje meg testét, vegye észre szervezete betegségeire utaló jelzéseit, tudja, hogy mi a teendője betegség esetén, vagy kitől kérjenek segítséget, ismerje a betegség lefolyása alatti, a gyors gyógyulást elősegítő tennivalókat.

Ismerje az egészségügy intézményrendszerét.

Egyéni igényeiknek megfelelő mértékben, ismerje meg a nemiséghez tartozó természetes folyamatokat, szerezzen elméleti ismereteket a szexuális életről.

Legyenek ismeretei a természet erőiről, az ember és környezete viszonyáról, a környezetvédelemről.

Legyen konkrét tudása arról, hogy mit tehet környezetének, és annak tisztaságának megóvása érdekében.

Értékelés: Tanév végén, félévkor érdemjeggyel.

A kerettanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyamok	11	12.
Heti óraszám	1	1
Éves óraszám	36	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyamok	11.	12
1. Az emberi test	10	10
2. Egészségmegőrzés – Egészséges életmód	12	12
3. Élő természet – Élőlények és környezetük	7	7
4. Élettelen környezet – környezeti ártalmak	7	7

Gyakorlati képzés 11- 12.

Cél:

Rendezetté tenni és bővíteni a természeti környezetről és az egészségügyről meglévő ismereteket.

Alkalmassá tenni a környezetről szóló információk egyéni képességhez mérten történő megértésére.

Megérteni saját teste, szervezete jelzéseit.

Igényét kialakítani, és szokásává tenni a környezettel való törődést és az egészséges életmódot.

Feladat:

Az ismeretek bővítése a természeti környezetről, összefüggésben az ember és környezete viszonyával.

Az emberi testről, betegségmegelőzésről, életmódról, baleset, betegség esetén szükséges tennivalókról meglévő ismeretek bővítése.

Konkrét ismeretek elsajátítása a lehetséges, aktív környezetvédelemhez.

Felkészítés a fiatal felnőttek életére, az ehhez tartozó lelki és testi jelenségek, a szexuális ismeretek igényhez mérten történő biztosítása.

A természet erőinek és az ember lehetőségeinek megismerése.

Elvárt teljesítmény:

Egyéni szintjéhez mérten legyenek önálló egészségügyi ismeretei, azokat szükség esetén tudja alkalmazni, ha szükséges tudjon segítséget kérni.

Vegye észre teste betegsége utaló jelzéseit, forduljon orvoshoz, vagy kérjenek segítséget.

Ismerje a nemek közti különbségeket, vonzalmait illő módon fejezze ki.

Legyen igénye az egészséges életmódra, a környezetével való törődésre.

Legyen fogalma az ember környezet alakító tevékenységéről, a környezetvédelemről.

Értékelés: Tanév végén, félévkor érdemjeggyel.

1.Témakör: Az emberi test Fejlesztendő kompetencia: Saját testének jelzéseit figyelni, érzéseit megbízhatóan közölni, a változást jelezni, segítséget kérni.			Óraszám: 20
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Érzékszerveink és védelmük. 2. Testműködés normál és kóros formái, fellépő zavarok jelzései (rosszullét, vérnyomás eltérése, fájdalom). 3. Betegségek (gyermekkori fertőző	Beszélgetés az érzékszervekről és azok védelméről (a segédeszközök funkciója, használata, karbantartása – szemüveg, hallókészülék, fogsótlás). Játékos gyakorlatok a fül, illetve a szem kiiktatásával. Képek és makettek a fejlődési folyamatról, a magzati lét	Betegségek megnevezése, terápiák megnevezése. Orvosi vizsgálattal kapcsolatos fogalmak,	Nevezze meg a testrészeit és azok funkcióit, azok kíméletes használatát, a segédeszközök (szemüveg, hallókészülék stb.) megfelelő alkalmazását. Vegye észre a

<p>betegségek, szervi betegségek szívpanaszok, vérnyomás, gyomorbetegség, cukorbetegség)</p>	<p>megvitatása, az élet fontosságának megértése. Megtörtént esetek (élmények) elmesélése, ezek megoldási módjai. Könyvek, szórólapok beszerzése, tanulmányozása a betegségekről, tünetek megbeszélése, emlékek felidézése saját betegségről.</p>	<p>eszközök, eljárások megnevezése. Gyógyszerezéssel kapcsolatos megnevezések és fogalmak (kapszula, kúp, tabletta, injekció, mérgező, veszélyes, adagolás),</p>	<p>testének működésében megjelenő eltéréseket, megfigyeléseit közölje. Figyelje meg és vegye tudomásul a testen megjelenő állandó változásokat.</p>
<p>4. Az emberi test változásai az idő múlásával (méhen belüli élet a születésig, életkorszakok szerinti változások újszülött, csecsemő, kisgyermek, kamaszkor, fiatal felnőtt, idős kor).</p>	<p>Orvosi rendelőkben tanulmányi séta, eszközök megtekintése, kipróbálása (vérnyomásmérés, vércukor vizsgálat, tüdőszűrés). A gyógyszerek szedéséről pontos ismeretek a használati- és orvosi utasítások megtartásának fontossága.</p>	<p>vérezéscsillapítás, elsősegély, veszélyes – veszélytelen – biztonságos.</p>	<p>Küzdje le az orvosi beavatkozással szembeni félelmet. Tudja, hogy a gyógyszereket csak az orvosi és gyógyszerészi utasításnak megfelelően szabad bevenni (mennyiségi és időbeli utasítások).</p>
<p>5. Orvosi ellátás rendszere, körzeti – szakorvosi – kórházi betegellátás.</p>			<p>Ismerje a</p>
<p>6. Gyógyszerek szerepe. A gyógyszerek haszna és veszélyei.</p>			<p>balesetveszélyes helyzeteket, és tudatosan kerülje azokat.</p>
<p>7. Az öngyógyszerezés elkerülése, gyógyszerek tárolása.</p>			<p>Tudja, hogy a szükséges odafordulás, segítségnyújtás természetes és ez kötelességünk.</p>
<p>8. Balesetvédelem – balesetek elkerülése – teendők balesetek esetén, elsősegélynyújtás,</p>			

sebkötözés. 9. Orvosi ügyelet, mentőkocsi. 10. Veszélyes helyzetek elkerülése. 11. Biztonságos sportolás és munka.			
--	--	--	--

2.Témakör: Egészségmegőrzés – Egészséges életmód Fejlesztendő kompetencia: Környezeti veszélyek elkerülésének és az egészséges életmód kialakítási igényének tudatosítása.			Óraszám: 24
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. A táplálkozás és a mozgáskultúra hatása az egészségre. 2. Táplálkozás – zöldség- és gyümölcsfogyasztás, tejtermékek, húsfogyasztás, édességek. 3. Elhízás – diéta, testedzés (küzdjünk az elhízás ellen diétával és testmozgással). 4. Káros szenvedélyek (dohányzás, alkohol, bódító hatású szerek, játékfüggőség,	Összefüggések megtalálása a táplálkozás, a hangulat, a közérzet között, beszélgetés az érzékenységről, sértődékenységről, hirtelen támadt haragról. Az ápolt külső feltétele az ápolt fogazat, a frissen mosott, szépen megfésült haj (bőrünk, hajunk megfigyelése, figyelemfelhívás az ápolásra). Látogatás illatszerboltban, fodrásznál, kozmetikai szalonban. Serdülőkori, kamaszkori tisztálkodási szokások felsorolása. Testápoló szerek felismerése,	fertőzés, tünet, védőoltás, menstruáció (és a témával kapcsolatos fogalmak), tisztálkodás, étrend, zsírszegény táplálkozás, édesség, elhízás, konditerem, testmozgás, diéta, dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer, gyógyszer, recept,	Az egészséges életmód komplexitásáról szerezzen tudást. Ismerje és alkalmazza, hogy a jó étrend a „mindenből egy keveset” elven alapul. Legyen korosztályának megfelelő, tápláló, egészséges

<p>testképzavarok) kialakulásának megelőzése.</p> <p>5. Gyógyszerek kettős hatása, a túlzott gyógyszerfogyasztás hátrányai.</p> <p>6. A gyógyszerek megfelelő tárolása (szavatosság, zárható tárlóhely).</p> <p>7. Élelmiszerekben lévő tartósítószer (érzékenység feltárása, tudatosítása – liszt-, tejérzékenység).</p> <p>8. Egészségünkre veszélyes anyagok tudatos kerülése.</p>	<p>kiválasztása.</p> <p>Képek válogatása, csoportosítása külső megjelenés szerint (ideális alkat, kövér, beteg, sovány), életmód szerint (kirándul, sportol, heverészik).</p> <p>Látogatás csarnokban, piacon, gyümölcs, zöldség csoportosítása a vitamin, hasznos tápanyagtartalom és felhasználási módok alapján.</p> <p>Tejtermékek felismerése és megnevezése gyakorlatban az árusító helyen, felhasználási módok, a fogyasztás előnyei, a termékekben lévő pozitív tartalom miatt.</p> <p>Húsáruk felsorolása (miből készül, húsfeldolgozás, konyhai elkészítés), a különböző húsféleségekre jellemző tulajdonságok (csirkehús – könnyű, nem hizlal, zsíros sertéshús – vigyázni kell, mert túlzott fogyasztása káros az egészségre stb.) csoportosítása.</p> <p>Szavatosság, elkészítési módok.</p> <p>Kedvenc ételek hozzávalói, elkészítési módja, ételreceptek (táplálkozási zavarok).</p> <p>Beszélgetés az édességek fajtáiról, előnyeikről,</p>	<p>gyógyszertár, patika, zöldség-gyümölcs, piac, csarnok,</p> <p>zöldséges, főzelék, nyers, párolt, sült, főzött, vitamin friss tej, tartós tej, hús, felvágott,</p> <p>tartósítás, szavatosság,</p> <p>romlott, elhízás, cukorbetegség, örömforrás,</p> <p>mértékletesség, étvágy,</p> <p>étvágytalanság, diéta, hízásra való hajlam, helyes táplálkozás, megelőzés, konzerv allergia,</p>	<p>heti étrendet (reggeli, ebéd, vacsora).</p> <p>Tudja, hogy vannak szervezetünkre veszélyes anyagok, melyek fogyasztását kerülni kell, hogy a szenvedélybetegség nemcsak saját magukat a betegeket, hanem a környezetét is tönkreteszi.</p> <p>Tudja, hogy a gyógyszereket az előírásnak megfelelően kell tárolni és alkalmazni.</p>
---	---	---	--

	<p>hátrányaikról (hízás, fogszuvasodás).</p> <p>Beszélgetés az elhízásról, gyomorrontásról.</p> <p>Az eddig tanultak átisméltése, étrend készítése.</p> <p>Az elhízás elleni gyógymódok felsorolása.</p> <p>Beszélgetés a dohányzás, alkohol, kábítószer hatásairól, a túlzott gyógyszerfogyasztásról, és azok következményeiről.</p> <p>Beszélgetés a tartósítószerrel, mint veszélyforrásról (tartósítószer- allergia).</p> <p>Séta gyógyszertárban, gyógynövényüzletben.</p> <p>Plakátok, szórólapok, tájékoztató füzetek gyűjtése adott témával kapcsolatban.</p>	
--	---	--

<p>3.Témakör: Élő természet – Élőlények és környezetük Fejlesztendő kompetencia: Ismerje a növények és állatok élőhelyeit, táplálkozását, hasznát. Érezzen felelősséget a növényekért, állatokért.</p>			Óraszám: 14
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Növények, állatok, emberek jellemző tulajdonságai (különböző földrészekén élő emberek csak bőrszín és arcforma alapján</p>	<p>Fotóalbumok, videók, TV műsorok megtekintése megfigyelési szempontok adásával a tapasztalatok megbeszélése, következtetések levonása.</p>	<p>bőrszín, arcberendezés, felmerülő új fogalmak és megnevezések, növényevő,</p>	<p>Szerezzen további ismereteket a természet sokszínűségéről. Tájékozódjon a tanult ismeretek</p>

különböznek egymástól).	Csoportosítás, rendszerezés, hűsevő,	alapján kis
2. A környezet hatása az élőlényekre, összefüggések felfedezése.	következtetés pl. szárazföldi: tüdővel lélegzik, vízi: kópoltyúval lélegzik, a tápláléknak megfelelő fogazat,	segítséggel a térképen, könyvekben a növények és állatok
3. Szárazföldi-, vízi életmód (édesvízi – sósvízi) növények és állatok legfontosabb jellemzői az életmód alapján.	csőr alakult ki, a táplálékszerzéshez szükséges alkat pl. zsiráfnak hosszú a nyaka, magasról kell a táplálékot legelni, vízi állatok bőre síkos, hogy az úszás könnyebb legyen stb.	állatok élőhelyei, táplálkozása, haszná témákban Segítséggel vonjon le következtetéseket a növények, állatok életmódja alapján.
4. A föld tájainak növényei, állatai, sarkvidék, hegyvidék, sivatag, őserdő stb.	Tájak és jellegzetes élőlények. (összefüggés az éghajlat és növény- állatvilág között)	Érezzen felelősséget a gondozására bízott növényekért és állatokért.
5. Növények és állatok tartásának szabályai (hobby állatok).	Képes „tápláléklánc” összeállítása. Anyaggyűjtés, beszélgetés, csoportosítás, válogatás.	Lehetőségei szerint óvja környezetét élővilágát.
6. Az ember szerepe az élő természet megóvásában.	Tanulmányi séta és kirándulás a szűkebb lakóhely, és az ország eltérő adottságú tájain (pl. hegyvidék, síkság, ipari, ill. mezőgazdasági területek).	Értse meg a változatos táplálkozás szükségességét.
7. Az élő természetről tanult ismeretek rendszerezése.	A tapasztalatok rendszerezése.	
8. A környezet és az élőlények egymásra gyakorolt hatása.	Képek készítése, gyűjtése adott témákra, az élmények megjelenítése (rajzok, festmények, tablók).	
9. Tápláléklánc.		
10. Az ember környezetre gyakorolt hatása.	Tanulmányi séták (állatkert, erdő, park, kertészet, botanikus kert, a vadaskert, állatkereskedés, tanya, házi kert).	
11. Környezetvédelem.		
12. Védett környezet. Nemzeti parkok.		
13. Környezetvédő programok.	Rajzos írásos és egyéb alkotás	

	<p>„élménybeszámoló” készítése élmények alapján (képes albumok), adott szempontok szerinti csoportosítások, képrendezések, tablók készítése. Feladatlapok megoldása. Személyes beszámolók a házi kedvencek tartásáról.</p>	
--	--	--

<p>4.Témakör: Élettelen környezet – környezeti ártalmak Fejlesztendő kompetencia: A tanuló vigyázzon a tisztaságra, tanulja meg környezetének védelmét, szépítését. Alapszinten ismerje meg a víz szerepét a háztartásban és az élet egyéb területein. Tartson környezetében tisztaságot és rendet.</p>			Óraszám: 14
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. A természet erői – víz– szél – tűz. 2. Tiszta víz (ivóvíz – szennyezett víz, a szennyezett víz fogyasztásának veszélyessége). 3. Tiszta levegő (légszennyezők – megelőzés). 4. Tiszta környezetünk. 5. Szelektív hulladékgyűjtés- veszélyes hulladékok. 6. Hulladék újrahasznosítás.</p>	<p>Beszélgetés képe alapján a víz szerepéről, veszélyeiről életünkben (körforgás-rajzos feladatlap kitöltése). Beszélgetés a természeti katasztrófákról, a földrengés lényegének alapszintű bemutatása. Beszélgetés a természeti és az ember által okozott katasztrófákról. A tankönyv képeinek értelmezése. Biztonsági intézkedések a természeti katasztrófák elkerülése érdekében. Tankönyvi ábrák</p>	<p>környezetvédelem, tiszta (iható) víz, ásványvíz, esővíz, ipari víz, szennyvíz, tiszta levegő, friss és használt levegő, szellőztetés, légkondicionálás, víz, mezőgazdaság, aszály, öntözés, árvíz, hóolvadás, jégeső, tűz, ősember, kemence, kályha, tábortűz, tűzvész, tűzoltás, tűzvédelem, karácsonyfa tűz, elektromos tűz, természeti katasztrófák, földrengés, árvíz, tornádó, tájfun, lavina, erdőtűz, ciklon, szélvihar, villámcsapás,</p>	<p>Ismerje az iható és nem iható vízre vonatkozó feliratokat, ábrázolásokat (az „ivóvíz” és a” nem ivóvíz” jelző feliratokat) és a kapcsolatos teendőket Ismerje és tudja elmondani, hogy milyen szabályokat kell betartani a háztartásban keletkező tűz megelőzésére. Tudja, hogy vannak elemi csapások, amikkel szemben tehetetlen az ember és vannak balesetek, aminek saját maga az okozója.</p>

<p>segítségével a víz kritériumainak megállapítása.</p> <p>Tankönyvi ábrák segítségével a levegő ismérveinek felsorolása.</p> <p>Beszélgetés, tabló készítése a víz, a levegő tisztán tartásáról, a szennyezés káros hatásairól.</p> <p>Beszélgetés a szelektív hulladékgyűjtés fontosságáról.</p> <p>Hulladékok csoportosítása.</p> <p>Néhány példa említése az újra felhasznált hulladék feldolgozására.</p> <p>Beszélgetés a környezetünk tisztábbá tételéről, gyakorlati megfigyelés az iskolában, szemétszedés.</p> <p>Példák ismertetése az újra felhasznált hulladék feldolgozására, képek, termékek gyűjtése.</p>	<p>tiszta</p> <p>tiszta</p>	<p>aszály, éhínség, légszennyeződés, gőz, gáz, pára, szellőztetés, környezetvédelem, zöldek, aktivisták, tüntetés, hulladékok csoportosítása, hulladék újrahasznosítása, papír-, fém-, műanyag- alapú hulladékok.</p>	<p>Tanuljon meg szűkebb- és tágabb környezetében tisztaságot, rendet tartani.</p> <p>Képességeihez mérten sajátítsa el a környezetében lévő fűtőberendezés, háztartási gépek rendeltetésszerű, balesetmentes, környezetkímélő használatát.</p> <p>Vegye észre, ha elhasználódott a levegő, és tanulja meg a szellőztetést.</p> <p>Ismerjen lakóhelyén levegőzésre alkalmas helyeket és közelben lévő kirándulóhelyeket.</p> <p>Ismerje a szelektív hulladékgyűjtés szabályait és annak fontosságát.</p>
---	-----------------------------	---	---

Bevezető a modulok oktatásához

A készségfejlesztő gyakorlati kerettantervek heti 4, 8, illetve 12 órák.

A gyakorlati évfolyamokon a készségfejlesztő kerettantervek oktatására heti 20 óra (a hozzá tartozó szabad időkerettel, ami heti 2 óra) áll rendelkezésre. Ezen időtartamot kell a készségfejlesztő gyakorlati kerettantervek oktatásával kitölteni. A tanulónak a gyakorlati évfolyamokon egy 2-5 készségfejlesztő kerettantervből álló képzési egység elsajátítására van lehetősége.

Ennek egyetlen korlátja, hogy nem oktatható egy egységben a

- Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre képes tanulók részére és a
- Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre nem képes tanulók részére

megnevezésű készségfejlesztő kerettanterv.

A készségfejlesztő iskola sikeresen teljesített gyakorlati évfolyamai eltérő készségfejlesztő kerettantervek szerinti oktatással megismételhetők.

A készségfejlesztő kerettantervek sikeres elvégzése részszakképzettséget, illetve szakképzettséget nem tanúsít.

A 2023/24-es tanévtől a készségfejlesztő gyakorlati kerettantervekből választhatunk, ezek a következők:

AGYAGTÁRGY KÉSZÍTŐ Modul

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	8
2 éves órakeret	576
Ebből kötött	518
Szabadon tervezhető órakeret	58

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11-12.	11.	12.
1.Tárgyalkotó eljárások	200	100	100
2.Díszítő eljárások	190	95	95
3.Anyag- és eszközismeret	56	28	28
4. Művészeti alapismeretek	52	26	26
5. Munkavédelem	20	10	10
Szabadon tervezhető órakeret	58	29	29

Az agyagtárgy-készítő szakmai program oktatásának tárgyi feltételei

A szakmai képzéshez három, a funkció szerint elkülönített helyiség szükséges: műhely, raktár, kemencetér.

A létszámnak megfelelően felszerelt világos, jól szellőztethető, tágas tanműhely szükséges, a tanulók testméretének és az ergonómiai szempontoknak is megfelelő kényelmes székekkel, munkaasztalokkal felszerelve.

Eszközigény

1. Lakkozatlan felületű agyagbegyúró asztal
2. Elektromos kemence és tartozékai (polcok, állványok)
3. Fazekaskorong, asztali korongok
4. Mintázófák, gyűrűk, fakések
5. Vágódrótok
6. Rajztáblák, gyúródeszkák, sodrófák
7. Különböző méretű műanyag tálak, tölcsérek, fedeles vödörök, tároló dobozok
8. Fakanalak, merőkanalak, szűrők, sziták

9. Ecsetek különböző méretben
10. Fazekas agyag, samottos agyag (finom és durvaszemcsésű)
11. Engóbok (földfesték), mázak, színtestek
12. Máazó, égető fogók
13. Védőruházat – hőálló kesztyűk, gumikesztyűk, maszk
14. Tisztálkodó- és takarítóeszközök

Célok

1. A tanuló váljon alkalmassá használati termékek (háztartási- és dísz tárgyak) előállítására, és mint betanított munkás ebben közreműködjön.
2. Fejlessze a produktív munkavégzést megalapozó személyes, szociális és szakmai kompetenciákat.
3. Alakítsa ki és ápolja a kreatív önkifejezés igényét.
4. Segítse elő az alkotótevékenység során szerzett én-kompetencia élmény által a pozitív önértékelést, támogassa az alkotásban rejlő elaborációs lehetőségek által az érzelmek és feszültségek feldolgozását.
5. Keltse fel a művészetek, kiemelten a kerámiakészítés és a népművészet iránti érdeklődést, és bővítse az ezekkel kapcsolatos ismereteket.

Feladatok

1. A képességek függvényében az agyagtárgy készítő eljárások minél teljesebb megtanítása.
2. A művészeti ismeretek bővítése, az alkotó- és befogadóképesség fejlesztése.
3. Az agyagtárgy készítő tevékenységekhez kapcsolódó jártasságok, készségek fejlesztése.
4. Önszabályozási, együttműködési és alkalmazkodási stratégiák fejlesztése.
5. Gondolkodási műveletek, forma- és térészlelés, figyelem, emlékezet, tervezés, rugalmasság, alkotó képzelet fejlesztése.
6. Az önkifejezési törekvések támogatása, motiváció felkeltése az önálló alkotótevékenység iránt.

1.Témakör: Tárgyalkotó eljárások			Óraszám:200
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény

1. Lapedények készítésének	Az agyag előkészítése begyúrása.	Eszköz, anyag, technika megnevezése. Az elkészített tárgy	Esztétikus, használható agyagtárgyakat
2. Apró elemekből applikált edények	A megfelelő agyagtípus kiválasztása és előkészítése – méretezése, begyúrása,	megnevezése és funkciója. Az elkészítés részfolyamatával kapcsolatos fogalmak. Korongozás, lapedény,	készíteni minél kevesebb segítséggel. Saját elképzeléseket megvalósítani az alkotómunka
3. Figurális kerámia	levegőtlenítése. Különböző formájú, funkciójú lapedények	szivacsolás, monogram, mázazás, csigás elem	során. Minél nagyobb önállósággal megtervezni a munkafolyamatot és kiválasztani a
4. Korongozás gyakorlása	pl.: készítése, tálak, tányérok, lapvázák, dobozok.		szükséges alapanyagokat, eszközöket.
5. Agyagtárgyak szárításának, előkészítésének égetéshez	Az agyag nyújtása, méretre vágása, a darabok összeillesztése agyagpépes rögzítéssel. Golyó gyúrása, agyaggyöngyök készítése. Golyós préssel különböző formájú,		A tárgyalkotó eljárásokat megkülönböztetni. Az agyagtárgy-készítő technikákat az elkészítendő tárgyakhoz rendelni. Az agyag alakításának lehetőségeit figyelembe venni

	<p>funkciójú tárgyak készítése.</p> <p>Építés golyókból agyagpépes rögzítéssel.</p> <p>Agyaghurka sodrása, felrakása, különböző formájú, funkciójú tárgyak készítése.</p> <p>Csigás elemek készítése, felrakása, különböző formájú, funkciójú tárgyak készítése.</p> <p>Hengerkorongolás gyakorlása, benyomás, felhúzás próbálgatása.</p> <p>Kombinált elemekből épített tárgyak</p> <p>Szivacsolás, simítás, sorja eltávolítás.</p> <p>Tárgyak megjelölése</p>	<p>önálló elképzelései megvalósításánál.</p> <p>Legyen képes a közös tevékenységben együttműködni, ha szükséges, tudjon segítséget kérni.</p> <p>Növekvő önállósággal, irányítás mellett készítse el a különböző tárgyakat.</p> <p>Egyéni ötleteket, elképzeléseket megvalósítani az alkotómunka során.</p>
--	---	---

	<p>névjeggyel, monogrammal.</p> <p>Szivacsolás zsengélés előtt.</p> <p>Portalanítás mázazás előtt.</p> <p>A tanult technikák szabadon választott kombinációjával készített agyagplasztikák, agyagbábok, állatfigurák, emberalakok, népi gyermekjátékok, ékszerek készítése.</p> <p>Agyagtárgyak készítése a tanult elemek és eljárások különbéle kombinációjával: hasas, szűkülő nyakú edények készítése, építése golyókból, agyaghurkából, szalagokból, csigás</p>		
--	---	--	--

	elemekből, ezek variációiból agyagpépes rögzítéssel, különféle formába préselt edények		
--	---	--	--

2.Témakör: Díszítő eljárások			Óraszám:190
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Nyers, puha agyagon alkalmazható díszítő eljárások	Pecsételezés apró tárgyakkal, természetes anyagokkal.	A díszítő eljárás és a szükséges eszközök elnevezése.	Tetszetős kerámiatárgyakat létrehozni változatos díszítő technikák alkalmazásával. Az agyag halmazállapotának, lágyságának megfelelő díszítő technika kiválasztása. A díszítő technika megfelelő alkalmazása - eszközválasztás, nyomaték, festékek, mázak kikeverése, felhordása megfelelő vastagságban irányítással.
2. Első égetés előtti díszítő eljárások	Agyagtárgyak díszítése karcolással, vájással.		
3. Nyers, száraz agyagon alkalmazható díszítő eljárások	Agyagtárgyak díszítése rátett, domborműves technikával. Textíliák, érdes felületű anyagok agyagra préselése.		
4. Égetett agyagtárgyakon	Áttört díszítés szaggatóformával		

alkalmazható díszítő eljárások	és szabad kézzel. A kész agyagtárgyak díszítése kavicsolással és földfestékekkel. Az égetett agyagtárgyak díszítése mázazása különböző módszerekkel-ecsettel, mártással, csorgatással, sablonnal stb.		
--------------------------------	---	--	--

3.Témakör: Anyag- és eszközismeret			Óraszám:56
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Agyagtípusok és felhasználási területük 2. Az	A különböző agyagtípusok tulajdonságainak megtapasztalása. Felhasználási területek, hasonlóságok, különbségek megfigyelése.	Agyagtípusok elnevezése, pl: fazekas, samott, porcelán Az eszközök elnevezése, pl.: mintázófa, spatula, szobrászgyűrű, metsződrót	Agyagtárgy készítés során az alapanyagokat és eszközöket rendeltetésszerűen tudja használni. Legyenek ismeretei a különböző agyagtípusok tulajdonságairól, felhasználási

<p>alkotómunka során használt eszközök, funkciójuk, rendeltetészerű használatuk</p> <p>3. Engóbok, mázak</p>	<p>Agyag tárolása, megóvása a kiszáradástól.</p> <p>Az agyag megmunkálása során bekövetkező halmazállapot változások megtapasztalása.</p> <p>Az agyagalakíthatóság határainak megtapasztalása.</p> <p>Ismerkedés az alakítás, mintázás, díszítés, korongozás, égetés eszközeivel, funkcióikkal, rendeltetészerű használatukkal, tárolásuk, ápolásuk módjával.</p> <p>A földfestékek és mázak alapvető tulajdonságainak, használati lehetőségeinek megtapasztalása és felhordási lehetőségek</p>		<p>területeiről. Néhány gyakran alkalmazott eszköz neve, adekvát használata, tisztán tartása. Engóbok, mázak kikeverése, megfelelő felhordása az agyagtárgyakra irányítással.</p>
--	---	--	---

	kipróbálása.		
--	--------------	--	--

4.Témakör: Művészeti alapismeretek			Óraszám:52
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Betekintés különböző korok és kultúrák tárgyalkotó és emberábrázoló művészetébe</p> <p>2. Népünk művészete</p> <p>3. A kerámiakészítés története, a kerámia felhasználási területei</p> <p>4. Különböző népek kerámiái</p>	<p>Múzeumlátogatás, nevezetes épületek, tájházak, alkotóházak megtekintése.</p> <p>Művészeti albumok, kiadványok szemlélése.</p> <p>Különböző művészeti ágak jellemző alapanyagainak, munkaeszközeinek és technikáinak megfigyelése.</p> <p>Lehetőség szerint: alkotók megfigyelése munka közben.</p> <p>Ismerkedés népszokásainkkal, az ünnepekhez kapcsolódó</p>	<p>Művészeti tevékenységek és egyszerű esztétikai fogalmak.</p> <p>Népi kismesterségek és jellemző alapanyagaik: népi faragóművészet, bőrmívesség, hímzés, csipke, mézesbábosság, hímes tojás, fonás, szövés, fazekasság.</p> <p>Népszokások jellemző momentumainak megismerése: húsvéti, farsangi, karácsonyi népszokások.</p> <p>Díszítőmotívumok, tájegységek elnevezése.</p> <p>Művészeti tevékenységek és egyszerű esztétikai fogalmak.</p>	<p>Megismerni a különböző kerámiatárgyakat, funkciójukat, a motívumokat felhasználni az alkotómunka során.</p> <p>Műalkotások differenciálása művészeti ágak szerint.</p> <p>Irányítással szemléljen művészeti alkotásokat.</p> <p>Ismerje meg a népi kismesterségek jellemző vonásait és néhány népszokást.</p> <p>Ismerkedjen a különböző népek</p>

<p>5. A forma és funkció kapcsolata agyagtárgyaknál</p>	<p>hagyományokkal, tárgyakkal.</p> <p>Tájegységekre jellemző díszítő motívumok rajzolása, alkalmazása agyagtárgyakon</p>	<p>Neves alkotók, jellegzetes alkotások-festészet, szobrászat, grafika, építészet</p>	<p>kerámiáival, felhasználási területeivel.</p> <p>Differenciálja a népművészet tárgykulturáját anyag és funkció szerint.</p> <p>Növekvő önállósággal alkalmazzon néhány jellegzetes díszítő motívumot.</p>
---	--	---	---

5.Témakör: Munkavédelem			Óraszám:20
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. A biztonságos munkavégzéshez elengedhetetlen munka- és balesetvédelmi szabályok megismerése.</p> <p>2. Munka- és védőruha funkciója</p>	<p>Az agyag, festékek, mázak biztonságos használatának alapvető szabályainak elsajátítása szemléltetés, magyarázat útján és az alkotómunka folyamatában (pl.: por keletkezésének megakadályozása festékkeverés közben, festék,</p>	<p>Munka- és balesetvédelmi szabályok ismerete és betartása. Segítségkérés módjainak ismerete.</p>	<p>Az agyagtárgyak készítése során balesetek, balesetveszélyes helyzetek elkerülésével tevékenykedni, alkotásokat létrehozni.</p>

<p>3. A kemence használata, a használat veszélyessége.</p> <p style="padding-left: 20px;">a. Segítségkérés módjainak, eszközeinek ismerete.</p>	<p>máz és agyagpor belélegzésének elkerülése). A balesetek megelőzéséhez szükséges tennivalók szemléltetése és gyakorlása (pl. kiömlött víz feltakarítása, festék azonnali eltávolítása, agyagtömbök mozgatása, törött, repedt kerámia kezelése, érintésvédelem). Segítségkérés, problémamegoldás gyakorlása szituációs játékok segítségével. Foglalkozások utáni kézápolás.</p>	<p>Munka- és balesetvédelmi szabályokat megismerni és betartásukra törekedni.</p> <p>Felismerni a balesetveszélyes helyzeteket és szükség esetén segítséget kérni.</p>
---	---	--

AUTÓMOSÓ KISEGÍTŐ Modul

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	12
2 éves órakeret	864
Ebből kötött	778
Szabadon tervezhető órakeret	86

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Átfogó, alapozó, általános ismeretek	106	53	53
2. Eszköz és tárgyismeret	108	54	54
3. Az autóápolás tisztítószerrei	108	54	54
4. Külső takarítási ismeretek	228	114	114
5. Belső takarítási ismeretek	228	114	114
Szabadon tervezhető órakeret	86	43	43

A autómosó kisegítő készségfejlesztő kerettanterv oktatásának tárgyi feltételei

1. A munkatevékenység tanulása az iskolai - e célra kialakított - gyakorlóhelyen történhet.
2. Szükséges a jól felszerelt, korszerű tanműhelyek, terepgyakorlati helyszínek biztosítása (autómosó műhely), amelyek a munkatapasztalat szerzés lehetőségeit nyújtják a tanulók számára.
3. Szükséges az öltözködést, tisztálkodást (helyben legalább meleg vizes kézmosást) mellékhelyiséget biztosító elhelyezés. Az anyagokat és munkadarabokat megfelelően tároló raktárhelyiség, illetve a raktározásra alkalmas polc, vagy szekrények.

Eszközigény

1. Megfelelő munka- és védőruházat (védőbakancs, védőkesztyű, munkaruha)
2. Egyszerű porszívó, portalanító tartozékokkal
3. Hengerkefés szőnyegporszívó
4. Hengerkefés kárpit porszívó
5. Por- és vízszívó
6. Szóró-szívógép
7. Habosító berendezés
8. Gőzfejlesztő
9. Hideg, meleg vagy gőzfázissal is rendelkező nagynyomású gép és tartozékok

10. Polírozógép és pad-ek
11. Mosóvödrök
12. Szilikonos vízlehúzó
13. Polír korong
14. Ipari rongy
15. Üzemi papírtörő
16. Tisztító és mikroszálas kendők
17. Szivacsok
18. Kefék
19. Adagoló eszközök
20. Felszívó anyagok
21. Gyűjtőzsákok
22. Felmosó vödör, nyél, fej
23. Partvis
24. Személtapát
25. Felmosó folyadék
26. Portörő szer
27. Portörő rongy

Célok

1. Az autómosó tevékenységek bemutatása, megtanítása, funkciók begyakorlása,
2. a szükséges készségek elsajátítása.
3. Az egyéni képességek szerinti differenciálás, a kiegészítő tevékenységek személyi képességekhez való igazodása mellett.
4. A tanulók munkavállalói alapismereteinek kibontakoztatása.
5. A gyakorlatok során ismerkedjen meg a munkaerő-piaci lehetőségekkel.
6. Alapozzon meg a tanulóknál olyan, hasznosítható szakmai tudást, amellyel a munkaerőpiacon sikeressé válhat, elősegíti társadalmi integrációjukat.

Feladatok

1. Elmélyíteni, kiegészíteni a megszerzett általános műveltséget.

2. Feltárni és segíteni az épen maradt részképességeket, támogatni az érdeklődés és tehetség alapján kialakuló tanulói tevékenységeket.
3. Alapfokú autómosó ismeretek elsajátítása, a praktikus tevékenységek elvégzéséhez.
4. Legyen képes az egyszerűbb autómosó munkafolyamatok lehetőség szerinti önálló kivitelezésére.
5. Az autómosó tevékenységek során megismert eszközök adekvát használatának elmélyítése.
6. Balesetvédelmi szabályok betartása melletti munkavégzés.
7. Az autómosó műhelyben a technológiai sorrendek, eszközök, gépek rendeltetésszerű használata.
8. Szakkifejezések megismerése.

1.Témakör: Átfogó, alapozó, általános ismeretek			Óraszám: 106
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Balesetvédelmi ismeretek. 2. Saját, és környezete megóvásának ismeretei, szabályszerűségei. 3. Veszélyforrások megismerése a készségfejlesztő kerettantervvel kapcsolatban. 4. Munkavállalói ismeretek. 5. Anyagismeret.	A munkaterület rendben tartása. Alapvető elsősegély nyújtási ismeretek. Ismerkedés a munka világával. Fém, üveg, kárpit, műanyag felületek felismerése, megkülönböztetése.	Piktogram, balesetvédelem, elsősegély Szabálytudat, munka vállalói alapismeretek, pontosság, precizitás.	Az általános alapok elsajátításával legyen összefoglaló ismerete a a készségfejlesztő kerettanterv tartalmáról. Képes legyen a veszélyhelyzetek felismerésére, és azok kezelésére. Képes legyen rendeltetésszerűen használni az eszközöket. Tudja betartani a megfelelő viselkedési szabályokat. Képes legyen az anyagok

		megkülönböztetésére.
--	--	----------------------

2.Témakör: . Eszköz és tárgyismeret			Óraszám: 108
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Gépjármű ismeret	Ismerkedés a gépjárművel, részeivel.	Bar, keréknyomás mérése, kiegyenlítése. autószerelő műhely.	Autóápoló és karbantartó eszközök és néhány takarítási munkafázis ism
2. Manuális autómosó berendezés	Megismeri és kezeli a manuális autómosó berendezéseket.		Tudja megkülönböztetni a gépjármű
3. Gépi autómosó berendezés	Megismeri és kezeli a gépi autómosó berendezéseket.		részeit. A szükséges eszközök
4. A gépjármű alkatrészeinek állapotfelmérése	A gépjármű abroncs állapotának felismerése, lehetőség szerint karbantartása		kiválasztása, és azok megfelelő helyen történő alkalmazása. A felismert hibák kezelése, karbantartása érdekében történő megfelelő eljárások

		ismerete.
--	--	-----------

3.Témakör: Az autóápolás tisztítószerrei			Óraszám: 108
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Ismerkedés a mosási eljárás tisztítószerével, vegyszereivel</p> <p>2. Mosási eljárás tisztítószerének használata</p> <p>3. Tisztítószer használata az autó külső felületein</p> <p>4. Tisztítószer használata az autó belső felületein</p>	<p>A tisztítószer használata megfelelő.</p> <p>Takarítási fázisok elvégzése.</p> <p>Üveg, fém felületek kiválasztása, megfelelő tisztítószerrel történő ápolása.</p> <p>Műanyag, bőr, kárpit, szőnyeg felületek kiválasztása, megfelelő tisztítószerrel történő ápolása.</p>	<p>Kárpit, műszerfal, szőnyeg, motorház</p>	<p>Képes legyen önállóan kiválasztani a használni kívánt tisztítószeret, ismerje azok megfelelő adagolását és alkalmazását</p> <p>Ismerje a tisztítószer, vegyszerek helyes használatát és adagolásukat.</p> <p>Tisztában legyen azzal, hogy a tisztítószeret óvatosan, biztonságosan kell kezelni.</p> <p>Ismerje fel a különféle anyagokat és azok kezelési, tisztítási eljárásait</p>

4.Témakör: Külső takarítási ismeretek			Óraszám: 228
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. A gépjármű külső burkolatainak használatos eszközök és anyagok.</p> <p>2. Külső takarítási folyamatok.</p> <p>3. Az automata autómosó berendezés működése</p> <p>4. Kézi- gépi polírozások.</p>	<p>Takarítási fázisok elsajátítása, munkafolyamatok és menete. Magasnyomású vízpisztoly használata. Eszköz használatának megfigyelése. Paszta felkenések, fényezések. Felni tisztítás és gumiápolási munkálatok</p> <p>Munkaterület takarítása, rendbe tétele</p>	<p>Külső tisztítással, ápolással kapcsolatos fogalmak (magasnyomású mosópisztoly, autómosó kefe, mikro szálás törlőkendő, mosósampon, wax, ablakmosó folyadék)</p>	<p>A külső takarítási munkafázisokat minél önállóbban, kitartóan és körültekintően tudja elvégezni.</p> <p>Legyen képes a tisztítószereket a célnak megfelelően kiválasztani és mértékkel használni.</p> <p>Legyen képes a szabályos ismeretek alkalmazása során a megfelelő eszközök tárgyak kiválasztására.</p> <p>Legyen képes a tevékenységek lehetőség szerinti önálló elvégzésére</p> <p>Legyen képes</p>

5. Komplet karosszéria-tisztítás, és ápolási utómunkák			<p>egyre önállóbban az eszközök kezelésére.</p> <p>Tudja alkalmazni az autó ápolási munkálatainál a megfelelő eszközöket.</p> <p>A befejezőm műveleteket a gyakorlatban szabályszerűen alkalmazza</p> <p>Legyen igénye a munkakörnyezete tisztán tartására.</p>
6. Takarítási munkafolyamatok			

5.Témakör: Belső takarítási ismeretek			Óraszám: 228
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. A gépjármű belső felületéhez használatos eszközök és anyagok.</p> <p>2. Belső raktér</p>	<p>Belső takarítási fázisok elvégzése.</p> <p>Belső részek felismerése.</p> <p>Porszívó használata.</p> <p>Kárpittisztítás.</p>	<p>Belső tisztítással, ápolással kapcsolatos fogalmak. (Műszerfal tisztítás, szellőző rések takarításai, belső tér takarítás, üvegtisztítószer és eszközök, mikroszálas törlőkendő)</p>	<p>A belső takarítási munkafázisokat minél önállóbban, kitartóan és körültekintően tudja elvégezni.</p> <p>Legyen képes a tisztítószeret a célnak megfelelően</p>

<p>részeinek pontos ismerete, megnevezés, névhez társítás.</p>	<p>Belső tisztítással, ápolással kapcsolatos fogalmak elsajátítása.</p>		<p>kiválasztani és mértékkel használni.</p>
<p>3. Belső takarítási folyamatok.</p>	<p>Anyagfelismerés, anyaghoz tartozó tisztítószer</p>		<p>Legyen képes a szabályos ismeretek alkalmazása során a megfelelő eszközök tárgyak kiválasztására.</p>
<p>4. Kárpittisztítás</p>	<p>kiválasztás</p>		<p>Tudja</p>
<p>5. Bőr-,és műanyag felületek tisztítása</p>	<p>Munkaterület takarítása, rendbe tétele</p>		<p>megkülönböztetni az autóban található belső részeket.</p>
<p>6. Takarítási munkafolyamatok</p>			<p>Képes legyen az anyagok megfelelő helyen és sorrendjében történő használatára.</p>
			<p>Ismerje az eszközöket, tisztítószereket, és tudja azokat rendeltetésszerűen használni</p>
			<p>Legyen igénye a munkakörnyezete tisztán tartására.</p>

HABILITÁCIÓS CÉLÚ MUNKAVÉGZÉS INTEGRÁLT MUNKAVÉGZÉSRE KÉPES TANULÓK RÉSZÉRE Modul

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	4
2 éves órakeret	288
Ebből kötött	260
Szabadon tervezhető órakeret	28

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Elmélet az iskolában: Tanórai keretben a gyakorlat előkészítése	4	2	2
2. Elmélet: A négy munkahelyen a munka megkezdésekor	16	4x2	4x2
3. Értékelés: A végzett munka értékelése	4	2	2
4. Gyakorlat: Konkrét munkával töltött idő	236	118	118
Szabadon tervezhető órakeret	28	14	14

A rehabilitációs célú munkavégzés tantárgy tárgyi feltételei:

1. A tevékenységek megkezdése előtt üzemorvosi, egészségügyi vizsgálat, amely az ellenjavallt tevékenységeket, munkaformákat, mozgásformákat kizárja.
2. Iskolai belső gyakorlóműhelyek.
3. Lehetőleg különböző tevékenységeket folytató fogadó munkahelyek, vagy intézményen belüli gyakorlóműhely (pl. konyha, karbantartó műhely, iroda stb.).
4. Munka- és védőruhák, munka- és védőcipők a tevékenységek szükségletének megfelelően (pl.: gumicsizma, csúszásmentes cipő, kötény, köpeny, munkakesztyűk,

védőszemüveg stb.)

5. Szemléltető eszközök:
6. Könyvek a munkatípusokról, munkahelyi életről, munkavégzés menetéről, munkavállalásról.
7. Audiovizuális eszközök:
8. Számítógép, interaktív tábla, telefon.

Célok

1. A tanulókat differenciáltan felkészíteni az iskola elvégzése utáni munkavégzésre.
2. Segíteni abban, hogy gyakorlati, tapasztalati úton, saját élményen keresztül tudja kialakítani a munka értékének, a munkavégzés értelmének, funkciójának szerepét.
3. Megtalálni a képességeinek és érdeklődésének leginkább megfelelő gyakorlati munkatevékenységet.
4. Ismereteket szerezni az iskolai környezetben nem közvetíthető területekről, illetve munkafolyamatokat gyakorolni egyre önállóbban.
5. Erősíteni a felelősségtudatot, fejleszteni az alkalmazkodóképességet, kialakítani a segítőkész magatartást.
6. Felkészíteni a tanulókat arra, hogy mint munkavállaló, ismerjék meg azokat az elvárásokat, szabályokat, amelyekkel az iskola elvégzése után találkozhatnak.
7. Elősegíteni, hogy a tanuló a nyílt munkaerő piacon (védett és normál munkahelyeken is) – egyéni megsegítés mellett – felnőttként munkát vállalhasson.

Feladatok

1. A gyakorlati munkavégzés során különböző munkahelyek és foglalkozásfajták megismerése.
2. Külső munkahelyeken a munkafolyamatok megismerése és gyakorlati végzése.
3. Az iskolai és munkahelyi elvárások közötti különbséghez való hozzászoktatás.
4. Az iskolában szerzett elméleti és gyakorlati ismeretek alkalmazása a munkahelyi feladatvégzés során.
5. Az ismeretek folyamatos átadása a gyakorlat végzése közben.
6. Balesetvédelmi oktatás, a balesetveszély és a balesetek kivédési lehetőségeinek tudatosítása.
7. A munkafolyamatokhoz, illetve a munkahelyi – szociális kapcsolatokhoz, kommunikációhoz köthető szabályok, viselkedési normák megtanulása, betartása, munkamorál,

munkafegyelem fejlesztése.

8. A munkahelyi tapasztalatszerzés közben a saját képességek, korlátok megismerése.
9. Tájékoztató képesség fejlesztése és magabiztosság növelése a közlekedésben, munkahelyeken.

1.Témakör: Elmélet az iskolában: tanórai keretben a gyakorlat előkészítése			Óraszám: 4
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Az adott munkahely (vállalat, cég, üzem) helyi követelményeinek a megismerése. 2. Adott munkafeladatok, munkakörülmények bemutatása. 3. Munkavezető megismertetése, utasítás elfogadás és értékelés személyhez kötése. 4. Balesetvédelmi szabályok ismertetése. 5. A munkahelyi gyakorlat tanórai keretben történő előkészítése. 6. Általános tájékoztatás. 7. A gyakorlati céllal való ismerkedés.	Képek, videofelvételek nézése a fogadó munkahelyről, a látottak megbeszélése Megismerkedés az adott helyen folyó munkafolyamatokkal. Munkafolyamatok értelmezése, lehetőség szerinti gyakorlása. Szituációs játékok a munkahelyi viselkedéssel, tevékenységekkel kapcsolatosan.	munkahely, munkaruha, védőruha, főnök, beosztott, alkalmazott, munkatárs, munkaidő, balesetvédelem, munkaköri leírás	A tanulókat felkészíteni a munkahelyeken történő gyakorlati tevékenységekre Szabályokat megérteni, elfogadni és betartani. Balesetvédelmi előírásokat elsajátítani. Ráhangolódni a munkahelyi gyakorlatra és motiválttá válni a munkatevékenységekben. Együttműködő, elfogadó magatartást kialakítani. Aktívan részt venni a felkészülésben.

--	--	--	--

2.Témakör: Elmélet a négy munkahelyen a munka megkezdésekor			Óraszám: 16
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<ol style="list-style-type: none"> 1. Biztonságos közlekedés az adott munkahelyre. 2. A gyakorlati céllal való ismerkedés. 3. Az adott vállalat, cég, üzem helyi követelményeinek a megismerése. 4. Adott munkafeladatok bemutatása. 5. Az új munkatársak bemutatása. 6.Munkahelyi hierarchia megismerése. 7.Baleset-megelőzési és balesetvédelmi szabályok 	<p>Az aktuális munkahelyről részletes tájékoztatás a helyszínen.</p> <p>Közlekedési lehetőségek, megközelítés, belső tájékozódás.</p> <p>A mindenkori gyakorlati munkahellyel való szemléletes ismerkedés.</p> <p>Közlekedési gyakorlatok.</p> <p>Balesetvédelmi oktatás és gyakorlati</p>	<p>munkahely, munkaruha, védőruha, fönök, beosztott, alkalmazott, munkatárs, munkaidő, munkaköri leírás, balesetvédelem</p>	<p>Az adott munkahelyen felkészíteni a tanulókat a gyakorlati tevékenységekre, megismerni a munkakörülményeket, munkatársakat, az elvégzendő feladatokat.</p> <p>Kulturáltan viselkedni a közlekedésnél és a munkahelyen.</p> <p>Adott munkafolyamatokat megismerni és megérteni.</p> <p>Motiválttá válni a gyakorlati feladatvégzésre</p>

	alkalmazás.		
--	-------------	--	--

3.Témakör: Értékelés: A végzett munka értékelése			Óraszám: 4
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. A mindenkori helyszíneken végzett munka értékelése meghatározott megfigyelési szempontok szerint történik az iskolában.</p> <p>2. A végzett munka, értékelése személyre szabott. Az értékelésbe bevonjuk a tanulókat is.</p> <p>3. A Gyakorlati Napló vezetése, ellenőrzése.</p> <p>4. Az iskola, a munkahelyek, a szülők és a tanulók részéről folyamatos elégedettség mérés.</p>	<p>Kerekasztal beszélgetés” a munkatevékenységekről, munkakörülményekről. Szóbeli értékelés.</p> <p>A végzett munkatevékenységek bemutatása iskolatársaknak (képekkel, videofelvételekkel illusztrálva).</p> <p>A gyakorlati napló vezetése, ellenőrzése.</p>	<p>megfelelő, hiányos, kritizálás, teljesítmény, cél, megbízható, körültekintő, eredmény</p>	<p>Összegző, átfogó értékelést nyújtani a tanulók számára. Önértékelésüket fejleszteni.</p> <p>Motiválni a további munkavégzésre.</p> <p>Tapasztalatokat megbeszélni, információt cserélni.</p> <p>Reális véleményt alkotni a saját munkáról.</p> <p>Megtanulni a társak munkáját értékelni ítéletalkotás, kritizálás nélkül.</p>

4.Témakör: . Gyakorlat: Konkrét munkával töltött idő	Óraszám: 236
---	---------------------

Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Konkrét munkatevékenységek , részfeladatok a gyakorlati munkahelyeken.</p> <p>2. Munkavédelem, anyag- és eszközismeret a tevékenységekkel kapcsolatban.</p> <p>3. Munkahelyi hierarchia, munkahelyi körülmények.</p> <p>4. Balesetvédelmi előírások.</p>	<p>Konkrét munkafolyamatokat , részfolyamatok végzése, gyakorlása irányítás mellett.</p> <p>Munkatársi kapcsolatok kialakítása.</p> <p>Esetleges munkahelyi /kapcsolati problémák közös megbeszélése.</p>	<p>Az adott munkahelyhez és tevékenységhez kapcsolódó eszközök, anyagok és tevékenységek. Balesetvédelmi előírás, munkaruha, védőruha, főnök, beosztott, alkalmazott, munkatárs, munkaidő, munkaköri leírás.</p>	<p>Munkahelyi elvárásoknak megfelelően dolgozni, viselkedni, a balesetvédelmi szabályokat betartani.</p> <p>A balesetvédelmi szabályok betartásával kitartó munkavégzés.</p> <p>Hibák felismerése, javítása és segítségkérés.</p> <p>Felkészítés a felnőtt életre.</p> <p>Saját képességek és korlátok szélesebb körű megismerése.</p> <p>A személyes megtapasztalás fontosságának elfogadása, ismertetése.</p> <p>Önállóság növelése a munkatevékenységekben .</p> <p>Munkamorál, munkafegyelem fejlesztése.</p>

HÁZTARTÁSTAN – ÉLETVITEL Modul

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	8
2 éves órakeret	576
Ebből kötött	518
Szabadon tervezhető órakeret	58

A készségfejlesztő kerettanterv témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Konyhatechnika	240	120	120
2. Takarítás	72	36	36
3. Mosás	32	16	16
4. Vasalás	32	16	16
5. Varrás	80	40	40
6. Virágápolás	32	16	16
7. Lakáskultúra	30	15	15
Szabadon tervezhető órakeret	58	29	29

Eszközigény

1. konyhaszekrény felszerelve főző- és tálalóedényekkel, evő- és tálalóeszközökkel
2. konyhai mérleg, mérőedények
3. tűzhely sütővel, mikrohullámú sütő, szagelszívó
4. hűtőszekrény fagyasztóval
5. konyhai kisgépek – vízforraló, kenyérpírító, szendvicssütő, robotgép, turmixgép
6. kéttálcás mosogató, mosogatógép
7. takarítóeszközök, porszívó

8. mosdótál, automata mosógép, ruháskosár, ruhaszárító
9. vasalódeszka, vasaló
10. varróeszközök
11. kerti szerszámok

Célok

1. Járuljon hozzá olyan ismeretek, készségek elsajátításához és szokások kialakításához, amelyekkel a tanulók - képességeikhez mérten kisebb irányítás mellett - képessé válnak a mindennapi életben előforduló egyszerű önellátó, konyhai, takarítási és a házimunkához tartozó feladatok elvégzésére.
2. Az elméleti ismereteket minél teljesebben, pontosabban és körültekintően legyenek képesek alkalmazni a gyakorlatban.
3. Ismerjék a munka- baleset- és környezetvédelmi szabályokat, azok betartásával kitartóan végezzék a tevékenységeket.
4. Ismerjék a háztartásban használt eszközök, gépek alkalmazási területeit és azokat tudják biztonságosan működtetni, rendeltetészerűen használni.
5. A tanulók legyenek képesek a takarítási, tisztítási, mosási munkafolyamatokhoz a megfelelő vegyszereket kiválasztani és azokat körültekintően használni.
6. Alakuljon ki az igény az ápoltság megjelenésére, a tiszta, rendezett és harmonikus környezetre, erősítse a környezettudatos szemléletet és magatartásformát.
7. Alakuljon és erősödjön meg az együttműködő, szabálykövető magatartás, a munkavégzés során felmerülő problémákat, nehézségeket ismerjék fel, megoldásukhoz hatékonyan kérjenek segítséget.
8. Váljanak képessé az elsajátított ismeretek, tevékenységek iskolán kívüli alkalmazására.
9. A szociális képességek fejlesztésével és a munkatevékenységek gyakorlásával növelje a fiatalok esélyegyenlőségét a társadalmi élet minden területén.

Feladatok

1. A konyhai tevékenységek során alapanyagok és felhasználásuk megismerése, a konyhai eszközök, gépek rendeltetészerű használatának elsajátítása, egyszerű ételek elkészítése, higiéniai szokások kialakítása.
2. Vásárlással kapcsolatos teendők gyakorlása (tervezés, pénzhasználat, áru kiválasztása, a vásárlás során felmerülő problémák kezelése), kulturált viselkedési szokások

elsajátítása.

3. Takarítóeszközök hatékony használata, tisztítószeresek fajtáinak megismerése, körültekintő, balesetvédelmi előírásoknak megfelelő használata, szelektív hulladékgyűjtés alapjainak elsajátítása.
4. Ruhagondozási műveletek – mosás, vasalás, varrás – gyakorlása és elsajátítása, a textíliáknál tanult előzetes ismeretek alkalmazása, piktogramok helyes értelmezésének megtanulása.
5. A varráshoz használatos eszközök, alapanyagok, öltésfajták megismerése, ruhajavítás és egyszerűbb munkadarabok készítése segítséggel.
6. Vágott és cserepes növények gondozásának elsajátítása.
7. Lakáskultúrával kapcsolatos ismeretek bővítése, rendezett környezet iránti igény kialakítása.
8. Balesetvédelem a munkafolyamatok végzése során.
9. Képességekhez igazodó, rendszeres gyakorlás biztosítása a mindennapi munkatevékenységekben.

10. Témakör: Konyhatechnika			Óraszám: 240
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Konyhai eszközök, gépek működése, funkciója, felhasználási területek. Étkezési szokások, egészségtudatos táplálkozás, egészséges ételek. Vásárlási szokások,</p>	<p>Konyhai eszközök csoportosítása, kiválasztása megadott szempontok szerint. Élelmiszerek, alapanyagok megnevezése, csoportosítása. Étrend, menüsorok összeállítása. Vásárlási</p>	<p>evőeszköz, étkészlet, vendégvárás étrend, menüsor, romlandó, szavatossági idő, elektromos gépek (pl.: szendvicssütő, konyhai robotgép, turmixgép,</p>	<p>Tevékenységeknek megfelelő eszközöket, gépeket tudjon kiválasztani, ételkészítési munkafázisokat önállóan végezni, minél kevesebb segítséggel bevásárolni. Konyhai gépek funkciójának, működésének megismerése</p>

<p>illetudó viselkedés és segítségkérés.</p> <p>Élelmiszerek, alapanyagok, ételtárolás.</p> <p>Ételtartósító eljárások.</p> <p>Mértékegységek és mérőeszközök.</p> <p>Ételkészítési munkafázisok:</p> <p>alapanyagok beszerzése, előkészítése, főzés/sütés, mosogatás, rendrakás.</p> <p>Terítés: hétköznapi, ünnepi, vendégvárás.</p> <p>Balesetveszélyes helyzetek és azok elkerülésének módjai.</p>	<p>gyakorlat szituációs játékokban és üzletekben.</p> <p>Mérőeszközök használata</p> <p>Egyszerű étel elkészítése, elfogyasztása, egyes</p> <p>Munkafázisok önálló végzése</p> <p>Hulladékok szétválogatása, szelektív hulladékgyűjtés.</p> <p>Rendrakás, felmosás, mosogatás.</p> <p>Hétköznapi és alkalmi terítés gyakorlása.</p> <p>Az étel tárolásának módjai, beszélgetés.</p>	<p>vízforraló), konyhai eszközök (pl.: digitális mérleg, tésztaaszűrő, konzervnyitó)</p> <p>Az eddig használt fogalmak bővítése, helyes használatuk.</p>	<p>adekvát használatuk elsajátítása.</p> <p>A munkatevékenységeknek megfelelő alapanyagok, eszközök, elektromos berendezések kiválasztása.</p> <p>Jártasság kialakítása a konyhai eszközök használatában és a vásárlási gyakorlatban.</p> <p>Kitartó, precíz, önálló munkavégzés.</p>
--	---	--	---

2.Témakör: Takarítás			Óraszám: 72
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A takarítás rendszere, a	A napi takarítási teendők	takarító eszközök és takarító- és	Takarítási munkafázisokat

<p>mindennapi, heti egyszerű takarítási teendők.</p> <p>Nagytakarítás - részmozzanatok begyakoroltatása, megfelelő sorrend betartása.</p> <p>Konyhai gépek és eszközök takarítása.</p> <p>Szelektív hulladékgyűjtés.</p> <p>A lakás és lakókörnyezet gondozása.</p> <p>Őszi takarítás, ablak, ajtó lemosás, bútortisztítás.</p> <p>Udvar, kert rendberakása.</p> <p>Tavaszi nagytakarítás.</p> <p>Szőnyegtisztító-, takarítógép használata.</p> <p>Gépek kölcsönzésének gazdaságossága és szabályai.</p> <p>Balesetvédelemi szabályok és előírások.</p> <p>Piktogramok.</p>	<p>elvégzése a tankonyhában, osztályteremben, illetve az otthoni lakás tisztán tartása.</p> <p>A nagytakarítás folyamatának önálló elvégzése, annak irányítással történő összekapcsolása a nagytakarításban.</p> <p>Mosogatógép helyes használata.</p> <p>Hulladékok elkülönítése.</p> <p>A takarítási munkák megszervezése.</p> <p>A használt vegyszerek tárolásának és alkalmazásának szakszerű módjának gyakorlása.</p> <p>(használati utasítás elolvasása, értelmezése, piktogramok ismerete).</p> <p>Piktogramok értelmezése.</p>	<p>tisztítószeres kölcsönzés, szelektálás, szőnyegtisztító gép maró hatású, elzárva tartandó</p>	<p>minél önállóbban végezni. A tisztítószereket a célnak megfelelően kiválasztani és mértékkel használni.</p> <p>Megtanulni a háztartási hulladék szelektív gyűjtésének módját. A munkákat kitartóan és körültekintően végezni.</p> <p>Igény kialakítása a környezet tisztaságára és a rendre.</p> <p>Tájékozottság a napi, heti és nagytakarításban.</p> <p>Tudja a tisztítószerek, vegyszerek helyes használatát és adagolásukat.</p> <p>Megismerni a háztartási gépek tisztán</p>
---	--	--	--

		tartását és balesetvédelmi szabályait. Tudja elkülöníteni a különböző hulladékokat. Önállóan de felügyelet mellett hatékony részvétel a lakókörnyezet és lakásgondozási műveletekben. Tudja a porszívót és a szőnyegtisztító- gépet balesetmentesen
--	--	---

3. Témakör: Mosás			Óraszám: 32
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
A mosás munkafázisai, eszközei. Mosószer alkalmazásának szempontjai, adagolás. Kézi mosás, gépi mosás, vegytisztítás. Teregetés, szárítás. Mosóprogramok, szárítóprogramok beállítása. Balesetvédelem gépi és kézi	Mosógépek fajtáival ismerkedés - látogatás, műszaki cikkek szaküzletében. A mosószerválaszték áttekintése (a választás szempontjai: ára, milyen célra	energiatakarékos mosógép, szárítógép, víz hőfoka, áztatás, előmosás, mosás, öblítés, fehérítés, keményítés, vegytisztítás,	Tudjon kézzel kimosni egy-egy ruhadarabot, egyre nagyobb önállósággal kezelni a mosógépet, kiválasztani a mosáshoz és öblítéshez szükséges tisztítószereket. Reális, megvalósítható igényességet kialakítani az

<p>mosás esetén. Különleges mosási problémák, gallérok, kötöttárúk. Saját ruhanemű tisztántartása, megfelelő tárolása (fogason, hajtogatva).</p>	<p>kívánom használni? – folteltávolító hatás, színes textil, alapanyag), használati utasítás és adagolás. Az ismeretek alapján a kézi és gépi mosás, teregetés önálló végzése felügyelet mellett. Látogatás ruhatisztító szalonba. Tisztasági szabályok gyakorlása. Ruhadarabok hajtogatása. Ruhadarabok elhelyezése fogason /szoknya-, nadrág-, csiptetős fogas / évszaknak megfelelő ruhanemű előkészítése, a nem használt tárolása.</p>	<p>szolgáltatás, vállfa, csiptető, fogas, védőhuzat, molyirtó, szekrényillatosító</p>	<p>öltözködéssel kapcsolatban. Tudni, hogy az ápolat, jó megjelenésért mit kell tenni. Váljék szokássá a személyes ruházat tisztántartása. Tudja felsorolni a mosás eszközeit. Tudja csoportosítani a mosnivalót és a szükséges mosószert. Ismerje a mosószerek adagolását, öblítés fázisait. Megismerni a kezelési utasítások jeleit. Megismerni a helyes ruhatárolási módokat.</p>
---	--	---	---

4.Témakör: Vasalás			Óraszám: 32
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és	Elvárt

		javasolt fogalmak	teljesítmény
<p>A vasalás eszközei, vasalási technikák.</p> <p>A vasaló beállításai (hőfok, gőzölés).</p> <p>Vegyisztítás.</p> <p>Ruhatárolás.</p> <p>Balesetvédelem.</p>	<p>Vasalás, gőzölős vasaló használata, konyharuha, terítő, ruhaneműk (póló, ing) vasalása felügyelet mellett egyre önállóbban.</p> <p>A kivasalt darabok összehajtogatása, elhelyezése a megfelelő tároló helyre.</p> <p>Vegyisztító látogatása, a vasalógép megismerése. Balesetvédelmi oktatás.</p>	<p>vasalódeszka, gőzölős vasaló, vegyisztítás kifordítás, hajtogatás, vasalógép. Piktogramok jelentése, megéget, esetleges égési seb ellátása</p>	<p>Egyszerű ruhaneműket felügyelet mellett önállóan, nagyobb darabokat segítséggel kivasalni a balesetek elkerülésével.</p> <p>Megismerni és elsajátítani a vasalás fázisait és a műveletek sorrendjét.</p> <p>Legyen képes a ruhadarabokat simára vasalni.</p> <p>Vasaljon önállóan (felügyelet mellett), hajtogasson ruhát</p>

5.Témakör: Varrás			Óraszám: 80
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Varrás eszközei</p> <p>Ruhajavítási</p>	<p>Tű, cérna használata.</p>	<p>A varrással kapcsolatos fogalmak bővítése,</p>	<p>Önállóan kisebb ruhajavításokat elvégezni.</p>

<p>műveletek, gomb felvarrása, szakadás bevarrása</p> <p>Kézi- és gépi varrás alapjai</p> <p>Öltésfajták és alkalmazási területeik</p> <p>Hímzés (pl.: keresztzemes, gobelin)</p> <p>Varrással, hímzéssel készült ajándéktárgyak</p> <p>Népviseletek</p> <p>Nem kötelezően: a horgolás, kötés anyagának, eszközeinek megismerése</p>	<p>Leszakadt gomb felvarrása, rojtos szél beszegése, akasztó felvarrása.</p> <p>Látogatás egy varrodába.</p> <p>Fércöltés, gépöltés.</p> <p>Boszorkányöltés, pelenkaöltés alkalmazása.</p> <p>Az eddig tanult öltésfajták gyakorlása és alkalmazása.</p> <p>Hímzési előkészületek megtervezése, öltési fajta kiválasztása.</p> <p>Egyszerűbb darabok készítése segítséggel.</p>	<p>ismétlése.</p> <p>Öltésfajták: kézi öltés/fűzőöltés, láncöltés, tisztázó/cikcakköltés, keresztöltés, szegő/pelenkaöltés, boszorkányöltés</p>	<p>Segítséggel használati- és ajándéktárgyakat készíteni</p> <p>Tudjon önállóan ruhát javítani (tű, cérna alkalmazása)</p> <p>gomb felvarrása, akasztó felvarrása, szegés)</p> <p>Tudja alkalmazni a munkadarabon a tanult hímzési technikákat.</p> <p>Mutasson érdeklődést, aktivitást, legyen kitartó munkavégzés során.</p>
--	---	---	--

6.Témakör: Virágápolás			Óraszám: 32
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Irányítással cserepes virágok	Virágültetés,	agyag	Cserepes virágot

<p>ültetése, gondozása.</p> <p>Vágott virágok gondozása.</p> <p>Virágfajták ismerete.</p> <p>Virágvásárlás, illemtudó viselkedés szabályai.</p> <p>Virágkompozíciók.</p>	<p>palántázás, gondozás.</p> <p>Vágott virág vázába tétele, gondozása.</p> <p>Szobanövények, vágott virágok, mezei virágok megkülönböztetése</p> <p>Virágbolt látogatása.</p> <p>Virágkompozíció készítése száraz és élő növényekből - virágcsokor, koszorú, fali dekoráció, ajtódísz.</p>	<p>granulátum, ültetőfa, tápoldat, virágtetű irtó szer,</p> <p>kompozíció, szárazvirág, asztaldísz, adventi koszorú, ragasztópisztoly</p>	<p>gondozni, átültetni, szobanövényeket esztétikusan elrendezni a lakás helyiségeiben.</p> <p>Igény kialakítása a szobanövények tartására, megismerni szakszerű gondozásukat.</p> <p>Igénye legyen az esztétikus, szép virágkompozíció elkészítésére.</p>
--	--	---	---

7.Témakör: Lakáskultúra			Óraszám: 30
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>A lakás helyiségei és berendezési tárgyai.</p> <p>A lakás beosztása, alaprajza.</p> <p>Lakberendezési kiegészítők.</p> <p>Színek, bútorok,</p>	<p>A különböző helyiségek felsorolása és berendezési tárgyak, bútorok megkülönböztetése, válogatása.</p> <p>A lakás lerajzolása és beosztása.</p>	<p>zsúfolt, kényelmes, időtálló, harmonikus méretarányos</p>	<p>Igény kialakítása az esztétikus, harmonikus lakókörnyezetre.</p> <p>Saját elképzeléseket kifejezésre juttatni,</p>

kiegészítők elhelyezésének szerepe a lakásban. Makett, modell, babaház	Kiegészítők megismerése. Irányítással készítsen babaházat és rendezze be a már megismert berendezési tárgyakkal Tanulmányi séta (lakberendezési áruház, lakások), lakberendezési újságok tanulmányozása	megvalósítani a lakberendezés során. A lakás, iskola különböző helyiségeinek magabiztos felismerése és a berendezési tárgyak, kiegészítők csoportosítása helyük, funkciójuk szerint. Megismerni a lakás praktikus díszítését, kiegészítőket; az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazása.
---	---	--

IRODATECHNIKAI ESZKÖZÖK HASZNÁLATA Modul

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	4
2 éves órakeret	288
Ebből kötött	259
Szabadon tervezhető órakeret	29

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Számítógép-kezelés	64	32	32
2. Irodatechnikai készülékek alkalmazása	65	32	33
3. Dokumentumkészítés	68	34	34
4. Játékprogramok	26	13	13
5. Internethasználat	36	18	18
Szabadon tervezhető órakeret	29	15	14

Az irodatechnikai eszközök használata szakmai program oktatásának tárgyi feltételei

A létszámnak megfelelően felszerelt világos, jól szellőztethető, tágas számítógépterem, a tanulók testméretének és ergonómiai szempontoknak is megfelelő kényelmes asztalokkal és székekkel felszerelve. Minden tanuló külön gép előtt dolgozhasson.

Taniroda

Felszerelve az irodai munkát segítő anyagokkal, készülékekkel, a megfelelő irodabútorral.

Eszközigény:

Személyi számítógép, a számítógép rendelkezzen az alábbiakkal:

1. színes monitorral,
2. magyar billentyűzettel
3. egérrel
4. CD- DVD meghajtóval,
5. lehetőség szerint legyen hálózatra kötve,
6. legyen internet elérési lehetőség,
7. legyen nyomtató, illetve hálózati nyomtató használatának lehetősége
8. hangkártya, hangszóró, fejhallgató
9. A munkához elengedhetetlen a jogtiszt (vagy szabad) szoftverek használata.
10. A gépek teljesítménye biztosítsa az alábbi programrendszerek zavartalan futtatását:
11. operációs rendszer: Windows vagy Linux

12. szövegszerkesztési munkához: Microsoft Office vagy vele kompatibilis bármilyen irodai programcsomag
13. egyszerű játékprogramok
14. oktatóprogramok
15. Irodatechnikai eszközök:
16. telefon (vezetékes, mobil) fax
17. nyomtató, fénymásoló, szkennel
18. iratmegsemmisítő
19. lamináló, spirálozó
20. digitális fényképezőgép, web kamera

Célok

1. A tanulókkal megismertetni az infokommunikációs és irodatechnikai eszközöket, azok üzemeltetési rendjét és felhasználási területeiket.
2. A feladatoknak, egyéni szükségleteknek megfelelően az eszközöket kiválasztani és rendeltetésszerűen használni.
3. Az egészségügyi és balesetvédelmi szabályokat megismerni, a biztonsági előírásokat megfelelően alkalmazni.
4. Elérni, hogy ismerje a számítógépek és az irodatechnikai eszközök gyakorlati alkalmazhatóságát a tanulásban, a játékban és a szabadidő eltöltésében.
5. A megszerzett ismereteket legyen képes alkalmazni munkavégzéskor és a hétköznapi életben.

Feladatok

1. A számítástechnikai és a már megismert irodatechnikai eszközök működésének alapszintű megismerése, a velük kapcsolatos feladatok megértése és teljesítése.
2. A tanuló szerezzen jártasságot az infokommunikációs és irodai eszközök szakszerű és biztonságos használatában.
3. Egyszerű számítógépes programok, alkalmazások (pl.: szövegszerkesztő, játékprogramok, rajzoló program) alapszintű használatának elsajátítása.
4. A biztonságos internethasználat elsajátítása: kockázatok, káros tartalmak elkerülési módjának megismerése, információszerzésre, ismeretbővítésre, szabadidős tevékenységekre való felhasználása.

1.Témakör: Számítógép-kezelés			Óraszám:64
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Üzembe helyezés, kikapcsolás, eszközök csatlakoztatása és funkciójuk.</p> <p>2. Az asztal elemei (ikonok, tálca, dátum), kezelésük.</p> <p>3. Egy írásprogram megismerése, használata segítségével.</p> <p>4. Egy rajzolóprogram alapvető funkciójának megismerése, kipróbálása.</p> <p>5. Dokumentumok készítésének, módosításának, elmentésének és behívásának lépései (segítséggel).</p> <p>6. Rendszeresen használt szakkifejezések, billentyűzeten lévő feliratok,</p>	<p>A számítógép rendeltetésszerű használatának gyakorlása – üzembe helyezés, beállítások, kikapcsolás, áramtalanítás, szennyeződésektől megóvás ill. azok eltávolítása</p> <p>Multimédiás eszközök csatlakoztatása a számítógéphez és használatuk gyakorlása</p> <p>Írás betűtípus, betűméret megválasztásával.</p> <p>Alkotás a számítógéppel, a billentyűzet és az egér kezelésével.</p> <p>Szöveg és ábra készítése a</p>	<p>Háttérkép, képernyőkímélő, képfelbontás, ikon, tálca, néhány speciális billentyű neve (pl.: space, enter, delete), a számítógéphez csatlakoztatható eszközök neve (pendrive, web kamera, memóriakártya), sorkizárás, sor behúzása, középre zárás, mentés</p>	<p>A tanuló legyen képes a számítógépet képességeinek megfelelően rendeltetésszerűen használni; ismerni az infokommunikációs eszközöket, funkciójukat, felismerni a hibahelyzeteket, és azok elhárításához segítséget kérni.</p> <p>A számítógépes eszközök használata egyre nagyobb önállósággal.</p> <p>Programok, alkalmazások alapszintű kezelésének elsajátítása.</p> <p>A számítógéphez</p>

<p>monitoron megjelenő rövidítések.</p> <p>7. Multimédiás eszközök alkalmazása (CD, DVD, hangszóró, web-kamera, pendrive, fülhallgató</p>	<p>feladatnak megfelelően egyre kevesebb segítséggel.</p> <p>A több tanórán készült alkotás elmentésének és későbbi beolvasásának megfigyelése.</p>		<p>kapcsolódó szakkifejezések bővítése, adekvát használata.</p> <p>Az eszközök szakszerű működtetésének megtanulása.</p>
<p>8. Etikai elvek rögzítése, a számítógép biztonságos használatának elemei.</p>	<p>A példányszám beállításával a nyomtatás elindítása.</p> <p>Képek nézegetése, adott téma megkeresése stb.</p> <p>Egyszerű szabályok, szokások megismerése és betartása az egészségmegőrzés érdekében (pl.: helyes ülőpozíció, távolság a monitortól, hang szabályozása, gyakorlatok a hosszan tartó ülő munka káros</p>		<p>Minél önállóbb ismeretszerzés az interneten.</p> <p>Az egészségmegővást szem előtt tartva használni a számítógépet.</p>

	hatásainak kiküszöbölésére)		
--	-----------------------------	--	--

2.Témakör: Irodatechnikai készülékek alkalmazása			Óraszám:65
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Irodatechnikai és infokommunikációs eszközök fajtái és alkalmazási területei (telefon, fax, üzenetrögzítő, fénymásoló, nyomtató, szkener, lamináló, spirálózó gép, iratmegsemmisítő, fényképezőgép, magnó, zenelejátszók, DVD-lejátszó)</p> <p>2. A készülékek funkciói, tulajdonságaik, működési elveik, fő részeik</p> <p>3. Az eszközök közötti különbségek számbavétele, használatuk előnyei és hátrányai, takarékos készülékhasználat.</p> <p>4. Telefon, mobiltelefon, üzenetrögzítő, fax alkalmazási területei és használata.</p> <p>5. A</p>	<p>Telefonhívás kezdeményezése és fogadása, információk közlése és átadása. A fénymásoló gép üzembe helyezése, a papírkészlet, beállítások ellenőrzése, a másolandó lap behelyezése, képek, ábrák, szövegek másolása, az elkészült lapok rendezése (segítséggel). Nyomtató, szkenerhasználatának gyakorlása, a gépek üzembe helyezése, beállítások ellenőrzése, képek, szövegek nyomtatása, szkennelése. Lamináló, spirálózó gép szakszerű használata segítséggel. A tevékenységek során keletkezett hulladék megfelelő elhelyezése, a munkaterület rendben tartása. Szelektív hulladékgyűjtés, iratmegsemmisítő használata. Papírfajták, alapanyagok válogatása különböző szempontok szerint (vastagság, méret, szín, melyik</p>	<p>Hívás fogadása, hívás kezdeményezése, faxolással, mobiltelefonnal kapcsolatos tevékenységek szakszavai. A használattal kapcsolatos fogalmak és tevékenységek megnevezése tartalmának pontosítása. Fontos, lényeges, titkos, hulladék, tilos, laminálás, anyag vastagsága, pontosság, előre-hátra tekerni, pause, távirányító, nyomtatás, patron, kijelölés, szkener, előlap, hátlap, vastagság, memóriakártya, élesség, fény, világos-sötét, kamera, felvétel, gemkapocs, tűzőgép, bélyegző,</p>	<p>Fokozódó önállósággal, funkciójuknak megfelelően használni az irodatechnikai eszközöket. Újabb eszközök használatának megtanulása és rendeltetészerű alkalmazásuk. Segítséggel telefon használata, a telefonos kommunikáció fejlesztése, információ fogadása és továbbítása megfelelő formában.</p> <p>Irodatechnikai gépek és eszközök (pl.: fénymásoló, nyomtató, scanner, iratmegsemmisítő, lamináló, spirálózó gép, tűzőgép, kapocskiszedő) szakszerű használatának megtanulása, egyszerűbb munkafázisok önálló végzése.</p>

tevékenységekhez szükséges kellékek, alapanyagok (papírok, kapcsok, spirálok, dossziék).	tevékenységhez szükséges). Zenelejátszók (magnó, mini-hifi, hifi), DVD-lejátszó működtetése, segítséggel tv-ből felvétel készítése A fényképezőgép működésbe helyezése, beállítása, fényképezés. A kész képek letöltése, mentése, nyomtatása. Irodai eszközök használatának gyakorlása (gemkapocs, tűzőgép, kapocskiszedő, pecsét, rendszerező dossziék, papírvágó)	cégbélyegző, dátumbélyegző, irattartó fólia, dosszié,	Infokommunikációs eszközök (zenelejátszó, CD-, DVD- lejátszó, fényképezőgép) alkalmazásának elsajátítása. Hibafelismerés és hatékony segítségkérés megtanulása.
--	---	---	--

3.Témakör: Dokumentumkészítés			Óraszám:68
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Szövegszerkesztő program parancsai, ikonjai, az egyéni beállítások, változtatások lépései. 2. WordArt használata (Alakzatok: kitöltés színnel, formázás). 3. ClipArt (beszúrás, átméretezés). 4. Paint rajzolóprogram használata. 5. Rajz és szöveg együttes kezelése.	Könyvtár létesítése, megnevezése, ki-, belépés, megnyitás, mentés, bezárás. Szöveg beírása, képek, ábrák beszúrása, szerkesztési beállítások változtatása a megadott szempontok szerint.	Megnyitás, bezárás, belépés, kilépés, mentés. Könyvtár fogalma, dokumentumok és a könyvtár viszonyának tudatosítása. Mappa, fájl, elnevezés. Oldal, karakter, kijelölés, betűszín, méret, színek, vonalvastagság, kurzor szöveg, ábra, kurzor, a dokumentum	Egyéni ötleteket felhasználva dokumentumokat készíteni, azokat elmenteni, kinyomtatni, célközönségnek eljuttatni (elküldeni e- mailben, meghívót átadni, plakátot kitenni). Elektronikus dokumentum létrehozásával, tárolásával,

<p>Egyszerű dokumentum készítése.</p> <p>6. Fokozott segítséggel dokumentum készítése adott céllal(önéletrajz, baráti levél, hivatalos levél, űrlap kitöltése, tesztlap kitöltése).</p> <p>7. Mappakezelés, saját mappa létrehozása, fájlnev adása.</p> <p>8. Saját könyvtár fogalma, használata (a feladat elvégzés fokozott segítséggel, állandó irányítással teljesíthető).</p>	<p>Levél írása, önéletrajz készítése</p> <p>Egyéni ötletek felhasználásával számítógépes dokumentumok, plakátok, meghívók, készítése (segítséggel).</p> <p>Rajzkészítés megadott témában.</p> <p>Elektronikus űrlapok kitöltése</p>	<p>neve, elnevezés Önéletrajz, személyes adat, tesztlap, űrlap, stb.</p>	<p>előhívásával kapcsolatos ismeretek elsajátítása.</p> <p>Szöveg- és képszerkesztési ismeretek bővítése.</p> <p>A dokumentumkészítés során az egyéni ötletek kibontakoztatása, sikeres kivitelezése.</p>
--	---	--	---

4.Témakör: Játékprogramok			Óraszám:26
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1.Oktatási szoftvercsomagok játécai</p> <p>2.Készségfejlesztő játékok</p>	<p>Tananyaghoz kapcsolódó oktatójátékok irányított használata</p> <p>Érdeklődésnek megfelelő játékok keresése, kiválasztása, kipróbálása a</p>	<p>gyorsan, egyszerre, egymás után, hálózat, szabály, nyertes, vesztes téri viszonzszavak, időbeliséghez kapcsolódó fogalmak</p>	<p>A tanulók számára érdekes és örömteli játékokon keresztül fejleszteni az alapkészségeket, képességeket, bővíteni az ismereteket.</p>

<p>3. Játékkonzolok, videojátékok</p> <p>4. Online, egymással is játszható játékok</p>	<p>világhálón (pl.: ügyességi, puzzle, memória, logikai, kártya, autóverseny).</p> <p>Játék egyre nagyobb önállósággal.</p> <p>Választott társsal versenyjátékok.</p>	<p>Több lépésből álló feladatsorok kitarató végrehajtása.</p> <p>Segítséggel játsszon az új játékkal, az ismert játékokat tudja önállóan behívni és játszani.</p> <p>Gyakorlottan kezelje a billentyűzetet és az egeret.</p> <p>Szórakoztató, szabadidős célú játékok megismerése.</p> <p>Mértékletesség kialakítása.</p>
--	---	---

5. Témakör: Internethasználat			Óraszám: 36
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Internetkapcsolat létrehozásának módja, lépései</p> <p>2. Az internet használat veszélyei</p> <p>3. vírusfertőzés, káros oldalak</p> <p>4. nem megfelelő tartalom</p>	<p>Kapcsolódás az internetre, kapcsolat bontása</p> <p>Irányított információkeresés, adott weboldal,</p>	<p>Internet, weboldal, vírus, káros oldalak, letöltés, regisztráció, e-mail, - cím, - jelszó, be-</p>	<p>A tanuló egyéni képességeinek és motiváltságának megfelelően (szükség esetén segítséggel)</p>

nézegetése 5. Tanuláshoz, érdeklődési körhöz kapcsolódó weboldalak megismerése 6. Informálódás az internet segítségével (menetrend, időjárás, moziműsor) 7. Kereső- és levelező-, csevegőprogramok, közösségi oldalak, video megosztó oldalak	tartalmak megtekintése Az információk, értelmezése, feldolgozása – adatok, szövegek, képek keresése, mentése, letöltése Zenehallgatás, filmnézés, online játékok kipróbálása Közösségi oldalak használata Levél, elektronikus képeslap írása, elküldése, megválaszolása Videóhívások, csevegőprogramok kipróbálása	kilépés, böngésző	legyen képes az internetet biztonságosan használni ismeretszerzésre, kommunikációra, szabadidő eltöltésére egyaránt. Tudjon különbséget tenni a virtuális világ és a valóság között. Az internet hatékony használata tanulásban, szabadidős tevékenységben, ismeretszerzésben. Információszerző és – feldolgozó képesség fejlesztése Látókör szélesítése, ismeretek bővítése Kommunikációs képességek fejlesztése Káros oldalak kiszűrése és válogatott tartalmak elhelyezése a világhálón
--	---	-------------------	--

KERT- ÉS PARKÁPOLÓ Modul

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	12

2 éves órakeret	864
Ebből kötött	778
Szabadon tervezhető órakeret	86

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolym	11-12.	11.	12.
A kert és parkápoláshoz szükséges általános ismeretek			
1. Anyag-és eszközismeret	30	15	15
2. Éghajlati ismeretek, tanulmányi séta /szabadon tervezhető órakeret/	20	10	10
3. Talajtani ismeretek	20	10	10
Park és kertfenntartási ismeretek			
4. A parkot, kerttet alkotó növények és szaporításuk	34	17	17
5. A parkot, kerttet, díszkerttet alkotó növények ápolása	40	20	20
Munka és környezetvédelmi ismeretek			
6. Baleset megelőzés az iskolában	20	10	10
7. Baleset megelőzés a gyakorlatokon	24	12	12
8. Teendők balesetek bekövetkezésekor	12	6	6
9. Környezetünk védelme	16	8	8
Szakmai gyakorlat			
10. Gyakorlati anyag- és eszközismeret	20	10	10

11. Park és kertfenntartási gyakorlatok	100	50	50
12. A parkokat, kerteket, díszkerteket alkotó növények ápolása gyakorlat.	408	204	204
13. A parkok, kertek műtárgyainak fenntartása	34	17	17
Szabadon tervezhető órakeret	86	43	43

A kert és parkápoló készségfejlesztő kerettanterv oktatásának tárgyi feltételei

A létszámnak megfelelően kényelmes székekkel, munkaasztalokkal berendezett szaktanterem, növényház, raktár, konyha- és gyümölcsöskert, park, melegágy, vagy melegház szükséges.

A képzéshez szükséges anyagok, eszközök

Vetőmagok, szaporítóanyagok, műtrágyák, növényvédő szerek, ásó, gereblye, kapa, sorkihúzó, kézikocsi, talicska, komposztrosta, komposztáló, ültetőfa, öntözőkanna, zsineg, vödör, lapát, vasvilla, lombseprű, műanyag rekesz, metszőolló, sorkihúzó, aprómagvető, ültető lapát, ültetőfa, kézi és motoros fűnyíró, fűszegély nyíró, kézi és gépi sövénynyíró, fűrés, fejsze, virágcserepek, köztéri edények, különböző méretű létrák, munkaruha, sapka, bakancs, védőszemüveg, védőkesztyű, gázmaszk, pormaszk, gumicsizma, motoros kapa, kézi vetőgép,
A kert és a játszóterek berendezéseinek, műtárgyainak állagmegóvásához szükséges

anyagok, eszközök

Tereprendezéshez szükséges eszközök: kitűzők, mérőszalagok, szintezők

Célok

1. A kert és parkápoló tevékenységek végzése közben a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó gyengébb vagy sérült funkciók korrigálása, kompenzálása, a szakma tanulásához, munkába álláshoz szükséges motiváció megteremtése.
2. A kompetenciák fejlesztésében megkülönböztetett figyelmet fordítani a személyes, a szociális, a kommunikációs és az életvezetési kompetenciákra; minden tananyagtartalmat a gyakorlati életben előforduló problémák, helyzetek megoldásához kapcsolva.
3. Olyan elméleti és gyakorlati ismeretanyagot nyújtani és megtanítani, amelyek nélkülözhetetlenek a kert és parkápolás munkafolyamatai során az adott feladatok közvetlen elvégzéséhez.
4. A tevékenységközpontú tanulás-szervezés segítségével a tanulók segítése szocializációjukban, a munkavégzéshez szükséges kötöttségek, szabályok elsajátításában, a későbbi rehabilitáció, illetve védett munkahelyen történő munkavégzés képességének elősegítésében.

5. A tanulók figyelmének, érdeklődésének felkeltése saját és közvetlen környezetük igényes kialakítására.
6. Kialakítani bennük a rend iránti igény, a rend megteremtésének és fenntartásának, valamint megőrzésének képességét.
7. Szeressék a természetet, segítséggel tudják vonzóvá tenni környezetüket, szívesen tartózkodjanak, és dolgozzanak a jó levegőn, az időjárásnak megfelelő öltözködés felismerésével.
8. A kert és parkápoló munkák megismertetésével és gyakoroltatásával lehetőséget biztosítani a fiatalok számára a teljesebb élet, a társadalomba és a termelőmunkába való bekapcsolódáshoz.
9. Ismerjék a parkot, kertet, mint munkaterületet, ahol tevékenykedniük kell, tudjanak tájékozódni a munkaterületen, és tudjanak utasításokat nehézségi fok szerint végrehajtani.
10. Sajátítsák el, és irányítással, képességeikhez mérten minél önállóbban végezzék a házi kertek, közterületek, parkok gondozási, ápolási munkálatait.
11. A munkavégzés során legyenek képesek a megfelelően előkészített szerszámokat, eszközöket, gépeket rendeltetésszerűen használni, figyeljenek önmaguk és társaik testi épségére.
12. Legyenek képesek családban, szociális ellátásban, esetleg munkavállalóként egyszerű konyhakerti és parkápolási munkák végzésére (konyhakerti növények ültetésére, ápolására, betakarítására, egyszerű feldolgozására, egy- és kétnyári virágok kiültetésére fák, cserjék gondozására, fűnyírásra, sövénynyírásra).
13. Legyenek képesek kitartóan, huzamosabb ideig végezni a kijelölt munkát, vegyék észre a hibát és igyekezzenek azt korrigálni.
14. Sajátítsák el minimális szinten a másokkal való együttműködést a feladatok végzése során.

Feladatok

1. A képességek függvényében a szakma minél eredményesebb elsajátíttatása.
2. Egyszerű feladatok esetében önálló munkavégzés elősegítése utasítások alapján. Amennyiben erre nem képes, akkor segítséggel tudja megoldani feladatait.
3. Képességekhez igazodó, rendszeres gyakorlás biztosítása a mindennapi munkatevékenységekben.

4. Balesetvédelmi és munkavédelmi ismeretek nyújtása a munkafolyamatok végzése során.
5. A konyhakert és a gyümölcsöskert ápolási, gondozási tevékenységeinek megismertetése, gyakoroltatása.
6. Dísznövények és parkok ápolási, gondozási tevékenységeinek megismertetése, gyakoroltatása.
7. Vágott és cserepes növények gondozásának elsajátíttatása.
Csoporton belüli együttműködési lehetőségek nevelési hatásának felhasználása aszocializáció érdekében

A kert és parkápoláshoz szükséges általános ismeretek

1.Témakör: Anyag- és eszközismeret			Óraszám: 30	
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény	
1. Kéziszerszámok	Szerszámok előkészítése, bemutatása	Kéziszerszámok, gépek.	Szerezzen pontos ismereteket a kertben és a parkban használható kéziszerszámokról.	
2. A kéziszerszámok megismerése. A velük történő balesetmentes munkavégzés szabályai (ásó, gereblye, kapa, ültetőfa, sorkihúzó, metszőolló stb.)				Szakszerű és biztonságos szerszámhasználat.
3. Kéziszerszámok használata	Az összes eszköz előkészítése, bemutatása	villa, metszőolló, ágvágó olló. Vető és ültető gépek. Fűnyírók.	Ismerje fel önállóan a kéziszerszámokat. Ismerje meg rendeltetésüket, használatukat.	
4. A kéziszerszámok megismerése, használatuk és karbantartásuk módjai				talicska, lapát,
5. Vető- és ültető				

<p>kéziszerszámok.</p> <p>6. Fűnyírók és azok használata</p>			<p>Sajátítsa el a velük történő balesetmentes munkavégzés szabályait.</p> <p>A kéziszerszámok mellett a vető és ültető szerszámok megismerése.</p> <p>A fűnyíró gépek típusai.</p>
--	--	--	--

2.Témakör: Éghajlati ismeretek			Óraszám: 20
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Éghajlat és időjárás.</p> <p>2. Az éghajlat összetevői,</p> <p>3. az éghajlat és az időjárás befolyása a kerti munkákra.</p>	<p>Hőmérő, talajhőmérő, csapadékmérő előkészítése, mérések bemutatása, gyakorlása.</p> <p>Időjárás megfigyelése, az adott állapot rögzítése</p>	<p>Csapadék, szél, napsütés, hőmérséklet. Ősz, tél, tavasz, nyár. Hónapok. Éghajlat, időjárás, csapadék, szél,</p>	<p>Szerezzen új ismereteket az éghajlatról, az időjárásról és azok hatásáról a szabadban folytatott munkákra.</p> <p>Ismerje meg az időjárás hatásait a kerti munkákra</p>

<p>4. A csapadék, a szél, a napsütés hatásai</p> <p>5. Az éghajlat összetevői.</p> <p>6. Időjárási jelenségek megismerése.</p> <p>7. Az időjárás befolyása a kerti munkára.</p>		<p>napsütés, hőmérséklet.</p>	<p>Ismerje meg az éghajlat és az időjárás elemeit. Értse az időjárás hatását a kerti munkára és a növényekre.</p> <p>Ismerje meg a hatásaikat a növényekre és a kinti munkára</p> <p>Ismerje meg az éghajlat összetevőit.</p> <p>Időjárási jelenségek különböző évszakokban.</p> <p>Ismerje meg az időjárás hatását a szabadban élő növényekre és az emberekre</p>
---	--	-------------------------------	--

3.Témakör: Talajtani ismeretek			Óraszám: 20
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. A talaj szerepe a kertészetben.</p> <p>2. A talaj legfontosabb típusai. (kötött talaj,</p>	<p>Talajtípusok előkészítése, bemutatása. Kísérletezés.</p>	<p>Kötött, termő és homoktalaj.</p>	<p>Szerezzen ismereteket a különböző</p>

szikes talaj, homoktalaj stb.).		Szerves trágya, műtrágya.	talajtípusokról, illetve szerepükről a kertészetben.
3. A termelésre alkalmas talaj.	Talaj		Ismerje meg a termőtalajt és a termőképességének
4. A talaj szerepe a kertészeti termelésben.	vízáteresztő képességének		fenntartási módjait. Ismerje meg a termelésre legalkalmasabb talajtípust.
5. A talajművelés jelentősége, fontossága, módjai.	tesztelése.		Önállóan felismerje a különböző talajtípusokat. Ismerje meg a különböző talajtípusok hatásait a termelésre.
6. A talaj termőképességének fenntartása.			Értse meg talajművelésnek az ember életében betöltött szerepét. A talaj termőképességének fenntartása, illetve fokozásának lehetőségei.
7. Környezet-kímélő trágyázás, szerves-és műtrágyázás.			Szerves trágyázás jelentőségének megismerése.
8. A földterület művelésének feltételei.			Személyi, tárgyi feltételek biztosítása.

4.Témakör: A parkot és kerttet alkotó növények és szaporításuk			Óraszám: 34
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Kert, park, zöldterület fogalma. 2. Jelentőségük az ember életében, szerepe	Növény bemutatók a valóságban, tablókön, és digitálisan.	Kert, park, zöldterület, erdő, mező, rét, gyepl. Lágyl és fás szárú	Ismerje meg a haszon, dísz és vadonélő növényeket, szaporításuk

<p>környezetünkben.</p> <p>3. Dísz és haszonnövények</p> <p>4. Egy és két nyári növények.</p> <p>5. A virágágyakba kiültethető növények.</p> <p>6. Zöldségnövények szaporításának módjai.</p> <p>7. Vetés, ültetés, palántázás.</p> <p>8. Növényápolás, növényvédelem.</p> <p>9. Növényismeret.</p> <p>10. Fás és lágyszárú növények, lombhullatók és örökzöldek.</p> <p>11. Gyümölcsfák, gyümölcsösök.</p> <p>12. Konyhakerti növények.</p> <p>13. Növények szaporítása,</p>	<p>A szaporítási módok bemutatása</p>	<p>növények. Dísz és haszonnövények. Egy és kétnyári növények. Vetés, ültetés, palántázás.</p> <p>Talaj hőmérséklet, biogazdálkodás. Gyümölcsfák. Lombhullató és örökzöld fák.</p>	<p>jelentőségét, formáit.</p> <p>Részletesen ismerje meg a különböző növénytípusokat és azok jellemzőit.</p> <p>Tudjon különbséget tenni a különböző területek között.</p> <p>Ismerje meg a különböző területek jelentőségét az ember életében.</p> <p>Tudja megkülönböztetni a haszon és dísznövényeket.</p> <p>Tudjon különbséget tenni a különböző növények között.</p> <p>Ismerje meg a különböző szaporítási módokat és az azok közötti különbséget.</p> <p>Szerezze meg a legalapvetőbb ismereteket a növények ápolásáról és védelméről.</p> <p>Ismerje fel a</p>
---	---------------------------------------	--	---

kiültetése, ápolása, gondozása.			különböző növényeket.
14. Kiültetés feltételei, időpontja.			Az eltérő tulajdonságok felismerése.
15. Növények ápolása, gondozása, növényvédelem.			Ismerje meg a különböző gyümölcsfákat.
16. A pázsit, a gyepp fogalma, szerepe a kertekben, parkokban.			Ismerje és alkalmazza a különböző növényzaporítási módokat.
17. A biogazdálkodás jelentősége.			Az időjárás, a talajhőmérséklet és az ültetés összefüggéseinek megismerése.
			A növények eltérő igényeinek megismerése.
			A biogazdálkodás eltérő feltételeinek bemutatása.

5.Témakör: A parkot, kertet és díszkertet alkotó növények ápolása			Óraszám: 40
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Parkok ápolása, gondozása. 2. Gyepp telepítése, ápolása, gondozása. 3. Dísznövények ültetése, ápolása, gondozása. 4. Díszcserjék ültetése,	Kerti munkák bemutatása, gyakorlása.	Ápolás, gondozás, telepítés. Díszcserjék és fák.	Ismerje meg a különböző évszakok kertben és parkban végzendő munkáit.

<p>ápolása, gondozása.</p> <p>5. Talajtakarók (évelők, lágyszárúak, cserjék) gondozása.</p> <p>6. Kerti növények ültetése, ápolása, gondozása.</p> <p>7. Rózsafelületek ápolása, gondozása.</p> <p>8. Díszfák, cserjék fenntartása.</p> <p>9. Örökzöldek gondozása.</p> <p>10. Virágtartók, edényes növények előkészítése, telepítése, gondozása.</p> <p>11. Sziklakertek létesítése, gondozása.</p> <p>12. Kerti tavak létesítése, gondozása.</p> <p>13. Konyhakerti növények ápolása.</p> <p>14. Gyümölcsfák, gyümölcsöskertek ápolása, gondozása.</p>	<p>Az összes növény bemutatása.</p>	<p>Örökzöldek. Virágtartó, sziklakert, kerti tó.</p>	<p>A környezetünket díszítő növények és tárgyak megismerése Ismerje meg a legalapvetőbb munkákat. Ismerje meg a gyeptelepítés feltételeit és módját. Ismerje meg a dísznövények ápolásának, gondozásának módjait. Szerezzen ismereteket a díszcserjékről. Szerezzen ismereteket az összetettebb munkák folyamatairól. A fenntartási munkák megismerése. Örökzöldekkel kapcsolatos különleges feladatok. A virágtartók telepítésével kapcsolatos feladatok megismerése. Sziklakertekkel kapcsolatos feladatok megismerése. Kerti tavakkal kapcsolatos feladatok megismerése</p>
--	-------------------------------------	--	--

Munka és környezetvédelmi ismeretek

<p>6.Témakör: Baleset megelőzés az iskolában</p>	<p>Óraszám: 20</p>
---	---------------------------

Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Az osztály-és munkaterem használatának rendje.	Felszerelések bemutatása.	Baleset, sérülés, munkaruha, védőruha.	Szerezzen ismereteket a munkaterem és parkápolás
2. Munka és balesetvédelmi szabályok.	Balesetvédelmi bemutatók megtekintése.	Tűzvédelem, áramütés.	balesetvédelmi szabályairól.
3. Tűzvédelmi szabályok.			Ismerje meg és alkalmazza a speciális szabályokat. Értse meg a szabályok szükségességét, és azok betartásának fontosságát.
4. Munkába állás feltételei.			Ismerje meg a tűzvédelmi szabályokat és azok jelentőségét. Értse meg a munkába állás követelményeit.
5. Munkaruha, védőruha.			Tudjon különbséget tenni a munkaruha és a védőruha között.
6. Balesetek megelőzése.			A balesetveszélyes helyzetek felismerése, elkerülése.
			A szabályok betartásának fontossága saját és társaik érdekében.

<p>7. Baleset megelőzés a gyakorlatban.</p>			<p>Az előírt feltételek teljesítése munkavégzés előtt.</p> <p>Az előírt öltözet viselése, előnyeinek felismerése.</p> <p>A balesetveszélyes helyzetek felismerése és elkerülése.</p>
---	--	--	--

7.Témakör: Baleset megelőzés a gyakorlatokon			Óraszám: 24
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Szabályok betartásának fontossága.</p> <p>2. Kulturált, fegyelmezett viselkedés a kertben (fólia, üvegház).</p> <p>3. Időjárás hatásai a munkavégzőkre, (napszúrás, felégés, allergia).</p> <p>4. A fizikai állóképesség figyelembe vétele.</p> <p>5. Munka és pihenés beosztása.</p> <p>6. A leggyakoribb foglalkozási mérgezések megelőzése (személyi</p>	<p>Balesetveszélyes helyzetek bemutatása.</p> <p>Balesetvédelmi feladatok gyakorlása.</p>	<p>Munkaidő, pihenőidő, higiénia.</p> <p>Segélyhívószámok.</p> <p>Mérgező és veszélyes anyagok.</p>	<p>Rendelkezzen olyan ismeretekkel, amelyekkel megelőzheti a baleseteket.</p> <p>A szabályok ismerete mellett a gyakorlati betartására való igény kialakítása.</p> <p>Ismerje meg és legyen képes betartani a szabályokat, előírásokat, elvárásokat.</p> <p>Szerezzen ismereteket az</p>

<p>higiéné).</p> <p>Higiénias szabályok.</p> <p>7. Tűzvédelem a gyakorlatban.</p> <p>8. A munkavégzéshez a legmegfelelőbb szerszámok kiválogatása, rendeltetésnek megfelelő használata, fegyelmezett munkavégzés az utasítások pontos betartása.</p> <p>9. Felkészülés az időjárás viszonyaira, (napszúrás, felégés, allergia stb.).</p> <p>10. Munka és pihenés helyes aránya.</p> <p>11. Mérgezések, fertőzések veszélyei.</p>			<p>időjárás viszonyairól és azok káros hatásának csökkentéséről.</p> <p>Értse meg a helyes munkaidő beosztás jelentőségét.</p> <p>Értse meg a higiénias rendszabályok fontosságát. A gyakorlatban törekedjen a betartására.</p> <p>Gyakorlati bemutatón szerezzon ismereteket a tűzvédelemről.</p> <p>A szerszámok vizsgálatának és rendeltetészerű használatának a kialakítása.</p> <p>Az időjáráshoz való alkalmazkodás módjai, lehetőségei.</p> <p>A célszerű arányok jelentőségének megértetése.</p> <p>A veszélyes anyagok biztonságos</p>
--	--	--	---

			<p>kezelésének, tárolásának megértetése.</p> <p>Az egészséges életre való felkészítés.</p> <p>Tűzvédelmi szabályok betartásának a megértetése.</p>
--	--	--	--

8. Teendők balesetek bekövetkezésekor			Óraszám: 12
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az elsősegélynyújtás egyszerűbb módjai 2. Balesetek jelzése. Azonnali jelzés baleset bekövetkezésekor a munkahelyi vezetőnek. 3. Segítségnyújtás. 4. Teendők áramütés esetén. 5. Teendők tűz esetén. 6. Az elsősegélynyújtás egyszerűbb módjai 	<p>Segítségnyújtás és segítségkérés gyakorlása</p>	<p>A központi segélyhívószám: 112. Tűzeset, baleset, sérülés. Elsősegélynyújtás, elsősegélynyújtó hely. Áramtalanítás. A tűzoltás módjai. Segítségkérés. Segélyhívás. Segítségnyújtás, elsősegély. Tűzoltó készülékek. Segélyhívószám.</p>	<p>Ismerje meg a segítségnyújtás alapvető lehetőségeit.</p> <p>Teendők balesetek után. Biztosan tudja, hogyan honnan lehet segítséget kérni.</p> <p>Tudja, hogy baj esetén kihez és hová fordulhat.</p> <p>Legyen képes segítséget nyújtani a balesetet szenvetőknek, illetve tudjon segítséget hívni.</p> <p>Ismerje meg az áramtalanítás</p>

			<p>fontosságát.</p> <p>Tudja megkezdni a tűzoltást.</p> <p>Ismerje meg a segítségnyújtás egyszerűbb módjait.</p> <p>Segítségkérés a megfelelő helyről.</p> <p>Ismerje meg az áramtalanítás módjait.</p> <p>Ismerje meg a tűzoltás módjait.</p>
--	--	--	--

9.Témakör: Környezetünk védelme			Óraszám: 16
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Az ember és a környezet kapcsolata, kölcsönhatások.</p> <p>2. Komposztálás, jelentősége.</p> <p>3. A környezetvédelem jelentősége.</p> <p>4. A természetvédelem jelentősége.</p> <p>5. Vegyszer nélküli növényvédelem</p>	<p>A környezet szépségeinek bemutatása.</p> <p>Szelektív hulladékgyűjtés</p> <p>Környezetvédelmi feladatok gyakorlása.</p>	<p>Környezet,</p> <p>ter</p> <p>mészet,</p> <p>véd</p> <p>elmük.</p> <p>Ko</p> <p>mposztálás.</p> <p>Biogazdálkodás.</p> <p>Szelektív hulladék.</p> <p>Környezet és természetvédelem.</p> <p>Hulladékok, veszélyes anyagok, mérgek.</p> <p>Biogazdálkodás.</p>	<p>Értse meg a környezetvédelem lényegét és fontosságát.</p> <p>Ismerje és értse a környezet és a természetvédelem jelentőségét, feladatait. Értse meg az ember és a természet kapcsolatát.</p> <p>Ismerje meg a komposztálás lehetőségét.</p> <p>Szerezzen ismeretek</p>

<p>lehetőségei a természet egyensúlyának fenntartásában.</p> <p>6. Környezet-védelem szerepe az egészséges életben.</p> <p>7. Hulladékok, veszélyes anyagok kezelése.</p> <p>8. Természet-védelem jelentősége.</p> <p>9. Vegyszer nélküli növényvédelem jelentősége a természet egyensúlyának fenntartása érdekében.</p>			<p>a környezet és a természetvédelemről. Értse meg szerepét e tevékenységben.</p> <p>Szerezzen ismereteket a környezetbarát növényvédelemről</p> <p>Értse az ember szerepét a környezetben.</p> <p>Ismerje meg a tiszta környezet szerepét az egészséges életmódban.</p> <p>Alkalmazza a szelektív hulladékgyűjtést.</p> <p>Értse az ember szerepét a természetvédelemben.</p> <p>Értse és alkalmazza a környezettudatos gazdálkodást.</p>
--	--	--	--

10.Témakör: . Gyakorlati anyag-és eszközismeret			Óraszám: 20
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Kéziszerszámok használata.	Munka a kertben.	Ásás, kapálás, gereblyézés, metszés.	Tudatos és célszerű szerszámhasználat begyakoroltatása.
2. Sorkihúzó használata.	Eszközök és azok használatának bemutatása.	Kéziszerszámok, gépek, évszakok, komposztálás.	A kéziszerszámok ismerete mellett a fűnyíró különböző
3. Komposztálás eszközei, és azok			

használata.			típusainak használata.
4. Szerszámok, gépek használata.	Az eszközök rendeltetésszerű használatának bemutatása.		Ismerje meg és gyakorolja be a kéziszerszámok használatát.
5. Az évszaknak megfelelő munkák tárgyi feltételeinek megteremtése.	Előkészületek az őszi munkákhoz.		Ismerje meg a sorkihúzó jelentőségét.
6. Komposztálás. (szerves hulladékok.).	Kapálás, gyomlálás, ásás, gereblyezés.		Ismerje meg a komposztálás eszközeit és a felhasználható anyagokat.
7. Időjárás megfigyelése.			Gyakorolja be a szerszámok és gépek használatát.
			Gyakorolja be az évszaknak megfelelő munkákat.
			Gyakorolja be a komposztálással kapcsolatos feladatokat.
			Az időjárási megfigyelések rögzítése és összehasonlítása

11.Témakör: Park és kertfenntartási gyakorlatok			Óraszám: 100
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Parkok, kertek (konyhai és dísz) anyagai, azok használata.	Az anyagok előkészítése, bemutatása.	Talaj előkészítés,	Gyakorolja be a kertekben és parkokban végzendő munkát.
2. Kertek, parkok, zöldterületek ápolása, gondozása.	Munkavégzés a kertben. A parkok kiegészítő anyagainak	ágyások kialakítása, ültetés, vetés, palántázás,	Ismerje meg és alkalmazza a talajművelés és a növényszaporítás

	használata.	komposztálás.	különböző módjait.
3. Őszi talaj előkészítés.	Talaj-előkészítés,	Talaj előkészítés,	Az elméletben tanultak alkalmazása a gyakorlatban.
4. Trágyázás.	alaptrágyázás, szerves- és műtrágyák	ágyások, szaporító láda, telepítés, ültetés, fűvesítés.	A kertben és a parkban történő munkákra való felkészítés.
5. Ágyások kialakítása.	kijuttatása, bedolgozása		Ismerje meg és használja a különböző trágya típusokat.
6. Ültetés, palántázás.	ásással, motoros kapával. A talaj lezárása		A gyakorlatban alkalmazza az ültetéssel és vetéssel kapcsolatos feladatokat.
7. Köztéri edények előkészítése, telepítése, gondozása.	hengerezéssel. Ágyások kialakítása, előkészítése		Ismerje meg a köztéri díszítő műtárgyakat, és gyakorlatban alakítsa ki.
8. Komposztálás.	őszi és tavaszi vetésre, ültetésre.		Komposztálás hulladék anyagokból.
9. Talaj előkészítés ősszel és tavasszal.	Virágmagok vetése szaporító ládába és helybe.		Ismerje meg a talajművelés eltérő feladatait
10. Ágyások kialakítása, őszi és tavaszi vetés, ültetés.	Sövények, cserjék telepítése szabadgyökerű, földlabdás,		különböző évszakokban.
11. Szaporító ládák készítése, használata.	konténeres növények ültetésével.		Ismerje meg az ágyások kialakításának célszerű menetrendjét.
12. Sövények, cserjék, fák telepítése.	Különböző rózsatípusok		A szaporítás módjainak bemutatása és azok begyakorlása.
			A telepítések célszerű idejének és munkafolyamatán ak megismerése.

13. Ültető gödrök készítése.	önállóan, vagy segítséggel történő ültetése, ültetés utáni munkái.		Az ültető gödrök méreteinek megismerése.
14. Ültetés.	Gyümölcsfák és gyümölcsösök ápolása, gondozása. Ültető gödör ásása szabadgyökerű és konténeres díszfák ültetéséhez. Ültetés végrehajtása, ültetés utáni munkák.		Az ültetés célszerű kivitelezésének begyakorlása. A füvesítés feltételeinek megteremtése, a füvesítés gyakorlása.
15. Gyeptelepítés.	Gyeptelepítés.		

12.Témakör: A parkokat, kerteket, díszkerteket alkotó növények ápolása gyakorlat.			Óraszám: 408
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Pázsit és gyep ápolása, gondozása.	A gyakorlati feladatok	Ápolás,	Gyakorolja be a

2. Felújításuk.	bemutatása. Kert és parkgondozás	gondozás,	kert és a park növényeinek ápolását.
3. Sövények ápolása, gondozása.	Fűnyíró gépek üzemeltetése, karbantartása, beállítása adott	betakarítás, kiszáradt,	A gyakorlatban alkalmazni tudja a növények ápolásáról tanultakat.
4. Dísznövények ápolása, gondozása.	tarlómagassághoz Évelőágyak felújítása, áttelepítése.	sérült növények.	A különböző feladatok begyakorlása.
5. Belsőterek növényeinek ápolása, gondozása.	Évelő növények felszedése, tőosztása,		Munkavégzés segítséggel és önállóan.
6. Kert ápolása, gondozása.	talaj- előkészítés,		A kéziszerszámok és gépek használatának begyakorlása.
7. Termékek betakarítása, tárolása.	tápanyag- utánpótlás, talajfertőtlenítés, tarackirtás,		Az évelő növényekkel kapcsolatos feladatok begyakorlása.
8. Szerszámok, gépek folyamatos használata.	ültetés, beöntözés.		A gondozott területekről a nem kívánatos növények eltávolításának begyakorlása.
9. Évelő növények telepítése, gondozása, felújítása.	Sövények, díszcserjék fenntartási munkái: metszés, nyírás, öntözés,		A sövényekkel , cserjékkel, fákkal
10. Gyomtalanítás.	tápanyag- visszapótlás, talajlazítás, növényvédelem.		kapcsolatos feladatok begyakorlása.
11. Sövények, cserjék, fák gondozása, fenntartása, fiatalítása.	Konyhakerti növények		A kiszáradt, sérült fák eltávolításának begyakorlása.
12. Kiszáradt fák	ápolása,		

eltávolítása.	gondozása, terméseik betakarítása, tárolása Fiatal és idős díszfák fenntartási munkái: fenntartó metszés, ifjító metszés, termőre metszés, öntözés, növényvédelem. A kiszáradt fák kivágása döntéssel, darabolással. Gyümölcsfák ültetése, metszése, termésének betakarítása, tárolása. Munka a kertben. A tevékenységek gyakorlása az időjárásnak megfelelően.		A pázsitfűvel kapcsolatos feladatok begyakorlása.
13. Gyep gondozása.			

13.Témakör: Parkok, kertek műtárgyainak fenntartása			Óraszám: 34
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Játszóterek gondozása,	Játszóterek gondozása az	Játszótér,	Ismerje meg a

<p>állagmegóvása</p> <p>2. Vízi létesítmények telepítése, ápolása, gondozása.</p> <p>3. Fagymentesítés.</p> <p>4. A sérült részek javítása, eltávolítása.</p>	<p>intézményben és a környéken</p> <p>A környezetünkben lévő játszóterek folyamatos gondozása, állagmegóvása felületkezeléssel (festés).</p>	<p>játékok.</p> <p>Dísztó, halastó.</p> <p>Állagmegóvás, javítás.</p> <p>Fagymentesítés.</p>	<p>környezetünkben lévő műtárgyakat és azok gondozását.</p> <p>A játszóterek ápolása, gondozása, karbantartása iránti igény felkeltése, speciális tevékenységek, feladatok megismerése.</p> <p>Tudja, hogy hogyan kell a játszótereket gondozni.</p> <p>A vízi létesítményeket ismerje meg és szerezzen információkat azok ápolásáról.</p> <p>Tudja, hogy hideg idő estén el kell zárni a kinti csapokat és be kell takarni.</p> <p>A játszótér gondozásával, állagmegóvásával kapcsolatos feladatok begyakorlása.</p> <p>Ismerje fel a sérült, balesetveszélyes részeket. Azok</p>
---	--	--	---

	<p>Sérült, balesetveszélyes játékok eltávolítása. A vízi létesítmények (mesterséges tavak, szökőkutak) betelepítése növényekkel. A vízi létesítmények fagymentesítése</p>	<p>elhárításában vegyen részt. Vegyen részt a vízi létesítmények (szökőkutak, mesterséges tavak) létrehozásában, és az azokba történő növénytelepítésben és gondozásukban. A hideg idő beköszöntével a vezetékek, csapok fagymentesítésében vegyen részt.</p>
--	---	---

KISEGÍTŐ ÁLLATGONDOZÓ Modul

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	12
2 éves órakeret	864
Ebből kötött	778
Szabadon tervezhető órakeret	86

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Tematikai egység / Évfolym	11-12.	11.	12.
1. Háziállatok fajtái, tartásuk, hasznosulásuk	72	36	36
2. Munka- és balesetvédelmi ismeretek	24	12	12
3. Gazdasági állatok gondozása, ápolása	346	173	173
4. Takarmányozási alapismeretek	120	60	60
5. Állattenyésztési és szaporítási alapismeretek 1. Emlősök.	96	48	48
6. Állattenyésztési és szaporítási alapismeretek 2. Baromfik.	96	48	48
7. Egészségvédelem és környezetvédelem az állattartásban	24	12	12
Szabadon tervezhető órakeret	86	43	43

A kisegítő állatgondozó készségfejlesztő kerettanterv oktatásának tárgyi feltételei:

- A képzés létszámának megfelelő nagyságú gazdálkodási terület, gazdasági épületek, változatos és a helyi hagyományokhoz, gyakorlathoz illeszkedő állatállomány és takarmányozási lehetőségek.
- Megfelelő mennyiségű takarmány tárolására és előkészítésére alkalmas gazdasági egységek.

A képzési feladatok teljesítéséhez szükséges eszközök és felszerelések:

1. Önitatók, -etetőik itatóedények
2. Keltetőgép
3. Takarítóeszközök (porszívó)
4. Állatvezető és -elkülönítő eszközök, berendezések
5. Állatkozmetikai eszközök, szerszámok
6. Takarmány-előkészítő és -keverő gépek, eszközök
7. Kommunikációs eszközök (CB, telefon)
8. Számítógép (szakmai szoftverek)
9. Állat-egészségügyi eszközök, tartozékok
10. Egészségügyi doboz
11. Élőhelyek berendezési tárgyai
12. Fajtaspecifikus eszközök (tartáshoz, tenyésztéshez)
13. Egyéni védőfelszerelés
14. Munkabiztonsági berendezések
15. Környezetvédelmi berendezések

Célok

1. A készségfejlesztő kerettanterv célja a készségfejlesztő iskola tanulói számára gyakorlati ismereteket nyújtani az állattartásban szükséges kiegészítő tevékenységek elsajátításához.
2. A készségfejlesztő kerettanterv elvégzésével a tanulók képessé válnak különböző haszonállatfajok körében olyan kiegészítő tevékenységek elvégzésére, amely összefügg az állatok gondozásával, napi ellátásával, az állattartó helyek tisztántartásával.
3. A tanulók megismerik az állattenyésztés fontosságát, az állatok hasznának a mindennapi életben való megjelenését.

Feladatok

1. A képzés feladata a tanulók körében az állattartással összefüggő ismeretek és gyakorlati tevékenységek elsajátíttatása, rendszerezése,

pozitív attitűd kialakítása az állatgondozás és ellátás tevékenységei iránt.

2. Az állatokkal való megfelelő bánásmód és kívánatos óvatosság kialakítása.

1.Témakör: Háziállatok fajtái, tartásuk, hasznosulásuk			Óraszám: 72
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Haszonállatok testfelépítésének megismerése</p> <p>2. Élettér igények biztosítása:</p> <p style="padding-left: 40px;">a. állattartási körülmények, lehetőségek,</p> <p style="padding-left: 40px;">b. a haszonállatok tartásának alapvető igényei,</p> <p style="padding-left: 40px;">c. tartási körülmények, állatok elhelyezése.</p> <p>3. Gazdasági hasznosulás: a haszonállatok külső és belső értékes tulajdonságainak, a tenyésztés céljának megismerése:</p>	<p>Haszonállatok csoportosítása, testtájék, kültakaró, végtagok elnevezései.</p> <p>Állattartó telepek, háztáji gazdaságok állattartásának különbségei és azonosságai.</p> <p>Tartási módok megkülönböztetése:</p> <p>Zárt és nyitott tartás, egyedi és csoportos tartás lehetőségei.</p> <p>A megfelelő hőmérséklet, világítás, mozgástér, nyugalom biztosítása.</p> <p>A termékek megnevezése, csoportosítása felhasználási</p>	<p>Baromfi, csirke, tyúk, kacska, liba, pulyka, sertés, disznó, tehén, szarvasmarha, ló, juh, birka, kecske, bőr, szőr, gyapjú, fedőtoll, pehelytoll, vágóállat, tojás, tej, méz, különböző húsfélék, állatok testrészeinek elnevezései.</p>	<p>Az megismert, tartott, tenyésztett állatok fajtáinak, testi jellemzőinek, hasznosulásának megismerése</p>

<p>4. Állatfajták szerint a tenyésztés céljának megismerése.</p> <p>5. Az állatok mely részéből mi készül, mi hasznosul.</p>	<p>terület szerint (étkezési célok, ruházati és egyéb háztartási célok, sportcélok).</p> <p>Baromfi-félék: csirke, kacs, liba, pulyka (hús, tojás, toll)</p> <p>Szarvasmarha (tej, hús, bőr) Ló (sportcélok, munkacélok)</p> <p>Sertés (hús, bőr)</p> <p>Juh, kecske (gyapjú, hús, tej)</p> <p>Egyéb: nyúl, galamb, méhek, halak, selyemhernyó, különleges haszonállatok.</p> <p>Méz. Állattartó és tenyésztő telepek és feldolgozók látogatása.</p>		
--	--	--	--

2.Témakör: Munka- és balesetvédelmi ismeretek			Óraszám: 24
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény

<p>1. Veszélyes állatok, gépek, eszközök, tevékenységek.</p> <p>2. Munkaruha, védőruha, munkacipő, védő és óvó eszközök.</p> <p>3. Veszélyes energiaforrások.</p> <p>4. Elsősegélynyújtási alapismeretek, elsősegélyládák a helye a műhelyben, tartalma.</p>	<p>Elsősegélynyújtás</p> <p>Seb kötözése, ellátása</p>	<p>Baleset, veszély, elsősegély, mentőláda, gazdaságban használt eszközök, anyagok neve, helyiségek, eszközök megnevezése</p>	<p>Balesetvédelmi szabályok megismertetése és betartása, a balesetmentes eszköz- és szerszámhasználat, a takarékos anyaghasználat megtanítása.</p> <p>Az állattartás helyszíneinek használati rendje és szabályainak megismerése, az önmaga és társai érdekében szükséges védő-, óvó előírások megismerése, fontosságuk felismertetése.</p> <p>Alapvető óvatosság kialakulása. Megfelelő, nyugodt viselkedés az állatok közelében. Telepeken elvárt viselkedés szabályozása.</p>
--	--	---	--

<p>5. Egészségvédelem a műhelyben, munkahelyen.</p> <p>6. Veszélyes alapanyagok és vegyszerek, gyógyszerek.</p>		<p>Tűz- és balesetvédelmi előírások, telephasználat rendjének megismerése.</p> <p>Tűz és baleset esetén szükséges teendők, mentések, értesítendők körének megismerése.</p> <p>Tűzvédelmi gyakorlat.</p> <p>Segélyhívások, segítségkérés helye, szimulálása, mentők, tűzoltók, rendőrség, segélyvonal</p> <p>Baleseti sérülés ellátásának szimulálása, elsősegélyláda tartalmának összeválogatása, alkalmazásának gyakorlá</p>
---	--	---

3.Témakör: . Gazdasági állatok gondozása, ápolása

Óraszám: 346

Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Higiénia biztosítása</p> <p>a. állattartás és termékek előállításának higiéniai előírásai,</p> <p>b. állatápolási tevékenységek,</p> <p>c. környezeti higiénia biztosítása,</p> <p>d. takarmányozás higiéniai előírásai.</p> <p>2. Állatokkal való bánásmód szabályai</p> <p>3. Állategészségügyi ellátás</p> <p>a. beteg állat felismerése, betegségek tünetei,</p> <p>b. állatorvosi ellátás igénybevételének módja,</p>	<p>Állattartásban alkalmazott folyamatos és időszaki ápolási munkák.</p> <p>Almozás, csőr, bőr, szőr és pataápolás, nyírás, fürdetés, porozás, kurtítás, járatás tartalma és fontossága.</p> <p>Szellőztetés, trágyakezelés módszerei.</p> <p>Kártevők és élősködők elleni védekezés.</p> <p>Etetők, itatók tisztántartása.</p> <p>Általános állatvédelmi szabályok, megfelelő elhelyezés, nyugodt légkör, egészséges takarmány</p>	<p>Almozás, trágyázás, ápolási munkák elnevezése, kártevők nevei, betegségek neve, állatok helyének, etetőknak, itatóknak elnevezése</p>	<p>Állatok tartásával kapcsolatos alapismeretek.</p> <p>Állattartási, gondozási alapismeretek, gyakorlati eljárások megismerése különféle gazdasági haszonállatok körében.</p>

<p>állatgyógyítás fő elvei, c. állatgyógyszerek kezelésének szabályai.</p>	<p>biztosítása. Türelem, kímélet és elővigyázatos magatartás. Megóvás a fizikai sérülésektől. Szabályos, óvatos terelés és rakodás. Állatorvosi munka megismerése, előírások betartásának szükségessége. Oltások. Fertőtlenítő eljárások. Beteg állat elkülönítésének fontossága. Sérülések, sebek kezelése. Gyakran előforduló betegségek megelőzési lehetőségei, felismerése és</p>		
--	---	--	--

	<p>ellátása.</p> <p>Látogatások és gyakorlatok állattartó telepeken, állatorvosi vizsgálat megtekintése.</p>		
--	--	--	--

4.Témakör: Takarmányozási alapismeretek			Óraszám: 120
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Takarmányozási igények, módok</p> <p>1. Takarmányok fajtái, alkotóelemei, csoportosításuk.</p> <p>2. Különböző állatfajták jellemző takarmányai.</p> <p>3. A takarmányok hasznosulása, tápértéke.</p>	<p>Takarmányozási gyakorlatok végzése.</p>	<p>Takarmányok megnevezései, takarmányozással kapcsolatos fogalmak.</p>	<p>A haszonállatok kiegyensúlyozott fejlődéséhez szükséges takarmányozási ismeretek megismerése, elsajátítása és gyakorlati alkalmazása.</p> <p>Ivóvízzel kapcsolatos előírások. Takarmányok megismerése, kezelése, adagolása. Zöldtakarmányok, gyökér- és gumós takarmányok, szénák, szénelisztek,</p>

<p>A különböző takarmányok eltarthatósága, tárolása.</p>		<p>magvak és termékek, szántóföldi növénytermesztési melléktermékek, állati eredetű takarmányok. takarmány kiegészítők, vitaminok megismerése. Baromfitakarmány, kérődzők és egygyomrúak takarmányai. Irányított felnevelés szempontjai. Növendék és felnőtt állatok takarmányozásának különbségei. A kiegyensúlyozott táplálás és a minőségi takarmány hatása az állati termékek minőségére. Biztonsági előírások megismerése a takarmányozással kapcsolatban</p>
--	--	--

5.Témakör: Állattenyésztési és szaporítási alapismeretek 1. Emlősök.			Óraszám: 96
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Állattenyésztés alapfogalmainak megismerése.</p> <p>2. Tenyészállatok kiválasztásának fontossága, szempontok.</p>	<p>Képeken a folyamatok kirakása</p>	<p>Ló: kanca, csődör, mén, csikó, herélt, paripa, Szarvasmarha:</p>	<p>Ismerje meg az állattenyésztésnél fontos szempontokat, a szaporítás, tenyésztés és</p>

<p>3. Nemesítési és tenyésztési szempontok</p> <p>4. Növendék állat és tenyésztési állat különbsége.</p> <p>5. Állatkölykök elnevezése fajtánként, ellátási igényeik.</p>		<p>tehén, bika, borjú, tinó, üsző. Sertés: koca, malac, süldő, ártány, Nyúl: bak, nőtény, Juh: kos, bárány, jerke, ürü. Törzskönyv, stb.</p> <p>Sertés: koca, malac, süldő, ártány, Nyúl: bak, nőtény, Juh: kos, bárány, jerke, ürü. Törzskönyv, stb.</p>	<p>nemesítés különbségét, az állattenyésztés biztonságos, etikus és hasznosulás szempontjából gazdaságos elveit.</p> <p>Haszonállatok különböző életkorú és ivarú illetve ivartalanított egyedeinek elnevezése.</p> <p>Hús- és tejtermelő képesség, küllem, takarmányhasznosító képesség, szaporaság.</p> <p>Ivarérettség, tenyésztérettség.</p> <p>Ivari jelleg meghatározása.</p> <p>Ivarzás jelei, fogalmi különböző fajoknál.</p> <p>Párzás, mesterséges megtermékenyítés.</p> <p>Vemhesség felismerése és jellemzői.</p> <p>Ellés, fialás,</p>
---	--	---	---

			szoptatás. Ivartalanítási szempontok. Fiatal egyedek eltérő ellátása, elválasztás ideje. Jelölések.
--	--	--	---

6.Témakör: Állattenyésztési és szaporítási alapismeretek 2. Baromfik.			Óraszám: 96
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Baromfitenyésztés alapfogalmainak megismerése. 2. Tenyészállatok kiválasztásának fontossága, szempontok. 3. Nemesítési és tenyésztési szempontok. 4. Növendék állat és tenyészérett állat különbsége.	Fiatal egyedek eltérő ellátása. Jelölések. Folyamatok ismerése, kirakása képeken	Napos csibe, jérce, broiler, kakas, tyúk, kotlós, keltetés, keltető gép, stb.	Ismerje meg a baromfitenyésztésnél fontos szempontokat, a szaporítás, tenyésztés és nemesítés különbségét, a baromfitenyésztés biztonságos, etikus és hasznosulás szempontjából gazdaságos elveit Baromfik különböző életkorú és ivarú illetve ivartalanított egyedeinek elnevezése. Hús- és tojástermelő

<p>5. Fiatal egyedek elnevezése fajtánként, ellátási igényeik.</p>			<p>képesség, takarmányhasznosító képesség, szaporaság.</p> <p>Ivarérettség, tenyészerettség.</p> <p>Ivarzás jelei, fogalmi különböző fajoknál.</p> <p>Párvás, mesterséges megtermékenyítés.</p> <p>Keltetés lehetőségei.</p>
--	--	--	--

7.Témakör: Egészségvédelem és környezetvédelem az állattartásban			Óraszám: 24
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Védőfelszerelések használata.</p> <p>2. Gépek, berendezések rendeltetésszerű használata.</p> <p>3. A környezet folyamatos tisztántartása, fertőtlenítése.</p> <p>4. Állatok által</p>	<p>Trágya kezelése, felhasználása.</p> <p>Kártevők irtása, környezetre gyakorolt szennyező hatás megelőzése.</p>	<p>Védőfelszerelések, gépek elnevezése, karám, villanypásztor, trágyalé, trágya, kártevők elnevezése,</p>	<p>Megfelelő védelem alkalmazása, egészség- és környezetkárosító anyagok felismerése.</p> <p>Elővigyázatos magatartás kialakítása a környezet és egészségkárosító anyagokkal</p>

<p>használt terek fokozott elővigyázatossággal történő megközelítése.</p> <p>5. Egészségre veszélyes vegyszerek tárolása.</p> <p>6. Trágyakezelés, környezeti károsítás megelőzése.</p>			<p>kapcsolatban.</p> <p>Megfelelő méretű és szabású munkaruha, védelem a beakadási lehetőségektől.</p> <p>Csúszásmentes munkacipő alkalmazása.</p> <p>Takarmányaprítók, takarító- és szállítóeszközökkel történő fokozott óvatosság betartása.</p> <p>Csúszásmentesítés a közlekedő helyeken.</p> <p>Biztonságos terelő utak használata.</p> <p>Kerítések, karámok rendszeres ellenőrzése.</p> <p>Tisztító vegyszerek és állatgyógyászati vegyi anyagok alkalmazása közben az előírások betartása.</p> <p>Állattetemek</p>
---	--	--	--

			előfordulása és ártalmatlanításának folyamata
--	--	--	---

KISEGÍTŐ TAKARÍTÓ Modul

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11. – 12.
Heti órakeret	12
2 éves órakeret	864
Ebből kötött	778
Szabadon tervezhető órakeret	86

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11. – 12.	11.	12.
1. Takarítás	528	264	264
2. Mosás-vasalás	60	30	30
3. Ágyazás-ágynemű csere	36	36	-
4. Gombvarrás, ruhajavítás	36	-	36
5. Díszítés	48	24	24
6. /Kitekintés/Virágápolás, udvartakarítás	35	35	-
7. /Kitekintés/Kertgondozás, cipőápolás	35	-	35
Szabadon tervezhető órakeret	86	43	43

Eszköz- és anyagszükséglet

Eszközигény

- 1 Személyenként:
- 2 munkaköpeny, gumikesztyű, 3 féle söprű (cirok, vessző, lomb,) partvis, lapát, felmosó szett (vödör, felmosó rúd, felmosó fej), felmosó kocsi, szivacs, törülőkendő (száraz, nedves), kisméretű vödör vagy lavór, ablak lehúzó
- 3 varró cérnák, tűk, gyűszű, olló
- 4 locsolókanna, ásó, kapa, gereblye, hólapát
- 5 Csoport szinten:
- 6 teleszkópos portörölő, pókhálózó, gyökérkefe, poroló, mosogató szivacs, dörzsi szivacs, üvegmosó, létra, WC kefe, WC pumpa, porszívó, takarító gép, mosogatógép
- 7 lavór/teknő/kád, mosógép (hagyományos, automata), centrifuga, ruhacsipesz, teregető- és vasaló állvány, vasaló
- 8 gombok, különböző színű varró- és hímző fonalak
- 9 fűnyíró, ágvágó, cipőtisztító készlet
- 10 díszítő tevékenységhez szükséges eszközök (szövőtüske, előrajzolt terítő/ párna, stb.)

Célok

1. A tanulók munkavégzéshez kapcsolódó pozitív attitűdjének fejlesztése, és a felnőttkori munkavégzésre, a családi munkamegosztásban való részvételre való igényük kialakítása.
2. Mindennapos élethelyzetekben megjelenő takarítói munka jellegű gyakorlati tevékenységek végzése, ismeretek nyújtása, és gyakorlási lehetőség biztosítása.
3. A már tanult takarítási tevékenységek felelevenítése, újak bemutatása, megtanítása, gyakorlása az ehhez szükséges készségek elsajátítása és önálló – részben önálló alkalmazása.
4. A tanuló legyen képes különböző egyszerű takarítási munkák

- betanulására, önálló, folyamatos munkavégzésre, önellenőrzésre.
5. Ismerje a területet, (ahol tevékenykedik) tudjon tájékozódni a munkaterületen.
 6. Képes legyen huzamosabb ideig végezni a kijelölt munkát, a szükséges öltözék és eszközök kiválasztásával, használatával.
 7. Megfelelően használja a munkavégzéshez szükséges eszközöket.
 8. Tudjon utasításokat végrehajtani.
 9. Legyen képes elfogadni és betartani a munkahelyi elvárásokat, szabályokat.
 10. Alakuljon ki megfelelő munkatartása, munkafegyelme.
 11. Megfelelően tudjon alkalmazkodni a különféle munkahelyi légkörökhöz, munkahelyi elvárásokhoz.
 12. Legyen képes együttműködni.
 13. Tudjon elfogadni kritikát, igyekezzen hibáit kijavítani.

Feladatok

1. A takarítói munkatevékenységek során használt eszközök és tisztítószer megismertetése.
2. A takarító eszközök, és gépek hatékony, rendeltetésszerű használatának elsajátíttatása.
3. A tisztítószer fajtáinak megismertetése, körültekintő, balesetvédelmi előírásoknak megfelelő használatuk elsajátíttatása.
4. A szelektív hulladékgyűjtés alapjainak bemutatása, elsajátíttatása.
5. Ruhagondozási műveletek – mosás, vasalás, varrás – gyakorlása és elsajátítása, a textíliáknál tanult előzetes ismeretek alkalmazása, piktogramok helyes értelmezésének megtanulása.
6. Vágott és cserepes növények gondozásának elsajátítása. Virágápolási, udvartakarítási ismeretek nyújtása, gyakorlási lehetőségek biztosítása.
7. Lakáskultúrával kapcsolatos ismeretek bővítése, ápolat, tiszta, rendezett környezet iránti igény kialakítása.
8. Munka és balesetvédelmi, egészség- és környezetvédelmi ismeretek nyújtása a munkafolyamatok végzése során.
9. Képességekhez igazodó, rendszeres gyakorlás biztosítása a részmunkaterületeken, a mindennapi munkatevékenységekben.

10. Leendő saját munkaterületek/külső munkahelyek területeinek meghatározott időnkénti nagytakarítása.

1.Témakör: Takarítás			Óraszám: 528
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Napi takarítás: szellőztetés-rendrakás (konyhában mosogatás, öblítés, szárítás, edények elpakolása), söprés, felmosás,portörlés (száraz), használt takarító eszközök és szerek kitisztítása, elrakása.</p> <p>2. Heti takarítás: szellőztetés, rendrakás, söprés, ablakpucolás, szőnyegtisztítás, fertőtlenítés (WC, fürdő)- portörlés (nedves, száraz)- használt takarító eszközök és szerek kitisztítása, elrakása.</p> <p>3. Konyha: mosogatás, törölgetés,edények elhelyezése szekrényben, tűzhely, csempe rendbe tétele-</p>	<p>Szellőztetés -mint a munkafolyamat kezdő lépése-, figyelve a huzat elkerülésére. Ruhák szakszerű hajtogatása, egymásra rakása, helye.</p> <p>Nehezebb mozdulatok külön gyakorlása, mint pl. csavarás.</p> <p>Ablaktisztítás, szőnyeg tisztításának gyakorlása.</p> <p>A takarítás elméleti sorrendjének követésével történő kivitelezés.</p> <p>Folyamatosan a napi takarítás elvégzése.</p> <p>A tanultak önálló</p>	<p>piktogram, vegyszer, szelektív hulladékgyűjtés, veszélyes hulladék, környezetbarát, védőruha méreg, minőség értékelés, rutin, fizikai jellemzők</p>	<p>A már tanult takarítási tevékenységek felelevenítése, újak bemutatása, megtanítása, gyakorlása, az ehhez szükséges készségek elsajátítása és önálló, illetve részben önálló alkalmazása.</p> <p>Kézi eszközök, tisztítószeres adott munkához rendelése.</p> <p>Takarítási eszközök, használati technikák elsajátítása.</p> <p>Munkafolyamatok szempontjainak</p>

<p>söprés, felmosás.</p> <p>4. Fürdőszoba, WC: WC: söprés, WC kagyló, kád, mosdó súrolása, fertőtlenítése, csempe, piperepolc, tükör tisztítása, felmosás.</p> <p>5. Szoba, előszoba: rendrakás-bútorok felrakása, söprés portalanítás, felmosás.</p> <p>6. Leendő saját munkaterületek (pl. iroda, lépcsőház stb.) külső munkahelyek területei: a tanult részmunkaterületek szerint:</p> <p>a. Söprés: partvis, ciroksöprű.</p> <p>b. Felmosás: felmosórúd, felmosófej, felmosó vödör.</p> <p>c. Portörlés: antisztatikus törlő rongy, teleszkópos</p>	<p>gyakorlása, nehezebb feladatoknál állandó segítségnyújtás.</p> <p>Önálló munka adott helyen.</p> <p>Önellenőrzés, társak munkájának értékelése.</p> <p>A munkafolyamat rendszeres gyakoroltatása eredményeként az elvégzésre fordítandó idő csökkentése.</p> <p>A lakásban használatos eszközök kiválasztása.</p> <p>Szőnyegtisztító kefe, WC kefe, ablak lehúzó, söprű, felmosó helyes fogása, nagy mozgás helyesen történő elsajátítása, gyakorlása (hátrafelé mozgással, gördülékenyen,</p>		<p>(piszkostól a tisztáig; távolítól a közeliig) betartása.</p> <p>Kritikai érzék (ön/társak munka végzésének értékelése) fejlesztése.</p> <p>Önállóan, illetve közösségben történő kitartó, minőségi munkavégzéshez szükséges szociális és egyéb készségek, képességek fejlesztése (önfegyelem, monotónia tűrés, igényesség, pontosság, precizitás, realitás, tolerancia, alkalmazkodás, türelem.</p> <p>Baleset megelőzéssel,</p>
---	---	--	---

<p>portörölő, pókhálózó.</p> <p>d. Ablaktisztítók: ablaklehúzó, szivacs.</p> <p>e. Szőnyegtisztítás: gyökérkefe, poroló.</p> <p>f. Fertőtlenítés: WC kefe, gumikesztyű, szivacs.</p> <p>g. Mosogatás: mosogató-, dörzsi szivacs, üvegmosó.</p>	<p>lendületesen).</p> <p>A takarítás befejezése után az eszközök tisztítása, elrakása.</p> <p>Az eszközök balesetmentes és egészség megóvó használatának gyakorlása (csúszós felület, áram, vegyszer, védőruha).</p> <p>Víz cserélésének fontossága (mikor piszkos?)</p> <p>Tisztítószer</p>		<p>környezet- és egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek tudatos alkalmazásának fejlesztése.</p> <p>Az ismeretek kibővítése, új eszközök használatának bemutatása, megtanítása, gyakorlása, az ehhez szükséges készségek elsajátítása és önálló, illetve részben önálló alkalmazása.</p> <p>Gépek beépítése a takarítás folyamatába.</p> <p>Bonyolultabb, sokrétűbb, veszélyesebb feladatok jó szintű, biztonságos végzése úgy a baleset</p>
<p>7. A piktogramok segítségével: általános tisztítószer, ablaktisztító; Felismerés, gyakorlati ismeret után.</p>	<p>ek kiválasztásának és adagolásának gyakorlása</p>		<p>ehhez szükséges készségek</p>
<p>8. szőnyegtisztító folyadék, súrolópor, krém, mosogatószer.</p>	<p>(képesség szerint adagoló</p>		<p>alkalmazása.</p>
<p>9. Környezetbarát tisztítószer (pl. ecet, szódabikarbóna stb.) Nagytakarítás: szellőztetés-rendrakás (konyhában mosogatás, öblítés, szárítás, edények elpakolása),</p>	<p>kupak vagy ml szerint). Takarékosság és környezetvédelmi szempontok figyelembe vételének gyakorlása</p>		<p>a takarítás folyamatába.</p> <p>Bonyolultabb, sokrétűbb, veszélyesebb feladatok jó szintű, biztonságos végzése úgy a baleset</p>

<p>lefolyótisztítás, szükség esetén savazás (WC, mosdó), függönyök levétele(mosása, szükség esetén vasalása), bútorok elhúzása, felrakása, szőnyegekportal anítása, kitisztítása, szellőztetése, ablakok, tükör tisztítása, pókhálózás, porszívózás,búto rok portalanítása, ápolása, bútor, ápolása kárpit tisztítása, felmosás, padlóápolás, függönyök visszacíptetése, szőnyeg, bútorok visszahelyezése, használt takarító eszközök és szerek kitisztítása,</p>	<p>(vásárláskor ár-érték mérlegelése, víz, tisztítószer adagolása, hulladékok szelektív válogatása stb.). Komplex takarítási folyamat, az előző évben tanultak ötvözése, a takarítás elméleti sorrendjének követésével történő kivitelezés. Folyamatosan a napi takarítás elvégzése. Önálló munka adott helyen. Önellenőrzés, társak munkájának értékelése. A lakásban használatos eszközök kiválasztása, gépi eszközök bevonása a tevékenységbe, létra</p>		<p>megelőzési és egészség megóvó szabályok betartásával, mint a környezetvédele m és a takarékoság szempontként való kezelésével. 10. Önállóan, illetve közösségben történő kitartó, minőségi munkavégzéshe z szükséges szociális és egyéb képességek, képességek magasabb szintre emelése.</p>
---	---	--	---

<p>elrakása</p> <p>11. Leendő saját munkaterületek, külső munkahelyek területeinek meghatározott időnkénti nagytakarítása</p> <p>12. A tanult részmunkaterületek takarításának folyamatos gyakorlása a tanultak szerint</p> <p>13. Porszívó, takarítógép, felmosó kocsi, létra (magasban végzett tevékenységekhez), WC-pumpa, mosogatógép</p> <p>14. Tisztítószerek körének bővítése</p> <p>15. A piktogramok segítségével: bútorápoló, padlótisztító, lefolyó tisztító, sósav, kárpittisztító, gépi mosogatószer</p>	<p>használatának gyakorlása (fontos a tanult szabályok betartása, fegyelmezett feladatmegoldás, saját fizikai jellemzők ismerete, mint epilepszia, tériszony, stb.). Porszívó, takarítógép összeállítása, mozgatása, üzembe helyezése, használata, szét- és összeszerelése, tisztítása. Az eszközök balesetmentes és egészség megóvó használatának gyakorlása.</p> <p>Tisztítószerek kiválasztásának és adagolásának gyakorlása (képesség</p>		
---	---	--	--

	<p>szert adagoló kupak, vagy ml szert).</p> <p>Takarékosság és környezetvéd elmi szempontok figyelembe vételének gyakorlása (vásárláskor ár-érték mérlegelése, víz, tisztítószer adagolása, hulladékok szelektív válogatása, stb.).</p> <p>Méreg elleni védelem, használatának egészség megóvó szabályai.</p> <p>A takarítás rutinszerű végzése.</p> <p>A tanult feladatok önálló elvégzése.</p> <p>A minőségi munkára törekvés a teljes takarítási</p>		
--	--	--	--

	folyamat alatt.		
--	-----------------	--	--

2.Témakör: Mosás-vasalás			Óraszám: 60
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Ruhadarabok szétválogatása, kézi mosás/hagyományos mosógéppel történő mosás, öblítés (3-szor), csavarás /centrifugálás-állvány (teregető) felállítása, teregetés, hajtogatás,állvány (vasaló) felállítása,vasaló beállítása, vasalás, hajtogatás,elhelyezés és szekrényben,eszközök elpakolása.</p> <p>2. Lavór/teknő/kád, védőkesztyű (szükség</p>	<p>színes/fehér ruhák szétválogatása, folttisztító használatának gyakorlása, dörzsölő és csavaró mozdulat helyes elsajátítása, gyakorlása, 3-szori öblítés (2 meleg,1 hideg vízben), mosó-, öblítőszer adagolása (mérőpohár/kupak/ml) képesség szerint, mosógép feltöltése, vízcserre szükség szerint (víz hőmérsékletének tisztázása), hagyományos mosógépbe helyezés</p>	<p>hőfokszabályzó, folttisztító, vasalás könnyítő, teljes áramtalanítás, program, gyapjú, műszál, selyem, pamut, víz-lágyító, kemény víz.</p>	<p>Az ágynemű csere komplex folyamata. A szennyes ágynemű lehúzása, a tiszta ágynemű felhúzása, az ágyneműhúzás technikájának elsajátítása, alkalmazása. Az ágyazás részmozzanatainak csiszolása (lepedő, ágytakaró helyes összehajtása, felterítése). Az ágyazás kivitelezésének gyakorlása. A lepedő és ágytakaró esztétikus felhelyezése</p>

<p>esetén), mosógép, centrifuga, teregető- és vasaló állvány, ruhacsipesz, vasaló.</p> <p>3. Kézi, gépi, folyékony mosószer, mosópor (esetleg folttisztító), öblítő szer, vasalást könnyítő folyadék.</p> <p>4. Természetes anyag/kevert szálas/műszál:</p> <p>5. eltérő mosási hőfok (programváltás),</p> <p>6. eltérő szárítási technika (vállfán, fektetve),</p> <p>7. eltérő vasalási hőfok,</p> <p>8. eltérő tárolás (vállfán).</p> <p>9. Anyagminőség szerinti programválasztás (programok, mosó- és öblítő szer helyének ismerete).</p> <p>10. Mosógép védelme.</p> <p>11. Megfelelő anyaghoz megfelelő hőfok beállítása, szükség szerinti változtatása.</p>	<p>(mennyiség becsléssel), mosás (világos majd sötét/fehér majd színes ruhák), állványok felállításának gyakorlása, teregetés kötélre és állványra, vasaló beüzemelése, hőfokszabályzó fixre állítása, vasaló mozdulat elsajátítása, gyakorlása egyszerű formájú textíliákon (pl. atléta, póló, ágynemű), textíliák összehajtása, elhelyezése a szekrényben, eszközök kitisztítása, eltörlése, elpakolása (vasaló hidegen), anyagválogatás szín</p>	<p>váljon belső igénnyé! Ágyneműt le-és felhúzása. A kisebb darabokhoz hasonló technikával történő bujtatás, figyelve a sarkok helyére</p>
---	---	--

<p>12. Bonyolultabb formájú ruhadarabok mozgatójának, simításának fortélyai.</p>	<p>és minőség szerint, programok rendelése a megfelelő agyagokhoz, ruha betöltése,</p>		
<p>13. Gombolás, ruhalábak, ruhaujjak elhelyezése hajtogatáskor, vállfa alkalmazása.</p>	<p>súlybecslése (ellenőrzésként mérése), mosó - és öblítő szer kimérése (töltet mérete és vízkeménység alapján), betöltése, program beállítása, indítása, tiszta ruhák kirázása, gyapjúk fektetve, ingek vállfán, szárító/vasaló állvány állítása, teregetés, száraz ruhák összehajtása vasaláshoz, ingek, nadrágok, esetleg függöny vasalása hőfok szabályzó beállításával megbeszélés után,</p>		

	<p>majd önállóan, hajtogatásuk gyakorlása, elhelyezés a szekrényben polcon, vállfán, eszközök kitisztítása, eltörlése, elpakolása (vasaló hidegen).</p>		
--	---	--	--

3.Témakör: . Ágyazás, ágynemű csere			Óraszám: 36
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Kispárna, nagypárna biztonságos felhúzása után a nagyobb darab először segítséggel, majd a lehető legnagyobb ö történő végzése.</p> <p>2. Ágytakaró, lepedő ágyszélekkel párhuzamosan történő felhelyezése.</p>	<p>Szellőztetés. Megágyazás, beágyazás folyamata. Ágynemű le és felhúzása, hajtogatása. Ágytakaró fel és leszedése, hajtogatása.</p>	<p>ágyzél, párhuzamos, sarok</p>	<p>Az ágynemű csere komplex folyamata. A szennyes ágynemű lehúzása, a tiszta ágynemű felhúzása, az ágyneműhúzás technikájának elsajátítása, alkalmazása.</p> <p>Az ágyazás részmozzanatainak csiszolása (lepedő, ágytakaró helyes összehajtása,</p>

			<p>felterítése). Az ágyazás kivitelezésének gyakorlása. A lepedő és ágytakaró esztétikus felhelyezése váljon belső igényé!</p> <p>Ágyneműt le-és felhúzása. A kisebb darabokhoz hasonló technikával történő bujtatás, figyelve a sarkok helyére.</p>
--	--	--	--

4.Témakör: Gombvarrás, ruhajavítás			Óraszám: 36
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Kétlyukú és négylyukú gomb varrása.</p> <p>2. Kisméretű gombok varrása.</p> <p>4. Fonal- gomb-textil szí Saját ruhanemű javítása varrással.</p>	<p>Megfelelő eszközök kiválasztása, gyűszű használatának gyakorlása.</p> <p>Fonal tűbe fűzése, csomózása.</p> <p>Esztétikus varrás a textil fonákján.</p> <p>A varrás eldolgozása.</p> <p>Különböző típusú és formájú gombok varrása.</p> <p>Díszítőöltésekkel</p>	<p>gyűszű, gépselyem, hímzőfonal</p>	<p>Négylyukú gomb varrása.</p> <p>Ruhajavításhoz használt öltések (fércöltés, gépi varrás kézen) megismerése, gyakorlása</p> <p>Gombvarrás. A varrásán elfeslett anyag</p>

5. 1-2 díszítőöltés.	ajándéktárgyak dekorálása (tűpárna, könyvjelző).		javítása. Díszítőöltések valamelyikének (képességtől függően) felhasználása a textileknél (száröltés, láncöltés, lapos öltés, keresztzemes öltés).
6. Tű befűzése, csomó kötése.			

5.Témakör: . Díszítés (hétköznapi)			Óraszám: 48
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Tisztaság: mindennapos takarítás; függönyök, terítők tisztán, vasaltan; virágok rendszeresen gondozva.</p> <p>2. Színek: színárnyalatok, egymást</p>	<p>Lakásbelső nézegetése újságban, interneten.</p> <p>Saját munkák készítése az ismert technikákkal (kép a falra, szőnyeg a padlóra, díszpárna, terítő).</p> <p>Ünnepi terítékek nézegetése, tapasztalatok gyűjtése újságokból,</p>	<p>dekorálás, ízléses, harmónia, technika születésnap, húsvét, advent, karácsony, szilveszter</p>	<p>A közvetlen környezet otthonossá tétele. Tudja, hogy a szépség alapja a tisztaság! Legyen igénye életterének esztétikus kialakítására!</p> <p>Közvetlen lakókörnyezetét készítse fel az aktuális ünnepre! Ismerje az adott ünnep jelképeit, hagyományait és használja ezeket otthona díszítésében!</p>

<p>kiegészítő színek (sárga-kék; vörös-kékeszöld; bíborzöld).</p> <p>3. Stílus: bármi megengedett, ami szépérzékének megfelel.</p> <p>4. Nagytakarítás ünnep előtt.</p> <p>5. Ünnepi asztal harmóniája (abrosz, szalvéták, asztaldísz).</p> <p>6. Sütött díszek elkészítése.</p>	<p>internetről.</p>	<p>Ismerje azokat a módokat, kellékeket, melyektől a lakás egyedivé, barátságossá tehető!</p> <p>A praktikus, nélkülözhetetlen bútorok mellett használjon díszítő funkcióval is rendelkező virágokat, szőnyeget, textileket, képeket!</p> <p>Törekedjen a harmónia megteremtésére!</p> <p>Merje díszíteni környezetét saját munkáival is!</p> <p>Legyen tisztában azzal, hogy minden ünnephez másfajta kellékek illenek.</p> <p>Ünnepi asztal megtervezése, ajtó/ablak/asztaldísz elkészítése.</p> <p>Tudja, hogy az ünnepre fel kell</p>
--	---------------------	---

			készülni. Tudja idejét beosztani.
--	--	--	---

6.Témakör: Virágápolás, udvartakarítás			Óraszám: 35
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Egyszerű növényzaporítási módok: tőosztás, hajtás, bújtatás.</p> <p>2. Vesszőseprű, lombseprű, hólapát alkalmazása (ágvágó, komposztaprító funkciójának megismerése).</p> <p>3. Jégmentesítés homokkal, hamuval.</p>	<p>Folyamatában, ill. aktualitás szerint végzi, a gyakorlat során sajátítja el az elméleti ismereteket.</p>	<p>komposzt – komposztáló - komposztaprító, vesszőseprű, hólapát, környezetbarát jégoldás</p>	<p>Az eddig tanult ápolási módok gyakorlása kiegészítve a szobanövények szaporításával, tápoldatozásával.</p> <p>Az udvar rendszeres takarításának szükségessége az évszaknak megfelelően.</p> <p>Szaporítási módok megismerése, szakszerű végrehajtása.</p> <p>Egyéb ápolási munkák és végrehajtásuk időbeli összefüggése (pl. locsolás)</p>

		<p>szükségessége növény igényétől, évszaktól függően 2 naponta, hetente, tápoldatozás tavasztól őszig 2 hetente, talajlazítás, száraz levél eltávolítása szükség szerint).</p> <p>Udvari munkák komplex végzése (szemét, ághulladék szelektált összegyűjtése; söpítés, lombsöpítés; hó eltakarítás, jégoldás).</p>
--	--	--

7.Témakör: Kitekintés/ Kertgondozás, cipőápolás			Óraszám: 35
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. A szobai és a kerti növényápolás párhuzama (talajlazítás-ásás, gereblyezés; tápoldatozás- trágyázás), a</p>	<p>Folyamatában, ill. aktualitás szerint végzi, a gyakorlat során sajátítja el az elméleti</p>	<p>trágya, permetlé, kártevőirtás</p>	<p>Ismerje a pihenőkert karbantartásának évszakonként ismétlődő feladatait. Ismerje és használja a munkavégzéshez a</p>

<p>növényzaporítás egyéb módjai (vetés, palántázás), a növényápolási teendők kibővítése (gyomlálás, kapálás, kötözés, fünyírás).</p> <p>2. Lábbelik tisztítása.</p> <p>3. Utcai cipők portalanítása, krémezése, fényesítése, kerti gumicsizma le mosása, benti lábbelik nedves, majd száraz törlése.</p>	<p>ismereteket</p>		<p>megfelelő eszközöket, azokat balesetmentesen használja.</p> <p>A veteményesben alkalmazza az eddiggi ismereteit a növények ápolásához, gondozásához.</p> <p>Kerti, utcai és benti cipők megfelelő ápolása.</p> <p>Takarékosságra, környezetvédelemre nevelés.</p> <p>Évszaknak megfelelő növényápolás a pihenőkertben.</p> <p>Növények termesztése, gondozása a veteményesben.</p> <p>Különböző lábbelik tisztítása, ápolása.</p>
--	--------------------	--	---

KONYHAI KISEGÍTŐ Modul

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12
Heti órakeret	12
2 éves órakeret	864
Ebből kötött	778
Szabadon tervezhető órakeret	86

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Munka-, tűz és balesetvédelmi ismeretek	48	24	24
2. Egészségvédelmi és környezetvédelmi ismeretek	48	24	24
3. Áruismeret – Tárolás	48	24	24
4. Konyhai előkészítő eljárások	186	93	93
5. Konyha gépei és berendezései	48	24	24
6. Mosogatási tevékenységek	200	100	100
7. Takarítási tevékenységek	200	100	100
Szabadon tervezhető órakeret	86	43	43

A készségfejlesztő kerettanterv oktatásának tárgyi feltételei

A létszámnak megfelelően felszerelt világos, jól szellőztethető tanműhely szükséges, a tanulók testméretének és ergonómiai szempontoknak is megfelelő kényelmes székekkel, munkaasztalokkal felszerelve.

Eszközigény

1. tűzhely sütővel hűtőszekrény mosogató tisztítószeres és -eszközök mosogatószerek és -eszközök tárolóedények csomagolóanyagok főzési alapanyagok konyhai

eszközök

Célok

1. A konyhai kisegítői munka ismereteinek elsajátítása.
2. A fejlesztett kompetenciák mentén a minél teljesebb munkahelyi integráció elérése.
3. A tanuló munkaerő-piaci felkészítésének támogatása.

Feladatok

1. A készségfejlesztő kerettanterv feladata, hogy korszerű szakmai ismereteket nyújtson a konyhai kisegítő tevékenységek körében, megfelelő szaktudással támogassa a gyakorlati képzés eredményességét.
2. Alakuljon ki a konyhai kisegítő munka gyakorlatával kapcsolatban pozitív hozzáállás, hivatástudat, érezzék, hogy munkájuk fontos, fejlődjön a felelősségtudatos munkavállalói magatartás.
3. A tanulók ismerjék meg és kövessék a pontos, fegyelmezett, technológiailag helyes munkavégzés szabályait, tudjanak segítséget kérni és elfogadni a számukra ismeretlen, problémás helyzetekben. Érezzék, hogy tevékenységükkel a közösség érdekeit segítik, minél önállóbb munkájukat környezetük elismeri.

1.Témakör: Munka-, tűz és balesetvédelmi ismeretek			Óraszám: 48
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Munka- és védőruha tisztántartásának, tárolásának szempontjai. 2. Gépek, berendezések, eszközök működése,	Konyha veszélyes helyiségeinek, eszközeinek, berendezéseinek megközelíté	Munkavédelem, munkaruha, védőruha, védőfelszerelés,	A konyhában az előkészítő, sütő-főző és tisztítási eljárások során előforduló veszélyhelyzetek megelőzése, balesetforrások

<p>célszerűség e, veszélyhely zetek felismerése , munkavéde lmi eljárások.</p> <p>3. Szűrő, vágó, aprító eszközök alkalmazásának szabályai.</p> <p>4. Tűzveszélyes berendezések, érintésvédelmi szabályok és égési sérülés veszélyét rejtő lehetőségekkel történő óvatos magatartás kialakítása.</p> <p>5. Vegyszerek alkalmazásának, tárolásának szabályai.</p> <p>6. Elsősegélynyújtás alapjai, értesítendők</p>	<p>se, kezelése.</p> <p>Ruha- és cipőgondozá si feladatok, gumikesztyű , kötény, fejfedő fontossága.</p> <p>Konyhai eszközök használata, tisztítása, előkészítése megfelelő segítséggel.</p> <p>Tisztítási és takarítási feladatok ellátásának és a balesetek megelőzése közötti összefüggés felismerteté se</p> <p>Vegyszerek felismerése, tárolása, biztonságos használata.</p> <p>Elsősegély nyújtási gyakorlatok, elsősegélyláda</p>	<p>baleset, elsősegély, helyiségek, eszközök neve,</p>	<p>felismertetése, védő - óvó rendszer szabályok betartása.</p> <p>Munkaruha, munkacipő, védőruházat megismerése, tisztántartása.</p> <p>Lógó, nem megfelelő méretű felszerelés veszélyei.</p> <p>Gépek, berendezése k, kéziszerszá mok, vegyszerek megismerése , biztonságos használata.</p> <p>Tűzvédelmi szabályok, tűzriadó terv megismerése.</p> <p>Elsősegély nyújtási alapismeretek elsajátítása.</p>
--	--	--	--

köre.	elhelyezése, eszközei. Segítségkérés lehetőségei.	vegyszerek elnevezése, szabályok rögzítése.	
-------	--	--	--

2.Témakör: Egészségvédelmi és környezetvédelmi ismeretek			Óraszám: 48
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. A fizikai munka során jelentkező fáradtság, megerőltetés jelzése, megfelelő pihenőidő biztosításának fontossága.</p> <p>2. A konyhai előkészítő munka során keletkező hulladék kezelése, szelektív hulladékgyűjtés fontossága.</p> <p>3. Konyhai maradék ártalmatlanítása, gyűjtése, szállítása.</p> <p>4. Hulladék és szemét közötti különbség felismerése.</p> <p>5. Rendszeres és</p>	<p>Munkatevékenység és pihenő idő ritmusának betartása.</p> <p>Hulladék szelektív csoportosítása (csomagolóanyagok , alapanyagok) szerves, szervesetlen válogatás.</p> <p>Komposztálási eljárások megismerése.</p> <p>Konyhai maradék kezelése.</p> <p>Egészséget kímélő, megfelelő</p> <p>védőfelszerelésben , megfelelő anyagokkal,</p>	<p>Szennyeződés , konyhai</p> <p>maradék,</p> <p>takarító vegyszerek és eszközök nevei,</p> <p>hulladék, szemét.</p>	<p>Egészség- és környezetkárosító tevékenységek és lehetőségek tudatos elkerülése.</p> <p>A konyhai munka során felmerülő egészségkárosító tevékenységek felismerése, megelőzése, elkerülése.</p> <p>Környezeti károk és szennyeződések megelőzése, hulladékkezelési megoldások alkalmazása.</p> <p>Szennyezés mentesítési alapismeretek</p>

rendkívüli takarítási eljárások megismerése.	eszközökkel végzett takarítási eljárások.		elsajátítása.
--	---	--	---------------

1. Témakör: Áruismeret – Tárolás			Óraszám: 48
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Előkészített és előkészítés előtt álló alapanyagok csoportosítása, tárolási eljárásaik megkülönböztetése.</p> <p>2. Tárolási módok csoportosítása hőmérséklet, páratartalom, fény stb szerint.</p> <p>3. Csomagoláson feltüntetett és konyhai szabályzatban rögzített eltarthatósá</p>	<p>Közreműködés minél önállóbban konyhai nyersanyagok, alapanyagok helyes tárolásában.</p> <p>Tartósítás és alapanyagok tárolása felhasználási g hőkezeléssel, sózással, stb.</p> <p>Nem megfelelő minőségű áru felismerése, megkülönböztetése jó minőségű</p>	<p>Nyersanyag ,</p> <p>tároló edények és helyiségek,</p> <p>berendezések nevei,</p> <p>szavatosság, lejárt szavatosság, eltarthatóság,</p> <p>tartósítás</p>	<p>Különböző élelmiszer alapanyagok és feldolgozott ételek tárolási eljárásainak, szakszerű hőkezelésének, tároló edényeknek, helyiségeknek, berendezéseknek alkalmazása.</p> <p>Előkészített és előkészítés előtt álló élelmiszer alapanyagok szabályos</p>

<p>g betartásána k fontossága. 4. Tartósítási lehetőségek. 5. Lejárt szavatosságú anyagok megsemmisítésének szabályai. Romlott, rossz minőségű, nem megfelelő állagú áru felismerése.</p>	<p>alapanyagoktó l. Konyhai előkészítő munka során az alapanyag és hulladék helyes kezelése.</p>		<p>tárolásának alkalmazása. Az egyes árufajták számára kívánatos hőmérséklet és páratartalom biztosítása. Eredeti csomagolás ban és átesomagol t formában történő tárolás különbsége i, eltarthatósá g idejének meghatároz ása. Tároló helyiségek, edények célszerűsége, árucsoportok szerint. Konyhai maradék szállítási, tárolási alapelvei.</p>
---	--	--	--

4.Témakör: Konyhai előkészítő eljárások			Óraszám: 186
Tananyag	Tanulói	Elvárt és	Elvárt

	tevékenység	javasolt fogalmak	teljesítmény
1. Konyhai nyersanyagok tisztításának, előkészítésének, darabolásának lehetőségei és kívánalmai a felhasználási célnak megfelelően.	Konyhai nyersanyagok tisztítása /pl. mosás, hámozás, tojásfeltörés/ Előkészítő munkák. (például: szeletelés, reszelés, darálás, klopfolás, sózás, áztatás, panírozás, tojások szétválasztása)	Hámozás, darabolás, reszelés, gyalulás, klopfolás, panírozás, bundázás, nyújtás, sodrás, az előkészítésben használt anyagok és eszközök nevei.	Különböző élelmiszer alapanyagok szakszerű, takarékos előkészítése a feldolgozáshoz. Konyhai alapanyagok tisztítási eljárásainak megismerése. Sütés-főzési előkészítési módok megismerése, céloknak megfelelő csoportosítása.

5.Témakör: Konyhai gépek, berendezések, kéziszerszámok és textíliák			Óraszám: 48
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Konyhai eszközök és alkatrészek megnevezése, csoportosítása funkció, működési elv szerint. 2. Eszközök biztonsági	Konyhai eszközök minél nagyobb önállósággal történő használata. Biztonsági, védő-óvó	Konyhai gépek, berendezések, alkatrészek megnevezései,	A konyhai előkészítési és sütés, főzési eljárásokban alkalmazott eszközök, gépek

<p>előírásai, a balesetmentes használat szempontjai.</p> <p>3. Konyhai eszközök használatakor alkalmazott piktogramok értelmezése.</p> <p>4. Textíliák, papíráruk célirányos, takarékos használata.</p>	<p>rendszabályok betartása a használat és a tisztítási eljárások során.</p> <p>Textilek, papíráru csoportosítása, célszerű használata.</p>	<p>piktogramok értelmezései</p>	<p>megismerése, elővigyázatos alkalmazása.</p> <p>Gépek, kézi eszközök működésének, alkatrészeinek megismerése.</p> <p>Eszközök csoportosítása felhasználás szerint.</p> <p>Gépek működtetésében használatos piktogramok felismerése, jelentésük megértése.</p> <p>Textilek, papíráru alkalmazásának lehetőségei.</p>
---	--	---------------------------------	---

6.Témakör: Mosogatósi tevékenységek			Óraszám: 200
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Mosogató helyiségek célja, berendezései.</p> <p>2. Mosogató és tisztító szerek tárolása, biztonságos alkalmazása.</p> <p>3. Vegyszereken található piktogramok értelmezése.</p>	<p>Edények tisztítási feladatainak szakszerű ellátása.</p> <p>Evőeszközök mosogatása.</p> <p>Tároló- és szállítóedények mosogatása.</p>	<p>Mosogató eszközök és anyagok megnevezései.</p>	<p>A nagykonyhai mosogatósi műveletek ismerete.</p> <p>Mosogató helyiségek funkciójának ismerete.</p>

	Megfelelő óvatosság a mosogatási tevékenységek közben.		Mosogató és tisztítószeres és eszközök megismerése. Mosogató és mosogatógép tisztántartásának fontossága.
--	--	--	--

7.Témakör: Takarítási tevékenységek			Óraszám: 200
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Takarítóeszközök és tisztítószeres szakszerű és célszerű használata.	Takarítási műveletek szakszerű ellátása.	Takarító eszközök és anyagok megnevezései	A konyha szakszerű takarításának megismerése és alkalmazása
2. Biztonságos anyag és eszközhasználat módjai.	Megfelelő óvatosság takarítás közben.		Takarító és tisztítószeres és eszközök megismerése. Takarítóeszközök tisztántartásának fontossága. Takarítószereken található piktogramok értelmezése.

MÉZESKALÁCS-SÜTŐ Modul

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
-------------------	---------------

Heti órakeret	8
2 éves órakeret	576
Ebből kötött	518
Szabadon tervezhető órakeret	58

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11. – 12.	11.	12.
1. Anyag és eszköz ismeret	42	42	-
2. Mézeskalács készítés technikája	134	134	-
3. Mézesbábok készítése	83	83	-
4. Ütőfás mézeskalács készítése	100	-	100
5. Mézespusedlik, mézescsemegék	30	-	30
6. Térbeli mézeskalács tervezése, elkészítése	129	-	129
Szabadon tervezhető órakeret	58	29	29

A mézeskalács-sütő készségfejlesztő kerettanterv oktatásának tárgyi feltételei

1. A létszámnak megfelelően felszerelt világos, jól szellőztethető tanműhely.
2. A tanulók testméretének és ergonómiai szempontoknak is megfelelő kényelmes székek.
3. Munkaasztalok.

Eszközigény

1. tűzhely sütővel
2. szagelszívó
3. hűtőszekrény
4. mosogató

5. gyúrótábla, sodrófa, ütőfák, kiszúró formák
6. tálak, tálkák, tányérok, szita,
7. habverő (kézi- és gépi), írókás-zacskó,
8. konyhai mérleg

Célok

1. Fejleszteni a rendszeres, folyamatos és kitartó munkavégzéshez szükséges megismerő funkciókat, szociális készségeket és képességeket.
2. A mézeskalács készítés elméleti ismereteinek elsajátítása, annak megfelelő alkalmazása a gyakorlati munkatevékenységek során.
3. A mézeskalács készítéséhez szükséges anyagok, eszközök, technikák és azok alkalmazásának megismerése, begyakorlása az önálló munkatevékenységek során.
4. Képességekhez mérten minél kevesebb segítséggel esztétikus, mutatós mézeskalács- produktumok létrehozása.
5. A tanulók tanulják meg értékelni a saját és mások alkotó munkáját, illetve annak eredményeit.

Feladatok

1. A képességek függvényében a mézeskalács készítés technikájának minél teljesebb elsajátítása.
2. A mézeskalács-készítés anyagainak, eszközeinek megismerése, adekvát használatának kialakítása.
3. Mennyiségek és mérések gyakorlati alkalmazása a munkatevékenységek során.
4. A mézeskalács-készítés műveleti sorrendjének megismerése, gyakorlása, elsajátítása.
5. Jártasság kialakítása a díszítési technikák alkalmazásában és a kész termékek csomagolásában.
6. A sütőberendezés biztonságos üzemeltetésének elsajátítása.
7. A higiéniai, munka- és balesetvédelmi követelmények megismerése és betartása a munkafolyamatok végzése során.
8. A manipulációs készségek, kreativitás, az ízlésvilág és esztétikai érzék fejlesztése.

9. Lehetőségek biztosítása az egyéni ötletek megvalósítására és önkifejezésre.

10. A munkavégzéshez szükséges monotónia tűrés és kitartás fejlesztése.

1.Témakör: Anyag- és eszközismeret			Óraszám: 42
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Mézeskalács-készítő mesterség története.	Hagyományokhoz, ünnepekhez illő mézeskalácsformák megismerése.	A háztartásban tanult kibővítése új fogalmakkal (eszközök, alapanyagok).	A mézeskalács készítés alapanyagait, eszközeit
2. Méz és mézeskalácsosság.	A méhek, méz és termékeinek ismerete.	esztétikai, szimbólum, folklór, kiszúrás, lazítás, cukortészta	kiválasztani és funkcióinak megfelelően használni.
3. Alapanyagok, eszközök.	A mézestészta készítéséhez szükséges anyagok és eszközök megismerése, megtanulása, kiválasztása, csoportosítása.		Biztosítsa a higiéniát a konyhában, mézes-műhelyben. Csoportosítsa az anyagokat és az eszközöket.
4. Balesetvédelmi ismeretek.	Mintagyűjtemény megtekintése		Tudjon rendet rakni, mosogatni, takarítani. Megismerni a baleset-megelőzés szabályait, képessé válni a körültekintő,

			balesetmentes munkavégzésre
--	--	--	-----------------------------

2.Témakör: Mézeskalács készítés technikája			Óraszám: 134
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1 . Mértékegységek, mérés	Az anyagok és eszközök kiválasztása után, mézes-tészta	mennyiségek: gramm, dekagramm, kilogramm fogalma	Mézes-tésztát minél nagyobb önállósággal összeállítani,
2. Mézeskalács-tészta összeállítása	készítése: alapanyagok mérlegén való kimérése, tojás fertőtlenítése,	gyúrás, pihentetés, járulékos anyagok fogalma, recept, fertőtlenítés sodrás, kenés, csiga, kígyó gyúrótábla, sodrófa, nyújtófa,	esztétikus, mives alkotásokat készíteni.
3. Sodrás művelete	szétválasztása mézes-tészta	nyújtófa, kiszúrás, lisztezés	Ismerje az olajos magvakat és a sodrás műveletét. Fokozott elővigyázatosság és felügyelet mellett önállóan süsse meg a mézeskalács tésztát. Ismerje, tudja a sütési időt és tartsa be. Ismerje a próbasütést és a sütőberendezést.
4. Nyújtás, kiszúrás	összeállítása segítségével, gyúrás.	díszítés fogalma, olajos magvak: lenmag, szezámmag, napraforgómag, tökmag, dió, mogyoró, mandula	Ismerje és tudja a tojásfehérje és porcukor mennyiségét, ismeretei szerint készítsen írókamázat. Ismerje fel a mézes-tészta hibáit (túl kemény, túl laza) és tudja a javítási eljárásokat.
5. Díszítés magokkal, rátéttel	gyúrás.	rátét-tészta fogalma	Sajátítsa el a fóliahegesztő és az olló balesetmentes használatát
6. Sütés	Mézes-tésztából sodrásai eljárással mézes-figurák készítése, gyakorlása.	sütési idő, perc fogalma	
7. Írókázás	A pihentetett mézes-tészta újragyúrása, nyújtása és formával való	írókázás, írókamáz, fogalma, díszítés írókazacskó, fóliahegesztő,	
8. Hibajavítás			
9. Csomagolás	kiszúrása.		

	<p>A kinyújtott és kigyúrt mézes-tészta díszítése olajos magvakkal és rátéttel kombinálva minta szerint és egyéni ötletek megvalósításával.</p> <p>A már megismert mézeskalács-készítés technikája után (sodrás, kiszúrás, díszítés), a mézes-tészta kisütése önállóan felügyelet mellett.</p> <p>Írókamáz készítése fertőtlenített tojásfehérjéből és többször átszitált porcukorból.</p> <p>Írókazacskó készítése.</p> <p>Írókázás gyakorlása papíron: pötty, vonal. Gyakorlás után a kész</p>	<p>szárítás hibajavítás fogalma, állag, képlékenység csomagoló anyagok és elnevezésük: celofán, folpack, kötözőszalag, cellux, termék fogalma, ízlés, esztétika</p>	<p>Ismerje fel a csomagolóanyagokat. A mézeskalácsot ízlésesen, szépen tudja becsomagolni.</p>
--	--	---	--

	<p>mézeskalács díszítése írókamázzal, minta szerint.</p> <p>A nem megfelelő állagú mézestészta hibájának kijavítása önállóan, segítséggel.</p> <p>A kész mézeskalács csomagolása.</p>		
--	---	--	--

3.Témakör: Mézesbábok készítése			Óraszám: 83
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Mézeskalács tésztából baba, huszár, szív, tányér készítésének munkafázisai.</p>	<p>Sablon készítése, forma lerajzolása kartonra, ollóval kivágása.</p> <p>Mézes-tészta készítése, pihentetése, kinyújtása, sablon tésztára tetele és késsel való kivágása.</p> <p>Mézesbáb</p>	<p>sablon, cukortészta fogalma ételfesték, zselatin</p>	<p>Ízléses, mives munkadarabokat készíteni minél nagyobb ön Minél önállóbban legyen képesek a mézestészta anyagainak és mennyiségének összeállítására. készítsen írómázat és írókazacskót. Gyakorlás után önállóan tudja írókázni a mézesbábot. Használja szakszerűen az ollót és a kést.</p>

<p>2. Cukortésztás munkadarabok (baba, huszár, szív, tányér) készítésének lépései.</p> <p>3. Festés, díszítés alapanyagai, minták.</p>	<p>díszítése a megismert és megtanult írókázással.</p> <p>Sütés, szárítás, csomagolás gyakorlása.</p> <p>Cukortészta készítése: cukorból, vízből szalakálból, lisztből főzéssel.</p> <p>Hűtés, összekeverés, nyújtás, sablon körbevágása, sütés.</p> <p>Munkadarabok ételfestékekkel való befestése.</p> <p>Szárítás, írókázás, szárítás, csomagolás.</p>		<p>Legyen elővigyázatos a sütésnél. Cukortésztát készítsen a megadott recept szerint önállóan, felügyelet mellett. állósággal.</p>
--	---	--	--

4.Témakör: Ütőfás mézeskalács készítése			Óraszám: 100
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Ütőfás mézeskalács készítésének	Ütőfás mézestészta	A	Esztétikus

munkafázisai.	készítése, pihentetés után kinyújtása. Az ütőfának megfelelő méretre kivágás, mintázás, nyomkodás, sütés. Csomagolás, gyakorlás	mézeskalács- készítés során megtanult fogalmak ismerete és helyes használat, sorrendje. ütőfák fogalma.	munkadarabokat létrehozni. Tudjon a már megismert és megtanult módon mézestésztát készíteni. Tudja a sima mézestészták közötti különbséget. Legyen képes irányítás mellett önállóan dolgozni.
---------------	--	---	--

5. Témakör: Mézespuszedlik, mézescsemegék			Óraszám: 30
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Mézes-puszedlik készítésének alapanyagai, fázisai. 2. Mézes csemegék alapanyagai, készítésének menete. 3. Makron (macaron) készítésének alapanyagai, lépései.	Szakácskönyvek, süteményes weboldalak tanulmányozása, receptek keresése, kiválasztása A recept szerint a mézestésztá- puszedli készítése,	Az ismert fogalmak mellett a mézes- puszedli, mézes- csemege és bevonás fogalma.	Receptet követve ízletes mézes csemegéket készíteni. A recept szerint – segítséggel - készítse el a puszedlit. Ismerje fel a megmaradt mézeskalács felhasználását és abból új ízletes csemegét készítsen.

	formázása, sütése, bevonása. A megmaradt mézeskalácshoz ízesítők hozzákeverésével mézes csemege készítése. Makron recept alapján történő elkészítése		
--	--	--	--

MOSODAI KISEGÍTŐ Modul

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	8
2 éves órakeret	576
Ebből kötött	518
Szabadon tervezhető órakeret	58

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Mosodai eszközök, berendezések. Veszélyforrások, balesetvédelem	72	36	36
2. A textíliák tulajdonságai, kezelésük	72	36	36
3. Tisztítószeresek	54	27	27
4. Tisztítási folyamatok (mosás, keményítés, szárítás, vasalás, hajtogatás)	240	120	120
5. Takarítási munkafolyamatok	80	40	40

Szabadon tervezhető órakeret	58	29	29
-------------------------------------	----	----	----

A mosodai kisegítő készségfejlesztő kerettanterv oktatásának tárgyi feltételei

A munkatevékenység tanulása az iskolai - e célra kialakított - gyakorlólhelyen történhet. Szükséges a jól felszerelt, korszerű tanműhelyek, terepgyakorlati helyszínek (mosoda) biztosítása, amelyek a munkatapasztalat szerzés lehetőségeit nyújtják a tanulók számára.

A tanulók kényelmes és egészséges munkavégzését lehetővé tevő munkaasztal és ülő alkalmatosság. Az anyagokat és munkadarabokat megfelelően tároló raktárhelyiség, illetve a raktározásra alkalmas polc, vagy szekrények.

Célok

1. A mosodai kisegítő tevékenységek, a szükséges fogások, mozdulatok begyakorlása, a szükséges készségek elsajátítása.
2. Egyéni képességek szerint differenciált segítségnyújtás mellett az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazása.
3. A tanulók munkavállalói alapismeretei bővülnek.
4. A gyakorlatok során a munkaerő-piaci lehetőségekkel való megismerkedés.
5. A tanulóknál a mindennapi élet során jól hasznosítható tudás alapozódik meg, amellyel a munkaerőpiacon sikeressé válhatnak, így elősegítve társadalmi integrációjukat.

Feladatok

1. Elmélyíteni, kiegészíteni a megszerzett általános műveltséget.
2. Feltárni és segíteni az épen maradt részképességeket, támogatni az érdeklődés és tehetség alapján kialakuló tanulói tevékenységeket.
3. Alapfokú mosodai kisegítő ismeretek elsajátítása a praktikus tevékenységek elvégzéséhez.
4. A tanuló legyen képes az egyszerűbb mosodai munkafolyamatok lehetőség szerinti önálló kivitelezésére, a mosodai tevékenységek során

megismert eszközök adekvát használatának elmélyítésére.

5. Balesetvédelmi szabályok betartása melletti munkavégzés.
6. A mosodai szaktanteremben a technológiai sorrendek, eszközök, gépek rendeltetésszerű használata.
7. A tanuló ismerje meg a szakkifejezéseket.

1.Témakör: Mosodai eszközök, berendezések. Veszélyforrások, balesetvédelem			Óraszám: 72
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Mosoda i eszközök, gépek működése, funkciója, felhasználási területe k.</p> <p>2. Mértékegységek és mérőeszközök.</p> <p>3. Balesetveszélyes helyzetek és azok elkerülésének módjai.</p>	<p>Mosógépek, szárítógépek, vasalógépek, elektromos berendezések működésének megfigyelése. Előforduló veszélyhelyzetek felismerése. A vegyszerekhez tartozó piktogramok ismerete. A megfelelő vegyszer használata a különböző munkafolyamatoknál. A veszélyes anyagok</p>	<p>mosoda, centrifuga, vasaló, mángorló, energiatakarékos mosógép, szárítógép, víz hőfoka, áztatás, előmosás, mosás, öblítés, fehérítés, keményítés, vegytisztítás, szolgáltatás, vállfa, csiptető, fogas, védőhuzat</p>	<p>Tevékenységeknek megfelelő eszközöket, gépeket kiválasztani, mosodai munkafázisokat önállóan végezni.</p> <p>Mosodai gépek funkciójának, működésének megismerése, adekvát használatuk elsajátítása. A munkatevékenységeknek megfelelő eszközök, elektromos berendezések kiválasztása.</p> <p>Jártasság kialakítása a mosodai eszközök használatában.</p> <p>Kitartó, precíz, önálló munkavégzés.</p>

4. Mosodai veszélyforrások	<p>elkülönítése.</p> <p>Ruhák szétválogatása színek, anyagok és szennyezettség alapján.</p> <p>mosodai feladatok kipróbálása.</p>		
5. Balesetvédelem	<p>Mosógépek, szárítógépek</p> <p>beprogramozása,</p> <p>beindítása.</p>		
6. Mosószeres tárolása. Vegyszerek elkülönítése.	<p>A vegytisztító berendezés</p> <p>használatának</p> <p>megismerése.</p>		
7. A feladatok sorrendje.	<p>A munkafolyamatok egymásra épülésének megfigyelése, megértése. A</p>		
8. A mosoda területei.	<p>különböző mosodai feladatok kipróbálása.</p> <p>Mosógépek, szárítógépek</p> <p>beprogramozása, beindítása.</p> <p>A vegytisztító berendezés</p> <p>használatának</p> <p>megismerése.</p> <p>Kis és nagy kapacitású mosógép megkülönböztetése</p> <p>A mángorlógép használata. A vasalás műveletének kipróbálása</p>		

Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. A textília összetétele	A mosószerválaszték áttekintése. (a választás szempontjai: ára, milyen célra kívánom használni? – folteltávolító hatás, színes textil, alapanyag), használati utasítás és adagolás	energiatakarékos mosógép, szárítógép, víz hőfoka, áztatás, előmosás, mosás, öblítés, fehérítés, keményítés, vegytisztítás, szolgáltatás, vállfa, csiptető, fogas, védőhuzat, molyirtó, szekrényillatosító	Ismerje meg a textíliákat és tulajdonságaikat. Kezelje a mosáshoz szükséges eszközöket, szükség esetén kézzel kimossa egy-egy ruhadarabot. Válassza ki a mosáshoz szükséges tisztítószereket.
2. A moshatóság jelzése			Értse a jelöléseket és jeleket. Törekedjen a precizitásra és pontosságra.
3. A vasalhatóság jelzése			Egyre nagyobb önállósággal tudja a textíliákat felismerni és válogatni
4. Mosható, vasalható, csak vegyileg tisztítható textíliák	Az ismeretek alapján a kézi és gépi mosás, teregetés		Képes legyen felismerni a különböző típusú
5. A textílián keletkezett szennyeződések	önálló végzése felügyelet mellett		
6. Saját ruhanemű tisztántartása, megfelelő tárolása	Látogatás ruhatisztító szalonba. Tisztasági szabályok gyakorlása. Ruhadarabok hajtogatása.		

<p>(fogason, hajtogatva)</p>	<p>Ruhadarabok elhelyezése fogason (szoknya-, nadrág-, csiptetős fogas), évszaknak megfelelő ruhanemű előkészítése, a nem használtak tárolása.</p>		<p>szennyeződések et és tudja meghatározni az azoknak megfelelő tisztítási eljárást. Reális, megvalósítható igényességet alakítson ki az öltözködéssel kapcsolatban Tudja, hogy az ápolat, jó megjelenésért mit kell tenni</p> <p>Válják szokássá a személyes ruházat tisztántartása.</p> <p>Ismerje a textíliák csoportjait.</p> <p>Tudja csoportosítani a mosnivalót és a szükséges mosószert</p> <p>Ismerje a mosószerek adagolását, öblítés fázisait</p> <p>Ismerje a kezelési utasítások jeleit.</p> <p>Ismerje a helyes ruhatárolási módokat</p>
<p>3.Témakör: Tisztítószer</p>			<p>Óraszám: 54</p>

Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. A tisztítószeres megfelelő használata</p> <p>2. A mennyiség megválasztásának szempontjai (adagolások)</p> <p>3. Mosószeres, vegytisztításhoz használt anyagok.</p> <p>4. Fehérítő és zsíroldószeres.</p>	<p>A mosószeres megkülönböztetés e.</p> <p>Fehérítőszeres hozzáadása a fehér ruhákhoz.</p> <p>Adalékanyagok kiválasztása, hozzáadása (zsíroldó, fehérítő).</p> <p>A különböző mosodai környezetben használt termékek tisztítószeres felismerése, megfelelő használata.</p>	<p>tisztítószer,</p> <p>vegyszer,</p> <p>fehérítő</p> <p>zsíroldó</p>	<p>Tudja kiválasztani a használni kívánt tisztítószereseket.</p> <p>Ismerje a különböző tisztítószereseket, és meg tudja határozni, hogy a tisztítási folyamatok során mikor kell azokat alkalmazni.</p> <p>Tisztában legyen azzal, hogy a tisztítószereseket óvatosan, biztonságosan kell kezelni.</p> <p>Hatékonyan és gazdaságosan végezze a munkáját, például megfelelő szert, megfelelő mennyiségben használjon</p> <p>Legyen képes felismerni a textilen található szennyeződések fajtáit, tudja</p>

			hozzátársítani a megfelelő adalékanyagot.
--	--	--	---

4.Témakör: Tisztítási folyamatok (mosás, keményítés, szárítás, vasalás, hajtogatás)			Óraszám: 240
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. A mosás szerepe a tisztítási folyamatban</p> <p>2. Mosás és tisztaság A mosás jelentősége</p> <p>1. Mosási eljárások, a mosás folyamata.</p> <p>2. A mosógépek sajátosságai</p> <p>3. A mosógépek előkészítése</p> <p>4. A megfelelő program kiválasztása, beállítása</p> <p>5. A keményítés célja, szükségessége</p> <p>6. Különböző keményítési módszerek: kézi és gépi</p> <p>7. A szárítás szükségessége</p> <p>8. Szárítási kellékek és berendezések</p> <p>9. A szárítás menete</p> <p>10. A szárítógépek használata</p> <p>11. Szárított ruhák kezelése</p> <p>12. A vasalás szükségessége</p> <p>13. Vasalási kellékek</p> <p>14. Vasaló berendezések: kézi vasaló,</p>	<p>Komplett mosodai munkafolyamat elvégzése, gyakorlása (mosás, szárítás, teregetés, vasalás, hajtogatás)</p> <p>Tapasztalatok gyűjtése a szárítás szükségességéről.</p> <p>Szárítási kellékek és berendezések megismerése.</p> <p>Vasalók használata, kipróbálása.</p> <p>Mángorló működésének megfigyelése. A vasaló helyes</p>	<p>Mosodai eszközökkel, szerekkel kapcsolatos fogalmak.</p>	<p>Legyen képes komplett mosodai munkafolyamatot elvégezni. Egyszerű ruhaneműket felügyelet mellett önállóan, nagyobb darabokat segítséggel tudjon kivasalni balesetek elkerülésével</p> <p>Ismerje a ruhadarabok mosásával kapcsolatos eljárásokat.</p> <p>Ismerje a különböző mosógépek főbb sajátosságait. Ismerje és tudja, hogy egy feladat a különböző lépések megfelelő sorrendjét követeli meg, valamint tudja kiválasztani a megfelelő berendezési tárgyakat, eszközöket.</p>

mángorlógép, gőzvasaló gép	fogásának gyakorlása.		
15. A vasalás menete			
16. A hajtogatás szükségessége	A mángorlógép ritmusának		
17. A hajtogatás menete	felvétele.		

5.Témakör: Takarítási munkafolyamatok			Óraszám: 80
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. A takarítás rendszere, a mindennapi, heti egyszerű takarítási teendők.	A nagytakarítás folyamatának önálló elvégzése, annak irányítással történő összekapcsolása	takarító eszközök és takarító- és tisztítószeres kölcsönzés, szelektálás, szőnyegtisztító gép maró hatású, elzárva tartandó	Tudja a tanuló a takarítási munkafázisokat minél önállóbban végezni.
2. Nagytakarítás részmozzanatok begyakoroltatása, megfelelő sorrend betartása.	a nagytakarításban. Mosogatógép helyes használata.		A tisztítószereket a célnak megfelelően tudja a tanuló kiválasztani és mértékkel használni.
3. Konyhai gépek és eszközök takarítása.	Hulladékok elkülönítése.		
4. Szelektív hulladékgyűjtés.	A takarítási munkák megszervezése.		Tanulja meg a tanuló a háztartási
5. A lakás és lakókörnyezet gondozása.	A használt vegyszerek tárolása és alkalmazása		hulladék szelektív gyűjtésének módját.
6. Őszi takarítás, ablak, ajtó lemosás, bútortisztítás.	szakszerű módjának gyakorlása.		
7. Udvar, kert rendberakása.	(használati utasítás elolvasása, értelmezése,		Legyen képes a tanuló a munkákat

<p>8. Tavasz nagytakarítás.</p> <p>9. Szőnyegtisztító-, takarítógép használata.</p> <p>10. Gépek kölcsönzésének gazdaságossága és szabályai.</p> <p>11. Balesetvédelmi szabályok és előírások.</p> <p>12. Piktogramok.</p>	<p>piktogramok ismerete).</p> <p>Piktogramok értelmezése</p> <p>A napitakarítási tevékenységek elvégzése a tankonyhában és az osztályteremben, illetve az otthoni lakás tisztán tartása.</p>		<p>kitartóan és körültekintően végezni.</p> <p>Igény kialakítása a környezet tisztaságára és a rendre.</p> <p>Tájékozottság a napi, heti és nagytakarításban.</p> <p>Tudja a tisztítószerek, vegyszerek helyes használatát és adagolásukat.</p> <p>Megismerni a háztartási gépek tisztán tartását és balesetvédelmi szabályait.</p>
--	--	--	---

PALÁNTANEVELŐ Modul

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	12
2 éves órakeret	864

Ebből kötött	778
Szabadon tervezhető órakeret	86

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Átfogó, alapozó, általános ismeretek	180	90	90
2. Palántanövények	216	108	108
3. Fűszer – és gyógynövénytan	122	61	61
4. Termesztési ismeretek	130	65	65
5. Talajművelés kézzel és kerti kisgépekkel	130	65	65
Szabadon tervezhető órakeret	86	43	43

Eszközigény

1. vetőmagok, szaporítóanyagok, fűszermagok, palántanövények
2. műtrágyák, növényvédő szerek, permetszerek
3. kézi- és háti permetezőgép
4. talajművelő eszközök (ásó, kertészeti gereblye, lombseprű)
5. kézikocsi, talicska
6. ültetőfa, öntözőkanna, zsineg
7. szaporító láda, lehúzó-fa, cserép
8. vödör, lapát, vasvilla
9. lombseprű, vesszőseprű, cirokseprű
10. hulladékgyűjtő és -tároló edények szelektív hulladékok gyűjtésére, tárolására
11. műanyag rekesz, metszőolló
12. kézi és motoros fűnyíró
13. kézi és gépi sövénynyíró (fű szegélynyíró olló, virágolló)
14. rotációs kapa
15. mosó – fertőtlenítő berendezés
16. meszelő – és festő szerszámok

17. kerti esőztető berendezések
18. különböző méretű létrák
19. munkaruha, sapka, bakancs
20. védőszemüveg, védőkesztyű
21. gázmaszk, pormaszk, gumicsizma
22. teleszkópos ablakmosó
23. cirokseprű
24. vízlepergető
25. fűszerháló
26. fűszerzsák
27. üvegcsék, tégelyek, spatula (olajok, kenőcsök készítéséhez)
28. zsineg
29. tárolási eszközök (dobozok, zacskók, tálcák)
30. paprikacsumázó
31. fóliahegesztő
32. gumikesztyű

Célok

1. A tanulók elsajátítják az alapvető kertészeti tevékenységeket.
2. A tanulók elsajátítják a szükséges készségeket egyéni képességek szerinti differenciálás és a szükséges irányítás és segítségnyújtás mellett.
3. Bővülnek a tanulók munkavállalói alapismeretei.
4. A tanulók a gyakorlatok során megismerkednek a munkaerő-piaci lehetőségekkel.
5. A tanulóknál olyan jól hasznosítható szakmai tudást alapoz meg, amely lehetőségeik függvényében adaptálható mindennapi életükbe.
6. Személyi specifikumaihoz, lehetőségeikhez igazítottan kialakul a potenciális munkavállalói réteghez tartozás érzése és lehetősége.

Feladatok

1. Feltárni és segíteni az épen maradt részképességeket, támogatni az érdeklődés és tehetség alapján kialakuló tanulói tevékenységeket.
2. Alapfokú növénytani ismeretek elsajátítása, a praktikus kertészeti tevékenységek elvégzéséhez.

3. Válgjon képessé a tanuló az egyszerűbb kerti munkafolyamatok lehetőség szerinti minél önállóbb kivitelezésére.
4. Elmélyül és automatizálódik a kertészeti tevékenységek során megismert eszközök, kellékek rendeltetésszerű adekvát használata.
5. Természetessé válik az óvatos eszközhasználat és munkavégzés, a balesetvédelmi szabályok betartása.

1.Témakör: Átfogó, alapozó, általános ismeretek			Óraszám:180
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Munkavállalói ismeretek. 2. A kertészeti berendezések és eszközök általános tulajdonságainak bemutatása üzemén kívül és munka közben. 3. Ismerkedés a vegyszerekkel 4. Adagolási eljárások	A munkavállalással, munkába állással kapcsolatos ismeretek elsajátítása. Az elvégzendő feladatoknak leginkább megfelelő eszközök, berendezések helyes kiválasztása, használatának elsajátítása. A velük történő balesetmentes	Piktogram, balesetvédelem, elsősegély, munkaruha, növényvédő szerek, permetszerek. Kertészeti munkafolyamatok alapfogalmai	Szerezzen a tanuló pontos ismereteket a kertben használható kéziszerszámokról. Szakszerű és biztonságos szerszámhasználat. A tanuló kerüljön megfelelő munkavállalási alapismeretek birtokába, A tanuló tudja minél nagyobb önállósággal megtervezni a munkafolyamatot és

	<p>munkavégzés szabályai.</p> <p>Vető és ültető kéziszerszámok szabályos használata.</p> <p>Növényvédelmi eljárások eszközeinek használata.</p> <p>Munkafolyamatok és menete.</p>		<p>kiválasztani a szükséges alapanyagokat, eszközöket,</p> <p>A tanuló legyen képes a biztonságos és balesetmentes vegyszerhasználat kivitelezésére.</p>
--	---	--	--

2.Témakör: Palántanövények			Óraszám:216
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. A növények felépítése, életjelenségei.</p> <p>2. Éghajlat, környezet.</p> <p>3. Növények tipizálása.</p> <p>4. Palántanevelési módok.</p>	<p>A tanuló ismerje a növények részeit, a szerves anyagfelépítésének főbb lépéseit, a különböző szaporodási módokat.</p> <p>A kerteket és a parkokat alkotó növények élet-</p>	<p>Időjárás elemeinek ismerete, éghajlat változásai.</p> <p>Konyhakerti palánták, melegházi palánták, hidegágyi palánták.</p> <p>Palántanevelési módok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tűzdeléses - Tűzdelés 	<p>Legyenek alapvető növénytani ismeretei.</p> <p>Szerezzen ismereteket a palántanevelésről, szaporítási-, betakarítási eljárásokról.</p> <p>A tanuló ismerje és nevezze meg a növényi</p>

5. Ültetési munkálatok.	feltételei (talaj, víz, levegő, napfény). A növények növekedését befolyásoló éghajlati tényezők.	nélküli Tápkockás (földlabdás) tálcás, cserepes, kiskonténeres palántanevelés	szervek (gyökér, szár, levél, virág, termés) részeit, típusait, A tanuló ismerje hazánk éghajlati és talajadottságait, A tanuló ismerje a palántanevelési módokat.
6. Szaporítási ismeretek.	Csoportosítás. Palántanevelési módok. Az elvégezendő feladatoknak megfelelő eszközök,		
7. Betakarítási eljárások, módszerek.	berendezések kiválasztása és helyes alkalmazása növények megismerése, felismerése.		

3.Témakör: Fűszer – és gyógynövénytan			Óraszám:122
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. A fűszerkert és gyógynövénykert alapanyag feltételeinek megismerése	Gyógynövények felismerése, válogatása, csoportosítása.	Zsálya, citromfű, levendula, menta, körömvirág, oregánó, bazsalikom,	Szerezzen jártasságot a növények gondozásában, ápolásában.

<p>2. Talajművelő eszközök használata mellett történő ápolási, gondozási eljárások.</p> <p>3. Házi patika, ápoláshoz hasznosítható praktikus ismeretek (szépészeti, egészségvédelmi)</p> <p>4. Betakarítási eljárások, módszerek.</p>	<p>A betanított módszerek mellett történő ritkítási, betakarítási, tárolási műveletek végrehajtása.</p> <p>Évszakonkénti mezőgazdasági munkák megismerése és végzése. Tartósítási eljárások.</p> <p>Szárítás, fagyasztás, olajkészítés, zsákolás, tárolás.</p>	<p>kakukkfű, kamilla, fűszerpaprika, cickafark, rozmaring, mustármag, kömény fogalmi meghatározásai . Kamilla főzet, sebkezelő gyógynövények, jótékony elixírek. Fáradt talaj, beteg palánta, virágba fordulás, metszés, túl sok növény kis helyen, öntözés.</p>	<p>Legyen képes megkülönböztetni a gyógy- és fűszernövényeket ;</p> <p>ismerje azok gondozási, ápolási folyamatait és felhasználásának módjait.</p>
---	--	--	---

4.Témakör: Termesztési ismeretek			Óraszám:
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. A kertészeti termesztés tárgyi feltételei.	A kertészeti termesztésben előforduló termesztő berendezések (üvegházak, növényágyak, fóliás	Üvegház, fólia, ágyás	Ismerje meg a termőtalajt és a termőképességének fenntartási módjait. A tanuló ismerje fel a kertészeti termesztésben

2. Talaj típusok.	berendezések), kiegészítő építmények (tárolók), termesztő edények	fogalma.	előforduló termesztő berendezéseket, termesztő- edényeket, kertészeti szerszámokat, tudja felhasználási lehetőségeiket, szakszerű használatukat, A tanuló ismerje a főbb
3. Talajművelés.	(cserepek, szaporító ládák, - tálcák), kertészeti szerszámok (ásó, gereblye, kapa, metszőolló stb.) megismerése.		talajtípusokat, A tanuló ismerje a talajművelés célját, idejét, módjait, A tanuló ismerje a trágyázás célját, idejét, módjait, A tanuló ismerje meg az öntözés szerepét, jelentőségét, A tanuló legyen tisztában a növényvédelem jelentőségével, feladataival.
4. Trágyázás.	A talaj képződése és fogalma. A talajok összetétele. A talajok fontosabb tulajdonsága		
5. Öntözés.	Talajművelési eljárások, azok eszközei, gépei A trágyázás célja. A trágyafélék csoportosítása Az öntözés jelentősége A növényvédelem jelentősége, feladata		
6. Növényvédelem.			

5. Témakör: Talajművelés kézzel és kerti kisgépekkel			Óraszám:130
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. A kert, a park, a zöldterület fogalma, jelentősége, szerepe	Kertek, parkok növényeinek és tárgyainak gondozása. Növények nevelése,	szelektív hulladékgyűjt és fogalmai, fagytanítás, komposztálás,	A tanuló értse meg a környezetvédele m fontosságát. A tanulónak legyenek

környezetünk ben	gondozása	műtrágya	ismeretei a
2. Díszfák, díszcserjék gondozása	Komposztálás Műtrágyák növényvédő szerek biztonságos és rendeltetésszerű használata.		talajművelés különböző módszereinek hatékonyságáról, a köztük levő különbségekről, eltérő alkalmazásuk okairól. A tanuló
3. Gyepápolási ismeretek	Szelektív hulladékgyűjtés.		legyen képes a szabályos ismeretek
4. Hulladékgazdálkodás	Fagytalánítási eljárás során a téli időszak védelmi feladataival		alkalmazása során a
5. Környezetvédelem	való megismertetés. Park és udvari eszközök anyagának védelme, azok munkafolyamatain ak egyszerűbb		megfelelő eszközök tárgyak kiválasztására, és annak megfelelő helyen és sorrendjében történő
6. Parkok eszközeinek védelme és védelmi feladatok hasznossága	ak egyszerűbb elvégzési és karbantartói folyamatai.		használatára, A tanuló a gyakorlati órákon megszerzett tapasztalataival képes legyen a külső gyakorlati

			<p>helyszíni tevékenységek lehetőség szerinti önálló elvégzésére,</p> <p>A tanuló sikeresen tudjon környezetéhez aktívan alkalmazkodni, azt megóvni és fejleszteni, A tanuló legyen tisztában a védelmi funkciók hasznos szerepével, fontosságával.</p>
--	--	--	---

PAPÍRTERMÉK-KÉSZÍTŐ Modul

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	12
2 éves órakeret	864
Ebből kötött	778

Szabadon tervezhető órakeret	86
-------------------------------------	----

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Átfogó, alapozó, általános ismeretek	120	60	60
2. Eszköz és tárgyismeret	180	90	90
3. Ismeretek a gyártás technológiáról	142	71	71
4. Balesetvédelem, balesetmegelőzés	36	18	18
5. Gyakorlati tevékenység	300	150	150
Szabadon tervezhető órakeret	86	43	43

A munkavégzés szerszámai:

1. Vágó, daraboló szerszámok
2. Hajlító, nyomó, hajlítást segítő szerszámok
3. Vágó és hajlító, illetve vágást és hajlítást jelölő, valamint összeállító sablonok.
4. Ragasztó szerszámok és eszközök
5. Összeállítást, ragasztást segítő nyomató szerszámok.
6. Rajzoló, jelölő, mérő eszközök.

A munkavégzéshez szükséges anyagok:

1. Különbféle típusú a célnak megfelelő papíryanagok és kiegészítő anyagok
(eszközök pl. kapcsok, betétek stb.).
2. Ragasztó anyagok
3. Csomagoló anyagok az adjusztáláshoz
4. Kézi nyomdai eszközök, címkék.

Célok

1. A tanuló sajátítsa el a papírtermék készítő tevékenységekhez szükséges készségeket az egyéni képességek szerinti differenciálással.
2. A tanuló sajátítsa el a munkavállalói alapismereteket a készségfejlesztő kerettanterv elsajátításával megszerzett képességek függvényében.
3. A gyakorlatok során a tanuló ismerkedjen meg munkaerő-piaci lehetőségekkel.
4. A készségfejlesztő kerettanterv megalapoz a tanulóknál olyan, hasznosítható szakmai tudást, amellyel a munkaerőpiacon sikeressé válhatnak, amely elősegíti társadalmi integrációjukat.

Feladatok

1. Feltárni és segíteni az épen maradt részképességeket, támogatni az érdeklődés és tehetség alapján kialakuló tanulói tevékenységeket.
2. Alapfokú papírtermék készítő ismeretek elsajátítása, a praktikus tevékenységek elvégzéséhez.
3. A tanuló legyen képes az egyszerűbb papírtermék készítő munkafolyamatok lehetőség szerinti önálló kivitelezésére.
4. A papírtermék készítő tevékenységek során megismert eszközök adekvát használatának elmélyítése.
5. A papírtermék készítő műhelyben a technológiai sorrendek, eszközök, gépek rendeltetésszerű használata, a szakkifejezések megismerése.

1.Témakör: Átfogó, alapozó, általános ismeretek			Óraszám: 120
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Balesetvédelmi ismeretek.	Alapvető elsősegélynyújtási ismeretek.	higiénia,	A

<p>2. Munkavállalói ismeretek</p> <p>3. Balesetmentes eszközhasználat.</p>	<p>Veszélyforrások megismerése.</p> <p>A munkavállalással, munkában állással kapcsolatos ismeretek elsajátítása.</p> <p>Munkavégzés előtti védő felszerelések és munkaruha kiválasztása, használata.</p> <p>A rendelkezésre álló terephelyszínek tisztántartása.</p>	<p>tisztaság, munkaruha; munkavédelem, balesetvédelem; veszélyforrások; piktogramok; munkavállaló, munkaadó, önéletrajz</p>	<p>munkavégzéshez szükséges ismeretek megszerzése.</p> <p>A tanuló képes legyen a veszélyhelyzetek felismerésére, és azok kezelésére.</p> <p>Tudatosuljon a normák, szabályok szerinti elvárás.</p> <p>A tanuló legyen képes az alapvető munkavédelmi és balesetmegelőző szabályok betartására a gyakorlati munkavégzés során.</p> <p>A tanuló legyen képes felismerni a piktogramokat, jelzéseket.</p> <p>A tanuló megfelelő munkavállalási alapismeretek birtokába kerüljön.</p>
--	--	---	--

2.Témakör: Eszköz és tárgyismeret			Óraszám: 120
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt	Elvárt teljesítmény

		fogalmak	
1. A papír gyártása	A gyártás főbb mozzanatai	Papírfajták (írólapok, újságpapír, csomagoló papír), ragasztó anyagok, oldószerek, kötőanyagok fogalmai.	Ismerje meg a különféle papírokat és legyen képes a megtanult munkafolyamat során szükséges papíryanag kiválasztására.
2. Papírfajták és legfontosabb jellemzőik.	(darálás, áztatás, szűrés.		
3. Ragasztó anyagok	szárítás, préselés). Alapanyagok megismerése.		
4. Eszközökön lévő piktogramok felismerése.	A különféle papírfajták tulajdonságai, kiválogatásuk A ragasztó anyagok szerepe a papírral végzett munkában. Vízben oldott ragasztóanyagok és összeállításuk		

1. Témakör: Ismeretek a gyártás technológiáról			Óraszám: 142
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. A papír darabolása, vágása	Tépés, ollóval történő vágás egyenes és görbe	Szabályszerűségek, pontosság, precizitás.	Képes legyen egymást követő

2. A papír darabolásának eszközei	előrajzolás nyomán. A különféle élformák a darabolás során. Egyenes és mintás formát kialakító darabolás.	Sorrendiség. Kötegelés. Összeforgatás összeillesztés. Csomagolás. Címkézés.	lépésekben ismertetni, bemutatni a tanult technológiákat.
3. A papír hajtása	Tagolt egyszerű és többszörös hajtások. Hajtás előkarcolt és előnyomott jelölés mentén. Többszörös és		A tanuló legyen képes a segédeszközök és sablonok segítségével a
4. A papír ragasztása	összetett hajtások. Gépi hajtástechnika.		papírt méretre vágni, a hajlítási karcot bejelölni,
7	Hajtott élek és lapok összeillesztése. A		a szükséges
5. Csomagolás, adjusztálás	ragasztás algoritmizálása, munkamenete. Különféle papírok szerelése ragasztással.Ragasztás lapolással, élben, vagy sarkolva. A ragasztó anyag felhordásának eszközei és módzatai.Kész munkadarabok minőségi ellenőrzése. Kötegelés. Összeforgatás összeillesztés. Csomagolás. Címkézés		hajlításokat elvégezni. A tanuló legyen képes a méretre vágott és hajlított papírárut jelzés, vagy sablon segítségével ragasztóval összeállítani, megfelelően rögzíteni. A tanuló legyen képes a fenti tevékenységeket algoritmizálva

			<p>fázisaiban elkülönítve, szalagmunka jelleggel elvégezni.</p> <p>A tanuló legyen képes a készárut csoportosítani, csomagolni, kereskedelmi forgalom számára felcímkézni.</p>
--	--	--	--

4.Témakör: Balesetvédelem, balesetmegelőzés			Óraszám: 36
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. A munkahely balesetvédelme</p> <p>2. Elektromos eszközök, csatlakozók a teremben. A veszélyes helyekre és eszközökre utaló piktogramok.</p> <p>3. A kéz fokozott védelme.</p> <p>4. A papír</p>	<p>A munkaterem rendje. A balesetmentes munkavégzés napi- és munkarendjének kialakítása.</p> <p>Védekezés az egészségre káros oldószerekkel készült ragasztó használatánál.</p> <p>Védekezés a bőrön át felszívódó, vagy allergiás reakciót okozó ragasztó</p>	<p>védőeszközök;</p> <p>piktogramok</p>	<p>Legyen pontos ismerete a balesetvédelem témaköréből.</p> <p>Tudatosuljon a szabálykövető magatartása a munkafolyamatokban</p> <p>A tanulónak legyenek alapvető balesetvédelmi ismeretei.</p> <p>A tanuló</p>

<p>élének balesetveszél yei. A beszorulás, becsípődés lehetőségei.</p> <p>5. A hajtogatáshoz használt szerszámok balesetveszélye.</p> <p>6. Ragasztás balesetvédelme</p> <p>7. A ragasztó anyagok lehetséges egészségkárosító hatásai. A ragasztó szájba, szembe kerülésének veszélyei. Gyorsan száradó ragasztó bőrkárosító hatása.</p>	<p>használatánál. A nem megfelelő helyre került (kiömlött, szétfolyt stb.) ragasztó balesetveszélye (pl.: elcsúszás, félig megszáradva elbotlás stb.)</p>		<p>legyen képes a tanuló az alapvető munkavédelm i és baleset megelőző szabályok betartására.</p>
--	---	--	---

5.Témakör: Papírtermék		készítőgyakorlati tevékenység		Óraszám: 300
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény	
<p>1. Munkaszervezési eljárások ismerete.</p>	<p>Az egyes munkadarabok előállításának, a teendők algoritmizálásána k megbeszélése, a feladatok elosztása, a munkavégzés során előforduló</p>	<p>Papírterméke k megnevezése</p>	<p>Képes legyen a tanuló önállóan különbféle papírtermékeket előállítani.</p> <p>A tanuló legyen képes az egyes munkadarabok előállítására, az</p>	

<p>2. Papír megmunkálásának folyamata.</p>	<p>balesetveszély elkerülésének megbeszélése.</p> <p>Különbéféle méretű dobozok összeállítása, dobozbetétek összeállítása szerelése.</p> <p>Papírzacskó, papír-táska összeállítása ragasztása</p> <p>Iratgyűjtő dosszié összeállítása, ragasztása</p> <p>Irattartók, dokumentumtartók készítése</p>		<p>előállítással kapcsolatos teendők algoritmizálásának megbeszélésére.</p> <p>A tanuló legyen képes felismerni a munkavégzés során előforduló balesetveszélyeket .</p> <p>A tanuló tudjon hatékonyan, precízen, önállóan munkafolyamatot végezni.</p>
<p>3. Adjustálás, csomagolás munkafolyamatai .</p>	<p>Fedőlapok, tartólapok készítése összeállítása, egyéb egyszerű papíripari termék készítése</p> <p>Merített papír előállítása (könyvjelzők, faliképek)</p> <p>Dobozolás,</p>		

	címkézés, csomagolás, raktározás.		
--	---	--	--

SZÖVÖTT-TÁRGY KÉSZÍTŐ Modul

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	8
2 éves órakeret	576
Ebből kötött	518
Szabadon tervezhető órakeret	58

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Anyagismeret	26	13	13
2. Szakmai ismeret	40	20	20
3. Tervezés	24	12	12
4. Népművészeti alapismeretek	12	12	-
5. Esztétika, néprajz	12	-	12
6. Szakmai gyakorlat	404	202	202
Szabadon tervezhető órakeret	58	29	29

A szövött-tárgy készítő készségfejlesztő kerettanterv oktatásának tárgyi feltételei

A létszámnak megfelelően felszerelt világos, jól szellőztethető, tágas tanműhely szükséges, a tanulók testméretének és ergonómiai szempontoknak is megfelelő kényelmes székekkel felszerelve.

Eszközigény:

Szövőkeretek, szövőállványok, szövőszék, tartozékok, vetélő, leverő villa ollók (balkezes szükség szerint) felvetőfonalak, szövőfonalak, maradék fonalak, varrócérna, kartonok, színes kivágó papírok, zsírkréta készlet, ragasztó, vonalzó, nagyítólencse, mérőszalag, műszaki rajzlapok

Szemléltető eszközök

Textilminta gyűjtemény, fonalgűjtemény, különféle összetételű anyagvágatok, oktatótáblák, szakkönyvek, tankönyvek, szaklapok, szőnyegfotók, DVD

Célok

1. Olyan elméleti ismeretanyagot nyújtani és megtanítani, amelyek nélkülözhetetlenek a szövés gyakorlati munkafolyamatai során az adott feladatok közvetlen elvégzéséhez.
2. A képességekhez mértén megtanulni minél önállóbban szőni és használati termékeket (terítő, tarisznya, párna, szőnyeg) előállítani.
3. Esztétikus munkadarabokat készíteni a megismert népi motívumok, szín- és mintaváltozatok felhasználásával.
4. Képesé válni a kitartó munkavégzésre, a hibák felismerésére és korigálására.

Feladatok

1. Olyan korszerű elméleti és gyakorlati szakmai tudás, műveltség megalapozása és elsajátítása, amely hozzájárul a tanulók minőségi életviteléhez és támogatja a szabadidő hasznos eltöltését.
2. A szövéshez szükséges textilipari nyersanyagok és eszközök megismerése, adekvát használatának gyakorlása és elsajátítása.
3. A képességek függvényében szövött használati tárgyak készítése, egyéni ötletek megvalósítása az alkotómunkában.

4. Alapvető tervezési ismeretek elsajátítása, az esztétikus mintázás, színhasználat gyakorlása a szövött tárgyak készítése során.
5. Szövéstörténeti alapismeretek, népi motívumok, hagyományok megismerése, az esztétikai érzék fejlesztése és a népművészet iránti érdeklődés felkeltése.
6. A szövő munka szeretetére, feladattudatra, kitartó munkavégzésre és minél nagyobb önállóságra nevelés, kulturált munkahelyi viselkedési szokások kialakítása. A tevékenységek során felmerülő problémák hatékony megoldásának, kezelésének gyakorlása és megtanulása.
7. A gyakorlati tevékenységek során használt eszközök körültekintő, balesetvédelmi előírásoknak megfelelő alkalmazásának elsajátítása.

1.Témakör: . Anyagismeret			Óraszám: 26
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Mesterséges és természetes szálak anyagok</p> <p>2. A szálak anyagok tulajdonságai, viselkedésük hő, fagyadékok hatására</p> <p>3. A szálak anyagok felhasználási területei és módjai</p> <p>Fonalgyártás műveletei</p>	<p>Ismerkedés a textilipari alapanyagokkal.</p> <p>Fonalgyűjtemény megtekintése.</p> <p>Kereskedelmi forgalomban lévő fonalak megismerése.</p> <p>Vásárlás egy fonalüzletben.</p> <p>Fonal nagyüzemi előállításának megtekintése.</p> <p>Motring, gombolyag szétválogatása.</p> <p>Gombolyítás gyakorlása.</p> <p>Szálak anyagok felismerése égetési próbával.</p> <p>Festőnövények gyűjtése.</p> <p>Sárgítás</p>	<p>Természetes szálak anyagok: állati eredetűek, növényi eredetűek.</p> <p>Mesterséges szálak anyagok.</p> <p>elemi szál,</p> <p>fonalgyártás műveletei,</p> <p>sodrás,</p> <p>festőnövény</p>	<p>A tanuló váljon képessé az alapanyagok adott szempontok szerinti megfigyelésére, összehasonlítására, csoportosítására.</p> <p>Ismerje a természetes szálak anyagokat, az állati és növényi eredetű fonalak tulajdonságait, felhasználási</p>

4. Természetes eredetű fonalak kikészítési eljárásai, színezése	pongyola-pitypanggal, hagymahéjjal, barnítás diófalevéllel	k, színezés, festhetőség, pác	módjait. Tudja a motringot a gombolyagtól megkülönböztetni. Tudjon gombolyítani. Ismerje fel és gyűjtse az alapvető festőnövényeket. Tudjon természetes eredetű fonalakat segítséggel festeni / sárgítás/.
5. Festőnövények	Fonalak csoportosítása, rendezése tulajdonságaik alapján.		

2.Témakör: Szakmai ismeret			Óraszám: 20
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. A fonás és szövés története és eszközeinek fejlődése.	Szövéstörténete l, népművészettel kapcsolatos filmek,	Kezdetleg es, ősi eszközök, tárgyi örökség / guzsaly, gyalogorsó,	Bővüljenek a kultúrtörténeti ismeretek: a tanulók ismerjék meg régebbi korok életmódját, hagyományait, népszokásait, a szövés történetét és eszközeinek fejlődését.
2. A szövés története Magyarországon és a Kárpát-medencében.	könyvek tanulmányozása , megbeszélése, Néprajzi Múzeum,	ó, szárnyas orsó/ nemezelés sorminta, csíkminta,	A szövés
3. Fonással és szövéssel	Skanzen,		

<p>kapcsolatos alapfogalmak.</p>	<p>helyi gyűjtemény</p>	<p>tervezés</p>	<p>iránti</p>
<p>4. A szövést előkészítő műveletek.</p>	<p>ek, szóttések megtekintés</p>	<p>A szövőkeret részei: hengerek, nyüstfa, fémvetelő pálca,</p>	<p>érdeklődés felkeltése, ösztönzés a kitartó</p>
<p>5. A szövés eszközei.</p>	<p>e. Fonás eszközeinek megismerése, a fonás gyakorlása.</p>	<p>talp, tartókeret. Szövéshez használt kézi eszközök:</p>	<p>munkavégzé sre. Megismertetni a</p>
<p>6. A fonott, szótt anyagok felhasználási lehetőségei.</p>	<p>A szövés előkészítő műveletein ek</p>	<p>vetelők, leverő villa, láncfonal, vetülékfonal, kötés, kötéspont.</p>	<p>fonáshoz, nemezeléshez, szövéshez szükséges eszközöket, azok</p>
<p>7. A nemezeléshez szükséges anyagok és műveletek.</p>	<p>bemutatása : láncfonal, vetülékfona l, vetőfa, szövőkeret (közepes, váltós) felvetése segítséggel.</p>	<p>Szövött textília, szóttas, szövőkeret, szövőszék, felvetőfonal, felvetés</p>	<p>adekvát használatát gyakorolni. A tanuló váljon képesse a szövéshez szükséges eszközök kiválasztására és rendeltetésze rű használatára.</p>
	<p>Tervkészítés: megfelelő mintaelem kiválasztása: egyszerűbb csíkminták, sorminták lemérése papírra, megfelelő két színnel való kiszínezése.</p>		<p>Aktívan vegyen részt a szövést előkészítő műveletekben és a mintatervezésben, egyszerű fonott- és nemeztárgyakat tudjon önállóan készíteni.</p>

	<p>Megfigyelés: álló szövevény felvetésének bemutatása, keret részeinek bemutatása, tanulmányozása.</p> <p>Nemezelés, nemeztárgyak (pl.: baba, labda) készítése</p>		
--	---	--	--

3.Témakör: Tervezés			Óraszám: 24
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Színek</p> <p>2. Színelmélet</p> <p>3. Ritmusok és kompozíciók</p> <p>4. Mértékegységek, arányok, térkitöltés.</p>	<p>Színek csoportosítása</p> <p>a. alapszínek</p> <p>b. kevert színek</p> <p>Füzetbe színkeverés temperával.</p> <p>Papírragasztás a színskála szerint.</p> <p>Színkontraszt készítése festékkel.</p> <p>Játék a színekkel, festéssel, színezéssel.</p> <p>Kompozíció készítése hideg színekkel, majd meleg színekkel.</p> <p>Terítő tervezése meleg színekkel (papírvágás,</p>	<p>színek tónusai: hideg, meleg színek A színek hangulati szerepe, térhatása. páros és páratlan csíkritmus alap és mintázó színek, színkeverés, színekör, színkontraszt, színárnyalatok</p>	<p>Papíron önállóan mintákat tervezni megadott szempontok szerint.</p> <p>Ízlésvilágot fejleszteni.</p> <p>Tudja a tanuló színeket csoportosítani alap- és kevert színek szerint.</p> <p>Színek tónusának (hideg, meleg) megismerése.</p> <p>Tudjon kevert színeket</p>

	<p>ragasztás).</p> <p>Terítő tervezése hideg színekkel (festéssel).</p> <p>Mérőeszközök csoportosítása, használata.</p> <p>Tervezés páros és páratlan csíkritmusban.</p> <p>Szimmetrikus kompozíciók tervezése.</p> <p>Mintaelemek alkalmazása.</p>		<p>előállítani festékekkel (narancs, zöld, lila, barna).</p> <p>Tudjon terítőt tervezni hideg és meleg színekkel.</p> <p>Tudjon páros és páratlan csíkritmusban tervezni.</p> <p>Mértékegység („cm”) helyes használata mérőszalag segítségével.</p> <p>Váljon képessé a megtanult téri irányokat adekvátan alkalmazni a tervezési folyamatban</p>
--	---	--	---

4.Témakör: Népművészeti alapismeretek			Óraszám: 12
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. Ünnepekhez kapcsolódó népszokások	Népművészet” könyv nézegetése.	Ünnepekhez kapcsolódó	Népi hagyományokat
2. Népi kismesterségek	„Népi kismesterségek” diafilmek megtekintése.	népszokások néhány jellemző	ünnepekhez társítani.
3. Népművészeti alapismeretek	Népművészeti könyvek megtekintése.	motívumának megismertetése.	Népi kismesterségeket megismerni, az
	„A népszokások”- diafilmvetítés.	népi játékok, népviselet, népdalok.	érdeklődést felkelteni a
	Anyaggyűjtés, beszélgetés.	Népi kismesterségek: népi faragóművészet,	szövött tárgyak és a szövés iránt.

		<p>bőrmunka, hímzés, a csipke, a mézesbábosság, a hímes tojás, fonás, szövés.</p>	<p>A tanuló ismerje meg a népi kismesterségek jellemző vonásait.</p> <p>A tanuló ismerje meg az egyes népszokások jellemzőit.</p> <p>A tanuló ismerje meg a legjellemzőbb, legismertebb népszokásokat.</p>
--	--	---	--

5. Témakör: Esztétika, néprajz			Óraszám: 12
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>1. Esztétika, néprajz</p> <p>2. Népi szöveg a Kárpát-medencében</p>	<p>Szakmai kirándulások, múzeumlátogatások a népi kultúra tükrében</p> <p>„Szóttas gyűjtemény”, motívumok megismerése, csoportosítása.</p> <p>Térkép használata.</p> <p>„Népi szóttasok”-könyv, videofilm nézése, a látottak megbeszélése.</p>	<p>Ünnepekhez kapcsolódó népszokások néhány jellemző motívumának megismertetése.</p> <p>népi játékok, népviselet, népdalok.</p> <p>Népi kismesterségek: népi faragóművészet, bőrmunka, hímzés, a</p>	<p>Bővíteni a néprajzi ismereteket, fejleszteni az esztétikai érzéket.</p> <p>Az érdeklődést felkelteni népünk hagyományai, népszokásai, tárgyi örökségei iránt.</p> <p>A tanuló ismerjen néhány magyarországi hagyományt és</p>

3. Népi hagyományok		csipke, a mézesbábosság, a hímes tojás, fonás, szövés.	népszokás t. A tanuló ismerje fel a székely festékes szőnyeget és motívumait. A tanuló ismerje a mintaelemeket: virág, hal, grádics, fésűfog.
---------------------	--	---	--

6.Témakör: Szakmai gyakorlat			Óraszám: 404
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
1. A fonás és a szövés alapanyagai	Alapanyagok kiválasztása.	fonás, sodrás, körmönfonás, folyton	Eszztétikus, mutatós szövött használati tárgyakat készíteni minél nagyobb önállósággal.
2. A fonás műveletei és eszközei	Szükséges fonalmennyiség kiszámítása.	folyvást szedés Szőnyeghibák, szőnyegek kezelése,	Legyen képes a tanuló az alapanyagok kiválasztására: szín, mennyiség, minőség szerint.
3. A szövés előkészítő műveletei	A fonás előkészítése - elrendezése.	karbantartása felvetőszál, , kezdő és végszálak, , behúzás,	Ismerje a láncfonalat és a vetülékfonalat, kötésmódokat, szedetttes technikát.
4. A kézi szövés műveletei	Sodrás, fonás: körmönfonás, kötél-sodrás.	láncfonal, vetülékfonal csomófajták: kettős csomó, halászcsozó,	Legyen képes a a tevékenységn ek megfelelő eszközöket
5. Vetülék nélküli szövés	Zsinórkészítés szarvacskával, macskafarok fán.	szövés közben használt eszközök: leverő villa, vetélő, vetőfa	A szövés befejező műveletei, Felvető befejezése: makramé, fonás, sodrás.
6. Szövés egyszerű eszközökkel	Szövés széklábán, szádfán, karmantyún	A felvetés és a csomózási technikák gyakorlása.	
7. Szövés vakkereten	Színek meghatározása, mintaterv készítése.		
8. Terítő, futó, tarisznya, párna szövése			
9. Geometriku			

<p>s minták kialakítása különböző kötésmódokkal</p> <p>10. Szőnyegszöves egyszerű csíkmintával</p> <p>11. Szövőszékek, szövőeszközök karbantartása</p>	<p>Szöves helyes kezdése, előszöves.</p> <p>Egyenletes, spontán szöves, tömörítés, feszítés, váltás kis kereten.</p> <p>Szöves alapköte. l</p> <p>Vetülék felületű szöves.</p> <p>Szöves vászonkötéssel.</p> <p>Szöves befejezésének megismerése - szélek</p> <p>eldolgozása, szöves levágása, eldolgozása csomózással, szélek összevarrása, zsinórkészítés</p> <p>Szöves, kapuvonal helyes tartásával.</p> <p>Szöves 2 színnel, 2 vetélővel.</p> <p>Lánc és vetülékfonalak előkészítése, kiválasztása, felvetés segítségével</p>	<p>alapkötés</p> <p>ek:</p> <p>vászon,</p> <p>sávoly,</p> <p>atlasz,</p> <p>szedettes, „borzas” szövese.</p> <p>likatos-egyszálal forduló technikák</p>	<p>kiválasztani.</p> <p>Segítségrel tudja a munkát, munkadarabot elkezdeni és eldolgozni.</p> <p>Ismerje fel a hibákat és legyen képes azokat javítani vagy a javításhoz segítséget kérni.</p> <p>A munkadarabok készítése során legyen képes egyszerű minták alkalmazására és harmonikus színhasználatra, valamint egyéni ötleteinek megvalósításra.</p> <p>Fokozódó önállósággal képessé válni a kitartó munkavégzésre.</p> <p>Egyéni képességekhez mérten segítséggel az alábbi tevékenységeket végezni:</p> <p>2 szállal sodorni, 3 szállal fonni, két szállal (zsinórt,</p>
--	---	---	--

	<p>Kötésmódok bemutatása: likatos (torontáli), egy szálon forduló, két szál közti (svéd). Minták, csíkritmusok alkalmazása. Szövött tárgyak készítése (pl.: telefontok, papírzsebkendő tartó, terítő, párna, szőnyeg) Balesetvédelmi oktatás</p>		<p>hajpántot készíteni) és hét szállal (öv), körmönfonni, zsinórt készíteni szarvacskával, szőni szádfán, szalagot szőni, karmantyúbabát készíteni, egyenletes spontán szövést gyakorolni váltós kis kereten, széleket helyesen eldolgozni, egyszerű csíkritmusú használati tárgyakat szőni és mintázni.</p>
--	--	--	--

TEXTIL- ÉS FONALMENTŐ Modul

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11-12.
Heti órakeret	8
2 éves órakeret	576
Ebből kötött	518
Szabadon tervezhető órakeret	58

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / évfolyam	11-12.	11.	12.
1. Anyagismeret/ fonalmentés	32	16	16
2. Anyagismeret/ textilmentés	32	16	16
3. Eszközhasználat, baleset megelőzés	32	16	16
4. Fonalmentés menete	120	60	60
5. Textilmentés menete	142	71	71
6. Kapcsolódó más gyakorlati tevékenységek (üzemlátogatás, tanulmányi séta)	24	16	8
7. Mérés, csomagolás, tárolás	16	8	8
8. Textil és fonalmentés termékeinek mindennapi hasznosítása	72	40	32
9. Ismétlés, rendszerezés	48	16	32
Szabadon tervezhető órakeret	58	29	29

Célok

1. A tanulók részére a textil- és fonalmentő tevékenységek bemutatása, megtanítása, gyakorlása, a szükséges készségek elsajátítása és önálló - részben önálló alkalmazása.
2. Olyan szakmai elméleti és gyakorlati felkészültségű szakemberek képzése, akik képesek ellátni a készségfejlesztő kerettanterv munkaterületének megfelelő munkatevékenységeket, munkaköröket.

Feladatok

1. A textil- és fonalmentés során az alapanyagok és felhasználásuk megismerése, a gépek rendeltetésszerű használatának elsajátítása, egyszerű használati tárgyak elkészítése, munkahelyi szokások kialakítása.
2. Textilek bontásával és feldolgozásával kapcsolatos teendők gyakorlása (tervezés, kellékek és eszközök kiválasztása, a feldolgozás során felmerülő problémák kezelése), kulturált viselkedési szokások elsajátítása.
3. Textilmentés során felhasznált eszközök hatékony használata, fonalak és anyagok fajtáinak megismerése, körültekintő, balesetvédelmi

előírásoknak megfelelő használata, szelektív hulladékgyűjtés alapjainak elsajátítása.

4. Ruhagondozási műveletek – mosás, vasalás, varrás – gyakorlása és elsajátítása, a textíliáknál tanult előzetes ismeretek alkalmazása, piktogramok helyes értelmezésének megtanulása.
5. A varráshoz használatos eszközök, alapanyagok, öltésfajták megismerése, ruhajavítás és egyszerűbb munkadarabok készítése segítséggel.
6. Lakáskultúrával kapcsolatos ismeretek bővítése, rendezett környezet iránti igény kialakítása, textíliák hasznosításának újragondolása.
7. Balesetvédelem a munkafolyamatok végzése során.
8. Képességekhez igazodó, rendszeres gyakorlás biztosítása a mindennapi munkatevékenységekben:

1.Témakör: Anyagismeret/fonalmentés			Óraszám: 32
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Ismerje meg a tanuló a szakma gyakorlásához szükséges munka-, baleset- és tűzvédelmi előírásokat.</p> <p>Szerezzen ismereteket, és tapasztalatokat a különféle fonalakról és fonalként felhasznált anyagokról, mivel az anyag tulajdonságai nagyban behatárolják a későbbi felhasználást.</p> <p>Természetes eredetű fonalfajták növényi eredetű (pamut, len)</p>	<p>Végezze el a tanuló a felhasználásra szánt alapanyagok válogatását megadott szempontok (szálvastagság, szín, nagyság, rugalmasság, felhasználhatóság ...) szerint.</p>	<p>Rugalmasság, merevség, vastagság, állati-növényi eredetű, kötött – hurkolt-, szövött kelmék, kézi- gépi elkészítés, szakíthatóság, festési eljárások megmunkálhatóság függvényében (selyem, pamut, műszál</p>	<p>Bővüljön a tanuló szakmai szókincse, tudása, a praktikus, a hétköznapi élet területén hasznosítható ismeretekkel.</p> <p>Szerezzen jártasságot a verbális és nonverbális információszerzésben az elemi anyagismeret</p>

<p>állati eredetű (gyapjú, hernyóselyem).</p> <p>Vegyí eredetű fonalfajták.</p> <p>A fonal készítésének rövid ismertetése (pl.: fonás, eszközei, történeti áttekintés, cérna készítése).</p> <p>A fonalak felhasználása:</p> <p>Textil készítése kézi és gépi előállítás (pl.:szöttesek,szönyegek, ruhaanyagok)</p> <p>Kötött anyag készítése kézi és gépi előállítás (pl.: kötések, hurkolások stb.)</p> <p>Ismerje meg a tanuló a szakma gyakorlásához szükséges munka- baleset- és tűzvédelmi előírásokat.</p> <p>Ismerje a tanuló a különféle fonalakat és fonalként felhasznált anyagokat, mivel az anyag tulajdonságai nagyban behatárolják a későbbi felhasználást.</p>	<p>Végezzen csoportosítást, találjon összefüggést a fonalvastagság és a célszerű felhasználás között.</p> <p>Az eltérő módon készült darabok bemutatása, és annak tudatosítása, hogy mind fonalból készültek, de más-más</p>	<p>területén.</p> <p>A tevékenységbe ágyazott ismeretszerzés során fejlődjenek motorikus készségei, tájékozódó képessége, esztétikai érzéke.</p> <p>A tudatos balesetmegelőzési magatartás kialakítása érdekében következetesen, minden foglalkozáson fel kell hívni a figyelmet a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.</p> <p>Bővüljön a tanuló szakmai szókincse, tudása, a praktikus, a hétköznapi élet területén hasznosítható ismeretekkel.</p> <p>Szerezzen</p>
--	--	--

			jártasságot a verbális és nonverbális információszerzésben az elemi anyagismeret területén.
--	--	--	---

2.Témakör: Anyagismeret/Textilmentés			Óraszám: 32
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Ismerje meg a tanuló a szakma gyakorlásához szükséges munka-, baleset- és tűzvédelmi előírásokat.</p> <p>A munkavégzéshez szükséges alapvető szakmai ismeretek a textilről.</p> <p>Szerezzen a munkavégzéshez szükséges alapvető ismereteket, és tapasztalatokat a különféle textil anyagokról, mivel az anyag</p>	<p>Végezze el a tanuló a felhasználásra szánt alapanyag válogatását több szempont szerint (alapanyag, szín, későbbi felhasználása).</p> <p>A differenciált feladatmegoldásokra jó lehetőséget biztosít a kellékek válogatása, csoportosítása.</p> <p>A válogatás több szempontú lehet (pl. szín, forma, az anyag</p>	<p>Textilfajták, rugalmasság, merevség, vastagság, állati- növényi eredetű, kötött – hurkolt-szövött kelmék, kézi- gépi elkészítés, szálirány, vágási szél, festési eljárások, kopásállóság, szakíthatóság, mérettartósság, megmunkálhatóság</p>	<p>Bővüljön a tanuló szakmai szókinccse, tudása, a praktikus, a hétköznapi élet területén hasznosítható ismeretekkel.</p> <p>A tevékenységbe ágyazott ismeretszerzés során fejlődjenek motorikus készségei, tájékozódó képessége, esztétikai érzéke, kommunikációja.</p>

<p>tulajdonságai nagyban behatárolják a későbbi felhasználást.</p> <p>Természetes eredetű fonalfajták</p> <p>növényi eredetű (pamut, len)</p> <p>állati eredetű (gyapjú, hernyóselyem)</p> <p>Vegyi eredetű fonalfajták.</p> <p>A fonal tulajdonságai: Az elkészítés módja (szövés, kötés, hurkolás)</p> <p>A színezés technikája (fehérítés, fonal színezése, kész szövet színezése, minta nyomása, filmnyomás, hőnyomás - stb.)</p> <p>A kikészítés fajtái (mosás, avatás, kreppelés stb.)</p> <p>A textil felhasználásának területei (lakástextil, fehérenemű, ruhanemű, gazdasági textíliák)</p> <p>Ismerje meg a</p>	<p>méret, anyag szerint</p> <p>csomagolva, felcímkézve tárolhatók újbóli felhasználásig).</p> <p>Kellő anyagismerettel rendelkezve a környezetében fellelhető textilek elemzése is megtörténhet.</p> <p>Fontos hangsúlyozni, hogy az eltérő anyagok eltérő tulajdonságai miatt, meghatározott területen és összetételben lehet egy időben használni őket.</p> <p>Fontos az anyagismeret a későbbi hibák elkerülése érdekében (pl. színtartósság, mérettartósság,</p>	<p>kellékek.</p>	<p>A tudatos balesetmegelőzési magatartás kialakítása érdekében következetesen, minden foglalkozáson fel kell hívni a figyelmet a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.</p> <p>Szerezzen jártasságot a verbális és nonverbális információszerzésben az elemi anyagismeret területén.</p> <p>Egyéni képességek szerinti anyagismeret, biztonságos eszközhasználat, a munkavégzéshez</p>
---	--	------------------	--

<p>tanuló a szakma gyakorlásához szükséges munka-, baleset- és tűzvédelmi előírásokat.</p> <p>A textilszínezés színezés technikája (fehérítés, fonal színezése, kész szövet színezése, minta nyomása, filmnyomás, hőnyomás).</p> <p>A kikészítés fajtái (mosás, avatás, kreppelés).</p> <p>A textil felhasználásának területei: lakástextil, fehérnemű, ruhanemű, gazdasági textíliák.</p> <p>Néhány, a mindennapokban gyakran használt szálanyag megkülönböztetése, megnevezése, tulajdonságai, felhasználása</p>	<p>kopásállóság figyelembe vétele).</p> <p>A témakör feldolgozása során mód nyílik a fonalak témakörében tanultak ismétlődő rendszerezésére, mivel a szükséges ismeretanyag egy része megegyezik.</p> <p>A munkát kiegészítő és segítő tevékenységek:</p> <p>Textilekből mintakollekció készítése színek, anyagfajták szerint.</p> <p>Az esztétikai érzék</p>		<p>szükséges pozitív hozzáállás, a társakat nem zavaró viselkedés.</p> <p>A tanulók szakmai, munkavégzési kompetenciáinak kialakítása.</p> <p>A munkahelyi beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés és viselkedés legfontosabb szabályainak elsajátíttatása.</p> <p>A környezettudatos magatartás, a gazdaságossági szemlélet alakítása. A munkavégzéssel kapcsolatos egészségvédelmi szokások, baleset megelőzési magatartás</p>
--	---	--	--

<p>textilminták alapján: Krepp: (vékony, hullámos felületű, egyszínű vagy nyomott mintás) ágynemű, fehérenemű, gyerekeruha alapanyag.</p> <p>Flanel: (vastagabb, laza kötésű, puha szövet, mindkét oldalán bolyhozott) hálóruga, ing alapanyag.</p> <p>Karton: (közepes vastagságú anyag, vászonkötésű) blúz, ing, nyári ruha, kötény anyaga.</p> <p>Kordbársony: (különböző szélességű csíkozott) nadrág, szoknya, dzseki, gyerekeruha anyaga.</p> <p>Pamutvászon: (vastagabb, vékonyabb vászonkötésű) munkaruha,</p>	<p>fejlesztését segítő szín- és formakompozíciók készítése.</p> <p>Ismerkedjen a tanuló az iparművészetben, divatban, lakáskultúrában használt anyagok változatos tulajdonságaival.</p> <p>Nézzon képes magazinokat, albumokat, katalógusokat és válogasson adott szempontok szerint a látott képekből.</p>		<p>kialakítása.</p> <p>A tanuló nyelvi ismereteinek, kifejezőképességének, információ-szerző és-feldolgozó képességének fejlesztése</p>
--	---	--	---

lakástextil alapanyaga. Gyapjúszőve t: (eltérő vastagságú, kellemes tapintású) női ruha, kosztüm, férfiöltöny, kabát alapanyaga Selyemszőve t: (szép fényű, kellemes, puha) blúz, női ruha, sál anyaga.			
---	--	--	--

3.Témakör: Eszközhasználat, baleset megelőzés			Óraszám: 32
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Megismertetni a szakma gyakorlásához szükséges munka- és tűzvédelmi, valamint biztonságtechnikai előírásokat. Munkavédelmi szabályok.	A jó közérzet és hatékony munkavégzés feltételei az időközönként beiktatott rövid mozgásos feladatok, gimnasztikai gyakorlatok vagy más, esetleg a szabadban végzett mozgásos tevékenységek.	Szűrő-vágó eszköz, karbantartás, pormaszk, érintésvédelem, poroltó, elektromos eszköz, allergia fonal-, textilvágó (körkés) hatása, pánik,	Sajátítsa el a tanuló, képességeinek megfelelően a szakma gyakorlati tevékenységeit. Tartsa be a munkarend, a beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés alapszabályait. Takarékos,

<p>Felismerni a munkavégzés közben előforduló veszélyforrásokat és jelezni, hogy megtehetőek legyenek az elhárításhoz szükséges intézkedések.</p> <p>Kitartó, biztonságos munkát végezni.</p>	<p>Lényeges a derűs légkör megteremtése.</p> <p>Munka közben zenehallgatással, a munkatevékenységhez kapcsolódó témákról való beszélgetéssel oldhatjuk a feszültséget, kerülhetjük el a balesetet (monotónia túrés).</p> <p>Tanulmányi séta a mentőállomásra, baleseti ambulanciára.</p>	<p>elsősegélynyújtás</p> <p>fertőtlenítés,</p> <p>vérzéscsillapítás,</p> <p>nyomókötés,</p> <p>fájdalomcsillapító szer,</p> <p>hívószám, sürgősség, ambulancia.</p>	<p>gazdaságos szemlélet erősítése (pl. fonalgubanc feltekerése a legkevesebb veszteséggel).</p> <p>A tudatos baleset-megelőzési magatartás kialakítása érdekében következetesen, minden foglalkozáson fel kell hívni a figyelmet a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.</p>
<p>Alkalmazni a balesetvédelmi előírásokat.</p> <p>Az ismeretek elsajátítása érdekében elsősegélynyújtó bemutatók, tájékoztató jellegű filmek, könyvek,</p>	<p>Jó mentális közérzet biztosítása az egyéni igények és az adott lehetőségek figyelembevételével</p> <p>Nagy gondot kell fordítani a munkavédelmi, biztonságtechnikai szabályok, eljárások tudatosítására, betartására.</p> <p>Ezt végezhetjük az oktatást megelőzően naponta, tantárgyi</p>		<p>Az önellenőrzés fontosságának a felismertetése és gyakoroltatása.</p> <p>Legyen képes örömmel, aktívan, és kitartóan végezni a tevékenységeket. Legyen képes a megtanult munkafolyamatokat egyre nagyobb önállósággal, a</p>

<p>figyelem felhívó plakátok, piktogramok, prospektusok megtekintése elengedhetetlen .</p> <p>Szükséges a rendszeres gyakorlás feltételezett (vagy valódi) baleset esetén - a lehetőség adta helyzet felismerésének és alkalmazásának gyakorlati kivitelezése.</p>	<p>témakörök előtt és a gyakorlati munka folyamatában rendszeresen.</p> <p>A gépek biztonságos használatára tudatosan fel kell készíteni a tanulókat.</p> <p>Meg kell ismertetni őket a balesetveszély lehetőségeivel, a biztonságos munkavégzés feltételeivel.</p> <p>Az eszközök használatánál figyelmeztetni kell őket, hogy saját és társai testi épségére különösen figyelniük szükséges. A gépek egyszerű karbantartási munkáinál, általuk is végezhető javításoknál meg kell követelni a biztonságtechnikai szabályok betartását.</p> <p>A feladatok elvégzésének értékelésekor minden esetben ki kell térni a</p>		<p>szükséges anyagok és eszközök célszerű megválasztásával elvégezni.</p> <p>Munkáját folyamatában ellenőrizze, szükség szerint segítséggel/önállóan javítsa.</p> <p>A tanulók szakmai, munkavégzési kompetenciáinak kialakítása.</p> <p>A munkahelyi beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés és viselkedés legfontosabb szabályainak elsajátíttatása.</p> <p>A környezettudatos magatartás alakítása.</p> <p>A munkavégzéssel kapcsolatos egészségvédelmi szokások, baleset megelőzési magatartás kialakítása.</p> <p>A tanuló nyelvi ismereteinek,</p>
--	---	--	--

	<p>munka minőségi, mennyiségi teljesítménye mellett annak biztonságos elvégzésére is.</p> <p>Elsősegélynyújtás gyakorlása, kisebb sérülések esetén.</p>		<p>kifejezőképességének, információ-szerző és-feldolgozó képességének fejlesztése.</p> <p>Fejlődjön a tanuló önismerete, ismerje meg saját képességeit, formálódjon pozitív jövőképe saját lehetőségeit illetően</p>
--	---	--	--

4.Témakör: Fonalmentés menete			Óraszám: 120
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Ismerje meg a tanuló a szakma gyakorlásához szükséges munka- baleset- és tűzvédelmi előírásokat.</p>	<p>A fonalak, cérnák, a szövött- kötött- és hurkolt kelmék feldolgozhatóságának főbb műveletei:</p> <p>Válogatás: a felhasználásra szánt alapanyag válogatása több szempont alapján (szín, minőség, alapanyag</p>	<p>válogatás,</p> <p>bontás,</p> <p>fejtés,</p> <p>gombolyítás,</p> <p>kellékek,</p> <p>eszközök</p> <p>(bontótű,</p>	<p>Sajátítsa el a tanuló, képességeinek megfelelően a szakma gyakorlati tevékenységeit.</p> <p>Tartsa be a munkarend, a beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés alapszabályait.</p> <p>Takarékos, gazdaságos szemlélet erősítése (pl. fonalgubanc</p>

<p>4</p> <p>Ismerje a tanuló a munkafázisokat és azok sorrendjét. Ismerje a szükséges eszközöket és azok rendeltetészerű használatát.</p>	<p>összetétele...) az adott lehetőségeknek megfelelően</p> <p>Bontás: kötött termékek bontása, kellékek eltávolítása (gombok, kapcsok, húzózárok, zsebek, válltömések, tépőzárok, bélés lefejtése), kézzel kötött termékek fejtése, géppel kötött termékek bontása, a bontás megkezdése (a megfelelő hely megkeresése)</p> <p>Gombolyítás: az adott hosszúságot meghaladó fonal szálakat segédeszközre vagy kézfejre tekeri, az előre meghatározott fonalhosszúságnál rövidebb szálak gyűjtése külön történik, a szálakat, szükség szerint összecsomózva vagy</p>	<p>olló)</p>	<p>feltekerése a legkevesebb veszteséggel).</p> <p>A tudatos baleset-megelőzési magatartás kialakítása érdekében következetesen, minden foglalkozáson fel kell hívni a figyelmet a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására.</p> <p>Az önellenőrzés fontosságának a felismertetése és gyakoroltatása.</p> <p>Legyen képes örömmel, aktívan, és kitartóan végezni a tevékenységeket.</p> <p>Legyen képes a megtanult munkafolyamatokat egyre nagyobb önállósággal, a szükséges anyagok és eszközök célszerű megválasztásával elvégezni.</p> <p>Munkáját folyamatában</p>
---	---	--------------	---

	csomózás nélkül kell gombolyítani		ellenőrizze, szükség szerint segítséggel/önállóan javítsa.
--	-----------------------------------	--	--

1. Témakör: Textilmentés menete			Óraszám: 142
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Ismerje meg a tanuló a szakma gyakorlásához szükséges munka-, baleset- és tűzvédelmi előírásokat.</p> <p>Ismerje a munkafázisokat és azok sorrendjét.</p> <p>Ismerje meg minta utáni egyszerű formájú textilből készíthető termékeknél a szabás, varrás, vasalás fogalmát, eszközeit tudja megnevezni, kiválasztani, és</p>	<p><u>Válogatás:</u></p> <p>A munkában részt vevő tanulók irányítás mellett a felhasználásra szánt alapanyagok válogatását több szempont alapján (szín, alapanyag), az adott lehetőségeknek megfelelően végezzék el.</p> <p>A válogatást értelemszerűen az adott alapanyagok tulajdonságai, és a felhasználás célja határozzák meg.</p> <p>Célszerű már a válogatás során figyelembe venni a majdan elvégzendő</p>	<p>Szabás</p> <p>darabolás,</p> <p>bontás,</p> <p>fejtés,</p> <p>varrás,</p> <p>csomózás,</p> <p>hurkolás,</p> <p>foltvarrás,</p> <p>mérés,</p> <p>szálirány</p>	<p>Sajátítsa el a tanuló, képességeinek megfelelően a szakma gyakorlati tevékenységeit.</p> <p>Tartsa be a munkarend, a beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés alapszabályait.</p> <p>Az önellenőrzés fontosságának a felismertetése és gyakoroltatása.</p> <p>Takarékos, gazdaságos szemlélet erősítése</p> <p>A tudatos baleset-megelőzési magatartás kialakítása érdekében következetesen, minden foglalkozáson fel kell hívni a</p>

<p>képességektől függően a folyamatát is tudja elvégezni. a minőségi követelményeknek megfelelően.</p> <p>Ismerje fel, segítséggel nevezze meg textilminták segítségével a ruhaiparban feldolgozásra kerülő textilméterárak, kellékek, rövidárak fajtáit nyersanyaguk, szerkezetük, felhasználási területük és kereskedelmi elnevezésük szerint.</p> <p>Ismerje meg a szakma gyakorlásához szükséges munka- és tűzvédelmi, valamint biztonságtechnikai előírásokat.</p>	<p>szükséges munkafolyamatokat is (pl.: gombokat le kell majd venni, bélést ki kell fejteni stb.).</p> <p><u>Bontás, a kellékek eltávolítása a textiltől:</u></p> <p>a gombok, kapcsok, zárok lefejtése, levágása</p> <p>a bélés kifejtése kellékek elkülönítése, válogatása</p> <p><u>A textil szétfejtése:</u></p> <p>bontás megkezdése, a megfelelő hely megkeresése</p> <p>az összevarrt anyag fejtése a varrás mentén</p> <p>fejtés különböző módjának elsajátítása (pl. ollóval, célszerszámmal, száلكihúzással stb.)</p> <p>a fejtett anyag tisztítása a felesleges szálak eltávolításával, az anyag simítása, válogatása nagyság szerint</p> <p><u>A textil darabolása a majdani felhasználás szerint</u></p> <p>Csík tépése</p>		<p>figyelmet a munka- és balesetvédelmi szabályok betartására</p> <p>A tanulók szakmai, munkavégzési kompetenciáinak kialakítása.</p> <p>A munkahelyi beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés és viselkedés legfontosabb szabályainak elsajátíttatása.</p> <p>A környezettudatos magatartás alakítása.</p> <p>A munkavégzéssel kapcsolatos egészségvédelmi szokások és tudatos baleset megelőzési magatartás kialakítása.</p> <p>A tanuló nyelvi ismereteinek, kifejezőképességének információszerző és -feldolgozó képességének fejlesztése.</p>
---	--	--	---

	<p>rongyszőnyeg készítéséhez:</p> <p>a csík szélességének kimérése centiméterrel, vagy sablonnal</p> <p>az anyag bevágása a kimért helyen</p> <p>az anyag repítése száliránynak megfelelően</p> <p>amennyiben az anyag nem téphető, a megfelelő szélesség kimérése és bejelölése után elvágása ollóval</p> <p>az azonos anyagú és szélességű, színű csíkok összeöltése megfelelő színű fonallal és a kapott csík feltekerése orsóra</p>		<p>Fejlődjön a tanuló önismerete, ismerje meg saját képességeit, formálódjon pozitív jövőképe saját lehetőségeit illetően.</p>
--	---	--	--

6.Témakör: Kapcsolódó más gyakorlati tevékenység /üzemlátogatás, tanulmányi kirándulás/			Óraszám:24
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Tájékozódjon magazinok, katalógusok, albumok segítségével is a szakma elsajátításához nélkülözhetetlen ismeretek</p>	<p>A szakorák jelentős részét a műhelyben töltik a tanulók. Hasznos, ha többször van módjuk fonalboltban, textil- és ruhanemű boltban, használtruha kereskedésekben</p>	<p>tapasztalatcsere, tanulmányi kirándulás, tájház, kiállítás, konténer, turkáló, útiterv, hasznosítás, néphagyomány, divat, lakáskultúra, iparművészet</p>	<p>Ismerkedjen meg az iparművészetben, divatban, lakáskultúrában, népművészetben használt anyagok változatos tulajdonságaival. A textil és</p>

megszerzése érdekében.	(turkálókban), rövidáru üzletekben, ruhaüzletekben, varrodában, butikokban tanulmányi látogatások keretében gyakorlati tapasztalataikat bővíteni, közvetlen kapcsolatba kerülni a munkatevékenységük alapanyagaival.		fonalmentéssel kapcsolatos ismereteit bővítse a gyakorlati tapasztalatszerzéssel az újrahasznosítás érdekében.
------------------------	--	--	--

7.Témakör: Mérés, csomagolás, tárolás			Óraszám: 16
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
Ismerje meg a különféle csomagoló és tároló anyagokat, legyen képes az adott feladatnak megfelelőt kiválasztani és felhasználni.	<u>Mérés</u> A kellő súlyt elérő fonalgombolyag végét rögzíteni kell. Igény szerint a súlyt és a termék nevét feltüntetve célszerű csomagolni az elkészült munkát tárolásra és raktározásra előkészítve. Legmegfelelőbb méretbeli megállapodás szerint	mérés, csoportosítás, tárolás, címkézés, válogatás,	A munkafolyamatok végzése módját ad az esztétikai érzék és fantázia fejlesztésére is, amennyiben a termékek későbbi felhasználási lehetőségei szóba kerülnek. Képesé kell tenni a tanulókat a munkafegyelem és a munkavégzés alapvető

<p>Ismerje és tudja csoportosítani a félkész- és kész termékeket, azokat megfelelően válogatni, csomagolni.</p>	<p>válogatni a fonalakat, textíliákat, kelméket, félkész- és kész termékeket, megkönnyítve a célszerű felhasználásukat.</p> <p><u>Csoportosítás:</u></p> <p>Tároló dobozokban, címkézéssel ellátva: a munka során lefejtett kellékek tárolására, válogatására (gombok, húzózárok, kötöző anyagok, tépőzárok, patentok, tömőanyagok, válltömések, bélésanyagok), célszerszámok, ollók, ragasztó anyagok, csomagolási anyagok, mérést szolgáló eszközök (mérleg, mérőszalag), sablonok, egyéb kiegészítő anyagok.</p> <p><u>Csomagolás:</u> a munka során</p>	<p>csomagoló anyagok,</p> <p>segédanyagok,</p> <p>foltvarrás</p>	<p>szabályainak és az alapvető munkavédelmi és balesetmegelőző szabályok betartására.</p> <p>Legyenek képesek az adott feladat szerinti tevékenységeket algoritmizálva elvégezni.</p> <p>Az utasításnak megfelelő helyen és módon tudják az elkészült termékeket tárolni és értékesítéshez, ajándékozáshoz előkészíteni.</p> <p>A témaegység célja, hogy a tanulókat differenciáltan készítse fel az iskolai tanulmányok befejezése utáni munkavégzésre,</p>
---	---	--	--

<p>Ismerje a csomagolás szempontjait és tudja előkészíteni a terméket a csomagoláshoz.</p>	<p>összegyűlt kellékek (nem textilanyagok), a gondosan feldarabolt anyagok, kész termékek, ajándéktárgyak, lakástextíliák, dekorációs anyagok megfelelő válogatása, csomagolás, címkézés, esetleges kezelési utasítás után kerülnek a későbbi felhasználóhoz. (Textil KRESZ). <u>Tárolás:</u> a raktározáshoz szükséges anyagok, eszközök, kellékek, termékek elhelyezése, azok megfelelő körülményeinek. <u>Foltvarrás alapanyaga céljából (Patchwork):</u> megfelelő, válogatott méretek szerinti gyűjtés, csomagolás és tárolás, textilkép, falvédő készítéséhez</p>		<p>lehetőséget nyújtva számukra, hogy védőmunkahelyen és ép emberek között, a nyílt munkaerőpiacon (egyéni megsegítéssel), felnőttként munkát vállaljanak.</p> <p>A textil és fonamentalmentésből nyert anyagok mérése, szakszerű tárolása.</p> <p>Újrahasznosítás után a kész termékek csomagolása a környezetvédelmi és balesetvédelmi szempontok figyelembevételével.</p> <p>Raktárrend kialakítása adott szempontok szerint.</p>
--	---	--	--

	alkalmas alapanyagok előkészítése.		
--	--	--	--

8.Témakör:.. Textil-és fonalmentés termékeinek mindennapi hasznosítása			Óraszám: 72
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p><u>Anyagismeret (fonal és textil):</u></p> <p>Felmérni a javítások, átalakítások lehetőségeit a textilmentés során rendelkezésre álló textíliák és kelmék közül az esztétikai és gazdaságossági szempontok figyelembe vételével, és azokat lehetőség szerint önállóan elkészíteni.</p> <p>Tudatosítsuk a fiatalokban, hogy a segítségkérés és a feladatok ellenőrzése természetes része az életnek, ne féljenek jelezni</p>	<p>.A textilmentés és fonalmentés során megismert kiegészítőket és kellékanyagokat sikeresen fel tudja használni egy új, hasznos tárgy elkészítésére (gombok, zipzár patent, tépőzár, válltömés, gumi, csipke).</p> <p>A technológia részműveleteit minden esetben a munkamódszert átadó közvetlen irányítása mellett bemutatás, betanítás után készíti el, figyelve a konkrét textília formai megoldásainak, alap- és kellékanyagainak, valamint a</p>	<p>bontás,</p> <p>szabásminta,</p> <p>kellékek,</p> <p>varrás,</p> <p>varrógép,</p> <p>környezetvédelem,</p> <p>újrahasznosítás,</p> <p>kézimunka</p>	<p>A szakma elsajátításának próbaköre a tanult elméleti ismeretek eredményes gyakorlati alkalmazása.</p> <p>A képzés kezdeti szakaszán különösen, de mindvégig igen fontos a motiváltság érdekében, hogy a tanulók munkájának eredménye, a kész munkadarab használhatósága nyilvánvaló legyen. Készítése során sikerélményhez jussanak.</p> <p>Tudatosuljon, hogy a kézimunkával készített termékek</p>

<p>gondjaikat, miközben legyenek büszkék teljesítményükre.</p> <p>Ismerje, és a gyakorlatban legyen képes használni a szabás és a varrás kézi eszközeit (olló, körkés, bontótű, gombostű, szabókréta, illanó filc).</p> <p>Ismerje fel, és ha képességei lehetővé teszik, irányítás és ellenőrzés mellett alkalmazza a tárgykészítés során a felsorolt (asztali szövő lécs, szövő keretek, karmantyúk, övszövő, varrógép) eszközöket.</p> <p>Lehetőség szerint ismerje meg a</p>	<p>rendelkezésre álló eszközök (esetleges gépek) alkalmazásának lehetőségeire.</p> <p>A munkafolyamat bemutatása után egyénileg végezzék a tanulók a munkát. A tanár/szakoktató korrigálja az eszközhasználatot, tanácsadással segítsen, dicsérettel ösztönözzön, de az önálló munkavégzést biztosítsa.</p> <p>Eszközök segítségével rongyszövés: textil-és fonalgombolyagok felhasználása asztalra szerelt szövő lécen (tüskén) való szövésre</p> <p>álló és fekvő szövőszéken való feldolgozására (terítők, lábtörlők, falvédők stb.)</p> <p>szalagszövőn való</p>		<p>előállítás</p> <p>munkaigényes és időigényes folyamat, ami felértékeli az elkészült tárgyat.</p> <p>Váljon képessé különböző ruhadarabokhoz a megfelelő anyagot, kelléket kiválasztani, az összedolgozhatóság, kezelhetőség figyelembe vételével.</p> <p>Tudatosuljon benne munkavégzése során az a tény, hogy munkája környezetvédelmi célokat szolgál. Tevékenységük által a feleslegesnek tűnő „hulladékból” hasznos termék készül.</p> <p>Ismerje meg az egyszerűbb női- és férfi ruhadarabokat, azok készítésének módját az alapanyag</p>
--	--	--	---

<p>varrógépek általános felépítését, a varráshoz használatos eszközök használatát, a gép működtetését és kezelését (minden esetben oktató segítségével és felügyelete mellett).</p> <p>Ismerje és tudja működtetni a vasaláshoz használt berendezéseket.</p> <p>Ismerje fel a textilműhelyben lévő gépek és eszközök rendellenes működését, tudjon segítséget kérni.</p> <p>Fantáziája és esztétikai érzéke segítségével próbálja kiválasztani a különböző típusú textíliákhoz a megfelelő kellékeket, közbéléseket,</p>	<p>fonalgombolyagok felhasználására (övek, szalagok, mobiltelefon tartók, könyvjelzők, zsebkendő tartók stb.)</p> <p>kötés, horgolás (kötőtűk és horgolótűk segítségével, egyedi technikákkal)</p> <p>Apróáruk készítése a mentett fonalak, textíliák felhasználásával:</p> <p>Egyszerű használati és lakberendezési cikkek, ajándéktárgyak textíliák és kelmék tárgyalkotással történő újrahasznosításával.</p> <p>E munkafolyamat végzése módot ad az esztétikai érzék és fantázia fejlesztésére is, amennyiben a későbbi felhasználás lehetőségei szóba</p>		<p>sajátosságainak figyelembevételével.</p> <p>A tanulók az alapvető textil- és fonalmentési technológiai eljárásokat és a megmunkálási műveletek logikai sorrendjét megismerjék, és alkalmazzák azokat a különböző textíliák anyagminőségek, színek és összetevők szerinti szétválogatásnál, ruhabontásnál, textilhasításnál, összevarrás, fonalképzés, gombolyítás, feldolgozás munkafázisainál</p> <p>A tudatos baleset-megelőzési magatartás kialakítása érdekében következetesen minden gyakorlati foglalkozás előtt, a végzendő munkafolyamat végzése során fel kell hívni a figyelmet a munkavédelmi szabályok betartására.</p>
--	--	--	--

bélésanyagokat azokból új tárgyat előállítva.	kerülnek. Varrás (kézi, gépi): a. egyszerű szabásmintákat a mintaívekről (lehetőség szerint, egyéni képességeikhez mérten) tudjon kiszabni olló		
---	---	--	--

9.Témakör: . Ismétlés, rendszerezés			Óraszám: 48
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>A munkafolyamat állandó értékelése és a megfelelő segítségnyújtás kellően felkészít erre.</p> <p>A fiatalokban tanulmányaik során kialakulnak a társas együttélés alapvető szokásai, önkiszolgálási szintjük lehetővé teszi számukra a viszonylagos önállóságot.</p> <p>Az ismert hely és személyek megnyugtató</p>	<p>A munkafázisok sorrendjének ismerete és betartása követelmény. Ehhez folyamatosan gyakorolni szükséges a műveleteket, az egyes munkafázisok pontos elvégzését.</p> <p>A jó közérzet és hatékony munkavégzés szükségessé teszi az időközönként beiktatott rövid mozgásos feladatokat, gimnasztikai gyakorlatokat vagy más esetleg a szabadban végzett mozgásos tevékenységet.</p>	<p>munkadarab,</p> <p>anyagok,</p> <p>eszközök,</p> <p>balesetvédelem</p>	<p>A tanulási idő során fokozatosan végezze egyre önállóbban a munkát.</p> <p>Legyen módja arra, hogy önállóan tervezze meg a munkadarabot, a munka fázisait, a munkavégzéshez szükséges eszközöket és időt.</p> <p>A gyakorlati kerettanterv elsajátítása során a munkafolyamatokat fokozatosan egyre önállóbban végezze a feladat megállapításától, a szükséges eszközök</p>

<p>háttérrel jelentenek számukra ahhoz, hogy eleinte több, majd kevesebb segítséggel az iskolán kívüli színtereken is biztonságosan mozogjanak.</p>	<p>Jó hatású a munka közben halk zene hallgatása, beszélgetés a munkatevékenységhez kapcsolódó témákról, derűs légkör biztosítása.</p> <p>A tanulási idő során fokozatosan egyre önállóbban dolgozzon.</p> <p>Legyen módja arra, hogy önállóan tervezze meg az elvégzendő munkát, annak fázisait, a munkavégzéshez szükséges eszközöket és időt.</p> <p>A munkafolyamat állandó értékelése és a megfelelő segítségnyújtás kellően felkészít erre.</p> <p>Az iskola fontos partnere a család, a szülő, aki megfogalmazza igényét és elvárásait az iskolával szemben.</p> <p>Ez az igény minden esetben realitáson alapuljon. Ennek érdekében</p>		<p>és munkafolyamatok megtervezésén túl a feladat megfelelő minőségben és időben történő elvégzéséig.</p> <p>Az oktatási intézményben a többéves fejlesztő munka során felszínre kell hozni a fiatalok egyéni képességeit, az esetleges hiányok csökkentésére egyéni korrekció biztosításával.</p> <p>A képzés során a gyakorlati kerettanterv gyakorlati célzott tevékenységeit tanári irányítással, jól begyakorolt rutinnal kell végezniük, ami később a biztonságos munkavégzésüket segíti.</p> <p>A gyakorlati kerettanterv során nagy lehetőség és szükség is van az egyéni, helyi</p>
---	---	--	--

	törekedjen az oktatási intézmény és a pedagógus a harmonikus szülő – iskola – munkahely együtműködésre, a tanulók későbbi kiegyensúlyozott, megelégedett, tartalmas életéhez		sajátosságok figyelembe vételére, és ennek tudatában kell a megfelelő, aktuálisan szükséges területre vonatkozó ismereteket aktualizálni és alkalmazni.
--	---	--	---

UDVAROS Modul

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyamok	11 – 12.
Heti órakeret	4
2 éves órakeret	288
Ebből kötött	260
Szabadon tervezhető órakeret	28

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / évfolyam	11- 12.	11.	12.
1. Munka-, egészség- és balesetvédelem	16	8	8
2. Környezetvédelem	24	12	12
3. Anyag-eszközismeret	82	41	41
4. Éghajlati ismeretek	24	12	12
5. Talajtani ismeretek	68	34	34
6. Munkavállalói ismeretek	46	23	23
Szabadon tervezhető órakeret	28	14	14

Eszközigény:

1. cirokseprű, vesszősöprű, lombseprű, ásó, gereblye, kapa, lapát, hólapát, szemétlapát, ültetőfa, sorkihúzó, metszőolló, fűnyíró, sövénynyír, aprómagvető, szaporító láda, komposzt, fólia, fóliaszák

A baleset-, munka- és környezetvédelemmel kapcsolatos fogalmak (védőkesztyű, védőszemüveg, térdvédő, munkaruha)

Célok

A tanulók sajátítsák el irányítással udvarok, parkok, útjainak gondozási, ápolási, karbantartási munkálatait. Készítse fel a fiatalokat arra, hogy egyéni megsegítéssel legyenek képesek felnőttként munkát vállalni, a munkaerőpiacon segítséggel eredményesen helytállni. Segítse a tanulókat szocializációjukban, a munkavégzéshez szükséges kötöttségek, szabályok interiorizált elsajátításában, a későbbi rehabilitáció, illetve védett munkahelyen történő munkavégzés képességének elősegítésében. A tanulók képessé váljanak elvégezni egyszerű, különösebb elméleti felkészültséget nem igénylő udvarosi munkafolyamatokat, megfelelő irányítás mellett.

Feladatok

1. A mindennapi élethez alapvetően nélkülözhetetlen munka- és egészségvédelmi ismeretek, szokások elsajátítása mellett a testi fejlettség és ellenálló képesség kialakítása és fenntartása.
2. Fontos, hogy kialakuljanak az egészséges életmódhoz tartozó higiénias szokások. A fiatal képességeinek megfelelően vigyázzon egészségére, kerülje a káros szokások kialakulását.
3. Legyen a tanuló igénye saját és közvetlen környezetének szép kialakítására. Segítséggel tegye vonzóvá környezetét, szívesen tartózkodjon a jó levegőn, szeresse a természetet, és tudjon dolgozni megfelelően előkészített szerszámokkal, eszközökkel.
4. Ismerje meg és tartsa be a tanuló a munka- és egészségvédelemre vonatkozó

szabályokat.

5. Fokozottan szokjon hozzá a termelőmunkában megszokott munkaidő szerinti terheléshez, egyéni terhelhetőségüknek megfelelően. Alakuljon ki a tanuló önismerete annyira, hogy segítséggel képes legyen társaival megfelelően együtt dolgozni.
6. Tudja emberi kapcsolataiban az egyet nem értést kezelni, és kevésbé sérüljön a vitákban. Legyen képes bizalommal fordulni szűkebb, és tágabb környezetéhez amennyiben segítségre van szüksége.

1.Témakör: Munka-, egészség- és balesetvédelem			Óraszám: 16 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Munkavégzés hez nélkülözhetetl en balesetvédelm i előírások ismerete.</p> <p>Veszélyes gépek, eszközök, tevékenységek</p> <p>Veszélyes alapanyagok, energiaforrások.</p> <p>Tisztításhoz, takarításhoz használt vegyi anyagok alapvető ismerete, hozzájuk</p>	<p>Előírások, veszélyhelyzet ek ismerete, megelőzésük.</p> <p>Tennivaló baleset esetén.</p> <p>Permetezés</p>	<p>munkavédelem , balesetvédelem , egészségvédele m, baleset, veszély, elsősegély, mentőláda, munka közben használt eszközök, anyagok neve, munkaruha, védőruha,</p> <p>használati utasítás, vegyszer, tisztítószer,</p> <p>munkavédelmi eszközök</p>	<p>Tűz- és balesetvédelmi előírások megismerése.</p> <p>Az elvárt viselkedés szabályozása.</p> <p>Tűz és baleset esetén szükséges teendők, mentések, értesítendők körének megismerése.</p> <p>Baleseti sérülés ellátásának szimulálása, elsősegéyláda</p> <p>.tartalmának összeválogatása, alkalmazásának gyakorlása.</p> <p>Tűzvédelmi gyakorlat.</p> <p>Segélyhívások, segítségk éréshelye, szimulálása, mentők, tűzoltók, rendőrség, segélyvonal.</p> <p>Tájékozódás, térérzékelés</p>

<p>kapcsolódó balesetvédelmi tudnivalók. A növényápolás, talajtechnológiai eljárások, komposztálás során szükséges egészségvédelmi gyakorlat elsajátítása. Munkaruha, védőruha, munkacipő, védő és óvó eszközök. Elsősegély-nyújtási alapismeretek, elsősegélyláda helye, tartalma. Egészségvédelem a munkahelyen.</p>	<p>komposztálás</p> <p>Elsősegélynyújtás</p>		<p>fejlesztése.</p>
--	--	--	---------------------

2.Témakör: Környezetvédelem			Óraszám: 24 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény

<p>Ökológiai alapismeretek.</p> <p>Környezetszennyezés.</p> <p>Környezeti ártalmak feltérképezése, környezetvédelem, környezetmegóvás.</p> <p>Háztartási hulladék.</p> <p>Szerves-, szervesanyagok, szelektív gyűjtés, komposztálás.</p> <p>Szennyezőanyagok, szennyezés megelőzés, szennyezésmentesítés.</p>	<p>A megismert éghajlati, időjárási tényezők, jelenségek ismerete, a következmények tervezése.</p> <p>A tanulmányok során megismert növények és állatok tulajdonságainak és hasznosságának számbavétele.</p> <p>A zöld környezet gondozására, megóvására irányuló felelősség átérzése.</p> <p>A környezettudatos szemléletmód és gondolkodás kialakítása.</p> <p>A természet szépségének, célszerűségének megélése.</p> <p>Szöveges és képi információk</p>	<p>Természetes és mesterséges környezet civilizációs ártalom, környezetvédelem, ökoszemlélet, törzsfajlás, mutáció, környezetszennyezés, szerves-szerveetlen anyagok, szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás</p>	<p>A meglévő ismeretek több szempontú rendszerezése azok felhasználása az önálló munkavégzés folyamán.</p>
---	---	---	--

	értelmezése.		
3.Témakör: Anyag-eszközismeret			Óraszám: 82 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Az udvar, a szabad környezet berendezéseinek, eszközeinek, rendjének, tisztántartásának megismerése.</p> <p>Felhasznált technológiák, anyagok megismerése, megnevezése.</p> <p>Munkafolyamat menetének megismerése.</p> <p>A társadalmi, munkahelyi beilleszkedéshez szükséges viselkedésformák elsajátítása.</p> <p>A komposztálás lehetősége és folyamata.</p> <p>Szelektív hulladékgyűjtés</p>	<p>Munkahelyi műhelyben helyes viselkedési szabályok kialakítása.</p> <p>A szükséges általános elméleti elemekkel való összekapcsolása.</p> <p>Az egyszerűbb kéziszerszámok, eszközök helyes fogási, használati módjának gyakorlása.</p> <p>Szerszámok tisztántartásának, szerszámok, anyagok tárolási szokásainak betartása.</p> <p>Segítsék egymást a munka-végzés közben és fogadják el mások segítségét. Az egyes munkafolyamatokhoz használatos eszközöket jól tudják alkalmazni. Segítséggel</p>	<p>A feladatvégzésekkel kapcsolatos anyag- és eszközfogalmak (cirokseprű, vesszősöprű, lombseprű, ásó, gereblye, kapa, lapát, hólapát, szemétlapát, ültetőfa, sorkihúzó, metszőolló, fűnyíró, sövénynyíró, aprómagvető, szaporító láda, komposzt, fólia, fóliazsák)</p> <p>A baleset-, munka-, környezetvédelemmel kapcsolatos fogalmak (védőkesztyű, védőszemüveg, térdvédő, munkaruha)</p>	<p>Az eszközhasználat, anyagismeret és felhasználás összefüggéseinek megvártatásával a tanulók gondolkodásának, problémamegoldó- és kombinatív készségének folyamatos fejlesztése.</p> <p>Szociális érzékenyítés (rendszeresség, nyomonkövetés)</p>

<p>Kéziszerszámok és balesetmentes használatuk. Tisztító- és fertőtlenítő szerek és alkalmazásuk.</p>	<p>legyenek képesek a naponta felmerülő problémáik megoldására. Ismerjék a fertőtlenítő- és tisztítószerket, hatásukat, tárolásuk megfelelő módjait</p>		
---	---	--	--

4.Témakör: Éghajlati ismeretek			Óraszám: 24 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Személyes tapasztalat növényekről, állatokról.</p> <p>Fajok egyedei közötti kapcsolatok, kölcsönhatások, ezek típusai.</p> <p>Az éghajlat összetevői, az időjárás befolyása a kerti munkákra.</p> <p>A csapadék, szél, napsütés hatása növényekre, állatokra.</p> <p>Az évszakokra jellemző szabadtéri munkák.</p> <p>Baleset-megelőzés feladatai és technikái, a felhasznált</p>	<p>Az élő és élettelen összetevők csoportosítása.</p> <p>A kölcsönös egymásrautaltság felismerése.</p> <p>Megfigyelések, egyszerű vizsgálatok terepen, kirándulások alkalmával.</p> <p>Filmek megtekintése, olvasmányok elemzése.</p> <p>Érdekességek , példák gyűjtése (egy-egy konkrét példa megbeszélése).</p> <p>A balesetmentesítés</p>	<p>életjelenségek, életfeltételek,</p> <p>éghajlat, időjárás, csapadék (eső, jégeső, ónos eső, hó, köd, harmat, zúzmara), jég (fagyvédelem, talajtakarás), napsütés (aszály, árnyékolás), szél (nedvességpótlás, szélárnyék)</p>	<p>A megismerő képesség, a kommunikációs képesség, problémamegoldó gondolkodás, kauzális gondolkodás fejlesztése. A tér-, időbeli tájékozódás erősítése.</p> <p>Ismeretek az életközösség tagjairól.</p> <p>Az időjárásnak a környezeti életközösségekre gyakorolt</p>

anyagok kritikus időjárás esetén (csúszásmentesítés). Ismerje a növények fagyvédelmének módjait	során ismerje a környezetvédelmi feltételeknek megfelelő anyagok használatát.		hatásának felismerése. A természet szépségének, célszerűségének megélése.
--	---	--	--

5.Témakör: Talajtani ismeretek			Óraszám: 68 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>A talaj szerepe a zöldfelületek ápolási munkái során</p> <p>A talaj legfontosabb típusai</p> <p>A talajművelés fontossága, módjai</p> <p>A talaj termőképességének fenntartása</p> <p>Környezetkímélő szerves- és műtrágyázás</p> <p>A földterület művelésének feltételei</p>	<p>Ismerje a tanuló a különböző talajtípusok jellemzőit.</p> <p>Ismerje a tanuló környezetkímélő eljárásokat.</p> <p>Legyen képes összpontosított, módszeres munkavégzésre.</p> <p>Segítséggel legyen képes összeállítani egyszerű munkafolyamatok sorrendjét.</p>	<p>Kötött talaj, szikes talaj, homokos talaj, humusz, szerves trágya, műtrágya, komposzt, talajlazítás, talajtakarás</p>	<p>Segítséggel legyenek képesek eddigi tanulmányaik során szerzett ismeretek összekapcsolására, egyszerű munkafolyamatok szervezésére, szokják meg a szabadban végzett munka körülményeit, az ahhoz való alkalmazkodást.</p>

6. Témakör: Munkavállalói ismeretek			Óraszám: 46 óra
Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt és javasolt fogalmak	Elvárt teljesítmény
<p>Munkaerő-piaci ismeretek</p> <p>A munka világának alapfogalmai (munka, munkakör, feladatkör, szakma, végzettség).</p> <p>Bevezetés a jogok és kötelezettségek világába</p> <p>Életpálya-építési ismeretek</p> <p>Érdeklődési kör (fejlesztendő képesség felmérése, fejlesztése) és Területek és szakmacsoportok</p>	<p>A munka, mint feladat.</p> <p>A munka szerepe életünkben. A gyermeki és felnőtt lét másságának végiggondoltatása, tudatosítása. Saját képességek és tevékenységpreferenciák tudatosítása. Saját érdeklődési körök, tevékenységek kedvelésének és elutasításának tudatosítása.</p> <p>A mindennapjainkat meghatározó szabályok feltérképezése, szabályok alkotása kortárs-csoporton belül. Szabályok, feladatok otthon, jogok és kötelezettségek az iskolában, alapvető emberi jogok.</p> <p>A saját érdeklődés egyértelművé tétele, elméleti-gyakorlati irányban. Ismerkedés különböző szakmacsoportokkal</p>	<p>munka, szabály, jog, kötelezettség, munkamegosztás, érdeklődési kör, oktatási rendszer, munkaköri leírás, munkaidő, munkabér, önérvényesítés</p>	<p>Reális önismeret és pozitív énkép kialakítása.</p> <p>A család bevonása az életpálya-tervezést és építést támogató folyamatokba.</p> <p>A munkába való átvezetés és a munkára való felkészítés tudatos tevékenység legyen.</p> <p>A változáshoz való alkalmazkodás képességének kialakítása.</p>

8. számú melléklet Szakiskola Pedagógiai és Szakmai Programja

1. A KÉPZÉS CÉLJA

A Szakiskolai képzés célja, hogy a tanulásban akadályozott tanulók a gyógypedagógiai alapfokú nevelő-oktató munka eredményeire támaszkodva a gyakorlati képzésben résztvevő gazdálkodó szervezetekkel együttműködve nyújtson differenciált segítséget a különböző részszakma elsajátításához, a társadalmi beilleszkedéshez, a felnőtt életre felkészüléshez, ezzel tegye képessé a fiatalokat arra, hogy társadalmunk aktív, eredményesen dolgozó állampolgáraivá váljanak. Szakiskolánkba a nálunk általános iskolai végzettséget szerzett tanulók mellett a térség iskoláiból is sokan érkeznek. A tanulók így rendkívül szőrt tantárgyi tudással és nagyban különböző neveltségi szinttel rendelkeznek. Ezen különbségek kiegyenlítése, és új tudástartalmak elsajátíttatása, meghatározza tanítási és szocializációs tevékenységünket.

A szakiskolában folyó oktató-nevelő munka vonatkozásában a közismereti tárgyak tanítása, a képességek fejlesztése és a szakmai képzés szerves egységet alkot. A képességek fejlesztését akkor végezheti eredményesen az iskola, ha követelményeiben a tanulók eltérő adottságaihoz igazodik.

Legjobb képességű végzős diákjainknak lehetősége van a „Szakma kiváló tanulója” (SZKTV) országos szakmai versenyen indulni, ahol szakmai elmélet és gyakorlati tudásukról adnak számot és jó teljesítmény esetén a szakmai vizsgáról felmentés kaphatnak.

Azt mindenképpen ki kell emelnünk, hogy szakiskolai képzésünk végső célja a foglalkoztatáshoz, a munkához való hozzáférés optimalizálása. Erősíteni kell a társadalmi kohéziót, küzdenünk kell a kirekesztés ellen. El kell érni, hogy a hátrányos helyzetűek a sajátos nevelési igényűek is hozzájuthassanak a képességeik szerinti legmagasabb tudáshoz, hogy a munkaerőpiacon aktív munkavállalóként jelenhessenek meg.

2. A szakképzésben végbement változások, jogszabályi háttér:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- Szakképzési tv. (új) - 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről (Szkt.)
- 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény (Szkr.)
- 292/2023. (VII.6.) Korm. rendeletet

Az Szkt. a szakképzés két alapvető intézményeként a szakképző iskolát és a technikumot jelöli meg (Szkt. 16. §).

Az új jogszabályi környezetben a korábbi szakiskolák, speciális szakiskolák, valamint az új, nemzeti köznevelésről szóló törvény (a továbbiakban: Nkt.) szerinti szakgimnáziumok nem tartoznak az Szkt. által definiált szakképző intézmények közé (Nkt. szerinti kerettantervek alapján –korlátozottan – folytatnak, folytathatnak egyes szakmák, részszakmák és szakképesítések megszerzésére irányuló képzéseket).

Tanulói jogviszony tanköteles kiskorúval, továbbá a nappali rendszerű szakmai oktatásban részt vevő tanulóval hozható létre annak a tanévnek az utolsó napjáig, amelyikben a tanuló a huszonötödik életévét betölti.

A Szakképzési törvény, lehetőséget biztosít tanulóink számára, hogy duális képzés keretében a szakiskolában oktatható 2 éves szakmajegyzékhez kapcsolódó részszakmák dokumentumot figyelembevéve, rész-szakképesítést szerezhessenek. A folyamatosan változó technológiák, és még számtalan tényező teszi szükségessé az élethosszig tartó tanulást, amely a készségek, képességek és ismeretek folyamatos, egész életen át tartó elsajátítását jelenti. Tanulóink esetében ez a további részszakmák elsajátítását, új munkaformák technológiák megismerését elsajátítását jelentheti.

3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az életkorra jellemző önállósodást a szakiskola azzal támogathatja, hogy megteremtí a véleményt, választást és döntést igénylő helyzeteket a valóságshoz hasonló morális dilemmák mérlegelésének lehetőségét.

Célkitűzéseink alapján az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket:

- az értelmi nevelés területén elvégzendő feladatok
- az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése
- az önismeretet és mások megismerésére törekvés iránti igény kialakítása
- a tanulók erkölcsi nevelése területén elvégzendő feladatok
- a szociokulturális hátrányok csökkentése
- a nyelvi kommunikáció fejlesztése
- a problémákkal való megküzdés képességének erősítése
- a munkával létrehozott értékek megbecsülése
- a helyi tantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátíttatása, valamint az ezekre épülő differenciálás
- a saját belső tulajdonságok fejlesztése
- a helyes önértékelés
- az értékek felismerése, megbecsülése és a kiállítás mellettük
- felelősség magunk, mások iránt

4. A 2 éves szakiskolai képzés a következők szerint tagozódik

- 9/E évfolyam: általános műveltséget megalapozó szakasz, pályaorientációs jelleggel
- 9-10 évfolyam: szakképző évfolyam

¹A tanuló az Szkt. szerinti szakmai oktatásban, vagy szakképesítésre felkészítő szakmai képzésben vesz részt)

A szakmai oktatás eredményes elvégzését követően a tanulók szakmai vizsgát tesznek, és szakmai bizonyítványt kapnak.

A szakmai képzés eredményes elvégzését követően a tanulók képesítő vizsgát tesznek és képesítő bizonyítványt kapnak.

5. Szakiskola 9. E osztályának kerettanterve

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó szakiskola kötelező 9/E előkészítő évfolyamának kerettanterve

https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok/sni_kozismereti_kerettanterv_szakiskola_9e

²Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára készült kerettanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban is figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat. A kerettantervi rendszer az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiség-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek.

1 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 13/A. §

2 Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó szakiskola kötelező 9/e előkészítő évfolyamának kerettanterve

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven (Nat) és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni.

A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátjaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van
- igény szerint sajátos, a fogyatékkal együttműködhető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar jelnyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a vizsgaszabályzatok adnak eligazítást.

A hatályos jogszabályok alapján az iskola pedagógiai programjának részeként, a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tanterv elkészítésekor különös figyelmet kell fordítani a Nat jelzett elvei közül arra, hogy a helyi tanterv a fogyatékkal, sajátos nevelési igénnyel együttműködhető tartalmakat, követelményeket jelenítsen meg, ennek érdekében a kerettanterv tartalmi elemei az igényeknek megfelelően adaptálhatóak, illetve ugyanazon célokat szolgáló elemekkel behelyettesíthetőek.

6. Tantárgyak és óraszámok 9.E

Műveltségterület	Tantárgy	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	5	180
Idegen nyelv	Idegen nyelv	2	72
Matematika	Matematika	5	180
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	1	36
Természettudomány és földrajz	Természettudomány	3	108
Művészetek	Vizuális kultúra	2	72
Technológia	Digitális kultúra	2	72
Egyéb	Pályaorientáció	1	36
	Szakmai alapozó ismeretek	4	144
Testnevelés	Testnevelés	5	180
	Osztályfőnöki (Közösségi	1	36
Összesen		31	1116
Szabadon tervezhető		3	108
Habilitáció, rehabilitáció		4	144
Mindösszesen		38	1368

Szabadon tervezhető óraszámok 9.E

Műveltségterület	Tantárgy	Kötött óraszám	Szabadon tervezhető óraszám	Szabadon tervezhetővel emelt óraszám

Művészetek	Vizuális kultúra	2	1	3
Egyéb	Pályaorientáció	1	1	2
	Szakmai alapozó ismeretek	4	1	5

³A szakiskolai iskolai oktatás felkészíti a tanulókat az egész életen át tartó tanulásra, a munkaerőpiacon való eredményes részvételre, a sikeres munkaerő-piaci és társadalmi integrációra. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók közismereti oktatásának a speciális szakiskolai képzésben kiemelt célja támogatni a szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítását és a sikeres szakmai vizsgára való felkészülést, gyakorlási-kipróbálási lehetőséget adni a társadalmi beilleszkedés, az önálló életvezetési technikák, a társadalmi cselekvőképesség, a személyiségstruktúra megszilárdítására. A szakiskolai képzés gyakorlási-kipróbálási lehetőséget teremt a társadalmi normáknak megfelelő életmód, életvitel szervezéséhez, vezetéséhez. Támogatja a személyiség komplex, harmonikus fejlődését, az önismeret, az önbizalom és a megfelelő önértékelés megerősödését, segíti a kognitív funkciók, az érzékelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás további fejlődését, teret enged a helyes és kívánatos társas kapcsolatok, viselkedési normák, szociális interakciók gyakorlásának.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára készült közismereti kerettanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat. A kerettantervi rendszer az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiség-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek.

7. Közismereti tantárgyak óraszámok 9-10 osztály

Műveltségi terület	Tantárgy neve	9–10. évfolyam (átlag heti időkeret)	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1	71
Matematika	Matematika	2	142
Technológia	Digitális kultúra	1	71
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	355
	Osztályfőnöki óra	1	71
Közismeret összesen		10	710
Szabad közismereti időkeret		1	71
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt		21	1491
Szabad szakmai időkeret		2	142
Habilitáció, rehabilitáció		4	144
Összesen		heti 38 óra	2558
Összefüggő szakmai gyakorlat		70	70

Az éves óraszám megadásánál 9. évfolyamon 36 héttel, 10. évfolyamon 35 héttel számolunk.

Szabadon tervezhető közismereti óraszámok 9-10 osztály

³ Forrás: Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó szakiskola 9-10. évfolyamának kerettanterve

Műveltségterület	Tantárgy	Kötött óraszám	Szabadon tervezhető óraszám	Szabadon tervezhetővel emelt óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1	1	2

8. Részszakképesítés oktatása 9-10. évfolyamon

Intézményünkben az alábbi részszakképzés folyik:

A képzés megnevezése	Ágazat	Magyar Képesítési Keretrendszer szint	Programkövetelményszám	Megjegyzés
Számítógépes adatrögzítő	Gazdálkodás és Menedzsment	3	04153001	
Kerékpárszerelő	Specializált gép- és járműgyártás	3	07153008	
Asztalosipari szerelő	Fa- és bútorigar	2		Az "Asztalos" szakma részszakmája 4 0722 08 01
Bolti előkészítő	Kereskedelem	3		A "Kereskedelmi értékesítő" szakma részszakmája 4 0416 13 02
Fémipari gyártás előkészítő	Gépészet	3		A "Hegesztő" szakma részszakmája 4 0715 10 08
Kerti munkás	Mezőgazdaság és erdészet	2		A "Kertész" szakma részszakmája 4 0812 17 05
Textiltermék-összeállító	Kreatív	2		A "Divatszabó" szakma részszakmája 4 0723 16 03
Parkgondozó	Mezőgazdaság és erdészet	2		A "Kertész technikus" szakma részszakmája 5 0812 17 06

Két évfolyamos szakiskolai oktatás, képzés szakmai kerettantervei az alábbi hivatkozásra kattintva elérhetőek.

https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulok/sni_szakiskola_2_evfolyamos

8. 1. ⁴Számítógépes adatrögzítő

Képzési szerkezet

4 Számítógépes adatrögzítő speciális kerettanterv

	előkészítő 9/E évfolyam heti óraszám (36 hét)	9. évfolyam heti óraszám (36 hét)	Összefüggő (nyári) gyakorlat (2 hét)	10. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret				
Kötött órák	31	10	-	10
Szabadon felhasználható órakeret	3	1	-	1
Összesen	34	11	-	11
Szakmai elmélet és gyakorlat				
Kötött órák	-	21	70	21
Szabadon felhasználható órakeret	-	2	-	2
Összesen	-	23	70	23
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	heti: 34	heti: 34	70	heti: 34

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszama évfolyamonként, szabadsáv nélkül

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy*	elméleti	gyakorlati
12082-16 Gépírás és irodai alkalmazások	Gépírás és levelezési gyakorlat		8	70		7
	Irodai alkalmazások gyakorlata		5			6
12084-16 Üzleti kommunikáció és protokoll	Kommunikáció a titkári munkában	8				8
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		8	13		8	13
Összes heti/ögy óraszám		21		70	21	

*Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

Szabadon tervezhető szakmai óraszámok Számítógépes adatrögzítő 9-10. osztály

Szakmai követelménym o-dul	Tantárgy	Kötött óraszám		Szabadon tervezhető óraszám	Szabadon tervezhetővel emelt óraszám	
		9. osztály	10. osztály		9. osztály	10. osztály
12082-16	Gépírás és levelezési gyakorlat	8	7	1	9	8

Gépirás és irodai alkalmazások	Irodai alkalmazások gyakorlata	5	6	1	6	7
--------------------------------	--------------------------------	---	---	---	---	---

8. 2. Kerékpárszerelő

⁵Képzési szerkezet

	előkészítő 9/E évfolyam heti óraszám (36 hét)	9. évfolyam heti óraszám (36 hét)	Összefüggő (nyári) gyakorlat (2 hét)	10. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret				
Kötött órák	31	10	-	10
Szabadon felhasználható órakeret	3	1	-	1
Összesen	34	11	-	11
Szakmai elmélet és gyakorlat				
Kötött órák	-	21	70	21
Szabadon felhasználható órakeret	-	2	-	2
Összesen	-	23	70	23
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	heti: 34	heti: 34	70	heti: 34

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámát évfolyamonként szabadsáv nélkül

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10502-12 Motor- és kerékpárszerelés gépészeti alapjai	Szakrajz	7		70		
	Anyag- és gyártásismeret	4			3	
10503-12 Motor- és kerékpárszerelés üzemviteli alapjai	Jogi és vállalkozási ismeretek				2	
	Munkavédelmi speciális ismeretek	1			1	
10504-12 Kerékpárszerelő feladatai	Kerékpár szerkezeti ismeretek		6			4
	Kerékpár karbantartási ismeretek		3			11
Összes heti elméleti/gyakorlati		12	9		6	15

Összes heti/ögy óraszám	21	70	21
-------------------------	----	----	----

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

Szabadon tervezhető szakmai óraszámok Kerékpárszerelő 9-10. osztály

Szakmai követelménymodul	Tantárgy	Kötött óraszám		Szabadon tervezhető óraszám	Szabadon tervezhetővel emelt óraszám	
		9. osztály	10. osztály		9. osztály	10. osztály
10503-12 Motor- és kerékpárszerelés	Munkavédelmi speciális ismeretek	1	1	1	2	2
10502-12 Motor- és kerékpárszerelés gépészeti alapjai	Anyag- és gyártásismeret	4	3	1	5	4

8. 3. ⁶Asztalosipari szerelő

Képzési szerkezet

	előkészítő 9/E évfolyam heti óraszám (36 hét)	9. évfolyam heti óraszám (36 hét)	Összefüggő (nyári) gyakorlat (2 hét)	10. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret				
Kötött órák	31	10	-	10
Szabadon felhasználható órakeret	3	1	-	1
Összesen	34	11	-	11
Szakmai elmélet és gyakorlat				
Kötött órák	-	21	70	21
Szabadon felhasználható órakeret	-	2	-	2
Összesen	-	23	70	23
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	heti: 34	heti: 34	70	heti: 34

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámát évfolyamonként szabadsáv nélkül

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy*	elméleti	gyakorlati
11371-12 Biztonságos munkavégzés alapjai	Biztonságos munkavégzés alapjai	1		70	1	

	Biztonságos munkavégzés gyakorlata		1		1
10224-12 Alapvető tömörfa megmunkálás	Faipari szakmai és gépismeret	3			3
	Faipari szakmai gyakorlat		6		6
10225-12 Asztalosipari szerelés	Asztalosipari szerelési ismeretek	3			3
	Asztalosipari szerelési gyakorlat		7		7
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		7	14		7
Összes heti/ögy óraszám		21		70	21

Szabadon tervezhető szakmai óraszámok Asztalosipari szerelő 9-10. osztály

Szakmai követelménym o-dul	Tantárgy	Kötött óraszám		Szabadon tervezhető óraszám	Szabadon tervezhetővel emelt óraszám	
		9. osztály	10. osztály		9. osztály	10. osztály
11371-12 Biztonságos munkavégzés	Biztonságos munkavégzés alapjai	1	1	1	2	2
10224-12 Alapvető tömörfa megmunkálás	Faipari szakmai és gépismeret	3	3	1	4	4

8. 4. 7Bolti előkészítő

Képzési szerkezet

	előkészítő 9/E évfolyam heti óraszám (36 hét)	9. évfolyam heti óraszám (36 hét)	Összefüggő (nyári) gyakorlat (2 hét)	10. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret				
Kötött órák	31	10	-	10
Szabadon felhasználható órakeret	3	1	-	1
Összesen	34	11	-	11
Szakmai elmélet és gyakorlat				
Kötött órák	-	21	70	21

Szabadon felhasználható órakeret	-	2	-	2
Összesen	-	23	70	23
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	heti: 34	heti: 34	70	heti: 34

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámát évfolyamonként szabadsáv nélkül

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
Foglalkoztatási és munkabiztonsági ismeretek	Munkavállalói ismeretek	1		70	1	
	Munkavédelmi alapismeretek	1			1	
Kereskedelmi ismeretek	Áruismeret	2,5	2,5		2	3
	Áruforgalmi ismeretek	2,5	6			9
Eladástan	Értékesítés	1,5	4		1	4
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		8,5	12,5		5	16
Összes heti + ögy. óraszám		21		70	21	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

Szabadon tervezhető szakmai óraszámok Bolti előkészítő 9-10. osztály

Szakmai követelménymodul	Tantárgy	Kötött óraszám		Szabadon tervezhető óraszám	Szabadon tervezhetővel emelt óraszám	
		9. osztály	10. osztály		9. osztály	10. osztály
Kereskedelmi ismeretek üzemviteli	Áruismeret	2,5	2	1	3,5	3
Eladástan	Értékesítés	1,5	1	1	2,5	2

8. 5. 8Fémipari gyártás előkészítő

Képzési szerkezet

	előkészítő 9/E évfolyam heti óraszám	9. évfolyam heti óraszám	Összefüggő (nyári) gyakorlat	10. évfolyam heti óraszám
Közismeret				
Kötött órák	31	10	-	10
Szabadon felhasználható órakeret	3	1	-	1
Összesen	34	11	-	11
Szakmai elmélet és gyakorlat				
Kötött órák	-	21	70	21
Szabadon felhasználható órakeret	-	2	-	2
Összesen	-	23	70	23
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	heti: 34	heti: 34	70	heti: 34

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszama évfolyamonként szabadsáv nélkül

Szakmai követelmény- modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10163-20 Gépészeti munkabiztonság és környezetvédelem	Munkavédelem, munkahelyi egészség és biztonság	2		70		
	Elsősegélynyújtás gyakorlat		1			
10162-20 Gépészeti feladatok	Gépészeti feladatok	7				7
	Gépészeti feladatok gyakorlata		11			
		9	12		7	14
		21		70	21	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

Szabadon tervezhető szakmai óraszámok Bolti előkészítő 9-10. osztály

Szakmai követelménymodul	Tantárgy	Kötött óraszám		Szabadon tervezhető óraszám	Szabadon tervezhetővel emelt óraszám	
		9. osztály	10. osztály		9. osztály	10. osztály
10163-20 Gépészeti munkabiztonság és környezetvédelem	Munkavédelem, munkahelyi egészség és biztonság	2	2	1	3	3
10162-20 Gépészeti feladatok	Gépészeti feladatok gyakorlata	11	14	1	12	15

8. 6. ⁹Kerti munkás

Képzési szerkezet

	előkészítő 9/E évfolyam heti óraszám (36 hét)	9. évfolyam heti óraszám (36 hét)	Összefüggő (nyári) gyakorlat (2 hét)	10. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret				
Kötött órák	31	10	-	10
Szabadon felhasználható órakeret	3	1	-	1
Összesen	34	11	-	11
Szakmai elmélet és gyakorlat				
Kötött órák	-	21	70	21
Szabadon felhasználható órakeret	-	2	-	2
Összesen	-	23	70	23
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	heti: 34	heti: 34	70	heti: 34

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszama évfolyamonként szabadsáv nélkül

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10961-16 Kertészeti alapismeretek	Növénytani ismeretek	2		70	2	
	Termesztési ismeretek gyakorlat		5			5

	Műszaki alapismeretek	2				
	Műszaki alapismeretek gyakorlat		4			5
10962-16 Kertészeti munkavállalói ismeretek	Növénytani ismeretek	2			2	
11024-16 Kerti munkák	Kerti munkák	2			2	
	Kerti munkák gyakorlat		4			5
Összes heti elméleti/gyakorlati		8	13		6	15
Összes heti/ögy óraszám		21		70	21	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

Szabadon tervezhető szakmai óraszámok Kerti munkás 9-10. osztály

Szakmai követelménymodul	Tantárgy	Kötött óraszám		Szabadon tervezhető óraszám	Szabadon tervezhetővel emelt óraszám	
		9. osztály	10. osztály		9. osztály	10. osztály
10961-16 Kertészeti alapismeretek	Munkavédelem, munkahelyi egészség és biztonság	2	2	1	3	3
11024-16 Kerti munkák	Kerti munkák	2		1	13	3

8. 7. ¹⁰Textiltermék-összeállító

Képzési szerkezet

	előkészítő 9/E évfolyam heti óraszám (36 hét)	9. évfolyam heti óraszám (36 hét)	Összefüggő (nyári) gyakorlat (2 hét)	10. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret				
Kötött órák	31	10	-	10
Szabadon felhasználható órakeret	3	1	-	1
Összesen	34	11	-	11
Szakmai elmélet és gyakorlat				

Kötött órák	-	21	70	21
Szabadon felhasználható órakeret	-	2	-	2
Összesen	-	23	70	23
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	heti: 34	heti: 34	70	heti: 34

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámok évfolyamonként szabadsáv nélkül

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy*	elméleti	gyakorlati
10113-16 Ruhaiipari anyagvizsgálatok	Ruhaiipari anyag- és áruismeret	2		70	1	
	Anyagvizsgálatok gyakorlat		2			
10114-16 Ruhaiipari gyártmánytervezés	Ruhaiipari gyártás-előkészítés	1			1	
	Szakrajz	1			1	
	Szakrajz gyakorlat		2			3
	Számítógépes ruhaiipari gyártás-előkészítés gyakorlat		1			2
10115-16 Textiltermékek összeállítása	Textiltermékek szabásminta készítése					2
	Ruhaiipari gépek üzemeltetése	1				
	Textiltermékek gyártástechnológiája	2				2
	Textiltermékek készítése gyakorlat		9			
Összes heti óraszám	elméleti/gyakorlati	7	14		7	14
Összes heti/ögy óraszám		21		70	21	

Szabadon tervezhető szakmai óraszámok Textiltermék-összeállító 9-10. osztály

Szakmai követelménymodul	Tantárgy	Kötött óraszám		Szabadon tervezhető óraszám	Szabadon tervezhetővel emelt óraszám	
		9. osztály	10. osztály		9. osztály	10. osztály

10115-16 Textiltermékek összeállítása	Textiltermékek készítése gyakorlat	9	9	2	11	11
---	--	---	---	---	----	----

8. 8. ¹¹Parkgondozó

Képzési szerkezet

	előkészítő 9/E évfolyam heti óraszám (36 hét)	9. évfolyam heti óraszám (36 hét)	Összefüggő (nyári) gyakorlat (2 hét)	10. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret				
Kötött órák	31	10	-	10
Szabadon felhasználható órákeret	3	1	-	1
Összesen	34	11	-	11
Szakmai elmélet és gyakorlat				
Kötött órák	-	21	70	21
Szabadon felhasználható órákeret	-	2	-	2
Összesen	-	23	70	23
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	heti: 34	heti: 34	70	heti: 34

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámok évfolyamonként szabadsáv nélkül

Szakmai követelmény- modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10961-16 Kertészeti alapismeretek	Növénytan	2		70	2	
	Termesztési ismeretek	1			1	
	Termesztési ismeretek gyakorlat		2			4
	Műszaki alapismeretek	1				

	Műszaki alapismeretek gyakorlat		2			2
10962-16 Kertészeti munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	1				
11070-16 Növényismeret	Növényismeret	1			2	
	Növényismeret gyakorlat		3			4
11069-16 Kertfenntartás	Kertfenntartás	1				
	Kertfenntartás gyakorlat		4			4
	Kertfenntartás műszaki ismeretei	1				
	Kertfenntartás műszaki ismeretei gyakorlat		2			2
Összes heti óraszám	elméleti/gyakorlati	8	13		5	16
Összes heti/ögy óraszám		21		70	21	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

Szabadon tervezhető szakmai óraszámok Parkgondozó 9-10. osztály

Szakmai követelménymo- dul	Tantárgy	Kötött óraszám		Szabadon tervezhető óraszám	Szabadon tervezhetővel emelt óraszám	
		9. osztály	10. osztály		9. osztály	10. osztály
10961-16 Kertészeti alapismeretek	Termesztési ismeretek	1	1	1	2	2
11070-16 Növényismeret	Növényismere t	1	2	1	2	3

9. TANULÓI JOGVISZONY

A szakiskolai tagozatra mindazon tanulók felvehetők, akik:

- általános iskolai tanulmányaikat sikeresen befejezték
- a választandó szakmára szükség szerint egészségügyi alkalmassággal rendelkeznek
- a KIFIR rendszerében felvételt nyertek az intézménybe
- a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság megfelelő (tanulásban akadályozott) szakértői véleményével rendelkezik

A szabályozástól eltérni egyéni elbírálás alapján lehet. (év közbeni iskolaváltás, családi okok stb.)

Tanulói jogviszony megszűnése az iskolai tanulmányok befejezése szakmai vizsgák letétele előtt

Okai:

- lakóhely változása esetén, a szülő kérésére
- más intézménybe való átvétel alapján
- családalapítás után a gyámhivatal határozata alapján nagykorúvá válás esetén
- tankötelezettség megszűnése után
- tanulói jogviszony megszűnése az iskola befejezésekor

Megfelelő esetben az iskolai tanulmányok a szakiskolában a szakmai vizsgák letétele után, végbizonyítvánnyal értékelve és szakmai vizsgát igazoló bizonyítvánnyal, zárulnak, annak megfelelő dokumentálásával

10. TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI

Általános elvként fogadtuk el, hogy a tanterv minimum követelményeinek teljesítése a továbbhaladás feltétele. A tanév során kiemelt figyelmet kell fordítani a lemaradó tanulókra.

Lemaradó tanulók felzárkóztatása történhet: (a lemaradás okainak vizsgálata után)

- egyéni fejlesztéssel
- kiscsoportos fejlesztéssel
- egyéni megsegítéssel, felzárkóztatással
- egyéb okok esetében annak megoldásával (gyermekvédelmi intézkedések)

A sikertelen tantárgyi teljesítés esetében javító vizsgát kell szervezni, ahol a tanuló számot adhat az adott tárgyban tudásáról. Sikeres vizsga esetén a következő évfolyamba léphet a tanuló. Sikertelenség esetén az évfolyam megismétlése szükséges. A hiányzások miatti kiesés a Szakképzési Törvény rendelkezései szerint szervezendő.

11. PEDAGÓGIAI CÉLÚ REHABILITÁCIÓ

Mivel a hozzánk érkező szakiskolai képzésben részt vevő tanulók sok helyről érkeznek, így tanulási képességeik és a környezetről alkotott világnézetük is rendkívül különböző képet mutat. Az egész személyiség fejlesztésére szükség van ahhoz, hogy a szakmatanulásuk sikeres lehessen. Új ismereteket, élethelyzeteket ismernek meg, melyhez alkalmazkodniuk kell. A szakiskolai képzésben is egyéni és kiscsoportos fejlesztéseket szervezünk.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység sorozatot meg kell, hogy előzze egy felmérés, melyben a szakemberek pontos képet kaphatnak a gyermekek ismereteiről, értelmi és érzelmi fejlettségéről.

Tanulmányozni szükséges a tanulási szokásokat, valamint azt, hogy mely területeken látható a hiányosság, amely a nehézségeket, kudarcokat okozza. Fel kell térképezni a részképességek gyengeségét, eddigi fejlesztési irányokat.

A fejlesztő foglalkozások célja, hogy a serdülőkorban lévő fiatalokat segítse:

- önértékelésük kialakításában
- kommunikáció fejlesztése, interakciós szituációs helyzetek gyakorlásában
- az önálló életvitelre való felkészülésben
- állampolgári szabályok és kötelezettségek betartásában
- Tervezésnél figyelembe kell venni

12. PÁLYAORIENTÁCIÓ

A pályaaorientációs tevékenység korszerű megközelítése: a pályaválasztástól az életpálya szemléletig. Az utóbbi évtizedek változásai akárcsak más területeken, az iskolai életben is,

szükségszerűvé tették kialakult munkamódok, eljárások megváltoztatását, kikényszerítve az intézmények és szervezetek megújulását. Egyik ilyen fontos szakterület a pályaválasztás is, amely már az ezredforduló előtt is új kérdéseket és kihívásokat jelentett. A családok és a társadalom számára is komoly kihívást jelent a képességeknek legjobban megfelelő szakma megtalálása és annak elsajátítása.

A pályaválasztást segítő lehetőségek közül a fiatalok a praktikus jellegűeket részesítenék előnyben, és kevésbé látják fontosnak a pszichológiai vizsgálatokat, az elméleti megközelítéseket.

A pályaválasztási tanácsadás egyik alapelve, hogy az átlagos képességű gyermekeknél nem a képességek szintje dönti el elsősorban azt, hogy miben lehetnek sikeresek, hanem az érdeklődés és a személyiség beállítódásai. Minden olyan pszichikai tulajdonság, mely a pályaorientációban fontos, megismerhető a tanulók gyakorlati tevékenységeikből.

Könnyebbnek tűnik a dolgunk a kiemelkedő tehetségű tanulók esetében, de a gyakorlat azt mutatja, hogy nem egyszerűbb a helyzet. A sokoldalú érdeklődés, a jó képességek, sok esetben csak megnehezítik a döntést. Kutatási eredmények azt mutatják, hogy ezen tanulóknak legalább akkora szükségük van a pályaorientálásra, mint társaiknak.

Természetesen szót kell ejtenünk a SNI tanulók orientálásáról is. Náluk a legnagyobb gondot a reális önértékelés hiánya adja. A tanulásban való akadályozottságuk éles határt szab az elsajátítható szakmák körét illetően.

A pályaorientáció keretében a fiataloknak a választható szakmák megismerése mellett el kell fogadniuk az aktív dolgozó életmódot, tudatosítani kell bennük a pályaválasztás fontosságát, valamint azt, hogy az életpálya-építése nem egyszeri döntés eredménye, hanem egy folyamat, amely a külső körülményeket figyelembe véve alakítható. A tanulóknak képessé kell válniuk a tervek és a célok összevetésére a valódi lehetőségekkel, és számotartani a pályájukat befolyásoló tényezőket is.

Ideális esetben a pályaorientációs tevékenység eredménye az, hogy a fiatalban kialakul egy vízió az életpályáról, és a megvalósításához vezető út egyes állomásairól, látja az összefüggést saját érdeklődése és a pálya között, és kialakul a készség/gondolkodásmód a pályát befolyásoló társadalmi-gazdasági folyamatok figyelésére. Vagyis a pályaorientáció korszerű értelemben nemcsak egy döntés segítségét, előkészítését jelenti, hanem egy attitűd alapjainak lerakását is, amely a változásokra való felkészülést és a fejlődés igényét tartalmazza.

13. ALKALMAZHATÓ ELLENŐRZÉSEK, MÉRÉSEK

Az ellenőrzések célja, hogy a tanuló tudásáról, felkészültségi szintjéről, teljesítményéről, egyéni haladásáról képet alkothasson és visszajelzéssel éljen a tanuló felé a pedagógus. Ez jelenti alapját a továbbhaladás ütemének, az egyes fejlesztési feladatok meghatározásának.

A következő ellenőrzések és mérések vannak jelen az intézmény szakképzésében

- szóbeli, írásbeli feleltetés, témazáró dolgozatok
- év eleji és év végi felmérések, (bemeneti és kimeneti mérések)
- teljesítményméréseknél: tantárgyi tesztek, feladatlapok, munkafolyamatok elemzései, elkészített munkadarabok, differenciált elméleti számonkérés
- interaktív tudáspróba

14. 1. Értékelésnél alkalmazott alapelvek, célok

- ösztönző hatású legyen, segítse a pozitív személyiségjegyek továbbfejlődését, a reális önértékelés kialakítását
- differenciált, egyénre szabott, normaorientált értékelést alkalmazunk, mert ez a rendszer a sérült személyiség optimális fejlesztését hatékonyabban szolgálja
- az értékelés legyen sokoldalú, változatos értékelési formák alkalmazásával

- az értékelés feleljen meg a tanuló értelmi képességének, életkori sajátosságainak, a tantárgy jellegének
- diagnosztikus, segítő módszerek alkalmazása
- megfeleljenek az elsajátítandó szakma követelményrendszerének
- szociális képességek, magatartási viselkedési szokások pozitív változását segítse
- személyiség jellemzőinek alakulását támogassa
- tanuláshoz, munkához való viszonya folyamatosan javuljon
- cselekvőképessége, pszichomotoros fejlődése biztosítva legyen
- a tanult ismeretek alkalmazásának képessége
- tantárgyi követelmények teljesítése

14. 2. Az alkalmazott értékelési formák

- Szóbeli értékelés. Ezt az értékelési formát a teljes képzési időben, minden tantárgynál folyamatosan alkalmazzuk. A szakképző évfolyamon a szakma követelményeit előtérbe helyezve kell alkalmazni. (Ilyen például: a helyeslés, a dicséret, a figyelmeztetés.)
- Írásbeli értékelés, minősítés
- Numerikus értékelés, minősítés (jeles, jó, közepes, elégséges, elégtelen)

Az értékeléseket és a minősítéseket az erre rendszeresített hivatalos elektronikus és analóg dokumentumokban kell rögzíteni. Minden tanév végén egyeztetésre kell, hogy kerüljön a napló, a bizonyítvány és az anyakönyv. Ezen dokumentumokat a törvény által előírt titoktartási kötelezettség védi. A megfelelő szabályok szerint kell őrizni és másodlatot készíteni. Kitöltésük a törvényi előírásokban meghatározottak szerint a Nevelőtestület döntése alapján történik.

15. Magatartás szorgalom értékelése a szakképzésben

A magatartás értékeléséhez segítséget, alapelveket a következő szempontok nyújtanak mind a két iskolai tagozaton:

- a Házi rend betartása
- pedagógusok, iskolánkban dolgozó felnőttek elvárásai
- a tanuló csoportjában, napköziben, kollégiumban, osztályközösségben milyen viselkedést tanúsít
- iskolán kívüli magatartása megfelel-e az elvárásoknak
- a gyakorlati helyeken tanúsított magatartás

A fenti alapelveket figyelembe véve a tanuló magatartása lehet:

- Példás
- Jó
- Változó
- Rossz

Példás magatartású az a tanuló, aki a fenti alapelveknek, elvárásoknak maradéktalanul eleget tesz, életkorához, fejlettségi szintjéhez mérten csoportjába jól beilleszkedik, felnőttekkel, társaival nem durva, tisztelettudó, konfliktusait nem durván, agresszíven rendez el. A közösségi élet szabályait elfogadja, betartja. A szakmai alapozón, pályaorientáción a külső helyszíneken az elvárások szerint viselkedik. A szakmai gyakorlatokon a balesetvédelmi előírásokat betartja, a munkahely kialakult rendjét ismeri, annak szabályait követi.

Jó magatartású az a tanuló, aki a fenti alapelveknek legtöbbször megfelel, csoportjába jól beilleszkedik, társaival jó kapcsolatra törekszik, de a közösség szabályaira időnként

figyelmeztetni kell. Egy osztályfőnöki, szaktanári figyelmeztetés még lehetővé teszi a jó minősítést. A szakmai gyakorlatokon a fent felsoroltakat betartja, figyelmeztetésre követi az ottani szabályokat, követelményeket. A baleset megelőzési szabályokat általában betartja.

Változó magatartású az a tanuló, aki a fenti alapelveknek gyakran nem felel meg, illetve állandó figyelmeztetést, irányítást igényel. A közösségi szabályokat nem megfelelő mértékben teszi magáévá, társaival, felnőttekkel többször durva, tiszteletlen. A szakmai műhelyben nem elég gondos a balesetek megelőzése terén. Többször elkésik, vagy nem megfelelő munkaruhában jelenik meg. A műhely rendjét rendszeresen megszegi. Változó minősítést kap az a tanuló, aki több írásbeli osztályfőnöki figyelmeztetéssel, intővel, szaktanári, szakoktatói megrovással rendelkezik.

Rossz magatartású az a tanuló, aki a fenti alapelveknek nem, illetve csak néha felel meg. Társaival durva, felnőttekkel tiszteletlen, a közösségi élet alapvető szabályait nem tartja be, illetve állandó figyelmeztetéssel, irányítással lehet a közösségbe bevonni. A szakmai tanműhely rendjét nem tartja be rendszeresen, társait veszélyezteti, nem követi a szakmai oktató utasításait, kéréseit. Rossz minősítést kap az a tanuló, aki írásbeli figyelmeztetéseket, intőt, illetve megrovást kapott.

A szorgalom minősítésének fő szempontjai

- rendszeres felkészülés a tanórákra
- hiánytalan felszerelés
- szorgalmi feladatok vállalása, elvégzése
- tanórán kívüli tevékenységekben való részvétel
- szakmai gyakorlaton megfelelő igyekezettel és képességeihez mérten dolgozik
- szakmai elmélet területén rendszeresen készül, tételeit kidolgozza
- segítőkészség, pozitív hozzáállás a munkához

A fenti alapelveket figyelembe véve a tanuló szorgalma lehet:

- Példás
- Jó
- Változó
- Hanyag

Példás az a tanuló, aki a fenti alapelveknek maradéktalanul eleget tesz.

Jó az a tanuló, aki néhány pontban a fenti elveknek nem tesz eleget, de pozitív hozzáállást tanúsít, igyekvő.

Változó az a tanuló, akinek szorgalma hullámzó, nem kitartó, sok biztatást, állandó irányítást igényel.

Hanyag az a tanuló, aki nem kitartó, gyakori figyelmeztetés ellenére sem tesz eleget a fenti alapelveknek.

16. SZAKKÉPZŐ ÉVFOLYAM

Az iskola szakképző évfolyamára enyhén értelmi fogyatékos tanulók jelentkezhetnek BNO: (F70).

Az iskola elsősorban saját tanulói továbbtanulása céljából szervezi a szakképző évfolyamot. Amennyiben a rendelkezésre álló szakképzési helyeket saját tanulóink valamilyen oknál fogva nem töltik be, úgy külső jelentkezők fogadhatók. A felvételi eljárás menete a mindenkori törvényi szabályozásnak megfelelően a felvételi rend alapján történik. Időpontja központilag, törvényben szabályozott.

17. Másodszakmára való jelentkezés feltételei

- Legalább közepes minősítésű szakmai vizsgát tett.
- Magatartása, szorgalma példás, illetve jó.

- Szakmai gyakorlati munkáját kötelesség- és felelősségtudat, pontosság, aktivitás, segítő készség jellemzi.
- Munkája eredményes, szorgalmával példát mutat társainak.
- A felnőttekkel szemben tisztelettudó.

18. Szakmai vizsgák

A szakmai vizsgáztatást a mindenkorai törvényi előírások alapján kell az iskoláknak megszervezni. A vizsgáztatás költségeiről a fenntartó köteles gondoskodni.

Nkt. 96.§ „(10) A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény szerint indított kifutó képzések, valamint az Szkt. szerint indított szakiskolai és szakgimnáziumi képzések esetében a szakmai vizsgát, képesítő vizsgát 2025. december 31-éig, az addig vizsgáztatást végző képzőintézményben is meg lehet szervezni azzal, hogy a vizsgaközpont alatt a képzőintézményt kell érteni.”

Az iskolai rendszerű képesítő vizsga bejelentése és lebonyolítása az Egységes Vizsgaszabályzat szerint történik, amely az Oktatási Hivatal honlapján az alábbi útvonalon érhető el:

<https://www.oktatas.hu/szakkepzes/szakgimnaziumok-es-szakiskolak/vizsgakozpontok>

Az iskolai rendszerű szakmai vizsga bejelentése és lebonyolítása az Egységes Vizsgaszabályzat szerint történik, amely a honlapon az alábbi útvonalon érhető el:

<https://ikk.hu/p/kkk-ptt>

A 2 évfolyamú szakmai oktatás eredményes elvégzését követően a szakiskola, mint Nkt.szerinti vizsgaszervező (szakmai vizsga), a Pátria Nyomdától megrendelt, a 12/2020.(II.7.) Korm. rendeletszerinti vizsgadokumentumok közül az **SzB 211 számú szakmai bizonyítvány részzakma megszerzéséhez bizonyítványt** állít ki a vizsgázónak.

A képesítő vizsga eredményes letételét követően a szakiskola, mint Nkt. szerinti vizsgaszervező, a Pátria Nyomdától megrendelt, a 12/2020.(II.7.) Korm. rendelet szerinti vizsgadokumentumok közül az **SzB 311 számú képesítő bizonyítványt** állít ki a vizsgázónak

19. Tanulók juttatásai

A szakképző évfolyamon az első szakma oktatása ingyenes, tandíj nem szedhető. Azok a tanulók, akik a szakképző évfolyamon duális képzésben vesznek részt szakképzési munkaszerződést kötnek a duális képzőhellyel és munkabérben részesül.

20. TEHETSÉGGONDOZÁS LEHETŐSÉGEI A SZAKKÉPZÉSBEN

A tehetséges fiatalok felkutatása, minden szakiskolában dolgozó pedagógus, szakoktató feladata. A szakmatanulás és a sport olyan lehetőséget biztosítanak, az esetlegesen tanulásban nem annyira jeleskedő tanulóknak, melyek előző iskolai életükben nem jelentkezett.

Kiemelt figyelmet fordítunk a szakmai megmérettetésekre:

- a szakiskolák országos szövetsége által szervezett szakma kiváló tanulója versenyekre (Szktv.)
- a Pest megyei Fogyatékosok Sportszövetsége szervezésében lévő szakiskolás sportversenyekre
- a Magyar Speciális Olimpia Szövetség által szervezett, területi, országos és nemzetközi versenyekre
- mentori támogatást biztosítunk tanulóknak

21. SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK LEKÜZDÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGÜNK

- a gyermekvédelemmel karöltve a HH és HHH tanulók feltérképezése, adott település szakembereinek megkeresése, és a támogatott étkezés igénylése

- szakképző évfolyamon az ösztöndíj odaítélése
- pályázatokon keresztül a jó tanulmányi eredményű tanulók támogatása
- diákmunka szervezésével (hivatalos szervek segítségével)
- mentori támogatást biztosítunk tanulóknak

22. A TANULÁSI NEHÉZSÉGEK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

- rehabilitáció, rehabilitáció
- differenciálás a tanórákon és a délutáni foglalkozásokon
- kiscsoport képzés, differenciált osztálymunka
- gyógytestnevelés foglalkozásai
- egyéni bánásmód alkalmazása tanórán, délutáni foglalkozásokon, kollégiumban
- szakmai gyakorlaton eltérő nehézségű munkafolyamatok és munkatempó alkalmazása
- szakmai elméletnél egyéni megsegítés és felzárkóztatása keretében történő felkészülés
- járulékos fogyatékoságok (látás-, hallássérülés pl.) miatti speciális foglalkoztatás

A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni lehetőségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában (az együttnevelésre vonatkozóan is), a fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többletszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

9. számú melléklet Kollégium Pedagógiai Program

Küldetés nyilatkozat

Nevelésfilozófiánk, hogy a kollégiumban nevelkedő diákjaink számára olyan ismerethalmazt, szociális tudást biztosítsunk, melynek birtokában képes lesz a társadalomba való beilleszkedésre, integrálódásra. A kollégium alapfeladata, hogy megfelelő lakhatási és tanulási feltételeket biztosítson azon tanulók számára, akiknek a lakóhelyén nincs lehetőség a tanulásra. Különösen fontosnak tartjuk azon tanulók szabad iskolaválasztáshoz való jogának érvényesítését, akiknek a családja nem tudja biztosítani a tanuláshoz szükséges feltételeket, körülményeket. ¹²„A kollégium kiemelt társadalmopolitikai szerepe és feladata, hogy fenntartsa a társadalmi mobilitást: esélyeket teremtsen, biztosítsa a hozzáférést a jó minőségű tudáshoz, segítse a szociális, kulturális hátrányok leküzdését, a társadalmi integráció folyamatát”

Előszó

Kollégiumunk sajátos nevelési igényű enyhén értelmi fogyatékos (TANAK), középsúlyosan értelmi akadályozott (ÉRTAK), valamint autista, gyermekek, tanulók nevelését, oktatását látja el, óvodás kortól egészen a speciális szakiskola befejezéséig.

Kollégiumi ellátás, nevelés-oktatás, sajátos nevelési igényű gyermekek esetében az óvodai nevelés kezdetétől vehető igénybe és egészen a speciális szakiskolai tanulmányok befejezéséig tarthat.

A Losontzi István EGYMI, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjának adaptálása alapján definiálja kollégiumi pedagógiai programját, folytatja nevelési tevékenységét.

Intézményünkben a kollégium működési rendjét úgy határozzuk meg, hogy vegye figyelembe a gyermekek óvodai és a tanulók iskolai munkarendjét. Ennek érdekében az említett intézményegységekkel együttműködve végezzük nevelő munkánkat. A kollégium egyik alapfunkciója az óvodai, és az iskolai nevelő oktató munka támogatása, komplexitásának kiteljesítése. Ennek érdekében fontos feladatunknak tartjuk, hogy a gyermekek, tanulók kollégiumi életét, tevékenységeit úgy szervezzük meg, hogy az a leghatékonyabb lehetőséget biztosítsa minden gyerek önmagához mért komplex személyiségfejlesztéséhez és többcélú intézményünk közös céljainak megvalósításához is tevőlegesen járuljon hozzá.

A kollégiumban olyan környezet kialakítására törekszünk, amely ideális feltételeket biztosít a gyermekekről történő gondoskodásra, valamint lehetőséget biztosít a hatékony nevelő oktató

¹² 59/2013. (VIII. 9.) EMMI rendelet

tevékenységre. A környezet kialakításánál fokozott figyelmet fordítunk a gyermekközpontúságra

Nevelőmunkánk során kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálásra nevelés, a szociális készségek fejlesztése. Fokozott figyelmet fordítunk az erkölcsi normák elsajátíttatására, a hátrányok kompenzációjára, a tanulás támogatására, a tehetséggondozásra, a pályaorientációra, valamint a társadalmi beilleszkedés előkészítésére, megalapozására.

¹³1. 1. A kollégiumi nevelés céljai:

A kollégiumi nevelés célja legfőképp a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése, személyiségének fejlesztése, kibontakoztatása.

A kollégium - céljai elérése érdekében - diákközpontú, az egyén és a közösség harmóniáján alapuló környezetet és tevékenységrendszert alakít ki, melynek főbb alapelvei:

- az alapvető emberi és szabadságjogok, valamint a gyermekeket megillető jogok érvényesítése
- demokratikus, humanista, nemzeti és európai nevelési elvek alkalmazása
- a tanulók és közösségeik iránti felelősség, a bizalom, a szeretet, a segítőkészség
- szakmai és intellektuális igényesség, kulturált stílus a pedagógus tevékenységében
- az alapvető erkölcsi normák érvényesítése
- az egyéni és életkori sajátosságok, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteinek figyelembevétele
- építkezés a tanulók aktivitására, öntevékenységére, önszerveződő képességére
- az integrált nevelés, az integrációt elősegítő pedagógiai módszerek alkalmazása
- a szülőkkel, a kollégiumhoz kapcsolódó iskolákkal, a társadalmi környezettel való konstruktív együttműködés
- a nemzeti hagyományok megőrzése, a nemzeti azonosságtudat fejlesztése
- a nemzetiségi azonosságtudat tiszteletben tartása, ápolása

1. 2. A kollégiumi nevelés feladatai a nevelési célok megvalósítása érdekében

A kollégium - a kollégiumi jogviszony fennállása alatt - folyamatosan biztosítja diákjai számára azok iskolai tanulmányai folytatásához szükséges kollégiumi feltételeket. Köznevelési

¹³ 59/2013. (VIII. 9.) EMMI rendelet

feladatait sajátos nevelési igényű tanulók kollégiumi ellátásán keresztül valósítja meg. Az nevelő munka során kiemelkedően fontos az egyéni bánásmód, a személyre szabott nevelési eljárások alkalmazása.

1. 3. A kollégiumi nevelés feladatai:

A kollégiumban lakó valamennyi gyermek, tanuló személyiségének, egyéni tulajdonságainak, családi háttérének megismerése, az elfogadó, bizalmi viszony kialakítása a kollégiumi jogviszony létrejöttétől kezdődően.

A tanulás tanulása (szociális készségek, képességek fejlesztése).

1. 4. Erkölcsi nevelés

Alapvető erkölcsi értékek, normák megismertetése, interiorizálása. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű, alkalmazkodjon a diákok mentális képességéhez. Készítse fel a gyermekeket az erkölcsi konfliktusokra. Készségeik képességeik fejlesztésével tegyék lehetővé az erkölcsi konfliktusok pozitív módon történő feloldását, megoldását. A kollégiumban dolgozó valamennyi munkatárs személyes példamutatásával segítsen a tanulóknak olyan készségek kialakításában, megalapozásában, fejlesztésében, mint a türelem, együttérzés, elfogadás, segítőkészség, mértéktartás, tisztelet, tisztesség, kötelességtudat, a saját és mások munkájának megbecsülése.

1. 5. Nemzeti öntudatra, hazafiasságra nevelés

A kollégiumi nevelés során támaszkodni kell az iskolai tanulmányokra. Az iskolai oktatás során megszerzett tudástartalmakra alapozva, azt kiegészítve segítse a kollégiumi nevelés a nemzeti értékeink, kultúránk, hagyományaink megismerését. A kollégiumi foglalkozások során tanulóink ismerjék meg nemzeti ünnepeinket, kiemelkedő történelmi személyiségeinket, tudósainkat, művészeinket, sportolóinkat. A nevelés révén alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése.

1. 6. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A kollégiumi nevelés során törekedni kell a demokratikus értékek, demokratikus jogállam fogalmának megértésére. Tanulóink mentális képességéhez igazodva, meg kell próbálni kialakítani a cselekvő állampolgári magatartást a jogkövető magatartást. A kollégiumban töltött mindennapjaikat határozza meg az együttélés szabályainak betartása az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés területén fontos szerep hárul a kollégiumi diákönkormányzati rendszerre, mely gyakorolja és gyakoroltatja az önálló cselekvésre a felelősségteljes döntésekre alapozott képességeket, készségeket.

1. 7. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A kollégiumon belüli tevékenységrendszer szervezésével, ismeretek nyújtásával a nevelési tevékenységnek törekednie kell, hogy gyermekeinkben kialakuljanak az önismeret alapfokú elmélete és tapasztalatai. Fontos a tanuló mentális képességeihez igazodó reális énképének, illetve önértékelésének kialakítása. Hozzá kell segíteni, hogy képessé válják érzelmeinek hiteles kifejezésére. A maga módján képes legyen a mások helyzetébe történő beleélés képességére, valamint a kölcsönös elfogadásra.

2. A családi életre nevelés

A család meghatározó jelentőséggel bír a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. Ezért a kollégium kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése. Ez segítséget nyújt a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a tanulók családi életében felmerülő konfliktusok kezeléséről. A kollégiumnak foglalkoznia kell a NAT-ban meghatározott szexuális nevelés kérdéseivel is.

3. A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A kollégium ösztönözi a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz kezelés módszereinek megismerésére és alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. A kollégiumi nevelés során törekedni kell arra, hogy tanulóinkban kialakítsuk a helyes higiénés szokásokat. Válgjon természetes igényükké a tisztálkodás a tisztaság szeretete. A kollégiumi pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium sportélete járuljon hozzá az egészséges életvitel, a helyes életmódminta kiválasztásához. Fontos, hogy a kollégium a diákok számára otthonos, egészséges, kulturált, esztétikus közeget biztosítson, ahol a tanulók jól érzik magukat, és amely egyúttal fejleszti ízlésüket, igényességüket.

4. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A kollégium valamennyi lakójára jellemző a sajátos nevelési igény, amely megnyilvánul a mentális képességek terén, ugyanakkor jellemző rájuk a szociális hátrány is. A kollégiumi nevelés feladata a szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulóknál úgy, hogy

önálló tapasztalati úton ismerjék meg a hátránnyal élők sajátos igényeit, élethelyzetét. Ez a segítő magatartás fejleszti a diákokban az együttérzést, együttműködést, problémamegoldást és az önkéntes feladatvállalást, mely elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez.

5. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanulónak meg kell tanulnia, elsősorban saját mikro környezetének megbecsülésére. Ki kell alakítani benne azt az igényt, hogy közvetlen környezetét ápolja, megóvja és erre másokat is figyelmeztessen. Váljon természetes igényévé, hogy ne csak szűkebb környezete, hanem tágabb környezetét is tudatosan óvja. Tudatosítani kell benne, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A kollégiumi nevelés során fel kell készíteni a tanulókat a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, melyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

6. Pályaorientáció

A kollégiumnak - a tanulók mentális képességeihez, életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest - átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket (szakkörök, érdeklődési körök) kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. A pályaorientációval kapcsolatos feladatok szorosan kapcsolódnak az önismeret és társas kultúra területén nyújtott személyiségfejlesztő hatásokhoz.

7. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A kollégiumi nevelés során fontos feladat, hogy tanulóinkat próbáljuk meg minél többször bevonni hivatalos ügyeik intézésébe. A szülőkkel történő kapcsolattartás együttműködés során törekednünk kell rá, hogy a kollégiumban lakó diákok is kivegyék a részüket a családi munkákból, valamint átlássák a család gazdálkodását. A kollégiumnak - a bentlakásos köznevelési intézmény sajátos adottságaiból adódóan - segíteni kell, hogy a tanulók felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a

pénz világa és a fogyasztás területén. Fontos, hogy tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. A kollégium a diák-önkormányzati tevékenység működtetésén keresztül segíti az autonóm, felelős, a közösség érdekeit is figyelembe vevő magatartás és a körültekintő döntéshozás képességének kialakulását.

8. Médiatudatosságra nevelés

Fontos, hogy a tanulók értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés során az értelmező, kritikai beállítódás kialakításának nagy jelentősége van. A diákokkal ismertetni kell a média működésének és hatásmechanizmusának főbb törvényszerűségeit, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokat, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módját.

9. A kollégium működtetésének személyi feltételei

A kollégiumot a kollégiumi intézményegység-vezető irányítja. Az Ő munkáját segíti a kollégium munkaközösség vezetője, aki az információk elosztását, valamint a kollégiumi nevelőtanárok munkáját koordinálja.

9. 1. Személyi összetétel:

- Kollégiumi intézményegység-vezető (magasabb vezető)
- Kollégiumi nevelőtanárok
- Csoportba beosztott gyermekfelügyelők
- Éjszakás gyermekfelügyelők
- Gyógypedagógiai asszisztensek
- Ápolónők

9. 2. Kollégiumi nevelőtanári munkakör, és elvárások a kollégiumi nevelőkkel szemben.

A kollégiumban a nevelési feladatokat a Nemzeti Köznevelési Törvényben meghatározott végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező, pedagógus munkakörben foglalkoztatott kollégiumi nevelőtanárok látják el. A kollégiumi nevelőtanár munkáját a jogszabályokban foglaltak szerint végzi, tevékenységét a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei, az egyenlő bánásmód, valamint az

egészséges életmódra és a fenntartható fejlődésre nevelés határozzák meg. A nevelőtanárokkal kapcsolatos elvárásokat a személyre szabott munkaköri leírások tartalmazzák.

A kollégium reggeli, délutáni és esti működését, gyermekfelügyelők, pedagógiai asszisztensek és éjszakai gyermekfelügyelők biztosítják, akik a kollégiumvezető által készített beosztás szerint dolgoznak.

A kollégiumban dolgozó, nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak munkáját is a gyermekközpontúság, a nevelés eredményességének támogatása kell, hogy jellemezze. Jelenlétük, megnyilvánulásaik, tevékenységük és annak színvonala is nevelési tényezőként hat a kollégisták mindennapjaiban. Kiemelten fontos, hogy munkájukat a kollégiumi nevelőtanárokkal és a délelőtti tanító gyógypedagógusokkal, pedagógusokkal kooperálva végezzék. A nevelőtanárokat segítő gyógypedagógiai asszisztensekkel, gyermekfelügyelőkkel, ápolókkal kapcsolatos szakmai elvárásokat a szintén személyre szabott munkaköri leírások tartalmazzák.

10. A kollégium tárgyi, környezeti feltételei

A kollégium belső és külső környezete biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, a kollégisták biztonságát, kényelmét. Megfelel az otthonosság általános kritériumainak. Megteremti - a jogszabályi előírásoknak megfelelően - a nyugodt tanulás, az önálló ismeretszerzés, a kulturális, a sport- és egyéb szabadidős tevékenységek, valamint a diákkörök, szakkörök működésének feltételeit. A kollégium gondoskodik a tanulók nyugodt pihenéséről, az egyéni visszavonulás lehetőségéről.

A kollégium a Losontzi István EGYMI és Kollégium az iskolával azonos épületben, de egy jól elkülöníthető szárnyában kapott helyet. A tanulók nemenként elkülönítve lettek elhelyezve. Az első emeleten a lányok, míg a második emeleten a fiúk laknak. A kollégiumban négyágyas, illetve nyolcágyas hálószobákban vannak elhelyezve diákjaink. A szobákat igyekszünk otthonosan, családias hangulatban berendezni. Mindkét emeleten 2-2 fürdőszoba, valamint toalett került kialakításra. Jellemző, hogy a kollégiumi szárnyban kapott otthont az óvodai intézményegység, valamint az értelmileg akadályozott tanulók oktatását nevelését ellátó tanulócsoportok. Közösségi színterekkel nagyon szűkösen állunk. A nevelőtanárok és a gyermekek a délutáni foglalkozások színtereként szabadon használhatják az intézmény erőforrásait, infrastruktúráját (tornaterem, számítógép- terem, interaktív táblával ellátott szaktanterem).

Az intézmény és vele együtt a kollégiumi intézményegység Cegléd város központjában helyezkedik el. A kedvező elhelyezkedés lehetővé teszi a város alapos megismerését, a városban zajló kulturális programokon történő aktív részvételt, a tematikus sétákat, az ügyintézkést. Az intézmény udvara, illetve tornatermei lehetőséget biztosítanak a szabadidős, egészségvédelmi, környezetvédelmi programoknak.

11. A kollégiumi tagsági viszony keletkezése és megszűnése /Nkt.53.§/

11. 1. A kollégiumi tagsági viszony keletkezése

52. § (1) A tanuló az iskola útján vagy közvetlenül kérheti kollégiumi felvételét, valamint externátusi elhelyezését.

(2) Az önálló kollégiumba való felvételtől a kollégium igazgatója, a nem önálló kollégiumba való felvételtől pedig a kollégiumvezető egyetértésével az iskola igazgatója dönt. A kollégiumba felvett tanulók foglalkozásra történő beosztásáról a kollégium igazgatója vagy a kollégiumvezető dönt, a kollégiumi nevelőtestület véleményének kikérésével.

(3) A gyámhatóság kezdeményezésére a tanulót fel kell venni a kollégiumba. Fel kell venni a kollégiumba azt a nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanulót, akinek gyermekotthoni elhelyezése nagykorúság miatt szűnt meg.

(4) A kollégiumi felvétel, externátusi elhelyezés a (3) bekezdésben meghatározott esetben a tanulói jogviszony fennállásáig, egyébként egy tanévre szól.

11. 2. A kollégiumi tagsági viszony megszűnése

(8) A tanuló kollégiumi tagsága megszűnik

a) az 52. § (4) bekezdésben meghatározott esetben a tanulói jogviszony megszűnésével, egyébként a tanév végén,

b) a kollégiumból kizáró fegyelmi határozat jogerőre emelkedésével,

c) ha a tanuló kollégiumi tagságát fizetési hátralék miatt az igazgató - a szülő, nagykorú tanuló esetében a tanuló eredménytelen felszólítása és a tanuló szociális helyzetének vizsgálata után - megszünteti, a megszűnés tárgyában hozott döntés jogerőre emelkedésének napján,

d) ha a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő a tanuló kollégiumi tagságáról írásban lemond, a nyilatkozatban megjelölt napon,

e) ha a tanulót másik kollégium átvette, az átvétel napján.

(9) A (8) bekezdés b)-c) pontjában foglaltakat nem lehet alkalmazni abban az esetben, ha a kollégiumi tagsági viszony fennállása nélkül a tanuló nem tudja teljesíteni tankötelezettségét. Abban az esetben, ha a tanuló felvételére a gyámhatóság intézkedése alapján került sor, a (8) bekezdés c) pontjában meghatározottak nem, a d) pontjában meghatározottak pedig a gyámhatóság egyetértésével alkalmazhatók. A c) pontban foglaltak a hátrányos helyzetű tanulók tekintetében nem alkalmazhatók.

(10) Megszűnik az óvodai elhelyezés, a tanulói jogviszony, a kollégiumi tagsági viszony, ha a nevelési-oktatási intézmény jogutód nélkül megszűnik.

12. A kollégium mindennapi életének szervezése

A kollégium a Losontzi István EGYMI és Kollégium szervezeti egysége, annak intézményegységeként működik. Működésének rendje szervesen illeszkedik az óvoda, az általános iskola, a szakiskola, valamint a készségfejlesztő iskola működésének rendjéhez.

A kollégium pedagógiai programjának létrehozásánál fontos szempont az ott élő gyermekek sajátos nevelési igénye. Az ebből az igényből fakadó pedagógiai és rehabilitációs célokat, a mindennapi pedagógiai tevékenységünkben szem előtt tartjuk, és a gyakorlatban törekszünk a megvalósítására.

12. 1. Kollégiumi csoport jellemzői

A csoportlétszámok kialakításával kapcsolatban a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény az alábbi módon rendelkezik.

Az Nkt. 47.§ (3) és (7) bekezdései a kollégiumi csoportlétszám számításnál a következő iránymutatást adja, arra az este, ha a kollégiumi csoportban sajátos nevelési igényű gyermek található:

*„(3) A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, tanuló iskolai nevelés-oktatása, továbbá **kollégiumi nevelése** az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban, vagy a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt, azonos óvodai csoportban, iskolai osztályban (a továbbiakban: a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók - külön vagy közös, vagy részben közös - nevelésében és oktatásában részt vevő óvoda és iskola, kollégium*

együtt: gyógypedagógiai nevelésben, oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézmény) történhet.”

„(7) Az enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos vagy pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű tanulót két gyermekként, a mozgásszervi, érzékszervi, közép súlyos értelmi fogyatékos, autizmus spektrum zavarral küzdő vagy halmozottan fogyatékos gyermeket, tanulót három gyermekként kell figyelembe venni az óvodai csoport, iskolai osztály, kollégiumi csoport létszámának számításánál, ha nevelés-oktatásuk a többi gyermekkel, tanulóval együtt történik.”

A kollégiumi csoportok minimális, maximális és átlagléttségát az Nkt. 4. melléklete határozza meg.

A kollégiumi csoport az egy nevelési évre alkotott nevelési - oktatásszervezési egység, amely a munkatervben meghatározott közös pedagógiai feladatok végrehajtására alakul. Minimális létszáma 5 fő, maximális létszáma 9 fő. A csoport vezetője a kollégiumi nevelőtanár. Vele szorosan együttműködik a csoportba beosztott gyermekfelügyelő, pedagógiai asszisztens, gyógypedagógiai asszisztens. A csoportban dolgozó valamennyi munkatárssal kapcsolatos szakmai elvárásokat a személyre szabott munkaköri leírások tartalmazzák.

A délelőtti tanítási órák után állandó délutáni foglalkozási csoportokat úgy alakítjuk ki, hogy nevelőmunkánk jó hatásfoka, eredményessége biztosítva legyen. A csoportok összetételénél az elsődleges szempont a tanulók életkori sajátossága, mentális képességei, érettsége, sérülés specifikuma. A kollégium pedagógiai programja alapján szervezhetők a kollégiumi csoportok tanulóiból a legalább öt főből álló kollégiumi foglalkozási csoportok, amelyek a szabadidő eltöltéséhez, és a kollégiumi neveléshez és oktatáshoz teremtenek szervezeti keretet.

A kollégiumban lakó óvodás gyermekek, tanulók délutáni rehabilitációs szempontokat is figyelembe vevő fejlesztése komplex módon valósul meg. Az állandó csoport, és osztályközösségek szerinti csoportszervezésre a gyerekek, tanulók életkori sajátosságai, hasonló fejlettségi szintje, a gondolkodási sajátosságok, az együttes feladatmegoldás szervezése és nem utolsósorban intézményünk épületének adottságai miatt van szükség. Az értelmileg sérült, és különösen az autista gyerekeknél, tanulóknál az eredményes nevelő –oktató munkához, az egymáshoz való alkalmazkodás igényének és képességének kialakulásához, nélkülözhetetlen feltétel az állandóság biztosítása.

A kollégiumban folyó éves nevelőmunka tervezésének alapja intézményünk pedagógiai programja, a kollégium pedagógiai programja, az intézmény éves munkaterve, a közösen meghatározott célok és fő feladatok. A gyerekek, tanulók életrendjét, tanulását, a kötelező foglalkozások és szabadidős tevékenységek szervezésének pedagógiai elveit minden esetben az

óvodai és az iskolai nevelő – oktató munka folyamatában elsajátított ismeretanyag gyakorlásához, megerősítéséhez kell hozzárendelni.

Fontosnak tartjuk, hogy a kollégium valódi lehetőségekkel teli élettér legyen, a képességek és a lehetőségek szerinti önálló feladatvégzések, az önmegvalósítás színtere. A tanuláson túl biztosítjuk a játéklehetőséget, változatos élmény-és tapasztalatszerzést, többféle választható tevékenységet, és szabadidős programot.

13. A kollégium belső életének kialakítási szempontjai:

- a kollégiumban elhelyezett gyermekek testi, szellemi fejlődésének biztosítását
- a sajátos nevelési igényű gyermekek és tanulók sajátos nevelési igényéből adódó, speciális szükségleteket
- az intézményegységek, a szülők, igényeit, valamint az intézményi hagyományokat, szokásokat

A gyerekek kollégiumi életének szervezeti kereteit, tevékenységét a napirend, a Kollégiumi nevelés országos alapprogramja alapján szervezett foglalkozások töltik ki. A foglalkozásokat tantárgyfelosztás szerint megjelenített órarendek ütemezik, határozzák meg. A csoportvezető kollégiumi nevelőtanár a tanév elején elkészíti az adott foglalkozási csoport tanévre szóló éves foglalkozási tervét, munkatervét, mely tartalmazza valamennyi kollégiumi foglalkozás programját, a különböző nevelési területeken az adott évben elérni kívánt célokat, valamint a célok eléréséhez megvalósítandó feladatokat. Valamennyi nevelőtanár saját pedagógiai szabadsága és egyéni megítélése, tapasztalata alapján, a tanulók egyéni, és a gyerekcsoport képességeit figyelembe véve készíti el a munkatervét.

14. Kollégiumi napirendek

A kollégium életét, a napi tevékenységek időbeliségét, algoritmusát a napirend határozza meg. A napirend kialakításánál kiemelt fontosságot tulajdonítunk a rendszerességnek, a kiszámíthatóságnak, mely megkönnyíti tanulóink eligazodását a mindennapok történéseiben. Ez határozza meg pl.: hogy melyek azok a napszakok, amikor a csoportok a saját tervük szerint végezhetik programjaikat.

Igyekszünk olyan napirendet, tevékenységet biztosítani tanulóink számára, mely igazodik az intézményegységek munkarendjéhez, órarendjéhez, ugyanakkor a családi hangulat, valamint a gyermekközpontúság is jellemző rá.

14. 1. Napirend I (6- 14 évesig)

Időpont	Tevékenység
7:00	Ébresztő
7:20	Tisztálkodás, öltözködés
7:30	Reggeli

7:50	Gyermekek átadása a tanároknak
8:00-13:45	Tanítási órák
9:45	Tízórai
12:00-13:00	Ebéd
14:00	Kollégista gyermekek átvétele
14:00	Délutáni foglalkozások munkarend szerint <i>(Vasárnap a gyermekek fogadása 14:00-tól)</i>
15:00	Uzsonna
15:30-18:00	Szabadidős tevékenység, séta, vagy irányított játék <i>(Pénteken hazautazás 16:00-ig)</i>
18:00	Vacsora
18:30	Tisztálkodás, ágyazás
19:00	Szabadidős tevékenység: Játék, mese, TV
19:30-20:00	Villanyoltás, alvás
	A napirend szorosan igazodik a kollégium házirendjéhez.

14. 2. Napirend II (ÉRTAK és TANAK speciális szakiskola)

Időpont	Tevékenység
7:00	Ébresztő
7:20	Tisztálkodás, öltözködés
7:30	Reggeli
7:50	Gyermekek átadása a tanároknak
8:00-15:00	Tanítási órák, szakmai gyakorlat
9:45	Tízórai
13:00-14:00	Ebéd
14:00- 15:00	Kollégista gyermekek átvétele
14:00- 15:00	Délutáni foglalkozások munkarend szerint <i>(Vasárnap gyermekek fogadása 14:00-tól)</i>
15:30	Uzsonna
15:45	Délutáni foglalkozások munkarend szerint <i>(Pénteken hazautazás 16:00-ig)</i>
18:00	Vacsora
18:30	Tisztálkodás, ágyazás
19:00	Szabadidős tevékenység
20:00-21:00	Villanyoltás, alvás
	A napirend szorosan igazodik a kollégium házirendjéhez.

15. A kollégiumban dolgozó nevelőtanárok munkaszervezése

A kollégiumban a nevelőtanárok a korábban már említett szempontok alapján kialakított, délutáni foglalkozási csoportokban, a kollégium pedagógiai programja szerint, a csoportra készített havi foglalkozási tervük alapján végzik nevelő – oktató munkájukat. Valamennyi kollégiumi nevelőtanár a saját, kollégiumi nappali foglalkozásokra szerveződő csoportjában látja el az önálló gyermekcsoport - vezetői feladatokat és az ezzel összefüggő adminisztrációs teendőket. A kollégium által kötelezően szervezendő foglalkozások óraszámát 14 óra. ¹⁴(A tanuló heti tizenhárom órában köteles részt venni a kollégiumi foglalkozásokon.) A

¹⁴ 59/2013. (VIII. 9.) EMMI rendelet (4.§.)

kollégiumban dolgozó nevelőtanár heti 26 órában a kollégiumi csoportjában lát el pedagógiai feladatokat. A kötelezően szervezendő foglalkozások (14 óra) és a fennmaradó tizenkét órában nevelés feladatokat lát el a kollégiumi nevelési célok megvalósítása érdekében

Az állandóság érdekében törekednünk kell arra, hogy a nevelőtanárok neveléssel lekötött munkaidejének kezdete lehetőség szerint a csoportjuk, osztályuk tanítási óráinak végéhez igazodjon és ezen idejüket saját tanulócsoportjukban töltsék el.

Mivel tanulóink hétvégére hazautaznak, így a kötelező, pedagógusok által tartott foglalkozásokat a hét négy napján hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön tartják meg.

Péntek délután leginkább szabadidős, és munkafoglalkozások szervezhetők.

16. Pedagógiai felügyelet

Pedagógiai felügyeletet szükséges biztosítani az esti, éjszakai időszakban. A kollégiumban dolgozó nevelőtanár heti két órában pedagógiai felügyeletet lát el az esti órákban.

Az ügyeletes nevelőtanárok külön beosztás alapján az esti időszakban pedagógiai felügyeletet, és szabadidős tevékenységeket biztosítanak. Az ügyeletes nevelőtanár gondoskodik a kollégiumban a tanulóközösség pedagógiai feladataihoz kapcsolódó tevékenységek ellátásáról, a kisebb kollégiumi szervezeti egység, csoportközösség esti életének szervezéséről. Időszakos ellenőrzést folytat a biztonsági rendszabályok, balesetvédelmi előírások betartása a tulajdon védelme, a tisztasági és az egészségvédelmi szabályok teljesítése a megelőzés érdekében. Jelenlétével biztosítja a házirend betartását. Külön megbízás szerint a vezetők távollétében az azonnali döntést igénylő esetekben intézkedési kötelezettsége van. Az ügyeletes nevelőtanár az ügyeleti napját követő reggelen reggel 8 óráig jelenlétével segíti az ébresztés és a reggeliztetés folyamatát.

Az eseménynaplóba a rendkívüli eseményeket, történéseket dokumentálja, és a következő munkanapon jelzi az intézmény vezetősége felé.

A pedagógiai munkát segítő állandó éjszakai gyermekfelügyelő ébrenléti ügyeletet lát el. Feladata az ügyeletes pedagógus munkájának segítése, jelenlétével, éber figyelmével a nyugodt, eseménytelen éjszaka biztosítása. A nevelőtanárokat segítő gyógypedagógiai asszisztensekkel, gyermekfelügyelőkkel, ápolókkal, éjszakai gyermekfelügyelőkkel kapcsolatos szakmai elvárásokat a személyre szabott munkaköri leírások tartalmazzák.

17. Hagyományok ápolása, teremtése

A kollégium a maga sajátos működésével segítve kapcsolódik az intézmény hagyományainak ápolásához. Építi, folyamatosan ápolja és megújítja a kollégium önálló arculatához kapcsolódó hagyományait, erősíti a kollégiumi közösség együvé tartozását. A kollégiumi hagyományok

ápolásával kapcsolatos feladatokat és azok felelőseit a nevelőtanárok éves munkatervükben határozzák meg. A hagyományok ápolása, fejlesztése joga és kötelessége a kollégiumban dolgozó felnőtteknek és a tanulóknak egyaránt.

Hagyományaink nem állandóak. Az időszakonként beköszöntő változással újabbak keletkeznek, igazodva tanulóink igényeihez és a társadalmi, valamint környezeti elvárásokhoz. Rendezvényeink nagy részét az úgynevezett MINDENT-BELE tematikus délutánokon szervezzük meg. Ekkor valamennyi tanuló együtt vesz részt a sokszínű programokon.

17. 1. Programjaink

- Nyárbúcsúztató
- „Tökös-hét”
- sportverseny külön az alsó és a felső tagozatos tanulóknak
- Mikulás nap
- Adventi sportnap
- karácsony-váró kézműves-hét
- Karácsonyi ünnepség
- Farsang
- Valentin nap
- Nőnap megemlékezés
- „Ki mit tud?”
- „Húsvét” hagyományőrző foglalkozás
- Anyák napi megemlékezés
- Föld napja
- „Te szedd!” szemétszedés
- Gyermeknap
- Ballagók búcsúztatása
- nyári tábor

18. A kollégium kapcsolatrendszere

A kollégium külső kapcsolatrendszere egybevág az intézmény kapcsolatrendszerével, itt csak az eltérőket, a speciális kapcsolatokat írjuk le.

18. 1. Munkakapcsolat

A hatékony és pedagógiai szempontból eredményes munka alapfeltétele, hogy a kollégiumi csoporthoz beosztott kollégiumi nevelőtanár, az őt segítő gyermekfelügyelő, gyógypedagógiai asszisztens, illetve a tanuló osztályfőnöke között optimális legyen a munkakapcsolat.

Nevelő-oktató munka feltételeit biztosító technikai munkatársakkal szemben is alapvető elvárás, hogy valamennyi dolgozó az intézményi közösség tagjaként példamutató magatartásával és megjelenésével, megnyilvánulásaival, valamint felelősen végzett, pontos munkájával, segítse intézményünk, ezen belül a kollégium nevelési és oktatási céljainak megvalósítását. Fogadja el, segítse, szeresse a szülők által az intézmény gondoskodására bízott gyerekeket, fiatalokat.

Kapcsolat a diákönkormányzattal

A kollégium mindennapi életében, a tanulói érdekérvényesítésben, kezdeményezésekben jelentős szerepet tölthet be a diákönkormányzat. Ennek érdekében kezdeményezzük, hogy a kollégium is delegálhasson diák képviselőket az intézmény diákönkormányzatába. Az intézményben működő diákönkormányzattal együttműködve, lehetővé kell tenni a kollégiumban tanulóknak, hogy sajátos képességeik figyelembe vétele mellett a diákönkormányzat munkájában részt vehessenek, felelősen alkalmazhassák a demokratikus érdekérvényesítés, a problémamegoldás és a konfliktuskezelés technikáit, módszereit.

Külső kapcsolatok

A kollégium a nevelési feladatainak hatékony megvalósítása érdekében rendszeres kapcsolatot tart:

- a fenntartóval, a működtetővel
- a kapcsolódó iskolákkal, társintézményekkel
- a tanulók nevelésében érintett intézményeivel
- a szülőkkel, illetve a tanuló törvényes képviselőjével
- szülői szervezetekkel
- hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló, valamint veszélyeztetett gyermek esetében a gyermekjóléti szolgálattal, a település
- nevelésbe vett gyermek esetén a gyámjával, nevelőszülőjével vagy
- gyermekotthonával
- civil szervezetekkel, szakmai közösségekkel
- városi önkormányzattal
- érintettség esetén a helyi nemzetiségi önkormányzatokkal
- továbbá minden olyan szervezettel, amely a kollégiumi nevelés céljainak megvalósítását elősegítheti.

A kapcsolatok kialakításában, ápolásában és bővítésében a kollégium nyitott és kezdeményező.

19. A kollégium által kötelezően szervezendő foglalkozások

A kötelezően szervezendő foglalkozások tervezése, megvalósítása során kiemelten ügyelünk a pozitív tanulási attitűd kialakítására és megerősítésére, a kreativitás fejlesztésére, az egész életen át tartó ismeretbővítés fontosságára. Külön figyelmet fordítunk a nemzetiségi sajátosságokra és a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni szükségleteire.

A kollégium a foglalkozások formáját és tartalmát úgy határozzuk meg, hogy azok hozzájáruljanak a tanulók erkölcsi gyarapodásához, személyiségük kiteljesedéséhez, kompetenciáik fejlesztéséhez.

A kollégiumi nevelőmunka a társadalmi beilleszkedéshez szükséges képességek fejlesztését szolgálja. Ennek során jelentős szerepet kap az egyéni bánásmód, a személyre szabott nevelési eljárások, az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységformák alkalmazása.

A diákotthoni foglalkozások szervezésekor kiemelt szerepet kap:

- a szocializációt segítő képességek fejlesztése
- az egyéni tanulási és ismeretszerzési technikák megtanulása, alkalmazása
- az egészséges életmódra nevelés – a tanuló speciális igényeihez igazítva az egészség megőrzéséhez szükséges technikák, képességek megszerzése, megőrzése
- a környezeti nevelés, az egyéni igények alapján a saját környezet megfelelő kialakítása
- a szabadidős program, önkiszolgálás, munka, tehetséggondozás, felzárkóztatás, társas kapcsolatok, közösségi tevékenységek alkalmazása, amelyek a tanuló eredményes társadalmi beilleszkedését segítik elő

19. 1. A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	foglalkozások	heti óraszám
1	Csoportvez.	Kultúr	Kultúr	Kultúr	munka	Csoportvezetői foglalkozások	1
2	Játék, sport	Játék, sport	Játék, sport	Játék, sport	Játék, sport	Kultúra, művészeti foglalkozások	3
3	Munka	Szakkör	Szakkör	Munka		Munkafoglalkozás (önellátást fejlesztő)	3
						Játék, sport, séta	5
						Szakköri foglalkozás	2
						Összesen:	14

A rendelet 2. § 9. pontjában meghatározott tematikus csoportfoglalkozások keretterve és éves óraszámja külön táblázatban, havi bontásban van ütemezve az adott csoport egyéni sajátosságainak figyelembevételével a csoportvezetői foglalkozások terhére.

20. A kollégiumi foglalkozások keretprogramjának terve a csoportfoglalkozások és foglalkozási csoportok munkájának szervezéséhez és tartalmának meghatározásához

20. 1. Tematikus csoportfoglalkozások keretterve és éves óraszámja

TÉMAKÖRÖK:

1. A tanulás tanítása
2. Az erkölcsi nevelés
3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés
5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
6. A családi életre nevelés
7. Testi és lelki egészségre nevelés
8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
9. Fenntarthatóság, környezettudatosság
10. Pályaorientáció
11. Gazdasági és pénzügyi nevelés
12. Médiatudatosságra nevelés

A kollégiumi csoportfoglalkozások éves óraszámja

A kollégiumokban évi 37 nevelési héttel (a 12-13-14. évfolyamon 33 nevelési héttel), ezen belül minden héten egy kötelező csoportvezetői foglalkozással kell számolni. Az óraszámok minden évfolyamon lehetővé teszik, hogy a kollégiumok a tematikus csoportfoglalkozásokat - részben vagy egészben - a csoportvezetői foglalkozások keretében, vagy a felkészítő foglalkozások terhére szervezzék meg.

¹⁵Tematikus csoportfoglalkozások keretterve és éves óraszámja 1- 8. évfolyam

Tematikus foglalkozások, témakörök	éves óraszám	Szeptember	Október	November	December	Január	Február	Március	Április	Május	Június
A tanulás tanítása	4	1		1		1			1		
Erkölcsei nevelés	2				1					1	
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2		1					1			
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	1							1			
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1				1						
A családi életre nevelés	1						1				
Testi és lelki egészségre nevelés	2	1								1	
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2	1		1							
Fenntarthatóság, környezettudatosság	2							1	1		
Pályaorientáció	2		1			1					
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2						1				1
Médiatudatosságra nevelés	1						1				
Összesen	22										

Tematikus csoportfoglalkozások keretterve és éves óraszámja 9-12. évfolyam

Tematikus foglalkozások, témakörök	éves óraszám	Szeptember	Október	November	December	Január	Február	Március	Április	Május	Június
A tanulás tanítása	3	1				1			1		
Erkölcsei nevelés	2				1					1	
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2		1					1			

¹⁵ A kollégiumokban évi 37 nevelési héttel (a 12-13-14. évfolyamon 33 nevelési héttel), ezen belül minden héten egy kötelező csoportvezetői foglalkozással kell számolni. Az óraszámok minden évfolyamon lehetővé teszik, hogy a kollégiumok a tematikus csoportfoglalkozásokat - részben vagy egészben - a csoportvezetői foglalkozások keretében, vagy a felkészítő foglalkozások terhére szervezzék meg.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés	2		1					1			
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1				1						
A családi életre nevelés	1						1				
Testi és lelki egészségre nevelés	2	1								1	
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2	1		1							
Fenntarthatóság, környezettudatosság	2							1	1		
Pályaorientáció	2		1			1					
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2						1				1
Médiatudatosságra nevelés	1			1							
Összesen	22										

A tematikus csoportfoglalkozások éves óraszama, havi bontásban van ütemezve az adott csoport egyéni sajátosságainak figyelembevételével a csoportvezetői foglalkozások terhére.

A csoportvezető pedagógus szabadságában áll, hogy a csoport összetételét, képességeit figyelembe véve tervezze meg a tematikus foglalkozásokat.

Téma	Tartalmak, tevékenységek
különbözőtanulási technikák és módszerek alkalmazása a megszerzett és elsajátított ismeretek értelmezése, rendezése a könyvtárhasználat rendje és módszerei	☒ Ismertessük az általánosan elfogadott tanulási módszereket, különös tekintettel a közösségekben történő tanulásra. ☒ Ismertessük az alapvető tanulási stílusokat, azok sajátosságait, az egyes stílusoknak leginkább megfelelő, hatékony tanulási módokat. ☒ Gyakoroltassuk az iskolai követelmények teljesítésére felkészítő tanulási technikákat, különös tekintettel a lassabban, nehezebben haladó gyermekekre. ☒ A gyakorlatban sajátítsa el az egyes tantárgyakhoz kapcsolódó ismereteket. ☒ Elemezzék, értelmezzék, rendszerezék a megszerzett ismereteket. ☒ Könyvtárlátogatással segítsük elő, hogy megfelelő módon és hatékonyan tudja használni a könyvtár nyújtotta ismeretszerzési lehetőségeket.

Fejlesztési követelmények az egyéni képességek és az életkori sajátosságok figyelembe vételével

Óvoda, fejlesztő iskola 1-4. évfolyam	5-8. évfolyam	9-10. évfolyam	11-12. évfolyam
Egyénre szabott tanulási módszerek segítségével a tantárgyi ismeretek megerősítése, elmélyítése. Egyéni képességeinek megfelelően alakuljon ki alapvető szövegértő olvasás és íráskészsége, biztos	Ismerje meg és előbb pedagógus segítségével, majd önállóan alkalmazza a kollégiumi tanulás folyamatában használatos, az életkori	Egyéni képességei szerint legyen képes alkalmazni a hatékony tanulási technikákat. A tanuló pedagógus segítségével legyen képes a számára	Sajátítsa el és legyen képes alkalmazni a hatékony tanulási technikákat. A tanuló pedagógus segítségével legyen képes a számára legalkalmasabb módszereket kiválasztani. Tudjon szelektálni a

számfogalma. Az iskolai követelmények teljesítéséhez szükséges tanulási technikák elsajátítása. Gondolkodási képességek, nyelvi kifejező képesség, verbális emlékezet fejlesztése. Tegyenek látogatást az intézmény könyvtárába. Hatékonyan tudja használni a könyvtár nyújtotta ismeretszerzési lehetőséget. A gyermek képességeire szabott egyéni megsegítés, fejlesztés. A játék vivőfunkciójának megfelelően, játékosságba ágyazva az ismeretközlést.	sajátosságokhoz igazodó, egyénre, csoportra szabott, hatékony tanulási eljárásokat, módszereket. Tudja szervezni idejét, tevékenységeit. Váljon hangsúlyosabbá az önálló tanulási tevékenység. Alkalmazza a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket, használja a könyvtárat. A feladatai megoldásához megfelelően tudja kiválasztani a szükséges szakirodalmakat. Legyen képes elemezni, értelmezni, rendszerezni a megszerzett ismereteket.	legalkalmasabb módszereket kiválasztani. Tudjon szelektálni a megszerzett ismeretek, információk között. Alkalmazza a tanulást segítő hagyományos és moderneszközöket, használja a könyvtárat.	megszerzett ismeretek, információk között. Alkalmazza a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket, használja a könyvtárat, és a feladatai megoldásához megfelelően tudja kiválasztani a szükséges szakirodalmakat.
---	---	--	---

Fejlesztési feladat: Erkölcsei nevelés

Téma	Tartalmak, tevékenységek
erkölcsi érzék kifejlődése és szerepe felelősség és kötelességtudat a munka megbecsülése mértéktartás, együttérzés, segítőkészség	☒ Mutassuk be az embert, mint értékekkel rendelkező személyt. ☒ Szerepgyakorlatokon keresztül, a drámapedagógia eszközeivel, illetve példák segítségével utaljunk az erkölcsi értékek és az erkölcsi érzék kialakításának jelentőségére az emberi kapcsolatokban. ☒ Irodalmi, történelmi személyiségek életén keresztül ismertessük a különböző erkölcsi választásokat és ezeket értékeljük. ☒ Mutassuk be a mindennapi élet tapasztalataiból a morális helyállás jelentőségét, az egyéni döntések meghozatalában betöltött szerepét. ☒ Ismertessük fel a gyermekekkel az erkölcsi kérdéseket felvető élethelyzeteket.

Fejlesztési követelmények az egyéni képességek és az életkori sajátosságok figyelembe vételével

Óvoda, fejlesztő iskola 1-4. évfolyam	5-8. évfolyam	9-10. évfolyam	11-12. évfolyam
Erkölcsei értékek átadása, gyermeki személyiség formálása. Egymás elfogadása, megértése, segítése. Előítélet mentesség. Ismerjen meg alapvető erkölcsi értékeket, legyen képes életkori sajátosságainak megfelelő erkölcsi választásokra.	Ismerje az erkölcsi fogalmát és szerepét az emberi együttélésben. Legyen tisztában az erkölcsi felelősség fontosságával.	Lássa be az erkölcsi felelősség fontosságát. Gyakorlati és iskolai tapasztalatai, ismeretei révén	Lássa be az erkölcsi felelősség fontosságát. Gyakorlati és iskolai tapasztalatai, ismeretei révén ismerje fel a morális helyállás jelentőségét. Képes legyen megfelelő erkölcsi választásokra.

Ismerje fel a gyermek az erkölcsi kérdéseket felvető élethelyzeteket.	Képes legyen az életkornak megfelelő erkölcsi választásokra.	ismerje fel a morális helytállás jelentőségét. Képes legyen megfelelő erkölcsi választásokra.	
---	--	---	--

Fejlesztési feladat: Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Téma	Tartalmak, tevékenységek
közösséghez tartozás, hazaszeretet nemzeti, népi kultúránk értékei, hagyományai hazánkban élő nemzetiségek kulturális szokásai, emlékei, jelene nemzetünk kapcsolódása Európához	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Mutassuk be nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. ☒ Hagyományosan megrendezett ünnepeinken keresztül alakítsunk ki pozitív attitűdöt a településhez, az országhoz, nemzetéhez. ☒ Ismertessük általában az Európához és az Európai Unióhoz való tartozásunk jelentőségét, történeti alapjait. ☒ Mutassuk be a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket. ☒ Egyéni témafeldolgozások révén mutassuk be a hazai nemzetiségek kulturális és nyelvi sokféleségét.

Fejlesztési követelmények az egyéni képességek és az életkori sajátosságok figyelembe vételével

Óvoda, fejlesztő iskola 1-4. évfolyam	5-8. évfolyam	9-10. évfolyam	11-12. évfolyam
Nemzeti jelképeinken, népi- és gyermekjátékokon, meséken, verseken, dalokon keresztül ismerje meg népi kultúránk értékeit, hagyományait. Életkorának megfelelő szinten ismerje az ország és a magyarság nemzeti szimbólumait. Legyen ismerete jelentős nemzeti ünnepeinkről, és néhány magyar történelmi személyiségről. Ismerje meg Cegléd történelmi nevezetességeit.	Ismerje nemzeti kultúránk értékeit, hagyományainkat. Váljon nyitottá más népek kultúrája iránt, ismerje meg, hogy Magyarországon milyen nemzetiségek élnek. Életkorának megfelelő szinten ismerje az ország és a magyarság nemzeti szimbólumait. Ismerje meg Cegléd és vonzáskörzetének kultúrtörténetét,	Ismerje fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket. Tudatosuljon a közösséghez tartozás, a hazaszeretet fontossága. Váljon nyitottá más népek kultúrája iránt. Ismerje országunk és a magyarság nemzeti szimbólumait.	Ismerje fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket. Tudatosuljon a közösséghez tartozás, a hazaszeretet fontossága. Váljon nyitottá más népek kultúrája iránt. Ismerje országunk és a magyarság nemzeti szimbólumait. Ismerje a magyar tudomány, kultúra és sport kiemelkedő személyiségeit. Legyen kellő ismerete Cegléd kultúrtörténetéről, hagyományairól.

	<p>hagyományait, jellegzetességeit.</p> <p>Tudatosuljon a közösséghez tartozás, a hazaszeretet fontossága. Váljon nyitottá más népek kultúrája iránt.</p>	<p>Ismerje a magyar tudomány, kultúra és sport kiemelkedő személyiségeit.</p> <p>Legyen kellő ismerete Cegléd kultúrtörténetéről, hagyományairól.</p>	
--	---	---	--

Fejlesztési feladat: Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Téma	Tartalmak, tevékenységek
<p>a felelős állampolgári magatartás jelentősége</p> <p>cselekvő állampolgári magatartás és törvénytisztelet</p> <p>a demokratikus jogállam felépítése a demokrácia elvei és gyakorlati megvalósulása</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Szociális és állampolgári kompetenciák kialakítása, felkészítés a közügyekben való részvételre. ☒ Szerepjátékokon keresztül értessük meg a cselekvő állampolgári magatartás és a törvénytisztelet jelentőségét. ☒ A diák-önkormányzati munka révén gyakorolja a közügyekben kifejtett hatékony együttműködés jelentőségét, a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránti érdeklődés fontosságát. ☒ Tevékenyen vegyen részt a kollégiumi diákönkormányzat munkájában, így a demokratikus elvek megvalósításában, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításában.

Fejlesztési követelmények az egyéni képességek és az életkori sajátosságok figyelembe vételével

Óvoda, fejlesztő iskola 1-4. évfolyam	5-8. évfolyam	9-10. évfolyam	11-12. évfolyam
<p>Közösségi élet szabályainak megismerése és betartása.</p> <p>A gyermekek egymáshoz és a felnőttekhez fűződő együttműködési és érintkezési képességeinek fejlesztése.</p> <p>Képessé tenni a tanulókat következtetések levonására, véleménynyilvánításra, ítéletalkotásra, alapvető törvényszerűségek felismerésére, saját önálló életvitelükhöz szükséges tanulságok levonására.</p> <p>Legyen tisztában az alapvető viselkedési szabályokkal, a házirendben megfogalmazott köteleességeknek tegyen eleget. Ismerje meg és vegyen részt az iskolai diákönkormányzat munkájában.</p>	<p>Legyen tisztában a demokrácia fogalmával, ismerje fel jelentőségét a közösségben, az emberi társadalomban.</p> <p>Lássa be, hogy a törvények a társadalmi élet nélkülözhetetlen szabályozó eszközei. Legyen tisztában az alapvető viselkedési szabályokkal, a házirendben megfogalmazott köteleességeknek tegyen eleget.</p>	<p>Egyéni értelmi képességei szintjén ismerje a demokratikus állam működésének főbb elemeit. Egyéni értelmi képességei szintjén legyen tisztában a jog szerepével a társadalmi életben.</p> <p>Legyen tisztában az alapvető viselkedési szabályokkal, a házirendben megfogalmazott köteleességeknek tegyen eleget.</p> <p>Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az</p>	<p>Egyéni értelmi képességei szintjén ismerje a demokratikus állam működésének főbb elemeit. Egyéni értelmi képességei szintjén legyen tisztában a jog szerepével a társadalmi életben. Egyéni értelmi képességei szintjén legyen tisztában a jog szerepével a társadalmi életben. Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében. Legyen tisztában az alapvető viselkedési szabályokkal, a házirendben megfogalmazott köteleességeknek tegyen eleget.</p>

	Hatékonyan vegyen részt az iskolai diákönkormányzat munkájában.	egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.	
--	---	---	--

Fejlesztési feladat: Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Téma	Tartalmak, tevékenységek
az önismeret és társas kapcsolati kultúra az empátia és mások elfogadása a tudás és tapasztalat jelentősége társas kommunikáció	☒ Ismertessük az önismeret és a társas kapcsolati kultúra meghatározó jellemzőit. ☒ A csoport aktív közreműködésével segítsük elő a megalapozott önismeret kialakítását. ☒ Mutassuk be a kulturált társas kapcsolatok, a helyes egyéni és közösségi élet szabályait. ☒ Szerepjátékok segítségével alakítsuk ki, illetve fejlesszük a mások megértéséhez és tiszteletéhez szükséges képességeket.

Fejlesztési követelmények az egyéni képességek és az életkori sajátosságok figyelembe vételével

Óvoda, fejlesztő iskola 1-4. évfolyam	5-8. évfolyam	9-10. évfolyam	11-12. évfolyam
<p>Szociális és társas kultúrájuk kialakítása, fejlesztése. Érzelmi nevelés, szocializáció kialakítása. Legyen képes személyiségjegyeit, tulajdonságait, képességeit felismerni. Az alapvető magatartási szabályok betartása. Legyen képes személyiségjegyeit, tulajdonságait, képességeit felismerni. Értse, hogy tevékenységével hatással van közvetlen környezetére, csoportjára, társaira. Lássa be, hogy szükség van az alapvető magatartási szabályok betartására. Képességeinek megfelelő választékosággal legyen</p>	<p>Legyen képes személyiségjegyeit, tulajdonságait, képességeit felismerni. Értse, hogy tevékenységével hatással van közvetlen környezetére, csoportjára, társaira. Képességei szerint önállóan alkalmazza az alapvető magatartási szabályokat, motiválja társait azok betartására. Ismerje önmagára vonatkozó adatait.</p>	<p>Ismerje meg az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő, illetve gátló személyiségvonásokat. Képességének megfelelő választékosággal legyen képes a társas kommunikációra. Alakuljon ki a tanulóban a választási lehetőségek felismerésének képessége, és döntési helyzetekben legyen képes e lehetőségeket mérlegelni. Válgék természetessé benne a másik ember személyiségének tisztelete és megértése, a helyes önismeret kialakítása, önmaga felvállalása.</p>	<p>Ismerje meg az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő, illetve gátló személyiségvonásokat. Legyen tudatában, hogy az emberi kapcsolatok mennyire értékesek az emberi együttélésben. Értelmi képességeinek megfelelő választékosággal legyen képes a társas kommunikációra. Alakuljon ki a tanulóban a választási lehetőségek felismerésének képessége, és döntési helyzetekben legyen képes e lehetőségeket mérlegelni. Válgék természetessé benne a másik ember személyiségének tisztelete és megértése, a helyes önismeret kialakítása, önmaga felvállalása.</p>

képes a társas kommunikációra.			
--------------------------------	--	--	--

Fejlesztési feladat: Családi életre nevelés

Téma	Tartalmak, tevékenységek
a család szerepe, jelentősége az egyén életében együttműködés és felelősségvállalás a családban szexuális kultúra családtervezés konfliktusok a családban	☒ Példákon keresztül mutassuk be, hogy a családi élet színtere a családi otthon. ☒ Ismertessük a család szerepét, jelentőségét az egészséges testi és lelki fejlődés kialakulásában. ☒ Hangsúlyozzuk az idős családtagokkal való kapcsolattartás, együttműködés és támogatásuk fontosságát. ☒ Mérjük fel, hogy kinek, mit jelent a család, az otthon. ☒ Szemléltessük a családi munkamegosztást, ennek helyét és szerepét a családi közösségben. ☒ Ismertessük a helyes, felelősségteljes párkapcsolat jelentőségét és kialakításának folyamatát. ☒ Ismertessük a helyes szexuális kultúra jellemzőit és jelentőségét a férfi-nő kapcsolatban. ☒ Szerepjátékokon keresztül mutassuk be a családban előforduló konfliktusokat és kezelésük módját. ☒ Hívjuk fel a figyelmet a családon belüli abúzus esetén a segítségkérés fontosságára.

Fejlesztési követelmények az egyéni képességek és az életkori sajátosságok figyelembe vételével

Óvoda, fejlesztő iskola 1-4. évfolyam	5-8. évfolyam	9-10. évfolyam	11-12. évfolyam
Ismerje a család szerkezetét, működését, valamint a különféle szerepeket és szabályokat a családi közösségben. Ismerje fel a család kiemelkedő szerepét az egyén testi, lelki egészségének megőrzésében. Szerepjátékokon keresztül mutassuk be a helyes családmodellt, és a családban esetlegesen felmerülő konfliktusok helyes megoldási módjait.	Ismerje a család szerkezetét, működését, valamint a különféle szerepeket és szabályokat a családi közösségben. Képes legyen felismerni és megfelelő módon kezelni, értelmezni a családban előforduló különböző konfliktusokat. Életkori sajátosságainak és értelmi képességeinek megfelelően ismerje a helyes szexuális kultúra jellemzőit és	Ismerje a család szerkezetét, működését, valamint a különféle szerepeket és szabályokat a családi közösségben. Képes legyen felismerni és megfelelő módon kezelni, értelmezni a családban előforduló különböző konfliktusokat. Életkori sajátosságainak és értelmi képességeinek megfelelően ismerje a helyes szexuális kultúra jellemzőit és	Ismerje a család szerkezetét, működését, valamint a különféle szerepeket és szabályokat a családi közösségben. Képes legyen felismerni és megfelelő módon kezelni, értelmezni a családban előforduló különböző konfliktusokat. Életkori sajátosságainak és értelmi képességeinek megfelelően ismerje a helyes szexuális kultúra jellemzőit és kialakításának jelentőségét a párkapcsolatokban. Képes legyen segítséget kérni és a megfelelő jogi fórumhoz fordulni az őt ért abúzus esetén.

	kialakításának jelentőségét a párcapcsolatokban. Tudatosuljon a családalapítás, családtervezés, a helyes párcapcsolat és felelősségvállalás fontossága.	kialakításának jelentőségét a párcapcsolatokban. Képes legyen segítséget kérni és a megfelelő jogi fórumhoz fordulni az őt ért abúzus esetén.	
--	---	---	--

Fejlesztési feladat: Testi és lelki egészségre nevelés

Téma	Tartalmak, tevékenységek
egészséges életmód és életvitel a sport hatása a lelki egyensúly megteremtésében és megőrzésében prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés Szabadban tartózkodás, mozgás fontossága	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Ismertessük a rendszeres testmozgás és az egészségtudatosság kapcsolatát, az elhízás és a korszerű táplálkozás, egészséges életmód és életvitel összefüggéseit. ☒ Ismertessük a káros szenvedélyek, szokások, a teljesítménynövelő szerek használatának veszélyeit. ☒ Mutassuk be és a gyakorlatban alkalmazzuk a rendszeres fizikai aktivitás és sport hatását a szervezetre. ☒ Ismertessük az érzelem-, feszültség szabályozás és agresszió megelőzését a sport, a mozgással járó tevékenységek révén. ☒ Intézményi tevékenységek révén a tanulók tapasztalják meg az egyéni felelősség és döntés jelentőségét az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.

Fejlesztési követelmények az egyéni képességek és az életkori sajátosságok figyelembe vételével

Óvoda, fejlesztő iskola 1-4. évfolyam	5-8. évfolyam	9-10. évfolyam	11-12. évfolyam
Szerezzen ismereteket az egészséges életvitel megalapozásához Ismerje és alkalmazza az alapvető testi higiéniai szokásokat. Válgjon mindennapi élete részévé a rendszeres és aktív testmozgás, levegőzés, séta. Legyen tisztában az egészségtudatos életmód jelentőségével. Tudatosuljon és válgjon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás. Vegyen részt az iskolai és külső szervezésű sportversenyek és sportkörök életében. Ismerje és alkalmazza az alapvető testi higiéniai szokásokat. Szerezzen ismereteket a	Legyen tisztában az egészségtudatos életmód jelentőségével. Tudatosuljon és válgjon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás. Ismerje a különféle egészségkárosító szerek hatásait és a szenvedélybetegségeket, tudjon ezekre nemet mondani. Vegyen részt az iskolai és külső szervezésű sportversenyek és sportkörök életében.	Legyen tisztában a helyes életritmus és életvitel személyiségre, testi fejlődésre kifejtett pozitív jelentőségével. Ismerje a különféle egészségkárosító szerek hatásait és a szenvedélybetegségeket, tudjon ezekre nemet mondani. Tudatosuljon és válgjon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás, az egészségtudatos életmód. Legyen tisztában az egészség, a sport és a lelki élet egymásra gyakorolt hatásával. Vegyen részt	Legyen tisztában a helyes életritmus és életvitel személyiségre, testi fejlődésre kifejtett pozitív jelentőségével. Ismerje a különféle egészségkárosító szerek hatásait és a szenvedélybetegségeket, tudjon ezekre nemet mondani. Tudatosuljon és válgjon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás, az egészségtudatos életmód. Legyen tisztában az egészség, a sport és a lelki élet egymásra gyakorolt hatásával. Vegyen részt

közvetlen környezetéből eredő egészségkárosító veszélyforrásokról.		az iskolai és külső szervezésű sportversenyek és sportkörök életében.	az iskolai és külső szervezésű sportversenyek és sportkörök életében.
--	--	---	---

Fejlesztési feladat: Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Téma	Tartalmak, tevékenységek
társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás önkéntes felelősségvállalás másokért összetartozás és együttérzés	☒ Példákon keresztül mutassuk be a társadalmi felelősségvállalás fontosságát, a másokért érzett szolidaritás jelentőségét. ☒ Ismertessük, hogy mit jelent fogyatékosággal élni. ☒ Az együttműködés, egymásra figyelés képességének kialakítása érdekében élethelyzeteken keresztül mutassuk be az egyéni felelősség és a közös felelősségvállalás egymásra hatását.

Fejlesztési követelmények az egyéni képességek és az életkori sajátosságok figyelembe vételével

Óvoda, fejlesztő iskola 1-4. évfolyam	5-8. évfolyam	9-10. évfolyam	11-12. évfolyam
Alakuljon ki gyermektársaik iránt empátia, türelem, megértés és szolidaritás. Jelenjen meg a tanuló személyiségében a szolidaritás érzése. Legyen érzékeny mások helyzete iránt. Alakuljon ki az összetartozás érzése. Alakuljon ki felelősségérzete az idősek, betegek, elesettek iránt.	Jelenjen meg a tanuló személyiségében a szolidaritás érzése. Legyen érzékeny mások helyzete iránt. Alakuljon ki az összetartozás érzése. Legyen motivált önkéntes feladatvállalásra a rászoruló társak iránt.	Alakuljon kiegészítő magatartás a fogyatékosággal élők iránt. Tudatosuljon az együttműködés és az egymásra figyelés fontossága. Legyen motivált önkéntes feladatvállalásra a rászoruló embertársak és tágabb környezete iránt.	Alakuljon kiegészítő magatartás a fogyatékosággal élők iránt. Tudatosuljon az együttműködés és az egymásra figyelés fontossága. Legyen motivált önkéntes feladatvállalásra a rászoruló embertársak és tágabb környezete iránt.

Fejlesztési feladat: Fenntarthatóság, környezettudatosság

Téma	Tartalmak, tevékenységek
a természet és az emberi környezet egymásra hatása természeti erőforrásaink védelme Ipari termelés és a környezet védelme. „Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan!”	☒ Ismertessük, és lehetőségeink szerint mutassuk be a környezetre káros anyagokat és tevékenységeket. ☒ Mutassuk be (pl. természetfilm segítségével) az ember és természet egészséges együttélését. ☒ A gyakorlatban szervezzünk természeti környezetet védő tevékenységeket, akciókat. ☒ Mutassuk be az újrahasznosítható anyagok sokszínű felhasználhatóságát. ☒ Ismertessük a környezetkímélő életmód előnyeit úgy egyéni, mint a közösségre gyakorolt hatása alapján.

Fejlesztési követelmények az egyéni képességek és az életkori sajátosságok figyelembe vételével

Óvoda, fejlesztő iskola 1-4. évfolyam	5-8. évfolyam	9-10. évfolyam	11-12. évfolyam
<p>Alakuljon ki a gyermekben a természet szeretetére, megóvására való igény. A pedagógus irányításával aktívan vegyen részt a természet védelmében. Váljon érzékennyé környezete állapota iránt és legyen képes a környezet sajátosságainak megismerésére. Legyen tudatában a környezet megóvásának jelentőségével. Fejlődjenek ki benne a harmonikus környezet iránti igények. Fedezze fel, hogy ő maga is a természet része. Ismerje a szelektív hulladékgyűjtés fontosságát.</p>	<p>Váljon érzékennyé környezete állapota iránt és legyen képes a környezet sajátosságainak megismerésére. Tekintse értéknek a természeti és az ember alkotta környezet esztétikumát, fenntartható, harmonikus működését és jöjjön létre benne készítés környezete értékeinek megőrzésére. Legyen motivált a környezet védelmét célzó közös cselekvésre. Legyen felkészülve a környezettudatos döntések meghozatalára, melyekben hasznosítsa a különböző tantárgyakban tanultakat. Ismerje a szelektív hulladékgyűjtés fontosságát.</p>	<p>Ismerje fel a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket, és kerülje is el ezeket. Legyen képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét. Részesítse előnyben a természetes, újrahasznosítható anyagokat. Válgják erkölcsi alapulvévé a természet tisztetele, környezet megbecsülése. Ismerje a szelektív hulladékgyűjtés fontosságát.</p>	<p>Ismerje fel a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket, és kerülje is el ezeket. Legyen képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét. Részesítse előnyben a természetes, újrahasznosítható anyagokat. Válgják erkölcsi alapulvévé a természet tisztetele, környezet megbecsülése. Ismerje a szelektív hulladékgyűjtés fontosságát.</p>

Fejlesztési feladat: Pályaorientáció

Téma	Tartalmak, tevékenységek
<p>tevékenységek és szakmák jellemzői különbéféle életpályák bemutatása a munka világa és jellemzői továbbtanulási szándékok és lehetőségek</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Mutassuk be a különféle szakmákat és a betöltésükhöz szükséges képességeket, adottságokat, elvárásokat. ☒ Mérjük fel a tanulók személyiségjellemzőit, képességeit, érdeklődési körét és ehhez kapcsolódóan a pályaválasztási lehetőségeit. ☒ Mutassuk be, milyen pályaválasztási dokumentumok léteznek, és azok hogyan használhatók. ☒ Mutassuk be, hogy a folyamatos tanulás, az újabb képzettség megszerzése mennyiben segíti a pályamódosítást, és munkanélkülivé válás esetén az újbóli elhelyezkedést. ☒ Pályaválasztási kiállítás megtekintése

Fejlesztési követelmények az egyéni képességek és az életkori sajátosságok figyelembe vételével

Óvoda, fejlesztő iskola	5-8. évfolyam	9-10. évfolyam	11-12. évfolyam
--------------------------------	----------------------	-----------------------	------------------------

1-4. évfolyam			
<p>Ismerje meg szerepjátékokon keresztül a különböző szakmák, foglalkozások jellemzőit. Életpálya életkornak megfelelő megfogalmazása. Tudja összehasonlítani az egyes pályák szakmai, fizikai elvárásait, jellemzőit. Tudatosuljon a diákokban a pálya és a személyiség valamint a képességek és az adottságok összhangja. Figyelje érdeklődéssel a különböző szakmák, munkatevékenységek jellemzőit.</p>	<p>Tudatosuljon a diákokban a pálya és a személyiség valamint a képességek és az adottságok összhangja. Tudja összehasonlítani az egyes pályák szakmai, fizikai elvárásait, jellemzőit. Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, ismerje saját képességeit. Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit. Érdeklődésének és képességének megfelelő szakmát válasszon.</p>	<p>Ismerje saját képességeit. Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel választott szakmájával kapcsolatban. Érdeklődésének és képességének megfelelő szakmát válasszon. Legyen képes megérteni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat. Tudatosuljon benne, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak.</p>	<p>Ismerje saját képességeit. Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit. Legyen képes megérteni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat. Tudatosuljon benne, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak. Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel választott szakmájával kapcsolatban.</p>

Fejlesztési feladat: Gazdasági és pénzügyi nevelés

Téma	Tartalmak, tevékenységek
<p>a gazdaság működésének alapjai a családi gazdálkodás munka, fogyasztás, gazdálkodás pénzkezelés technikái</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ A helyes családi gazdálkodás bemutatása különféle családszerkezetben. ☒ Példákon keresztül ismertessük, milyen problémák adódhatnak a társadalomban, a családban a helytelen gazdálkodás miatt, és ezek milyen következményekkel járnak. ☒ Ismertessük, és a lehetőségeknek megfelelően gyakoroltassuk a banki műveleteket (csekk kitöltése, bankkártya használata, pénzáttalás stb.). ☒ Mutassuk be a munkával szerzett jövedelem és az ebből finanszírozható javak, szolgáltatások összefüggéseit. ☒ Vásárlás menete a gyakorlatban, különböző fizetési eszközök ismertetése.

Fejlesztési követelmények az egyéni képességek és az életkori sajátosságok figyelembe vételével

Óvoda, fejlesztő iskola 1-4. évfolyam	5-8. évfolyam	9-10. évfolyam	11-12. évfolyam
<p>Ismerje meg játékokon keresztül a pénzhasználat alapjait. Legyen tisztában az otthoni pénzügyi lehetőségekkel, korlátokkal. Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak</p>	<p>Ismerje meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit. Legyen tisztában az otthoni pénzügyi</p>	<p>Ismerje a vásárlás fogalmát, folyamatát. Próbálja mérlegelni a „felesleges és alapvető” közötti</p>	<p>Tanulja meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit. Tudja alkalmazni a pénzkezelés különböző technikáit. Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak létrehozásának, illetve</p>

létrehozásának, illetve megszerzésének eszköze.	lehetőségekkel, korlátokkal. Tanulja meg a különféle pénzkezelési technikákat. Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak létrehozásának, illetve megszerzésének eszköze. Ismerje a vásárlás fogalmát, folyamatát. Ismerje a különböző címleteket, pénzürméket.	különbséget. Tanulja meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit. Tudja alkalmazni a pénzkezelés különböző technikáit. Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak létrehozásának, illetve megszerzésének eszköze.	megszerzésének eszköze. Próbálja mérlegelni a „felesleges és alapvető” közötti különbséget.
---	---	--	---

Fejlesztési feladat: Médiatudatosságra nevelés

Téma	Tartalmak, tevékenységek
a média társadalmi szerepe a reklám és a fogyasztás összefüggése a médiatartalmak és a valóság összefüggése az internet használatának szabályai, (netikett) médiafogyasztás és felelősség	☒ Ismerkedés a hagyományos médiával a különféle folyóiratokon, kiadványokon keresztül. ☒ Az elektronikus médiumok (internetes ismeretterjesztő oldalak stb.) használatának gyakorlása. ☒ Reklámok céljainak, hatásainak bemutatása különféle (pozitív és negatív) példákon keresztül. ☒ Jogszabályok, etikai előírások ismertetése a hagyományos média és az internet használat esetében. ☒ Az internetes keresők használata. ☒ Az adatbiztonság szabályainak ismertetése. ☒ Az internet és játékfüggőség kóros hatásainak ismertetése.

Fejlesztési követelmények az egyéni képességek és az életkori sajátosságok figyelembe vételével

Óvoda, fejlesztő iskola 1-4. évfolyam	5-8. évfolyam	9-10. évfolyam	11-12. évfolyam
Ismerje fel a különböző információhordozókat, és képességeinek megfelelően használja is azokat. Tudjon különbséget tenni a médiatartalmak között. Használja hatékony módon a számítógép és egyéb online média által nyújtotta szolgáltatásokat, tudástartalmakat.	Ismerje fel a különböző információhordozókat, és képességeinek megfelelően használja is azokat. Tudjon különbséget tenni a médiatartalmak között. Használja hatékony módon a számítógép és egyéb online média által nyújtotta	Képes legyen az online kommunikáció hatékony felhasználására. Ismerje a reklám hatását a fogyasztásra. Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a	Képes legyen az online kommunikáció hatékony felhasználására. Ismerje a reklám hatását a fogyasztásra. Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket. Tudatosuljanak az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőséggel (internet, számítógépes játékok) és egyéb

<p>Tudjon szelektálni a neki megfelelő televíziós műsorok között. Legyen képes a valós tények és a fikció megkülönböztetésére.</p>	<p>szolgáltatásokat, tudástartalmakat. Tudjon szelektálni a neki megfelelő televíziós műsorok között. Legyen képes a valós tények és a fikció megkülönböztetésére. Ismerje meg a közösségi tartalmak etikus, jogszabályok szerinti használatának és felhasználásának szabályait.</p>	<p>számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket. Tudatosuljanak az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőséggel (internet, számítógépes játékok) és egyéb veszélyekkel és azok elkerülésével kapcsolatos ismeretek. Tudatosuljon bennük, az ezekben az alkalmazásokban lévő veszélyforrások, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas adat megkülönböztetése.</p>	<p>veszélyekkel és azok elkerülésével kapcsolatos ismeretek. Tudatosuljon bennük, az ezekben az alkalmazásokban lévő veszélyforrások, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas adat megkülönböztetése.</p>
--	--	---	---

21. A gyerekek, tanulók értékelése

21. 1. Az értékelés szempontjai:

A kollégiumi foglalkozások kapcsán elsősorban *formatív* és *szummatív* értékelési fajtákat használunk.

Formatív értékelést valamennyi foglalkozás alkalmával alkalmazunk, elsősorban a tanulók bátorítása, megerősítése céljából. A formatív értékelésnek az állandó visszajelzés (visszacsatolás), a folyamatszabályozás miatt nagy a jelentősége. A pedagógus visszajelzést kap arról, hogy mennyire hatékony a nevelési tevékenysége, míg a diákot megerősíti abban, hogy teljesítménye mennyire felel meg a nevelési céloknak, követelményeknek.

A kollégiumi foglalkozásokon a tanulók egyéni képességeit figyelembe véve az egyik legfontosabb törekvésünk a motiváltságot (figyelmet) fenntartani. Ennek érdekében kiemelten fontos valamennyi tanulót egyénileg értékelni. Nagyon fontos feladatunk, hogy már az első foglalkozásuktól törekedjünk az önellenőrzés, önértékelés képességének kialakítására, fejlesztésére.

Csoporton belüli értékelés

Csoporton belüli értékelést Napi, heti, havi rendszerességgel tartanak a nevelőtanárok az adott csoportra kialakított értékelési szempontok alapján.

Célja a csoportkohézió erősítése, a csoporton belül tanúsított tanulói tevékenységekre történő reflektálás. Az értékelés során törekedni kell az egyéni képességek, készségek figyelembevételére. Az értékelés fontos célja a visszacsatoláson kívül, hogy a diákok kritikai érzéke fejlődjön, örüljenek elért eredményeiknek, hibáikat ismerjék fel, próbálják belátni. Alakuljon ki bennük a felelősségteljes magatartás. Vállalják tetteiket és azok következményeit. Minden csoport a délutáni foglalkozásai végeztével napi, heti és havi szinten, saját csoportszabályaik alapján végzi el az értékelést. Egyénenként a tanulók képességeit figyelembe véve szóban, csoport előtti dicsérettel, pontokkal és egyéb jutalmazással. A csoportnormáknak nem megfelelő viselkedés is értékelésre kerül. Rendkívüli magatartási vétségénél, a házirend súlyos megsértése esetén esetmegbeszélésre kerül sor, melynek célja az események tisztázása, a felelősség megállapítása. Az esetmegbeszélés legfontosabb célja az aktuális probléma megoldása, lehetőleg úgy, hogy az érintettek ne szenvedjenek el „veszteséget”.

Szummatív értékelést alkalmazunk elsősorban a tanuló félévi ciklusokban történő minősítése céljából. A legfontosabb szempont a kollégium nevelési programjában meghatározott nevelési célok, valamint a KNOAP-ban meghatározott feltételeknek történő megfelelés. Ebből a megfontolásból a tanítási év felénél, valamint a tanév végén a kollégium nevelőtanárai¹⁶szöveges értékelést állítanak ki valamennyi a csoportjukba tartozó diákról. Az így kiállított dokumentumot eljuttatja a kollégiumban lakó gyermek szüleinek is illetve másolatát a kollégiumi dokumentációkban is rögzíti.

Mindkét értékelési fajtánál törekedni kell az objektivitásra, ugyanakkor messzemenően figyelembe kell venni a tanulók egyéni képességeit. Minden esetben személyre szabottan segítő szándékkal ajánlott értékelni a kollégium tanulóit.

¹⁶ Melléklet: Szülői Értesítő

Szülői Értesítő

Gyermek neve:

Érteztető:

Érteztető:

Kitűzött célok:

[Ide írhatja a kitűzött célokat]

Ehért célok:

Ide kerülnek az ehért célok.

Magatartás:

Ide lehet írni az értékelést. Magatartása a társaival szemben, Magatartása a felnőttekkel szemben.

Aktivitás:

- Mennyire aktívul vesz részt a foglalkozásokon. Mennyire megbízható.

Erősségeim

Fejlesztési szükséges

Cegléd, 2016.03.17.

10. számú melléklet Utazó Gyógypedagógusi Hálózat Pedagógiai Program

1. A szolgáltatás feladata

A Szakértői Bizottságok által meghatározott rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztések biztosítása az együttnevelésben tanuló látás-, hallás-, mozgássérült, enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos és autista gyermekek számára.

Az ellátás az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs órák keretében történik.

A szolgáltatást a tanulót ellátó intézmény igazgatója írásban kéri az utazó gyógypedagógiai hálózat intézményegységvezetőjétől.

Az együttnevelésre vállalkozó pedagógussal szembeni legfontosabb kívánalom az ***elfogadó attitűd***.

A sikeres együttnevelés megvalósításának feltételei közül kiemelkedő fontosságú a tanulók egyéni sajátosságait ismerő és figyelembe vevő ***gyógypedagógusok, speciális szakemberek konduktorok segítségével*** igénybevétele.

1. 1. Az utazó gyógypedagógiai ellátás területei

- gyógypedagógiai tanácsadás, ellátás, gondozás
- beszéd fogyatékoság ellátása
- szomatopedagógiai ellátás
- konduktív pedagógiai ellátás
- szurdopedagógiai ellátás
- tiflopedagógiai ellátás
- pszichopedagógiai ellátás
- autizmus specifikus ellátás

A tanulók közvetlen megsegítésén túl az utazó gyógypedagógusnak feladata továbbá

- tanácsadás a gyermeket tanító nevelőknek
- segítségnyújtás az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez,
- tanácsadás szülőknek, pedagógusoknak

1. 2. Pedagógiai megsegítés feladatköre

- a szaktanácsadás, melynek feladata az oktatási, pedagógiai módszerek megismertetése, terjesztése;
- pedagógusok képzésének, továbbképzésének, önképzésének segítése, szervezése;
- a tanuló részére tájékoztató, tanácsadó szolgálata, melynek feladata a tanulók, tanulóközösségek jogai érvényesítéséhez szükséges ismeretek nyújtása

2. JELENLEGI SZOLGÁLTATÁSAINK

2. 1. Gyógypedagógiai tanácsadás, ellátás, gondozás

Dyslexia-dysgráfia-prevenció

Az **általános iskolai** nevelő-oktató munka egyik legfőbb célja a kommunikációs alapkészségeknek - a beszédnek, az olvasásnak és az írásnak- az elsajátítása.

Az együttnevelésben részt vevő sajátos nevelési igényű tanulók nagy része tanulási zavarral küzd, melyhez egyéb különféle problémák és kognitív funkciózavarok is társulnak.

Az általános iskolai anyanyelvi nevelés egyik alapvető feladata, hogy a tanulók megfelelően sajátítsák el az olvasás, írás készségét, mely a tanulás, művelődés szempontjából első helyen áll a kommunikációs készségek között.

Tudva lévő, hogy a tanulási zavar a **középiskolában** is hátráltatja a diákok tanulási folyamatát. A sajátos nevelési igényű tanulóknak az önálló ismeretszerzéshez szükséges alapkészségek kialakításához több időre, hosszabban tartó bevézésre, a feladatok megértéséhez több instrukcióra és segítségre van szükségük.

Dyslexia-dysgráfia reedukáció célja

- fejlődjön a tanuló téri tájékozódása;
- fejlődjön a tanuló beszédének alaki és tartalmi oldala;
- mozgás-és ritmusfejlesztés;
- emlékezet- és figyelem fejlesztés;
- olvasási készség fejlesztése;
- grafomotoros készség fejlesztése;
- hangok, betűk differenciálása

Jellemzői

- fokozatosan, kis lépések szerint halad
- szótagolást elősegítő módszer
- sok játékos, gyakorlati lehetőséget nyújt
- alapja a hangoztatás és a fonémahallás fejlesztésére épülő betűtanítás
- hármas asszociáció minél tökéletesebb kialakítására törekszik
- megelőzi a homogén gátlás kialakulását
- intenzíven fejleszti a tanulók szókincsét

Dyscalculia

- számolási készség elsajátítása
- számkörön belüli megértés - mennyiségek összehasonlítása
- műveleti jelek megértése

- azonosság és különbség jeleinek megértése
- a számkörben való eligazodás
- helyiérték megértése
- szöveges feladatok
- számrendszer felépítése
- műveletvégzések, alapfeladatok automatizálása

2. 2. Beszédfigyafatékossáa ellátása

Azok a tanulók, akik beszédükben súlyos problémával küzdenek, eleve hátrányos helyzetben vannak a többiekhez képest. A szakemberek munkája emiatt nélkülözhetetlen a nevelésben, oktatásban. Segítségükkel ez a hátrány leküzdhető.

A fejlesztés célja elsősorban

- Alakuljon ki a tanuló alakilag tiszta, nyelvtanilag helyes beszéde
- Fejlődjön a tanuló szókinccse, kifejezőkészsége
- Javuljon a hallott beszéd, és az írott szöveg megértése
- Fejlődjenek, tökéletesedjenek az olvasáshoz, íráshoz, helyesíráshoz szükséges részképességek.

A fejlesztés feladata

- A terápiás terv elkészítése.
- Különböző beszédhibák szűrése, javítása egyéni és kiscsoportos formában.
- Megkésett/akadályozott beszédfejlődésű kisgyermek korai fejlesztése, beszédindítása
- Az akadályozott, illetve megkésett beszédfejlődésű, beszédhibás, részképesség-zavarral küzdő gyermekek komplex egyéni és csoportos fejlesztése.
- A beszéd formai és tartalmi oldalának intenzív fejlesztéssel történő javítása.
- A tanuláshoz szükséges alapvető képességek kialakítása, a sérült elemi funkciók fejlesztése, a másodlagos tünetek kialakulásának megelőzése.

A beszédfejlesztés során a diákok kommunikációjának hatékonysága nő, önbizalmuk erősödik, így közlékenyebbé, talpraesettebbé válnak.

A beszédhibák javítása és a beszéd rendellenességeinek korrigálása során alapvető jelentősége van a tudatosságnak és a tervszerűségnek.

2.3. Szomatopedagógiai ellátás

A **szomatopedagógia** a testnevelés módszereinek felhasználásával, az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozásokat végzi. Alkalmas betegségek megelőzésére és gyógyítására.

A **szomatopedagógiai** foglalkozások célja:

- speciális mozgás és mozgáskoordinációs fejlesztés;
- mozgáskészség fejlesztése, képességfejlesztő gyakorlatokkal;
- testtartás korrekciója, mozgáshibák javítása;
- mozgásigény fejlesztése;
- a szerzett vagy veleszületett betegség következtében kialakult állapot egészségügyi és pedagógiai célú habilitációja, rehabilitációja

A fejlesztést **szomatopedagógus** szakember végzi, a szakértői véleményben előírtak alapján.

2.4. Konduktív fejlesztés

A konduktív pedagógia, olyan gyermekek/tanulók számára nyújt komplex fejlesztést, akik a központi idegrendszer károsodása következtében nem életkoruknak megfelelően fejlődnek. A konduktív nevelés annál eredményesebb, minél fiatalabb életkorban veszi kezdetét. Jelentős hátrányt szenvednek, akikkel későbbi életkorban kezdenek el foglalkozni.

A komplex nevelés és fejlesztés magában foglalja a *mozgástevékenység, a kognitív funkciók fejlesztését és az önellátási szokások kialakítását.*

A folyamatos, sokoldalú tevékenység biztosítja a kommunikáció, a manipuláció, az értelmi fejlődést, a játékgéni kialakulását. Ezen kívül megelőzhetők a viselkedésben, a személyiségben bekövetkező negatív irányú változások. Jó irányba tereli a családi működés összhangját, ezen belül az optimális anya-gyermek kapcsolat alakulását.

A fejlesztést konduktor szakember végzi, a szakértői véleményben előírtak alapján.

2.5. Szurdopedagógiai ellátás

A hallássérülésnél elsődleges tünet a halláskiesés, ami maga után vonja a másodlagos tüneteket:

- beszédfejlődés elmaradása
- kommunikációs nehézségek
- viselkedési problémák, zavarok

A korai hallás-és beszédfejlesztés módszere, hogy a szakember a szülő és a gyermek között kialakuló mindennapi kommunikációs helyzeteket (játék, öltözködés, stb.) ragadja meg, ezek segítségével kelti fel a gyermek érdeklődését. Elsődleges cél, hogy kialakuljon a gyermek "hallási figyelme", hogy képes legyen differenciálni a különböző hangok között. Feladata a hallássérült gyermeket megtanítani helyesen beszélni, helyesen "hallani" a hallókészülékkel. Nem szépen beszélni tanít, (mint a logopédus), hanem mindenféle olyan készséget fejleszt, ami a hallással, beszéddel kapcsolatos. A szurdopedagógus a hallássérült gyermekekkel a szakértői bizottság által meghatározott fejlesztés keretében foglalkozik. Kiemelt feladat, hogy a családot megtanítsa arra, hogyan kommunikáljon, hogyan foglalkozzon napi rendszerességgel, hallássérült gyermekével.

Habilitációs, rehabilitációs tevékenységünk céljai és feladatai

- az akusztikus megismerő sérült funkciók fejlesztése,
- a meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében,
- a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása,
- a szükséges speciális hallókészülékek és taneszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- az egyéni sikereket segíti,
- a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- a hallássérülés súlyossága,
- a fogyatékoság kialakulásának ideje,
- a sajátos nevelési igényű tanuló életkora, pszichés és egészségi állapota,
- képességei, kialakult készségei,
- kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
- a társadalmi integráció kívánalmi: lehetséges egyéni életút, továbbtanulás, pályaválasztás, életvitel.

A fejlesztést szurdopedagógus szakember végzi, a szakértői véleményben előírtak alapján.

2.6. Tiflopedagógiai ellátás

Az együttnevelésben a gyengénlátó, alig látó gyermekek, tanulók tiflopedagógiai szempontú megsegítésében befogadó iskolák többségében speciális szemléltető eszközök beszerzése további feladat.

Habilitációs, rehabilitációs tevékenységünk céljai és feladatai

- a vizuális megismerő sérült funkciók fejlesztése,
- a meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében,
- a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása,
- a szükséges speciális optikai és taneszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- az egyéni sikereket segít ő a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- a látássérülés súlyossága,
- a fogyatékoság kialakulásának ideje,
- a sajátos nevelési igényű tanuló életkora, pszichés és egészségi állapota,
- képességei, kialakult készségei,

- kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
- a társadalmi integráció kívánalmai: lehetséges egyéni életút, továbbtanulás, pályaválasztás, életvitel.

A feladatok a nevelés-oktatás minden területén megjelennek: tanóra, tanórán kívüli foglalkozások.

2.7. Az autista gyermekek, tanulók ellátása

Az autista tanulók részére az utazó gyógypedagógus a többségi általános iskolákban végez autizmus-specifikus fejlesztést. Ezt a típusú speciális fejlesztést azok a tanulók kaphatják, akiknek az illetékes Szakértői Bizottság szakértői véleményben, autizmus-specifikus fejlesztést ír elő. A szakértői véleményben szerepelni kell, a szakemberszükségletnek, a rehabilitációs órák heti óraszámának, valamint a korrekciós javaslatoknak.

Az utazó gyógypedagógus a szakértői véleményben megjelölt korrekciós javaslatok alapján végzi a fejlesztést. Fejlesztési tervet készít, mely munkájának az alapját képezi. A fejlesztési tervet a gyermek igényeire építi, szükség esetén módosítja.

Az autizmus specifikus-fejlesztést az utazó gyógypedagógus a szülővel való megegyezés alapján, vagy a tanuló iskolájában, az arra kijelölt helyszínen.

Területei

- Tér-idő szervezése
- Szociális készségek fejlesztése, viselkedésterápia
- Kommunikációs készség fejlesztése

Természetesen az autizmushoz társuló egyéb területek fejlesztése is nagy hangsúlyt kap.

Ezek a területek

- Kognitív területek fejlesztése, tanuláshoz szükséges készségek fejlesztése
- Tanulástámogatás, a tanulás speciális megsegítése
- Dyslexia, dysgraphia, dyscalculia prevenció, ill. terápia
- Pszichés támogatás

Az utazó gyógypedagógus szoros kapcsolatot tart a szülővel,- segítséget nyújt gyermekük nevelésében, hogy elősegítsék a lehető legnagyobb mérvű önállóság kialakulását - az együttnevelő intézmény pedagógusaival, vezetőjével. Ennek célja, a gyermek megsegítése, a gyermek érdekében végzett szakmai együttműködés, a sikeres integráció.

2.8. Kéttanítós módszer

A kéttanítós módszer (autista tanuló osztályában) akkor hatékony, ha az általános iskolai pedagógus és a gyógypedagógus együtt, teamban készül fel az órára, közös munkával dolgozza ki az óratervét. A tanórán egyenrangú partnerként, egymás munkáját segítve dolgoznak együtt.

Felváltva tevékenykedtetik a tanulókat, sok kooperatív technikát, képességfejlesztő játékot, tevékenységközpontú módszert alkalmazva. Ehhez a munkához szükség van a szakmai egyetértésre, egymás munkájának elismerésére. Az oktató- nevelő értéke ennek a módszernek, mind a halmozottan hátrányos, mind a sajátos nevelési igényű tanulók szempontjából jelentős. A kiegyenlített viszony miatt a két tanár figyelme, energiája megoszlik a tanulók között, ami szintén segíti az együttnevelést.

3. SZAKMAI SZOLGÁLTATÁSOK

Intézményünk gyógypedagógusai az együttnevelésben jártas szakemberek. A tevékenységeink fókuszában a sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelését támogató szolgáltatások biztosítása áll. Előadás, tréning vagy műhelymunka keretében nyújtunk szakmai segítséget az együttnevelő iskolák számára.

Az összejöveteleken, a szemléletváltáson túl, segítséget nyújtunk

- a szak- vagy szakértői vélemények értelmezésében,
- az Irányelvek tanulmányozásában, alkalmazásában,
- egyéni fejlesztési tervek készítésében,
- fejlesztőeszközök ajánlásában, használatában,
- pedagógiai programok, helyi tantervek átdolgozásában,
- szakkönyvek, speciális tankönyvek bemutatásában, kikölcsönzésében,
- speciális együttnevelési módszerek (kooperatív tanulás, tevékenységközpontú pedagógiák, tanórai differenciálás) elsajátításában.
- kompetenciaalapú programcsomagok adaptálásában, mentorálásban
- kéttanítós óravezetés gyakorlatának, hatékonyságának, módszereinek bemutatásában
- A befogadó intézmények pedagógusainak differenciált módszereinek megismertetésében, a gyermek egyéni tempójához mért tanulásszervezésben, "*jó gyakorlataink*" továbbadásában.

11. számú melléklet EGÉSZSÉG ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM

Bevezetés

Intézményünk sajátosságából és a mindennapi tapasztalatainkból is láthatjuk, hogy egyre több testileg és szellemileg éretlen gyermek érkezik,- a korának és képességeinek megfelelő gyermekközösségbe – akik lelkiileg labilisak, érzékenyek, agresszívek, nyugtalanok, türelmetlenek vagy éppen közönyösek.

Az egészségnevelés olyan tevékenységek összessége, amely az élet minőségét, az ember testi, lelki és társadalmi egészségét komplex módon kívánja javítani. Nemcsak arra tanít, mi hasznos és káros, hanem készségeket fejleszt ahhoz, hogy az ember az egészségét képes legyen megőrizni, illetve egy adott állapot esetében tisztában legyen állapotával és lehetőségeivel.

Az óvodás és iskoláskor a szocializációdöntő időszaka. Ebben a nagyon érzékeny és „képlékeny” életkorban a prevenció nem elsősorban és csak az ismeretközlésre, hanem a pozitív irányú befolyásolásra kell, hogy támaszkodjon.

1. 1. Az egészség fogalma

Az egészség a szomatikus, mentális és szociális (társadalmi) jólét állapota, nemcsak a betegségek hiánya. Az egészségfogalom tárgyalásánál újabban egyre inkább hangsúlyozzák az egyén és az egyént körülvevő tárgyi-személyi környezet harmonikus együttélésének jelentőségét. Ebben döntő az egyén alkalmazkodóképessége, rugalmassága és küzdőképessége, amely különösen a fejlődő szervezet és személyiség esetében fontos.

1. 2. Az egészségfejlesztés és az egészségnevelés kapcsolata

Az egészségnevelés koncepcióját felváltotta az egészségfejlesztés, amely sokkal összetettebb tevékenység.

Az egészségfejlesztés széleskörű tevékenységet foglal magába, amelyek közös célja az egyének és a közösségek egészségi állapotának javítása a betegségek megelőzése és az egészség védelme. Az a folyamat, amely képessé teszi az embereket az egészségük feletti kontroll növelésére. Elsősorban tehát egyfajta egészségtudatosságot jelent, amely igényt alakít ki az emberekben, hogy folyamatosan figyeljenek oda egészségükre, és aktívan tegyenek meg mindent egészségi állapotuk javítása érdekében, akár egészségesek, akár betegek.

Gondoljunk arra, hogy a harmonikus beteg gyermekek egészségfejlesztése szempontjából milyen lényeges az optimális életminőség kialakítása. Az egészségfejlesztés tehát sokkal többet jelent, mint az egészségnevelés, hiszen ez utóbbi csak egy kis szegmenst jelöl. Magába foglalja a primer, szekunder és a terciér prevenció, szintjein mindazokat a tevékenységeket, amelyek segítenek az egészségi állapot javításában.

A szűrővizsgálatokat tehát éppúgy, mint az aktív életmódváltás technikáit vagy az iskolai szabályozás különböző formáit.

Természetesen az egészségnevelést az egyik központi tevékenységnek tekintjük, hiszen az szolgálja leginkább az egészségmegtartáshoz és betegségmegelőzéshez szükséges életmódtanulás és életmódváltozás alapjait.

1. 3. Az egészségnevelés célja

Az intézményünkbe kerülő gyerekek több mint fele alacsony státuszú, rossz szociális körülmények között lévő családban él, ezért – sajnos – magas a veszélyeztetett gyermekek aránya. Magas a szenvedélybeteg szülők gyermekeinek aránya, ami óriási terhet jelent mind az iskolának, mind a gyógypedagógusoknak. Munkánk során csak részben számíthatunk a családok segítségére. Jórészt a családok felnőtt tagjai is segítségre szorulnak.

Az értelmi fogyatékoság súlyosságától függetlenül intézményünk célja mindkét iskolatípusban a gyógypedagógia eszközrendszerével sajátos nevelési szükségletekhez igazított egyéni megsegítéssel, az értelmi sérült tanulóink intenzív személyiségfejlesztése, a képességekhez igazított eredményes társadalmi szocializációra való felkészítés.

Nagy jelentőséget tulajdonítunk a testi – lelki egészségnevelésnek. Szeretnénk, ha tanítványaink, sérüléseik ellenére érzelmileg kiegyensúlyozott, önmagukat elfogadó önmegvalósítási lehetőségeiket kereső gyermekké, majd felnőttekké váljanak.

Alapelvek

- az iskolának minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését
- személyi és tárgyi környezetével az iskola segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészségi állapotát javítják
- az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tiszteletére is nevel
- a pedagógusok készítsék fel a gyerekeket, a fiatalokat arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani
- fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást
- ismertessék meg a környezet – elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés – leggyakoribb, egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit és ezek elkerülésének módjait

- nyújtsanak támogatást a gyerekeknek a káros függőségekhez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, rossz táplálkozás) kialakulásának megelőzésében
 - segítség a krízishelyzetben
 - az iskola megkerülhetetlen feladata, hogy foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, és figyelmet fordítson a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre
 - az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki
 - fontos, hogy az iskolai környezet is biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést
- Ebben az intézményben dolgozók életvitelének is jelentős szerepe van.

1. 4. Az egészségnevelés követelményei

1. A család szerepének megértése: a család, a legkisebb, legösszetartóbb, érzelmileg legerősebb közösség, fontos szerepet tölt be a gyerek életében. Az intézményünkben tanuló gyermekek többsége diszharmonikus, családban él. Ezek a családok nem képesek a belül zajló összhang, tisztelet és szeretet hiánya miatt teljesíteni a család minden feladatát. A gyerekekre a nem teljes család van a legrosszabb hatással, ahol az egyik szülő hiánya nem teszi lehetővé a harmonikus fejlődést.
2. A helyes viselkedés szabályainak elsajátítása, a felnőttek és a társak tisztelete: a viselkedés az ember környezetéhez való viszonya. Alkalmazkodik a társadalmi szokásokhoz, erkölcsi normákhoz, a család vagy a társadalom hagyományaihoz. Tetteivel a külső ingerekre reagál.
3. A jó és a rossz tulajdonságok felismerése, önismeret és az önuralom kialakítása: a belső egyensúly, a testi – lelki harmónia megteremtésének igazi alapja az önismeret, ami a felnőtté válás folyamatának eredménye.
4. A közösségben „én-szerep” felismerése, a tolerancia, empátia és pozitív gondolkodás kialakítása: az ember közösségben él, és alkalmazkodnia is kell hozzá. A jelleme nemcsak látható tulajdonságokból áll, hanem egy sor pozitív és negatív tulajdonságot is rejt. Megszabadulni a rossz tulajdonságoktól csak erős akaratú lehet. Mivel a gyermek nagyon érzékeny a környezete ingereire, jellemének formálása során legfőképp nekünk kell jó példát mutatnunk.
5. A jó emberi és baráti kapcsolatok kialakítására és a problémák konfliktusmentes megoldására való igény.
6. Az egészség megelőzés alapvető feltételeinek ismerete, a helyes napirend kialakítása: a napirend egészséges rendszert visz a gyerek életébe. A család és az iskola együttműködése

e téren is nagyon fontos, mivel a tevékenységek ellenőrzése (tisztálkodás, alvás, étkezés, stb.) mindkét fél részéről határozott hozzáállást igényel.

7. *Az egészséges táplálkozás aktuális elveinek ismerete.*
8. *A biztonságos közlekedés és az elsősegélynyújtás alapelveinek elsajátítása.*
9. *A káros szenvedélyek negatív hatásának felismerése.*
10. *A testi higiénia iránti igény kialakítása.*
11. *A rendszeres testmozgásra való igény kialakítása.*
12. *Az egészséges életkörülményekre való igény, tudni, mit tehet az ember a szűkebb / tágabb környezetéért.*
13. *A környezetre káros anyagok ismerete.*
14. *A környezet egészségre káros hatásának ismerete.*
15. *Az egészségért és az egészséges környezetért folyó törekvésekben való aktív részvétel igényének kialakítása.*

1. 5. Környezeti nevelés

Az iskolai környezeti nevelés az a pedagógiai folyamat, melynek során a gyerekeket felkészítjük környezetük megismerésére, tapasztalataik feldolgozására, valamint az élő és élettelen természet érdekeit is figyelembe vevő cselekvésre.

Mivel az ember a természet része, ezért a testi- lelki- szellemi egészség és a környezetkultúra nem választhatók el egymástól.

A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását, képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását.

Mindez úgy valósítható meg, ha a tanulók érzékennyé válnak környezetük állapota iránt, képesek lesznek a környezet sajátosságainak megismerésére és elemi szintű értékelésére, a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére.

A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is.

Az iskola minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaeértékű legyen a tanulók számára. Ahhoz, hogy az iskolai környezeti nevelés ill. oktatás közös szemléletben és célokkal valósuljon meg, ki kell alakítanunk, illetve tovább kell fejlesztenünk a munkaközösségek együttműködését.

Az iskola minden tanulójának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra.

Ebben kiemelkedő feladata van az iskolai diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek. A tanulók és tanárok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében is.

A pedagógusok, a felnőtt dolgozók személyes példájukkal legyenek a környezettudatos életvitel hiteles terjesztői.

A speciális nevelési módszereket igénylő gyerekeknél kezdetben differenciált eljárásokkal, tartalmakkal és oktatásszervezési megoldásokkal, terápiákkal kell alkalmazkodni a tanulók között meglévő nagyobb eltérésekhez. A képességfejlesztésben hangsúlyosan jelen kell lennie a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. Később a megismerési módszerek további fejlesztése, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetek, ismeretek, elsajátított tanulási szokások fejlesztése a cél. Előtérbe kerül a verbális szint, de differenciált módon jelen van a manipulációs, és a képi szint is.

Célok

- tanulóink vegyék észre a természet szépségét, óvják környezetüket
- legyenek képesek a természet jelenségeit / tárgyakat, élőlényeket / és folyamatait észrevenni, azokat elemi szinten megfigyelni
- váljon meghatározóvá életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére törekvés
- ismerjék a környezet leggyakoribb egészségét, testi épséget veszélyeztető tényezőjét és ezek elkerülési módját
- legyenek képesek a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére, segítsék elő az élő természet fennmaradását
- tudják, hogy az ember pozitív és negatív értelemben is befolyásolja a természeti életközösségek fennmaradását, életét
- ismerjék meg népünk kulturális örökségének jellemző sajátosságait, nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismeréséhez, megbecsüléséhez vezetnek. Törekedjenek harmonikus kapcsolat kialakítására a természeti és társadalmi környezettel

- aktívan vegyenek részt környezetvédelmi tevékenységekben az intézményünk dolgozóival együtt
- legyenek tájékozottak abban, hogyan kerülhetjük el a legfontosabb környezeti veszélyeket
- viselkedésükben, magatartásukban tükröződjön a tudatos természet- és környezetvédelem
- ismerjék meg a természetvédelem alapvető céljait, nemzeti parkjainkat és természeti értékeinket
- ismerjék a környezetkárosodások megelőzésének elveit, főbb módjait, illetve a károsodott tájak természetes állapotának visszaállítási lehetőségeit és korlátait
- értsék meg, hogy a környezet károsodása nem ismer országhatárokat, a károkat, a károk megakadályozására nemzetközi összefogásra van szükség
- alakuljon ki a tanulóknál pozitív viszony a közös európai értékekhez. Ismerjék az európai egység erősödésének jelentőségét
- tanulóink ismerjék meg a veszélyes hulladék fogalmát, a gyakorlati teendőket és a szelektív hulladékgyűjtés szükségességét
- elengedhetetlen a hulladékkal kapcsolatos szemléletváltás, amely biztosíthatja a környezetvédelem modelljének bevezetését és alkalmazását
- az iskola tisztaságának javítása, a szemét mennyiségének csökkentése
- takarékoskodás a vízzel és a villannyal

1. 6. Egészség nevelés az óvodában

A gondozás az a sajátos nevelési folyamat, amely a testi fejlesztésen kívül, az egész személyiséget alakítja. Egyben feltétele az összes nevelési hatás eredményességének.

Az értelmileg akadályozott gyermeket fejleszti vagy gátolja a családi környezet. Nem mindegy számára, hogy túlságosan óvó, védő, vagy éppenséggel elhanyagoló, esetleg fogyatékoságát figyelmen kívül hagyó, túlzott követeléseket támasztanak-e szülei.

Az egészség és környezeti nevelést jelentősen befolyásolja a gyermek értelmi, érzelmi állapota, az esetleg társuló fogyatékosága.

A gyermek megismerési folyamatait hiányos tapasztalatai, a világról való szaggatott, hézagos tudása jellemzi. Az 5-7 éves gyermekeknek a valóságról viszonylag megfelelő ismeretei vannak, s ezt az ismeretanyagot mozgósítani is képesek. A gyermek tudását az őt körülvevő világ gazdagítja.

Ebben a korban sokkal inkább a helyzetéből, élményeiből, tapasztalataiból táplálkozó, érzelmekkel (indulatokkal is) átítatott jelentésmegértés vezérli a tájékozódást. A legtöbb információhoz, az „aktuális élmény” segítségével, egyéni tapasztalással juthat. A témával

kapcsolatos fogalmak megértése is csak úgy válhat érthetővé és hatékonyá, ha a megvalósulást segítő tevékenységek a gyermek életkori sajátosságainak és képességeinek megfelelően **játékos** formát öltenek.

Az **egészség megőrzésére** irányuló **gondozás** magába foglalja a :

}	- személy	
	- környezet	higiénét
	- pszicho	

Mindennek az alapja a gyerek a pedagógus a gyermekfelügyelő és az egészségügyi dolgozók (iskolaorvos, védőnő, ápolónők) közötti bizalmas és kölcsönös együttműködés.

1. 7. Környezeti nevelés az óvodában

1. A helyes óvodai életmód hatására kialakulnak azok a szokások, amelyek megalapozzák a környezetbarát életvitelt, amely példa a szülők és a közvetlen környezet számára is. Célunk, hogy az óvodáskorú gyermekek minél többet tudjanak meg környezetükről, óvják értékeit, és így kellő tájékozottságot szerezzenek környezetük védelmének fontosságát illetően.
2. A gyermek közvetlen környezetében lévő világ értékeinek megismertetése, megszerettetése.
 - természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása
 - helyi sajátosságok felhasználásával az élő és élettelen környezeti tényezők alapvető összefüggéseinek megláttatása
 - környezettudatos életvitel kialakítása (az energiával, vízzel, árammal való takarékoság)

Higiéniás szokások kialakítása, testápolás

A bőr tisztasága mellett rendszeresen ellenőrizni kell a haj, a fejbőr és a körmök ápoltságát. A rendszeres, következetes nevelés alapján életelemmüké kell, hogy váljon a rendszeres **kézmosás**. Körömkefe használatának ismerete.

Fogmosásra szoktatás lépéseinek megvalósítása. „**Szép mosolyért**” című fogápolási és száj higiénés **program**.

A hallójárat és a dobhártya védelmében a helyes **orrfúvásra** és **papírzsebkendő használatra** is meg kell tanítani a gyermekeket.

Az értelmileg akadályozott óvodásoknál a **szobatisztaságra szoktatás** és a wc- papír használat is fontos feladat.

Öltözködés

Figyeljünk a gyerekek **ruházatának tisztaságára, épségére és esztétikájára.**

Kövessék figyelemmel az évszakok, az időjárás és a hőmérséklet váltakozását és ennek **megfelelően öltözködjének.**

Egészségügyi szempontokat figyelembe véve fontos a **megfelelő váltócipő** használata. (jól szellőző, rugalmas talppal és megfelelő sarokkal rendelkező)

Táplálkozás

A **megfelelő mennyiségű és minőségű táplálék** nagyon fontos a gyermek egészséges fejlődéséhez. (Figyeljünk a fejlődésben elmaradt és a feltehetően éhező gyerekekre.)

Kiemelt jelentőséget tulajdonítsunk a **gyümölcsök** és a **zöldségek** fogyasztásának a mindennapi étkezésben. (lásd: **Szív- kincsesláda program**)

A **folyadékszükségletét** biztosítsuk a gyermekeknek megfelelő rendszerességgel a nap bármely szakában. A folyadékok közül a legegészségesebb a **víz**, ezért ezt részesítsük előnybe.

Ennél a korosztálynál gyakori jelenség a rágási készség hiánya, renyhesége. Ezért fokozott figyelmet igényel a **helyes rágás kialakítása.** (lásd: „Szép mosolyért” című program)

Az étkezés megszervezése és kulturált lebonyolítása fontos gondozási feladat. Az ízlésesen terített asztal fokozza az étvágyat. Ügyeljünk a gyermekek által elfogyasztott étel mennyiségére (pl. mohóság elkerülése).

Mozgás

Az értelmileg akadályozott kisgyermek mozgása különbözik ép társai mozgásától. Általában éretlenebbek, összerendezetlenebbek. Gyakran találkozunk náluk az idegrendszer sérüléséből adódóan kifejezett mozgássérüléssel is. Ma már nem kétséges, hogy a mozgás fejlődése és az értelmi képességek fejlődése közötti összefüggésben a mozgás fejlesztésének szánt szerep elsődleges. Ezért kiemelt jelentőségű a **mozgás a testedzés** és a **friss levegő.**

Részben mozgás-tapasztalatok útján jut el a gyerek a helyes „én kép” kialakításához. A testséma helyes kialakításában a térben való tájékozódás, a mozgás nagy szerepet játszik.

A mozgás fejlesztésében lényeges a **mindennapi tudatos fejlesztés.** (15- 20 perc) Alapját a mozgásos játékok adják, életkoronként kiegészülnek játékos feladatokkal, gimnasztikai gyakorlatokkal, esetleg zenére történő mozgással stb.

A mozgásnak és a testnevelésnek kiemelt jelentősége van az egészséges életmódra nevelésben.

A rendszeres mozgáson és testnevelésen keresztül a gyermek személyiségtulajdonságai is fejlődnek, mint a bátorság, fegyelmezettség, kitartás, segítőkészség, „másság” elfogadása stb.

A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése

Megfelelő épület, teremméret és tárgyi környezet.

A **csoportszobák** kialakítása körültekintést igényel. A **berendezési tárgyak** mérete a gyerekekhez igazodjon.

Külön figyelem szükséges az **udvar** kialakításához:

- biztonságos elhelyezkedése
- talaj felülete, füves rész kialakítása
- napos, árnyékos területek
- higiénikus homokozó biztosítása
- megfelelő méretű, balesetmentes játékok

Az óvoda tárgyi környezetének alakításában, megóvásában, védelmében a gyerekek tevékenyen vegyenek részt.

1. 8. Környezeti nevelés az óvodában

A gyermekek végezzenek **megfigyeléseket** a növények és állatok életével kapcsolatban.

Őszi terméseket, magvakat, leveleket **gyűjthetnek**, azt rendezhetik és a pedagógussal együtt barkácsolhatnak belőlük.

Ha az udvar lehetővé teszi **saját kiskertet** alakíthatnak ki, ahol megfigyelhetik az elültetett magvak és palánták fejlődését.

A csoportszobában kialakított **élősarokban** gondozzák a növényeket.

Kirándulások alkalmával sok tapasztalatot szerezhhetnek a tágabb környezetről.

Gyermekeinket **példamutatással** is ösztönözzük környezetünk megóvására és megbecsülésére.

Megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testnevelési feladatok ellátása

Az iskola-egészségügyi munka az óvodában kezdődik, ahol a gyermekeket felkészítik az iskolai terhelések elviselésére. Az óvodai évek alatt az iskola-egészségügy dolgozói / iskolaorvos, iskola védőnő / a gyermekeket évente egyszer, vizsgálja meg, hogy a szűrővizsgálatok során felfedezett elváltozások, betegségek korrekciója, gyógyítása révén a gyermekek egészségi szempontból az iskolakezdesre alkalmassá váljanak.

1. 9. A 26/ 1997 (IX. 3) NM rendelet 3. számú melléklete a következő feladatokat írja elő:

- Az éves munkatervhez a feladatok összeállítása, egyeztetése a nevelési-oktatási intézmény egészségnevelési programjaiban meghatározott feladatok figyelembevételével

A tanulók védőnői vizsgálata 6. éven felüliek esetében kétévenként történik:

(a testmagasság, testtömeg, a testi fejlettség és tápláltsági állapot hazai standardok szerinti értékelése, a nemi fejlődés értékelése, a pszichés, motoros, mentális, szociális fejlődés és magatartás problémák feltárása, érzékszervek működésének vizsgálata látás, kancsalság, hallás) és a színlátás vizsgálata a 6. évfolyamon.

Mozgásszervek vizsgálata: különös tekintettel a láb statikai problémákra és a gerinc rendellenességekre. Vérnyomásmérés.

Pajzsmirigy tapintásos vizsgálata 4. évfolyamtól.

- A gyermekek, tanulók személyi higiénéjének ellenőrzése. (A tanév folyamán intézményünkben öt alkalommal történik meg)
- Elsősegélynyújtás.
- Orvosi vizsgálatok előkészítése
- A védőoltásokkal kapcsolatos szervezési, előkészítési feladatok elvégzése

1. 9. 1. Krónikus betegek, magatartási zavarokkal küzdők életvitelének segítése

1. Részvétel az egészségnevelés oktatásában
2. Testnevelés, gyógytestnevelés, technikai órák, iskolai helyiségek és környezet, étkeztetés higiénés ellenőrzésében való részvétel
3. Kapcsolattartás a szülőkkel (szülői értekezlet, fogadóóra, családlátogatás).
4. Pályaválasztás segítése
5. Az elvégzett feladatok dokumentációjának vezetése (egészségügyi törzslapok, egészségügyi könyv, védőoltások, szakorvosi beutalások, veszélyeztetettek nyilvántartása stb)

1. 9. 2. Egészség és környezeti nevelés az értelmileg akadályozottak tagozatán

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet- környezet óvása, védelme nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti- környezeti szennyezések károsan hatnak vissza saját szervezete működésére.

A tanköteles korú értelmileg akadályozott gyermekeknél a 12. évfolyamos iskolai képzés során – sajátos tanulási képességeket figyelembe véve, a speciális nevelési szükségletre, a különleges gondozási igényre építve, az egyéni bánásmód elvét alkalmazva, praktikus, gyakorlatias ismeretek közvetítésével – el kell érni, hogy egyszerű társas kapcsolatokat képesek legyenek fenntartani, minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

Céljaink

- meg kell ismertetni tanulóinkkal a környezetük tárgyait, személyeit, jelenségeit, valamint a tágabb környezet néhány olyan fontos társadalmi és természeti jelenségét,

amelyek a konkrétumokra épülő, cselekvéses tanítás segítségével felfoghatók, és későbbi életükben is szerepet játszanak

- képessé kell tenni a tanulókat arra, hogy rendelkezzenek önmaguk testi gondozásához, ellátásához szükséges jártasságokkal, készségekkel, szokásokkal
- meg kell ismertetni a közösségi élet szempontjából fontos magatartásmódokat, szabályokat, a társas együttélés elemi követelményeit
- legyen igénye saját környezete esztétikusabbá tételére
- a tanulók ismerkedjenek meg környezetük tárgyaival, szerezzenek természeti és társadalmi környezetükből olyan tapasztalatokat, amelyek a helyzetüknek, fejlettségüknek megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- alakuljon ki igénye önmaga és környezete tisztán tartására
- váljon egyre biztosabbá énképe
- legyenek ismeretei arról, milyen módon töltheti hasznosan szabadidejét
- a szociális szokásrendszer kialakításával és alkalmazásával formálni kell az ért. akadályozott tanulók praktikus képességeit, alkalmazkodni tudását, önkiszolgálási, önellátási és önállósági szintjét
- célirányos tevékenységgel, gyakorlással járuljon hozzá elemi önellátási szokások / testápolás, étkezés, öltözködés, .../ kialakításához, az elsajátított ismereteknek a napi életben való alkalmazásához, begyakorlásához
- alakítsa ki a személyi higiénia iránti igényt, készítse a tanulókat ehhez kapcsolódó eszközök alkalmazására
- ismerje és tartsa be az egészséges életmód szokásrendjét
- az élőlények és a környezetük kölcsönhatásainak megismerésén keresztül tegye lehetővé a tanulók környezetkímélő és természetvédő szemléletének kialakulását.
- alakítsa ki igényét a természetvédelemre
- segítse, hogy felnőttként is megfelelő irányítás mellett környezete formálójává váljon

Ezeknek a céloknak a megvalósulási lehetőségei témakörökben

- testünk ápolása, ruházat
- étkezés
- önkiszolgálás
- gondozási tevékenység
- egészséges életmód és veszélyek
- család, ünnepek és hagyományok védelme

- Társas kapcsolatok
- Utca, közlekedés
- Üzletek, vásárlás
- Növények, állatok
- Kertgondozás, takarítás
- Környezetrendezés, környezetmegóvás, szelektív hulladékgyűjtés.
- Helyi célok megfogalmazása (pl. faültetés, madárvédelem stb).
- Takarékoság (vízfogyasztás, energiatakarékosság stb).

1. 10. Egészség és környezeti nevelés a tanulásban akadályozott tanulóknál

Az egészség és környezeti nevelés egymással is szoros kapcsolatot mutató fogalmak, melyeknek megvalósulása csak úgy lehetséges, ha beépül a kerettanterv minden tantárgyába. Ehhez a pedagógusok és a segítő szakemberek összefogása, szakmai felkészültsége és pozitív szemlélete is szükséges. Mindezek egyértelműsítik, hogy nem egy-egy pedagógus feladata az iskolában a nevelési tevékenység. A környezeti nevelési munkánk céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. A résztvevők és a közöttük kialakuló együttműködés egyben környezeti nevelési munkánk erőforrása is.

1. Személyi higiénia nevelés

- a haj, a fejbőr és a bőrápolás (a kéz, láb, testfelületek lemosása, tisztántartása)
- a köröm, az orr, a fül és a szem ápolása és tisztántartása
- az anális toalett, valamint a nemi szervek higiénijára nevelés

2. Öltözködés higiénája

- időjárásnak és az adott hőmérsékletnek megfelelő öltözködés
- legyen igényük ruházatuk épségére, tisztaságára és törekedjenek esztétikus megjelenésre
- alakítsuk ki tanulóinkban az igényt arra, hogy naponta váltsanak tiszta fehérneműt
- figyeljenek cipőjük tisztaságára

3. Egészséges táplálkozás

- hagyományok és a népszokások jelentősége

- táplálék minősége és mennyisége; Táplálék piramis ismertetése és gyakorlati alkalmazása. / Kiemelt feladatként jelentkezik az 5. osztálynál / Lásd: NUTRIKID program
- gyümölcsök, zöldségfélék jelentősége
- folyadékptlás fontossága, amiben kapjon szerepet a víz és az ásványvíz
- rendszeresség a táplálkozásban
- a gyerekek különbséget tudjanak tenni egészséges és egészségtelen ételek között. Azt is tudniuk kell, hogy részben saját maguk felelősek az egészségükért
- élelmiszerek vásárlása, tárolása
- ételek elkészítése, tárolása. Tálalás, étkezési szokások, étkezés illemтана
- tankonyha adottságainak kihasználása az egészséges táplálkozás tükrében /pl. salátakészítés/
- táplálkozási zavarok /bulímia, anorexia/

4. Környezet-higiénára nevelés

- a lakás és az iskola tisztaságának megóvása, szépítése
- a megfelelő fűtés, világítás és szellőztetés
- a lakás és az intézmény tisztántartása, mellékhelyiségek használata és takarítása
- az élővilág és környezetének egymásra utaltsága, védett természeti értékek a környezetben
- a levegő, a víz és a talaj lehetséges szennyező anyagai lakóhelyünkön
- szelektív hulladékgyűjtés megismertetése és alkalmazása

5. Betegségek megelőzésére nevelés

- fertőző betegségek megelőzésére nevelés:
 - cseppfertőzés
 - élelmiszerekkel terjedő fertőzés /pl. mosatlan gyümölcs/
 - napjainkban helyileg is nagy problémát okozó fejtetű, rühesség, impetigo stb. csökkentése, felszámolása
- nem fertőző betegségek ténye ill. megelőzésük. /pl. tartási rendellenességek, érzékszervi hibák stb./

6. Szabadidő hasznos eltöltése

- aktív pihenés fontossága
- az állandó TV és számítógép előtt való „ücsörgés” káros hatásainak felismertetése

- túrák kirándulások fontossága
- minél több időt töltsenek szabad levegőn

7. Baleset megelőzés

- közlekedési szabályok gyakorlása
- baleseti helyzetek felismerése
- háztartási eszközök használata stb.
- legyenek tisztában a gyerekek a fogalom jelentésével, azokkal a tényezőkkel, amik balesetet okozhatnak

8. Káros szenvedélyek megelőzése- Drog prevenció

- Az iskolai drog-megelőzési program az egészségfejlesztési program szerves része.
- Nevelő-oktató munkánk során testi-lelki- szellemi tényezők feltárása és fejlesztése a legfontosabb. Ezzel segíthetjük leginkább a gyermek, a fiatal makro- és mikrokörnyezeti beilleszkedését. A világ társadalmi problémái közül legveszélyesebb a nem gyógyulási céllal használt **gyógyszerek**, az **alkohol, kábítószer** /drog/, **koffein, nikotin** túlzott mértékű fogyasztása.
- Az **óvodáskorú gyermek** aktív befogadója a világnak. Egyetlen gyermek sem kerülheti el, hogy részesedjen az őt körülvevő ingerekből. Felfedezi a világot, kérdez-felel, megfigyel, kipróbál, és folyamatosan tapasztal. Utánzással sajátítja el a különböző viselkedésformákat, függetlenül attól, hogy azok pozitív vagy negatív értéknek felelnek meg. A jutalmazó megerősítés az utánzást különösképpen fokozza.

Ebben az életkorban még elegendő az, hogy a gyermekek a nemdohányzó életmódhoz pozitív képzeteket társítsanak. /lásd: **Dohányzás vagy egészség; Kiegészítő óvodai program az egészséges életmódra neveléshez/**

- Az óvodából az **általános iskolába** került gyermeket a felsőbb osztályos tanulók miatt, fokozottabban érik azok a hatások, amelyek a dohányzást követendő példaként állítják be. Az egyik legfontosabb célja a dohányzás megelőzési programnak, hogy olyan véleményformáló élmények ériék a gyermeket, amelyek hatására minél kevesebben próbálják ki a cigarettázást, ill. szokjanak rá a dohányzásra.

Az **Iskolai Dohányzás Megelőzési Program** lényege megegyezik az óvodaival:

- A 6-9 éves életkornak megfelelő információk átadása a dohányzásról.

- A passzív dohányzás kényszere elleni tudatos és aktív fellépés kialakítása.
- A cseresznyés szimbólum jelentésének és üzenetének megismertetése a gyermekkel és a pedagógusokkal.
- A **12-17 éves fiatalnak** a környezetéhez való viszonya jelentősen megváltozik. Bár még mindig kissé kívülállóként szemléli, bírálja szűkebb és tágabb környezetét, kevésbé toleráns, önismerete alacsony szintű, de öntudata igen erős, vagyis sajátosan önző és adakozó, elutasító és utánozó, dacos és behódoló. /lásd:

Egészségnevelési Program/

1. 11. Egészség és környezeti nevelés a szakiskolában

A tanulásban a fiatalok szakképző iskolatípusa a szakiskola, mely a gyógypedagógiai intézmény része, középfokú nevelési- oktatási intézmény. A gyógypedagógiai alapfokú nevelő- oktató munka eredményeire támaszkodva differenciált segítséget nyújt a szakma tanulásához, a tanulók társadalmi beilleszkedéséhez, felkészíti a tanulókat az egész életen át tartó tanulásra. Az egészséget a passzívállapot helyett folyamatként értelmezzük. Az egészség egyúttal problémamegoldásra és az érzelmek irányítására való képesség is, ami a pozitív énkép a testi- lelki elégedettség megőrzésének a forrása, az egészség dinamikus fogalom.

Az egészséges életmódra nevelés első lépcsőfoka, az egészségügyi tájékoztatás, információk, tények közvetítése, megtanítása.

Kellő ismeretek birtokában kezdődik el az egészségnevelés munkafolyamata, vagyis a második szint. Olyan viselkedés kialakítását célozza, amely képessé teszi az ifjakat és a felnőtteket, hogy nagyobb felelősséget vállaljanak életükért és környezetükért.

Témakörök:

1. Önismeret, személyiségfejlesztés

- beilleszkedés elősegítés, közösségi életre nevelés
- kommunikációs képességek fejlesztése
- konfliktuskezelő technikák
- „nemet mondás” megtanulása
- társismeret

2. Pszicho-szexuális fejlődés

- szexuális kultúra
- családi életre nevelés
- urológiai, nőgyógyászati betegségek, szűrővizsgálatok

3. Egészséges életmódra nevelés

- az egészség, mint érték
- betegség fogalma
- táplálkozás, testmozgás, pihenés, mint egészségmegőrző magatartás
- táplálkozási zavarok

4. Káros szenvedélyek

5. Daganatos betegségek

2. Az egészség és környezeti nevelés módszerei

A környezeti nevelés összetettségét csak komplex módszerek segítségével lehet közvetíteni. Ezért fontos a tantárgyak közötti integráció. Minden lehetőséget meg kell ragadnunk, hogy megfelelő módon tanulóinkban egységes képet alakítsunk ki az őket körülvevő világról.

Olyan módszereket kell választanunk, amelyek segítségével a környezeti nevelési céljainkat képesek leszünk megvalósítani.

- a személyes beszélgetések
- a meggyőzés / tudatos hatás /
- a kommunikációs képességek fejlesztése szituációs játékok és bábjáték segítségével
- a közös / csoportos játékok
- a beszélgetés kisebb csoportokban vagy az osztályközösségen belül
- a beszélgetéssel és az ismeretek gyakorlati alkalmazásával egybekötött kötetlen előadás
- az audiovizuális technika / rádió, tv, videó / bevitele
- a pedagógus által irányított kísérlet és kutatás
- a séta és tanulmányi kirándulás
- a falújság és plakátok segítségével történő propaganda
- a könyvek, folyóiratok, képek és nyomtatott egészségügyi szórólapok tanulmányozása
- az osztályon belüli, iskolai és iskolán kívüli versenyek.
- szakkörök
- az Internet nyújtotta lehetőségek felhasználása
- a DÖK programok

3. Az egészség és környezeti nevelés megvalósulásának lehetőségei intézményünkben

Tanórai foglalkozások

- szaktárgyi órák témafeldolgozása: minden tantárgynak van konkrét csatlakozási pontja az egészségneveléshez, témához értő szakemberrel vagy külső előadókkal lehet színesíteni az ismeretátadó órákat.

Tanórán kívüli foglalkozások

- napközis foglalkozások: segítőtje lehet a tanórai programnak, a játékoknak gyakorlatoknak kiváló színtere lehet a napközi
- egészségnap vagy drog-prevenációs nap: az iskola egészét vagy egy részét átfogó előre tervezett programok
- szakmai tanácskozások, tréningek: tanárok felkészültségének fejlesztését célozza meg
- szülői értekezlet: lehet osztályszintű vagy iskolaszintű
- tábor szervezése (vándor és alkotótábor)
- tanulmányi kirándulások
- kézműves foglalkozások természetes anyagokkal
- vetélkedők
- kiállítások rendezése
- terepi akadályverseny
- múzeum látogatása
- állatkert, botanikus kert látogatása
- nemzeti park látogatása
- tanya látogatása
- szeméttelép látogatás
- témanap, témahét (virág, ritmus, szivárvány, víz, kő stb.) létrehozása
- „DÖK-nap „

4. Segítő kapcsolatok az egészség és környezeti nevelésben

1. Intézményen belül

- iskola vezetősége
- iskolaorvos
- iskolavédőnő
- iskolapszichológus
- gyermek és ifjúsági felelős
- osztályfőnökök, szaktanárok

2. Intézményen kívül

- szülők, család
- házi orvos
- védőnői hálózat
- szakpszichológus
- gyermekjóléti Szolgálat
- kórház

- rendészeti szervek
- Egyházak, Alapítványok

A SZÉP MOSOLYÉRT!

I. Foglalkozás

1. Megismerkedés
 2. Fogunk és fogazatunk
 3. Helyes fogápolás
1. Páronként önállóan beszélgetnek, minél több információt elmondva egymásról – majd a csoport előtt bemutatjuk egymást.
 2. Négy csoportban feladatmegoldás:
 - I. csoport: Rajzoljatok le egy fogat és a rajzon tüntessétek fel a fog részeit!
 - II. csoport: Mit jelent? tejfog, maradandó fog, fogváltás
 - III. csoport: Mit jelent az, hogy fogápolás? Mit teszünk, hogy egészségesek legyenek a fogaink?
 - IV. csoport: Összegyűjtött arcképekből, újságkivágásokból, amelyeken fogazat is látszódik, válasszátok ki azokat, melyek nektek tetszenek!
Miért ezeket választottátok?

Munka végeztével a megoldott feladatokat értékeljük, megbeszéljük. Ennek a feladatnak a célja, hogy megtudjuk, mennyi a gyerekek ismeretanyaga és milyen a szemléletük ezzel a témával kapcsolatban.

3. Fogmosás: Elméleti és gyakorlati módszerekkel történő elsajátítás

II. Foglalkozás

1. Helyes fogápolás: Fogmosással kapcsolatban tanultak felelevenítése.
Fogápolási eszközök milyensége és használata.

2. Természetes fogtisztítás vagyis a rágás
Játékos feladat. – csokievés majd almaevés
Fogak barátai és ellenségei
3. Videofilm megtekintése: Goofi fogat mos

III. Foglalkozás

1. Beszélgetés a fogorvos munkájáról. A félelem és a szorongás leküzdésének elősegítése.
2. Előre megszervezett fogorvosi rendelő látogatása. Ismerkedés a fogorvossal és az eszközökkel.

IV. Foglalkozás

Az első három foglalkozás eredményének megfelelően a gyerekek egyénileg és csoportosan játékos feladatokat oldanak meg.

- Pl.:
1. Almarágási verseny
 2. Fog barátainak és ellenségeinek utcája
 3. Előre megírt történet, mely tartalmaz olyan történéseket, amelyek károsan hatnak a fogakra és a szájra. A történet felolvasása alatt a gyerekeknek fel kell ismerniük ezeket a dolgokat.
 4. Fogmosási verseny
 5. Gyűjtsetek össze minél több közmondást vagy szólást, melyben szerepel a „fog” vagy a „rágás”
 6. TOTÓ – kérdések
 7. Megadott szerepjátékok eljátszása

V. Foglalkozás

Fogászati témájú rajzverseny megrendezése. Valószínűleg elmélyíti a gyerekek ismereteit. A legjobb rajzok készítőit jutalomban kell részesíteni és a rajzokból az iskolában kiállítást lehet rendezni.

Akiket nem érdekel a rajz, társasjátékot lehet készíteni, melynek a játékszabályát úgy kell felállítani, hogy tartalmazza a tanult ismereteket.

10-14 éves korosztály

A tanuló táplálkozási szokására vonatkozó teszt felmérés

1. Reggeliztél-e ma reggel otthon?
Igen nem az iskolában reggeliztem

2. Mit reggeliztél? Írd le!
.....
3. Hol ebédelsz tanítási napokon?
otthon
iskolai menzán
egyéb helyen (pl. rokon, büfé, stb.)
nem ebédelek
4. Múlt héten vasárnap hol ebédeltél?
otthon
iskolai menzán
egyéb helyen

5. Mit ebédeltél? Írd le!

.....

6. Vacsorázni hány órákor szoktál?

17-18^h 18-19^h 19-20^h 20^h után

változó időpontokban nem vacsorázom

7. Általában hideg vagy meleg ételt fogyasztasz vacsorára?

hideg meleg

8. Megítélésed szerint milyen gyakorisággal fogyasztod a következő ételeket?

naponta	naponta	hetente	évente	soha
többször	egyszer			

chips

hamburger

hasábburgonya

cukrászati süti

tésztafélék

csoki, cukor

leves

főzelékek

nyers v. párolt zöldségek

gyümölcsök

barna v. rozskenyér

kóla v. egyéb

szénsavas üdítőitalok

ivóvíz

szörpök

tej

9. Mit gondolsz a testsúlyodról?

épp jó túl sok túl kevés

10. Mit gondolsz, a megfelelő ételeket eszed?

igen nem

1. óra

Mit gondolsz az étkezési szokásokról?

Feladat megoldása csoportokban történjen, amit a feladat befejeztével megbeszél az osztály.

I. csoport. Mit jelent számodra az étel? pl. ennivaló, társaság, élvezet stb.
II. csoport. Mi befolyásolja leginkább, hogy hogyan eszel?

Pl. éhség, étel illata, reklám stb.

III. csoport. Miért eszel? pl. jó illata van az ételnek, ünnepel a család stb.

IV. csoport. Mit jelent számodra a táplálkozás szó?

Mivel a gyermekek ebben az időszakban kezdenek önálló döntéseket hozni, ezért nagyon lényeges, hogy segítségünkkel ugyanakkor maguk is megtapasztalják a helyes étrendünk irányelveinek fontosságát. A helyes táplálkozás a bevásárlásnál kezdődik. Szoktál bevásárolni?

A vásárlásnál mire figyelsz?

Mit tudhatsz meg az élelmiszerek címkéjéből?

2. óra

Ételed az életed! Szívbarát program.

Egyél sokféle ételt!

Táplálék útja a szervezetben

Az ételek tápanyag tartalma

Tápanyagok szerepe szervezetünkben

- fehérjék
- szénhidrátok
- zsírok
- ásványi anyagok
- vitaminok
- víz

Az ételeket a bennük lévő tápanyagok szerint csoportosíthatjuk:

- zöldség és gyümölcs
- kenyér és müzli
- tej
- hús
- különleges ételek pl. édességek, chips, üdítő italok, ízesítők

Ezek nem férnek bele az öt élelmiszer csoportba, mivel hasznosítható tápanyagot nem tartalmaznak. Az ételpiramis segít a helyes tápanyag arány felállításában.

3. óra

Zöldség- és gyümölcssaláták készítése

- tápanyagok megbeszélése
- higiénés szabályok betartása
- ízletes tálalás

- evési kultúra

4. óra

Táplálkozással kapcsolatos betegségek. A gyermekeknek meg kell érteniük a táplálkozás egészségi állapotra gyakorolt hatását.

Önbizalmukat kell fejleszteni, hogy jó döntéseket hozzanak.

Megbeszélésre váró fogalmak:

- fogszuvasodás
- elhízás
- cukorbetegség gyakorlatias szemléltetés
- magas vérnyomás
- érlemeszesedés
- szívinfarktus
- daganat

Beszélgessünk arról, hogy a betegségek kockázata csökkenthető. Ideális testsúly megtartása.

Hogy is vigyázhatunk testsúlyunkra?

Dohányzás – kérdőív

(A számodra megfelelő választ húzd alá!)

1. Mit csinálsz, ha ideges vagy feszült vagy?

Kiabálsz

Káromkodsz

Sírsz

Csapkodsz

Rágógumit rágsz

Megpróbálsz fegyelmezni magad

Egyéb:

2. Mikor gyújtottál először cigarettára?

10 éves kor előtt

10 – 12 éves kor között

12 – 14 éves kor között

3. Kitől kaptad a cigarettát?

barátodtól

osztálytársaidtól

te vetted meg

szüleidtől

egyéb.....

4. Miért próbáltad ki a cigarettát?

osztálytársaid beszéltek rá

házibulin kínáltak meg

kíváncsi voltam

egyéb:

5. Azóta rendszeresen dohányzol?

igen nem

6. Voltál-e már rosszul a cigarettázástól?

igen nem

7. Mit éreztél, ha rosszul voltál? Írd le!

.....

8. Véleményed szerint mire jó a dohányzás?

megnyugtat

„feldobja” az embert

felölttes dolog

határozottnak érzem magam, ha cigarettázok segíti étkezés után az emésztést

nincs különösebb hatás

problémamegoldás

9. Szerinted a dohányzás káros az egészségre?

igen nem

1.óra

A dohányzás anatómiája és élettana

1. Levegő útja a szervezetben (Sematikus ábra a levegő útjáról) Helyes légzés megtanítása.
2. Dohányzás hatása a légutakra és az egész szervezetre (ábra, beszélgetés) Dohányzógépek bemutatása.
3. Rövidtávú és hosszú távú károsodások a szervezetben.

2. óra

Kérdőív értékelése

Vitassuk meg!

- Kiseb értékű-e az a fiatal, aki nem dohányzik?
- Szerintetek vannak olyanok, akik csak a társaság kedvéért gyújtanak rá?
- Kit nevezünk passzív dohányosnak? Veszélyes-e?

Videofilm, vagy színes képek segítségével figyeljék meg a nem dohányzó és dohányzó ember arcborít, ujját, stb. Vonjanak le következtetéseket.

A megelőzést kell hangsúlyozni és nem a tiltást, vagyis ne szokjanak rá ill. leszokni soha nem késő. Lehet vitafórumot rendezni a dohányos és a nem dohányosok között.

1. Le lehet-e szokni a dohányzástól?
2. Milyen joga van a nem dohányzónak a dohányzóval szemben?
3. Dohányzástól való leszokás feltételei.

3. óra

Dohány, mint növény és a dohánytermékek (szivar, bagó, pipadohány, cigaretta)

Felhasználható: videofilm, szakkönyvek, történelmi jellegű irodalom

Reklám szerepe a dohányzásra és viselkedésünkre.

A dohánytermékeket reklámozó gyűjteményből válasszátok ki, amelyik nektek tetszik. Indokoljátok meg, hogy miért! Dohányozzok vagy ne?

Pozitív döntéshozatal és a biztos személyiség kapcsolata. (Két tizenévesről szóló történet felolvasása. Egyik jellemvonása a bizonytalanság, míg a másikra a határozottság jellemző. Kire szeretnétek hasonlítani? Közösén kell kielemezni a jellemvonásokat.

Alkohol - kérdőív

Gyermekek és az alkohol kapcsolata.

1. Melyik három italt fogyasztod a legszívesebben?

Coca-cola	likőr	Fanta
Pezsgő	tonik	tea
Bor	sör	limonádé
Szörp	whisky	rum

2. Milyen gyakran szoktál szeszesitalt fogyasztani?

soha évente egy-két alkalommal havonta hetente

3. Az első szeszesital fogyasztásod hogyan történt?

kíváncsiságból, egyedül ittál, házibulin megkínáltak, osztálykiránduláson a társaid invitálására, barátaiddal italboltba mentél, szüleid kínáltak meg, rokonaid kínáltak meg
Húzd alá a megfelelőt!

4. Szerinted voltál-e már ittas állapotban?

igen nem

5. Megváltozott-e a magatartásod ivás után?

igen nem

6. Ha igen, milyen változást vettél észre?

feledékeny lettél

közömbös voltál

jókedvű lettél

egyéb:.....

erőszakos, esetleg durva lettél

7. Okozott-e az alkohol konfliktust (problémát) az életedben?

még nem okozott

családdal szemben

az iskolában

idegenekkel szemben

egyéb

8. Véleményed szerint mire jó az alkohol?

- biztonságot ad, ha valamit nem merek megtenni
- remek lesz a hangulatom
- étkezés után segíti az emésztést
- nincs különösebb haszna

1.óra

Az alkohol története.

Az alkohol testre gyakorolt hatásai (szemléletesség, érdekességek kiemelése).

Az alkohol rövid és hosszú távú hatásai. (A tanulók két csoportot alkotva gyűjtsék össze a változásokat – közös megbeszélés).

Vannak az alkohollal kapcsolatos problémáid?

- Iszol, hogy ellazulják?
- Volt már olyan, hogy meg akartál állni az ivásban, de mégis folytattad?
- Gondolsz arra, hogy mikor iszod meg a következőt? stb.

2.óra

Az alkohol és következményei.

Igaz, vagy hamis?

1. Az alkoholizmus betegség.
2. Terhesség alatt a mérsékelt ivás megengedhető.
3. Részegség és alkoholizmus ugyanaz.
4. A legtöbb orvos és pszichológus ki van képezve arra, hogy megállapítsa és kezelje az alkoholizmust.
5. Ha három italnál kevesebbet ivott valaki, még biztonságosan vezethet.
6. A legtöbb alkoholista munkanélküli.
7. Az állandó ivás megnöveli a rákos betegség esélyét.

8. A vizsgálatok azt mutatják, hogy egyetlen erős alkoholmérgezés is maradandó agykárosodást okoz.
9. Ha valaki nem iszik többé, nem számít alkoholistának.
10. Aki iszik, az valószínű, hogy alkoholista lesz.
11. Az italok keverése jobban földobja az embert, mintha ugyanazt az italt inná.

(Először önálló feladatmegoldás, majd egyenként közösen megbeszéljük a válaszokat. Téves ismeretek és fogalmak tisztázása, megbeszélése.)

Az alkohol és a család.

1. Ki az alkoholista?
2. Honnan tudod, ha valaki a családból alkoholista?
3. Mit tehetsz, ha egy családtagnak problémája van az alkohollal?
4. Sok családban van probléma az alkohol körül?
5. Elrejtsem a szüleim elől az alkoholt?
6. Elrejtsem az ivás okozta problémákat?
7. Kérjem meg, hogy hagyjon el az ivással a kedvemért?
8. Egy tizenéves is lehet alkoholista?

A beszélgetés során felmerülő eseteket, történeteket figyelmesen hallgassuk meg és a problémának megfelelően reagáljunk, segítsünk.

(Vigyázzunk, hogy a megbeszélés során lelki sérülést ne okozzunk, hiszen a megbeszéléseink alatt valamelyik tanuló családi életére ismerhet.)

3. óra

Teszt értékelése.

Videofilm megtekintése (Témával kapcsolatos).

Korcsoporra jellemző történet felolvasása, melyben alkoholfogyasztás következményei élesen rajzolódnak ki.

Szituációs játékok gyakorlása.

Hogyan lehet elkerülni a „zavaros” helyzeteket?

(Fontos, hogy tudjanak Nemet mondani minden olyan dologra, amely veszélyes lehet számukra.)

14-18 éves korosztály

Drog

1.óra

A drog és a kábítószer fogalmának tisztázása.

legális - alkohol

drog - dohányzás
illegális - kábítószeres

- Hol találkozhattok a kábítószerrel?

Saját döntésed alapján kerülhet a szervezetedbe drog? Hallottál a „beetetésről”?

- Legyenek tisztában a gyerekek azzal, hogy a kábítószer fogyasztó magatartása bűncselekménynek számít. Tehát az elfogyasztás érdekében történő termesztés, előállítás, megszerzés vagy tartás által követi el a bűncselekményt.

- Testi és a lelki függőség szemléletes ismertetése.

A tanulókat négy csoportra osztjuk és mindenki a következő kérdéseket kapja.

1. Miből állítják elő?
2. Sleng neve a kábítószernek
3. Hogyan juttatják a szervezetbe?
4. Milyen hatást fejt ki a szervezetre?

(Megfelelő ismereteket tartalmazó cikkeket szétosztunk.)

<u>I.cs.</u>	<u>II. cs.</u>	<u>III. cs.</u>	<u>IV.cs.</u>
marihuána	kokain	LSD	ópium
hasis	crach	PCP	morfium
hasis olaj	amfetamin és származékai		heroin

A munka végeztével megbeszéljük a feldolgozott információkat.

2.óra

Videofilm levetítése, címe: Kábítószerjárvány. Beszélgetés a filmről.

Hívjuk fel a figyelmüket a kábítószer óriási veszélyére: Idézet az „Utazás a semmi szélén” című cikkből. Tanítsuk meg a gyerekeket ellenállni, nemet mondani!

Jelszó: Nyugodtan mondj nemet! Szituációs játék.

1. Tegyé fel kérdéseket!
2. Mondj nyugodtan nemet!
3. Indokold meg!
4. Kínálj mást!
5. Lép le!

Pozitív szemlélet kialakítása.

3.óra

D.A.D.A. program keretében a rendőrségtől vendég meghívása, hogy az ő szemléletükkel is találkozzanak a tanulók, így is bővüljön ez irányú ismereteik.

Tudást felmérő teszt

1. A dohány és az alkohol egy drog? igaz – hamis
2. Ha már inni akarsz, jobb, ha sört iszol, mint bort. igaz – hamis
3. Ha egy terhes nő iszik, vagy drogokat használ, ez az újszülöttre is rossz hatással van?
igaz - hamis
4. Az emberek nem halnak meg alkoholmérgezésben. igaz – hamis
5. Az első kábítószer kipróbálásának nem lehet következménye. igaz – hamis
6. Melyik a leggyakrabban használt drog Magyarországon?
 1. heroin
 2. extazy tableta
 3. alkohol
 4. LSD
7. Melyik tartalmazza az alább felsoroltak közül a legtöbb alkoholt?
 1. egy üveg sör
 2. 2 dl vörösbor
 3. fél deci pálinka
 4. mindegyik azonos mennyiségű alkoholt tartalmaz
8. Magyarországon a kábítószer fogyasztás
 1. szabálysértés
 2. illemtelenség
 3. bűncselekmény
9. Nevez meg három drogfajtát, amit a fiatalok szerinted leggyakrabban használnak!
 1.
 2.
 3.
10. Hogyan tudsz határozottan nemet mondani a drog kipróbálására és kínálásra?
 1. Ha bizonytalan vagy
 2. Ha ismered az összes drogot
 3. Ha ismered az összes drogot és határozottan utasítod vissza a kínálót.

5. Családi életre nevelés

6.osztályban

Pubertás fiziológiai és pszichológiai változásai. Mi történik a serdülő korban és minek a hatására?

- testi változások bemutatása gyermekkortól felnőtt korig szemléltető képek és ábrák segítségével
- hormon működés hatása a szervezetre
- férfi, női nemi szervek
- havi vérzés és magömlés lényege, higiénés tanácsok

Videofilm megtekintése: pl. Őszintén a felnőtté válásról. Felmerülő kérdésekre válaszadás.

7.osztályban

Szexuális érintkezés útján terjedő betegségek

AIDS és a nemi betegségek. Pedagógus munkáját segítő kézikönyv címe: Beszéljünk erről...

Szexuális nevelés és kultúra elősegítéséért Alapítvány.

- Mi az AIDS?
 - Hogyan lehet elkerülni a HIV vírust? Soros Alapítvány plakátjainak használata.
 - Kit nevezünk AIDS betegnek?
- Vírushordozó és AIDS betegség tünetekről
- Hogyan előzhetjük meg a fertőzést?
 - Laboratóriumi vizsgálat, terápia és védőoltás.

Játék: „aláírásgyűjtés” szemléletesen be lehet mutatni, hogyan is terjed a fertőzés. (egyik személy lapját megjelöljük) Videofilm AIDS ABC-je.

Nemi betegségek: lapostetű, bakteriális és gombás hüvelygyulladás, hepatitis B, szifilisz, gonorhea. Fel kell soroltatni a legfontosabb nemi betegségeket, de a lényeg a tüneteken van, amit fel kell ismerni és szakemberhez kell fordulni.

Tanulják meg a lányok, hogy mi a különbség a normál hüvelyi folyás és a kóros folyás között.

Tabu szó jelentése és az ezt kísérő jelenség következményei.

8. osztályban

1. A párkapcsolat egy folyamat eredménye

- önbizalom fontossága irodalmi idézetek felolvasása
- a másik megszólítása
- ismerkedés kezdeményezés
- ha nem kölcsönös a szimpátia
- a másik fél zsarolása megtörtént esetek felolvasása
- ne légy meggondolatlan!

Szeretett és fajtái:

Idézet Gyökössy Endre: Szeretet? Az mi?

Szerelem: „A szerelem nem kevesebb és nem több mint a szeretet. A szerelem más. A szexuális vonzalom teszi mássá!”

- Kun János: Szeretetfürdőben

Szexualitás – Az emberi szexualitás örömszerző jellege

Serdülőkor pszichoszexuális fejlődése

- masztrubáció
- petting
- koitust

2. Nemi szervek felépítése és működése – ismétlés.

Családtervezés fontossága – optimális családtervezés. Felelősségteljes párkapcsolat lépései.

Magzat védelmének fontossága és fejlődése. Terhességgel járó változások. Szülés.

Videofilm: Az élet első percei

3. Hogyan kerülhetjük el a nem kívánt terhességet?

Felelősségvállalás és megelőzés.

Fogamzásgátlás módszere.

- szexuális aktus elkerülése vagy más úton pótlása
- hormonális fogamzásgátló tabletták
- méhen belüli eszközök
- pesszárriumok
- spermicidek
- gumióvszer
- megszakított közösülés
- természetes fogamzás szabályozás lehetőségei

Fontos az eszközök szemléltető bemutatása.

- végleges fogamzásgátlás (sterilitás)

Terhességmegszakítás folyamata, szövődményei szomatikus, pszichés.

- Családvédelmi szolgálat

- Prevenció fontossága

- Gyermek-nőgyógyászati szakrendelés felkeresése: beszélgetés a nőgyógyással.

Videofilm vetítése: Tudd mit teszel !

6. Csecsemő gondozása és nevelése (szakkör)

A család fontossága

- férj és a feleség
- szülők és a gyerekek

- testvérkapcsolat

Gyerekvárás időszaka

- várandós kismama életmódja
- terhestanácsadás felkeresése, ismerkedés a védőnővel és munkájával
- felkészülés a szülésre és az újszülött fogadására

Újszülött jellemzői és a gyermekágyas időszak.

Csecsemő értelmi és mozgásfejlődése.

Egészséges csecsemő táplálása.

- Mindenekelőtt az anyatejes táplálás fontossága.
- Tejelválasztás elősegítő tényezők.
- Szoptatás módja. Szoptató anyuka meghívása gyermekével.
- Főzelék bevezetés és elkészítés szabályai.
- Teáztatásról és a gyümölcsökről.
- Elválasztás és az étrend bővítése.
- Ha nincs anyatej vagy nem elegendő.

Csecsemő gondozása, nevelése

- csecsemő fekhelye és játszóhelye a lakásban és az udvaron
 - napirendje, fürdetése korának megfelelő módon, ruházata és öltöztetése
 - csecsemő pelenkázása
 - alvás, levegőzés, napozás
 - fogzás folyamata, hallás, látás fejlődése
- 1-3 éves gyermekek gondozása, nevelése
- értelmi és mozgásfejlődés
 - tisztálkodás, fogápolás, öltözködés
 - szobatisztaság
 - játék szerepe és jelentősége
 - jó és helyes szokások kialakítása
 - dackorszak

Gyermekkori balesetek és betegségek. Ápolási tanácsok. Baba-mama klub egyik alkalmának meglátogatása.

7. SZÍV-KINCSESLÁDA

(Egészségmegőrző program óvodásoknak)

Az 1995-96.tanévben a „PÁPAI PÁRIS” Egészségnevelési Országos Egyesület a „SZÍV-KINCSESLÁDA” óvodai egészségnevelési programot indította útjára.

Az óvodás gyerekek – ideális körülmények között – közvetlen környezetükből, a családból és óvodai neveltetésük során rengeteg információt, ismeretet szereznek, de keveset tudnak saját testük működéséről, az egészség megőrzésének fontosságáról. Óvodás korban fogékonyak a gyerekek az egészségvédő ismeretekre és eredményesen hat rájuk a pozitív viselkedési minta. Nem titkolt célunk az is, hogy rajtuk keresztül a családok életmódbeli szokásait is megpróbáljuk jó irányba változtatni.

1. A SZÍV EGÉSZSÉGES MŰKÖDÉSÉNEK MEGISMERTETÉSE

- csoportszobában kialakítottuk a „Felfedező Központot”, mely egyben orvosi rendelő is volt
- ellátogattunk az orvosi rendelőbe, ahol ismerkedtünk a doktor nénik és védő nénik munkájával
- a gyerekeknek módjuk volt orvosi játék során igazi sztetoszkóppal meghallgatni egymás szívverését és a sajátjukat is
- szerepjáték keretében a gyerekeknek lehetőségük volt gyógyszerári játék, otthoni betegápolás eljátszására, valós tapasztalt élmények „kijátszása” során alkalmuk volt viselkedési formák gyakorlására
- lámpával átvilágítottuk az ujjunkat, fülkagylónkat, hogy lássuk az ereket

2. AKTÍV MOZGÁS ÉS PIHENÉS

- megbeszéltük, hogy mennyire fontos a szív jó működéséhez a testedzés és a regeneráló pihenés
- megfigyeltük, hogyan változik a szívverés tornázást és pihenést követően
- alkalmuk nyílt arra, hogy testük izommozgásait megtapasztalják, tudatosan figyelve a feszítés és lazítás állapotát
- képnézegetés közben kiemeltük a szabad levegőn történő séta, testedzés, mozgás jótékony hatását, minden lehetséges alkalommal éltünk is vele

3. AZ EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS A SZÍV VÉDELME

- a környezeti nevelésből jól ismert zöldség-gyümölcs témakörét szervesen beépítettük a programba
- séta során elmentünk a piacra, megnéztük és vásároltunk zöldségfélét
- „Kóstoló Központot” alakítottunk ki a csoportszobában -salátákat készítettünk.
- Mini ABC-t rendeztünk be, melynek „árukészlete” csak egészségóvó ételekből, gyümölcsökből, zöldségekből állt, készítettünk puzzle és memória játékot
- „Egészséges Szív Étterem” játékot szerveztünk

A SZÍV-KINCSESLÁDA program jól illeszkedik az óvodai nevelés rendszerébe, biztosítja a módszertani szabadságot, s egyben bővíti a módszertani repertoárt. Jól illeszthető más egészségvédő programokhoz, így a CHEF Hungary Alapítvány Személyiségfejlesztő, drog és alkohol megelőző programjához.

A program iránt érdeklődők figyelmét felhívjuk:

A programnak be kell épülnie szemléltünkbe, minden alkalmat meg kell ragadni, hogy az elsajátított ismereteket rögzítsük, gyakoroljuk, ismét felelevenítsük a program részleteit. Beépül az Óvodai Nevelési Program gondozási és egészségnevelési célrendszerébe, és igényli a tudatosságot, s az óvoda dolgozóinak pozitív modell-hatását.

8. DOHÁNYZÁS VAGY EGÉSZSÉG

KIEGÉSZÍTŐ ÓVODAI PROGRAM AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉSHEZ

Ajánljuk mindazoknak, akik szívügyüknek tekintik a gyermekek egészséges fejlődését, függetlenül attól, hogy ők maguk dohányoznak, vagy sem.

Mottó: "Az élet meghosszabbításának titka, hogy meg ne rövidítsük."

Móra Ferenc

A PROGRAMRÓL ÁLTALÁBAN

Magyarország - összehasonlítva a világ bármely más országával - a szenvedélybetegségek előfordulási gyakorisága terén (dohányzás, alkohol, kábítószer) sajnos az "élmezőnyben" található, különösen igaz ez a dohányzásra vonatkozóan. Mindenképpen szükséges olyan, a dohányzás megelőzésével vagy a dohányzásról való leszokással kapcsolatos programok kidolgozása, amelyek kedvező irányba segíthetik az elmozdulást. A legfőbb cél az, hogy ezek a programok megtalálják azt a hangot, amellyel hatékonyan tudják befolyásolni az érintetteket. Elsősorban nem a már megszokott és az unalomig ismert, ijesztgető, az áldozatokat elítélő negatív hatást kiváltó ellenpropagandára van szükség, hanem olyan módszerek keresésére, melyek a szabad választást lehetővé tevő, belső meggyőződésből eredő magatartásbeli változás elérését célozzák.

A dohányzással kapcsolatos statisztikákat vizsgálva megfigyelhető, hogy a dohányzók majdnem 70%-a, tizenhárom és huszonöt éves kora között kezdett el dohányozni. A

dohányzás kialakulásában jelentős szerepet játszik a kortárs csoport negatív hatása. Jogosan vetődhet fel a kérdés: nem kezdhetnénk el előbb - már óvodás korban - a megelőzést?

Az óvodáskorú gyermek aktív befogadója a világnak. Egyetlen gyermek sem kerülheti el, hogy részesedjen az őt körülvevő ingerekből. Felfedezi a világot, kérdez-felel, megfigyel, kipróbál, és folyamatosan tapasztal. Utánzással sajátítja el a különböző viselkedésformákat, függetlenül attól, hogy azok pozitív vagy negatív értéknek felelnek meg.

Így a mások által produkált mintákat reprodukálja, s ezzel új viselkedési módokra tesz szert. Az utánzás hatóköre nagyobb, mint ami látszik, mert van az úgynevezett késleltetett utánzás is, amikor az egyén látszólag passzív, később azonban követi a kapott mintát.

A program kidolgozásának legfőbb szempontja volt, hogy a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve, egy olyan óvodapedagógiai anyag készüljön, melynek segítségével sikeresen lehet információt átadni, és magatartást formálni a dohányzással kapcsolatban. A program - mely az 5-6-7 éves korú gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő - egyben "közvetítő közeg" is a gyermekek, óvodapedagógusok, védőnő és a szülők között. Az éves nevelési tervbe beépítve ajánlott, folyamatos feldolgozása az ismeretek elmélyülését segíti elő.

A dohányzással kapcsolatos ismeretek bővítése úgy válhatnak hatékonyá, ha a gyermek életkori sajátosságainak és képességeinek megfelelő játékos formát öltenek. Szintén a hatékonyságot növelheti a "Rejtély Illatóriában" c. mese, melynek feldolgozása csupán ajánlott.

CÉLOK, FELADATOK

Az óvodai nevelés feladatai között szerepel az óvodáskorú gyermekek egészséges életmódra nevelése, hiszen az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban is kiemelt jelentőségű.

A DOHÁNYZÁS VAGY EGÉSZSÉG kiegészítő óvodai program speciális prevenció s nevelési feladatot vállal fel e korai életszakaszban. Nevezetesen az óvodáskorú gyermekek egészségének védelmét tűztük ki célul, mely a dohányzás megelőzésére, a káros szenvedély kialakulása ellen irányul.

A program alkalmat teremt arra, hogy elindulhasson a dohányzás káros hatásainak érzékeltetése. Segíti a gyermekeket abban, hogy ne elszenvedői legyenek a passzív dohányzásnak, hanem aktívan fel tudjanak lépni ellene. Felhívja a szülők figyelmét arra, hogy a gyermek szociális, társas környezetének kötelessége megóvni a felnövekvő nemzedéket a destruktív viselkedésmódoktól - amilyen az alkoholizmus, dohányzás, kábítószer fogyasztása. Figyelembe veszi az érés sajátos törvényszerűségeit és azt, hogy a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg a gyermekek fejlődő személyiségét, különös tekintettel arra, hogy a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Az óvodai élet minden tevékenységi formája színtere lehet a program megvalósításának (játék, művészeti tevékenységek, mozgás, a külső világ tevékeny megismerése, munka jellegű tevékenységek, tanulás).

A dohányzás elleni nevelés feldolgozásra ajánlott főbb területei, néhány lépcsőfoka

- tiszta levegő, füst érzékeltetése

- egészség és betegség értékrendjének kialakítására törekvés
- megfelelő mozgás biztosítása, edzés
- egészséges táplálkozás és a dohányzással kapcsolatba hozható összefüggései
- a tisztálkodás témával kapcsolatos lehetőségei
- érzelmek kifejezésére nevelés
- élmények feldolgozása felnőtt segítséggel
- gyermek-felnőtt kapcsolatban jelentkező dohányzással összefüggő esetleges konfliktusok kezelésének lépései
- saját igények, egyéni szükségletek kifejezésére nevelés (kultúralt magatartás, megfelelő hangnem, udvariassági szokások)
- ismeret bővítés (tapasztalással meséléssel stb.)
- dohányzással kapcsolatos kifejezések, fogalmak: füst, rekedt hang, betegség, egészség, vigyázni egymásra, mások zavarása, ízek szagok stb.

KAPCSOLATOK

A program megvalósítása nem igényel lényegesen más kapcsolatrendszert, mint ami az óvodák életében egyébként is megszokott. Fontos szempont viszont a team-ben dolgozók harmonikus együttműködése, a dohányzással kapcsolatos nézeteik egyeztetése.

1. A családtagokkal való kapcsolattartás kiemelt fontosságú a sikeres együttműködés szempontjából, hiszen a részprogram bevezetése nem képzelhető el a szülők jóváhagyása nélkül.

2. Javasolt a kapcsolattartás a Nemzeti Egészségvédelmi Intézettel, hiszen a program bevezetését segítő eszközöket (program doboz, gyermek csomag) ott biztosítják az óvodák számára. Cím: Nemzeti Egészségvédelmi Intézet

"Dohányzás vagy Egészség" Program

1062 Budapest, VI., Andrásy út 82.

(Erre a címre várják az esetleges visszajelzéseket is)

ERŐFORRÁSOK

Személyi feltételek:

A részprogram nem igényel más végzettséget, felkészültséget az óvodapedagógusoktól. Fontos viszont a szándék, az önkéntes elhatározás.

Tárgyi feltételek:

Beszerezhető az a "program dobozt".

A "program doboz" az alábbi eszközöket tartalmazza:

- programfüzet óvodapedagógusok részére / ebben található a mese leírása is /

- cseresznyés plakát
- diaképek, magnó és videó kazetta
- cseresznyés matricák
- füstszívó
- néhány dohányzással kapcsolatos plakát és kiadvány a szülők részére
- kirakó játék és síkbábok

9. II. ÁLTALÁNOS ISKOLAI DOHÁNYZÁS MEGELŐZÉSI PROGRAM

A statisztikai adatok szerint nemcsak a dohányzás kipróbálása, de a rendszeres cigarettázás kialakulása is egyre fiatalabb életkorban következik be. Az óvodából az általános iskolába került gyermeket a felsőbb osztályos tanulók miatt, fokozottabban érik azok a hatások, amelyek a dohányzást követendő példaként állítják be.

Az egyik legfontosabb célja egy dohányzás megelőzési programnak, hogy olyan véleményformáló élmények érjék a gyermekeket, amelyek hatására később minél kevesebben próbálják ki a cigarettázást, illetve szokjanak rá a dohányzásra.

Az Iskolai Dohányzás Megelőzési Program lényege megegyezik az óvodaival:

A 6-9 éves életkornak megfelelő információk átadása a dohányzásról.

A passzív dohányzás kényszere elleni tudatos és aktív fellepés kialakítása.

A cseresznyés szimbólum jelentésének és üzenetének megismertetése a gyermekekkel és tanárokkal.

Arra vonatkozóan, hogy megvalósítható-e **csak** a kötelező óraszám keretei között dohányzás-megelőzés, a szerzett tapasztalat egybevág a pedagógusok véleményével: **nem**. Ezt követően megterveztük az átadni kívánt információkat és a megfelelő hordozó közeget is kiválasztottuk. Olyan látványban figyelemfelkeltő, és interaktivitásban témaorientáló eszközre, amely az órák közötti szünetekben és a délutáni szabadidőben is képes lekötöni a gyermekeket. Ez az eszköz a **kioszk**, amely egy érintőképernyős számítógépből és egy többfunkciós kioszkházból áll.

A **szoftver** segítségével 5 különböző színes, érdekes játékkal lehet játszani: kirakós, kifestő, párkereső, fogócska, interaktív rajzfilm(2). Az egyszerű játékszabályokat egy kedves hang ismerteti a gyermekekkel az egyes játékok kezdetén. Az egyes játékok kiválasztása és a tényleges játék, egyszerűen a képernyő adott pontjának megérintésével történik.

A gyermekek a szünetekben és a délutáni szabadidőben is játszhattak a játékokkal.

A játékok kiválóan alkalmasak arra, hogy 6-9 éves korú gyermekek megismerjék a cseresznyés szimbólumot és megértsék jelentését, pozitív képet alkossanak a nemdohányzó életmódról.

A nemdohányzó cseresznye szép nagy, piros, mosolygós, látszik rajta, hogy szinte „kicsattan az egészségtől”. A dohányzó cseresznye kicsi, szürke, a szára és a levele is szürke. A gyermek

azt ugyan nem tudja még, hogy a dohányzás pontosan milyen szív- és érrendszeri, vagy daganatos megbetegedéseket okozhat, de azt érzi, hogy ez a dohányzó cseresznye „nem egészséges”.

Ebben az életkorban még elegendő az, hogy a gyermekek a nemdohányzó életmódhoz pozitív képzeteket társítsanak – szép, nagy, piros, mosolygós egészséges cseresznye, olvasás, festés, mozgás a szabadban, egészséges ételek fogyasztása, a nemdohányzó eger mindig elkapja a dohányzó lassú rókát – a dohányzó cseresznyéről pedig érezzék, hogy az nem egészséges, a cigi és a csúnya sárga fog képéről a köhögés jusson eszükbe.

A **program elterjesztésével** kapcsolatos terveink között szerepel 4 új kiosk előállítása, valamint az Iskolai Programdoboz kifejlesztése, amelyben a pedagógusnak szóló tájékoztató kiadványoktól a plakátokig, az írásvetítőhöz használható színes fóliától a videokazettáig és a füstszívó pumpáig a szemléltető eszközök széles tárháza található meg. Egy kiosk két hétig lenne egy iskolában és minden iskola kapna egy Programdobozt, amelynek felhasználásával - akár a pedagógus, akár az ÁNTSZ egészségnevelő által - megtartott dohányzás megelőzési óra hangsúlyosabbá és véleményformálóbbá tehetné a kiosk nyújtotta élményt.

10. A-HA! Országos Szexuális és Mentálhigiénés Felvilágosító program.

A Szülészeti-Nőgyógyászati Prevenációs Tudományos Társaság szakmai csapata megalkotta az A-HA! Modellt. Ez egy komplex program a következő részterületekkel:

- **Előadás az iskolában**

Ez képezi a legfontosabb részét a programnak. Négy tanév óta adom át az ismereteket a szakiskola tanulói részére. Ebben nagy segítséget nyújt a program által biztosított: multimédiás oktató DVD és egy stencilgrafikával készült hatrészes rajzfilmsorozat.

- **www.a-ha.hu**

A program második része az internetes ismeretterjesztés és tanácsadás.

- **Játék**

Évről évre megújuló internetes játék. Itt a fiatalok a számítógép által szinte észrevétlenül juthatnak hasznos ismeretekhez. A kérdések tematikájukban szorosan kapcsolódnak a családi életre nevelés, a szerelem, a szexualitás és az emberi kapcsolatok témaköréhez.

- **Kiadványok**

Az ismeretátadást a fiatalok számára igyekeznek minél élvezetesebbé tenni.

A diákcsomag nevet kapott oktatócsomag több egymást kiegészítő fontos részből áll. A kamasz-útra-való kiadvány minden évben megújulva segíti a fiatalok ismereteinek elmélyülését.

Az A-HA! Program alapelve: szexuális és mentálhigiénés edukációban minden gyermeknek és fiatalnak részesülnie kell, tekintet nélkül nemére, nemzetiségi vagy vallási hovatartozására és esetleges fogyatékoságaira.

11. A NUTRIKID gyerekek és az evés titkai

A magyar kiadás a Magyar Dietetikusok Országos Szövetsége és a Nestlé Hungária Kft. Együtműködésével készült el. A tagok arra kötelezték magukat, hogy a dokumentációkban nem szerepeltetnek termékreklámot.

Szülők és tanárok is egyaránt használhatják a **10-12 éves gyerekek táplálkozási nevelésére**.

A gyerekeket a „Meggyőzünk, nem manipulálunk és nem tiltunk” mottó jegyében játékosan motiválja arra, hogy felismerjék saját felelősségüket. Ezért a NUTRIKID- dokumentáció a gyerekeket az életkoruknak megfelelő szinten tájékoztatja. A középpontban tehát nem az egészségügyi kérdések állnak, hanem inkább az élmények.

A hét Nutrikid-gyerek olyan tartalmakat közvetít, melyek sajátjai azon életkori csoportnak, akikhez az igen színes és esztétikus munkafüzet szól, és ezáltal számos esetben tudják magukat a hősökkel azonosítani /„Piramisunk titkai” c. videó/

A program segítségével -ezen korosztályú tanulók részére- a táplálkozási ismeretek nagyon hatékonyan és eredményesen átadhatók, mind a védőnő, mind a pedagógusok által.

**12. számú melléklet A CEGLÉD- NAGYTEMPLOMI REFORMÁTUS
EGYHÁZKÖZSÉG ETIKA TANTERVE A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS
EGYHÁZ ETIKA KERETTANTERVE 2012 ALAPJÁN**

1. Időkeretek

Az időkereteket a 137/2011.12.07. zs. t. szabályrendelet 4.§ (1,4) határozza meg. Az állami/önkormányzati általános iskolákban, illetve a hittanoktatásra vonatkozó illetékes egyházközség termeiben gyülekezeti hittanoktatás történik, amely általában heti egy tanóra esetén a tanévben 35 tanórával tervez.

2. Struktúra

A tanórák egymáshoz való kapcsolódása projekt jellegű, ahol a vezérfonalat a bibliai történetek adják. ezek kibontásaként jelennek meg olyan kapcsolódó témák (etikai kérdések, élethelyzetek stb.), melyek a gyermekek életvalóságát figyelembe véve hidat jelentenek a gyermekek világa és isten igéje között. A koncepció lineárisan és koncentrikus körökben is tervez.

A linearitást mutatja az, hogy minden tanévnek van egy címe, központi témája és hívószava, ami az adott tanév fő vonalát mutatja.

ÉV	CÍM	SZIMBÓLUM	VEZÉRFONAL
1.	Isten tenyerén	Kéz (fészket formáló)	Isten szeretetének lényege: az elfogadottság élménye.
2.	Istennel az úton	Kis kéz a nagyban	Isten vezetést kínál nekünk.
3.	A szabadító Isten szeretetében	Repülő madár	Isten szeretete szabaddá tesz.
4.	Isten uralma alatt	Korona	Isten uralma segíti az életünket.
5.	Istennel a döntéseinkben	Útjelző tábla	Isten támogat a döntéshelyzetekben.
6.	Isten világosságában	Nap	Isten világossága beragyogja az életünket.
7.	Isten vonzásában	Nyitott kapu	Isten magához hív bennünket. Ugyanakkor küld egymás felé.
8.	Isten Igéjének a tükörében	Tükör	Isten Igéjének tükörébe nézve felismerhetjük valóságos önmagunkat.

Minden év anyagának része 6 koncentrikus kör, mely korosztályközpontúan segíti isten igéjének és a tanulók életvalóságának egymásra találását. ezek a koncentrikus körök témakörökként találhatók meg az évenkénti tantervi lebontásban.

3. A kerettanterv valláspedagógiai alapelvei

A tanulói komplex személyiség fejlesztése, melynek része a kognitív, érzelmi formálás és a cselekvésre buzdítás.

A teljes személyiség aktivizálása a belső motiváció felkeltése és ébren tartása által.

Célkitűzésrendszere és ajánlásai az élményt adó, személyiséget formáló, hitet ébresztő, a tanulók Isten általi megszólítotttság tudatát erősítő hittanórákat támogatják.

A tananyagok kiválasztása és annak megvalósítása során figyelembe veszi az egyes korosztályok tipikus és vélhető életkori sajátosságait és lehetséges élethelyzeteit. Ennek megfelelően nem törekszik minden bibliai történet megtanítására, valamint lehetőséget kíván adni a tanulók és tanulócsoportok egyéni sajátosságai szerinti differenciálásra.

TÉMAKÖR	AMIT TARTALMAZ
Bibliai történetek	Ószövetségi és újszövetségi bibliai történetek
Isten utat mutat a mindennapokban	Olyan témák, melyek az <i>önismeret</i> , illetve <i>etikai kérdések</i> , <i>élethelyzetek</i> körébe tartoznak. Ezek a témák mindig a tanévben tanult bibliai történetekhez kapcsolódnak. Így adnak kiindulópontot a közös gondolkodáshoz és segítik a gyermekek gondolkodásmódját abban, hogy megértsék: Isten Igéjének üzenete van a mindennapokra is.
Isten szól hozzánk	A hívő ember életének szerves része az írott Ige, a Szentírás olvasása. Ez a témakör a <i>Szentírás világába</i> kívánja bevezetni a tanulókat és a naponként Igeolvasásra, Isten életünkre szóló üzenetének keresésére és megértésére buzdít. A kör másik részterülete az imádságos lelkület segítése és az imádságos szemléletmód formálása.
Isten közösséget formál	Jézus Krisztus tanítványai nem légüres térben éltek a mindennapjaikat. Kisebb és nagyobb közösségekben éltek, ahol meg kell tanulniuk az egymással való élés alapszabályait is. Az ide tartozó témák a <i>közösségépítés</i> , <i>közösségben való élés</i> keresztyén modelljeit kívánják fölmutatni.
Református keresztyénnek lenni	A témakör <i>református gyökereinket</i> , <i>gyülekezeteink világát</i> és a <i>magyar református keresztyén identitás</i> jellegzetességeit veszi sorra. Ennek érdekében évente találkozhatunk olyan, a tanult történetekhez kapcsolódó témákkal, melyek a református gyülekezetek világába vezetik be a gyermekeket, megismertetik a tanulókat a reformátori alapelvekkel. 5. osztálytól, az adott év világtörténelem és magyar történelem tananyagához illeszkedve egyháztörténeti személyiségekkel is találkozhatnak a tanulók, akiktől megtanulhatják, hogy mit jelent egy-egy korban keresztyénnek lenni.
Ünnepeljünk együtt!	Közös ünneplésre hív a témakör, melynek része az egyházi év ünnepeinek, kapcsolódó bibliai történetek bemutatása, valamint az ünnep szent időként való megélésére nevelés is.

4. Kapcsolódás a sajátos igényű gyermekek katechéziséhez

Egyházunkban a katechézisben részt vesznek sajátos igényű gyermekek (pl. siket, látássérült, tanulásban, értelmileg akadályoztatott, menekült családokban élő gyermek és mások).

Számukra nem szükséges különálló tantervet készíteni, de igényként jelentkezik a kapcsolódó taneszközök készítése során módszertani segédletek, javaslatok összeállítása és közre

bocsátása. Az etika kerettantervhez kapcsolódóan tehát folyamatosan, az aktuális lehetőségek és kihívások figyelembe vétele mellett szükséges elkészíteni ezeket a módszertani ajánlásokat, valamint a sajátos igényű tanulók számára jól használható segédleteket.

KOGNITÍV CÉLOK	ÉRZELMI NEVELÉS	CSELEKEDTETÉS
Alapvető ismeretek átadása a Szentháromság Istentől, Isten és az ember szeretetkapcsolatáról	A bizalom és a szeretet tapasztalati élménye	Az Istennel való kapcsolat gyakorlati elemei (imádság, bibliaolvasás, hétköznapi élet)
Jézus Krisztus váltságmunkájának megismertetése	Az adás és elfogadás érzelmi háttérének megtapasztalása	Az adás és elfogadás keresztyén gyakorlata és következményei
A tanítványi lét és kegyességi élet elemei (imádság, bibliaolvasás, istentisztelet)	Az elköteleződés és a felelősségvállalás élményvilága	Életkorhoz és élethelyzetekhez kapcsolódó döntések meghozatalának lehetőségei és korosztályhoz alkalmazkodó diakóniai tevékenység
A Szentírás kortörténeti háttére	A Szentíráshoz való pozitív érzelmi kötődés kialakítása	A Szentírás mindennapi használatának módjai
Az egyház története, jelene és szokásrendszerei	A régi korok tiszteletének élményvilága; a személyes meggyőződés felvállalásának és bátorságának a megtapasztalása	Hagyománytisztelet; Hitvallási helyzetek felismerése
Református alapfogalmak, alapelvek és a református egyházközösségek alapvető sajátosságai	A közösségi lét érzelmi háttére	Az Isten népéhez való tartozás vállalása és gyakorlása
Az élhető és egészséges család modelljei	A családhoz tartozás érzelmi háttére és tudatosítása	A családi szerepek és helyzetek tudatos megélése
Keresztyén megküzdési stratégiák	A konfliktusok indulati világa	Konfliktuskezelési stratégiák
Nemzeti értékeink	Hazaszeretetre nevelés	Nemzeti értékeink, ünnepeink tisztelete, az aktív állampolgárság korosztályi szintű megélése

1. évfolyam: Isten tenyerén Az év központi szimbóluma: kéz

TÉMAKÖR	CÍM, TÉMA, IGEHELY	ÓRA
		GYŰL.
Isten közösséget formál	Ismerjük meg egymást! (bevezető óra, ismerkedés a hittanórával, a csoporttal)	1
Református keresztyénnek lenni	Reformátusok vagyunk (templom, köszönés, imádság)	1
Isten közösséget formál	Református iskolába járok	0
Isten szól hozzánk	Ismerkedés a Bibliával (Jn 3,16)	1
Bibliai történetek – Ószövetség	A világ teremtése (1Móz 1-2,4)	1
Bibliai történetek – Ószövetség	Az ember teremtése (1Móz 2,4-25)	1
Isten közösséget formál	A születésnapom. Emberek körülöttem: otthonom és a családom	1
Bibliai történetek – Ószövetség	Az Édenkert (1Móz 2,8-17; 3,1-13)	1
Isten utat mutat a mindennapokban	Barátunk a környezetünk (Teremtéstörténet)	1
Bibliai történetek – Ószövetség	Noé és az özörvíz (1Móz 6,9-8,22)	2
Isten utat mutat a mindennapokban	Érzéseink: öröm (Noé bárkája)	1
Isten közösséget formál	Énekeljünk az Úrnak!	0
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus csodát tesz: a kánai menyegző (Jn 2,1-12)	1
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus megáldja a gyerekeket (Mk 10,13-16)	1
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tanít Isten gondviseléséről (Mt 6,25-34)	1
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus csodát tesz: a tenger lecsendesítése (Mt 8,23-27)	1

TÉMAKÖR	CÍM, TÉMA, IGEHELY	ÓRA
		GYŰL.
Isten utat mutat a mindennapokban	Isten segít legyőzni a félelmet (A tenger lecsendesítése)	1
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus csodát tesz: az 5000 megvendégelése (Jn 6, 1-15)	1
Isten szól hozzánk	Ismerkedés az Imádsággal (Mt 6, 1-13, étkezés előtt, utáni ima)	1
Isten utat mutat a mindennapokban	Érzéseink: nagylelkűség (Az 5000 ember megvendégelése)	0
Református keresztyénnek lenni	Istennel közösségben: a keresztelelő (Jézus megáldja...)	1
Isten utat mutat a mindennapokban	Értékes vagyok (Teremtéstörténet. Bevezetés az elveszett bárány történetéhez)	1
Bibliai történetek – Újszövetség	Az elveszett bárány (Lk 15, 1-7)	1
Isten utat mutat a mindennapokban	Érzéseink: ragaszkodás (az elveszett bárány)	0
Ünnepeljünk együtt!	Készülődés az ünnepre (karácsony és húsvét előtt)	1-3
Ünnepeljünk együtt!	Angyali üdvözlét (Lk 1,26-39)	1
Ünnepeljünk együtt!	Angyalok hirdetik Jézus születését (Lk 2,8-20)	1
Ünnepeljünk együtt!	Angyalok hirdetik Jézus feltámadását (Lk 24, 1-12)	1
Ünnepeljünk együtt!	Az első gyűlékezeti (ApCsel 2,1-41)	1
Isten szól hozzánk	Isten szeretetében egész évben (évváró óra)	1
	Helyi sajátosságokra szánható órakeret	0
	Összefoglalás, ellenőrzés éves szinten	4-6
Összes óraszám		35

5. évfolyam: Istennel a döntéseinkben Az év központi szimbóluma: útjelző tábla

TÉMAKÖR	CÍM, TÉMA, IGEHELY	ÓRA
		GYŰL.
Isten szól hozzánk	Isten Igéje utat mutat a döntéseinkben (bevezető óra)	1
Bibliai történetek – Ószövetség	Isten döntése: a világ teremtése (1Móz 1,1-2,4)	0
Bibliai történetek – Ószövetség	Isten döntésre hív: az első emberpár és a bűneset (1Móz 2,4-25; 1Móz 3)	1
Bibliai történetek – Ószövetség	Bábel tornya (1Móz 11,1-9)	1
Isten utat mutat a mindennapokban	Mindent szabad nekem? (1Kor 6,9-13) (Bábel tornya)	0
Bibliai történetek – Ószövetség	Isten követeli a próféták; az ország kettészakadása (1Kir 11,26-12,19)	0
Bibliai történetek – Ószövetség	Illés próféta (1Kir 17,1-7; 18,20-46)	1
Bibliai történetek – Ószövetség	Illés és a sareptai özvegy (1Kir 17,8-24)	0
Bibliai történetek – Ószövetség	Elizeus próféta (2Kir 2,1-18)	0
Bibliai történetek – Ószövetség	Elizeus és Naamán (2Kir 5,1-19)	1
Bibliai történetek – Ószövetség	Dániel Bablonban: a király álma (Dán 2)	0
Bibliai történetek – Ószövetség	Három ifjú a tűzes kemencében (Dán 3,1-27)	1
Isten közösséget formál	Amikor választani kell (Három ifjú a tűzes kemencében)	1
Isten közösséget formál	Mit várnak el a körülöttem lévők? (Dániel az oroszlánok vermében – bevezető óra)	0
Bibliai történetek – Ószövetség	Dániel az oroszlánok vermében (Dán 6,2-25)	1
Bibliai történetek – Ószövetség	Jónás próféta (Jón 1-4)	1

TÉMAKÖR	CÍM, TÉMA, IGEHELY	ÓRA
		GYÜL.
Isten utat mutat a mindennapokban	Feladatomban van (Jónás története)	1
Bibliai történetek – Ószövetség	Isten Igéje választás elé állít (Jer 36)	0
Bibliai történetek – Ószövetség	Ezékiel próféta és a fogság (Ez 1-3)	0
Bibliai történetek – Újszövetség	Keresztelő János próféta működése (Lk 3,1-18)	1
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus Krisztus megkeresztelkedése (Mt 3,13-17)	1
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus Krisztus megkísértése (Lk 4,1-13). Bőjt Jézus Krisztus szerint (Mt 6,16-18; Ézs 58)	1
Isten utat mutat a mindennapokban	A lelki fegyverzet (Ef 6)	1
Isten utat mutat a mindennapokban	Mindennapi kísértéseink: függőségek	0
Bibliai történetek – Újszövetség	Máté elhívása (Mt 9,9-13)	1
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tanít: a magvető példázata (Mt 13,3-23)	1
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tanít: az igazgyöngy (Mt 13,45-46)	1
Isten utat mutat a mindennapokban	Értékválasztás, értékes – de mitől? (Az igazgyöngy példázata)	1
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tanít: aki kősziklára épít (Mt 7,24-27)	1
Bibliai történetek – Újszövetség	Jézus tanít: a gonosz szőlőművelők (Mt 21,33-45)	0
Bibliai történetek – Újszövetség	Júdás elárulja Jézust (Mt 26,14-16; 26,47-56)	1
Református keresztyénnek lenni	Ki a Messiás? Zsidóság és keresztyénség	0

TÉMAKÖR	CÍM, TÉMA, IGEHELY	ÓRAE
		GYŰL.
Református keresztyénnek lenni	Az egyház megalakulása, az első keresztyén gyülekezet	1
Református keresztyénnek lenni	Ki az Úr? A keresztyének és a Római Birodalom	0
Református keresztyénnek lenni	Pál apostol a pogányok apostola (keresztyénség és misszió)	1
Református keresztyénnek lenni	Pál apostol missziói útjai	0
Bibliai történetek – Újszövetség	Isten embereken keresztül cselekszik: Lidia (ApCsel 16,11-15)	0
Református keresztyénnek lenni	Egyedül hit által (Luther Márton)	1
Református keresztyénnek lenni	A református istentisztelet	1
Isten szól hozzánk	Imádkozzunk! Nemzeti imádságunk, a Himnusz	1
Ünnepeljünk együtt!	Adventi várakozás az Ószövetségben (Zak 9,9)	1
Ünnepeljünk együtt!	Az ószövetségi próféták Jézus eljövételéről (Ézs 7,14; 9,1-6; 11,1-10; Mik 5,1-3)	0
Ünnepeljünk együtt!	Jézus megmossa a tanítványai lábát (Jn 13,1-11)	1
Ünnepeljünk együtt!	Jézus és Tamás (Jn 20,24-29)	1
Ünnepeljünk együtt!	Saul megtérése (ApCsel 9,1-30)	1
Isten utat mutat a mindennapokban	Istennel a döntéseinkben (évváró óra)	1
	Helyi sajátosságokra szánható órakeret	1
	Összefoglalás, számonkérés	3-4
Összes óraszám		35

Hánka Levente
lelkipásztor

13. számú melléklet Mérés – értékelés

Mérés-értékelés

- MÉRÉS-ÉRTÉKELÉSI rendszerünk alakítása,
- az intézményi, egységesítése,
- a sikerebb eredmények elérése érdekében, méréseket felmenő rendszerben:
 - a nyújtott két tanéves 1. osztályban képességhálo, Frostig-teszt, kiegészítve a mozgásfejlődési szint felmérésével;
 - az 5. 6. 8. osztályban a magyar nyelv és irodalom tantárgy keretén belül a szövegértés, valamint a matematikai ismeretek alkalmazása felmérésével,
 - a 9. osztályban szövegértés és matematika mérésével, és a szakmához való kapcsolódás mérésével.

1. Bemeneti mérés

- az I. félév elején,
- **lehetőleg** szeptember 30-ig,
- a mérés tanulóknak történő bejelentése után,
- év eleji ismétlés után.

Mérőlapot és javítókulcsot alkalmazunk, melyet szaktanár állít össze és javít ki és központilag kerülnek megőrzésre (a titkárságon).

A mérőlapok készítése lehetőség szerint számítógéppel történik.

„A” változatok készülnek, bővítésükre két évenként kerül sor.

A felmérések javítását követően a LOSI-SULI tanári számítógépén a **Belső mérések** mappában osztályonként, névsor-szerinti táblázatban kerül sor a tanulók teljesítménye pontok/százalékok/osztályzatok feltüntetésével.

A bemeneti mérés osztályzata bekerül a naplóba, mintegy tájékoztatásként, de nem számít be a tanulói értékelésbe.

A hiányzó tanulókkal megérkezésükkor íratjuk a felmérést.

A tanulói produktumokat a szaktanár egy erre rendszeresített dossziéban megőrzi, szükség esetén rendelkezésre bocsátja (szaktanácsadó, szakértő... részére)

A felmérő feladatait a tanulókkal együtt megoldjuk, értékelést végzünk és a tanév során a feladattípusokat gyakoroltatjuk.

Az adatok számítógépre kerülésének határideje: minden év november 1.

Javasolt értékhatárok

0 % - 20 % elégtelen,

21 % - 40 % elégséges,

41 % - 60 % közepes,

61 % - 80 % jó,

81 - 100 % jeles

2. Kimeneti mérés

a II. félév végén, lehetőleg május utolsó hetében, a mérés tanulóknak történő bejelentése után, az év végi ismétlés közben.

Az összehasonlíthatóság érdekében az év végi, kimeneti mérések feladatai megegyeznek az év eleji bemeneti mérés feladataival. (Ezt az információt nem közöljük a tanulókkal.)

Egyetlen táblázatban tüntetjük fel a tanulók bemeneti és kimeneti eredményeit, s hosszú távon egyéni, osztály, ill. intézményi szintű összehasonlítást végzünk.

Pl.

2015/2016. Matematika

sorszám	név	9E ki		9E ki		9 be		9 ki		10 be		10 ki	
		p,%	jegy	p,%	jegy	p,%	jegy	p,%	jegy	p,%	jegy	p,%	jegy

A munkaközösségek záró beszámolóiban szót ejtünk a közösen tervezett/elvégzett munkánkról, eredményekről, a mérések tapasztalatairól, értékeljük azokat.

Határideje: tanév végi tantestületi értekezlet.

3. Egyéb mérés

Osztályfőnöki órákon a személyes kompetenciák mérésére kerülhet sor a **Szocio-kulturális háttér és motiváció vizsgálatára vonatkozó kérdőív** segítségével, beszélgetünk a tanulókkal.

A beszélgetésekről feljegyzést készíthet az osztályfőnök, a tanulók további fejlesztése érdekében.

A 9/E szakiskolások körében tanulmányaik kezdetének II félévében, február 15-ig a pályaorientáció tantárgy keretében a tanulók érdeklődését, képességét, választott szakmájához való indíttatása, viszonya felől érdeklődünk kérdőív, ill. beszélgetés keretében.

A szaktanár feljegyzést készíthet a tanulók további fejlesztése érdekében

A korábbiakban elvégzett NETFIT mérések végzése továbbra is folyamatosan történik a tanulók körében, fejlesztésük megjelölésével, a korábban használatos módon és rendszerben.

Felelősök

- a tanító,
- a magyar nyelv és irodalom tanára,
- a matematika tanára,
- az osztályfőnök,
- a pályaorientáció tanára, a szakma tanára,

- a testnevelés tanára

4. Elvárás a mérésekkel szemben

A hozzáadott pedagógiai érték (tanítás) következtében a tanulói teljesítmények jobbak az előző méréshez képest.

5. A szociális képességek felmérése– Képességháló készítése

(forrás: KIEGÉSZÍTŐ ÚTMUTATÓ az Oktatási Hivatal által kidolgozott Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez felhasználói dokumentáció értelmezéséhez Gyógypedagógiai nevelés Második kiegészítés)

Terület egységek	Tartalmi területek	Fejlesztési területek	XY(6;3)	Konkrét fejlesztési elképzelések
1. AFFEKTÍV TERÜLET	1.1. Szociabilitás	<i>Szociális kompetencia</i> A közösség szokásaihoz, normáihoz való igazodás megtanulása, interiorizálása		
		<i>1.1.2. Kapcsolat felnőttel</i>	Nyílt, odaforduló, kapcsolatkész, az irányítást elfogadó.	
		<i>1.1.3. Kapcsolat osztálytársakkal</i>	Kiegyensúlyozott. Egy-két gyerekkel szorosabb kapcsolatot tart.	
		<i>1.1.4. Közösségekben elfoglalt hely</i>	Megfelelő.	
	1.2. Érzelmi intelligencia fejlesztése	<i>1.2.1. Frustráció kezelése, tolerancia kialakítása</i>	Kiegyensúlyozatlan.	Drámapedagógiai helyzetben új konfliktuskezelési módok elsajátítása
		<i>1.2.2. Empátia</i>	Látványos érzelmekkel képes azonosulni.	Drámapedagógiai helyzetek: mese dramatizálás során, szerepazonosulással
		<i>1.2.3. Önismeret</i>	Bizonytalan.	Mozgásterápiával támogatni az önismeretét (tudását saját testéről, határaitól, mozgásérettiségéről, kompetens környezetkezelésről), azaz fokozni az önismeretét
		<i>1.2.4. Társismeret</i>	Bizonytalan.	
		<i>1.2.5. Emberismeret</i>		
2.PSZICHOMOTOROS FUNKCIÓK	2.1. Mozgás	<i>2.1.1. Nagymozgás</i>	Koordinálatlan.	Megsegítés mozgásterápiával (Alapozó, TSMT, Ayres, INPP)
		<i>2.1.2. Finommotorika</i>	Érlelődőben.	Ua.

		2.1.3. <i>Grafomotorium</i>	Éretlen, rossz ceruzafogás, változó nyomaték, testfélkeresztezés elkerülése. Papírt forgat.	Ua.
		2.1.4. <i>Beszédmozgás</i>	Az orális praxis megfelelő, enyhe szigmatizmus.	Ua. és logopédia, hangkorrekció
	2.2. Orientáció	2.2.1. <i>Testséma</i>	Bizonytalan, j-b differenciálatlan.	Ua., testtudat testfogalom, testkép, testséma
		2.2.2. <i>Téri orientáció</i>	Saját magán a j-b térirányokat kivéve jó, kistérben is, de síkban még bizonytalan, forgatja a papírt. A viszonyszavakat ismeri.	Ua., iránydifferenciálás
		2.2.3. <i>Időben való tájékozódás</i>	Bizonytalan, Napszakokban és nagyobb idői egységekben is.	Életkoránál fogva nem elvárható. Tevékenységhez kötött ritmus kialakítása.
	2.3. Beszéd	2.3.1. <i>Artikulációs mozgások</i>	Logopédiai vizsgálat alapján.	Logopédus határozza meg és fejleszti.
		2.3.2. <i>Szókincs</i>		
		2.3.3. <i>Grammatikai viszonyok</i> Főnevek todalékai Igeragozás Többes szám Kettős todalékolás Relációs szókincs Az igekötő jelentésmódosító szerepe		
		2.3.4. <i>Mondatalkotás</i>		

		<p>2.3.5. <i>Beszédészlelés</i></p> <p>Szóismétlés</p> <p>Hangsorismétlés</p> <p>Szógyűjtés</p> <p>Szólánc</p> <p>Hangtalálás</p> <p>Hangkeresés</p> <p>Hangidőtartamok</p> <p>Zöngés-zöngétlen</p> <p>Szótagolás</p> <p>Hangokból szóalkotás</p>		
		<p>2.3.6. <i>Beszédértés</i></p> <p>Kommunikációs helyzetek</p> <p>Szókincs</p> <p>Visszamondás</p> <p>Értésellenőrzés</p>		
3.KOGNITÍV FUNKCIÓK	3.1. <i>Észlelés (diszkrimináció)</i>	<p>3.1.1. <i>Vizuális észlelés</i></p>	Sorrendiségbeli eltérés mintamásolásnál.	1.) Vizuális észlelés, különbségek, időrendiség, ritmus és memória, alaklítás, formaállandóság: formák, tárgyak karakterjegyeinek felismerése, rendszerezése, a síkban megismert formák térbeli érzékelése, az alak-háttér felfogásának fejlesztése.
		3.1.2. <i>Auditív észlelés</i>	Gyengébb, zavaró hatások erősen befolyásolják.	Észlelés fejlesztése, hangok felismerése, differenciálása
		3.1.3. <i>taktilis kinezetikus észlelés</i>	Nehezen ül a széken, a ceruzát gyakran kiejti a kezéből.	A többi fejlesztésbe ágyazottan (Ayres terápia – szenzoros integráció)

3.2. Figyelem (differenciálás)	3.2.1. <i>Vizuális figyelem</i>	Az összetett ábrák másolása hiányos, több kisebb elemet lefelejt.	2.) A figyelmi funkciók fejlesztése mozgásterápia segítségével és párhuzamosan célirányosan, a Sindelar-módszerrel 3.) A vizuális megfigyelő- és elemzőkészség fejlesztése: a vizuális memória, a vizuális helyzet, pozíció felismerése
	3.2.2. <i>Auditív figyelem</i>	A zörejek, a hangok eltérítik a figyelmét.	A hangok tulajdonságainak megkülönböztetése, különböző környezeti zajok felismerése és megnevezése, a beszédhallás fejlesztése hangkereső játékkal
3.3. Emlékezet	3.3.1. <i>Vizuális emlékezet</i>		Párhuzamosan zajlik az észlelés- és a figyelemfejlesztéssel
	3.3.2. <i>Auditív emlékezet</i>		Párhuzamosan zajlik az észlelés- és a figyelemfejlesztéssel
3.4. Képzelet		+	
3.5. Gondolkodás	3.5.1. <i>Analógiák</i>	Hasonlóságon alapuló. +	
	3.5.2. <i>Indukció</i>		
	3.5.3. <i>Dedukció</i>		
	3.5.4. <i>Rész-egész viszony</i>	A részeket nehezen illeszti egészé.	
	3.5.5. <i>Összehasonlítás</i>	+	
	3.5.6. <i>Főfogalom alá rendezés, csoportosítás</i>	+ Még funkciómegadás előfordul.	
3.6. Szerialitás	3.6.1. <i>Tárgyak sorrendje</i> <i>Képek sorrendje</i> <i>Formák sorrendje</i>		Az észlelési csatornák szerinti fejlesztésekbe ágyazottan mozgásterápiával
	3.6.2. <i>Hangok sorrendje</i>		Ua.
	3.6.3. <i>Számok sorrendje</i>		Ua.
	3.6.4. <i>Szavak sorrendje</i>		Ua.
	3.6.5. <i>Cselekvések sorrendje</i>		Ua.

		3.6.6. <i>Ritmusérzék fejlesztése</i>		4.) Ritmikus sorok kirakása 5.) Ritmusváltozások (gyors-lassú mozgásban, légzésben, beszédben, zenében) 6.) Egyszerű ritmusminták visszaadása 7.) Versek, dalok ritmusának felismerése és visszaadása
		3.6.7. <i>Automatizmusok</i>		Ua.
	3.7. Intermodalitás	3.7.1. <i>Akusztkus ingerhez vizuális inger</i>		Hang alapján képzazonosítás
		3.7.2. <i>Vizuális ingerhez akusztkus inger</i>		Játékos helyzetben testhelyzet felvétele utasításra
		3.7.3. <i>Taktilis ingerhez vizuális inger</i>		Tapintós játékok Különböző formák rajzolása testre, és képpel azonosítani
		3.7.4. <i>Taktilis ingerhez auditív inger</i>		Kitapintott tárgy verbalizálása Taktilisan kapott inger verbalizálása képi segítség nélkül
		3.7.5. <i>Multiszenzoriális</i>		Egyszerre több érzékelési csatorna bevonásával végzett játékok
4. ÁLTALÁNOS TÁJÉKOZOTTSÁG		Lakcím Születési dátum Szülők, család fontosabb adatai Vásárlás Csekkbefizetés Idő – az óra Időjárás Étkezés Alvás Napszakok Színek stb.	+ - + + - - + + - - +	Időorientáció Ritmusváltozások (gyors-lassú mozgásban, légzésben, beszédben, zenében) Mozgások változó ritmusra Évszakok, hónapok, napok, napszakok ritmusa, szerialitás

Megjegyzés: A képességháló az alapja a két tanévre nyújtott 1. (1/1.) évfolyam bemeneti mérésének.

Folyamati mérés az 1. évfolyam végén (amely fél évnek számít).

Kimeneti mérés az 1/2. évfolyam befejeztével.

Az értékelés személyre szabottan, szóveges módon történik.

6. Szocio-kulturális háttér, motiváció vizsgálata

(forrás: Honfiné Csizmadia Valéria)

(készült a kezdő évfolyamok részére)

Kedves Tanuló!

Köszöntünk Téged iskolánk tanulói között! Szeretnénk jobban megismerni, megérteni, ezért kérünk, válaszolj a kérdésekre! (Oszd meg velünk gondolataidat, tegyél X-et a megfelelő helyre, felelj igen – nem, van – nincs szavakkal, válaszolj értelemszerűen!)

VAGY

Kedves Kollegák!

Osztályfőnöki óra keretében beszélgetésekre kerülhet sor, mely során a tanulóinkat az alábbi kérdések segítségével jobban megismerhetjük, beszélgethetünk terveikről, segíthetjük tanulmányaikban, véleményalkotásra buzdíthatjuk őket.

1) Név	osztály	tanév	betöltött évek száma

2) Lakhely (jelenleg)	Lakhely (régén, ha volt ilyen)

3) Ki felelős a nevelésedért?			
apa	anya	gondviselő	nevelőszülő

4) Van-e munkahelyük?			
apa	anya	gondviselő	nevelőszülő

5) Testvéreid neve, kora:						

6) Szülők iskolai végzettsége:		
Apa		Anya
	nem végezte el az általános iskolát	
	8 általánost végzett	
	szakmunkásképzőt végzett	
	érettségizett	
	főiskolát végzett	
	egyetemet végzett	
	egyéb tanfolyamot végzett, melyet?	

7) Lakóhelyed neve:	város	község	tanya
----------------------------	--------------	---------------	--------------

8) Lakás/ház:	lakótelepi	kertes
----------------------	-------------------	---------------

9) Milyen fűtések van otthon?				
távfűtés	központi	cserépkályha	vaskályha	egyéb

10) Válaszd ki, amivel otthon rendelkeztek!		
rádió	digitális fényképezőgép	mosógép
televízió	CD-, DVD-író-olvasó	centrifuga
lemezjátszó	házi mozirendszer	automata mosógép
számítógép	mobiltelefon	hűtőszekrény
MP-3 lejátszó	vezetékes telefon	motor
fényképezőgép	autó	porszívó
mikrohullámú sütő	videokamera	mosogatógép

11) Van-e külön szobád?	van	nincs
--------------------------------	------------	--------------

12) Sorold fel azokat a tantárgyakat, amelyekben sikered volt az általános iskolai tanulmányaid során!

13) Sorold fel azokat a tantárgyakat, amelyekben sikered van most!

--

14) Sorold fel azokat a tantárgyakat, amelyekben nem volt sikered az általános iskolában!

--

15) Sorold fel azokat a tantárgyakat, amelyekben most nincs sikered!

--

16) Mit csinálsz a szabadidődben?

--

17) Van-e hobbid? Mi az?

--

18) Milyen szakmát szeretnél tanulni?

--

19) Miért választod ezt a szakmát?

--

20) Véleményed szerint elegendő-e az eddigi teljesítményed ahhoz, hogy felvételt nyerjél az általad választott szakmára?

--

21) Megteszel-e mindent annak érdekében, hogy felvegyenek a választott szakmára? Hogyan?

--

22) Mennyi időt tanulsz? (órában)		
délutánonként:	szombaton:	vasárnap:

23) Milyen idegen nyelvet tanulsz?	
---	--

24) Van-e sikered az idegen nyelvtanulás terén?	van	nincs
--	------------	--------------

25) Elégedett vagy-e az idegen nyelvi eredményeddel?	igen	nem
---	-------------	------------

26) Megteszel-e mindent, hogy az anyanyelveden kívül a tanult idegen nyelvet a legteljesebb mértékben elsajátítsd? Hogyan teszed azt?

27) Hogy érzed Magad diákként az iskolánkban?			
nagyon jól	jól	közepesen	rosszul

28) Írd le, miért jó a mi sulink?

29) Van-e olyan, ami nem tetszik az iskolánkban? Miért nem tetszik?

30) Hogyan változtatnál ezeken?

31) Mi a véleményed az osztályodról? Milyen?

--

32) Jól érzed Magad az osztályodban? Miért?

--

33) Közreműködtél-e eddig valamilyen iskolai/osztály-rendezvényen? Melyiken?

--

34) Közreműködnél-e valamilyen iskolai rendezvényen? Milyen produkcióval?

--

35) Sportolsz-e? Mit?

igen

nem

--	--	--

14. melléklet Személyi szállítás eljárásrendje

A Pedagógiai Programban rögzített tanórán kívüli külföldi és belföldi utazással járó programok esetében körültekintően kell odafigyelni az utazások megszervezésének rendjére:

- a tanulók biztonságára
- a tanulók egészségét veszélyeztető helyzetek kezelésére

Tanórán kívüli, személyszállítással egybekötött programokon a résztvevők számára, biztonságos utazási feltételek megteremtése:

1. Külső cég által szervezett személyszállítás

- Írásos nyilatkozat beszerzése a szervezéssel, vagy a szállítással foglalkozó cégtől. A nyilatkozatnak tartalmaznia kell:
 - A hatályos előírásoknak megfelelően a szolgáltatás személyi és tárgyi feltételeit.
 - Az érintett gépjármű megfelelő műszaki állapotának igazolását/meglétét.
 - Az érvényes okmányok fénymásolatának csatolását.
- A gépjárművel történő utazás esetén az intézmény köteles felhívni a gépjárművezető figyelmét arra, hogy pihenése **érdekében éjjel 23:00 és hajnali 04:00 óra közti időszakban személyi szállítás nem történhet**. A sofőr köteles pihenőt tartani a diákokat elszállásoló helyen.
- **A főigazgató feladata**, hogy rendelkezzen az utazással kapcsolatos összes információval:
 - az utazásban részt vevőkről,
 - az utazás helyszínéről,
 - pontos és teljes körű utas listáról,
 - a törvényes képviselők elérhetőségéről.
- **A kísérő pedagógus feladata:**
 - Pontos ismerje a hatályos szabályozást, mely szerint felelős a vonatkozó rendelkezések betartásáért.
 - Pedagógus kíséretet nem helyettesíthetik önként jelentkező kísérők, egyéb jelenlévő személyek.
 - A pedagógus minden esetben köteles a főigazgató írásban tájékoztatni, valamint a beszerzett szükséges dokumentumok másolatát csatolni.

2. Az intézmény saját gépjármű-parkjának használata esetén, a tanórán kívüli személyszállítással egybekötött programokon résztvevők biztonságos utazása érdekében az 1. pontban leírt szabályozás, rendelkezés érvényes.

- **A főigazgató feladata**, hogy rendelkezzen az utazással kapcsolatos összes információval:
 - Az utazásban részt vevőkről

- Az utazás helyszínéről
- Pontos és teljes körű utas listáról
- A törvényes képviselők elérhetőségéről
- **Túlmunka elrendelése szükséges** a kolléga számára, aki önkéntes vállalás alapján látja el a feladatát (pedagógus kíséret).
- A túlmunka elrendelés tartalmazza:
 - az úti célt
 - az utazás dátumát
 - milyen rendezvény/esemény miatt történik az utazás
 - utazási rend szabálya (teljes körű utas lista, utasok pontos adatai, törvényes képviselők elérhetősége, főigazgató tájékoztatása ezekről, felelősségvállalás)
 - pedagógus aláírása a tudomásulvételtől
- **A kísérő pedagógus feladata:**
 - Pontosán ismerje a hatályos szabályozást, mely szerint felelős a vonatkozó rendelkezések betartásáért.
 - Pedagógus kíséretet nem helyettesíthetik önként jelentkező kísérők, egyéb jelenlévő személyek.
 - A pedagógus minden esetben köteles a főigazgató írásban tájékoztatni, valamint a beszerzett szükséges dokumentumok másolatát csatolni.

1. Függelék Óvodai beszoktatás menete

1. A csoportba kerülés feltételei, menete, felkészülés a gyermekek fogadására:

A gyermekek az eltérő fejlődés diagnosztizálását követően kerülnek a csoportba, átlagosan 3-4 éves korban.

Feltételként állítjuk a szülők felé, hogy vállalják a csoportban dolgozó szakemberekkel való együttműködést. Ez napi szintű kölcsönös tájékoztatást a gyermek aktuális állapotáról, illetve szükség szerinti szülői konzultációt, esetmegbeszélést jelent. Mielőtt egy gyermek bekerül a csoportba, a család előzetesen szülői kérdőívet kap.

Minden nevelési év júniusában a fejlesztést végző pedagógus-team összeállítja a következő nevelési év szeptemberében induló csoportokat. Minden esetben személyesen is találkozunk a kiválasztott gyermekkel, amikor behívjuk a leendő csoportszobájába egy megfigyelésre-felmérésre. A találkozás célja, hogy személyesen is meggyőződjünk arról, hogy a kérdőívben szereplő információk alapján helyesen ítéltük-e meg, hogy a gyermek melyik csoportba illeszkedik, illetve megerősítést kapjunk a szülőtől, hogy szeretnék-e igénybe venni a speciális óvodai szolgáltatást. Augusztus végén a csoportoknak szülői értekezletet szervezünk. Ezen bemutatkoznak a leendő csoportban dolgozó szakemberek és szülők egymásnak, illetve ismételten röviden felvázoljuk a csoport célkitűzéseit, valamint praktikus információkat nyújtunk a szeptemberi induláshoz.

Minden gyermeket egyénileg kidolgozott és előre elkészített vizuális segítséggel – személyre szabott időstruktúra (napirendi pontok szimbolizálására szolgáló tárgy vagy kép), valamint az öltözőszekrényét és törölközőjét jelző fotója – várunk.

Minden családtól augusztus végén kérjük vissza az előzőleg kiosztott kérdőívet. A teljes kérdőívet, amely a legfontosabb aktuális tudnivalókra kérdezett rá (a gyermek kedvenc tárgya, ragaszkodások, viselkedésproblémák, hogyan nyugtatható meg stb.). Nyár végén minden családot telefonon értesítünk a csoport indulásának napjáról, a gyermek beszoktatásának tervezett idejéről, módjáról és egyéb praktikus tudnivalókról.

Szükség esetén a pedagógus és asszisztense családlátogatást tesz. Ez alkalmas arra is, hogy a szülők feltegyék a személyes kérdéseiket, megosszák aggodalmaikat.

2. A gyermekek beszoktatása:

Az előzetes dokumentumok (szülői kérdőív, szakértői vélemény, orvosi papírok stb.), felmérések, megfigyelések alapján dönti el a pedagógus, hogy milyen sorrendben hívja be a gyerekeket.

A gyermekek beszoktatása lépcsőzetesen eltolva és fokozatosan történik. Az első héten csak két gyermeket fogadunk, utána minden héten egy-egy újabb gyermek csatlakozik a csoporthoz.

A gyermekek az első alkalommal még rövidebb időt töltenek a csoportban, ez egyéntől függ, lehet fél - 1 óra, de akár 15 perc is. A második alkalommal a gyermektől függően növeljük ezt az időtartamot. A következő hét végére általában a gyermekek már kitöltik a teljes csoportidőt.

Természetesen a beszoktatásban igazodunk a gyermekek egyéni szükségleteihez. Az első alkalomtól kezdve a szülők nem tartózkodhatnak a csoportban. A szülőket megkérjük, hogy távozásukat röviden, egyszerűen jelezzék a gyermeküknek, beígérve a visszajövetelüket (pl. „Anya most kicsit kimegy, mindjárt visszajön”). Tapasztalatunk alapján a legtöbb gyermek a második hét végén képes már szüleit minden gond nélkül elengedni. Segítségükre van, hogy napirendjükön láthatják szüleik visszatérését (általában az arcképükkel történik az előre-jelzés), amit bármikor ellenőrizhetnek, megnézhetnek a nap folyamán.

Fontos megjegyezni, hogy az óvodai beszoktatás időtartama nem egy vagy két hét, hanem az egész első év az óvodával, a felnőttekkel, a társakkal való ismerkedésről, a napirend, szabályok elfogadásáról szól. Az első évben, amikor a gyermekek többször megbetegsznek és egy-két hétig otthon maradnak, szinte minden alkalommal előlről szükséges kezdeni az óvodai beszoktatást. A gyerekeknek hosszabb időre van szükségük ahhoz, hogy érzelmileg biztonságban érezzék magukat az óvodában.

A beszoktatás rugalmas, idejét és módját a gyermek és a család ismeretében állapítjuk meg. Fontos tudni, hogy nincsenek általános szabályok, melyek mindenkinél egyformán használhatók lennének. Minden családnál, gyermeknél más és más módszer az, mely valóban segíthet az új helyzet elfogadásában.